DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

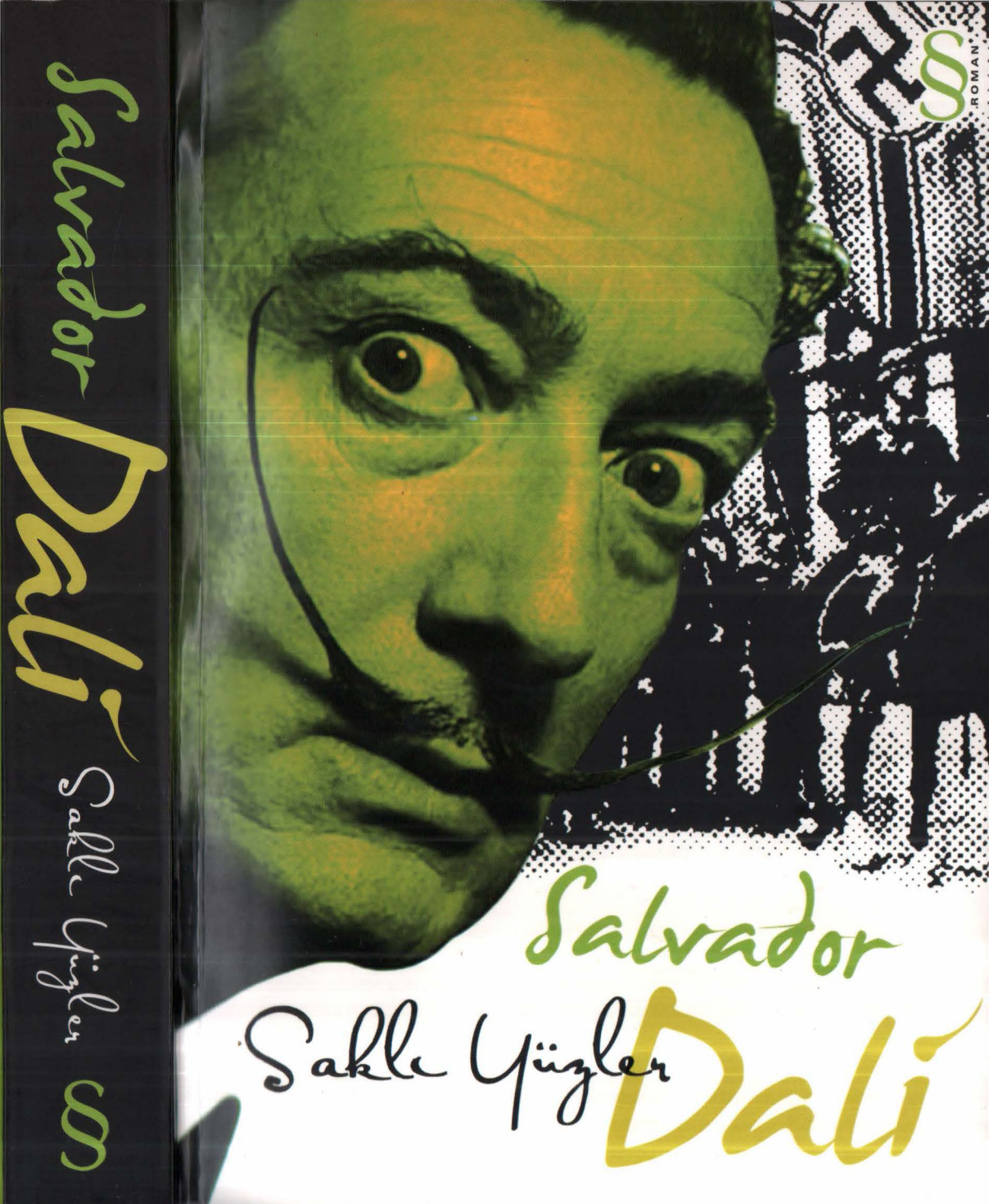
Salvador Dalí
Sakla Yüzler
Salvador
Sakla Yüzler
Dalí

SALVADOR DALÍ

Tam adı Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí y Domènech'tir (1904-1989). Gerçeküstü eserlerindeki tuhaf ve çarpıcı imgelerle ünlenmiş, İspanyol sürrealist ressamdır. Dalí, ressamlığın yanı sıra heykeltıraşlık, fotoğrafçılık ve filmcilikle de ilgilenmiş, Amerikalı animasyoncu Walt Disney ile beraber yaptığı *Destino* adlı kısa çizgi film, 2003'te "en iyi kısa animasyon filmi" dalında Oscar adayı olmuştur. Katalonya doğumlu olan Dalí, 711 yılında İspanya'yı fethetmiş olan Mağribilerin soyundan geldiğini iddia etmiş, "süslü ve cafcaflı olan her şeye, lüks hayata ve doğu kıyafetlerine olan düşkünlüğünü" de "Arap kökeni"ne bağlamıştır.

Saklı Yüzler, Dalí'nin tek romanıdır.

ZEYNEP CANAN ÖZATALAY

1978 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasay Lisesi'nden mezun olduktan sonra, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ni bitirdi. O tarihten bu yana birçok yabancı yayından yüzü aşkın makale çevirisi yaptı. Çevirdiği makaleler muhtelif dergilerde yayınlandı. Bunun yanı sıra çeşitli kitapların basıma hazırlanmasında redaktör olarak görev aldı. Halihazırda serbest çevirmen olarak çalışıyor.

SALVADOR DALÍ
Saklı Yüzler

Türkçesi: Zeynep Canan Özatalay

§

Çağdaş Dünya Edebiyatı **107**

Saklı Yüzler
Salvador Dalí

Kitabın Özgün Adı:
Visages Cachés

Yayına hazırlayan: Tülin Er
İngilizceden çeviren: Zeynep Canan Özatalay
Kapak tasarım: Utku Lomlu
Dizgi: Bahar Kuru

© 1944, 1973; Salvador Dalí
© 2008; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Onk Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Kasım 2008
ISBN: 978 - 975 - 289 - 552 - 2

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Fax: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Bu romanı yazdığım süre boyunca hep yanımda olan, kaygı semenderlerimi kovan ve güven aslanlarımı besleyen iç dengemin perisi Gala'ya ithaf ediyorum.

Ruh yüceliğiyle bana ilham veren ve estetiğin en saf geometrilerini yansıtan ayna görevi gören, yolumu aydınlatan Gala'ya...

Bu romanın kahramanları hayali kişiliklerdir.
Yaşamış ya da yaşayan kişilerle olan her
benzerlik tamamen rastlantıdır.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür ix
Önsöz xi

I. BÖLÜM: *IŞIKLI OVA*
Kont Hervé de Grandsailles'in Arkadaşları *3*
Madam Solange de Cleda'nın Arkadaşları *59*

II. BÖLÜM: *NİHİL*
Ertelenmiş Bir Balo *155*
Aşk Gecesi *183*
Savaş ve Başkalaşım *226*

III. BÖLÜM: *ZAFERİN BEDELİ*
"La Forza Del Destino" *277*
Acı Ay Hınç Ayları *309*
Düşlerin Düşü, Her Şey Bir Düş *360*
Epilog *414*

Sonsöz 440

TEŞEKKÜR

Özellikle Madam Hélène PASQUIER'ye teşekkürü bir borç bilirim, o olmasaydı, *Saklı Yüzler*'in bu versiyonu hiç şüphesiz var olamayacaktı.

S.D.

ÖNSÖZ

Herkes er ya da geç mutlaka bana varacaktır! Resimlerimden etkilenmeyen bazıları, benim Leonardo gibi resim yaptığımı kabul ediyorlar. Estetiğimde kusur bulan bazıları, benim otobiyografimde çağımızın tanıklıklarından birini gördüklerini saklamıyorlar. *Ma Vie Secrète*'in* "doğruluğundan" şüphe eden bazılarıysa bende, tablolarımda gösterdiğim günah çıkarma şarlatanlıkları olarak addettikleri yeteneğin üstünde edebi bir kabiliyet gördüler. Fakat, 1922'den başlayarak büyük şair García Lorca, yazgımda edebi bir kariyer olduğunu ve geleceğimin tam olarak da "arı roman"da

* (Fr.) Gizli Yaşamım.

olduğu kanısını uyandırmıştı. Ve de resmimden, desenlerimden, edebiyatımdan, takılarımdan, gerçeküstücü nesnelerimden ve vs. nefret edenler, bende bir tiyatro dehası olduğunu, sahneye koyduğum son eserin, Metropolitan sahnelerinde bugüne kadar görülmedik bir olağanüstülükte olduğunu söylüyorlar...

Öyle ki, o veya bu şekilde benim etkim altına girmemek güçtür. Bununla birlikte bundan, tahmin edilemeyecek kadar az gurur duyuyorum çünkü benim başarımın temel nedenlerinden biri, çok biçimli sihrimden daha da basitti: Gerçekten de günümüzde hiç şüphesiz ki işine dört elle sarılan sanatçıların başını çekiyorum. Kanada sınırının yakınındaki New Hampshire dağlarında geçirdiğim dört ay boyunca, günde aralıksız on dört saat "programda öngörüldüğü şekilde -ama asla gevşemeden-" çalışarak *Saklı Yüzler*'i bitirdim, New York'a döndüm ve Morocco'da arkadaşları yeniden gördüm. Hayatları sanki dün ayrılmışız gibi, hiç ama hiç değişmemişti. Ertesi gün, dört ay boyunca sabırla ilhamın gelmesini beklemiş olan sanatçıların atölyesine gittim... O süre boyunca kafamdan ne fikirler geçmişti! Kaç kişi, imge, mimari proje ve arzu doğmuş, yaşamış, ölmüş, dirilmiş ve hayat bulmuştu!

Romanımın sayfaları, son hayalimin ancak bir parçasını oluşturuyor. İlham ya da güç, her gün yapılacak sıkı ve nankör bir çalışmayla zorla elde edilebilecek bir şeydir.

Bu romanı neden yazdım?

İlk olarak; çünkü yapmak istediğim her şey için zaman buluyorum ve bu romanı yazmak istiyordum.

İkinci olarak; çünkü çağdaş tarih, büyük insani tutkuların gelişimi ve çatışmasıyla ilgili bir roman için eşsiz bir yapı sunuyor, çünkü savaş tarihi ve daha özelde, dokunaklı savaş sonrasının tarihi mutlaka yazılmalıydı.

Üçüncü olarak; çünkü eğer ben yapmasaydım bunu hem bir başkası yapacak, hem de kötü yazacaktı.

Dördüncü olarak; çünkü "tarihi kopyalamak" yerine, onu öngörmek ve yarattığımıza en yakın şekilde gerçekleşmesini izlemek daha ilginç... Çünkü Avrupa'da savaş öncesi dramın başoyuncuları olan yakın dostlarımla bir arada yaşadım; Amerika'ya göçlerini izledim ve dolayısıyla geri dönüşlerini hayal etmek benim için güç olmadı... Çünkü 18. yüzyıldan beri, büyük Marquis de Sade'ın açılışını yaptığı tutkularla ilgili üç perdelik oyun tamamlanmamıştı: Sadizm, mazoşizm... Problemin üçüncü terimini, sentezin ve yüceltmenin terimini bulmak gerekiyordu: Romanımın kadın kahramanı Solange de Cléda'dan gelen kledalizm. Sadizmi, nesnede yaratılan acının doğurduğu zevk olarak; mazoşizmi ise, nesnesini bizzat kendimizin oluşturduğu bir acının bize sağladığı zevk olarak tanımlayabiliriz. Kledalizm, nesneyle aşırı bir özdeşleşmede yüceltilmiş zevk ve acıdır. Solange de Cléda gerçek normal tutkuyu canlandırır: Dünyevi bir Rahibe Thérèse, sonsuz dişil mistisizmin aynı alevinde tutuşan Epikür ve Platon. İnsanlar bugün, "mizahi özetin" bir anda görülen ve çabuk dağılan serabından başka bir şey olmayan hız çılgınlığının altında eziliyorlar. Ben, buna uzun ve sıkıcı "gerçek bir roman" yazarak tepki vermek istedim. Ama ben hiçbir zaman, hiçbir şeyden sıkılmam. Sıkıntıdan ölenler düşünsün... Bu savaş bittikten sonra kendimizi tam ortasında bulacağımız entelektüel sorumluluğun yeni dönemlerine şimdiden hazırlanmak istiyorum...

Gerçek bir atmosfer, iç gözlem, devrim ve tutkuların yapılandırılması romanı (olageldiği gibi) beş dakikalık bir Mickey Mouse ya da paraşütle atlamanın yarattığı bir anlık baş dönmesi hissinin zıttı olmalıdır. Stendhal döneminde arabayla yapılan yavaş bir yolculuktaymışçasına, içinden geçilen ruh

durumlarının güzelliği anbean hissedilebilmelidir; her yeni tutku kubbesi, vakti geldikçe, adım adım görülebilmelidir ki, her okuyucu ruhunda onların "tadına varma" zevkini yakalayabilsin...

Kitabımı tamamlamadan önce, Balzacvari ya da Huysmansvari bir roman yazdığım ileri sürüldü. Aslında bu tam tersine Dalivari bir kitaptır ve *Ma vie secrète* kitabımı dikkatle okuyanlar, romanın yapısında, hayatımın ve kişisel mitolojimin temel mitlerinin tanıdık, kalıcı ve zorlu varlığını kolaylıkla fark edeceklerdir.

1927'nin güneşli bir ilkbahar günü, çok özlenen şair Frederico García Lorca ile birlikte Madrid'de *Regina* kafesinin terasında oturmuş, tümüyle yeni bir opera fikrini ortaya atmıştık. Gerçekten opera ortak tutkularımızdan biriydi çünkü tüm mevcut lirik türler, ihtişamlarının ve gerekli keskin seslerinin en üst noktasında ancak onun vasıtasıyla, çağımızın derin, uzayıp giden, tiksinti verici ve mutlak ideolojik karmaşasını ifade etmemize olanak verecek kusursuz ve başarılı bir birliğe kavuşabilirdi. Londra'da kör tarihin kurbanı olan Lorca'nın ölüm haberini aldığım gün, bu operayı tek başıma yapmam gerektiğine karar verdim. O zamandan beri, gerekli olgunluğa ulaştığımda, bu projeyi gerçekleştirmeye kesin olarak kararlıydım; söylediğim ve söz verdiğim tüm şeylerin hemen hepsini yaptığımı halkım bilir – ve bunu bekler.

O halde "bizim" operamızı yapacağım... Ama hemen değil, çünkü bu kitabı bitirince, bir yıl kadar Kaliforniya'ya çekileceğim. Burada kendimi yeniden yoğun olarak resme vermeyi ve son estetik fikirlerimi, meslek hayatımda bugüne dek görülmemiş bir teknik coşkuyla uygulamayı düşünüyorum. Ondan hemen sonra, sabırla müzik öğrenmeye başlayacağım. Kusursuz bir uyum yakalayabilmek için, iki yıl bana yeterli gelecektir – iki bin yıldır bu uyumun damarlarımda ak-

tığını hissetmemiş miydim? Bu opera için, her şeyi yapmaya hazırım -libretto, müzik, sahneleme, kostümler- ve üstelik onu bizzat yöneteceğim.*

Hayalimin bu kısmının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini kesin olarak söyleyemem. Ama bir şey çok açık: Şaşırtıcı ve çok biçimli faaliyetimin tümüyle, çağımın eğrilmiş ve yıpranmış "sanatsal sırtının" kalın derisine, "şiirsel üretimlerimin" verimli cömertliğinin mührünü, kişiliğimin ateşine ve Gala'nın kanına basılmış bir anagramı bırakmış olacağım. Şimdiden kimbilir kaç kişi eserlerimle ruhlarını beslemiştir! Ne var ki bunu yapanlar bana "aynı zamanda" ilk taşı fırlatanlar.

Salvador Dalí

* Şu anda kahramanlıkla ilgili bir trajedi yazıyorum: *Şehit* (Martyre). Bu benim operam olacak. (S.D., 1973)

JE SUIS LA DAME
GALA DALÍ 1944

SAKLI YÜZLER

I. BÖLÜM

IŞIKLI OVA

1
KONT HERVÉ DE GRANDSAILLES'IN ARKADAŞLARI

Kont Grandsailles, peşini bırakmayan bir hayalin pençesinde, başını ellerine yaslamış, uzun bir süre oturduğu yerde kalmıştı. Bakışlarını kaldırıp, Creux de Libreux Ovası'nda gezdirdi. Onun gözünde bu ovadan daha değerli bir şey yoktu. Bu manzaradan bir güzellik hissi yayılır, bu tarlalar bir mutluluk duygusu aşılardı. Bu tarlalar olağanüstü bir toprağa, bu toprak da çok değerli bir neme sahipti, bu nem ise eşine az rastlanır bir çamur yaratıyordu... Edebi dile bir zaafı olan, noteri ve aynı zamanda en sadık dostu Mösyö Pierre Girardin, Grandsailles ile ilgili olarak şunu söylemekten zevk alırdı: "Kont, ziraatin kaynaklarından ve ustalığından hâlâ kaçabilen nadir olgulardan birinin somut ve canlı örneğidir – toprakla

ve bilmem hangi kaynaktan fışkıran bir kanla yoğrulmuş bir arazi, ana toprağımızın ruhunun işlediği sihirli bir kil."

Kont, yeni bir ziyaretçiye malikâneyi gezdirirken, alavere havuzlarına inince, mutlaka eğilip küçük bir toprak parçasını eline alır ve uzun aristokrat parmakları arasında yoğururken, belki yüzüncü kez, ama birdenbire aklına gelmişçesine en doğal haliyle şunu söylerdi:

"Aziz dostum, bu toprağın kolayca biçimlendirilebilir oluşu, kesinlikle bu bölgenin mucizesidir; çünkü şaraplarımızın eşsiz olmasının yanında, Fransa'nın en büyük salyangozlarının, şu diğer tuhaf yaratıklarla, yani ıstakozlarla yarıştığı bu toprağın belki de asıl gizemi ve hazinesi yermantarlarının yetişmesidir! Ve tüm bunların etrafını en asil bitki sarmıştır: Bize hizmet etmek için sonsuza kadar kabuklarından soyunmuş mantarmeşesi."

Ve geçerken, alçak bir daldan bir avuç dolusu mantarmeşesi yaprağı koparır, onları iyice buruşturur, avucunda kuvvetle sıkar, bu sırada da hassas derisinde bu yaprakların yarattığı zorlu direnç duygusunun tadına varırdı ki bu duygu tek başına, onu bir yana, tüm dünyayı bir yana koymaya yeterli gelirdi. Grandsailles sadece Avrupa'ya itibar ederdi; tüm Avrupa'da sadece Fransa'yı severdi; Fransa'da sadece Vaucluse'e ve Vaucluse'de ise, doğmuş olduğu Lamotte Şatosu'nun yükseldiği, kesinlikle tanrıların gözde mekânı olan yere hayrandı.

Bu Lamotte Şatosu'nun en iyi konumlanmış bölmesi kendi odasıydı; burada, belirli bir yerden bakıldığında, manzara eşsizdi. Bu mekân, ince işler ustası marangoz Jacob'un imzasını taşıyan hafif bir XVI. Louis çalışma masasının hafif eğri dört ayağının, kusursuz bir geometriyle üzerine yerleştirildiği, siyah-beyaz döşemelerle örtülü yere dik şekilde uzanan, tam olarak dört büyük eşkenar dörtgenle sı-

nırlanmıştı. Kont Grandsailles, bahsi geçen bu çalışma masasında oturmuş, Régence (Rejans) stili büyük balkondan, batmakta olan güneşin aydınlattığı Creux de Libreux Ovası'na bakıyordu.

Başka hiçbir şey, Grandsailles'ın yurtseverlik duygusunu böylesi bir coşkunlukla kamçılamayı, bu verimli ovanın değişen görünümünün gözler önüne serdiği bitmek bilmez gösteriden daha fazla başaramazdı. Yine de, bir şey bu manzaranın sonsuz uyumunu zedeliyordu: Yaklaşık üç yüz metrekarelik bir alanda ağaçlar kesilmişti ve bu da, geniş ve koyu mantarmeşesi ormanının akıcı ve hoş çizgisini çirkin bir şekilde bölen çıplak bir toprak parçasının görünmesine neden olmuştu. Grandsailles'ın babasının ölümüne kadar bu orman bakir kalmıştı. O zamanlar şöyle bir bakıldığında, önce meşelerin koyu, dalgalanan ve yatay çizgisinin yer aldığı homojen bir ilk plan, ardında ise yine yatay ve hafiften kıpırdayan vadinin ışıklı uzaklıkları görülürdü.

Ancak, yaşlı kontun ölümünden sonra, ipoteklerin ve ağır borçların baskısıyla, mülkiyet üç parçaya bölünmek zorunda kalmıştı. Bunların ikisi, Bröton asıllı büyük bir toprak sahibi olan ve kısa zaman içinde kontun en çetin politik düşmanlarından biri haline gelen Rochefort'un eline geçmişti. Rochefort'un, yeni toprağının mülkiyetini alır almaz yaptığı ilk şey, kendi payına düşen ve artık büyük ormandan kopmuş bulunduğundan, tüm üretici değerini yitirmiş olan üç yüz metrekarelik alandaki mantarmeşelerini kesmek olmuştu. Bunların yerine, bu tükenmiş ve aşırı taşlaşmış arazide cimrice boy veren asmalar dikmişti. Grandsailles ailesinin ormanının bağrından koparılmış bu üç yüz metrekarelik mantarmeşesi sadece alanın parçalanmasının değil, ayrıca tam ortada yer alan bu açıklıkta, Moulin des Sources'da, artık Rochefort'un da oturduğunun kanıtıydı – Grandsailles'ın ekili topraklarının

büyük bir kısmının, sulama ve verimlilik arzusuyla acıyla inleyen bölümü olan Moulin des Sources. Burası eskiden tamamen ormanın ardına saklanmıştı ve sadece kontun odasından iki bodur meşenin üzerinden yükselen rüzgâr gülleri görülebiliyordu.

Toprağa bağlılığının dışında, Grandsailles'ı canlandıran tatmini güç tutkulardan biri de, hiç şüphesiz onun güzellik anlayışıydı. Hayal gücünün çok kuvvetli olmadığını biliyordu ama zevkli biri olduğunun ve ormanındaki parçalanmanın, estetik duygusunu derinden yaraladığının da pekâlâ farkındaydı. Kont Grandsailles, beş yıl önceki son seçim yenilgisinden bu yana, tüm kararlarını şekillendiren bu uzlaşmazlıkla, olaylar kritik bir hal alana kadar politikayı bırakmıştı. Bu, hiçbir şekilde politikadan tiksindiği anlamına gelmiyordu. Kont, her Fransız vatandaşı gibi, doğuştan politikacıydı. Clausewitz'in formülünü tekrarlamaktan hoşlanırdı: "Savaş, politikanın başka araçlarla sürdürülmesinden başka bir şey değildir." Dosdoğru Almanya'yla kaçınılmaz bir savaşa gidildiğine ve bu savaşın yakında başlayacağının matematiksel olarak ispatlanamayacağına emindi. Grandsailles, politik kavgaya yeniden atılmak için bu ânı bekliyordu ve tüm kalbiyle bunun kısa bir zaman içerisinde gerçekleşmesini diliyordu, çünkü ülkesini zayıflığın ve yolsuzluğun her gün biraz daha fazla sardığını hissediyordu. Yerel politikanın fıkra gibi olayları, bundan böyle onda nasıl bir ilgi uyandırabilirdi?

Ve Kont Grandsailles, savaşın patlak vermesini sabırsızlıkla beklerken, büyük bir balo tasarlıyordu...

Hayır, onu rahatsız eden, Moulin des Sources'a baktığında gördüğü politik düşmanının yakınlığı değildi sadece. Mösyö Girardin'in bu beş yıl boyunca servetini koruyan ve topraklarının bereketini sağlayan sarsılmaz ve yürekten bağlılığı, arazinin parçalanmasının gururunda açtığı yaraları yavaş

yavaş ve kesin olarak kapatmışa benziyordu. Grandsailles'ın mirasının azalması karşısında nispeten kayıtsız kalmış olmasının nedeni, kendisinden kopartılan toprakları bir gün geri alacağı umudunu hiçbir zaman kaybetmemesinden kaynaklanıyordu ve uzak gelecek planları arasında belli belirsiz bir şekilde yer alan bu fikir, geçici olarak ata topraklarına karşı daha ilgisiz davranabilmesine yardımcı oluyordu.

Buna karşılık, ormanını yaralanmış görmeye bir türlü alışamamıştı ve rüzgârın kırıp geçirdiği, can çekişen bir asmanın eğri dallarının düzgün aralıklarla savdığı bu hüzünlü arsayı görünce her gün biraz daha fazla acı çekiyordu – ışığın büyük bir aşkla iç içe geçirdiği üç belirsiz sınırın eşliğinde ilk anılarının manzarasına, çocukluğunun ufuk ve durağanlığına yapılmış telafisi olmayan bir saygısızlık: İlk önce karanlık orman, ardından ışıklı ova ve sonra gökyüzünün kesişmesi.

Sadece bu bölgenin detaylı bir topografik incelemesi, manzaranın sıkı sıkıya bağlı ve kalıcı bu üç öğesinin, bu ovada nasıl böylesi heyecan verici, içli ve çarpıcı bir ışık kontrastı yaratabildiğini tatmin edici bir şekilde açıklayabilirdi. Öğle vaktinin ilk dakikalarından itibaren, şatonun gerisindeki dağlardan düşen gölgeler, mantarmeşesi ormanını, aniden vakitsiz ve alacakaranlık öncesi bir karanlığa gömerek, adım adım istila etmeye başlamıştı. Manzaranın ilk planı tekdüze ve kadifemsi bir karanlığa bürünürken, çökmüş arazinin derince bir çukurunda batmakta olan güneş, en küçük jeolojik detaylara, en ince girintilere kadar sızan eğik ışınları ve ateşiyle ovayı aydınlatıyordu – atmosferin dillere destan duruluğuyla son kerteye ulaşan daha da etkileyici bir kabartma. İnsan tüm Libreux Ovası'nı avucuna alabileceği, bilmem kaç kilometre uzaktaki bir evin eski taşları üzerinde uyuyan bir kertenkeleyi ayırt edebileceği hissine kapılıyordu. Batan güneşin son aydınlık kırıntıları, sanki doğa yasalarına meydan

okuyup, günü sonsuza kadar sürdürmek istercesine, ancak alacakaranlığın son ışıklarında, neredeyse gecenin eşiğinde, hâlâ kızıl olan tepelere doladığı kollarını gevşetiyordu. Karanlığın sınırında, Creux de Libreux Ovası hâlâ aydınlık görünürdü. Belki de Grandsailles, zorlu depresyon nöbetleri geçirirken, melankoli ölümcül karanlığını ruhuna sararken, acısının koyu, derin, dikenli mantarmeşesi ormanından fi tarihinden kalma sonsuz ve doğurgan bir yaşam ümidinin yükselmesini, bu eşsiz ışıklı görünüme borçluydu – güneşin sıcak ışıklarıyla yıkanmış Creux de Libreux Ovası, ışıklı ova! Paris'teki uzun konaklamaların ardından, Grandsailles'ın ruhunun, duygusal yaşamının boş şüpheciliğinde karardığı bir sırada, ovasına attığı kaçamak bir bakışın anısı onda kimbilir kaç kez yeni ve ışıltılı bir yaşam aşkı doğurmuştu!

Bu kez, Grandsailles Paris'i öylesine politik problemlere boğulmuş bulmuştu ki, başkentte çok kısa bir süre kalmıştı. Sadece sosyal prestij komedisine dayalı ilişkiler kuran bir tip için nihayetinde çok uzun süren bir dost özlemine yol açan bu artan hayal kırıklığından etkilenecek bile vakti bulamadan Lamotte Şatosu'na geri dönmüştü; tersine bu sefer, döndüğünde sosyalliğe susamıştı ve eskiden olduğu gibi en yakın arkadaşlarını, hafta sonunu birlikte geçirmek üzere davet etmek niyetindeydi.

Grandsailles döneli iki hafta olmuştu ve noteri Pierre Girardin'in eşliğinde akşam yemeğini yiyordu. Mönü, her akşam olduğu gibi ya salyangoz ya da ıstakozdan oluşuyordu. Ailenin yaşlı hizmetçisi Pierre'in parmak ucunda servis ettiği yemekleri yerlerken, bir yandan da kısık sesle bitmek bilmez sohbetlerini sürdürüyorlardı.

Daha önce söylediğimiz gibi, Mösyö Girardin, nesnel, kısa ve özlü günlük cümle kuruluşlarının gerisinde hoş, metaforik ve cafcaflı bir konuşma gücünü, sadece -Kont Grandsa-

illes'ın ilk sırada geldiği- candan ve güvenilir arkadaşlarının yanında koyuverdiği ölçülü bir açık yürekliliği sakladığı gibi, mesleğinin gösterişsiz ve yoğun ciddiyetinin ardında coşkun bir edebi eğilimi gizliyordu.

Grandsailles, noterinin imge yüklü ve genellikle bir ruh yüceliğinin sindiği uzun tiratlarından tadına doyulmaz bir zevk alıyordu. Ve sadece bunların tadına varmakla kalmıyor, onları kullanıyordu da. Çünkü kont son derece sürükleyici bir üsluba sahip ve şahsına münhasır zariflikteki Fransızcasıyla kendini ifade ediyor olsa da, Girardin'e kendiliğinden gelen bu beklenmedik imgeleri -kibar kadınların etki altına alınabilir ve hayalci ruhlarındaki düşlerin, baştan çıkarmanın bu zayıf toprağına dokunma gücüne sahip hafif kinik ve dokunaklı bir fantezinin imgelerini- bulamadığı da açıktı. Grandsailles, Girardin'in lirik buluşlarını ve tuhaf çıkışlarını zihnine kaydetse de, hafızasının onları çarpıtmasından endişe ederek, hemen randevu defterine kelime kelime not ederdi. Buna benzer durumlarda, Grandsailles genellikle Mösyö Girardin'den cümlesinin sonunu tekrarlamasını rica ederdi ve o zaman son derece gururlanan noter, yüksek alçak gönüllülüğünden neredeyse acılı bir gülümseme çekip çıkararak, karşısında iki sıra bembeyaz dişin ortaya çıkmasına tanık olurdu. Mösyö Girardin, kontun karalamalarını tamamlamasını saygıyla beklerken, başını önüne eğerdi ve başındaki çıkık ve belirgin mavimsi damarlar, damar sertliğinin temel belirtisi olan sert ve gözle görülür şişkinliğe ulaşıncaya dek genleşirdi.

Pierre Girardin'in değişmeyen ve ulaşılmaz ifadesi, ikisi arasındaki farklara boyun eğme kaygısını içeren gururun yanı sıra, hemen seçilebilen ama saklamak için harcanan onca çabadan sonra gizlenen bir huzursuzluk gölgesini de gözler önüne seriyordu. Evet, Mösyö Girardin rahatsızdı, Grandsa-

illes'dan utanıyordu, çünkü kontun, aldığı notları toplumda parlamak amacıyla çok iyi kullandığını biliyordu ve aslında, Grandsailles orijinal konuşmalar yapmasından dolayı kazandığı bu iyi ününü, noterinin gizli ilhamına borçluydu. Bunları genellikle kadınları baştan çıkarmak ve özellikle de onu, etkisini yavaş yavaş gösteren ve karşı konulmaz gücüne giderek kendini daha fazla bırakarak, Madam de Cléda'ya bağlayan gizli ve doymak bilmez -tümüyle yapmacık ve boş konuşmalarla dolu- tutkunun alevini diri tutmak amacıyla kullanıyordu.

Zayıf bir hafızası olan Grandsailles, işi Madam de Cléda ile görüşmelerine titizlikle hazırlanmaya kadar götürüyordu ve konuşmaları genellikle, noteriyle birlikte yediği uzun akşam yemekleri sayesinde geliştirdiği son derece lirik üç ya da dört konu etrafında dönüyordu. Bununla birlikte, son derece ince bir zevki ilke edinerek, ultra Pariziyen bir salonda dile getirildiğinde biraz iddialı, komik ya da yersiz görülebilecek, veya üçünü birden düşündürecek, noterinin hafif halkçı ağzından dökülen abartılı, hoş ve özgün buluşlarını geliştirdiğinde ve güzelleştirdiğinde, kontun doğal ifade yeteneğinin ve sosyete içindeki sohbetlere egemen oluşunun, onun gerçek bir üslup zenginliğini yakalamasına olanak tanıdığının da hakkını vermek gerekir. Çocukluğu süresince Girardin'le oyun arkadaşı olan Grandsailles, ancak onun gibi en bozulmamış halk kitlesinin bağrından çıkmış birisinin kendisine kazandırabileceği, insan ilişkilerine dair keskin, dolaysız ve basit bir kavrayışı noteri sayesinde edinmişti. Böylece, ne zaman kontun gerçekçi yaklaşımından bahsedilse, aslında farkında olmadan noterinin zihinsel yetenekleri ima ediliyordu.

Grandsailles, noterinin şiirsel imgelerini, derin tespitlerini ve biraz kaba gerçekçiliğini araklamakla yetinmeyerek, onun topallama şeklini de taklit ediyordu. Beş yıl önce, seçim kam-

panyasının trajikomik olayları sırasında bir araba kazası geçiren kont ve noteri, bacaklarından yaralanmışlardı. Ama Mösyö Girardin üç haftanın sonunda tamamen iyileşirken, bacağı yerine iyi yerleştirilmeyen kont, topal kalmıştı. Bununla birlikte, noterinin nekahet dönemindeki yürüyüşünü gözlemlemiş ve asaletinden etkilendiği topallama şeklini hemen taklit etmeye başlamıştı. Grandsailles'ın, dengesiz yürüyüşüne daha yavaş ve daha sakin bir eğim vererek, kusursuz bir orantıya sahip erkeksi fiziğine, bir parça melankoli ve ince bir fark kattığı yadsınamazdı. Kazadan sonra, kontun sol şakağından yanağının ortasına kadar düz bir çizgi şeklinde uzanan bir yara izi kalmıştı. Bu derin yarık artık hemen hemen kapanmıştı ama bir barometre gibi, fırtınalı günlerde koyu bir mora dönüyordu ve öyle çıldırtıcı bir rahatsızlık yaratıyordu ki, kaşınmak istemeyen kontu, elini yanağına götürmeye ve tüm gücüyle oraya bastırmaya zorluyordu. Bu tiki, neredeyse bir hastalık gibi kabul edilen diğer mimik ve hareketleri arasında en anlaşılmaz olanıydı.

Kont Grandsailles o akşam en yakın yirmi beş arkadaşına mum ışığında bir akşam yemeği veriyordu. Öğleden sonra gelen davetlilerin tümü, sekiz buçuktaki yemek için salona inmeden evvel, "süslenip püslenmekteydiler." Grandsailles bir saat öncesinden giyinmişti; bir âşıkla buluşma, sosyetede bir akşam yemeği hatta arkadaşıyla basit bir görüşme olması hiç fark etmezdi; Grandsailles, zevk veren ve hafif kaygı dolu uzun bir bekleyişin tadını çıkarmaya bayılır, bu sırada da yaratmak istediği etkilere ve durumlara hazırlanırdı. Doğaçlama konuşmaya deli gibi bir aşkla bağlı olanlar onu tiksindirirdi ve o akşam, her zamankinden daha da erken hazırlanmış olarak, beklemek için masasının başına geçti. Çekmecesinden randevu defterini çıkararak, son iki haftadır tuttuğu notları incelemeye koyuldu. Bunlar sayesinde konuşmalarına bir pırıltı kat-

mayı umuyordu. Genel bir sohbete ilişkin konular ve cümleler içeren, fazla bir hayranlık uyandırmayan ve üstünkörü yazılmış ilk üç sayfayı hızlıca geçti. Bir tartışma sırasında kullanılabilecek sağlam reçeteler sunan sürprizlerle dolu bir sayfaya gelince gülümsedi ve son olarak üzerinde sadece "Solange'la baş başa bir görüşme için notlar" yazan sayfada durdu.

Bu sayfaya bakarken uzunca bir süre düşüncelere daldı; karşı konulmaz bir uyuşukluk, onu çekici bir düşün belirsiz ve büyüleyici akışına doğru sürükleyerek, devam etmesini engelliyordu.

Hervé de Grandsailles'la, Solange de Cléda'yı birbirine bağlayan tuhaf bir tutkuydu. Beş yıl süreyle, her gün biraz daha sertleşen ve kızışan, rekabet ruhunu şiddetlendirmek, kendini doğrulama kaygısını güçlendirmek dışında bir sonuca varmayan ve küçücük bir itirafın, bir zayıflığın hayal kırıklığı doğurabileceği, acımasız bir baştan çıkarma düellosuna bırakmışlardı kendilerini. Kont ne zaman Solange'ın tutkusunun şefkatin limanlarına demir attığını hissetse, kendini, onun gururunu kırmak için yeni bahaneler bulmaya mecbur hissetmiş ve onu, kırbaç elde, en aşılmaz kibir engellerine meydan okumaya zorladıklarında, tatmin edilmemiş arzunun saldırganlığından başka bir şey olmayan bu vahşi ve şahlanmış saldırganlığı yeniden başlatmayı zorunlu görmüştü.

Böylece, aslında her ikisi de tutkularının engellenemez bir şekilde dörtnala gidişini saklamak için inatla çabalarken, ince şakalarla dolu, yapmacık bir kayıtsızlıkla örülü uçarı temiz bir sevginin yarı ölgün tonunda sürdürülen uzun görüşmelerin ardından, Grandsailles her zaman, dizginsiz enerjisini emrinize sunmak için sabırsızlanan, yerinde duramayan -hareketlerinde bir zarafet görülen- soylu ırktan bir ata yapıldığı gibi, Solange'ın sağrısını okşamaya ve ona bir şeker vermeye kalkışırdı. Çünkü kont, at üzerinde yapılan coşkulu bir gezi sı-

rasında meydana gelen birçok düşüşün ardından toza ve yara bereye batmış bir süvari gibi, tüm bunlardan keyif alırdı. Hiçbir şey, iki tarafın da cilve yaptığı böylesi bir tutku kadar yıpratıcı olamaz. Grandsailles, salondaki saat sekiz buçuğu çaldığında bunu düşünmekteydi. Eline dayalı bir halde uzun zamandır eğik tuttuğu başını kaldırdı ve birkaç saniye boyunca, kendine özgü arazi yapısından ötürü, hüküm süren yarı karanlığa rağmen günün son ışıklarının yansımalarını muhafaza eden Creux de Libreux Ovası'nı izledi.

Grandsailles, ovaya son bir bakış fırlattıktan sonra kalktı ve kendine özgü tarzıyla topallayarak, salona açılan koridoru geçti.

Anglosakson ürkekliğinin belirgin hareketlerini oluşturan, sinirli bir el hareketiyle saç tarama, kravatı beceriksizce son bir kez düzeltme, bir aynanın önünden geçerken kuşkulu ve laubali bir bakış fırlatma, bu sakin ve asil yürüyüşüne daha bir canlılık katıyordu. Kont, odanın ortasına kadar ilerleyerek, aynı anda karşı kapıdan içeri giren dük ve düşes Saintonges'la karşılaştı; ikisini de sırayla yanaklarından öptü. Dük çok heyecanlı görünüyordu ama daha ağzını açamadan, eşikte bir anda kopan şiddetli bir tartışmanın yaklaşan gürültüsü duyuldu. Kafası sargılı genç Marki Royaucourt, yanında Edouard Cordier ve Mösyö Fauceret ile birlikte görüldü. Üçü de birbirinin hızını yakalamaya çalışıyordu. Camille Fauceret, kontun elini yakalayıp, hafifçe sıkarken haykırdı:

"Korumanızdaki Marki Royaucourt'un ne hoş durumlara düşeceğini görün! 'Camelots de roi'* sempatizanı olur olmaz, aynı akşam, ne istediğini bilen ve bunu başarma cesare-

* 16 Kasım 1908'de kurulmuş olan bu Fransız gençlik örgütü, Fransız monarşist hareketi Action Française'e bağlıdır ve Charles Maurras'ın doktrininden etkilenmiştir. İki savaş arasında en güçlü dönemini yaşamıştır. (ç.n.)

tine sahip tek hükümeti devirmek için, komünistlerle yumruklaşacak. Bir istikrar hükümeti!"

"Hay Allah!" diye bağırdı Royaucourt, sargısının üzerinde bir anda beliren kan lekesini yoklarken. "İşte yine kanamaya başlıyor! Müsaadenizle gidip üst katta pansumanımı değiştireyim. On dakika içinde burada olurum sevgili kontum ve bırakınız, bu baylar size olup biteni anlatsın: Döndüğüm zaman, zemin hazırlanmış olacak ve bana da hakikati anlatmak kalacak!"

Birkaç saniye içinde neredeyse tüm salon dolmuştu. Konuklarını karşılamakla meşgul olan Grandsailles, aynı anda dört bir yandan karmakarışık bir şekilde gelen konuşma kırıntılarını takip ederek, önceki günün trajik olaylarını anlamaya çalıştı. "6 Şubat"tı, böyle anılmaya başlamıştı bile ve Daladier kabinesi istifaya zorlanmıştı.

Grandsailles radyoya karşı aşırı bir soğukluk besliyordu - öyle ki evine bir tane bile almamıştı- ve tüm gününü gazetenin sayfasını açmadan geçirdiğinden, çoğu yakınının isminin karıştığı bu müthiş haberleri bir tür sarhoşluk içinde dinliyordu. Bazen bir detayı netleştirmek için araya giriyor, ama karşısındaki cevap verecek vakti bile bulamadan, dikkati bir diğer yeni açıklamaya kayıyordu. Grandsailles, başı arkaya eğik, yüzü hafif sola dönük, bakışları tavanda belirli bir noktaya sabitlenmiş bir halde ve konuşulanlara kulak vererek, bir o grup bir bu grup arasında gidip geliyordu. Bu ilgisiz ve küçümseyici tavrıyla, olaylarla genel olarak ilgileniyor bile olsa, bunlara şaşırmamasının yanı sıra, etiket kaygısının sertleşmesini engellediği tartışmaların ateşli ortamına teslim olmayı reddettiğinin de görülmesini istiyordu.

Özellikle kadınlar yaşananlar karşısında altüst olmuşa benziyordu; olaylara karışan farklı örgütlerin avam ve romantik farfaracılığına, kırk ölü ve yüzlerce yaralı eklenmişti. Croix-

de-Feu,* komünistler, La Cagoule'cüler,** "Acacia"*** yanlısı komplocular, Camelots du Roi gibi nice melodramatik isim, derin dekoltelerinin açığa çıkardığı aşırı hassas tenlerinin ürpermesine yetiyordu. Kont Grandsailles aralarında Croix-de-Feu'cülerin, La Cagoule'cülerin, "Acacia" komplocuları, Camelots du Roi'cıların, istifa eden kabine üyelerinin, hatta komünistlerin yer aldığı arkadaşlarını izliyor, ardından edebiyata duyduğu güçlü aşkın biraz şeytanileştirdiği bir bağışlayıcılıkla, anlaşılmaz bir biçimde gözlerini kırpıştırıyor ve renkli konuklarının oluşturduğu koleksiyonu tek bir bakışla kucaklayarak, salonunun "gerçekten etkileyici" olduğuna kanaat getiriyordu.

Bu haberlerden hafifçe bunalan kont, arkadaşlarının öykülerine ilgi göstermekten vazgeçiyor ve sırtını şöminenin mermerine yaslayarak, kendisine anlatılanlar arasında en çarpıcı olduğunu düşündüğü görüntüleri karmakarışık bir biçimde, sinematografik bir montajda olduğu gibi, gözlerinde peş peşe sıralıyordu. En önde açılmış bayraklarıyla, Croix-de-Feu on ikişerli sıklaştırılmış saflar halinde Champs-Elysées'ye inerken, zafer takının gerisinde kaybolan güneşi; onları geri püskürtmekle görevli ama göstericilerin cesur yürüyüşünde en ufak bir yavaşlama bile yaratamadan, son anda bir bir pes eden siyah, gergin, hareketsiz polis barikatlarını; Meclis'in girişini koruyan bölüklerle ve silah kamyonlarıyla sıkış sıkış Concorde Köprüsü'ne ilerleyen göstericileri gördü.

---

* Ateşten Haç. 1927'de kurulan örgüt, iki savaş arasında faaliyet gösteren aşırı sağcı bir Fransız örgütüydü. 1936'da daha ılımlı bir çizgiye oturarak Fransız Sosyal Partisi'ne dönüştü. Bu parti De Gaulle iktidarının öncülü olacaktı. (ç.n.)

** Resmi adı "Gizli Devrimci Eylem Komitesi" olan, aşırı sağcı, anti-komünist karakterde faşist bir yapılanmaydı. Bu grup 1930'lar boyunca oldukça aktifti. (ç.n.)

*** Akasya. Ünlü Fransız mason dergisi. (ç.n.)

Aniden, zabıta şefi göstericilerle konuşmak için on metre kadar ilerliyor; bayraktarlarla uzun uzun tartışıyor, sonra kalabalık önce tereddüt ediyor, ardından yön değiştirip, bağrışların şiddetlendiği Madeleine'e ilerliyor: "Daladier'ye ölüm! Daladier'ye ölüm!" Bir anda, ağaçların ayaklarını çevreleyen demir parmaklıklar sökülüp şiddetle kaldırıma fırlatılıyor ve parçalara ayrılan demir, parça sayısı kadar korkunç silahlara dönüşüyor; demir çubuklar sokak lambalarından dökülen gazlarla dövülüyor ve yanmaya başladıklarında, aniden patlayan gayzerler gibi, alacakaranlığın koyulaştırdığı gökyüzüne doğru otuz metre kadar yükselen ve bir ıslık sesiyle enine yayılan, kızgın alevler püskürtüyorlar. Bir diğeri! Bir diğeri daha! Ve yıkıcı bir salgının kurbanları olan halk öfkesinin neşeli ateşleri, şamdanlar gibi sıralanmış, sorguçları tutuşan kalabalığın üzerinden geçiyor. *Maxim's*'in karşısındaki kaldırımdan, Donanma Bakanlığı taş yağmuruna tutuluyor; deri eldivenli bir el, benzine batırılmış bir paket pamuğu kırık pencereden içeri atıyor, bir araba kapısı açılıyor ve bir gemi kaptanının soluk yüzü beliriyor. "Ne istediğinizi bilmiyorum," diyor, "ama yanınızda üç renkli bayrağı görüyorum ve Fransız denizcilerinin kanını dökmek istemediğinize eminim. Yaşasın donanma! Yaşasın Fransa!" Ve kalabalık Madeleine'e geri çekiliyor. Şimdi Rue Royale'ı dolduruyor. Bir balkondan aşağı bakan oda hizmetçisi, serseri bir kurşuna hedef oluyor ve elinde tuttuğu mor kırmızı sabahlık sokağa düşüyor. Grandsailles, bu gibi olaylar karşısında bir an dalgınlaşan ama hemen sonra kudurmuş köpekler gibi, soluk soluğa isyanın büyüleyici ve acı kokusunun peşine düşüren bu doyumsuz taşkınlığın ele geçirdiği kalabalığın başlarının üzerinde, bu kumaş parçasının dalgalanmasını görüyor.

Belirli bir süreklilik içinde değil ama salonundaki kıpır kıpır manzaranın, uğultular ve pek seçilemeyen hareketlerle

dolu bir çeşit arka plana dönüştüğü duru bir görünümle Grandsailles'ın zihninde tüm bu görüntüler giderek hızlanarak peş peşe akıyordu.

Karnı yarılmış bir at, bir kan birikintisi ve her zamanki sarı yağmurluğuyla gazeteci Litry'nin bu birikintinin üzerinde kaydığını görüyor. Madeleine Meydanı'ndaki -Grandsailles'ın, kimi zaman düğme iliğine tutturma yürekliliğini gösterdiği bu mor kırmızı benekli sarı zambakları satın aldığı- çiçekçinin vitrini, kırılmış buz sarkıtlarının arasından, Rue Royale'ın köşesindeki ters dönmüş bir otomobilin alevler içindeki iskeletini yansıtıyor. İki arkadaşının bir banka yatırdığı Mösyö Cordier'nin şişman şoförünün pantolonunun düğmelerini açıyorlar; soluk teni, bir sineğin karnı renginde ve tam olarak göbeğinin hizasında, on santimetre sağda, bir damla kan görülmeyen daha küçük ama daha koyu bir başka delik var, tam da Mösyö Cordier'nin tarif ettiği hissi yaratıyor: "Şaşı domuzun iki küçük gözü sanırsınız."

Bir kadavra gibi bembeyaz Prens Orminy, servis kapısından *Fouquet's*'e giriyor; küçük bir zıpkın gibi tam burnunun altına isabet etmiş on beş santimetre uzunluğunda ince bir demir çubuk altçenesine öyle bir saplanmış ki, iki eliyle yüklenmesine rağmen çekip çıkaramıyor. Müdürü, sadık Dominique'in kollarında bayılırken mırıldanıyor: "Beni bağışlayın..." Ve gece çökerken, yaralıların istila ettiği Royal Meydanı'nın kafeleri, hareketli muhafiz birliğinin mitralyözlerinden fırlayan serseri kurşunların, Etoile'a doğru geri püskürttüğü son asiler; tutkunun kalıntılarına -şeytanarabası demetini andıran alev öbeklerini yıldızlı geceye saçan parçalanmış sokak lambaları- ve bronz heykelli çeşmelerinin vurdumduymaz akışına terk edilmiş Concorde Meydanı.

Saçları bir demet şeytanarabasıyla süslenmiş Madam de Cléda tam o sırada içeri girdi; Grandsailles onun geldiğini

görünce irkildi ve uyanıkken gördüğü düşlerinden sıyrılırken, aslında sadece onu beklediğini fark etti. Onu, alışılmadık bir içtenlikle karşıladı ve alnından öptü.

Bir heykeli andıran güzelliğiyle, bronz tenli, elmaslar ve satenlerle donanmış Madam de Cléda, Paris gündemini öylesine kusursuz bir şekilde yansıtıyordu ki, Concorde Meydanı'nın çeşmelerinden bir tanesinin odaya geldiğini sanırdınız.

Madam de Cléda'nın girişi, tam olarak kontun hayal ettiği gibi olmadı. Grandsailles, salonunun "tonuna" aşırı düşkündü, herkesin yanındakinden daha yüksek sesle konuşmaya çalıştığı bu alışılmamış karmaşa bir an için hoşuna gitse de, şimdi Madam de Cléda'nın biraz şaşkın ve alaycı bakışı karşısında, bu gürültü patırtı ona katlanılamaz gibi geldi. Hemen sonra bağışlayıcı ve hafif iğneleyici bir gülümsemeyle kıvrılan dudakları sanki şunu söylemek ister gibiydi: "Harika, çocuklar, oyun bitti! Şimdi sıra ciddi şeylerde..." Yüzüne bir kaygı gölgesi düşüren, içine hapsettiği sabırsızlıkla tutuşan Grandsailles, başlayan ateşli polemik selini sakin bir kibarlık nehrine yöneltmek için büyük merdivenden törensel bir inişe bel bağlayarak, tekrar ılımlı bir konuşma ortamı oluşturma umuduyla, akşam yemeğinin öngörülenden on dakika önce servis edilmesini emretti.

Bununla birlikte, kontun yemeği, ancak çok kısa bir süre için diyalektik dengeyi yeniden sağladı, çünkü kanlı 6 Şubat olaylarına dair yakıcı tema tüm konuşmalara baskın geldi. Ve sohbetler, başlangıçtaki betimleyici bir cümleyi, tarihi değilse de en azından Fransa tarihinin içinden geçilen bu çok önemli dönemini, akşam yemeğini daha da hareketlendirmekte gecikmeyecek ideolojik bir cümleye bağlayan bu tehlikeli yamaç boyunca kaymaya başladı.

Madam Montluçon, senatör Daudier'nin sağında ve siyaset yorumcusu Villers'in solunda oturuyordu. Croix-de-Feu'ye

üyeydi çünkü sevgilisinin metresinin kocası komünistti. Geniş dekolteli, aralarına oldukça büyük inci tırtılların gizlendiği, üç kat bej ve siyah dantele işlenmiş güllerle çevrili Chanel bir elbise vardı üzerinde.

Senatör Daudier, yanında öne sürülen her politik doktrine her zaman muhalefet eder ve muhatabının eleştirdiği her insanı mutlaka savunurdu; ardından, konuşmasını bitirirken, ilk kurduğu yapıyı sistematik bir şekilde ve bilerek bozardı. Her konuda çok kesin fikirlere sahip olduğu izlenimi yaratmasına rağmen, sözlerinden somut sonuçlar çıkarmak olanaksızdı. Madam Montluçon'un elbisesini övgülere boğduktan sonra ona dönerek devam etti: "Elbisenizin yakası, madam, güller de dahil, şık bir ziyafet sofrası gibi ama benim kişisel zevkimi sorarsanız, tırtılların, herkesin seçebileceği şekilde ayrı bir tabakta sunulmasını tercih ederdim."

Villers, Paris'in son zırvalığını anımsatma fırsatını kaçırmadı: Gerçeküstücülerin salonunda sergilenen yenilebilir şapkalar. Villers, politik olarak "Acacia" grubuna dahildi, bunun tek nedeni, yazman olarak, söz konusu fraksiyonun en göz önündeki yöneticilerinden birinin politik söylevlerini kaleme alıyor olmasıydı.

Abartılı bir saygıyla, Madam Montluçon'un ilgisini, çağdaş tarihle ilgili sözde felsefi eserine çekmeyi deniyordu. Madam Montluçon, çelişkilerle dolu bu dizginsiz koşusunda onu izlemeyi reddederek, kendini tutamadı:

"Hangi taraftan olduğunuzu kesinlikle anlayamıyorum!"

"Ben de..." dedi Villers melankolinin sinmiş olduğu bir ifadeyle. "Bakın, ben de kendi tarzımda bir çeşit sanatçıyım ve tutumum, galip gelecek olanı beklerken ünlü at üstünde heykelini tamamlamadan bırakan Leonardo da Vinci'ninkiyle aynıdır. Kitabım üzerinde çalışmaya devam ediyorum, hedefim onu gerçek bir anıta dönüştürmek: Kitap görkemli,

gösterişli ve son detayına kadar tamamlandı fakat başı yok. Galip gelenin başını son anda ekleyebilmek için onu bu şekilde bırakıyorum."

Ve defne yapraklarıyla süslü bir dana başının masaya getirildiği sırada, çatalının ucunu bir yaprağa batırarak ekledi:

"Aslında, esas olan şu ki, kafa, defne yaprağından daha önemsizdir."

Mösyö Fauceret ile Mösyö Ouvrard, yemeğin başından beri, Paris ayaklanmalarıyla ilgili sert bir tartışmayı sürdürüyorlardı. Birbirlerinin politik düşmanıydılar, hem de o an için en çetin düşmandılar çünkü aynı pozisyona, aynı programa ve politik meselelere benzer bir yaklaşıma sahip olduklarından, her ikisi de partizanlarına mutlak ve aleni bir uzlaşmazlık içinde olduklarını göstermek adına ciddi yorum farkları geliştirmeye mecburdular; her ikisi de, hedefledikleri iktidarın hâlâ belirsiz olan yapısını anlamalarını engelleyen ve görüşlerini puslandıran anlık ve günlük tutkularının dizginsiz yarışında ötekinin hızını yakalamaya çalışıyordu.

Bir süredir, önündeki kuşkonmazları sonuna kadar kudurmuşçasına ve inatla mideye indiren, ne yediğini bilmeden lifli uçlarını tekrar tekrar çiğneyen Simone Durny, nihayet gözü dönmüş bir şekilde sürmekte olan sohbete katıldı:

"Hayır! Hayır, kesinlikle hayır! Komünist bir Fransa'yı, Almanların hükmettiği bir Fransa'ya bin kez tercih ederim!"

Mösyö Fauceret bir an onu acıyarak süzdü, ardından gözlerinin içine dimdik bakarak, ciddiyetle ve bir şeyi hatırlamaya çalışır gibi:

"Madam... Oğlunuzun adını hatırlayamadım. Neydi?"

"Jean-Louis," dedi Simone dudakları titreyerek.

"Pekâlâ madam," diyen Camille Fauceret yumuşak bir sesle devam etti. Bu tip cümlelerle, farkında olmadan, saf saf oğlunuz Jean-Louis'nin ölüm kararının altına imza atıyorsunuz."

Madam Durny, aniden buz kesmiş gibi, yüzü hareketsiz, gözleri yaşlarla dolu, sandalyesinde donup kaldı: Bir kuşkonmaz sapı genzine kaçmıştı.

Béatrice de Brantès radikal sosyalizme bir yakınlık duyuyordu çünkü, bir şeyler ona, açık seçik ve şakacı otantik Fransız ruhunun, liderlerinin kirli pantolonlarında, dik yakalarında ve gür bıyıklarında koruma bulduğunu söylüyordu.

Brantès, mason olduğundan radikal sosyalist olan Edouard Cordier'nin sağında ve adından da anlaşılacağı gibi kralcı olan Royaucourt'un solunda oturuyordu.

Hoş ve neşeli Béatrice de Brantès, Mösyö Cordier'nin sağlam omzuna hafifçe dayanmıştı ve ona açık saçık öyküler anlatırken, politik yakınlıklarına şükrediyordu. Öyle hoş bir diksiyonu vardı ki, ne dese nezaketinden bir şey yitirmezdi ama alışılmışın aksine, öykülerinin masum yerlerini fısıldıyor, en açık saçık yerlerde sesini yükseltiyordu. Böylece, cilveleriyle, genel konuşmalara kendini kaptırmış Marki Royaucourt'un ilgisini çekmeyi umuyordu.

"Madam Deschelette'in, Schiaparelli şapkası -o dev şapka- ve elbisesiyle, olan bitenin en ufak ayrıntısını kaçırmamak için bir taksinin tepesine tırmanışını ve kalabalığın karşısında tek başına, göstericilere küfürler savurduğunu bir hayal etsenize..." dedi Béatrice, Mösyö Cordier'ye.

Ve Mösyö Cordier'nin onu dikkatle dinlediğini görünce devam etti:

"Tabii ki bu çok kısa sürebilirdi... (Sesini alçaltıyor.) Bir grup 'camelots du roi' taraftarı onu bacaklarından yakalayıp, kaldırıma yatırdı ve eteğini kaldırdı... (Sesinin tonunu yükselterek) ve bedeninin en hassas ve en duyarlı bölümlerinden birine sigara ucunu batırarak, onu yaktı..."

"İlk savaş!" diye haykırdı Cordier, beyin kanamasını çağrıştıran bir yüzle ve çakmak çakmak bakan gözlerle.

"Hayır," dedi Béatrice ağır ve tekdüze bir ses tonuna kayarak ve yapmacık bir masumiyetle. "Tam tersine suyla... vaftiz edilen sigara gibi görünüyor."

"Hangi su?" diye sordu bir an şaşıran Cordier.

Béatrice, canlılıktan yoksun şaşkın bir ifadeyle ve sonsuz bir zevk duyarak, neredeyse kelimeleri fısıldayarak cevapladı: "Bu tam olarak su değildi..." Ve bardağına aşırı köpüklü bir şampanya doldurulduğu sırada, devam etti: "... Tabii şampanya da sayılmazdı."

Mösyö Cordier'ye öyle bir muziplikle baktı ki adam bir an şaşkın bir halde kaldı.

"Gerçekten de bu inanılmaz öykü tümüyle doğru, yemin ederim!" Çok gülen Marki Royaucourt, Mösyö Cordier'yi bu sıkıntılı andan koparmak için araya girdi. "Madam Deschelette bana bunu bizzat kendisi anlattı. Düşünsenize, iki saatten uzun bir süre kalabalığın kuşatmasında kaldıktan sonra olaylar hızla gelişti... Ve tam zamanında taş gediğine oturdu!"

"Sevgili marki," dedi Béatrice, tombul elini Royaucourt'un koluna hafifçe koyarak, "siz politika sayesinde nasıl tükenmişseniz, o şekilde tükenmiş şen şakrak ruhunuzun belirmesini boşuna beklemiş olarak, tüm cazibemi Mösyö Cordier'ye sunuyorum!"

"Ama onu ziyan etmeyeceksiniz, şekerim..." dedi marki neşeli bir şekilde. "Sizi ense diplerinize kadar kızartacak öyküler biliyor ama anlatması için havasında olması gerekiyor... Bana gelince, sevgili Béatrice, size kur yapamadığım için beni bağışlayın, ama böylesi olaylar yaşanırken anlaması güç değil..."

Tam bunu söylerken, ata binmekten sertleşmiş baldırını neşeyle Béatrice'in yumuşacık baldırına doğru yaslıyordu. Béatrice, bu muzipliği ateşli bir kahkahayla karşıladı.

Senatör Daudier, masanın ucunda, oldukça orijinal bir teori ortaya atarak, heyecan yaratıyordu:

"Hitler savaş istiyor," dedi. "Ama kazanmak için değil, kaybetmek için. O hem bir romantik hem bir mazoşist: Onun -kahramanın- açısından her şey, tam da Wagner'in operalarında olduğu gibi, olabildiğince trajik bitmeli. Bilinçaltının derinliklerinde, Hitler'in tüm kalbiyle gerçekleşmesini istediği son, şimdiden trajedinin izlerinin görüldüğü yüzünün düşman botları altında ezilmesidir..."

Ve Daudier kaygılı bir ifadeyle konuşmasını sonlandırdı:

"Mesele şu ki, Hitler çok dürüst... Hile yapmayacaktır. Kaybetmek istiyor fakat öyle olsa da, kasten kaybetmeyecektir. Oyunu, son âna kadar kurallarına göre oynayacak ve ancak yenildiğinde bırakacaktır. Tabii bizi de karanlık günler bekliyor..."

Kont Grandsailles'ın sağında Düşes Saintonges, solunda Madam Cécile Goudreau vardı. Politik açıdan bakıldığında, Düşes Saintonges tam olarak sağdaydı. Kont, ölçülü bir üslupla, sağındaki kişinin sol fikirlerinin karşısına, solundaki kişinin sağ fikirlerini koyuyordu. Ve solundaki kişinin sağ fikirlerine, sağındaki kişinin sol fikirlerini hafif geliştirerek cevap veriyordu. Bu nazik denge oyununun aşırı bir kibarlıkla yürütülmesi, sadece kontun kişisel tutumunu değil, dönemin Avrupalı büyük güçlerinin tutumunu da şekillendiriyordu.

İdeolojik kaynama, yemeğin sonlarına doğru, söylenenleri dinleyerek suskunluğa gömülmüş Kont Grandsailles'ın etrafında yoğunlaştı. Hiçbir inancı olmayan kavgacı şarlatanların kendi inancını yayma çabasıyla, herkes bir diğerinin onaylamadığı, kendi politik çözümünü ileri sürüyordu. "Acacia" komploculari, Fransa'da sağlıklı bir politik ortam oluşturma umudunu, İngiltere ve Almanya'ya karşı, Fransa, İtalya ve İspanya'nın bir araya gelmesiyle kurulacak bir Latin bloğuna bağlıyorlardı; Fransa-Almanya komitesinin üyeleri, en azından bir kez Almanlarla içten ve tam bir dostluk kurmayı denemek ge-

rektiğini söylüyorlardı; diğer bazıları, ülkenin komünist örgütlenmelerini ortadan kaldırmak ve İngiltere'yi yalnız bırakmak için, bir an önce Rusya'yla askeri işbirliğine gidilmesine taraftılar. Az sonra tüm bu tezler, en hassas hukuki yorumlamaların ışığında incelendi. Mösyö Ouvrard, her tartışmayı gözlemledikten sonra, büyük bir zevkle yorumunu yaptı:

"Fransa'nın durumu gerçekten kötü ama bir şey kesin: İçinden geçtiğimiz politik kaosa rağmen, yasa ve buyruk nosyonu bizde daha titizlikle ve daha özgülleşmiş olarak gelişiyor. Evet, beyler, bu açıdan hâlâ diğer uluslardan öndeyiz ve ülkemizin esenliğinin, hukuki kurumlarının gelişiminde olduğunu görmemek imkânsız."

"Kısacası," dedikten sonra Dük Saintonges, "Forain'in ünlü son sözlerini anımsatarak, ölüyoruz, ama en azından sağlıklı bir şekilde ölüyoruz!" sözleriyle iç çekti.

Grandsailles, etrafında çok sayıda küçük ve neredeyse görülmez kırışık oluşan gözlerini kırpıştırarak, acı acı gülümsedi. Almanya'da son konaklaması sırasındaki Nuremberg Kongresi'ni, Hitlerci yığınları hatırlıyordu ve her hecenin yankısının gerisinde, masasını Sokratımsı zihinsel ve ateşli bir ortama çeviren mumların ışığında, 1940 bozgununun hayaletinin yükseldiğini görüyordu.

Fransa, tıpkı Sokrat gibi, nüktelerle ve hukuki tartışmalarla ölüme hazırlanıyordu.

Kahve saati yaklaşırken, konuklarının konuşma coşkusunun, acı alaycılığı yükselip, hırçın bir ton kazandığı sırada, Grandsailles, son şampanya yudumunu dudağına götürdü ve sanki zehir içiyormuşçasına kahramanca midesine indirdi. Grandsailles artık çevresinde konuşulanlarla daha az ilgileniyordu ve uyuşuk bir halde, mum ışıkları, davetlilerin davranışları ve hizmetçilerin yapay gidiş gelişlerinden oluşmuş soğukkanlı tarafsızlıklarıyla kristal ve gümüşlere yansıyan milyonlarca

harekete kaptırmıştı kendini. Kont, hipnotize olmuş gibi, misafirlerinin, gümüş eşyaların girinti ve çıkıntılarından yansıyan küçük resimlerine bakıyordu. Büyülenmiş bir halde, en yakın olanları bile tanınmayacak hale gelmiş arkadaşlarının yüzlerini ve siluetlerini izliyordu. Onlarsa, bu geçici deformasyonların onları maruz bıraktığı ani metamorfozlara uygun olarak, içinde tatlı sunulan tabakların dibini süsleyen çok renkli görüntülerde acımasızca karikatürleştirilen ölmüş bir atayla en çarpıcı benzerlikleri, en kuşkusuz aile bağlarını yeniden kuruyorlardı.

Böylece, bu beklenmedik büyünün uçucu meyvesi söz konusu yansımalarından birinde, enlemesine Lelong bir elbiseyle kuşanmış Béatrice de Brantès'in siluetinden fırlayan Marie-Antoinette'in sıkışmış ve korse giydirilmiş bedenini ya da kraliçenin uçurulmuş dev kellesinin derinliklerinde sakladığı kapana kıstırılmış çok daha büyük bir gelinciği görebiliyorduk. Ve aynı şekilde, Anglosakson şıklığına düşkün Vikont Angerville'in düz bir çizgiyi andıran burnu, aniden şişerek büyük babasının Galyalılara özgü armut biçimindeki burnuna dönüşebiliyor, sonra da ata köklerinin korkunç derinliklerinde kaybolmuş bir köstebeğin tüyle ve toprakla kaplı burnuna dönüşünceye kadar küçülebiliyordu.

Leonardo'nun çizdiği ünlü yaratıklar serisindeki gibi, burada anamorfozun sert çarklarına yakalanmış konukların yüzlerinin, kendi hayvan yanlarının totemik ve armasal kalıntılarını ortaya çıkarıncaya dek, kıvrıldığı, büküldüğü, genişlediği, uzadığı, dudaklarının bir mantara dönüştüğü ve çenelerinin genişlediği, kafataslarının sıkıştığı ve burunlarının yassılaştığı görülebiliyordu. Önceden kestirilemeyen ve rahatsızlık uyandıran işkencesi sayesinde, en saygın, en özgün aristokrat görünüşler arasından, küçük düşürücü sırıtış ve utanç veren mimikleri çekip çıkartabilen bu başarılı ve acımasız, optik engizisyondan hiçbirisi kaçamazdı. Bu tıpkı ani ve şeytani bir şim-

şek sırasında, bir meleğin ilahi yüzünde, bir çakalın göz kamaştıran dişlerinin parlayışını ya da bir filozofun bilge yüz hatları arasında bir şempanzenin aptal bakışlarının ilkel ışıldayışını görmek gibiydi.

Her yansıma ilahi bir yanıttı; çünkü, bir çatal sapının çukurlaşan sırtında biçimsizleşen bir yüzün yansımasında evlilik dışı bir çocuğun bilinmeyen kökleri, bir falcının kristal küresinden daha net görülebiliyordu.

Yemek sona ererken kanayan deriler, büyük şamdanları kırmızıya boyuyordu. Her şamdan kanlı bir soyağacı, her bıçak bir sadakatsizlik aynası, her kaşık bir utanç armasıydı.

Bir ustanın eliyle eskitilmiş gümüşe işlenmiş, tümüyle çıplak genç bir Silenus, şamdanın düşmüş eski dallarından birini tutuyordu. Sanki bu dal, mahsustan ışığını Solange de Cléda'nın dekoltesinin açığa çıkardığı göğüslerinin yumuşak eğrilerine yansıtıyordu. Oradaki derisi öyle ince ve o kadar beyazdı ki, Grandsailles ona bakarken, tatlı kaşığını nazikçe beyazpeynirin düz yüzeyine daldırıp, tadına bakmak ve dilinin ucunda ezmek için hemen ağzına götürdü. Keçinin hayvansı dişiliğini çağrıştıran peynirin hafif tuzlu ve ekşi tadı, kalbine işledi. Bunaltmayan hoş bir sıkıntıyla, Homeros'a özgü tabaktaki bu tertemiz şişkinliği tüketmeye devam etti. Peynirini bitirdikten sonra, gümüş yemek takımının bilindik kıvrımlarının, ilk kez evlenmeyi düşündüğü Solange de Cléda'nın donuk solukluğuna çok iyi gittiğine karar verdi. Bu şehvetli arzu sırasında Solange'ın aniden kontu yakalamasını kader istedi ve yine ilk kez, ateşli bir gülümsemeyle yarı açık dudaklarının nemli aralığı, fiziksel bir arzunun duyumsal heyecanını dışa vuran belli belirsiz bir acıyı sergilerken, onun önünde uysal bir şekilde, neredeyse kölece eğildi.

Grandsailles, şamdanı boğumlu gövdesinden tutup, çok ağır olmasına rağmen kolaylıkla kaldırdı ve kibrit getirmek

için koşturan hizmetçiyi beklemeden, sigarasını yakmak için yüzüne yaklaştırdı. Bu sabırsız ve enerjik hareket, önemli bir karar verdiğine işaretti.

Kahveyle birlikte, sohbete uzlaşmanın ağır havası sindi çünkü artık konukların ateşi hafif sönmüştü; içki masasına fikirlerinin ideolojik kaosunu taşıdıklarından dolayı biraz utanıyorlardı ve kaygılı bir şekilde, şöyle veya böyle bir sonuca ulaşıldığı izlenimi yaratacak bir uzlaşma zemini arıyorlardı. Özellikle Dük Saintonges, oldukça genel bir şekilde, yemek sona yaklaştıkça daha fazla kozasına çekilen Grandsailles'ın gösterdiği politik kayıtsızlığı hedef alan inatçı ve üst perdeden bir tonla konuşuyordu.

"İsteyelim ya da istemeyelim," dedi Saintonges, bu sefer biraz saygısızca doğrudan konta dönerek, "çağdaş tarih öyle yoğun, öyle dramatik ki, kendi küremizde yaşıyor olsak da, farkında olmadan olayların içine düşmüş durumdayız; herkes tarafını kesin olarak seçmeli..."

"Banko!" diye bağırdı Grandsailles. Şamdan aniden masaya düştü.

Birden bir sessizlik çöktü; belli belirsiz uğultuları gerilimi daha da artıran hizmetçilerin şaşmayan geliş-gidişlerinin kıpırtısından başka bir şey duyulmuyordu. Grandsailles, Solange de Cléda'dan gözlerini ayırmadan, sakince sigarasından birkaç nefes çekti. İyice yandığına kanaat getirdikten sonra, bir an sessiz kaldı, ardından son derece doğal bir tonla, ama ağzından çıkanlara dikkat ederek konuştu:

"Saintonges haklı ve ben de verdiğim kararı size açıklamak için bu akşam yemeğini düzenledim."

An öyle dramatik bir gerilimle yüklüydü ki, bir çeşit korkuyla ve tüm kalp atışlarında bir hızlanmayla, genel ilgi Grandsailles'a yoğunlaştı.

"Üç gün boyunca düşündüm," dedi kont nihayet. "... Ve bir balo düzenlemeye karar verdim."

Taşkın haykırışlar, sempati ve büyük bir fikir birliğiyle bu duyuruyu taçlandırdı ve bir anda, tüm etiket kurallarını yok sayan kadınlar, kontun çevresini sararak, yalakaca teşekkürlerle onu bunalttılar.

Olaya üzülecek vakti bulan Dük Saintonges, beceriksizliğinden dolayı az kalsın tümüyle kişisel bir yön alacak bir polemiği ustalıkla önlediğini içtenlikle kabul ederek, bir sevgi gösterisi eşliğinde, iki eliyle Grandsailles'ın elini kavradı.

Solange de Cléda derinlerde allak bullak olmuştu çünkü kontun önünde eğildiği sırada, kont gözünü ondan ayırmamıştı. Tüm bu zaman boyunca, kafası hafif geride ve gözleri önünde, Dick d'Angerville'in anlattıklarını dikkatle dinliyormuş gibi yapıyordu ama aslında gizlice, yarı kapalı gözkapaklarının uzun kirpikleri arasında oluşan ışıklı gökkuşaklarının içinden, Grandsailles'ın sigarasını yakarken kullandığı mum ışıklarının pintice yükselişini ve çekici titreşimlerini izliyordu.

Solange, kontun çevresinde dönen konuşmaları takip edemediğinden, onun "Banko" dediğinde ne demek istediğini anlayamadı. Gerçekten de bu sözcük ona genel konuşmaların gürültü patırtısının arasından, sadece kendisine yönelen tutkulu bir çağrı gibi geldi; ondan sonra, kontun hareketlerindeki beklenmedik kabalık onu sarstı. Kafasını kaldırmadan, sadece gözlerini biraz daha açtı ve o zaman, şamdanın örtüye düştüğünü açık bir şekilde gördü; dökülen birkaç damla mum ayağına gelmişti.

Ölümcül bir sessizliğin ardından, Grandsailles'ın sesinin tınısı tarif edilemez ve sonsuz bir yumuşaklık taşıyan bir cansızlıkla yüklüydü, özellikle de, "... Verdiğim kararı size açıklamak için, bu akşam yemeğini düzenledim... Üç gün düşündükten sonra..." derken.

Gizemli "Banko" kelimesinden sonra uyanıkken düş gördüğü hissine kapılan Solange, kendisini saran delice korkunun gülünçlüğünün farkına varıyordu: Grandsailles'ın, ikisi arasında hiç konuşulmamış bir konu olan nişanlarını herkesin önünde açıklayacağı paniğini yaşamıştı. Bununla birlikte, bu inancının saçmalığına rağmen kalbi öylesine gümbür gümbür atıyordu ki, bir anda öleceğini düşünüyordu. Evet, emindi: Grandsailles ondan ve kendisinden bahsedecekti.

Ama şimdi her şey ne kadar aptal, çocukça ve saçma görünüyordu! Keyfi kaçmış, onuru kırılmış ve ani bir hayal kırıklığı yaşamış olarak, bir an yemeğin bitmesini bekleyemeyeceğini sanmıştı. Her iki koltukaltında da ılık bir ter damlası oluştu ve çıplak derisi boyunca aktı; iki damla da siyahtı, çünkü ikisi de oturduğu koltuğun dirseklerinin siyah kadifesini yansıtıyordu. Fakat öyle olağanüstü bir güzellikteydi ki, daha ziyade, etrafta uçuşan melankolinin kanatlarının şimdi, ürkmüş bedeninin bu büyülü ve arzu edilir salgısını iki değerli kara inciye dönüştürerek ve karartarak, onun üzerine dolandığını düşündürüyordu.

Herkes masadan kalkınca, ayağa kalkmasına yardım etmek için Solange'ın arkasında bekleyen Vikont Angerville, bir elini kadının omzuna koydu ve kulağına fısıldadı:

"Merhaba, hüzün..."

Solange irkildi, ayağa kalkmayı denedi. Fakat başının döndüğünü hissederek, ucuna bronz bir sfenks başı işlenmiş, koltuğun siyah kadife koluna yeniden oturmak zorunda kaldı. Başını, Dick d'Angerville'in göğsüne yasladı ve gözlerini kapadı. Sfenks başı öyle soğuktu ki, elbisesinin ince kumaşının içinden ıslak bir şeye oturduğunu sandı.

"Grandsailles balosu" kendi balosu mu olacaktı? Gözlerini yeniden açtı, bacaklarını bitiştirdi ve bir anda kalkıp, ateşli bir vals adımıyla döndü. Yere mıhlanmış gibi kalan Anger-

ville'in, amansızca bıkkın ifadesi hafif bir şaşkınlığa dönünce, Solange son bir vals dönüşünün ardından ona yöneldi:

"Merhaba, hüzün... Merhaba, hüzün..."

Sonra, geriye dönüp gülümsedi ve salona giden merdivenleri koşarak çıktı.

Armanyak likörünü içmekle meşgul olan Mösyö Edouard Cordier, sahneye tanık olmuştu.

"Sevgili vikont," dedi Angerville'e doğru ilerleyerek. "Çağımızı yakalayamıyoruz, olup bitenler muhayyilemizin sınırlarını aşmaya başlıyor... Ama ben buna boyun eğdim! Bir an kadınlarımızın herhangi bir sebepten kollarımızda ölmeye hazır olduklarına inanıyoruz... Ve bir anda dirilip, dans ederek uzaklaşıyorlar! Ve politikada da aynı şey söz konusu: Bir çatışmanın eşiğine geliyoruz ve iç savaş borazanlarının çaldığını duyar gibi oluyoruz... Oysa bir de bakıyoruz ki bir balo duyurusu yapılıyor. Gerçekten de, insanın ruhuna en derinden işlemiş nosyonlardan biri, sağ ve solun anlamı, çağdaşlarımızda tümüyle karman çorman olmuş bir durumda."

Kaygılı bir şaşkınlıkla, parmakları açık duran gürbüz ellerine baktı ve devam etti:

"Bugün sağ elimizi sol elimizden ayırabiliyor muyuz? Hayır, sevgili vikont, kesinlikle yapamıyoruz. Ben gençken, büyük bir olay karşısında insanlar dahil oldukları politik partinin ideolojisine uygun olarak bir kanıya varabiliyorlardı. Ama bu bugün mümkün değil: Gazetelerde sansasyonel, hayati, önemli haberler okuyorsunuz... Ama politik partinizin uzmanları onları inceleyip, sizin adınıza karar vermeden olayın iyi mi yoksa kötü mü olduğunu anlayacak araçlardan yoksunsunuz. Partinin yaklaşımını bekliyorsunuz, aksi halde, ertesi gün, en kötü politik düşmanlarınızın sonuçlarıyla benzer sonuçlara ulaşarak gülünç düşme riskini üstünüze alıyorsunuz."

Vikont Angerville, bu bıktırıcı dersi dinlerken, Mösyö Cordier'yi yavaş yavaş merdivenlere açılan kapıya doğru sürükledi, konuşmayı sonuca bağladı:

"Her halükarda, Grandsailles gerçekten bir balo veriyorsa, dans etmek için bu baloya katılmalıyız. Olayların devamını beklerken yapacak daha iyi neyimiz var ki?.."

Savaş sona erdiğinden beri, "Grandsailles baloları" her zaman Paris yaşamının parlak bölümleriydi ve o akşam kontun salonunda yeniden bir araya gelmiş olan bu kibar topluluk, yönetici sınıf olarak intiharlara ve sonuç vermeyen politik yıkımlara gömülmektense, Fransız ruhunun ve zarafetinin prestijini korumayı sürdürme rolünün daha fazla bir gerçeklik ve önem kazandığını içgüdüsel olarak seziyordu. Öyle ki, dönemin ideolojik jargonuna göre zekice düzenlenmiş sloganların dürtmeyi başaramadığı bu güçbirliği, oynayacakları bu tarihi rolün farkına varma, Grandsailles'ın sloganıyla sağlanmıştı: "Balo."

Kont, ortak geleneklerinin derin hafiflik özünü tutuşturup kızgın bir aleve dönüştüren bu basit kelime vasıtasıyla, etrafında, sarsılmaz milli "irade" birliğinin yeniden oluştuğuna tanık oluyordu ve savaş çanlarının çaldığı gün, bu birlik tüm Fransız halkı için de yakalanmalıydı. Savaşların bir ideolojiden ziyade bir irade işi olduğu ve büyük akınların tarihi genel eğilimlerinin, genellikle sadece ulusların jeopolitik hafifliklerini gizlediği yönündeki Grandsailles'ın teorilerinden birine göre bu son derece doğruydu.

Kimsenin ülkesinin kaderini saklamaya çalışmadığı bu Sokratik yemekten sonra balo projesi, kontun salonunda, önceki akşam Concorde Meydanı'nı kana boğan tüm ateşlerle -ateşten haç, kıvrık haç,* zambak çiçeği,** orak-çekiç- parıldamaya başladı.

---

* Gamalı haç. (ç.n.)

** Zambak, Fransa'da krallığın sembolü. (ç.n.)

Uzun zamandır düşündüğü balo projesini, alışkanlıklarının aksine, anın etkisiyle duyuran Grandsailles, başarısı karşısında şaşkına döndü ve hazırlanmak için not defterini titizlikle incelediği Solange de Cléda'yla yapacağı baş başa görüşmeyi -yine alışkanlıklarının aksine, hazırlanırken bir isteksizlik duyduğu ve onu telafisi olmayan psikolojik hatalara sürükleyebilecek şu baş başa görüşmeyi- hemen bir yana bıraktı.

Haftalardır beklediği bu sevgi dolu görüşmeden vazgeçerek, tam tersi bir tutum takınmaya ve akşamın geri kalanında Solange de Cléda'yı görmezden gelmeye, hatta yok saymaya karar verdi. Yemeğin bitiminde ona yönelttiği hayranlık dolu bakışların ardından gelen bu soğuk tavır, az önce bir anlığına evlenmeyi aklından geçirdiği bu kadında, arzu ettiği bir şaşkınlık yaratmakta gecikmedi.

Masadan kalkıldığı andan itibaren Solange'ın, çok gürültücü ve çok naif bir çocuğunkini andıran neredeyse abartılı tavırları, Grandsailles'a ona soğuk davranmak için yeni kozlar veriyordu. Sadece yadsınamaz çekiciliği ve güzelliğinin parıltısı, içinde hiçbir zaman eşsiz dişil zarafetin örneklerinin eksik olmadığı ama yine de çok daha keskin bir zekâ kaygısıyla doğuştan gelen prestijin baskın notayı oluşturduğu salonunun gösterişli ortamını onunla donatmayı zorunlu kılıyordu.

"Grandsailles balosunun" kendi zaferi olacağı yönündeki belli belirsiz bir önseziyle yüreklenen Solange de Cléda, kontun ona verdiği rolü ses çıkarmadan kabul etti, hatta öyle içten, öyle şaşırtıcı bir muziplikle kabul etti ki, Grandsailles bir anda kötü niyetlerinin üzerindeki maskenin düştüğünü hissetti. Solange, durup dinlenmeden bir dizi dans adımını peş peşe sıralayarak, bir çiçek buketinden bir diğerine geçiyor, konukların neşeli bakışları önünde saçları için hepsi birbirinden güzel süsler yapıyor, sonra acımasızca parçalayıp, uzağa fırlatıyordu. Solange içinden geldiği gibi, doğaçlama gösteri-

sine, sahnelediği çiçeklerin sembolik anlamına ilişkin bir pantomim katıyordu. Her yeni parodi uzun uzun alkışlanıyordu ve Grandsailles da ikircikliğini, ikiyüzlülüğünü bastırarak, oyunun pastoral şiirinden etkilemiş gibi yapıyordu.

Solange şimdi sarmaşıklardan uzun bir taç yapıyor, birbirine bağlayıp, başının üzerine yerleştiriyordu. Tacı kulaklarının ardından yere kadar uzanıyordu. Hemen ardından, iki sarmaşık yaprağında küçük delikler açıp, gözlerinin önüne bir maske gibi taktı. Herkes, en temiz peri masalını daha da güzelleştiren bu metamorfozu alkışladı sonra Solange'ın sarmaşık konusunda getireceği açıklamanın beklentisiyle yine bir sessizlik kapladı ortalığı. Parmak uçlarında çevik bir adımla, Kont Grandsailles'ın önüne kadar ilerledi, orada bir an hareketsiz durdu ve titredi. Sonra aniden dizleri üzerine çöküp, kibarca ama sıkı sıkıya kollarını birbirine doladı, kontun iğne batmış gibi hissettiği, neredeyse duyulmayacak, hafif ironik, yakaran ve dokunaklı bir sesle haykırdı:

"Ya senin olurum ya da ölürüm..."

Artık balodan bahsedilmiyordu. Sakalları Courbet tarzında tıraş edilmiş ressam Bérard, iki dirseği Düşes Saintonges'un dizlerine dayalı bir halde yerde oturmuş, herkesi dönüp, kendini salonun uzak bir ucuna atmış olan Solange'a bakmaya zorluyordu. Dük Angerville, Solange'ın tablolarında kullandığı çiçeklerle dolu büyük bir malakit masanın yanında, çiçek süslerinden kurtulması için kadına yardım edivordu.

Salon iki gruba ayrılmış durumdaydı ve konukların bir kısmı bir anda Solange'ın çevresini sardı. Bir taraf Grandsailles'ın etrafında toplanmıştı, diğer taraf ise Solange'ın. Kadının hayranları arasından hayret ve beğeniyle dolu haykırışlar yükselmeye başladı. Yeni bir oyun bulmuştu. Birbirine sallanan üç sapla bağlanan kulağındaki küpenin üç elmasının yardımıyla, üç taşın yerine açık mor renkteki bir zambağın haki-

ki dişi organlarını koyarak, şaşırtıcı bir etki uyandıran bir çiçek yaratmıştı. Aniden tüm kadınlar takılarını çıkarmaya başladılar ve masa, tertemiz pırıltıları, çiçeklerin kararmış ve soluklaşmış ışığına yeni bir canlılık getirmişe benzeyen değerli taşlarla doldu.

"Bayanlar, baylar, para koyun!" diyerek yol gösterdi Dick d'Angerville kibar ve inatçı bir tonla. "Yeşil kazandı!" Zümrüt bir kaplumbağayı, bir ton daha koyu bir gardenya yaprağının üzerine koymuş olan Béatrice de Brantès atıldı. Öylesine türdeş bir etki yaratıyorlardı ki, yaprak ve kaplumbağanın birbiri için yaratıldığı hissi uyanıyordu. Ondan sonra herkes, bir kaostan en beklenmedik, en ustaca bileşimleri çıkarmaya çalışarak, bir icat yarışmasına girişti. Her el bir bileşim yaratmak için aynı şeye uzanmaya başlayınca, hareketlilik ve coşku öyle şiddetlendi ki, bir anda bir karnaval yarışmasına dönüşerek, herkes aynı çiçeği, aynı takıyı, aynı yaprağı, aynı fikri ele geçirmeye çalıştı. Sonra hepsi yorulunca, oyun nasıl başladıysa aynen öyle aniden kesildi. Sonuç olarak, Solange, merkezinin az uzağına büyük bir yakut ve Fabergé elmas bokböceğini iğnelediği sarı bir gülü iki göğsünün arasına yerleştirdi. Bu bileşimin sonucunda, gül umulmadık yapay bir görünüm alırken, bokböceği değerli taş kaplamasına rağmen öylesine bir canlılık ve gerçeklik kazandı ki, Solange tekrardan çılgınca bir alkışlandı.

Ama salonun ağırlık merkezi kaymıştı. Herkes, biraz sıkkın, (ertesi günden itibaren, Paris modasının "in"leri arasında yer alacak olan) bu çocuksu oyundan ayrılıyordu ve ilgi yeniden Concorde Meydanı olaylarına ve baloya yöneliyordu.

"Liste!" diye haykırdı ressam Bérard. "Liste yapalım!"

Grandsailles'ın çalışma masasından aldığı beyaz kâğıdı sallıyordu. Mütevazı bir şekilde kontun ayaklarının dibine oturan Solange, safça söze girdi:

"Grandsailles balosu listesinin ilk ismini yazacağız. Ne heyecan verici bir an!"

Bu kibar açıklamayla, az önceki galibiyetini bağışlatmayı umuyordu.

"Ama tatlım," dedi bir baba şefkatiyle saçlarını okşarken, "bu gibi durumlarda önemli olanın davetliler olmadığını gayet iyi biliyorsunuz..."

Ve daha önce defalarca kez söylenmiş bir şeyi tekrarlayan birinin havasıyla ekledi:

"Balo sadece davet edilmeyenler için verilir."

"Bu yaklaşımla bir balo düzenlemek eğlenceli olmalı."

"Bunda kesinlikle eğlenceli bir yan yok," diye Grandsailles sert bir şekilde cevap verdi. Ardından, hoşgörüyle ekledi: "Bizim yaşlarımızda, tatlım, baloya artık eğlenmek için gidilmediğini bilirsiniz."

Ah, elbette biliyordu. Grandsailles asla gülüp eğlenmek için bir şey yapmazdı!

Solange uykusuz bir gece geçirdi, yemek saatinde odasında kaldı ve Prince kahvaltısını yatağına getirip, çayın, yola çıkmalarından önce kontun odasında içileceğini bildirdi. Dick d'Angerville, akşama doğru onu arabasıyla Paris'e götürmeliydi.

Peş peşe geçirdiği uykusuz gecelerin, günlerini de tehlikeye düşürecek kadar sağlığına zarar verdiğine inanmasına yol açan bir çeşit çocuksu korkunun kurbanı olarak, Madam de Cléda, neredeyse insanüstü bir iradeyle çabalayarak kendini bir şeyler yemeye zorladı; ondan sonra, kaygılı bir yarı uyku haline teslim oldu, en küçük bir ses onda hayallerinin değişen akışına göre, çoğu kez şehvetli heyecanlara dönüştürmeyi başardığı, kasılmalı bir titreme yaratıyordu.

Saat dörde doğru, Solange çay saati için giyinmeye başladı. Kendini güçsüz hissediyordu, sanki yüreğinin üzerine bir ağırlık çökmüştü. İfadesi güç bir kusma isteği onu yavaş giyinmeye ve aniden durup, hareket etmeden kalp atışlarını dikkatle dinlemeye zorluyordu. Uykusuzluk göz çukurlarında bir rahatsızlık yaratıyordu; üç haftalık bir özenin, özel, günlük, titiz, sürekli, ödün vermez ve çok kararlı bir hazırlanmanın sonucu olan önceki akşamki imajını bir daha yakalamasının bundan böyle güç olacağının bilinciyle, Grandsailles'ın karşısına bu hoş olmayan durumda çıkma zorunluluğu fikri onu ürkütüyor, cesaretinin kırılmasına yol açıyordu. Nihayet, korkulan âna meydan okuyarak aynaya yaklaştı, kendine baktı ve görüntüsünden memnun kaldı. Hiçbir zaman şimdiki kadar çekici olmadığını düşündü. Gözlerindeki yorgun hava, bakışlarının ateşli ve yürek yakıcı ifadesini keskinleştiriyordu. Ağzı öylesine beyazdı ve çevresi yüzünün zeytin yeşili solukluğundan öylesine zor ayrılıyordu ki, gülümsemesi, kâh hayaletimsi ve çok hafif, kaymaktaşından bir heykelin dudaklarını, kâh Leonardo'nun kömür kalemiyle anlaşılmaz bir şekilde bir çırpıda çizildiği kösnül dudakları anımsatan, yarısaydam dudaklarının bağlantı yerini açığa çıkaran, hafif gölgeli kıvrımlı basit bir çizgiyi andırıyordu.

Madam de Cléda, başını, alnı aynaya değecek kadar eğdi. O kadar yakından kendi kendine gülümserken, nefesi görüntüsünü örttü; sanki bu hareketsiz kaldığı zaman boyunca soyut yansıması, tüm devinimlerini, kaygılı ve mutlak yeni bir enerji patlamasıyla tetikleyerek, hayata döndürmek için bedenini ele geçirmişti.

Önceki akşam olduğu kadına benzemesi olanaksız olsa da tersine, solgun benzinin uyandırdığı sonsuz sevecenlik hazinesini ortaya koyabilir, solukluğuyla azami bir etki yaratabilirdi.

Solange abartılı bir özenle, tek bir kusur görülemeyecek şekilde saçlarını taradı ama hiç makyaj yapmadı ve yüzünün ruhani gerilimini ortaya çıkaracak, tahrik edici fakat sade bir kıyafet giymeye karar verdi. Çıplak sırtına, karnına kadar açık parıl parıl kapkalın siyah ipek bir bluz geçirdi.

Solange'ın göğüsleri, neredeyse bir yeniyetmeninki kadar küçüktü ve öyle sertti ki, ipeğin yatay kıvrımları, suyun güneş ısısıyla buharlaşıp yok olduğu bir tuzlanın kaygan iki kayası arasına sıkışmış bir yılanbalığının çevik hareketleriyle, üzerlerinden kayıp gidiyordu. Ani ve beklenmedik her hareketi, eski zamanlarda yaşamış bir Amazon'un Ispartalı kibrine yakışan masum bir iffetsizlik izlenimi doğurarak, gerdanının göz kamaştırıcı ve belirgin yuvarlaklığını ortaya çıkarıyordu.

Solange, dikişsiz ve biraz baştan savma bu kıyafete, parlak, soğuk ve devingen maddesi ateşli ve şişkin bedenine daha giyinik bir hava veren, birkaç sıra işlenmemiş zümrüt ve yakutun parıltısını iliştirdi. Ardından beline, canını acıtacak kadar sıkı, saman rengi ve mat deriden yepyeni bir kemer taktı ve bu aşırı basınç, iyice kalkan kalçalarını sıkıca saran eteğinin yün kumaşı üzerinden kendini göstermek isteyen, iki bıçak ucu gibi ince, fazlasıyla çıkık iki kalça kemiğine kinik bir abartı katıyordu.

Kapı çalındı.

"Hazır mısınız?" diye sordu Dick d'Angerville.

"Evet," dedi Solange ve ondan içeri girmesini rica etti.

Odanın ortasında dimdik duruyordu, kollarını üşümüş gibi göğsüne dolamıştı. Angerville kollarını yakalayıp, iki yana açtı.

"Harika... Ve kesinlikle zekice!"

"Ne?" Solange anlamamış gibi sordu.

"Hepsi: Elbiseniz, makyaj yapmamış olmanız... Hepsi akla şeyi getiriyor..."

"Neyi?" dedi daha fazlasını isteyen Solange.

"Aşkı..."

"Aptal!" Solange hoşgörüyle bir iç çekti. "Çok daha iyisini bulabilirdiniz..."

"Evet, bu doğru," dedi Angerville tutkulu bir tonla. "Tahrik edici, bozulmuş bir yatağı akla getirdiğinizi söyleyebilirdim..."

"Ayrıca," diye devam etti Angerville ses tonunu değiştirerek, "gözleriniz kızarmış."

"Gidin şimdi," dedi Solange, aceleci bir ısrarla. "Kontun odasında görüşürüz, birkaç dakika içinde oradayım..."

Ve öpmesi için ona iki avucunu uzattı.

Kapıyı kapattıktan sonra, banyoya koşup, sıcak suyu açtı. Islattığı bir havluyu, birkaç dakika boyunca gözkapaklarına dayalı tuttu. Gözleri kırmızı mıydı? Büyük ihtimalle, daha da kızaracaktı!

Kırmızı gözler de bir çekiciliğe sahip olabilir çünkü "yıkmayan acı güçlendirir."

Solange de Cléda, bir koltuğa oturmuş, çay için düzenlenmiş ortadaki masada Dick d'Angerville ve Mösyö Girardin'le sohbet eden kontun odasına ani bir giriş yaptı. Üç adam aniden konuşmalarını kestiler ve ayağa kalkması daima zaman alan Grandsailles, daha koltuğundan ayrılamadan Solange onun yanına gelmiş, öpmesi için yanağını uzatmış ve koltuğunun ucuna oturmuştu. Grandsailles ona yer açmak için kenara kaydı ve rahatça yerleştikten sonra, kolunu sormadan Solange'ın sırtına attı. Solange, kontun elinin omurgası boyunca kaydığını, deri kemere asıldığını, belinin inceliğinin tadına varmak için orada oyalandığını, ardından bir nesneyi kavrarcasına doğal bir şekilde avuçladığı kalça kemiğinin çıkıntısında bir an hareketsiz kaldığını hissetti. Kontun parmakları şimdi usulca orayı okşuyordu ve bu çıkıntının tam

merkezinde bir dikişe rastlayınca, hafifçe yokladı ve ondan, Solange'ın kalçasının üzerinde asılı kalmış elinin hareketine kılavuzluk eden bir yol gibi yararlanarak, o hat boyunca aşağı indi. Bir yandan da bakışlarıyla kadını okşuyordu.

Kontun tüm hareketlerinde görülen, neredeyse duygudan yoksun özgüvene rağmen, Solange aniden titreyen elinin devinimlerindeki zar zor seçilen tutukluklardan, Grandsailles'ın elinin kudurduğunu fark etti. Dolayısıyla istediği ilk etkiyi tam olarak yaratmıştı: Yıldırma. Ve bunun, kibirli Grandsailles'ı etkisi altına almanın en kesin araçlarından biri olduğunun bilinciyle, bu avantajı korumaya kararlıydı; çünkü kont onda ne gibi bir farklılık olduğunu anlayacak vakti bulamasa da, Solange'ın şaşırtıcı görünümünden hemen etkilenmişti.

Solange, kontun kendisini kolaylıkla inceleyebileceği kadar yakınındaydı; bu yakınlık, Grandsailles'ın duygularını biraz daha karmaşıklaştırıyordu. Aniden kollarında, çok kişisel bir ilginin baştan çıkarıcılığına şimdi şaşırtıcı olarak tamamen yabancı ve arzu uyandıran, şimşek ışığı kadar kısa bir sürede görünen bir başka varlığın çekiciliğini katan, çalışılmış ince iltifatlarla tavlanmış yeni bir varlık bulduğu izlenimine kapılıyordu.

Tutkusunun kadınsal içgüdüsünü takip eden Solange, neredeyse mucizevi bir değişim yeteneğine sahipti. Çünkü önceki akşamki kadın bir yana, kontun odasına o derece kibirle, kararlılıkla ve cesaretle rüzgâr gibi dalan bu Madam de Cléda'nın, kısa bir süre öncesine kadar odasında derin bir yalnızlığa gömülen, çocukça korkulara kapılan ve baş döndürücü kaygı buhranları geçiren aynı Solange olduğuna kim inanabilirdi?

"İskeletimin dayanıklılığına hayran bir havanız var, sevgili Hervé," dedi Madam de Cléda. "Ama ben tüm kemiklerim arasında, en çok dizlerimdekileri seviyorum."

Konuşurken, Grandsailles'ın elini kaldırıp, alacakaranlığın solgun ışığıyla gölgelenen çakıl taşları gibi serin, düz ve maviye çalan dizlerine koydu.

Sonra, Angerville'e dönerek, hafif abartılı bir sabırsızlıkla:

"Yarın en geç saat altıda Paris'te olmalıyım. Bana söz verdiniz, geç kalmayalım. Çok önemli bir akşam yemeğine davetliyim."

"Sıkıcı bir yemeğe mi?" diye sordu Grandsailles.

"Hayır, eğlenceli bir yemeğe!" diye bu konuda daha fazla ayrıntı vermeyeceğini gösteren bir sesle yanıtladı Solange.

Bir sessizlik çöktü, hemen sonra Madam de Cléda tonunu değiştirerek ve kendine bir fincan çay alarak, söze girdi:

"Bakalım Mösyö Girardin bize bugün ne gibi kötü haberler verecek? Rochefort, Moulin des Sources için hâlâ bir buçuk milyon mu istiyor?"

"Daha da kötüsü, sevgili Madam..." Noter gözucuyla bakıp, Grandsailles'ın bu konuda konuşulmasında bir sakınca görmediğini anlayınca yanıtladı.

"Fazlası var," diyerek Girardin devam etti. "Şu zavallı yaratık, Rochefort, politik hasımlarımızın düzenlediği inanılmaz bir entrikanın baskısına dayanamayıp bir vasiyetname imzaladı ve bu vasiyetnamenin şartları, Moulin des Sources'a bağlı toprakların bir daha asla Grandsailles'ın mülküne geçemeyeceğini belirtiyor."

"Bu kesinlikle inanılmaz!" diye atıldı Dick d'Angerville, öfkesini zar zor kontrol ederek. "Ve tüm bunları kabul edilebilir kılmak için nasıl bir politik neden ileri sürüyorlar biliyor musunuz? Kont Grandsailles, fazlasıyla milliyetçilik karşıtı bir zihniyete sahip olduğundan eski topraklarını satın almaktan mahrum kalacak!"

"Dünyada, kont kadar özünü yitirmemiş bir Fransız var mıdır?" diye haykırdı Solange, sinirli bir şeklide omuz silke-

rek milliyetçilik karşıtının ne olduğunu anlamamış gibi yaparak.

"Tabii ki vardır..." diyerek yanıtladı Girardin.

"Kimmiş?" diye sordu Solange.

"Ruslar!" dedi noter utanmış bir havayla.

Bu cevap karşısında Angerville hafifçe gülümsedi.

"Anlamalısınız, sevgili Madam de Cléda," diye Girardin sözlerine devam etti, "kont tüm varlığını tek bir amaca adadı: Creux de Libreux Ovası'nı korumak, Tanrıların İlkçağ'dan beri cömert davrandığı, büyük ölçüde tarıma dayanan bu köyün sanayileşmesinden sonra yaşanacak korkunç kâbusu her ne pahasına olursa olsun engellemek. Ama bizim Moskova'dan esinlenen sol partilerimiz farklı düşünüyorlar. Bir madencinin burjuvalaşıp, iyi para karşılığında alçaklaşmasını, köylülerimizin asil ve kanaatkâr ağırbaşlılığına tercih ediyorlar. Gerçekten de, çığlık çığlığa madenler talep eden bu ilericiler, savaş istemediklerini söyleyemezler: Her tür silahlanma planına inatla karşı oy kullananlar onlar!"

Bu kez kimsenin bölmek istemediği yeni bir sessizlik çöktü. Sanki herkes, noterin sözlerinin tetiklediği düşüncelere dalmıştı.

Grandsailles gerçekten de Virgile'in tasvirlerini çağrıştıran Libreux ovalarının bir gün endüstriyel gelişmenin uğursuz öncüleri tarafından istila edilebileceği kaygısına kapılmıştı. Bu, onun, toprakların hemen hemen tamamına sahip olduğu bir dönemde asla gerçekleşemezdi ama şimdi, artık kendisine ait olmayan toprakların maden zenginliklerini işletmeye gelecek birini engelleyecek güçte değildi.

"Hiç şüphesiz vazgeçmeli." Grandsailles iç çekti. "İlerleme karşıtı olarak tarihi rolümüzü kabul etmeliyiz, çünkü Poussin'in en güzel manzaralarına ilham veren bu köyün, gözümüzün önünde, endüstriyel yapıların oluşturduğu mekanik

çöplüğün iğrençleştirdiği bir panoramanın yüz kızartıcı ve katran karası çirkinliğine bürünmesini her ne pahasına olursa olsun engellemeye çalışmak çağımızın ilerlemesine meydan okumak anlamına geliyor. Bunun olacağı gün, ülkemin onurunu yitirdiğine inanacağım." Grandsailles öfkelendi, daha fazla oturamayacağına inanarak, güçlükle kalktı.

Dick d'Angerville onu kolundan tutup çalışma masasına kadar götürdü ve bir sırrı açıklıyormuş gibi bir tonla onu yatıştırmaya çalıştı:

"Sevgili kont," dedi. "Bana güvenin: İngilizlerin yanında tüm etkimi kullanacağıma söz veriyorum. İngiliz sermayesi olmadan hiçbir şey yapılamaz. Diğer yandan, hükümetin inisiyatifsizliği ve herkesçe bilinen gevşekliği, bu konuda bizim için son derece yararlı..."

Kötümser bir şekilde, ovanın sanayileşmesinin en fazla geciktirilebilecek, kaçınılmaz bir felaket olduğunu düşünen Mösyö Girardin sandalyesini, koltuğuna dayanmış, küçük yudumlarla çayını içen ve tek başına kalmış olan Madam de Cléda'ya doğru yanaştırdı.

"Sevgili madam çaresiziz," dedi noter. "Bu görüşmenin dostane ortamını zedeleyen bu tatsız konuyu ben dile getirdiğim için çok üzgünüm. Biz noterler, hoş anlar boyunca bir kenara çekilmeli veya serveti ya da yıkımı haber vermek üzere sadece tarihi anlarda, sabahın onunda ortaya çıkmalıyız."

Ve Madam de Cléda cevap vermediğinden noter, Angerville'le sohbete dalmış kontun -iki adam kısık sesle ama heyecanlı bir tonda konuşuyordu- kadına olan ilgisizliğini açıklamak zorunda hissetti.

"Kont daha çocukken," diye söze girdi noter, "onun Libreux Ovası'na olan bağlılığını bilirdim. Ama inanın ki madam, bugün ona vermek zorunda olduğum haberlerin -

Rochefort'un kesin reddinin- onu bu derece etkileyeceğini bilemezdim. Pek az insan kontun ne hissettiğini tahmin etmekle bu zavallı hizmetkârınız kadar övünebilir. Bazıları, onun politik bir güç yakalamak ümidiyle şiddetle savaş isteyecek kadar ihtiraslı olduğunu düşünür; aslında kontun tek tutkusu, kendisine miras kalan Creux de Libreux'yü korumak ve mal paylaşımı döneminde Rochefort'un çorak bıraktığı üç yüz metrekarelik araziye yeniden mantarmeşesi ekebilmektir."

"Öyleyse, size göre," dedi Solange alaycı bir sitemle, "birkaç yüz mantarmeşesi, Grandsailles'ın en güzel ve en büyük tutkusunu karşılamaya yeterli gelecek, öyle mi?"

Mösyö Girardin saygıyla başını eğip, kısa ve özlü bir yanıt verdi:

"Evet, madam, bir tane meşe bile ona yetecektir!"

Masada duran şekerliği alıp, çıkıntısındaki belirgin kabartmaya kazınmış armayı gösterdi:

"Görüyor musunuz, üç kök yetecektir!"

Ve zambak süslemenin eşsiz sembolü, yalnız mantarmeşesinin bir azı dişininkine benzeyen, üç kökünü işaret etti.

"Elimde değil, ben onu hâlâ biraz kuru buluyorum!" dedi Solange, "pençelerle, nehirlerle, alevlerle, yıldızlarla, hatta ejderhalarla süslü armaları seviyorum ben... Kalp ya da melekler istemeyerek gösterdiğim ince zevki ve ılımlılığı herhalde fark etmişsinizdir."

Madam de Cléda'nın şefkatli ses tonundan etkilenmiş olan Mösyö Girardin, gözlüklerini çıkarıp ona şekerliğe bakarken büyüteç olarak kullanması için uzattı. Solange şimdi mantarmeşesinin üst dallarına enlemesine yerleştirilmiş bir küçük kabartma üzerine kazınmış arma biçimli yazıyı açık bir şekilde okuyabiliyordu:

Solange desenin bütününe daha dikkatlice baktı ve bir anda insan biçimindeki simgenin ayrımına vardı: Yaprakların arasında, kabuğu soyulmuş bir ağacın gövdesini oluşturan, belden yukarısı çıplak bir vücudun üstündeki küçük yüzü fark etti. Mantardan elbisesi, göbeğinden itibaren bedeninin geri kalanını ve toprağa saplanmış üç kökünü edeplice örtüyordu.

Keza, ağaç-kadının üst kısmında, çıplak omuzlar kabuğun pürtüklü yüzeylerinde kayboluyor, iç içe geçmişliklerine rağmen, açık ve yalvaran kolları insani bir görünüm arz eden bir öbek dalla buluşuyordu.

Yaşlı hizmetçi Prince, Libreux belediye başkanının Vikont Angerville'le görüşmek istediğini Grandsailles'a bildirmek için sessizce içeri girdi. Belediye başkanlığına uğramaya karar veren Angerville, Solange'a altı buçukta istediği yerde olacak şekilde vaktinde geleceğine söz verdi. Mösyö Girardin fırsattan istifade izin istedi. Grandsailles, Angerville ve Girardin'e kapıyá kadar eşlik ederken, Solange şekerliği masaya bıraktıktan sonra gidip, geniş balkonun bir ucuna yerleştirilmiş tabureye oturdu. Prince, bildirimini yapmak için odaya girdiğinde, Solange şöminedeki saate kaçamak bir bakış atmıştı: Böylece hiç ummadığı halde, tam kırk beş dakikayı kontla baş başa geçirecekti ve bu görüşmenin, odanın soğuk ve aşırı resmi ortamında geçmesini hiçbir şekilde istemiyordu.

Bakışları ovaya sabitlenmiş olan Solange büzülerek, çenesini, canını acıtacak kadar birbirine dayadığı dizlerinin üzerine koyup içine kapandı. Grandsailles'ın ahenksiz adımlarının yavaşça yaklaştığını fark etti, sonra bir yandan iki eliyle kollarından tutup onu kaldırmayı denerken, başına ateşli bir öpücük konduran dudaklarını hissetti.

---

* Ben kadınım. (ç.n.)

"Burada rahat değilsiniz," dedi Grandsailles, "gelip yatağıma uzanın."

Solange başını çevirip manzaraya son bir kez bakarken, sordu:

"O kadar kötü mü gözüküyorum?"

"Hayır, çok güzelsiniz ama yorgun, çok yorgun gözüküyorsunuz..."

Grandsailles, bu kelimelerin ardından, bir elini Solange'ın bacaklarının altından geçirip, kadını kolayca göğsü hizasına kaldırdı ve onu bu şekilde yatağa kadar götürüp başı, çelik grisi ipekten incecik bir yastığın tam ortasına gelecek şekilde, usulca bıraktı.

Grandsailles hızlıca bir masa getirip, yatağın yanına koydu. Solange bacaklarını tembel tembel uzattı. Diz kemikleri, Prince'in az önce ateşe attığı asma dallarının alev alıp çıtırdamaya başladığı anda, aynı sesle peş peşe çıtladı.

"Gerçekten çok bitkinsiniz," dedi kont masayı getirirken. "Önceki gece beni büyülemek için kendinizi harap ettiniz."

"Kim demiş?" diyerek sordu Solange, ses tonunu değiştirmeden.

"Başka ne olabilir ki?" Grandsailles keyifli bir havayla yanıtladı. "Angerville'in yanında, benim merakımı cezbetmek için uydurduğunuz, tamamen hayali bir yemeğe davetli olduğunuzu söylediniz. Ama sizin adınıza üzgünüm, istemeyerek bu gibi şeylerle öyle çok karşılaştım ki, bir yemeğin gerçek mi hayali mi olduğu konusunda beni aldatmak olanaksızdır. Sadece bir yumurtayı eline alıp, içinden civciv çıkıp çıkmayacağını söyleyebilecek köylüler nasıl yanılgıya düşmüyorlarsa, beni de kendi evrenimde kandırmak imkânsızdır."

Solange cevap vermedi. Rolünün dayattığı insanüstü çabadan ötürü genellikle yorgun düşen bedeninin, hayran olduğu varlığın yatağında usulca uzanmasından öylesine mem-

nundu ki, kontun sataşmaları, en ufak bir hınç izi bırakmadan yüreğinden akıp gidiyordu. Grandsailles hakaret etse bile, hiç üzülmeyecekti.

Boşvermişliğinin bitkin ve sonsuz mutluluğunda gözlerini kapadı. Araştıran gözlerle kendisine bakan ama onu görmüyormuş gibi yapan kontun, yatağının ucunda dimdik karşısında durduğunun farkındaydı.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordu Solange, kısık, hülyalı bir ses tonuyla. "Ben, ikimizi düşünüyorum çünkü her şeye rağmen, arzumuzun gerçekliğine inanmaya çalışmamız güzel bir şey değil miydi? Siz, ormanınızı düşünüyorsunuz."

"Doğru," dedi Grandsailles, "ormanımı düşünüyordum. Ve neden ikimiz de tamamen alçakgönüllü bir şekilde, doğal olmayı denemeyelim? Birlikte olduğumuz beş yıl boyunca karşılıklı duyduğumuz tutkunun bizi tükettiğine, hayal güçlerimizi aşırı zorlayarak, her ne pahasına olursa olsun kendimizi inandırmaya çalışmanın ne anlamı var? Eğer azıcık isteseydik, aşk yapmak ve aşkı yıkmak için yüzlerce fırsat bulabilirdik. Hatta D'Annunzio'nun tavsiyesine uyacak vakti de bulabilirdik..."

Grandsailles dokunaklı ve hafif alaycı bir tonla ezbere aktardı:

> *Hepimiz aşkımızı, beş kat daha şiddetli bir şekilde beş defa yeniden doğabilmesi için, kendi ellerimizle beş kez öldürmeliyiz...*

Kontun alaycılığından açıkça etkilenen Solange, kalbinin duracağını hissetti. Ama Grandsailles, sahte bir kibarlıkla dolu arkadaşça bir ifadeyle devam ediyordu:

"Bu konuda, Madam de Cléda'ya küçük bir öneride bulunmak isterim: Öyle ince bir güzellik, zarafet ve kibarlık dü-

zeyine ulaştı ki, tamamen çocukça ve romantik bir küstahlıkla, etrafında burjuva köklerine açıkça ters düşen edebi ve şiirsel bir atmosfer yaratmaya çalışması son derece üzücü."

"Tam da," dedi Solange kontun ses tonunu taklit ederek, "köylü centilmenliğine uzak düşen vasatlığını gösterirken sergilediği yaşlılığa özgü küstahlığıyla Kont Grandsailles gibi!"

Köylü centilmenliği kelimelerini belirgin bir alaycılıkla söylemişti.

Grandsailles arkasını döndü ve komik bir şekilde topallayarak balkon kapısına kadar ilerledi. Odanın boğucu havasından kurtulmak istercesine, hızlı bir hareketle kapıyı açtı.

"Köylü centilmenliği! Doğru!" diye bağırdı Grandsailles. "Bakın..." dedi parmağıyla mantarmeşesi ormanındaki açıklığı işaret ederek. "Bu kesilmiş birkaç ağaç benim gözümde sizin yaşamınızdan daha önemli bir yere sahip! Erkekler böylesi şeyler için dövüşür. Babalarımız öldükten sonra, gülümsemeleri zamanla hafızamızdan silinir ama kesilmiş bir ağaç ya da elimizden alınan bir dönüm toprak asla aklımızdan çıkmaz. Ayrıca beş yıllık züppe ve aptalca bir ilişkiyi de unutabiliriz fakat arazimizin ortasına atılmış bir pençeyi asla unutmayız!"

Grandsailles tüm bunları manzaraya bakarken ve bir yandan da tırabzanın taşları arasında kalmış bir yosun yığınını koparmaya çalışırken, sırtı dönük bir şekilde söylemişti. Nihayetinde, yosun, taşların aralarını dolduran bir miktar çimentoyu da peşinden sürükleyerek boyun eğdi. Grandsailles yakaladığı öbeği ormana doğru şiddetle fırlattı.

Solange aniden yapmacık ve abartılı bir kahkaha attı ama Grandsailles arkasını dönüp, öfkeden kudurmuş ve kendisini korkutacak kadar tehditkâr bir yüz ifadesiyle yatağa yaklaştığında aniden sustu. Böyle şiddetli bir nefret duyabileceğine asla inanamazdı. Ama tutum değiştirmek için çok geçti ve Solange'ın ifadesi, küçümseyen bir gülümseme şeklinde donup

kaldı. Grandsailles buna bir saniye daha dayanamayıp, tüm gücüyle o gülüşü sökmeye karar verdi. İki eliyle Solange'ın yüzüne abanıp, var gücüyle bastırarak kafasını yastığa gömdü.

Solange, tuzağa düşmüş bir hayvanın korkudan büyümüş gözleriyle, hareketsiz kaldı.

"Bu yüzde bu gülümsemeyi istemiyorum!" diye Grandsailles gürledi. "Küçük aptal, siz benim dünyam hakkında ne bilebilirsiniz ki!"

Bir yandan konuşurken, bir yandan da daha fazla çırpınan ellerini bastırmaya devam ediyordu. Serçeparmağı Solange'ın dudaklarının nemli aralığından kayıp, ağır altın şövalye yüzüğü çarpınca, dişetleri aniden kanamaya başladı. Kont birden kendine gelip pişman oldu ve yatağın ucunda dizlerinin üzerine çöküp özür diledi.

Solange, Grandsailles'ın omzundan güç alıp doğruldu, balkona doğru ilerledi ama çıkmak yerine, ağır perdelerin gölgesinde kalan bir köşede dimdik durdu. Hızlanmış nabzının temposunda inip kalkan omuzlarını, şimdi hıçkırıklar sarsıyordu.

Bunun üzerine Grandsailles ona doğru ilerledi ve yüzünü bu kez usulca tutup, dudağından öptü. Onu ilk kez bu şekilde öpüyordu ve bu hareketi sadece özür dilemek içindi, diye içinden geçirdi Solange ağlamayı keserek.

"Tüm bunları unutun Hervé," dedi, "az önce yatağınızda uzanırken çok mutluydum. Artık oynamak istemiyorum... Hoşunuza gitsin gitmesin, sizi tutkuyla seviyorum!"

Bu sırada, Solange'ı almaya gelen Dick d'Angerville ile ona eşlik eden Mösyö Girardin'in adımlarını duydular. Solange, hemen şöminenin üzerindeki aynaya doğru koştu ve saçlarını düzeltir gibi yaparak, kana batmış çenesini temizledi. Grandsailles ise, Angerville ve noterle, Libreux belediye başkanıyla yaptıkları görüşme hakkında konuşuyordu.

Solange hazırlanınca kont, odasının eşiğinde onları uğurladı. Bahçede, Prince, bir arabaya eşya yüklenirken takıntılı bir şekilde, ıvır zıvırı, mümkün olan her boş yerini de değerlendirerek bagaja yerleştirme konusunda ısrar eden Angerville'e yardım etmeye çabalıyordu.

Madam de Cléda bir sağa bir sola gidip durdu, sonra sırtını çok yaşlı bir serviye vermiş ve üzerinde taze yumurta dolu bir sepet duran yarım daire şeklinde taş bir banka doğru ilerledi. Bir dizini banka dayayıp, bir yumurta aldı, kırdı ve yuttu. Ondan sonra bir tane daha, sonra bir üçüncüsünü, beşinciyi de midesine indirdikten sonra durdu.

Daha fazlasını yemeliydi. Paris'e döner dönmez, kendisine hiç bakmadığı kadar iyi bakacaktı. Yola çıkış saatinin yaklaştığını hisseden Solange, son bir yumurta daha alıp kırdı ve göz açıp kapayıncaya kadar yuttu. O âna kadar tüm bu küçük işlemleri aşırı bir özenle, bir damla dökmeden yerine getirmişti ama bu sefer, küçük bir parça yumurta akı çenesi boyunca akıp yere düştü. Mendili olmadığından, çıplak elinin tersiyle sildi; yumurtanın beyazının elbisesine gelmemesi için kafası hafif ileride, bir süre hiç kıpırdamadan durdu ve uçlarının kuruması için parmaklarını açarak, ellerini uzattı.

Bu sırada, bagaj kapağının kapanmadığını hissettiren bir ses duydu, sonra bir kez daha, bu sefer daha şiddetli ve kesin bir şekilde indi kapak. Solange, arabayı sürmek için sabırsızlanarak direksiyon başına geçti ve Chester Dale'in koleksiyonundaki ünlü Fragonard'da olduğu gibi, yolun üzerinde bir tünel oluşturan dev kestane ağaçlarının yer aldığı uçsuz bucaksız ormanın geceyi andıran vakitsiz karanlığında kaybolup gitti. Yirmi dakika sessizlik içinde geçti. Solange direksiyona odaklanmıştı. Çenesine akan yumurta akının derisini gerdiğini hissediyor, bu yüzden arka arkaya yüzünü buruşturdukça, acı çeken ve mutsuz bir ifade yayılıyordu yüzüne.

Gizlice onu gözetleyen Dick d'Angerville'in dilinin ucuna her zamanki ifadesi "merhaba, hüzün" gelmişti, ama bu kez, hem kontun odasındaki gözyaşlarını hem de dudağındaki küçük sıyrığı fark ettiğinden, sesini çıkarmadı ve usulca radyoyu açtı. Solange, her seferinde daha büyük bir inatla kaldığı yerden devam ettiği, sürükleyici, sürüp giden, karmaşık bir düşe bırakmıştı kendini. Bin bir çeşit kahramanca maceradan sonra, Grandsailles'ın atadan yadigâr topraklarını satın aldığını, dinmek bilmez sebatıyla Creux de Libreux Ovası'nın sanayileşmesini engelleyerek, en sonunda üç yüz metrekarelik alana yeniden mantarmeşesi diktiğini görüyordu. Solange de Cléda, özverisi sayesinde, Grandsailles kontlarının armasal meşesini geri alıp ebedileştirdiğini hayal ediyordu.

Zaten kendisi o kadın, o mantarmeşesi değil miydi?

Lamotte Şatosu'nda, alışılmış yalnızlığına dönen kont ve noteri akşam yemeği için hazırlanıyorlardı. O sabah, Grandsailles Prince'e şöyle demişti: "Bu akşam, bir 'yumruk salatasını' seve seve kabul edeceğim." Ve Prince, bölgedeki tabirle "yumruk," için ne gerekiyorsa, masanın üzerine koymuştu.

Kont ve noteri oturunca, Prince, üzerinde yağ, sirke, küp küp doğranmış sucuk ve birazcık rendelenmiş çikolatadan oluşan koyu kırmızı bir karışımın içinde bir süre bekletilmiş yarım dilim köy ekmeğinin pürtüklü kabuğu görülen kocaman bir salata kâsesini efendisinin önüne bıraktı. Ardından Mösyö Girardin, Prince'in katlanmış bir peçete üzerinde kendisine uzattığı kabuğu soyulmuş büyük bir soğanı alıp, ekmeğin ortasına koydu. Düşmemesi için soğanı parmak uçlarıyla tutmaya devam ediyordu. Bunun üzerinde Grandsailles yumruğunu sıktı ve hedefini ıskalamamaya dikkat ederek, korkutucu bir şekilde soğanın üzerinde tuttu. Ardından di-

key olarak sert bir yumruk indirdi, soğan ekmek kabuğunun üzerinde bin parçaya ayrıldı, ekmek ise kırıntılara dönüştü. Taze hindibanın ucuna, bir el değirmeni yardımıyla doğrudan salata tabağının üzerine öğütülmüş tuz ve karabiber kattılar. Prince, efendisinin ritüelini büyük ve kaygılı bir dikkatle izlemişti; "yumruk" başarıldığına göre artık mutfağa dönebilirdi. Noter, ani bir görüntüyle çarpılmışçasına ve dalgın bakışları salata tabağına odaklanmışken, söze girdi:

"Bu bir mucize! Kont, bir yumrukla, tüm Creux de Libreux Ovası'nı gözümün önüne getirdi! Söyleyin ben deli miyim, yoksa bu doğru değil mi?"

Mösyö Girardin, ne anlatmak istediğini açıkça görebilmesi için mumları yaklaştırarak, aralarında bulunan salata tabağını, coşkulu bir sürükleyicilikle betimlemeye girişti. Grandsailles'ın hayretle dolu hayranlığını hissetmek, bu anlatımını teşvik ediyordu. Noterin tuhaf ve ustaca buluşları, konta ani bir neşe veriyordu.

"Bakın, sevgili kont," dedi Girardin, solgun yazar parmaklarıyla ekmeğin kırılmış ve şişkin kabartılarını işaret ederek. "Bunlar tam da bizim parıldayan tepelerimize, onların hafif bayırlarına, beklenmedik dik yamaçlarına, taze soğan çağlayanlarının oluk oluk aktığı derin vadilerine benzemiyor mu? Taze soğanlar, bu parlak ve yılansı kayışlar, salata kâsesinin öbür ucunda, üst üste yığılmış karların arasından fırladıklarında, bizim gümüşi köpük sellerimizin renk renk yansıyan coşkun akışını çağrıştırmıyor mu? Bereketli hindiba, verimli ve iyi sulanmış ovamızın yemyeşil ve gür ilk planını simgeliyor. Ötede, sık marul ormanından doğan, ekmek kabuğundaki serpilmiş ve pişmiş çavdar tanelerinin, dalıp gitmiş ve hareketsiz sürü hayvanlarının geviş getiren hallerini şaşırtıcı bir şekilde taklit ettiği, inişli çıkışlı ve görkemli ilk otlaklar beliriyor. Yükseltilerin yamacına saçılmış parlak tuz kris-

talleri, bir öğleüstü güneşi altında parıldayan, uzak kasabaların pencerelerini hatırlatıyor. Orada, donuk ve yalnız bir tuz kümesi, dik bir yamaç boyunca asılı kalmıştı: Bunlar, Aziz Julien'in ıssız kır evinin beyaz kireç duvarları. Daha iyisi de var. Bakın, sevgili kontum, gelişigüzel bir şekilde öğütülmüş, hafifçe serpiştirilmiş bu küçük karabiber taneleri -bazılarının sanki kafası var- yürüyorlar, bunlar bizim simsiyah giyinmiş köylülerimiz; çalışmalarını bitirip geri dönerken, upuzun bir karınca kuyruğu gibi, dolambaçlı patikaları dolaşıyor, anayolun hendeklerine dalıp çıkıyorlar..."

Grandsailles, büyülenmiş ve melankolik bir havayla bakıyordu.

"Bana söylediklerinizi, Poussin'in Arcadia'sı kadar güzel..." İç geçirdi ve hemen sonra, Girardin'in konuşması boyunca elleri arasında havada asılı kalmış olan çatal ve bıçağının olanca gücüyle, salata kâsesine atıldı.

Prince, salatanın ardından, bembeyaz yağlı kâğıtlara sarılarak közde pişirilmiş yermantarlarıyla birlikte, Girardin'in güneşli bir yıl olduğunu iddia ettiği 1923 tarihli kırmızı şarabı servis etti. Mantarları hiç konuşmadan yediler, ardından keçi peyniri masaya getirildiğinde, kont noterine döndü:

"Pekâlâ sevgili Giradin, şimdi bana Madam de Cléda'dan bahsedin."

Bu dileğini, en sevdiği ezgiyi çalmalarını ister gibi bir tonla dile getirmişti.

"Mantarlarımızı yerken ben de tam onu düşünüyordum," dedi Girardin. "Herkes olayları kendi cephesinden görür. Hiç şüphesiz Vikont d'Angerville, Madam de Cléda'nın ilahi vücudunun bir kraliçe ruhunu barındırdığını düşlüyor, bakışlarındaki ateşe kapılan hayranlarının birçoğu ise onda, kibar bir fahişe görüyorlar. Bana gelince, bir noter olarak, onu ilk olarak mesleki bakış açısıyla iyi bir taraf olarak fakat diğer

yandan saf ve şiirsel köylülüğüm açısından bir peri olarak görüyorum. Ne var ki ikisi de beni tatmin etmiyor! Solange de Cléda bana daha çok bir çeşit azize gibi geliyor."

Girardin, kontun gözlerinde bir ironi gölgesinin dolaştığını fark edince, devam etti:

"Azizeler, her zaman Afrodit'inki kadar güzel tanrı vergisi bir vücuda sahiptir. Oysa, bu öğleden sonra, çay içtiğimiz süre boyunca, Madam de Cléda'yı izledim. Bedeninin harikulade güzelliğinden şüphe edemeyeceğimiz kadar çıplak sayılabilirdi; yine de, üşüyormuşçasına kollarını sık sık göğsünde kenetliyordu. Tıpkı banyodan çıkan bir çıplak ya da gökten gelen bir mesajı dinleyen bir azize gibi... Ona bakarken, oval yüzündeki duruluktan etkilendim. Dudakları öylesine solgundu ki kendimi, Libreux'de hâlâ söylenen şu eski baladın -*Aziz Julien rahibesinin türküsü*- rahibesini düşünmekten alıkoyamadım.

"Ben onu bilmiyorum," dedi Grandsailles.

"Yerel efsaneye göre," diye açıkladı Girardin. "Aziz Julien, müridleriyle birlikte bir gün bölgeden geçerken, güzelliğiyle ün salmış bir rahibenin mezarına rastlar. Tabutu açtıklarında, tüm bedeni küle dönmüş, devedikenleri ve yoncalar boy vermiştir. Sadece rahibenin bembeyaz bir başlık takılı kafası olduğu gibi kalmıştır ama ağzı bir tebeşir gibi beyazlaşmıştır ve dudaklarının birleştiği yerde yaseminler açmıştır.

"Anlıyorum..." dedi Grandsailles, kendi kendine konuşuyormuşçasına mırıldanarak. "Közlenmiş mantarlar... Yağlı kâğıt: Beyaz başlık..."

Girardin devam etti:

"Flüt, gayda ve tef eşliğinde, melankolik bir tonla söylenen baladın nakaratı şöyle der:

Göğüsleri iki diri taştı,
Bacakları, yeşermiş ot,
Dudakları, yasemin.

"Mırıldansanız, sanırım melodiyi biliyorum..." diye rica etti Grandsailles.

Girardin de bunu istiyordu. Bir yudum şarap aldıktan sonra, dilini şaklattı ve Libreux köylülerinin tipik titrek ses perdesini taklit ederek çok tiz bir sesle, *Saint Julien rahibesinin türküsü*'nün önce bir kısmını, sonra tamamını söylemeye koyuldu; baştan aldığında, donuk, tınısız bir ses yakalayacak şekilde, altın yüzüğünü öbür eliyle tuttuğu kristal bir tepsiye vurup ritim yaratarak, kont bu kez en kısık sesiyle ona eşlik etti.

Nakarata geldiklerinde, Mösyö Girardin genizden gelen tiz sesinin, şarkının acılı tonunu güçlendirmesi ve ayırt edilir kılması amacıyla, burnunu başparmağı ile işaretparmağı arasında sıktı.

"*Göğüsleri iki diri taştı...*" diye iç çekti Girardin, bir sinek vızıltısını çağrıştıran ince bir sesle.

"Pam, pam, pam," diye karşılık verdi Girardin, son pam'ını şövalye yüzüğünün sert bir darbesiyle belirginleştirerek.

"*Bacakları, yeşermiş ot...*"

"Pam, pam, pam."

"*Dudakları, yasemin...*"

"Pam, pam, pam... Pam, pam, pam... Pam, pam, pam!"

Girardin her zaman saat iki buçukta giderdi. Dolayısıyla kalkıp, izin istedi. Grandsailles, şarkı sözlerini olabildiğince yavaş bir şekilde defterine kaydederken, yemek odasında on dakika daha oyalandı. Sonra ne yapacağına karar veremedi. Bir an, sohbet etmek ümidiyle bilerek ortalarda gezinen Prin-

ce'e bir şeyler demeyi düşündü. Ama sessizlik devam etti ve Prince, Grandsailles'ı söyleyecek bir şey bulamadığı için affettiğini ifade edermişçesine hüzünlü bir şekilde gülümsedi.

Yemek örtüsünü kaldırdıktan sonra, konta iyi geceler dileyerek ortadan kayboldu. Bunun üzerine Grandsailles masadan kalkmaya karar verdi. Büyük merdivenleri yavaş yavaş tırmanarak odasına çıktı.

Şatonun biraz yetersiz elektrikli aydınlatması, belli belirsiz bir şekilde titreşiyordu ve zeminin epey üzerinde, tam olarak yatağın tepesinde asılı tek lamba karpuzu öylesine eskimişti ki, etrafa kehribar rengi solgun bir ışık yayıyordu.

Açık çarşafın üzerinde, titizlikle katlanmış güve rengi ipek bir gecelik duruyordu. Her gece olduğu gibi, Grandsailles not defterini geçici olarak yatağa bıraktı, ardından soyundu. Üzerindekilerin hepsini çıkarınca, yemeğin başında salatanın içindeki soğanı ezerken bir düğmenin yol açtığı sol memesinin altındaki hafif bir eziği farkında olmadan ovuşturarak bir süre öyle kaldı.

Grandsailles'ın vücudu kusursuz, iri ve güzeldi; Milan Müzesi'nin Raphael tarafından çizilmiş ünlü Apollon'u, kontun bedeni hakkında kesin bir fikir verebilirdi. Gömleklerinden biraz daha uzun olan geceliğini üzerine geçirince, not defterini aldı ve dar fakat tavana değecek kadar yüksek, büyük bir koyu maun dolabın yer aldığı odanın ucuna doğru ilerledi.

Çok parlak bir bronza yontulmuş bu sade dolap, Mısır tarzı, uzun ve ince parmakları olan dört insan ayağının üzerinde yükseliyordu. Grandsailles, ortadaki çekmece hariç içi boş olan dolabın iki kapağını açtı. Dolu çekmecede, kolayca ulaşılabilecek bir dizi nesne bulunuyordu: Solda, kontun, şatonun küçük kilisesinin restorasyonuna başlandığı sırada buraya koyduğu, Azize Blandine'e atfedilen altın bir haley-

le taçlandırılmış bir çocuk kafası; bu kutsal çocuk başının yanında, bir keman ve bir yay; bunların hemen kıyısında, kontun annesinin cesedini barındıran tabuta uyan, gümüş bir haç işlenmiş ve kakmalarla süslenmiş siyah bir anahtar. Her gece yaptığı gibi, Grandsailles not defterini oraya bırakıp, kemanı aldı. Ama tam enstrümanı çenesiyle omuzları arasına yerleştirmek için başını eğdiği sırada, bir ses duyup arkasına döndü. Kapı aralığında yaşlı bir kadının gülümseyen yüzü belirdi.

Bu, kontun *Parma Manastırı* anısına, her zaman "rahibe Launay" olarak seslendiği sadık dadısıydı.

"İyi akşamlar, rahibe," dedi kont, kemanını yatağa bırakarak.

Bir elinde, haşlanmış iki enginar bulunan bir tabağı taşıyan rahibe içeri girdi. Gecenin bir yarısında uyanıp bir daha uyuyamadığı zamanlarda, enginar kontun devasıydı. Dadının diğer elinde ise, romatizma ağrıları başladığında kontun aksak bacağını titizce ovduğu kedi tüyünden kabarık bir eldiven vardı. Rahibenin aşırı çirkin olduğu söylenebilirdi fakat parıldayan zekâsı ve cingöz ifadesi ona bir çekicilik katıyordu. Neredeyse abartılı bir şekilde titizdi: Teni ince ama kırış kırıştı ve sürekli yaşaran sağ gözü onu, dantel işlemeli beyaz önlüğünün ucuyla devamlı gözünü silmeye mecbur bırakıyordu.

Kontun dadısından gizlisi saklısı yoktu. Odasına, kapıyı bile çalmadan girmeye hakkı olan tek kişi oydu. Şatodaki her şeye o karar veriyordu ve kont, hizmetlerinden vazgeçemediği için, Paris'e giderken onu da beraberinde götürüyordu. Daha ağzını açmamış olan rahibe, diz çöküp özenle ve sabırla kontun bacağını ovalamaya koyuldu. Bu işlem sırasında, diğerlerinden daha sert bir hareket, kontun özel bölgelerinin bir kısmını açığa çıkardı.

Dadı, saygılı bir şekilde, eldivenli eliyle geceliği indirdi fakat diğer çıplak ve kırışık olan elini içeri sokup, bir annenin art niyet gütmeyen neşesiyle yoklarken, ona şefkatle bakıp, haykırdı: "Aziz İsa! Aziz İsa! Tanrı'nın ne büyük lütfu!" Ardından, aynı elini dizine koyup, doğrulmak için tüm gücüyle abandı. "Küçük Azize Blandine başını dolaptan çıkarmalısınız," dedi rahibe odadan çıkarken. "Ben asla onunla aynı odada uyuyamazdım."

Kapının eşiğinde, ayağa kalktığı sıra boynu boyunca akan gözünü bilgelere özgü bir yavaşlıkla kurularken, son sözünü iki kez tekrarladı: "Çünkü sürekli ölümü düşünmek, insanın uyumasını engeller." Kont, onun koridor boyunca ilerlerkenki mırıldanışlarını duydu: "Tanrı esirgesin! Tanrı esirgesin!"

Saat on biri vurdu. Grandsailles kemanını yeniden aldı ve sakin fakat sıkıca yanağına doğru yaslayarak, usta yayıyla Bach'ın *re* majör aryasına girişti. Aksak bacağının dizi yatağın kenarına dayalı, hafif öne eğik duruyordu; geceliğinin yatay aralığı, sürtünmeden ötürü pembeleşmiş olan kasıklarının bir kısmını gözler önüne seriyordu. Bu tahriş olmuş derinin ortasında, eski bir yara izi, patlıcan rengi koyu bir bitki topluluğu gibi dallara ayrılıyordu.

Grandsailles'ın gözleri, çakıl taşları gibi lekesiz, düz ve beyaz küçük dişleriyle Aziz Blandine'in kafasına kenetlendi. Arılıkları, Solange de Cléda'nın dizlerini aklına getiriyordu ve gözyaşlarının ışıltısıyla daha da güzelleşen ürkmüş yüzünün anısı, görkemli ve sonsuz bir güçle yayılan bir ezgiyi barındıran saydam ve olağanüstü bir güzelliği sergiliyordu.

Grandsailles derin bir nefes aldı. Müziğin şiddetli akışındaki iniş çıkışları başıyla takip ediyordu. Ama adalelerinde hiçbir kasılma görülmeyen duygusuz yüzünün, bir zayıflığa yol açabilecek kalbindeki duygulanımlara, çalışının duru say-

damlığını bozma hakkını vermediğini kanıtlıyordu. Ve arya, gecenin yarattığı iç sıkıntısının yükselip, artık sonsuza kadar orada asılı kalacağı geometrik bir noktaya ulaştığı son tempolarına yaklaşırken, yayı tutan serçeparmağının ucunda, Solange de Cléda'nın ılık ve arzu uyandıran tükürüğünün ıslaklığını hissettiği duygusuna kapıldı.

2
MADAM SOLANGE DE CLEḌA'NIN ARKADAŞLARI

Saat on bir buçuk civarlarında, John Cornelius Stevens'ın dulu ve mirasçısı zengin Amerikalı Barbara Stevens, kızı Veronica'yla birlikte, Ritz Oteli'nden aceleyle çıktı. Aynı kaldırımda elli metre kadar yürüdükten sonra, Madam Schiaparelli'nin dikim evine girdiler. Saat birde, ana kız Schiaparelli'den ayrılıp, *Ritz*'e geri döndüler. Orada, aşırı bir saygıyla ve nezaket kurallarına uygun olarak servis edilen bir salata yediler.

Bir üçüncüsüne teşvik eden iki martini eşliğinde iki farklı vitamin yuttular ve fıstık çikolata karışımı bir kap dondurmayı midelerine indirdiler; ardından, kahveyi beklemeden, beş çayında tekrar *Ritz*'e dönmek üzere, bir kez daha Schiaparelli'ye gittiler.

Barbara Stevens Schiaparelli'ye girdiğinde, *Ritz*'den çıktığına, *Ritz*'e döndüğünde ise Schiaparelli'den çıktığına hiç şüphe bırakmayacak tamamen özel bir ifade takınmayı başarmıştı. Bu ilk eylemde, şaşkınlıktan açık kalmış bir ağzın tam tersine, baygınlık sonrası uyanıklık anlarında olduğu gibi aralanmış bir ağız bu ifadeyi veriyordu; satıcıların kendisine sorduğu sorulara asla yanıt vermiyor, eldivenli ellerini farklı eşyalarda dolaştırıyordu ve tamamıyla nezaketten yoksun bir şekilde hepsini isteyip, hiçbirinde karar kılamayarak, gizliden gizliye tümünden etkileniyordu. *Ritz*'e döndüğündeyse, tam tersine ağzı kapalı, daha doğrusu büzülmüş bir hal alıyordu çünkü onun gibi aşırı yapmacık bir kadının asla tümüyle razı olamayacağı moda gerekliliklerinin zorbaca dayattığı bu küçük kaygılardan başka bir nedeni olamayacak son derece havai bir hoşnutsuzluk halini ifade eden bir tür sıkıntıyla dudaklarını kırıştırıyordu. Babara Stevens, o sabah, saat altı buçukta kuaförde randevusu olduğu gerekçesiyle dokuz buçukta uyandırılmıştı. Bin bir zahmetle zar zor kopardığı bu randevuyu, soğukkanlılıkla iptal etmeye karar vermişti. Kendi kaprislerine tutsak olmuş birçok zayıf yaratık gibi, ancak bir gün öncesinde, gününü doldurmak için uğraştığı angarya ve işlerden canı istediği zaman kurtulabildiğinde, kendini özgür ve rahat hissediyordu.

Bu ufak tefek işler, Mrs. Stevens sıkıntı riskiyle karşı karşıya kaldığında, önemli eğlence kaynaklarına dönüşebiliyordu: Günü çok boş gözüktüğünde onu nasıl dolduracağını düşündüğünde bu sıkıntı kendini gösteriyordu. Buna karşılık, eğer gün coşku verici olasılıklar barındıran saatlerle başlıyorsa, Mrs. Stevens keyifle tüm işlerini bir bir iptal etmeye koyuluyordu – bununla birlikte, reklam yapma kaygısını asla göz ardı etmeyen tüm nazik bahaneleri ustalıkla kullanan sekreterinin ciddi bir çabayla dile getirdiği özürlerin seçi-

minde aşırı bir özen, bir titizlik gösterdiğini kabul etmek gerekiyor:

"Mrs. Barbara Stevens son provasına katılamayacağı için çok üzgün ama İngiltere Büyükelçiliği'ndeki yardımseverlik toplantısına katılabilmesi için topuklarında küçük elmas saat işlemeler olan ayakkabılarına gerçekten ihtiyacı var."

"Madam Barbara Stevens, Yunan Kralı'nın gelişinden ötürü *Larue*'deki kahvaltısının iptal edilmesini rica ediyor."

"Madam Barbara Stevens, Mösyö ve Madam Fernandez'den yarın sabah kendisine telefon etme nezaketini göstermelerini diliyor, avukatıyla çözmesi gereken bir meseleden dolayı kokteyllerine katılamayacağı için çok üzgün."

"Madam Barbara Stevens, ziyaretini Versailles dönüşüne, önümüzdeki cumaya ertelediğinden özürlerini sunuyor ve pembe turmalin iki küpe ile ressam Bérard'ın çok hoşuna giden zümrüt taşlı kolyeyi ayırmanızı rica ediyor."

"Tabii, elbette..." diye cevaplıyordu hattın ucundaki kuyumcu. "Sanırım Mrs. Stevens Rönesans kolyeden bahsediyor. Tanrım, evet elbette onu ayıracağız."

Telefonu kapatınca, kuyumcunun aklından mutlaka şunlar geçiyordu: "Hımm... Versailles... Windsor'larda bir akşam yemeği olmalı... Bakalım bu yemek hangi günmüş?.. On altısı, evet cuma. Ama bu durumda sekreter yanılmış olmalı. Mrs. Stevens cumartesi sabahından önce dönemez. O halde salıya kadar beklememiz ya da tekrar telefon etmemiz gerek... Hayır, beklemek daha iyi... Salı sabahı..."

Her telefon görüşmesinin, mücevheratçının ahizeye yapıştırdığı beyninde tetiklediği bu tür küçük hesaplar, Barbara Stevens'ın sekreterinin uzmanlık alanıydı.

Miss Andrews ise, aralarına, masanın bir köşesine bırakılmış, kurşunkalemle silik kargacık burgacık karalamaların yer aldığı kare bulmacaların kirli gri kareleriyle iç karartıcı kara

karelerin gelişigüzel bir şekilde serpiştirildiği, gazete klişeleriyle dolu küçük bir beyne sahipti. Mrs. Barbara Stevens'ın canı istediğinde olduğu gibi bıraktığı yanı ve fevri arzulara, görülmedik bir yetersizlikle, aptallık damgasını vurmasına olanak veren kurnazca çözümleri sayıp dökmek ve emirlerini almak için akşamları geldiğinde, efendisinin gözlerinde bir anlığına bile parlasa büyük bir sevinç duyuyordu.

"Cuma günkü randevunuzu iptal etme sorumluluğunu üstlenmiş olarak," diyordu Miss Andrews, "dört farklı çözüm sağladım: *Primo*, Madam'a bir karara varmak için iki gün daha kazandırdım; *secundo*, açık açık söylemeden, Madam'ın Versailles'da Windsor'larda yemek yiyeceğini hissettirdim; *tertio*, Fernandez'lere kararınızı bildirdim, çünkü yarın, Cécile Goudreau'nun kendilerine bahsettiği bu aynı mücevheri görmeye gidiyorlar. Ona kayıtsız kalamazlar. Ama onlara Barbara Stevens'ın onu ayırttığı söylenecek."

"Madam Goudreau'nun, Bérard'la konuşmamızı duyduğuna eminim, kendisinin son derece zevksiz olduğu söyleniyor," dedi Barbara biraz öfkeli.

"Ve *quarto*..." Miss Andrews muzaffer bir edayla devam etti.

"Ne *quarto*'su?" Kocaman parlak menekşe desenleri işlenmiş dantel sabahlığını üzerine geçirirken, sekreterinin açıklamalarını üstünkörü dinlemiş olan Mrs. Stevens şaşırdı.

(Jean-Michel Franck tarafından dekore edilmiş, altın sarısı ve beyaz salonunun yalınlığıyla hiç uyuşmayan) Bu kıyafeti giymek, onun açısından, özsaygısını sağlamanın bir yoluydu. Tek gizli tanığı Miss Andrews olan özel odasında, kendini, hiçbir kaygı duymadan berbat zevkinin doğal eğilimlerine bırakabilirdi.

"*Quarto*, cumayı seçmenin dördüncü avantajı," diyerek Miss Andrews yeniden söze girdi, kelimeler açıklamasını ta-

mamlayamayacağı endişesiyle bir çırpıda dökülüyordu dudaklarından. "Cuma günü, Fernandez'ler, Solange de Cléda'ya yemeğe davetliler, Madam ise Windsor'lar yüzünden bu yemeğe katılamayacağı için çok üzgün! Fernandez'ler sizin son çılgınlıklarınızı mutlaka anlatacaklardır, yani gitmiş kadar olacaksınız!"

"Cartier'de telefonu kim açtı? İspanyol aksanlı küçük esmer oğlan mı?"

"Sanırım oydu. Çok sevimliydi. İki kere tekrar etti: 'Madama onun emrine amade olduğumu iletin.'"

"'Emrine amade...' Evet bu kesinlikle o oğlan. Yirmisindeki kahvaltı için Mösyö Paul Valéry'i aradınız mı?"

Miss Andrews, kendi telefon konuşmalarının diplomatik avantajlarını eksiksiz bir şekilde anlatmaya koyulmuşken, Barbara Stevens, başını ellerinin arasına alarak, randevu defterinin üzerine eğilmişti. Gözleri kapalı, en iyi yönetmenlere özgü bir sahne keskinliğinde, Paris'teki varlığının, sekreterinin entrikacı didinmeleriyle son gelişmelerden haberdar ettiği ilişki ağında yaratacağı tepkileri ve yüz ifadelerini tek tek hayal ediyordu. Ardından farklı durumlarda oynayacağı roller üzerinde çalışmaya başladı ve kendinden tatmin olmayınca, titiz bir şekilde, bıkıp usanmadan, kusursuzluğa erişinceye kadar giriş ve çıkışlarını baştan alarak, aynı hareketleri, aynı yüz buruşturmaları, aynı ton değişikliklerini zihninde yüz kere tekrar etmek zorunda kaldı. Tüketici bir uğraştı! Kendi komedisini kendi izleyerek, oyunundan ötürü kendisini kutladı.

Cartier'ye, Versailles'daki yemekte dönmüş olan dedikoduların kusursuz bir örneği olarak giriyordu, Fernandez'lerde para babalarının çekici ve ayakkabıcısında ise tamamen safça Kent Düşesi olarak görülüyordu. Tuhaf olan, Barbara bu tür şeyleri gerçekten ciddiye almasa da, satıcıların yaltak-

lanmaları artıyor, arabasını çağırmak için çalınan ıslıklar çabuklaşıyor, kapıcıların ve tüm Paris'in yerlere kadar eğilmesi daha bir içtenleşiyordu; bunlar onun kendisinden şüphe etmesine yol açıyor ve kendi kendine soruyordu: "Ben bir blöf olabilir miyim?"

"Yeter şekerim..." diye atıldı Barbara, sekreterinin ardı arkası gelmeyen gevezeliğini yarıda keserek. "Söyle bakalım bugün kaderimizde neler var..."

Kahretsin ki biliyordu! Kadercilik vurgusu ise, sadece tepkisinin doğallığını hazırlamak içindi.

"Provalar ve saat altı buçuktaki kuaför dışında bir şey yok," dedi Miss Andrews biraz sıkkın.

"Nihayet," diyerek iç çekti Barbara. "Mutlu bir gün..."

Miss Andrews, "rahat" komutunu bekleyen askeri bir disiplin içinde hâlâ dimdik ayakta duruyordu; küçücük ve hafif parlak yüzü, bir ayak parmağının pembeliğine ve biçimine sahipti. Tam ortadaki yeşile çalan kocaman dişi, küçük bir tırnağı anımsatıyordu.

"Gidebilirsiniz, teşekkürler. Yarın görüşürüz."

Bu sırada Veronica odaya girdi ve annesinin dudağının ucuna bir öpücük kondurdu. Öpücükten sıyrıldıktan sonra, Barbara tekrar iç çekti:

"Pekâlâ harika bir gün geçireceğiz, sadece sen ve ben fakat yine de burada kalıp evraklarımı düzenleyeceğim yerde, şu lanet kuaföre gitmem gerekiyor."

Gerçekten de yeni kuaförünün herkese aynı şekilde soğuk davranmasından nefret ediyordu ve bu asiyle -"bir komünist, hiç şüphe yok" diye düşünüyordu- randevusunu büyük bir sevinçle iptal edebilirdi. Ama öğleden sonranın vaat ettiği korkutucu boşluk, onu çaresizce bu randevuya itiyordu: Kuaförden sonra hiçbir şey yok! Titreyip, kısa bir çaldıktan sonra hemen sustuğunda, telefona kaçamak ve si-

temli bir bakış fırlattı. Bu çınlamanın ardından Barbara'nın boş olan kalbine o sabahın ölümcül sessizliği çöktü. Cesaretinin kırıldığını hissetti ve aptalca bir şekilde çatalında asılı kaldığından yardımına gelmesi olanaksız, uyuyan hareketsiz beyaz bir langusta benzeyen telefonun durduğu köşeye tiksinerek yüzünü döndü.

"Ne dinlendirici bir sabah," dedi Barbara. "Telefon çınlaması yok!"

"Kimin aramasını istiyorsun? Herkes kıra gitti," dedi Veronica.

"Neden, tatilde miyiz?" diye usulca sordu annesi.

"Ara tatildeyiz. Birkaç dükkân açık fakat insanlar gitti... Bak, Fred Astaire'in yeni bir filmi var..."

Veronica, annesiyle dalga geçmek için bu fikri ortaya atmıştı.

"Hayır! Hayatta olmaz!" Barbara, kızının elinde gördüğü tırnak törpüsünü almak için atılarak, kendini beğenmiş bir tonla haykırdı.

"Hayır! Hayatta olmaz!" diye tekrarladı genç kız, annesinin ses tonunu taklit ederek. "Biliyorsun ki manikürcün tırnaklarına dokunmanı yasakladı."

Barbara, somurtarak vazgeçti ve gidip divana uzandı.

"Manikürcüm sinirime dokunuyor, kabul! Miss Andrews sinirime dokunuyor, o da kabul! Kızım Veronica sinirime dokunuyor, tamam! Ama Fred Astaire'e hayır! *Tap-dans*'tan bıktım! Herhangi biri sinirime dokunsun tamam ama nalçalar kullanarak yapmasın bunu!"

Hemen fark edilen sinirsel titremeler bir anda Barbara'nın tüm yüzünü sardı. Sanki küçük gri memnuniyetsizlik örümcekleri, sedef rengi bakımlı cildinde dört bir tarafa koşturmaya başlamıştı. Veronica gelip yanına oturdu: Kıpırdamadan, dikkatli bakışlarla gözleri yaşlarla dolmuş annesine bakıyor ve

ağlamasından korkuyordu. Barbara Stevens oldum olası çabuk etkilenen bir yapıya sahipti. Bu geçici duygulanımlar, kolayca akan büyük gözyaşı damlalarının en ufak bir izini bırakmayacak şekilde beraberinde alıp götürdüğü duygu değişimlerini vurgulayıp, daha belirgin bir hale getirdiği yüzlere çok özel bir parlaklık katardı. Barbara kırk üç yaşındaydı fakat incelikle işlenmiş burnu on altı yaşında birininkini çağrıştırırdı. Ağzının kenarındaki mavimsi gamzeler ise, on iki yaşında bir kız çocuğunu akla getirirdi.

Barbara güzel miydi? Aslında tam tersi bir izlenim verirdi: Daha düne kadar güzel olduğu hissi yaratırdı. Bu gerçekten de doğruydu. Çocukluğunda çirkin, evlilik çağında vasat, dün güzel, bugün çok güzel. Barbara Stevens, doğasının derin özü, güzellik enstitülerinin utanmadan göklere çıkardığı her tür dönüşüme, gençleşmeye elverişli şu nadir canlılardan biriydi: Doğuştan gelen bir mimetizm yeteneğine sahipti; yüzü, şaşırtıcı bir benzerlikle, her tür canlının -erkek, kadın, hatta hayvan- en çelişkili ifadelerini taklit edebilirdi. Moda mağazaları efsanesine gözünü karartarak dalıp, onu en çok etkilemeyi başaran günün idollerinin tutum ve erdemlerini berbat etmekte bütün mimetik yeteneklerini gösteriyordu. Barbara Stevens dizginsiz kişiliksizleşme koşusunda, zamanın tüm güzel kadınlarına benzemek için, kendisine hayatta kalmak için gerekli olanın dışındaki tüm enerji hazinesini saçıp savuruyordu. Bacakları çok kısa, alnı dar, hafif tombul ve gerçekten sarışın sayılabilirdi. Kızının inişli çıkışlı ve parlak coşkun mizacının sunduğu karşıtlıktan daha çarpıcı bir aykırılık başka nerede vardı?

Veronica sarışındı, sadece omuzlarına dökülen altın sarısı saçlarından dolayı değil fakat aynı zamanda tüm bedeninden yayılan bir çeşit ışıktan ötürü; annesiyle yan yana durduğunda, sanki sarışınlığının birazını ona yansıtıyordu. Yalnızken

ise, kendisini çevreleyen mobilyalara kadar her tarafı sarıya boyuyordu.

Barbara'dan farklı olarak Veronica, açık, bombeli, hafif menenjitli bir alna ve görülmemiş sütun gibi uzun bacaklara sahipti. Onu görüp de, gözlerine takılı kalmamak imkânsızdı çünkü kesinlikle bakışlarından bir şey okumak mümkün değildi: Gözyaşlarına ve titreşimlere yabancı gözleri, iki çöl kadar kuru ve sabitti, gözbebeklerinin mavisi öylesine soluktu ki, gözünün akına karışıyordu ve sadece derinliklerinde, belli belirsiz yarısaydam yüzeylerinde bir parça ay ışığı ve altın tozu parıldıyordu. Eğer Barbara'nın bacakları çok kısaysa bu, onu yere yaklaştırmak ve daha insani kılmak için doğanın bulduğu çirkin bir yoldu. Veronica'nın ise, kalbini bir başka seviyeye yükseltmek için uzun tanrıçamsı bacaklarına ihtiyacı yoktu. İnsani duyguları bir antilop çevikliğiyle ayaklar altına alanlardan biriydi. Barbara, birçok zayıf varlık gibi iyi niyetliydi, acımaya ve bağışlamaya eğilimliydi. Ancak istemeden zalimleşebilirdi. Bir zalim olamayan Veronica, eski Olimpos tanrılarına benzer şekilde, ne iyi ne de kötüydü ve üst tabakaya dahil olan her kavgacı canlı gibi, acımasız ve kinciydi, amansız tutkulara kapılabilirdi. Salt biyolojik gerekliliklerle sevgilisini mideye indiren peygamberdevesiydi.

Barbara Stevens, kızının meraklı bakışlarının üzerinde dolaştığını hissediyordu. Ama kurşun gibi ağır şeffaflığı, oradan oraya savrulan havailiğinin ipek kâğıdına benzeyen hassas duygularının üzerine kristal bir ağırlık gibi baskı yapan bu bakışa tutunuyordu. Ona tutunuyordu çünkü bir sinir krizine yakalandığında, ona ihtiyacı olabilirdi. Barbara, Veronica'nın sert bakışlarından hiçbir teselli beklemiyordu fakat bununla birlikte ağlarken birinin kendisini izlemesini seviyordu, çünkü ancak bu şekilde gerçekten kendine acıyabiliyordu. Barbara, bu tip muhtemel bir sahneyi beklerken, randevu

defterini alıp, dizlerine koydu; dirseklerini divanın koluna dayadı ve kocaman açılmış gözlerle, rasgele açılan bir sayfaya hiçbir şey görmeden bakmaya başladı. Aniden, ruhunun koyu karanlıkları içinden küçük bir şapkanın fırladığını gördü. Öyle koyu metalik bir maviydi ki kırmızı gibi görünüyordu – aslında, kırmızı *olduğu* için kırmızı gibi görünüyordu, sadece üstünü örten ince peçe maviydi. Bu şapka, tıpkı kaybolduktan sonra, ilk hangisinin görüldüğünden emin olunamayacak kadar hızlı bir şekilde maviden kırmızıya geçen bir elektrik kıvılcımı gibi, beyninde bir an yanıp söndü. Bununla birlikte, bu şapkanın ani ve göz kamaştırıcı belirişi, bir saniyeden az bir sürede onu takan kişinin yüzünü aydınlatmaya yetti ve Barbara bu yüzü görür görmez, korku dolu bir çığlık atarak yüksek sesle adını haykırdı: "Mrs. Reynolds!"

"Bu akşam Reynolds'larda yemek yiyeceğimi tamamen unutmuşum..." dedi, daha sevecen ve daha az alaycı bir gülümseme takınmasını umduğu Veronica'nın kendisine acımasını istercesine, yapmacık bir kendini koyuvermişlikle kolları divana düşerken. "Oraya gidemem," diyerek sürdürdü Barbara. "Beni zaten yurttaşlarımı ihmal etmekle suçluyorlar. Aslında onları çok seviyorum... Fakat çok saflar! İnsan ne dediğine dikkat etmeden onlara yalan söyleyebilir, dediklerinin hiç önemi yok! Şunu aklından çıkarma kızım: Bir yalana, başkalarının yanı sıra kendin de inanıyorsan, o yalan bir çekiciliğe sahiptir."

Kafasını toplaması, güzelliğini ve nezaketini geri kazanması, ruhunun doyumdan ve tembellikten esneyecek kadar mutluluk dolu bir huzura kavuşması için, akşam programında yapılan ufak tefek değişiklikler yeterli gelmişti. Dudaklarını belli belirsiz titreten bu bastırılan esneme, son bir kez kendini uyuşukluğa bıraktıktan sonra, bir karar alacağının alametiydi.

"Ay! Hay Allah!" diye ayağa kalkarken haykırdı.

Barbara amaçsızca odanın içinde dolaştı, kısa bir süre öncesine kadar sinirini tepesine çıkaran bu sessizliğin tadını çıkardı ve hatta istemeden almak zorunda kaldığı Picasso'nun büyük boy kübist Arlequin'ine karşı biraz hoşgörülü olabileceğini hissetti.

"Biliyor musun, bana bu yemeği hatırlatan ne oldu?" dedi. "Asla tahmin edemezsin! Picasso! Aşağıdaki holde karşılıklı sigara içtikten sonra, beni akşam yemeğine davet ettiği gün Mrs. Reynolds'un kafasına taktığı şapkayla tıpatıp aynı renk: Aynı mavi ve bu aynı ateş kırmızısı..."

Yukarıda, Barbara, hemen geri sokmak üzere, kendisinin de dikkatlice bakacak zamanı bulamadığı birkaç fotoğrafi zarfından hafifçe çıkardı ve ardından banyoya girip, onları bir süreliğine lavaboya bıraktı; hemen sonra başka bir şey aramak için odaya geri döndü. Rönesans takılarıyla ilgili Almanca bir eserle, önceki pazara ait *New York Times* arasında kararsız kaldı. Sonuç olarak gazeteyi aldı ve tembel tembel ama kararlı, ayak sürüyerek tekrar banyonun yolunu tuttu. Girince kapıyı kapattı ve kırk beş dakika boyunca içerde kaldı.

Öğleden sonra, Barbara Stevens, tesadüfen karşılaştığı iki Venedikli arkadaşını kendisiyle *Ritz*'in barında vakit geçirmeye davet ederek, üç kokteyl arasında tercih yapma ve dördüncüyü kabul etme fırsatını buldu. Bu, iptal ettiği kuaför randevusunun yerini doldurdu. Bu saatten sonra ise, zaman kullanımı, askeri denebilecek bir sertlikle dakika dakika düzenlenmişti: Neuilly'e gitmek için yirmi dört dakika, bir kokteylde boy göstermek için on dakika; *Ritz*'e dönüş, elbise değiştirmek için sekiz dakika, sonra iki ayrı kokteylde beşer dakika görünme; nihayet yirmi üç dakikalık bir gecikmeyle Reynolds'a varış.

Saat altıda Veronica tek başına otele döndü ve odada hüküm süren düzensizliğin alışılmadık durağanlığından, anne-

sinin çoktan gitmiş olduğunu anladı. Biraz daha geç yemek yiyip, hemen sonrasında yatmaya karar vererek, Barbara'nın sabahın büyük bir kısmını üzerinde geçirdiği divana gidip uzandı. Hemen soyunmak ve üzerine yakınlarda satın aldığı pike sabahlığını geçirmek isterdi. Öyle yeni, öyle parlak ve kolalıydı ki, annesi tercihinden dolayı ona sitem ettiğinde, Veronica şöyle yanıtlamıştı onu: "Hayatımda ilk kez kendini tamamen çıplak hissetmenin nasıl bir duygu olduğunu fark ediyorum." Gerçekten de, Barbara, Veronica'nın odasına girip de, onun üzerinde bir kıyafet görmediğinde her zaman kızardı; ama, bu sabahlığı bulduğundan beri, diri teninin sert, kaygan ve lekesiz bir beyazlıktaki kumaşla doğrudan temasının yarattığı zevk, çıplak yaşama tutkusunun önüne geçmişti. Çarşaflarına da öyle çok kola sürüyordu ki, üzerlerine vurulduğunda, belirgin bir ses çıkıyordu. Veronica mağazadan mağazaya koşturmaktan bitap düşmüş bir halde, nihayet kolalı entarisini çıplak bedenine geçireceği ve bir elma yiyeceği bu güzel ânı sabırla bekliyordu.

Yine de, o akşam bir şey onu üzerini hemen değiştirmekten alıkoymuştu – her zamanki gibi önsezilerinden biri. Gelir gelmez, birinin onu dışarı çıkarmak üzere son anda geleceğine dair tuhaf ama kesin ve açık bir hisse kapılmıştı. Veronica, kendisine özgü inatçı bir ifadeyle alnını buruşturdu; migren ağrısından ya da melonkoliden kaynaklanmayan bu huzursuzluk hali daha ziyade, kendisini neyin beklediğini düşünürken beliren abartılı bir dikkati ifade ediyordu. Yine de, kafası tümüyle başka bir yerde olmasına rağmen, alnıyla aynı parlaklığa sahip sarı bir elma aldı. Ve diğer eliyle bir bıçak tutarken, aşağısındaki deliği genişletmek için ayağıyla öyle sert vurdu ki, ayak parmaklarından biri tümüyle içine gömülecek kadar büyüdü boşluk. Sanki -hayatı olan- elmasını soymak için bu işareti beklemişti. Sakin ve kararlı davra-

nış şekliyle, Creux de Libreux Ovası'nın her sıradan köylüsü, Veronica'nın karşılaşacağı ilk adama kendini bırakacağını ve onunla evleneceğini düşünebilirdi.* Çünkü Veronica, bir elmanın kabuğunu soyarken, ne kadar ince soyarsa soysun, bu işlemi sonuna kadar şaşmaz bir düzenle ve büyük bir ustalıkla, sinsi kaygıların tuzağına düşmeden, tek parça halinde uzun bir kabuk elde etmelerine olanak veren bir özgüvenle yürüten kadınlardan biriydi. Dünyada başka hiçbir simge bu kadar güçlü, bu kadar doğru değildir. Freud sayesinde, (bilinçaltının ifadesi) istem dışı eylemlerimizin, ruhumuzun gizemlerini açımladığını öğrendik. Bundan böyle, elmanın kabuğunu sonuna kadar hiç koparmadan tek bir şerit şeklinde soyan bir genç kızın, sebatlı bir karakteri ve bir dengelilik halini yansıttığını biliyoruz. Öyle ki, bu genç kız, bir elma yerine, bizzat kendi içinde tüm duygusal bağlarından arınmak zorunda kalacağı bir adamla karşılaştığında, temiz sevgisini, hiç yılmadan mutlu sona kadar götürecektir. Tersinden, elmanın kabuğunu küçüklü büyüklü bin bir parçaya ayıran bir genç kız ise aşk ilişkilerinde de benzer bir şekilde davranacaktır; dirayetli olmadığından, tüm ilişkilerini kesip, parçalayacak ve hayatının sonunda, ahenkli ve sürekli bir çizginin yerine, paramparça olup ayaklarına dökülen kaderinin sarmal eğrisiyle karşılaşacak. Yapmakta olduğu büyülü işlemden en ufak bir şey beklemeden, tüm meyveler arasında en fazla simge yüklü olan bu meyveyi** kusursuz bir özgüvenle soyarken, büyük ihtimalle bu gibi yorumlamalara ilk gülecek kişilerden biri olacak olan Veronica, yine

---

* Çok eski bir köylü inancına göre, "eğer bir genç kız, elmanın kabuğunu hiç koparmadan sonuna kadar soyarsa, karşılaştığı ilk adamla evlenecektir."

** *Yasak elma:* Âdem ve Havva cennet bahçesinde; *güzellik elması:* mitolojide Paris'in (güzellik yarışmasında) jüriliği; *kurbanlık elma:* Guillaume Tell ve oğlu; *fizikçinin elması:* Newton ve yerçekimi yasası.

de el değmemiş vücudunun her parçasında bunun doğru olduğunu hissediyordu. Hayatında doğacak ilk aşkın aynı zamanda son aşkı olacağını ve bundan ötürü de en ufak bir hatanın ölümcül ve telafi edilemez olabileceğini biliyordu. Yeniden başlamayacak, hiçbir şeyi değiştirmeyecekti: Tek bir yaşam, kusursuz tek bir çizgi. Ama hayatına şimdi girmeyecekti; bunun ne zaman olacağını yaklaşık olarak biliyordu: Onunla bu yaz hatta yazın sonlarına doğru, belki eylül başında karşılaşacaktı.

Veronica, sevgilisini beklerken, bir dostluk, tüm hayatı boyunca sürecek kadınlar arası bir dostluk hayal ediyordu: Duyarlılığını paylaşan, yanından hiç ayrılmayacak, büyük yıkım olasılığına karşı, ruhundaki ve bedenindeki iki zırhtan onu koruyacak, güzel bir insan. Tutkusunun kaygı verici ilkbaharını, ağustosun sımsıkı kucaklamalarını, sonbaharın okşamalarındaki içli şiiri paylaşabileceği bir kadın arkadaş istiyordu. Beklediği arkadaşı, annesi kadar hassas olmalıydı fakat onun aksine, büyük bir ağza, yüksek bir sadakate, hafif bir hoppalığa ve büyük kucaklaşmada yok olacağı an geldiğinde, kararlı ama belki titreyen kollarına öncülük edebilecek, deneyimli ve zevk konusunda uzman kollara sahip olmalıydı. Çünkü feda edilen kurban olmaya hazırlanıyordu -Azteklerin kanlı eski dinlerindeki efsanevi canlılar gibi, Veronica kendi kanından büyük bir ağacın cömert serinliğinin gölgesine oturmuş, bekliyordu; felcimsi devinimsizliği, fırtına öncesi sessizliği çağrıştırıyordu. Büyük yıkımda canını vermeye hazırlanıyor, tehlikeli bir güçle silahlanıyordu çünkü- kalbini sökme töreninin yerine getirilmesi sırasında partnerinin göstereceği ilk zayıflıkta, kucaklaşmalarının doruğunu dişlerinin tüm gücüyle mühürleyebileceğini ve böylece, ikisinden birinin ölümüyle, kafasındaki aşkın görkemli yasalarına ve buyruklarına boyun eğme sözleşmesini imzalayabileceğini biliyordu.

Dolayısıyla Veronica bir kadın arkadaştan çok destansı bir kişilik bekliyordu; Veronica'nın tutkusuna hayranlıkla tanık olan bir anne, kendini kurban etme ritüelinin çiçekten tacı, kabul töreninin gizemleri üzerindeki peçeyi kaldıran şehvetli köle, tanrının elçisi ve inancının rahibesi olacak karmaşık bir canlıyı bulması gerekiyordu.

Şimdiye kadar, Veronica ne zaman bir şeyi çok istese, kaderi, yansız bir rastlantı görünümü altında, hayallerindeki şeyi tam vaktinde ona getirerek yardımına yetişmişti. Ve o akşam da, aynı rastlantı, kısa bir süre içinde isteğini yerine getirmek için somutlaşmaya hazırlanıyordu.

Kapı çalındı. Veronica hiç şaşırmadı ve Miss Andrews'un ziyaretçiyi haber vermesini beklemeden, emrini bildirdi: "İçeri gelsin!"

Bu, kesinlikle oydu – Betka!

Betka'nın büyük bir ağzı vardı ve üzerine bir yağmurluk giymişti. Sokaktan bunaltıcı bir sıcaklık yükseliyordu ve üç gündür Paris üzerinde patlayıp patlamamaya karar veremeyen fırtınanın ağır atmosferi, kızıl saçlarına elektrik kıvılcımları yüklüyordu.

"Ne istiyorsunuz?" dedi Veronica, ayakkabılarını acele etmeden ayağına geçirirken.

"Madam Barbara Stevens'la görüşmek istiyordum. Kendimi tanıtabilir miyim? Geçen hafta, Veronica Stevens'ın yüksek sosyeteye giriş yemeğinin tüm davetiyelerini ben yazmıştım. Siz Veronica'sınız, değil mi?"

Veronica başıyla onayladı.

"Anneniz benim çalışmamdan memnun kalmıştı ve sonrasında başka işler için yine beni çağırmayı düşünüyordu... Ardından hepsini tek tek Miss Andrews'la kontrol etmemiz gerektiği için, son anda yani bir gece içinde tüm o adresleri ya-

zarak fena bir iş çıkarmadığım söylenebilir... Ayrıca yine faydalı olabileceğimi düşünüyorum..."

Veronica, Betka'nın sıkıntısının gizli bir rica barındırdığından tamamen emin bir şekilde, cevap vermeden evvel bir süre bekledi. Ardından, aralarında kurulmuş olan arkadaşça bir duyguya boyun eğerek, sezgilerine güvenmeye karar verdi.

"Aslında annem, bu sefer belki de daha düzenli bir şekilde sizi yeniden işe almaya düşündüğünü bana söylemişti. Bu iş çıkana kadar size gelecekteki maaşınız üzerinden bir avans vermekten mutluluk duyacağım... Ama hayır, bu çok normal! Benim de bazen cebimde para olmuyor!"

Betka hâlâ itiraz ettiğinden, Veronica ekledi:

"Kabul edin, rica ediyorum, bunun benim için ne kadar önemli olduğunu tahmin edemezsiniz... Sizi mutlu etmek için her şeyi yaparım!"

Betka, Veronica'nın ses tonunda hemen fark edilen aşırı samimiyet karşısında ne yapacağını bilemedi.

"Hayır," dedi Betka. "Bunu avans olarak almak istemiyorum. İki gün içinde bu parayı size geri ödeyebilirim: Sadece Polonya'daki aileme bir telgraf göndermeme yetecek kadar paraya ihtiyacım var."

Veronica, ona bir tomar telgraf formu uzattı. Betka, bir yandan yağmurluğunu aceleyle çıkarırken diğer yandan da öyle bir atıldı ki, yağmurluğu yırtıldı; bir baş hareketiyle, sürekli gözlerinin önüne düşen saçlarını geriye attı ve boşu boşuna saklamaya çalıştığı, çıplak karnını küçük bir yamuk şeklinde açığa çıkaran tekrardan kayan gömleğini yerine sokmak için titreyen ellerini eteğinin kaba dokulu kumaşında dolaştırdı. Veronica, aralıksız bir işkencenin -cinsel açlık- ıstırabında çırpınıyor gibi görünen, bu karşı konulmaz, bulaşıcı ve düzensiz yaşam akışına şaşkınlıkla bakıyordu ve onu izlerken,

altın bir sigara ağızlığını tutan dudaklarını sıkıyor, onu dişlerinin izi çıkıncaya kadar ısırıyordu.

Betka, Veronica'nın bakışlarıyla dikkatli bir şekilde kendini izlediğini hissederek, düzensiz çırpınışlarını bastırdı ve o zaman ancak ciddi çabalar pahasına dinginliğini koruyabileceği açıkça görüldü. Çok resmi bir havayla çalışma masasına oturdu ve kaygılı bir ifadeyle her seferinde ayağa kalkarak, diğerinin tasasız bakışlarıyla karşılaşan gözleriyle özür dilercesine, peş peşe öfkeyle buruşturduğu formları doldurmaya koyuldu. Veronica'nın karamsar ve sert yüzü nadiren gülümserdi fakat bu gerçekleştiğinde (haftada en fazla üç defa), melankolik melek gülümsemesi, onu güzelleştiren olağanüstü bir ışıkla aydınlanırdı. Onu bu halde yakalayanlar, bir illüzyon yaşamadığına kendisini ikna edebilmek için, bu gülümsemenin tekrar etmesini beklerdi. O akşam, Betka odaya girdiğinden beri, Veronica ona bu şekilde dört kez gülümsemişti ve Betka bir gülümsemeden bir diğerine, sanki sadece uzaktan gözkapaklarını canlandırıyor gibi görünen -herhalde cennetin parmaklıklarına yaklaşıldığında da durum bu olurdu- dudaklardaki bu ışığın yeniden belirmesini görmek için yaşamıştı.

"Okuyun," dedi Betka telgrafı Veronica'ya uzatırken. Veronica ise alıp, katlayıp, masaya koymakla yetindi. Bunun üzerinde Betka onu aldı ve yüksek sesle okudu: "Üç aydır hiç para almadım -hayat çok zor- lütfen kız kardeşim Ajalé'nin evliliği konusunda bana gerçekleri söyleyin – bilmeye hakkım var – Kızınız – Betka." Devamında adresi: 17, Quai des Orfèvres.

"Ajalé benim nişanlımdı," diye ekledi Betka, telgrafı yeniden masaya bırakıp, yağmurluğunu alırken. "Teşekkürler, çok teşekkürler!" Düz yüzü acıdan kasılmıştı.

Eğer süjesi Betka gibi, çok diri göğüsleri olan bir genç kız olsaydı, Bir Bernin pietasının olabileceği kadar güzeldi. On sekiz yaşındaydı.

Veronica yanına gidip, ona sarıldı:

"Bir saniye bekleyin, birlikte yemek yiyeceğiz."

Taksileri *La Tour d'argent*'ın önünde durduğunda, birkaç büyük dolu tane eşliğinde fırtına koptu. Karşıdan karşıya geçerken iliklerine kadar ıslanmışlar ve kulenin tepesine kadar titreyerek tırmanmalarına yol açan yaz sağanaklarının ani ve hoş soğuğunu tatmışlardı. Orada, Veronica'nın seçtiği, bir samimiyet kurmak için fazla büyük ama ilk şimşekler çaktığında aceleyle yakılan odun ateşinin ilk çıtırtılarına bakan bir masaya oturdular. Yemeğin başında, yol arkadaşı olan birinci ve ikinci kaptan gibi, sadece birkaç kelime ettiler. Betka ve Veronica sessizce diğerinin bakışlarının derinliklerinde, paylaşmış oldukları birkaç dakikanın, siyahımtırak denizkazı ve koyu yosun işlemeli dümenin gerisinde yarattığı aldatıcı hoş köpüklerin akıp giden suyunu izliyordu.

Aynı gemide aynı yolculuğa çıktıklarının hâlâ farkında olmayan ve bu karşılaşmayı bir anlık bir serap gibi algılayan Betka, her ânı bir mucizeymiş gibi yaşıyor ve bakışları, her şeyi ele veriyordu: Heyecanlar, zevk ve hatta pişmanlık.

Veronica, tersine, "kör bir heykel gibi sakin ve içe dönük"* cimriliğin ve duygusuzluğun uzağındaki bu yapmacık buz gibi kayıtsızlık halini koruyor ve sadece kalbini, hayatının kesintisiz ve sebatlı tutkusunun sürmesi gereken anlarından her birine denk düşen, eşit ince dilimlere ayırma zorunluluğuna boyun eğiyordu: Hiçbir zaman şimdikinden fazla sevmeyecekti, sadece aşkının uzun çevrimini yaşatacaktı. Betka, o... Zavallı pire! Veronica'nın çelik gibi sert her bakışına, Betka kusursuz dişleri, ağzında ilkbahar buzları gibi gıcırdayan kereviz saplarını çiğnerken, bir gülüşle cevap veriyordu.

---

* Federico Garcia Lorca, arkadaşından böyle bahsediyordu.

"Kocaman ağzınıza bayılıyorum..." dedi Veronica, Betka'nın neredeyse gözü dönmüşçesine yemeklere saldırışını bir anlığına keserek."

"Fazla büyük!" diye itiraz etti diğeri.

"Evet, biraz fazla büyük..." diye Veronica tereddütlü bir şekilde kabul edip, cevabının yaratacağı etkiyi gözlemeye koyuldu.

"Biliyorum. Korkunç!" diye cesareti kırılmış, gözleri dolmuş Betka acılı bir ses tonuyla haykırdı.

"Meleğim!" diyerek onu yatıştırdı Veronica. "Ne kadar güzel olduğunuzun farkında değil misiniz?"

"Sanırım haklısınız..." Betka hafif hüzünlü bir tona kayarak cevap verdi. "Çirkin olduğumu düşünmüyorum. Bazen benim gibi birine bakmanın insanı rahatsız etmeyeceğini düşünüyorum... Ağzımı hiç beğenmiyorum ve saçlarımın renginden nefret ediyorum... Ama geri kalanı seviyorum, özellikle de vücudumu. Seçme şansım olsaydı, sizin gibi olmayı isterdim."

"Benim içinse tam tersi geçerli..." dedi Veronica, aniden dalgınlaşan bakışlarla. "Kendimi hiç sevmiyorum ama hayran olabileceğim kişi, tam da bana benzemeli."

Betka, Veronica'nın ciddi ses tonunun tuhaf ve peygamberimsi yanını fark etmeye ve anlamaya çalışmak yerine, onun kişiliğinin kendisini etkisi altına alıp, zehirlemesini tercih ediyordu. Betka söylenenleri, duygularının aşırı fiziksel niteliğiyle çelişen, bakirelere özgü bir saflığın yarı esrikliği içinde hafifçe aralanmış dudaklarıyla dinliyor gibiydi. Bu alışılmış, hatta neredeyse hiç değişmeyen ifadesi, en ufak bir heyecan karşısında kasılmaya dönüşüyor ve o zaman acı mı yoksa zevk mi duyduğu anlaşılamıyordu. Sanki ruhunun bu iki zorbası, bir tanecik bedeninde, ortak ve iç içe geçmiş yaşamlar sürdürüyordu. Bununla birlikte, büyük bir zevk, ağzını, dişlerinin

cömert ve kusursuz parlaklığını ortaya çıkaran bir gülüşe yol açacak şekilde geren, yüz kaslarında daha şiddetli bir kasılmayla kendini gösteriyordu. Yakın durmak için gösterdikleri amansız çaba, Betka'nın neşeli ifadesine, çılgınca ve son derece etkileyici bir şey katıyordu.

Şampanya servis edildi. Veronica, sandalyesinin üzerinde, sanki bir anda arkadaşının üzerine atlayacakmış gibi sallanıyordu fakat diğerinin çok savunmasız olduğunu ve kendisine aşırı güvendiğini hissederek, saldırı anını dayanılmaz bir zevkle geciktiriyordu. Sonuç olarak, ilk defa sen diye hitap ederek, ona damdan düşercesine, üzerinde uzun uzadıya düşündüğü bir soruyu yöneltti:

"Söylesene, tatlım, sen bakire misin?"

Betka, yüzü pancar gibi kırmızı, uysal ama çekiciliğini artıran küstahça bir ifadeyle cevap vermeden baktı.

"Ye!" dedi Veronica içli bir sesle, alevde pişirilmiş romlu bıldırcının bacakları arasındaki kocaman bir misket üzümü salkımının üzerine konmuş küçük bir domuz pastırması dilimini tutan ipi koparırken.

"Hadi meleğim yakala!"

Betka kafasını uzattı ve iki acı gözyaşı yanaklarından süzülürken, parlak ve şekerli üzümü dişleri arasında ezdi. Veronica onun bakire olmadığını pekâlâ biliyordu! Ama, onu bu kadar çabuk ve bu kadar kolayca ağlatmayı başardığı için kendini yatışmış hissediyordu.

Veronica, yaptığı şeyi telafi etmek için, hemen ona içini açacak ve biraz sonra da, tatlı sırasında, ne zaman beğenilmeyi ya da büyülemeyi kafasına koysa, yapmayı başardığı gibi, Betka'nın kamaşmış gözlerinin önünden hayal gücünün sonsuz cazibesinin sihirli sürüsünü geçirerek, her tür acı izini silecektir.

Bu gibi oyunlara başvurmaya karar vermiş olan Veronica, Betka'nın, büyü ritüellerine benzeyen, çoğu zaman anlaşıla-

maz ama daima etkileyici taşkın hareketlerinin etkisini tamamen hissedebilmesi için, sandalyesini onunkinden biraz uzaklaştırdı. Süregelen devinimsizliğini bir yana bırakarak, şaşırtıcı birtakım imalı mimikler yapmaya başladı. "Ben bakireyim..." dedi usulca, allak bullak edici bir anıştırmayla. Ve daha da usulca ekledi: "Ben bakireyim, yemin ederim! Ama yine de gördüğün gibi, ağlamıyorum!" Ciddi bir hareketle, kuru olduklarını göstermek için gözlerini kuruluyormuş gibi yaptı.

Betka güldü.

"Ve şimdi," dedi Veronica, "sana söylediğim şeyin doğru olduğunu kanıtlayacağım." Kapalı yumruğunu yavaşça, çok yavaşça, başının üzerine ulaşıncaya dek kaldırdı. Sonra elini muzipçe açtı ve gazlı bezle sarılıp, üzerine yara bandı yapıştırılmış yüzükparmağını anlamlı bir şekilde kıpırdattı. "Görüyor musun? Bir yara!" dedi göz kırparak.

Tamamen sersemlemiş olan Betka, yine kızardı ve kızarıklığını kınıyormuş izlenimi yaratan sıkkın bir havayla başını sallayarak duyduğu utancı belirginleştirdi. Ardından Veronica bir sevecenlik işareti olarak sandalyesini Betka'nınkine yaklaştırdı ve ona bir sır vermeye hazırlanırcasına, yaralı parmağını Betka'ya uzattı.

"Al bunu," dedi, "ama en azından seni kızartmadığım sürece sıkma."

Betka iki eliyle parmağı tutup, dudaklarına götürdü ve öpermiş gibi dudaklarını hafifçe dokundurdu. Bunun üzerine, Veronica büyük bir canlılıkla öyküsüne başladı.

"Ben Veronica Stevens, evli bir bakireyim ve lekesizim. Bakireyim çünkü bir adam yerine bir kadınla evlendim. Onu tanıyorsun, Barbara, annem. Ne zaman ağlamak istese birlikte yatıyoruz. Bu yaklaşık haftada iki kez oluyor. Ara sıra onu boşluğun yarattığı ağır yükten kurtarmam gerekiyor; yatağıma geliyor ve üzerime bir şeyler giymem için beni zorluyor – ak-

si takdirde, utanır. Ardından onun arkasına büzüşüp yatmak, kollarını ona dolmak ve onu ısıtmak için yanağını ensesine dayamak zorundayım. Böylece uyuyabiliyor. Ondan sonra pijamamı çıkarıp bir köşeye fırlatıyorum; ve eğer annem gece yarısı uyanırsa, karşısında bir şeytan görmüşçesine, korkuyla gürlüyor. Annemin beni asla öpmediğine inanır mısın? Onun gözünde ben ara sıra uykusuzluğunu gideren bir sıcak su torbasından başka bir şey değilim. Zaten bir sıcak su torbasıyla doğrudan temasa da katlanamaz. Ona göre, her şey bir şeyin içine sarılmalı... Tuhaf aşk gecelerimizi takip eden günlerde, bana her zaman bir hediye alır. Annem nasıl kendisini sevmeme izin veriyorsa, ben de aynı şekilde -başka bir deyişle, çaktırmadan- bana verdiği şeyleri alırım. İşte son hediyesi..."

Betka'ya, tokası altın rengi bir kilit olan kemeri gösterdi.

"Her zamanki gibi, fark etmemiş gibi yaptım," diye devam etti Veronica. "Fransız bir adamla, onun evinde bir randevum vardı." Veronica hemen bakışını kaçırdı. "Bana bir kokteyl ikram ederken, şöyle dedi: 'Sanırım kader, sizi bekaret kemerinizden kurtarmak için beni seçti.' Cevap vermedim. Erkeğin soğuk ve kadının ulaşılmaz olmasından hoşlanıyorum. Benim açımdan, aşk, iki galip komutan arasında imzalanan askeri bir antlaşma gibi ciddi olmalıdır ve sözleşmenin şartları, hiçbir anlam kargaşasına yer vermeyecek şekilde açık olmalıdır. Belki de bu tip bir sözleşme düşüncesiyle ona gitmiştim. Üzerime zırh gibi oturan sade bir tayyör giymiştim; beni terlikleriyle karşıladı. Bu terlikleri görür görmez, karşımdakinin o olmadığını anladım. Bir sözleşme imzalamak yerine, benden zevk almayı denemekle yetindi ve öyle beceriksizdi ki yeni tokası çok zor açılan kemerimi çözmeyi başaramadı. Bir süre beklemesini, kendim açacağımı söyledim. İki adım geriledim ve denedim. Aceleciliğinin getirdiği sakarlıkla tokayı sıkıştırmayı başarmıştı. Öyle bir güçle yüklenmek

zorunda kaldım ki fermuar parmağımı kesti. Ama dünyada hiçbir şey, beni sonuna kadar gitmekten alıkoyamazdı ve bir an sonra, metalin jilet gibi kemiğime kadar girdiğini hissettim. Yine de, bu işlemi öyle sakin ve sabırlı bir şekilde sürdürüyordum ki, acımı tahmin etmesi olanaksızdı. Kendinden memnun, iki eli kaşmir ropdöşambrının ceplerinde, dimdik ama bir yaprak gibi zevkten titreyerek karşımda duruyordu. Bunun üzerine fermuara tüm kuvvetimle yüklendim ve sonuç olarak gevşeyen kemiğim oldu. Klik sesi onu en az bakışlarım kadar titretti ve daha ne yapacağımı anlayamadan, gerilemeye başlamıştı bile. Bunun üzerine kemerimi ucundan tutup, sarımsı ayaklarına öyle güçlü vurdum ki, ilk darbede onu dizleri üzerine -ayaklarıma- düşürdüm. Anlıyor musun? Sanırım benim hiç cinsel istek duymamam gerekiyor..."

Hikâyesini anlatırken Veronica'yı hayranlıkla izleyen Betka, yaralı parmağını öpmek için tekrar dudaklarına götürdü.

"Aşkı düşünmemeye çalışıyorum," diye yeniden söz girdi Veronica, Betka'nın kahvesine şeker koyarken. "Bunun benim için çok önemli olduğunu hissediyorum. O'na rastlayacağım gün, korkunç olacak; bir kez yola çıktım mı bir daha dönemeyeceğimi biliyorum. Ama isteklerimden vazgeçmeyeceğim. Anlıyorsun, değil mi Betka? Benim açımdan, aşk hissi, tıpkı ateşte kızıllaşmış demirin beyazlaşması gibi, güvenle yüklenerek ve aşırı yüklenerek her tür duygudan arınmış basit bir göz atışın hissiyle aynıdır! Anlıyor musun? Bir tür yakıcı huzur. Ya sen, meleğim?" diye sordu Veronica, ondan tüm içtenliğini söküp almak istercesine, diğerini bakışlarının derinliğinde kaybolmaya zorlayarak.

"Benim için..." dedi Betka ve ondan kendisine acımasını isteyen kırılgan bir gülümsemeyle ara verdi. "Benim için, kalpteki bir çeşit sürekli ve sert diş ağrısından başka bir şey değildir... Gözünün yaşına bakmaz."

O anda, dışarıda yağan yağmur gibi!

Kurdele ile süslenmiş gümüş rengi bir servis arabasının üzerinde omuzlarda taşınan, badem kurabiyesinden ışıklı pencereleriyle kulübeler, badem ezmesinden güller ve şekerden sincaplarla bezenmiş tatlı geldi.

Veronica gülerek haykırdı: "İşte diş ve kalp ağrıların için sana gereken şey!" Ve aniden zorbalaştı. Betka, pagan güneşinin ışıklarıyla aydınlanan içindeki krem şantiden duyguları harekete geçiren bir koku yayılan melankolik çikolatalı tarttan, fındık ve romlu kremayla doldurulmuş İzmir incirlerine, doğunun gök kubbesi altındaki sürprizlerden ve likör batırılmış şekerlerden geçerek hepsinin tadına baktı. Nihayet son petifürü de ağzına atınca, hafif bulantı verici bir şehvetle soluğu kesildi. Tüm bu zaman boyunca, Veronica, öngördüğü şekilde, hayal gücünün bin bir gecesinin doludizgin koşusuyla Betka'yı büyüledi. Arkadaşının doğaüstü şeylere susamış ruhunu boyunduruğu altına almak istiyordu. Bu, içinde sadece iki perinin -sadece ikisinin- olduğu bir çeşit gerçeklikle bağdaşmayan peri masalıydı.

Veronica, Betka'nın dişlerine renkli filmler göstermek istiyordu, her dişinde ayrı bir film! Ona, bedeninin tüm yüzeyini erojen kılacak Merkür'ün ışıklarıyla içeriden aydınlanan bir elbise hediye etmek, bir yemeğe görünemeyen bir kafayla katılmasını sağlayacak bir merhem vermek, içine canlı kolera basili konulmuş obsidiyen küpeleri göstermek, kırıp kabuğunu soyduktan sonra, yazının yüzeyde görünmesini sağlayacak şekilde taze bademin lekesiz beyazlığına bir aşk şiirinin nasıl kazınılacağını öğretmek istiyordu!

İnsan uçtuğunu hissettiğinde, düşlerini daha fazla nasıl tetikler; uykuya yatmadan, beyaz maskeli bir adamın yaklaştığını görmek mümkün mü... Afallamış, dişlerini sımsıkı sıkmış olan Betka, bu baş döndürücü görüntü uçuşunu takip etmeye

çalışıyordu ve çok hızlı dönemeçlere yaklaşırken olduğu gibi, gözlerini aniden kapıyor, sonra korkusuna gülerek, bu tehlikeli virajların her birinin ardından gözlerini yeniden açıyordu.

Yüzü aniden buruşunca, Veronica:

"Şampanya içmemeliydim, migrenim var. Üstelik, hakiki delilere dönüyorum!"

Veronica, Betka'yı Quai des Orfèvres'de bırakıp, onu hızlıca öptükten sonra konuştu:

"Seni yarın arayacağım."

Bitkin düşen Betka, içinden tek bir saç demetinin ve tek bir bakışın -Veronica!- öne çıktığı mutluluk verici bir karmaşaya teslim olmuş olarak büyük bir zevkle uyudu. Ama yüreğinde bir sıkıntıyla geç uyandı ve saçma bir korku bir anda onu sardı: Bir daha arkadaşını göremeyecekti. Betka düşündü: "Beni nasıl arayacak ki? Ona adresimi vermedim." Bir an, onu ilk olarak kendisinin araması gerektiğini düşündü fakat Miss Andrews'da telefonunun ve adresinin bulunması gerektiğini hatırlayarak, ağlayacak gibi oldu. Nasıl da yoğun bir gündü! Sabahtan akşama kadar doluydu. Her zaman böyleydi – haftalar boyunca ortada hiçbir şey olmazdı ve sonra bir gün, her şey aynı anda gelirdi. Aylarca beklemiş, mektup üstüne mektup yazmış, kapıları zorlamış, defalarca telefon etmiş, hiçbir sonuç alamamıştı, hepsi boşunaydı. Ama dünden beri her şey bir anda kıpırdamaya başlamıştı: Mankenlik denemesine katılmak için Matmazel Chanel'e gitmeli, bir radyonun test yayınında çalışmak için saat dört buçukta propaganda bürosunda olmalı, birkaç sayfayı daktilo etmek için *La Flèche* gazetesinin bürosuna uğramalıydı; tüm bunlar akşama kadar sürüp gidecekti. Yine de ne olursa olsun Veronica'dan telefon gelmeden dışarı çıkmamaya karar vermişti. Her zaman olduğu gibi telefonun, tam çıktığında gelmesinden endişe ediyordu.

Saat dörde doğru, Betka bir karar verdi: "On beş dakika daha bekleyeceğim. O beni aramazsa, ben onu arayacağım."

Ne var ki saat yedide ikisi de hâlâ birbirini aramamıştı ve yatağa uzanmış olan Betka, Veronica'yla hayatının en kritik ve en mutsuz anında karşılaştığını düşünüyordu. Mutlu bir çocukluk geçirdiği söylenemezdi, hatta tam tersi doğruydu. Ancak çocukluğunun ardı arkası kesilmeyen acı yağmurları, şimdi suçluluk duygularının ördüğü halihazırdaki hapishanesinin duvarlarından içeri sızıyor gibiydi; bedeninin, kaygılarla harap olmuş bir yaşamdan söküp aldığı her zevk kırıntısı karşısında ödeyeceği bedel neydi, nasıl bir korku ve vicdan azabı cehennemiydi bunların karşılığı! Aşka âşık olduğu ergenlik döneminde zevkten korkardı; şimdi, zevk onda yeni korkuları dürtüyordu: Hayal kırıklığı ve büyünün kaybolmasından ibaret olan iç karartıcı korkuları. Bu deneyimler hafızasında tiksinti uyandıran bir hal aldığından, aynı kişiyle "yeniden başlama" cesaretini asla kendisinde bulamadı. Tüm hayatı boyunca karşılaştığı utanç duymayacağı tek zevk, Veronica'yla tanışmak olmuştu, artık bunu biliyordu; bunun dışında, kendini bildi bileli, sadece bedeninin gerilimlerini ve bir kez de hayatla bağını kesme arzusunu duymuştu. İntihara karşı engellenemez bir eğilim gösterdiğini hatırlıyordu. Henüz sekiz yaşındayken, Rus sınırına yakın küçük bir kasabada acıyı tanımıştı. Bu döneme ait tüm görüntüler, çekilen bir cezanın cefasını anımsatıyordu. Kardeşleriyle birlikte maruz kaldığı hayatın, mutlu bir hayat olmadığına inanması için gereğinden çok neden vardı elinde! Anneleri onlara fiziken ve manen acımasızca davranıyordu. Bir gün, Betka'nın ağabeyini yatağının parmaklıklarına bağlamış ve onu ateşte kırmızılaşmış bir maşayla gözlerini sökmekle tehdit etmişti. Yine de annesi, parlak kızıl saçlarıyla güzel ve zeki bir kadındı. Kibardı ve onun ev içindeki çılgınlıklarını görmemiş olanlar,

onun kesinlikle birçok erdeme sahip bir kadın olduğunu düşünürdü. Geniş dekoltesinin üzerinde yuvarlaklaşan gerdanının yumuşak eğrileri ve zayıflığına işaret eden her zaman yarı kapalı gözkapaklarıyla arkadaş ortamında belirdiğinde, kimse onun çocuklarına sistemli, sebatkâr ve titiz bir şekilde işkence yaptığını tahmin etmez, insanlık dışı acımasızlığından kuşkulanmazdı. Zarifti, çelik gibi bir iradesi vardı ve hastalık derecesinde titizdi ama bu, yanık kahveyi andıran özel bir kokuya sahip olmasını engellemiyordu. Çocuklarının küçük ruhlarının en zayıf noktalarını bir bir ortaya dökmesini sağlayan tuhaf bir içgüdüyle harekete geçerek, bu ruhlara zorbalığının iğnelerini batırmanın yolunu buluyordu. Buğday ve gelincik motifleriyle süslü odasının dört duvarına çocuklarını hapsediyor ve orada onlar üzerinde zorba bir egemenlik kuruyordu. Hiçbir zaman dışarıda oynama hakları yoktu! Ey hendekler boyunca uzanan dikenli teller, akşam yıldızı!

Bazen Betka annesine karşı şiddetli bir nefret duyuyor ve bu, gözlerinin dolmasına ve ona karşı sonsuz bir şefkat duymasına yol açıyordu. Çünkü başka hiçbir şey, annesinin kendi düşsel intikamına kurban gitmesinden daha büyük bir acı yaratamazdı onda. Annesinin ona büyük acılar çektirmiş olmasına rağmen, mutlak bir egemenliğe sahip olmasından dolayı da ona hayrandı. Evet, annesi diğer tüm annelerin üzerindeydi ve mutsuzluğunun derinliklerinde, onu bir tanrı gibi yüceltiyordu. Etrafında, varlıklarının dingin ve uysal bilinçsizliğinde kaybolmuş, obur, savurgan ve tasasız diğer çocukları görüyordu; yine de onları kıskanmıyor, onların yerinde olmak istemiyordu! Genç yaşı, annesinin adaletsizliğini anlamasına olanak vermiyordu. Annesi her zaman haklıydı ve onlar birer canavardılar. Onu olduğu gibi kabul etmişti çünkü hiçbir tehdit onu kötülük yapmaktan alıkoyamazdı. Hendekler boyunca uzanan dikenli teller, akşam yıldızı! En kü-

çük arzu isteği bile, yarattığı daha derin bir özür dileme isteğinden ötürü kısır, cılız ve ezik doğuyordu. Eğer annesi ona eziyet ediyorsa, bu hiç şüphesiz kötü içgüdülerini, doğuştan gelen sapkınlığını törpülemek içindi: Bugün hâlâ böyle düşünüyordu! Korkusunun derinliklerinde, bir kez daha zevke ulaşmak için duygularının can çekişmesini fırsat bilip, o anda kendi kendini tatmin etmiyor muydu?

Betka entarisini yeniden iliklediı ve donup kaldı. Hayvan ırkındandı! Utançtan ölmek istiyordu! "Veronica, meleğim! Beni asla hor görme!"

Saat onda, Betka Polonya'dan gelen, altında annesinin imzası olan, Rusça tek bir kelimenin yazılı olduğu bir telgraf aldı: *Suka!* ("Köpek!")

Ertesi sabah saat onu çeyrek geçe, Betka salondaki çalışma masasının başına çıplak bir halde oturmuş, arkadaşına telefon etmemiş olmanın yarattığı vicdan azabını aşmaya çalışmakta olan ve aynı zamanda ona mümkün olduğunca kibar bir şekilde nasıl yardım edebileceğini düşünen Veronica'yı aradı. Beş yüz franklık bir banknotu dört kez katlayıp açmış, bir zarfa koymuş, sonra yeniden çıkarmıştı. Betka'nın evvelsi gün Polonya'ya gönderilmiş olan telgrafının makbuzu vardı elinde. Bunu da aynı zarfa koymalı mıydı yoksa kendisinde mi tutmalıydı? Her ne olursa olsun, bu zarfı ona bizzat kendisi vermeliydi yoksa Betka kırılabilirdi. "Onu hemen aramalıyım!" Elini ahizeye attığı anda, telefon çalmaya başladı.

Veronica kalkıp, telefonu açtı. Buz kesmiş dizini, kalktığı sandalyenin ılık saten kumaşına dayadı. Ama birden üşüdüğünü fark ederek yeniden oturdu. Ayaklarını uylukları altında toplayıp, kıvrıldı ve az önceki dik ve ince siluet, bedeninin esnekliğinden kaynaklanan bir mucizeyle, dizlerinin, omuzlarının, altın rengi saçlarının, gümüş madalyalarının ve incilerinin karman çorman bir şekilde iç içe geçmesiyle oluşmuş

düzgün bir topa döndü. Bu topun içinden bir kol çıkıp, makbuzu bir zarf kutusuna koydu. Beş yüz franklık banknot avucunun içindeydi.

"Alo! Sen misin meleğim?.. Tanrım, evet iyiyim... Seni ne zaman görebilirim?.. Hayır, bugün olmaz. Yarına ne dersin?"

Kendi telefon görüşmelerini odasında yapan Barbara, bu sırada salona girdi ve Veronica'ya birtakım yüz hareketleriyle uzaktan bir şeyler söylemeye başladı. Veronica ise ne anlatmaya çalıştığını düşünmeden, ona boş boş bakıyordu. Bunun üzerine Barbara bağırdı: "Solange'a yarın kokteyline katılacağımızı söyle!" Veronica öfkeli bir baş hareketiyle cevap vermekle yetindi ve bir anda bu bilgiden yararlanmaya karar verdi:

"Alo, tatlım, alo! Yarın, tamam mı? Solange de Cléda'nın evinde?.. Hayır, hayır, önemi yok şekerim, ona senden bahsetmiştim, seninle tanışmak istiyor... Ona bayılacaksın... Tabii ki bu doğru! Tamam, bekle sana vereyim... Beni dinliyor musun? Babylone Sokağı, numara..."

"Numara 107," dedi Barbara asık suratlı bir şekilde, kızının sabahlığını sandalyenin dibine fırlatırken.

"Yüz yedi," diye tekrarladı Veronica. "Unutma, Madam Solange de Cléda, Babylone Sokağı... 107... Evet, tatlım... Nasıl istersen... Altı buçuk, yedi... Sonra seni yemeğe götürürüm... Telgrafına cevap geldi mi? Daha gelmedi mi?.. Bak meleğim biraz paraya ihtiyacın olacak... Aptal olma!"

"Yüz yedi," diye tekrarladı Veronica. "Unutma, Madam Solange de Cléda, Babylone Sokağı... 107... Evet, tatlım... Nasıl istersen... Altı buçuk, yedi... Sonra seni yemeğe götürürüm... Telgrafına cevap geldi mi? Daha gelmedi mi?.. Bak meleğim biraz paraya ihtiyacın olacak... Aptal olma! Yine bu konuya dönmeyelim... Tabii ki tatlım, dinliyorum, devam et... Evet tatlım... Evet tatlım..."

Bu sırada, boşta duran eliyle, banknotu üçe katlayıp, küçük bir zarfın içine soktu, bu zarfı da ikiye katlayıp, diğer dirseğinin altında sıkıştırdı ve etrafına kereviz rengi yepyeni bir lastik geçirdi. Veronica'nın uzun, soluk ve eklem yerlerinde maviye çalan parmakları, tüm bu karmaşık işlemleri, otomatik bir gramofonun plakları yakalayıp, çeviren ve değiştiren metalik kollarını andıran, hafif korkutucu ve neredeyse insanüstü bir beceriyle yapmıştı.

"Bana güven, bunu dert etme. Bir kartvizit zarfına koydum, sana yarın vereceğim. Kaybetme sakın, küçücük çünkü!.. Böyle konuşma... Hadi ama, aptallık etme... Sana daha önce söyledim... Ama evet tatlım... Evvelki akşam giydiklerin olur fakat siyah ayakkabı giy... Ve yağmur yağsa bile, yağmurluğunu alma! Hayır tatlım, şapkaya gerek yok... Evet, yedi buçukta tatlım, sonra çıkacağız. Öpüyorum, tatlım!"

"Meleğim! Şekerim! Evet tatlım! Hayır tatlım! Minnacık zarfların içine sokulmuş küçücük hiçbir şeyler... Ben buradan görüyorum!" diye haykırdı Barbara, kızının hem sevecen hem de canlı ses tonunu taklit ederek. "Gülünç, zavallı, güzel ve işsiz bir genç kız için iyi bir fırsat!" Ardından daha canlı bir tonla sordu: "Kim o?"

"Senin için bulduğum yeni sekreter ama onunla asla tanışamayacaksın. Sen kendi işine bak," diyerek Veronica kısaca cevap verdi.

Sonra, annesinin çıplaklığına yönelmiş kınayıcı bakışlarını yatıştırmak istercesine, yapmacık tatlı bir dille devam etti:

"Sabahlık için teşekkürler anne; ama diğerini, kolalanmaya gönderilmiş olanı giymeyi sevdiğimi biliyorsun; bu çok ince, sanki ipek bir mendil!"

Bunu derken onu neredeyse el parmakları kadar çevik olan ayak parmakları arasına aldı; sonra, uzattığı bacağının

ucunda duran sabahlığı kararsız bir şekilde sallamaya başladı ve birden bir tekmeyle tavana fırlatıp, iki eliyle yakaladı. Ardından sabahlığı bir türban gibi kafasına dolamaya başladı. Bir yandan da saf bir havayla, kaka yapar gibi kasten ve baştan savma bir şekilde bacaklarını iki yana açıyordu.

"Söylesene anne, bana söz verdiğin o aerodinamik arabayı alacak mısın?"

"Evet, ama onu hiç beğenmiyorum." Barbara uzlaşmazlık belirten bir tonla cevap verdi.

"Neden anne?"

"Çünkü o da aynı senin gibi... Fazla çıplak, bakınca rahatsız ediyor! Eğrileri çok, yuvarlakları çok, kıçı büyük, her şeyi abartılı! Bana arabayı gösteren satıcıya hiç istifimi bozmadan söyledim: 'Eğer onu giydirirseniz, satın alacağım!' Tamamen sersemlemiş bir halde bana baktığından, açıklamak zorunda kaldım: 'Bir başka deyişle, sevgili Mösyö, bence fazla çıplak. Ekose bir tayyör modeline göre biçilmiş bir tente geçirmek gerek üzerine!'"

Barbara, çıplaklığının artık farkında değilmiş gibi, kızına yaklaşmıştı ve coşkulu bir halde devam etti:

"Otomobiller için bir dikim evi, sence de hoş değil mi? Radyatörleri ortaya çıkaran geniş dekolteleriyle hışır hışır organdiden* çok şık gece elbiseleri ve gala geceleri için, yerlerde sürünen uzun saten kuyruklar! Bu, moda koleksiyonumuzu ister istemez artıracak. Kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar koleksiyonları. Fok derisi kaplamalı kapı kulplarıyla ve radyatörlerin etrafındaki bizon derisinden manşonlarla, kakım kürkü geçirilmiş üstü açılır arabalar. Cadillac'ımızın Leningrad dolaylarındaki buzlu caddelerden geçerken yaratacağı etkiyi tahmin edebiliyor musun?"

---

* İnce muslin kumaş. (ç.n.)

Veronica hapşırdı ve sarsıntının etkisiyle türbanı çözülüp, başını ve omuzlarını örtecek şekilde üzerine yığıldı. Veronica, komik bir şekilde birinin yardıma gelmesini beklermiş gibi, kıpırdamadan öylece durdu.

"Oh oldu sana!" diye bağırdı Barbara. Sonra yapmacık bir kaygıyla ekledi: "Kıpırdama. Burun damlası getireceğim."

Solange de Cléda, Babylone Sokağı'ndaki konağında konuklarını karşılamaya hazırlanıyordu. Beş hafta kadar önce Kont Grandsailles'ın odasında meydana gelen olaydan beri, onu görmemişti. Lamotte Şatosu'ndaki inzivasını inatla sürdüren kont, ona çiçekler göndermek dışında başka bir yaşam sinyali vermemişti. Ne çiçekler ama, insan gülmekten ölebilirdi! Bir perşembe sabahı, oda hizmetçisi Eugénie, şaşkın gözleri önünde, Paris'in en iyi çiçekçilerinden birinden gelen lila rengi, parlak, büyük kare bir kutuyu açmıştı. Vazo görevi gören parıl parıl kolalı bir rahibe başlığının içinde, vazoyu ağzına kadar dolduran, sıkış sıkış bir yasemin demeti ile bu kokulu ve göz alıcı beyazlığın ortasında, Kont Grandsailles'ın, adı dışında bir şey yazmayan kartı yer alıyordu. Bir anlık içini saran bir şefkatle, Kont Grandsailles'la çileden çıkarıcı ilişkisini beş yıl boyunca besleyen sahte gururunu bir yana bırakarak, Solange kendini perişan ve dağılmış hissetti. Bununla birlikte, Hervé'nin çiçekleri, hiçbir şekilde merhametin soğukluğunu taşımayan hoş bir kokuya sahipti. Aşırı bir koku yayılıyordu! Rahibe başlığına gelince, saflıktan başka bir şeyi simgeliyor olmazdı; bu tercihe başka bir açıklama bulmak gerekseydi, bunun, kontun orijinal zevklerini yansıttığı söylenebilirdi. Bu son dört hafta boyunca, Solange daha afallamış bir halde olsa da, buna karşılık savaşmayı reddettiğinden ötürü gerginliği biraz daha hafiflemiş görünüyordu; iç

sıkıntısı, tarifi zor sürekli bir acıya, bitmek bilmez bir tedirginliğe dönme eğilimindeydi. Bu, onu, nasıl olursa olsun, umudunun kutupyıldızına, güzelliğinin görkemli arılığına zarar gelmesini engellemeye zorluyordu. Grandsailles'da, onu sıkı sıkıya bedene bağlı kılan toprak adamlarına özgü bu eğilimi, kendisini şefkatle kollarına almadan evvel bedenine şöyle bir indirdiği birkaç şaplağı hissetme ihtiyacını pek çok kez fark etmişti. Hayır, hiçbir hava perisi, ne kadar etkileyici olursa olsun, onun dikkatini asla çekemezdi!

Solange, yaseminlerin kendisine gönderildiği günün öğleden sonrasında, çiçeklerin gönderildiği çiçekçinin önünden tesadüfmüş gibi geçmeden edemedi. Bir inciçiçeği demetinin hazırlanmasını beklerken, şüpheli bir koli gördü. Kapağında gönderildiği yer açıkça seçiliyordu: Libreux Garı. İçeride dolaşıyormuş gibi yaparak, Solange kolinin bulunduğu yere yaklaştı, yakınında bulunan bir sepette yer alan iki zambağı eldivenli elleriyle düzeltti, bir düğünçiçeği buketini okşadı ve nihayet, istemeden yapmış gibi, gizemli nesnenin kapağını kaldırdı. Az kalsın düşüp bayılacaktı: Kolinin içi, titizce üst üste konmuş en az elli tane rahibe başlığıyla doluydu! Yani Grandsailles, çiçekçisine bu sade ambalajları cömertçe sunmuştu. Bir anda beliren, bu buketin kendisi dışında başka kişiler için de hazırlanıp, onlara da gönderildiği fikri, kıskançlıktan kudurmuş dişleriyle soğuk hınç tozlarını ezmesine yol açtı. Biraz öncesine kadar, saf ve tanrısal olan bu rahibe başlıkları, onun gözüne artık bayağı şeyler gibi görünüyordu. En hassas duyguların, sunguların toplandığı bu beyazlığın gerisinde, oda hizmetçilerinin son anda gizlice banyoya bırakmaya çalıştığı şu temiz havlularla aynı yapıda ve onlar kadar bayağı, alçakça bir çıkar için kullanılan bir kumaşın küçültücü gerçekliğinden başka bir şey yoktu – kendi rakiplerinin utanç verici ilişkilerinin aşağılık bezi. Titizce katlanıp,

üst üste konmuş rahibe başlıkları, sırayla şehvet düşkünlüğünün sona ermesini bekliyorlardı. Bu düşkünlükle, Grandsailles'ın kendisinin canını yakacağını biliyordu.

Ama, ertesi ve bir sonraki sabah, Solange öncekiyle tıpa tıp aynı buketler aldı; ve hemen bu buket çeşidinin yalnızca kendisine gönderildiğini anladı. Bu çiçekler, onu sınavların en zoruna tabi tutsa da, aynı zamanda en değerli umut etme nedenlerinden biri haline geldi. Çünkü evliliğe ilişkin bu anıştırma, peş peşe gelen bu sunguların ardında bir bağlılık vaadinin hafif kokusunun hoşluğundan başka bir şey olmayacaksa, bu vaadin baş döndürücü ve hassas aroması, aşkın sürekli ve acı kokularına karışmayacaksa, neye yarar? Her koşulda, Solange tutkusunun yolunun uzun olduğunun farkındaydı ve ruhunun işkencelerinin kölesi olmaya hazırlanırken, bedenine apayrı bir şeymiş gibi özen göstermeye karar verdi. İmkânsızı istemeye yönelmenin, kendini unutmayı, hatta ruhsal gerginliğini kendi duygularınınkinden başka bir yapıya sahip araçlarla dağıtmayı denemenin hata olacağına inandığından, fiziki dünyadan hiçbir "teselli" beklemiyor, ummuyordu çünkü bir kalbi ancak bir kalp iyileştirebilirdi.

Solange, kendi içinde düşsel bir yaşam sürmeye başlarken, bu eşsiz mucizeyi gerçekleştirmeye hazırlanıyordu: Yapısındaki "gerçek kişiyle/fiziki kişilikle," tamamen bağımsız bir varlıkmışçasına ilgilenmek. Böylece, ruhunu tutkusuna teslim ederek, bedeninin bitmek bilmez biyolojik kaynaklarını geçici olarak masörlerin, estetisyenlerin, cerrahların, terzilerin ve bale hocalarının usta ellerine bıraktı. Ama bir şey, her şeyden önce ve her ne pahasına olursa olsun öncelikliydi: Uyuyabilmeliydi ve Solange bunun için iyi ama hafif vesveseli bir kadın doktor olan Dr. Anselme'e başvurdu. Doktor, her akşam düzenli olarak Solange yatmadan önce, rahat bir uyku çekmesine olanak verecek ve organizması üzerindeki etkileri an-

cak uzun süre kullanıldığında tehlikeli olabilecek bir Luminal iğnesi yapıyordu. Solange genellikle dinç kalkıyordu ama on dakika içinde, bir parça şekerin üzerinde kılcallıkla yükselen kahve gibi, korku onu sarıyor, ardından onu dibe batırıyor, uyandığı zamanki ruhunun beyazlığını, duyarlığının ince kılcal ağı aracılığıyla karanlık fikirleriyle anbean karartıyordu.

Solange, -duyguları dışında tümüyle- kendini uzmanların bakımına bıraktığından, kendi farkındalığını yitiriyor ve her sabah, sinirli bir şekilde Dr. Anselme'i sorguluyordu: "İyi uyudum mu?" O zamana kadar uyuyabilmek için öyle çok düş kurmuştu ki, artık uyurken rüya görmüyordu.

O akşam, Solange, ilk davetlilerin bahçe kapısını çaldıklarını duyduğunda, kendi kendine sormuştu: "Tanrım! Tüm bu insanları neden göreceğim şimdi?" Aslında, nedeni pekâlâ biliyordu. İnsanlar, ona hayran olmak, hizmet etmek, kendini göstermesinde yardımcı olmak için koşuşturuyorlardı; Grandsailles'ın seviyesine yaklaşmasına olanak veren en üst düzeye kadar sosyal prestij basamaklarını tırmanmaya devam etmek için hâlâ onların kölece pohpohlamalarına ihtiyacı vardı. Konta duygularının doğasını itiraf ederek, zaten gururunu ayaklar altına almıştı. Artık altta olma halini, eşit koşullar içinde, gerektiği gibi sürdürmeyi düşünüyordu.

Solange de Cléda'nın konağında, Kont Grandsailles'ın gelecekteki balosundan çokça bahsediliyordu ve birkaç "işini bilen" kişi, davetli olmayan kesime dahil olduklarını hissederek, Paris sosyetesine özgü entrikalarla ve kuvvetli sezgileriyle savaş planlarını oluşturmaya başlıyorlardı. Ya düşmanca bir gevezelik terörüyle ya köle ruhlarının ikiyüzlü yaltaklanmalarıyla ya da bu iki metodu bir arada kullanarak kendilerini göstermeye çalışıyorlardı, bununla birlikte bir yandan da uygun bir kaçış yolu aramaktan geri kalmıyorlardı – öyle ki, bu kaçış, bir yenilgi halinde, Kont Grandsailles'ın bilinçli, saf ve

basit eksikliğinden ibaret olan tek gerçek neden dışında, gerek insani gerek tanrısal tüm olası nedenlere bağlanabilirdi.

Elinde bir fincan çay bulunan Madam Claudine Druette, tabağına koyduğu pastayı üzüntülü bir şekilde çiğniyordu. Yeşile çalan gri renkte bir tayyör vardı üzerinde. Birkaç inciçiçeği, iğneyle melankolik bir hava yaratacak şekilde bluzüne tutturulmuştu. Bir polemiğe girişmeye hazırlanıyordu.

"Bir Grandsailles balosu her zaman sükse yaratır," dedi boşta kalan ve kuru olan küçük parmağıyla ince beyaz peçesini kaldırırken. "Bunda şaşırtıcı bir şey yok! Kont başarır çünkü hiçbir zaman hiçbir risk almaz. Resepsiyonları her zaman titizlikle hazırlanmış baş yapıtlara benzer fakat zamanla, onun salonlarında uzun süre boy gösterenler açısından, bir doğallık olmadığı için ölümcül bir hale gelir."

Çıkık kalçalarının ucunu, onu kollarına almaya çalışan tombul şair Farges'in dizlerine koyarken, sedef parlaklığındaki küçük burun delikleriyle keskin ama hafif bir şekilde iç geçirdi.

"Yirmi dört saatte mantar gibi biten baloları seviyorum ben," diye naif ve kararsız bir tonla devam etti Claudine. "Biçimi henüz bitmiş elbiselerle, yeni yüzlerin görüldüğü ve biraz eğlenceli baloları!"

"Elbette, tabii! Benim Claudinette'im, Claudinette'im, benim tatlı eriğim," diye mırıldandı Farges. "Bu çocuk kafasının içindekileri ancak sizin yaşlı Farges'iniz anlayabilir! Venedik'i hatırlıyor musunuz?" Gelip ayaklarının dibine uzanan ve her nefes alışında kaburga kemiklerini belirginleştiren mat lame elbisesi içinde gümüş bir tazıya benzeyen Solange de Cléda'ya dönerek, devam etti: "Venedik'te," diye tekrar söze girdi Farges. "Ne zaman gezintiye çıkmaya, mimar Palladio'nun elinden çıkmış villaları ziyaret etmeye karar versek, mutlaka yağmur yağardı – asla sektirmezdi. Akşamleyin, hava açardı. Biri, bir servi ağacının önünde Aziz

André haçı* oluşturan mayısböceklerinin kadrilini** işaret ederdi ve Venedik'e döndüğümüzde, bir balonunun düzenlenmiş olduğunu öğrenirdik."

Farges nükteci biri olarak bilinirdi, çünkü şişmandı, bir dizi solunum yolu rahatsızlığından ötürü kesik kesik, boğuk ve genizden konuşurdu; sonuç olarak, gerçekten eğlenceliydi. Şimdi Claudine'i kollarında sallıyor ve burnunun kıllı ve siyah delikleri, iki vızıldayan yabanarısı gibi, korumasındaki kadının inciçiçeklerinin özünü topluyordu. Kötü tıraş edilmiş sakalının ve burun kıllarının oluşturduğu ormanın çeşit çeşit polenlerinin süzgecinden geçen, Claudine'in kulağına fısıldadığı zar zor seçilen hecelerinin her biri, diğer dinleyicilerin kulağına bir şiirin anlaşılmaz mısraları gibi ulaşıyordu.

"Ne dedi," diye sordu vaktinden önce parlayan genç Ortiz.

Bir kutudan çıkmışçasına yeni ve ışıl ışıldı; sandalyesini Farges'inkine yaklaştırdı. Claudine isterik bir çığlık attı:

"Bu harika! Grandsailles balosunun, Paris'in tüm seçkin topluluklarının mutfaklarının dibindeki ateşte hafif hafif pişmesi gerektiğini söylüyor! İyice ısındı mı tadına doyum olmaz!"

"Sıcak yemeklere bayılırım!" dedi Ortiz.

"Ne züppelik! Kılık kıyafetini gören, buna inanmaz!" diye sıkıntıyla kaşlarını çatarak, mırıldandı Farges.

"Sıcak ya da değil," diye Cécile Goudreau uzaktan söze girdi. "En kötüsü, en güzel sıcak yemeğin kendi pişirdiğimiz olduğuna kendimizi ikna etmeyi deneyerek balo gecesini evde geçirmek olur."

"Ya banko?" diye sordu Genç Ortiz, Cécile Goudreau'nun son sözlerinin acısını silmek ümidiyle, gözlerinden yaş gelirce-

---

* X biçiminde bir haç. (ç.n.)

** 19. yüzyıldan I. Dünya Savaşı'na kadar rağbet gören bir balo dansı. (ç.n.)

sine gülerek. "Her birimiz şu andan itibaren balo akşamı için onun bankosunu hazırlamaya başlamalıyız. Ben her şeyimi giysilere koyuyorum!"

Diğerleri gelip, Grandsailles'la ilgili tartışmanın henüz ilk aşamalarında olan gruba katıldılar. Bunun üzerine Solange, eskitilmiş gümüş rengi bir yılanbalığı gibi, kuşku içinde dikkatle etrafını izleyen Dick d'Angerville'e doğru sokuldu. Barın yakınlarında, yalnız ve dimdik ayakta duran, bir o nesneyi bir bu nesneyi elinde çeviren Solange de Cléda, bugün renkli göz alıcılığını biraz fazla küstahça sergilediğini düşündüğü salonun hareketliliğini izlerken hafif korkuyordu. Orada birkaç olağanüstü insanın bulunduğu kesindi: Katalan Soler, her zamanki sakarlığını sürdürüyordu. Martini'sini döküyor, sigarasıyla kendini yakıyor, koltukları oradan oraya sürüklüyor, herkese yardım etmeye çalışıyordu. Bu Soler başlı başına bir olguydu: Oldukça karmaşık moda fotoğrafları çekiyor, yeni bir din bulduğunu iddia ediyor ve otomobil sürücüleri için eliyle deri kasklar yapıyordu.

Her zamanki gibi broşlar, iğneler, kolyeler, bilezikler, muskalar ve çanlarla süslü -daha doğrusu, bunların içinde boğulmuş- Matmazel Henry'i sallamaktaydı. Sanki onu tüm bunlardan kurtarmak, arındırmak istiyordu. Soler tereddüt ediyordu ama onu ne yapacağını düşündüğü açıktı. İşte! Bu kaçınılmazdı: Onu bir piyanonun tepesine oturttu! Yakut broşu çözülüp yere düşmüştü. Solange, onları daha iyi görebilmek için, kütüphanede kullandığı küçük merdivenin en üst basamağına çıkıp, gözlerini dikti. Bu haliyle gümüş bir kartala benziyordu. "Grandsailles'ın gözlerinden" bakıp konukların tümünün yarattığı etkiyi ölçmeye çalıştı; salonundaki uyumsuzluğu fark etti; düzenli olarak görüşen, neredeyse her gün bir araya gelen arkadaşları, tam tersine, sanki tesadüfen bir araya gelmiş ve sa-

mimiyetleri yersizmiş gibi görünen bir grup insan izlenimi veriyordu.

Grandsailles'ın evinde durum tam tersiydi; her şey öyle uyumlu, her şey o kadar yerli yerindeydi ki, hiçbir şeyin "yeri değiştirilemezdi." Ayrıca evinde sık sık görüşen insanlar, iki-üç yüzyıl önce ayrıldıkları izlenimini veriyorlardı.

"Ne düşünüyorsunuz, hüzün?" diye sordu Angerville, merdivenin basamaklarını inmesine yardım etmek için Solange'ı kolundan tutup.

Solange, kaygılı bir melankoliye tutulduğunda her zaman yaptığı gibi, kollarını göğsünün üzerine çaprazlamasına kapayarak bir an durdu; böylesi zamanlarda korkuya esir düşmüş bir Solange de Cléda çıkıyordu ortaya.

"Tüm bunlar korkutucu derecede... Ne idüğü belirsiz şeyler!" dedi, dudakları arasında bir sigara, bastırılmış bir kahkahayla sarsılırken. "Nitelik eksik!"

"Her şey, ancak yazgısıyla özdeşliğinde, ayırt edici bir yan, kelimenin gerçek anlamıyla nitelik kazanır," dedi Angerville çakmağının ateşini ona doğru yaklaştırırken. "Aynı şey, Rönesans döneminin ünlü at heykelleri için de geçerli. Bu heykeller ancak at ve binicisi tek ve aynı döküm kalıbında eridiğinde bir nitelik kazanıyorlardı. Adam, yazgısının savaş atının üzerinde giderken tek parça halinde! Çevrenize bir göz atın: Burada kimse tamamlanmış gibi gözükmüyor! Çoğu zaman durum daha da kötü: Hepsi, ilgisiz parçalardan oluşmuş gibi görünüyor, farklı kişilere verilmiş ve onların da başkasına verdiği parçalardan... Ve sonra hiçbiri birbirine uymayan parçalar yan yana getirilmiş gibi. Bir bütün oluşturmayı denediklerinde..." Ardından da hüzünlü bir sesle ekledi. "Hal daha içler acısı bir durum alıyor..."

Solange yeni bir gülme krizini bastırmaya çalışarak, avucunu kapatıp öksürüyormuş gibi yaptı:

"Tanrı aşkına, gülmeyin hüzün, aynı kişiye bakıyoruz!"

Angerville, çok ciddi bir işe girişiyormuş havasıyla, bir bir dökmeye başladı:

"Şapka çantayla, iğne düğmelerle, düğmeler tiklerle ve ayakkabılar..."

"Burunla!" diye atıldı Solange.

Hakkında konuşulan kadın gerçekten de, aşırı pudralanmış burnuyla aynı biçimde sivri ayyakabılar giymişti.

"Grandsailles hakkında ne isteniyorsa söylenebilirdi," diye aklından geçirdi Solange fakat o en azından tek bir parçaydı.

"Tanrım!" diye haykırdı Solange tekrar bitkinleşerek. "Ne yapmalıyım? Kusursuz bir salon oluşturmama bir tek siz yardım edebilirsiniz Angerville."

"Çok basit," dedi Angerville. "Birkaç güzel eski mobilya ve oğlancıların sayısını kısmalısınız."

Bunu derken bakışlarını girişe yakın duran büyük bir divana çevirdi. Ortasında Cécile Goudreau oturuyordu. Goudreau'nun etrafı kinik kadınlardan oluşan hareketli bir çemberle çevrilmişti. Bunların arasında ise, kendi kendilerine eğlenmek için çeşit çeşit soytarılıklar yapan ünlü birkaç oğlancı vardı.

"Ama Cécile Goudreau, Grandsailles'a da gidiyor..."

"Evet ama sizin için fazla açık saçık," dedi Angerville.

Cécile Goudreau gerçekten de Balzacvari, zeki ve düşkün bir kişilikti. Entrikalar sayesinde, işbaşındaki bir hükümetin, önemli bir güç haline gelmeye başladığı anda bir devrimci gücü tanımaya başlaması gibi Cécile, Grandsailles'ın da uygun an geldiğinde güçlü kişiliğini kabul ettiği ve tanıdığı gerçek bir Parisli haline gelmişti.

"Ya Barbara?"

Barbara içeri girmişti ve güzelliğinin yarattığı etki yadsınamazdı.

"Hiçbir şekilde size zarar veremez," dedi Angerville. "Tersine, Grandsailles'ın gözünde o 'yasak meyveler' ve 'tuzu kuru asiler' ırkına aittir..."

Solange, Barbara'yı karşılamaya gitti. Barabara, onu yanaklarından, kulaklarından öpüp, geç kaldığı için özür diledi. Ama Paris eskizleri albümü için Solange'a söz verdiği fotoğrafi getirmişti: "Prenses Agmatov'un akrobat kıyafetleri içindeki portresi."

"Çantamı nereye koydum?"

Solange, bir hizmetçiye çantaya bakması emrini verdi. Barbara henüz girmişti ki Betka da göründü. Lüks arabaların peş peşe gelişini görüp çekindiğinden, tek başına girmeye cesaret edemeyerek, iki saat boyunca Veronica'yı boş yere beklemişti. Sonra, Veronica'nın annesini tanıyarak, onun peşi sıra yürümüştü. Şaşkın bir halde, dikkatli bir hizmetçinin kendisine sunduğu bir bardak Bacardi'yi hemen aldı. Cécile Goudreau'yu çevreleyen grubu bir merak sarmıştı ve nice hayranlık dolu bakış şu sorunun cevabını arıyordu: "Bu kızıl güzel de kim?"

Cécile Goudreau hemen yardımına yetişti.

"Şu rezil içkiyi bir saniyeliğine bırakın, sonra tekrar alacaksınız," dedi elinden bardağı kapıp, temkinli bir şekilde divanın yakınındaki masaya koyarken. "Gelin, sizi ev sahibesiyle tanıştıracağım. Ondan kurtulunca gelip bizim grubumuza katılın. Başka birine ilgi göstermeyin, burada karşılaştığınız tek zeki insanlar bizleriz."

Betka minnettar bir şekilde Cécile'in koluna girmesini kabul etti ve kendini onun rehberliğine bıraktı. Birçok insan şimdiden gitmeye hazırlanıyordu. Angerville'in hemen yanında, holün yakınlarında ayakta duran Solange, görgü kurallarına uygun bir şekilde onlarla sohbet ediyordu; Solange ve Angerville, boş buldukları her anda, kendi aralarında gevezelik

edermiş gibi bir havayla konukları süzgeçten geçiriyorlardı: "O, fena değil... O mu, yok olmamış..." Betka gittikten sonra, Solange hemen izlenimlerini belirtti: "Güzel dişler!"

"Evet ama pek işine yaramayacaklar."

"Zayıf mı?" diye sordu Solange.

"Vakitsiz bir ölüm, kesinlikle korkunç bir ölüm," diye Angerville, karşılaştığı insanların çoğunun kaderiyle ilgili sezgilerini ifade ederken takındığı kesin ve inançlı tonla konuştu.

Betka, Cécile Goudreau'nun yanına döndü ve iki yudumda Bacardi'sini midesine indirdi. Kendini hiç bu kadar huzursuz hissetmemişti; hiçbir zaman, hiçbir ortamda böylesi kötü, kinik ve sert konuşmalara tanık olmamıştı. Tartışılan konu şuydu: Kadınlar, birlikte çıkılan erkekleri mi yoksa birlikte dönülen erkekleri mi tercih ederler?

Bir kadın lafa girdi: "Ah! Elbette ki, birlikte çıkılan erkekler daha iyidir!" Bir diğeri, oğlancıların alkışları arasında atıldı: "Ben, çıkılacak bir adamı ve birlikte dönülecek bir kadını tercih ederim." Bir diğeri: "Bana göre tam tersi. Bir kadınla çıkmayı ve iki adamla dönmeyi severim!"

"Neden Yunan mitolojisindeki yosmalar gibi altı adamla değil?"

"Bu, azgın bir ırk..." diye iç geçirdi Cécile Goudreau. "Isadora ırkı. Ama biliyorsunuz tatlım, bizde, Auvergne'de, iki katı yumurta ve bir gitar teliyle aynı sonuca ulaşılıyor!"

Utançtan yerin dibine girmesine yol açacak bu sorunun kendisine de yöneltilmesinden endişelenen Betka gruptan uzaklaştı ve bahçeye bakan büyük balkonun yakınındaki ıssız bir köşeye yöneldi. Ama orada kendini daha da kötü hissettiğinden, Veronica'yı sormak için Barbara'nın yanına gitmeye karar verdi.

"Kızım hafta sonunu geçirmek için Fontainebleau'ya gitti ama size iletmem için bana bir şey bıraktı. Ah! İşte çan-

tam." dedi, tam o sırada çantasını getiren hizmetçinin eline atılarak. "İşte prensesin portresi!" Angerville'le birlikte yaklaşmakta olan Solange'a birtakım abartılı işaretler yaparken, haykırdı. Barbara, herkesin meraktan sabırsızlanarak ona yer açtığı Cécile Goudreau'nun grubuna katıldı.

Barbara, bileziklerini şangırdata şangırdata çantasını karıştırmaya başladı. İçgüdüsüne boyun eğmek dışında bir gereksinim duymadan, oyuncağını toprağa gömen küçük bir fino köpeğinin bir müsveddesi gibiydi.

"Her şeyi çantama koyuyorum, sonuç: Asla hiçbir şeyi bulamıyorum! Çok fazla sır... Gazete kupürlerinde nice karışık skandal... Çok sayıda vitamin! Ah, işte... Veronica bunu size gönderdi," dedi Barbara, Betka'ya kereviz yeşili bir lastikle sarılı katlanmış küçük zarfı bir postacı resmiyetiyle uzatırken.

Betka kızararak zarfı aldı.

"Nihayet!" diye bağırdı Barbara. "Bu Solange için!"

Çantasının dibinde karmakarışık bir şekilde üst üste yığılmış eşyalar arasından, uzun zamandır ikiye katlı durduğundan, eski kat yerinden kapanmaya karşı konulamaz bir eğilim gösteren, sararmış ince bir kartpostalı çekip çıkarmayı başarmıştı. Barbara, herkes kendisine bakarken uzattığı koluyla, büyük bir mağazanın satıcısının yüzeysel taşkınlığına maruz kalan her sarsıntıda kaçınılmaz olarak ikiye parçalanacağı izlenimi yaratan bu kırılgan hatırayı sallıyordu.

"Hoş değil mi? Hayranlık verici değil mi? Eşsiz bir belge, sansasyonel!"

Bu, Rus Devrimi'nin ertesinde, Viyana'daki Prater eğlence parkının bitlerinin istilasına uğrayan barakalara sığınmak zorunda kaldığı dönemde, Prenses Agmatov'un güzel "konuşan kafasının" bir baskı fotoğrafından başka bir şey değildi. Bu fotoğrafı görünce, oğlancılar sarakadan Pathos'a ikiyüzlülüğün tüm perdelerinde gezinip, kâh ateşli çığlıklar at-

tılar, kâh katıla katıla güldüler. Kinik kadınlar farklı ve çelişkili çığlıklar attılar. Cécile Goudreau sessiz kaldı ve Vikont Angerville, kınayan bir ifadeyle yüzünü ekşitti. Ardından Solange de Cléda, Barbara'yı boynundan öptü, kartpostalı göğsüne bastırdı, onu meraklı gözlerden saklamak için böylece tutarak, yalvarırcasına:

"Gerçekten ben de kalabilir mi?"

Betka, Veronica'dan bir mesaj aldığı için öylesine allak bullak olmuştu ki bir an ayakta duramayacağını sanıp, Cécile Goudreau'nun koluna yaslanmak zorunda kaldı. Goudreau onu yanına, büyük divana oturtup, gözucuyla izledi.

"Bir dakika içinde dönerim," dedi Betka, Cécile'e. Ayağa kalktı. Bacakları heyecandan titriyor, kalbi gümbür gümbür atıyordu.

Kimselerin görülmediği ve zarfın içindekinin Betka'ya yaşatacağı korkunç hayal kırıklığını tüm açıklığıyla ortaya koymaya yeterli gelecek mavimsi hafif bir ışığa gömülen pencere dibindeki köşesine dönmüştü. Açmadan evvel, Betka'nın parmakları kereviz yeşili lastiği birçok kez çekip bırakmıştı. Kararsız kalmıştı, böylece her şeyi öğrenme anını geciktiriyordu. Kimi kaygılar umuduna karışmaya ve onu zehirlemeye başlamıştı bile. Bununla birlikte, onu bekleyen şeyin yamanlığını, acı ve yaralayıcı gerçekliğini kimse tahmin edemezdi çünkü zarfın içinde ne mesaj ne de Betka'nın tereddütlerine rağmen onca ısrarla vaat edilen para vardı. Talep etmediği bir hediyenin, hak ettiğini düşündüğü dostça bir kelimenin yerine, Veronica'nın dörde katladığı, ortasında büyük ihtimalle Veronica'nın acımasız ve alaycı ellerinden çıkmış, dikkat çekici ve baştan savma bir şekilde bir çırpıda kırmızı kalemle yazılmış, toplam borcunu gösteren aşağılayıcı bir not bulunan -kırk sekiz frank, elli santim- telgraf makbuzu vardı. Betka, hayal kırıklığının ışığında, artık sadece arka-

daşını yeniden görme ümidi ve hayaliyle yaşamak için her şeyi unutarak üzerinden atmayı başardığı önceki günlerin tüm başarısızlıklarının ve talihsizliklerinin bir bir gözlerinin önünden geçişine tanık oldu. Şimdi, mazaret belirtmeden gitmediği tüm randevuları, mankenlik yapma, radyoda ya da gazetede işe alınma fırsatlarını elinden kaçırdığı için derin bir pişmanlık duyuyordu. Bunlara bir de ailesinin kendine yardım etmeyi reddetmesi, kız kardeşinin nişanlısıyla evlendiğine kesin gözüyle bakması ekleniyordu.

Ama bunların hiçbiri, hatta öz annesinin onda derin bir yara açan hakareti bile, Veronica'nın aşağılamasından daha büyük bir acı yaratamazdı. Betka, Veronica'nın hareketinin insanlık dışı katılığında, makul hiçbir açıklama bulamadığı, tuhaf ve korkunç bir şeyin var olduğunu düşünüyordu. Veronica niçin ona *La Tour d'Argent*'da şatafatlı bir şölen çekmişti? Niçin olağanüstü hayal gücünün tüm kaynaklarını saatler boyunca onun için seferber ederek, onca yakınlık göstermişti? Bu bir teşhircilik hevesi miydi? Saatler boyunca kendisine bakıldığını ve parıltılı kişiliğinin ışığıyla, sevgi açlığı ve kendini adama cesareti dışında verecek bir şeyi olmayan kendisi gibi zavallı bir varlığı büyülediğini hissetmenin zevki için miydi bunlar?

Betka, kendi bakışlarının derinliğinde, Veronica'nın bakışlarının canını acıtacak, gözyaşlarını dökecek kadar katılaştığını hissetti. Arkadaşının az öncesine kadar çok hoş olan tasasız gözlerinin, somutlaştıkça ve daha esrarlı bir hale geldikçe, çelik gibi sertleştiği söylenebilirdi. Peki Veronica'dan uzaklaşacak mıydı? Elbette hayır! Tam tersine, Veronica'nın gerçekliği düşselleştikçe ve umudunu yitirme nedenleri arttıkça, onu daha fazla seviyordu; tutkusu acısıyla birlikte büyüyordu. Acımasız annesinden asla nefret edememişti; ıstırabını kabul etme lütfunu göstermesi kaydıyla, Veronica'yı kim bilir ne çok

sevebilirdi! Ama Betka onu bir daha asla göremeyecek miydi? Az önce, beklentinin bunaltıcı belirsizliğinde -ne kadar da çıldırtıcıydı!- aynı bahçeye bakarken, kestane ağaçlarının her bir çiçeğinde, bir ilkbaharın, pek yakında kavuşacak olmalarının yaşatacağı baharın çağrılarının çınladığını duymuştu. Bu çiçekler artık hayal kırıklığının kışındaki kar yumaklarından başka bir şey değildi ve tıpkı bir kuş gibi, soğuk bir el, hâlâ alev alev olan tenine konmuştu.

Bir süredir Betka'nın yanı başında soluk alıp verişini hissettiği Cécile Goudreau onu kolundan yakaladı:

"Kötü oldunuz galiba, değil mi? Gelin, buradan gidelim. Burası korkunç, herkes koşuşturuyor... Çaktırmadan kaçalım... Bu akşam siz Cécile Goudreau ile çıkıyorsunuz ve -bundan kimseye bahsetmeyin!- onunla birlikte döneceksiniz! Nasıl ama!"

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Betka, Cécile'e Babylone Sokağı'nın yarısını sessizce geride bıraktıktan sonra.

"Onca berbat içkiyi mideye indirdikten sonra, kesinlikle bir restorana değil!"

Uzun bir sessizliğin ardından:

"Sizi baştan çıkarmamdan korkmuyor musunuz?"

"Başıma hiç güzel bir şey gelmez ki!" diye gülerek yanıtladı Betka.

"Gelir aslında ama parça parça..." diye Cécile acılı bir tonla mırıldandı. "Yürüyelim mi? Champs-Elysées'yi tırmanmak bize iyi gelecektir. Bazen bu dinlendirici olabiliyor. Sıkıntınız nedir?"

"Ne sıkıntısı?"

"Hadi tatlım, beni kandırmaya çalışmayın. Benim de yüreğim daralıyor. Yoksa neden şu anda birlikte yürüyor olalım ki? İkimiz de sıkılıyoruz! Çağımızın hastalığı bu. Niçin savaşa hazırlanıyoruz? Çünkü sıkılıyoruz, içimiz daralıyor. Sıkın-

tı ve yürek darlığı, birlikte korkunç bir güç oluşturuyorlar. Dünyayı bu ikisi yönetiyor... Taksi!" diye bağırdı Cécile Goudreau.

Araba anında durdu ve seslerinin "kesin" tonuyla, efendinin sarsılmaz otoritesini göstermeyi bilenlerin hâlâ yaratabildiği şaşmaz bir itaatkârlıkla onlara doğru geri geri geldi.

Taksiye bindiklerinde, Cécile koltuğa yığılarak, söze girdi:

"Ara sıra bacaklara güvenerek şöyle denmesi çok hoş doğrusu: 'Champs-Elysées'yi yürüyerek çıkacağız.' Hemen bir taksi bulmak şartıyla. Yorgunum tatlım. Solange'ı gerçekten çok seviyorum – sevgilisi Grandsailles konusunda kendini paralamasını bir türlü anlayamıyorum. Ama Barbara türü kadınlara katlanamıyorum. Kinik olduğum sanılıyor... Pekâlâ, beni hırpalıyor!"

"O herkese karşı çok naziktir..." diyerek kibarca itiraz etti Betka.

"Size katılıyorum, tatlım. Aslında, farkında olmadan yapıyor ama sonuç aynı. Şu zavallı Agmatov'un 'konuşan kafası' nasıl gösterilebilir... Arabasının ön camıyla kafasının kopmasının üzerinden henüz iki yıl geçmişken? Veronica'nın küçük zarfını size uzatırken takındığı tavrın, ince bir davranış olduğunu düşünüyor musunuz?.. Veronica'yı iyi tanıyor musunuz?"

"Çok az," dedi Betka kızararak.

"Acımasız bir kız! Annesi en azından kibar. Beş yıl boyunca Prenses Agmatov'un kirasını ödedi. Rivoli Sokağı'nda kocaman bir daire... Terzi masrafları... Her şeyi?.."

"Bana karşı çok iyiydi," dedi Betka, Barbara'yla yok denebilecek kadar sınırlı olan ilişkisini abartarak.

Uzun bir sessizliğin ardından Cécile, düşüncelerinin akışını izleyerek:

"Tanrım evet, size katılıyorum, Barbara bir melektir. Ama bu, burnunu her şeye sokmasını engellemiyor..."

Taksi durmuştu. Öyle usulca durmuştu ki, yolculuk süresi boyunca, iki yolcunun itibarının katmerlendiği ve sağlamlaştığı düşünülebilirdi.

Cécile Goudreau'nun garsoniyeri, Galliera Sarayı'nın gerisinde, nemli ve yosunlardan dolayı yeşilleşmiş taş duvarlarıyla, gizli bir köşedeydi. Buraya vardıklarında henüz gece tam olarak çökmemişti ve indikleri taksinin bir süre hareketsiz durması, herhangi başka bir taksi de bu şekilde dursa, hafifçe su sızdıran duvarları kaplayan yosundan dolayı, hemen şüpheli bir hal yaratıyordu. Bu izlenim, tercihen komşu apartmanların birinin dördüncü katında bulunan hayali bir izleyici açısından çok daha çarpıcı olurdu – tabii eğer sınırlı sayıda sakini olan Paris'in bu zengin muhitinde böyle bir kişi var olsaydı. Merdivenler öyle karanlıktı ki, binaya girdiklerinde, Cécile Goudreau yolu göstermek için Betka'yı elinden tuttu.

"Oraya dikkat edin, düşmeyin... Artık birbirimize sen diye hitap edebiliriz, değil mi?"

Şimdi, dönen uzun bir merdiveni tırmanıyorlardı.

"Bir kat daha çıkınca daireme ulaşacağız... Bir saniye bekle..."

Goudreau, paspasın altındaki anahtarı aramak için yerde emeklemeye başladı. "İşte, güzel kızılım, buldum! En zor kısmı hallettik!" dedi anahtarı kilide sokup, sessizce kapıyı açarken. Bir büyükelçinin bekleme odasında olduğu gibi topuklarının mermere çarparcasına çıkardığı seslerin yankılandığı karanlık büyük bir odadan geçtiler. Sonra, ağır perdelerin arasından, çok daha küçük fakat tavanı çok yüksek -bu ona hem görkemli hem de samimi bir hava veriyordu- hafif aydınlık ikinci bir odaya girdiler. Her taraf, düğünçiçeği sarısı ve siyah, geniş saten şeritlerle süslenmişti. Duvarlarda boylamasına uzanan bu şeritler, bir çeşit kubbe oluşturarak tavana doğru devam ediyor, ortada gümüş rengi örgülerle donatılmış

büyük bir gül süslemeyle birleşiyordu. Bu gülün içinden, odanın tam merkezinde, neredeyse yere kadar uzanan, ucunda çok büyük ama kırılgan, güve pembesi -bu renk güveler varmış hissi doğuran- gümüş parçacıklarla süslü ve ağır siyah bir ipin sarkıttığı bir Japon feneri bulunuyordu. Odanın dört duvarı boyunca, karşılıklı duran, oldukça alçak, hepsi de çinçilya kaplı ve Doğu tipi büyük eski yastıklarla dolu dört geniş divan, bir yanda giriş kapısıyla, diğer yanda bir pencereyle birbirinden ayrılıyordu. Bu iki aralık, duvardakilerle benzer bir biçim oluşturacak şekilde, aynı kumaştan büyük perdelerin gerisine saklanmıştı. Öyle ki, hepsi kapatıldığında, insanda tek parça bir kumaşın içine hapsedildiği hissini yaratıyordu. Lambanın altında ama kapıyla pencerenin arasındaki köşeye doğru, divan yüksekliğinde siyah lake bir masa vardı. Bu masanın üzerine, kusursuz bir simetri yaratacak şekilde iki afyon piposu, küçük bir alkol lambası, iğneler ve metal kutular konulmuştu. İki başka detay bu mekânın atmosferini tamamlıyordu: Masayla aynı köşede yer alan duvarın tam ortasında, satenle örtülü küçük bir oyuk. İçinde, bir kandille aydınlanan bir Rus ikonu bulunuyordu. Mora çalan kırmızı bir renkte, tüylü, kalın bir kadifeyle örtülü zemin, sanki esnek çubuklar üzerinde yürünüyormuş etkisi yapıyordu. Bu döşemenin üzerindeki daha da yumuşak dört ayı postu ise, dört açık çenesi ve sekiz cam gözüyle birbirlerine bakıyorlardı.

"Elbiselerini çıkar," dedi Cécile Goudreau, Betka'ya tütün rengi parlak bir sabahlık fırlatırken. Bir yandan o da üzerindekileri çıkarıp, siyah yanık deliklerinin etrafında kahverengi haleler oluşmuş, soluk mavi astarlı bir tüniği üzerinde geçiriyordu.

Betka birkaç saniye içinde tümüyle soyundu. Kendisine verilen sabahlığın kollarını düzeltirken, kaygılı bir şekilde gözucuyla Cécile'i izliyordu. Sanki odada tek başınaymış gi

bi rahat ve doğaldı. Cécile Goudreau'nun çıplak bedeni akıp giden zamanın yarattığı tahribatı gözler önüne seriyordu. Göğüsleri sarkmıştı. Ama bacakları ince ve olağanüstü bir güzellikteydi. Bir kedininkine benzetilebilecek bir kuş yüzü ve bir kuşunkine benzetilebilecek bir kedi bedeni vardı. Bununla birlikte ilk bakışta öyle düşündürse bile bir cadı hiç değildi. Aslında, Cécile Goudreau'da kuşu çağrıştıran, el ve ayak bileklerinin, yeşile çalan ve çökük boynunun aşırı ince eklemleri, minik tepesiyle kafatasının küçük boyutu ve tüyler gibi ayrık, parlak ve düzgün hafif halkalar şeklinde kıvrılan saçlarıydı; kediyi çağrıştıran ise, dik dik bakan yeşil gözleri ve sivri dişlerinin erkeksi kinizmiydi. Geri kalanı ise tümüyle bir kediyi andırıyordu: Esnek ve yuvarlak hareketleri, kediye özgü bir uyuşukluk ve hatta miyavlamalarıydı çünkü tadına doyulmayan ton değişimleriyle yüklü, kısa ve meşhur nükteleri söylemekten ziyade miyavlıyordu.

"Beğendin mi?" Cécile miyavladı, başıyla dairesel bir hareket yaparak. Uzaktan, duvarda asılı satenlere sürünüyor gibi görünüyordu. "Dekorasyon bence beş para etmez, fazlasıyla Paul Poiret tarzı ama çağdışı yanını ve bunaklara özgü havasını seviyorum. Bu evi, olduğu gibi yani hiç değiştirmeden, bir daha onu göremeyecek olan Prens Orminy'den satın aldım, anlıyor musun? Ama göreceksin şekerim, bir kez buraya alışmaya başladın mı, tüm bu aşırı lüks, her şeye rağmen tütün içmek için ideal bir ortama dönüşerek insanı etkiliyor. Tüm bunların tavşan derisi olduğunu sanma sakın! Gerçek çinçilyadır, yavrum! Ayrıca gerekli olan her şey var!" dedi, çıplak kuş ayağını yerdeki posta bastırarak. "Orminy burnundan kıl aldırmaz, inan bana! Şuradaki 'kapı gibi' çorba kâsesini görüyor musun? Som altındandır!"

Cécile Goudreau, konuşmaya devam ederken uzandı, tütün içme aksesuvarlarıyla birlikte, göğsü hizasındaki lake ma-

sayı kendine doğru çekti. Betka gidip yanına uzanarak, bedenini hafifçe onunkine değdirdi. Bunun üzerine Cécile, hızlı ve doğal bir hareketle, kolunu onun boynuna attı. Böylece Betka'yla yanak yanağa geldiler. İki çift göz dikkatle Cécile'in hazırlık niteliğindeki bir ritüeli yerine getirişini, ilk pipoyu hazırlayışını izliyordu. Yaşlı bir mandarinin yetkin ustalığıyla, çubuğunun ucuna esrar topunu doladı, onu ısıttı, çatırdamaya başlayacak kadar aleve yaklaştırdı ama tam alev alacağı sırada geri çekti ve onu biçimlendirmeye, yoğurmaya, büyük bir zevkle onunla oynamaya koyuldu. Bu, onun için, büyük narsislerin, daha sonra geri koymak üzere, burunlarından ve kulaklarından çıkarmaktan büyük zevk aldıkları bir madde kadar değerliydi. Gülerek Betka'ya şöyle dediğine göre, Cécile Goudreau da aynı fikirde olmalıydı:

"Her koşulda, bu, parmağınla burnunu karıştırmaktan daha temiz, öyle değil mi? Ne iş ama! Bir ermiş gibi huzurla tütün içtiği söylenen şu zavallı Orminy, bu atmosferden bıkmış! Görüyor musun tatlım iki tip tiryaki vardır: Kendilerine bir atmosfer yaratmak için içenler, bunu bir kez sağladıktan sonra ondan nefret edenler ve bir de diğerleri, sadece atmosferden nefret ettikleri için tütün kullananlar. Birinci tipler güzelliği dert edinmiş ırka aittirler, Orminy gibi çökmüş bir ırka... İkinciler ise benim gibi -dogmatik, incik boncuğu dert etmeyen- gerçek tiryakilerden oluşuyor. Ama komik olan şu: Sonunda, içerdiği tüm problemler ve incik boncukla, kurdukları atmosferi bizler satın alıyoruz... Kulağımı em tatlım, karıncalanıyor... Biraz daha aşağısı... Teşekkürler canım. Işığı yakmak için masanın hemen altındaki düğmeye basar mısın?.. Ayağınla bas! Tamam! Bu daha iyi değil mi, sadece bu küçük ışık? Böyle gerçekten çok hoş, ikonun yanındaki şu kandil. Eminim Orminy kendiyle gurur duyuyordur, zavallı şey! Kaç yaşındasın?"

"Burada olmak çok güzel..." diyen Betka iç geçirdi.

"Söylesene, beni dinlemiyor musun? Yirmi yaşında filan görünüyorsun..."

"Daha kötüsü," dedi Betka gülerek. "On sekiz!"

"Korkunç! Gerçekten böyle düşünüyorum – aptal bir yaş! Al bakalım güzelim, şu kokuyu içine çek." Cécile Goudreau, pipoyu Betka'nın dudakları arasına koyarak devam etti. "Bir gün, sana bu pisliği içmeyi öğrettiği için yaşlı Goudreau'ya teşekkür edeceksin. Sen bunun için yaratılmışsın. Bunu anlamak için sana bir kez bakmak yeterli! Kaygılı bir yüzün ortasında kocaman şehvetli bir ağız, birbirlerine hiç uymuyorlar. Sadece dozunda bir afyon, bu ikisi arasında bir uyum yaratabilir. Ben bu işten anlarım. Bir boğa güreşi kalabalığının ortasında fiili bir tiryakiyi ayırt edebilirim. Unutturma da Madrid'de bulduğum genç Ortiz'in öyküsünü sana bir gün anlatayım... Bugün doğru dürüst konuşamıyorum, görüyorsun... Sadece aklımdan geçenleri söylüyorum. Ama önümüzde daha uzun bir zaman var, şimdi Cécile'inin sana neşeli şeyler anlatabileceğini göreceksin. Edebi kokunu zevkine göre seçebilirsin, Marcel Proust havası mesela; ama canlı, otantik, onunki gibi değil. Sana bir Lautréamont havası da ikram edebilirim, ama bunun için bana bir piyano gerekir. Burada eksik olan piyano, değil mi?"

Betka, bir süt bebeğinin doyumsuzluğuyla piposunu bir çırpıda bitirdi. Veronica'nın onda yarattığı hayal kırıklığından zevk almaya başlayıp, hayallere doğru yol aldı. Arkadaşı, bugüne kadar gördüklerinin çok uzağında, apayrı olduğunu şimdiden fark ettiği yeni sefahat yaşamına "şaşkınlıkla" bakıyordu. "Birkaç sefih dışında hâlâ bir parça dürüst ve açık yürekli olan kimse yok." Cécile Goudreau'nun karşı konulmaz kişiliğinin tamamen boyunduruğuna girmiş bir halde, bunu düşündü.

"Hiçbir şey hissetmiyorum, en ufak bir etki yaratmadı..." dedi hafif uyuşmuş olan Betka, Cécile'in kendisine uzattığı üçüncü pipoyu alırken.

"Bu daha güçlü, saf afyon fakat herhangi bir şey hissetmeyeceksin; afyon hiçbir etki yapmaz, sadece kendini daha iyi hissettirir: Bu dünyanın iğrençliğine duyarsız kalmanı sağlar. Senin yaşındayken insan mutsuzluğu yenebileceğini, yapay bir yaşam yaratabileceğini düşünür. Yapay cennetler yoktur, yürek darlığının yol açtığı ince sızıyı, hoş bir şeye dönüştürebilecek araçlar vardır sadece. Tamam mı? Şimdi bir tane de kendime yapacağım."

"Burada kendimi iyi hissediyorum..." diyerek iç geçirdi Betka, dördüncü piposunu alarak.

"Burada istediğin kadar kalabilirsin. Her zaman bir miktar cep harçlığı vardır... Nerede durduğunu asla tahmin edemezsin! Şu çorba kâsesinin altında, gördün değil mi?"

Cécile, -Prens Orminy'nin polo kupası olan- etrafına kazı kalemiyle baştan başa bir şeyler yazmış olduğu yine altın büyük bir kutunun üzerine konmuş olan kâseyi tutmuştu. Goudreau kapağı kaldırıp, içinden bir sürü para rulosu çıkardı. Bunların ortasında, kırılmış ve çok kirli kırmızı bir bantla yapıştırılmış fildişinden bir fil bulunuyordu.

"Buradan istediğin kadar alabilirsin, sormana gerek yok. Sana ne oldu tatlım?"

"Bilmiyorum. Acayip bir korku geldi yeniden, bir anda," dedi Betka, derin bir nefesi bırakırken ve soğuk terle ıslanmış elini alnına bastırırken. "Veronica," diye düşündü. "Öyle güzeldi ki devam etmesi imkânsızdı..." Ah bir de anısı, işkence edip canını acıtmasaydı...

"Bunu tahmin ediyordum," diyerek mırıldandı Cécile Goudreau, ona çorba kâsesini getirirken. "Hadi topla kendi-

ni bebeğim! Bu, Solange de Cléda'da içtiğin tüm pislik şeyler yüzünden. Afyon arındırır."

Betka kusmaya başladı.

"Hadi bebeğim! Ben seni tutuyorum tatlım. Buradayım tatlım..." Cécile konuşurken, bir yandan da kuş pençeleri gibi her zaman biraz kıvrık duran küçük elleriyle Betka'nın alnını okşuyordu. "Bir saniye bekle, sana etere batırılmış bir havlu getireceğim..." Cécile, elinde altından bir leğenle hemen geri döndü.

Üç saat sonra, Betka mırıldandı: "Sanırım uyudum..."

"Uyumak mı! Saat sabahın dört buçuğu. Şimdi dışarıda yağmur yağıyor. Ben asla uyumam! Hâlâ kusmak istiyor musun?"

"Biraz," dedi Betka. "Ama kendim hallederim, siz rahatsız olmayın."

Sallana sallana gidip, tümüyle kara mermerle kaplı banyoda bir süre kaldı. "Ne hayvani bir yaşam! Bu harika!" diye düşündü Betka. Midesinin peş peşe birkaç kez kasılmasının ardından rahatladı.

Cécile Goudreau, onun geri geldiğini görünce, ona yeni bir pipo verdi.

"İşte tümüyle hazır, kendim için yapmıştım! Nasıl yapıldığını sana öğretmem gerek, ben hep burada olamam ki... Evin cephesini kaplayan şu ince yeşil yosun tabakasını fark ettin mi? Ah! Fark edememişsindir, geldiğimizde dışarısı kapkaranlıktı... Sana göstereceğim, cephe ince bir yosun tabakasıyla kaplı, hüzün verici bir yeşillikte..." dedi Cécile tuhaf bir şekilde gülümseyerek ve kaygı verici bir ses tonuyla devam etti. "Eskiden bu yosunu seviyordum! Bugünkü gibi yağmur yağdığında, suların oluk oluk aktığını hayal ediyordum... Sonra, iki pipo arasında, bu yosunun görüntüsü, belli belirsiz bir şekilde yastıklarımın dibine daha çılgınca gömülme ar-

zusunu artırmaktan başka bir şey yapmıyordu. Ama geçen haftadan beri, şu lanet yosun bana çok korkunç bir etki yaptı, böyle sıradan bir şeyin korkutucu hale gelebilmesi ne kadar saçma... Yine de yakından bakıldığında, bu korkunç yosun çok hoş! Küçük sarımsı haçlara benzeyen uçları çiçeklenmiş gibi görünen incecik kısa saçları andırıyor..."

Betka bunları yarım kulakla dinliyordu. Kaskatı kesilmiş, ilk esrar gecesinin yağlı ve yıldızsız bataklığının üzerinde duruyormuş gibi hissediyordu. Gecenin karanlık ufkunda, rahatsız vicdanının sönmek üzere olan kandili gibi titreşen tek bir hüzün alevinde kademe kademe eriyip giden Veronica'nın acımasız bakışı asılı duruyordu.

"Hain arkadaş! Sen göreceksin! Göreceksin!" Betka, onu neyle tehdit ettiğini henüz tam olarak bilmese de, zar zor duyulan bir sesle ona sitem etmeye devam ediyordu. Uzun bir süre, kandilin sönük ışığını izlemişti ve içine kapanmış, kendi kendini korkutmayı deniyordu: "Ya ikonun yüzünün yerinde, Veronica'nın başı sallansaydı... Bu korkunç olurdu!" Ama o akşam korku onun ruhunu mesken tutmamıştı; tersine, ruhunu sarmasını istediği dehşet yerine, Veronica'ya duyduğu kızgınlığın, kudurmuş bir şekilde koşan bir köpek sürüsü gibi uluduğunu duymak yerine, o âna kadar hiç yaşamadığı, neredeyse sevinç gözyaşları dökmesine yol açacak sonsuz bir mutluluk hissediyordu. Cécile Goudreau, kaygılı bir havayla, elleri sönük piposunun üzerinde kenetlenmiş bir halde, kısık bir sesle mırıldandı ve kaygısının oluşturduğu tespihin boncuklarını bir bir çekermiş gibi:

"Şu iğrenç yeşil! Şu korkunç yosun!.. Yine de bu kadar küçük bir şeyin böylesi bir fobi yaratabilmesi komik... Bezgin bir halde... Geziniyordum... Ve aniden, bum! Montmartre Mezarlığı'nın, bana bir anda iğrenç görünen bir küfle örtülü ve benim evin cephesindekiyle tıpatıp aynı yosun

tabakasıyla kaplı duvarlarıyla burun buruna geldim... Hepsi bu, hikâye bu kadar... Evet, bir de şu parlak meşe tabut öyküsüyle, şu düş vardı... Ayrıca... Bir de... Bir de?.. Ve sonrası, sonrası. Orminy'den kuşkulanmalıydım. Prensin, bana şu lanet yosunu gösterdiği günü şimdi hatırlıyorum; abanoz bastonunun ucuyla onu işaret ederek ve sarı dişleriyle gülerek, bana şöyle demişti: 'Ipıslak olduğu inkâr edilemez ama sızmıyor. İçi kuru ve bizim gibi insanları... Bir deri bir kemik insanları tümüyle koruyabilir.' Tanrım, şu Orminy ne kadar da iç karartıcı bir kişilik! Bu yosun kitlesi nasıl insanın peşini bırakmayan bir takıntıya, gecenin ortasında sabit bir renge dönüşebiliyor! Yeşil, sizden nefret ediyorum yeşil! Korkunç renk!"

Bu bitmek bilmez yakınmaları artık dinlemeyen Betka, ayaklarını birbirine sürttü. "Bari bütün bunlar bitmese! Kandil yakında sönecek" diye düşündü. "... Ve benim hiç uykum yok."

"Yeter!" dedi bir kolunu Cécile'in boynuna dolarken ve kendisi de bir sabit fikri kovarcasına başını sallayarak.

Cécile bu harekete gönüllü teslim oldu. Küçük kafası Betka'nın koltukaltındaki girintiye rahatça yerleştikten sonra, ne başı ne de sonu olduğu hissi veren bir hüzünle:

"Cécile Goudreau sana hayal kırıklığı yaşatacak! Kinik Goudreau! Bak üç kez bir hiçi evirip çevirdi... Bir tutam yosun... Garip, değil mi?"

Önce holde, ardından daha yakınlarda, banyoda sessiz ve yavaş adımların gidip geldiğini duyan Betka, gözlerini giriş kapısına doğru çevirdi. Rus tipi sıkı ve yüksek yakalı siyah ipek bir pijama giymiş uzun bir iskelet, yaklaşmaya çekiniyormuş gibi, uzaktan ona bakıyordu. Bu, Cécile'in dairesinde, diğer odaların uzağındaki bir hasta odasında oturan Kontes Mihakowska'ydı. Betka uyuşturucunun etkisiyle onu gördü-

güne hiç şaşırmadı ve arkadaşça bir tavırla, yanlarına gelip, Cécile'in öbür tarafına uzanmasını eliyle işaret etti. Mihakowska, son derece kibar bir şekilde başını "olmaz" anlamında salladı ve bunun nedenini açıklamak istercesine Betka'ya belli bir mesafeye kadar yaklaştı. Sonra, dizini divana dayayıp, iki eliyle sol göğsünü gösterdi. Her hecede yüzünü buruşturarak ve zar zor duyulabilen boğuk bir sesle: "Gelemem, ameliyat, ameeeliiiyat!" Betka, dudak hareketlerinden kelimeleri yakalamayı denedi ama anlayamadı.

"Sol göğsünden kanser ameliyatı oldu," diye açıkladı Cécile Goudreau. "Göğsünü aldılar ve ayrıca gırtlak veremi de var. Bir melektir!"

Bunun üzerine Betka ona uzun uzun gülümsedi ve kontes nihayet anlaşıldığını ve beğenildiğini hissetmekten ötürü duyduğu çocukça bir gururla doğruldu.

"Endişelenme," dedi Cécile. "Asla kimseyi rahatsız etmez; bir güvercine benzer, güvercin gibi dem çeker ve... Bir güvercin gibi hafif sağa eğik tek göğse sahiptir!" diyerek haykırdı. Sanki konuşmak bir anda yeniden ona zevk vermeye başlamıştı. "Kontesle benim aramda hiçbir şey olmadı, anlarsın ya tatlım! (Başparmağını ve işaretparmağını dudaklarına götürüp, bir haç oluşturdu ve onu öperek yemin etti.) Salt iyi niyetimden onu burada tutuyorum. Eskiden Prens Orminy'nin metresiydi; prens, bu daireyi gelip onunla tütün içebilmek için düzenlemişti. Biraz kontesin evi gibiydi burası, anlıyor musun? Ben Prens Orminy'den burayı aldığımda, her şeyle birlikte metresini de elde etmiş oldum, piyangodan çıktı yani. Ayrıca bir kontesin varlığı, evin havasına iyi gidiyor. Onu zehirlerinden arındırmak ve ameliyat ettirmek dışında bir şey yapmadım. Masrafları Orminy karşıladığına göre, lafı edilecek bir şey değil! Şimdi gerçekten iyi. Pek konuşmuyor fakat zaten fazla sesi çıkmazdı zavallıcığın; zama-

nını abuk subuk şeylerle geçiriyor, özellikle de ikonuyla. Bak! Bak!"

Kontes Mihakowska divana çıkmış, küçük kandile yağ dolduruyordu; sonra indi, altın olan leğeni alıp kayboldu.

"O kadar titiz ki, inanamazsın, her şey her zaman ışıldamalı! Ömrü hayatında bu iskeletten daha aristokratik bir şey gördün mü?"

Zaman, tasasızlığın açık mor renkteki peçesini, afyonun kuzey ışıklarıyla aydınlanan kutup gecesi üzerine düşürmüştü ve Betka, ışıksız ve soğuk kışının alacakaranlığının bağrında, yeni kötü alışkanlığının ördüğü prenslere layık buzdan kulübesine çekilmiş, yaşadığını hissediyordu. Afyon içmiş, kusmuş, portakal suyunu mideye indirmiş, yeniden kusmuştu ve bu tuhaf etkinlik ona egzotik görünmek bir yana, dünyanın en doğal şeyi gibi geliyordu. Bunu daha önce nasıl düşünememişti? Zaman kavramını neredeyse tümüyle unutarak, sonraki üç gün ve üç gece boyunca da böyle yaşadı. Geçen zaman içinde Cécile Goudreau'nun birçok kez gelip gittiğini hissetmişti fakat bunlar ne zamandı ve nasıldı bilmiyordu.

Betka yeni uyanmıştı; uzun uzun gerindi ve iyice açtığı ellerini bir o yana bir bu yana uzanmış olduğu çinçilya kürkün üzerinde gezdirdi. Sanki farkında olmadan içinde yaşadığı şatafatlı lüksün ilk kez ayrımına varıyordu. Tedirgin uyanışların her birinde onu etkisi altına alan suçluluk duygusuna dair tek bir iz görmediğine şaşarak geçirdiği birkaç dakikanın sonunda Betka uyuşuk bir halde doğruldu ve uzun süredir aynı pozisyonda kaldığından ötürü kaskatı kesilmiş sırtını, ağır bir yastığa dayadı. Yastığa işlenmiş küçük gümüş rengindeki inciler, çok hoş bir şekilde sırtını kaşıyordu. Bir anda açlığını tüm hücrelerinde hissetti, sanki halkalar halinde dönen küçük karıncalar midesinde geziniyordu.

"Kurt gibi açım," diye düşündü, her zamanki gibi, Metro Goldwyn Mayer'in aslanının kedi gibi gerinen çenesini taklit ederek esnerken.

Kapalı perdelerin arasındaki bir boşluktan sızan, narçiçeği rengindeki yer döşemesinde lâl rengi bir köşegen çizen, bitişikteki divana tırmanıp, sarı saten kaplı duvara doğru usul usul uzanan turuncu güneş ışığına bakılırsa, akşam saatleri yaklaşmaktaydı. Bu divanın köşesine uzanmış olan Kontes Mihakowska, ağzı yarı açık bir halde huzurla uyuyordu ve yanağında gezinen güneşin fırçası, koyu kadmiyum sarısının korkunç ışıltısına sahip altın dişini parlatıyordu. Betka, evde hüküm süren sessizlikten ötürü Cécile Goudreau'nun dışarıda olduğunu anladı. Bedeninin konumunu değiştirmeden, perdeyi hafifçe aralamak ve böylece kontesin yüzünü daha iyi görebilmek için ayağını uzattı. Işık, adım adım kırmızılaşıyor gibi görünen bu soluk tenin tümüne yayılarak, kontesin yüzünü aydınlatıyordu. Uyanmadı ama elini alınmamış olan göğsüne götürdü. Betka, sadece dışarıya bakmasını sağlayacak küçük bir delik bırakmak suretiyle usulca perdeyi yeniden kapadı. Dışarıda, pencerenin gerisinde, güneş, Siena ekolünün küçük ustalarının büyük bir korkuyla çizdikleri kanlı ve saygı duyulmayan mayasız ayin ekmeklerinin kalın hamurunu ve biçimsiz çevresini andıran, hafif yamuk bir yuvarlak şeklinde, donuk kırmızı renkte ve kocamandı. Kaçınılmaz güneş ışınları öyle yoğun ve öyle kırmızı bir ışık yayıyordu ki, bir ışıktan çok, şaşırtan ve abartılı bir sinsilikle her yere yayılan, dokunduğu her şeyi ıslatan yoğun bir sıvı olduğu düşünülebilirdi. Betka, sabahlığının açıkta bıraktığı gergin bacağının üzerinde, dingin ışık selinin kasıklarının ucuna kadar yükselişine bakıyordu. Sanki güneşin son temaslarının hâlâ biraz yapış yapış olan bu nemli ılıklığının yaydığı kıpkırmızı bir kan kaplamıştı orayı. Parmağıyla dokundu: *Kandı*...

"Bir bu eksikti!" diye düşündü, kendini geriye bırakarak. Perdeyi ayağıyla kapadı. "Beş dakika içinde giyinip, gidiyorum."

Bu karanlığın zevkini biraz daha çıkarmak istiyordu. Kapalı gözlerinin önünde, kızıla boyanmış Seine Nehri, uzaktaki Pont des Invalides'in* altında yok oldu. Sonra yazın ilk demlerinin bu ılık alacakaranlığında Montmartre Bulvarı'nı dolduran kalabalığı gördü; ardından, yine bir nehir, bu sefer kendi kasabasının nehri; küçük kardeşi Volodya'yı nehre girdiği için döven ve sudan çıkmak için ne zaman kayığa tırmanmak istese siyah bir kürekle göğsüne, yüzüne vurup, onu suya geri atan annesi. Sonuçta, Volodya kıpırtısız kalırdı, saçları diken diken, yüzü sapsarı, akıntı boyunca sallanıp dururdu... Sonra aniden, sanki dişini fırçalayan birinin ağzındaki suyu tükürmesi gibi, hafif pembemsi beyaz -bembeyaz- bir köpük dalgasının su boyunca uzaklaştığı görülürdü. Betka için, bu korkunç hatıra öyle canlı ve mayıs akşamlarının bu soluk göğü altında kırın yeni yeni belirmeye başlayan narinliğiyle öyle iç içeydi ki, afyonun yumuşak, pis kokusunun sardığı odanın iyice ağırlaşan havasını derin derin içine çektiğinde, ciğerlerine uyanmış arzularının ilkbaharının temiz havasının dolduğunu sanıyordu.

Betka, banyodaki tuvalet masasının karşısına oturmuştu. Oraya nasıl geldiğini hatırlamıyordu. Bu banyo, zemin ve tavan da dahil, tümüyle kocaman siyah mermer döşeme taşlarıyla kaplıydı. Tuvaletteki tüm nesneler, en küçük aksesuvara kadar altındandı. Kontes Mihakowska'nın titiz, sapkın ve milimetrik özeninin ruhunun gezindiği tuvalet masasının üzerinde, her şey kusursuz bir düzene ve simetriye göre dizilmişti. Hepsi de aynı modelde olan şişeler, düzenli aralıklarla,

* Seine üzerinde bir köprü-çn

boy sırasına göre dizilmişti; banyo tuzları içeren dev şişelerden başlayıp, farklı parfüm yelpazesinden geçip, değerli küçük merhem şişelerine ulaşılıyordu. Bunların en ucunda zar büyüklüğündeki bir şişe, matruşkanın son parçası gibi dengeli ve dikkat çekiciydi. Bu bir dizi şişe, yine büyükten küçüğe olmak üzere, kat kat yerleştirilmişlerdi. Yüzü bembeyaz olan Betka, kıpırdamadan duruyordu. Başı hafifçe geride, elleri, farkında olmadan, her nesnenin değerli metalinin kısmen donuk bir ışıkta uzun silindirik yansımalar şeklinde uzandığı siyah mermeri okşuyordu. Kontesin odasından hafif bir müzik usul usul içeri sızıyordu. Artık Betka'nın tuvalet masasının başında oturan bir genç kız olmadığı fakat bir bulutun üzerine oturup org çalan Azize Cécile olduğu kolaylıkla düşünülebilirdi. Kendini zayıf, bedeninden arınmış ve hareketlerinin neredeyse hiç farkında olmamasının kendisine verdiği hafiflikle havada durduğunu hissediyordu. Şu âna kadar hiç hissetmediği tuhaf bir duyguya kapılmıştı. Hareketlerinin etkisini birkaç saniye gecikmeyle algılıyordu. Aniden Betka, az öncesine kadar alev alev olan alnını, bir kar soğuğunun sardığını hissetti; alnına götürdüğü eli, etere batırılmış bir bezle şakaklarını ıslatmakla meşgul olan diğer eliyle karşılaştı. Ayrıca, kendine açıklayamasa da, elinde bir tutam saç -kendi saçı- tuttuğunu fark etti. Ardından, diğer elinde tuttuğu altın makasın ayrımına varınca, hafif bir kahkaha atıp, kendi kendine konuştu: "Ne kadar aptalım!" Hemen sonra, makası havaya fırlattı. Boşlukta dairesel bir yay çizen makas, dolu küvete düştü. Betka kalkıp, büyülenmiş bir halde, sarmal eğriler oluşturarak yavaş yavaş eriyen çam esansının yanardöner renkteki sızıntılarının, sürekli değişen siluetler yarattığı berrak suyun dibinde parıldayan makasa baktı.

"Pekâlâ," dedi Betka. "... Ömrümün sonuna kadar burada böyle durmayacağım. İşleri sıraya koyalım. Meyer meto-

du! Meyer metodu!" Bir anda kendisine çok uzak gelen annesinin acımasız tonunu taklit ederek, cılız bir sesle bağırdı.

Sonra afyon odasına geri döndü, Prens Orminy'nin polo kupasından birkaç yüz frank aldı, holün yan duvarını süsleyen sedef kakmalı Venedik tarzı büyük bir çalışma masasına oturup, bir zarfin üzerinde "Matmazel Veronica Stevens, *Ritz* Oteli" yazdı. Ardından, gardenyanın parıltılı ve yoğun beyazlığında bir karta: "Sevgili dostum, geçen akşam sizi Solange de Cléda'da göremediğime çok üzüldüm. Bir süre sizi görebilmem pek olanaklı görünmüyor. Beklenmedik bir mutluluk yakaladım. Onu kaybetmek istemiyorum. Tekrar teşekkürler. Size yürekten bağlı olan Betka."

Yeniden okuyup, "mutluluk" kelimesini tırnak içine aldı. Kartı, kırk sekiz franklık makbuzu, elli franklık bir banknotu ve kesmiş olduğu saçının bir kısmını zarfa koydu. Sonra, arka yüzdeki yapışkanlı ucu diliyle ıslattı. Parmağı, kartın üst tarafındaki kabartmanın çıkıntısına takılınca, hata yapmadığına emin olmak için, kapatmadan önce bir kez daha baktı. "Süper bir kart!" dedi, zarfı kesin olarak kapatırken. Betka, birinci mektupla işi bittikten sonra, ikinci bir zarf aldı. Bir an tereddüt etti, kendini huzursuz hissetti çünkü adı aklına gelmiyordu – büyük ihtimalle hiç öğrenmemişti zaten. "Onu elden bırakacağım." Üzerine, kısa ve özlü bir şekilde, büyük harflerle notunu yazdı ve altına imzasını atmadı: NİHAYET CANIM NE İSTERSE ONU YAPMA HAKKINI KENDİMDE GÖREREK, SİZİ BU AKŞAM "LA COUPOLE" BARI'NDA BEKLEYECEĞİM – GECE YARISI. Sonra, kalan kesik saçlarını da iliştirerek, ikinci zarfı da kapattı.

"Şimdi, yola koyulalım," dedi kendi kendine fakat kapıyı açtığı sıra, tokmağın üzerindeki yansımaların derinliklerinde, bir anda küvetin dibindeki altın makasın parladığını hissetti ve "Cécile, banyo yapmaya kalkarsa yaralanabilir," diye dü-

şündü. Onu sudan çıkarmak için geldiği yolu geri döndü fakat banyo kapısının eşiğine vardığında, küvetin üzerine eğilip, makası yakalamak için elini suyun dibine daldırmış Kontes Mihakowska'yı gördü. Birden onu karşısında görünce şaşıran kontes, ürkmüş gibi, makası havada tutarak olduğu yerde kaldı. Betka, onu kollarına alma arzusuna boyun eğerek, gidip onu kucakladı. Zavallıcık, her şeye rağmen, öyle güzeldi ki! Mihakowska hemen gidip tuvalet masasına oturdu. Betka, kapıdan çıkacağı sıra, dudaklarını sıkıp, yüzünü pudralıyormuş gibi görünen kontesin, gözyaşlarını tutmaya çalıştığını düşündü.

Betka sokakta birkaç adım ilerledikten sonra aniden durdu: "En önemli şeyi unuttum!" Elini kalbine götürdü, sert bir nesne orada duruyordu. "Hayır, almışım," dedi kendi kendine rahatlayarak. Cécile'in her zaman giydiği türde, erkeklerinkine yakın ince keten gömleğinin cebinden, ipek bir mendile sarılı, Fabergé tarafından işlenmiş mineli küçük bir kutu çıkardı; onu Betka'ya Cécile vermişti. "İşlerin gerçekten kötü gittiği bir gün, bundan bir parça içine çekmen yeterli gelecek," demişti. Bu gerçekten eroindi. Bu kelimeye güldü. "İyi bir isim..." diye düşündü.

Betka kutuyu aynı cebine geri koymuştu. Ama öyle şiddetli bir basınçla kapatmıştı ki bir tırnağı kırılmıştı. Dişlerinin sivri uçlarını pense gibi kullanarak, onu düzleştirmiş, kuvvetli ısırıklarla ona düzgün ve uyumlu bir yarımay şekli vermişti. Kopan parçayı, son kızıl bulut kütlelerinin hâlâ asılı durduğu gökyüzüne doğru tükürmüştü. Sonra hareketlerini hızlandırarak, koşar adım yürümeye başlamıştı. Eklemlerinin çatırdaması hoşuna gidiyordu. Böyle yürümenin acıya yakın zevkini çıkarmak istiyor gibiydi. Yoluna çıkan çakıl taşlarına çıplak bacaklarıyla çocukça ve sağlam bir tekme savuruyordu. Kırların uzaktaki sisini hayal ederek, derin derin nefes alıyor

ve az önce ıslanmış kaldırımların nemli ve hafif boğucu nefesini duyduğunu hissediyordu. Daha erkendi; güneş batarken çıkmadığına ve günbatımının kan ılıklığını ve saçlarının bakırsı parlaklığının beynini tutuşturmasını hissedemediğine üzülüyordu. "Çabuk! Çabuk!" Her şeyden önce canını yakan bu iki zarftan kurtulmak, onları sahiplerine vermek ve ondan sonra, hayatında ilk kez, tüm kaygılarından kurtulmuş olarak özgürce canı ne isterse onu yapmak istiyordu.

Quai des Orfèvres'deki binasına varınca, kimselerin görülmediği kapıcı dairesine uğrayıp, mektuplarını almadan, merdivenleri bir solukta tırmandı: Yaptığı şey ona öyle bir zevk veriyordu ki titriyordu; ama üşüyor olamazdı. Kendi dairesinin kapısı önünde durmadan, sondan bir önceki kata kadar çıkmaya devam etti. Oradaydı. Kapı aralığından sızan bir ışık hüzmesi, orada olduğunu kanıtlıyordu. Betka zarfı hızlıca kapının altından atıp, koşarak merdivenlerden indi. Şans eseri, kapıcı dairesinde hâlâ kimse yoktu. Hiçbir şey, şu anda tanıdığı biriyle karşılaşıp, yağmurdan ve güzel havadan bahsetmekten daha korkunç olamazdı.

Ritz'e doğru koşmaya başladı fakat kısa zamanda soluğu kesilince taksiye binmek zorunda kaldı. Fiziki yorgunluğuna bir de mesajını bırakmak için otele girdiği sırada büyük bir tesadüf eseri Veronica'yla karşılaşma korkusu ekleniyordu; ama görevini yıldırım hızıyla yerine getirmişti. Öyle ki zarfın masasına düştüğünü gören otel görevlisi, onun oraya bir hayalet tarafından bırakıldığından şüphe etmişti.

Betka, *Ritz*'den çıkınca, rıhtımlara doğru rasgele yürümeye koyuldu. Seine'in kıyısında yürürken, bir foktan daha tombul olmayan, başı dik, ufak tefek yaşlı bir kadınla karşılaştı. Silueti, bir tuzluğun biçimini yansıtacak kadar açık ve netti. Soluk yüzünün gergin teninde, yanakları ve burnunun ucu öyle kırmızıydı ki, üç parlak kirazı andırıyorlardı. Kiraz

satıyordu. Ondan iki kese kâğıdı kiraz alıp, uzağında olmayan bir banka oturdu. O kadar hafif ve uysal bir şekilde oturmuştu ki yerde yemlenmekte olan serçeler ürkmemişti. Kendini bitkin hissediyordu ve hissettiği baş dönmesi duygusuyla mücadele etmek için, gözkapaklarını sıkıca birbirine bastırarak gözlerini kapadı. Hemen sonra, göz çukurlarının derinliklerinden, kırmızı fonda önce sarıya, sonra siyaha boyanan ve en sonunda kaybolan ateş rengi kirazların yükseldiğini gördü.

Betka gülmek istiyordu; küçük burnu yanlamasına kıpırdanırken, dudakları sessizce gülümsemeye razı oldu. Hayalinde, bıraktığı mektupların yaratacağı etkinin tadını çıkarıyordu ve kısa bir an için, Veronica'nın mektubun üzerine eğilmiş bombeli alnını, kafasının iki tarafından neredeyse tüm yüzünü örtecek şekilde sarkan sarı saçlarının iki iri buklesini gördüğünü sandı. Sonra, bu kolay ve umulmadık kazanıma sessizce gülerek, kendi mektubunu okuyan havacıyı gözünde canlandırdı. Hâlâ ismini hatırlamıyordu fakat lakabı aklına geldi. Champs-Elysées barlarında bu takma isimle tanınmış, alkışlanmış ve kutlanmıştı. Kısacası bar ismi: Baba. Bunun dışında, İspanya Savaşı'na katıldığını, uzun olduğunu, kendisinin ondan hoşlandığını... Ve kendisiyle aynı apartmanda, stüdyo dairesinin iki kat üstünde oturduğunu saymazsak, onun hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

Baba, orada, üç-dört hizmetçi ve manastırdan çekip çıkarmayı başardığı yaşlı bir kız olan oda hizmetçisiyle birlikte ilk iki katta tek başına şatafatlı bir yaşam süren Madam Ménard d'Orient sayesinde oturuyordu. Altmışına yaklaşan Madam Ménard d'Orient yaşına göre genç ve diriydi. Her zaman siyah ve beyaz dantellerle süslü elbiseler giyerdi. Kültürlü ve bilgili biri olarak, son yılların devrimci sözde felsefecileriyle uzak yakın ilişkisi olanlarda büyük bir saygı uyandırıyordu.

Masasının kristallerinin ve şık gümüş yemek takımının etrafında genellikle Paris'e sığınmaya gelen saygın politik göçmenler ya da Paris yolları üzerinde bulunduğundan orada olanlar bir araya geliyordu. Nakışlı ve kolalı peçetelerinin beyazlığı, hem çok küçük hem de çok büyük ellere bir yastık görevi görüyordu. Bu ellerin rengi tam anlaşılamayan tırnakları, doğrudan eylemin ve yasadışılığın hafif bakır yeşiline çalan ahlaki pasını ortaya koyuyordu.

Böylece Madam Ménard d'Orient'in dairesi, "beyaz saçlı kızıl rahibe," Clara Zetkin, Leon Troçki, "vizesiz kuyruklu yıldız" ve partizanlarının "Coeur de Lion"* adını taktıkları Katalan anarşist Durruti gibi yarı-efsaneleşmiş bir dizi kişinin geçişine tanık olmuştu. İspanya Savaşı'nın başından beri, tıraşı yerinde fakat düzgün çenesi morarmış, Barcelona'da Las Ramblas'da olduğu gibi Saint-Germain Bulvarı'nda da gezinen karmaşık arabesklerle ve işlemelerle süslü sarı ve siyah pırıl pırıl ayakkabılarıyla -safran sarısı dişlerinin arasındaki sarı kürdanı da atlamayalım- üst perdeden konuşan tuhaf insan örneklerinin bir araya gelmesiyle evi daha da zenginleşmişti.

Tüm bu kodaman, dümenci, oldukça kaba ve çabuk öfkelenmeye yatkın Latinler arasında, Baba'nın kuzeyli güzelliği nasıl çarpıcı bir zıtlık yaratıyordu! Amerikan asıllıydı ve yirmi iki yaşındaydı. Paris'teki kısa konaklamaları için, ana şefkatiyle ona altıncı katta bir daire düzenleyen Madam Ménard d'Orient'in himayesindekilerin en genciydi. Baba kibar biriydi ve lükse düşkündü. En küçük bir hareketinde bile, Londra'da, başkentin yarı edebiyat yarı sefahat çevreleri arasında geçen gençliğinden miras kalan biraz kasıntılı bir dandizmin izleri seziliyordu. İspanya'ya meşrutiyetçilerin yanında savaşmaya gitmeye karar verdiği gün, etrafındaki kuşkucular şaşı-

* Aslan yürekli. (ç.n.)

rıp kalmış, en yakın arkadaşları ise onu snobizmle suçlamışlardı. Bununla birlikte, görünenin aksine, hiçbir şey, Baba'nın temel erdemlerinin el değmemişliğine zarar verememişti. Sarışın ve sakindi. Kahramanlara özgü şu görünmezlik özelliğine sahipti. Yapmacık sükûneti, insanları şunu düşünmeye itiyordu: "Söyleyecek ne güzel şeyleri olmalı..." Varlığı pek fark edilmiyordu ama gider gitmez, gidişinin tüm kalplerde yarattığı boşluğun ağırlığı hissediliyordu. O zaman herkes, devrimci hareketlerin birçoğunu temelden çürüten oportünizm dalgasına karşı savaşan kişiliğinin karşı konulmaz ve etkileyici çekiciliğini çekip çıkardığı, ne kadar hassas olsa da, kibarca kamufle edilmiş, bu temel, dipten gelen gücün ayrımına varıyordu. XIII. Louis'nin armasındaki yazıyı kendi üzerine almıştı: "Ölürüm ama asla eğilmem."

Betka ve Baba nasıl tanışmışlardı?

İlk olarak, sık sık karşılaştıkları ve merhabalaştıkları merdivenlerde, sonra...

Betka bu noktada düşlere dalarak, ilk ve tek randevularının nasıl olacağını en ufak ayrıntısına kadar hayal etmeye koyuldu. O âna kadar, yarı kapalı gözlerle, ayaklarının dibinde yem peşinde koşan serçelerin sürekli kıpırdanışlarını izlemek dışında bir şey yapmamıştı. Sürekli değişmekti bu tekdüze gösteri, tıpkı uyuklayarak izlenen bir filmde görünen beyaz bir lekenin duran bir arabayı mı yoksa kapanan beyaz bir kapıyı mı temsil ettiğini aklın algılayamaması gibi, bir sinema ekranında görünen ve kaybolan oynak gölge ve ışık oyunları görünümünü alıyordu. Böylece, Betka'nın dışarıyı algılayışı ile daha da netleşen hatıralarının iç sineması arasında, adeta tüm düşündüğü şeyleri daha iyi görselleştirmesine yardım eden bir çeşit eşlemeli bağıntı oluşuyordu. Mesela, aniden bir araya toplanan bir serçe öbeği, kapıcının açtığı dairesinin kapısının çerçevesini çiziyordu. Ardından Betka, kafasında

bir kömür torbasıyla içeri giren, eğilip, torbayı antrenin yakınındaki sobanın kenarına bırakan kömürcüyü gördü. Tam bu sırada, bahşişini beklemeden bir anda ortadan kaybolacak olan kömürcünün varlığından istifade edip odaya süzülen Baba'nın varlığının ayrımına vardı.

Baba, Betka arkadaşça bir tonla sorusunu sorana kadar, dimdik, kıpırtısız, dikkatlice onu süzerek orada durdu: "Neden bana öyle bakıyorsunuz? Bu beni rahatsız ediyor!" O zaman Baba, aynen Veronica'da görüp de etkilendiği o şaşırtıcı gülümsemeyle baktı ona. Şimdi bu gülümsemenin neyi yansıttığını biliyordu: Katılık.

"Beni dışarı atmaya kalkarsanız, bu değerinizi azaltacaktır," dedi Baba, uyuşuk bir şekilde kömür torbasının üzerine ata biner gibi oturarak.

Ve bilinçli olarak olabildiğince kasıntılı bir ses tonu kuşanarak, devam etti:

"Zayıf varlıklar, genellikle yakışıklı insanların aşağılamalarına katlanamazlar... Buna karşılık, eğer kabul ederseniz... Size derhal büyük bir tutku vaat edemem... Ama çok kibar, çok 'hoş bir şekilde' evcilleşebilir birine dönüşebilirim."

Konuşmasını sürdürürken, safir kol düğmelerinin sabit bakışlarından etkilenerek, kendisi oturduktan sonra üzerine tırmanmaya çalışan Betka'nın küçük beyaz kedisini ellerine almıştı.

"Pekâlâ!" dedi Betka dalga geçen, sabırsızlık belirten bir tonla. "Nereye varmak istiyorsunuz?"

"Hesaplarıma göre... İspanyol meşrutiyetçiler için bana yirmi beş frank vermeniz gerekiyor. Buna karşılık ben de size üzerinde komitenin kaşesi olan bir makbuz vereceğim."

Baba, bunu söyledikten sonra, Betka'nın kahvaltı etmiş olduğu, kuyruğunu gerginleştirerek miyavlayan küçük kedisine süpürme vazifesi vererek ekmek kırıntılarını bir araya

topladığı masaya doğru uyuşuk uyuşuk ilerledi. Makbuz defterini açtı, içinde ıstampa olan bir metal kutu çıkardı, pantolonunun cebinden bir pul alıp, onu damgaladı ve bekledi.

"Tamam," dedi Betka. "Size yirmi beş frank vereceğim. Ama sizi çok yakışıklı bulsam da ve büyük olasılıkla bu oyunda çok iyi olsanız da, bana kur yapmayabilirsiniz. Antifaşist olduğumu nereden anladınız?"

"Her sabah kapıcı dairesine gelen mektuplarınızı kontrol ediyorum," dedi Baba çok doğal bir şekilde.

Betka içinde bir öfke dalgasının yükseldiğini hissetti ama dandilere özgü bir tonla gülmekten kendini alamadı. Baba söylediklerini doğrulamak istercesine, aynı tonla devam etti.

"Bakın, Londra'dan fazlasıyla İngiliz ve hoş bir karakter özelliği getirdim: Canımın istediği şeyleri yapma hakkını kendimde görüyorum! (Sonra, Betka'nın yanına kadar gidip, onu kollarına aldı.) Bir akşam sıkıntıdan patlarsanız, lütfen altıncı kattaki dairemin kapısının altından bana bir not atın. Telefonum yok ve kapıcının boşboğazlıklarından hiç hazzetmiyorum... Sizi nereye isterseniz oraya götürürüm: Bois'da ideolojik bir gezinti, 'yoksul arkadaş' tarzını tercih etmeniz koşuluyla şık bir yerde şampanya içmek, herkesin kendi payını ödediği izlenimi yaratacağımız on iki franklık küçük ve pis bir otel odası."

O ilk karşılaştıkları sabahtan sonra, Betka, Baba'yı bir daha görmemişti. Günlük hayatının sıkıntıları içinde sürekli ezilen Betka, onu düşünecek vakit bile bulamamıştı. Sadece kedisi ne zaman bir sineğin ardından havaya sıçrasa ya da Baba'nın kol düğmelerini patileri arasına sıkıştırırken sergilediği kesin ve açgözlü tavırlarını tekrarlasa onu hatırlatmıştı.

Betka, o anda, vermiş olduğu randevuya büyük bir zevkle kendini kölece bağlı hissediyordu: Gece, *La Coupole* Barı'nda. Bu hâlâ uzak olan saat parıldamaya başlamıştı çünkü

bilinmeyen bir otel odasının karanlığında beceriksizce yolunu arayan arzusu, bir gece yarısı sonrası masasının mermeri üzerine küçük kol saatini bırakmıştı... Yakında ibreler biri gösterecekti! O zaman, zar zor seçilebilen, hareketli bir pireden daha ufak bu "bir" rakamı, Betka'nın kararsız muhayyilesinde, çok tatlı ve ışıl ışıl bir yürek sıkıntısında, tüm kanını tek bir alevle tutuşturmaya yeterli geldi. Yediği bir torba kiraz ancak açlığını perçinlemişti; iki kese kâğıdı daha almayı düşündü ama katı bir şeyleri mideye indirmek onda ani bir tiksinti yarattı ve bazen ansiklopedi kalınlığında biftekler yemiş olmasının aklına gelmesi onu şaşırttı. O anda, perhiz halinin, kafasındaki projenin türüne çok iyi gittiğini düşündü... Bununla birlikte, gördüğü ilk hoş kafeden bir dondurma alacaktı. Randevu vaktine hâlâ dört saat kırk beş dakika vardı. Tekrar tekrar hesap edip durdu. Yediyi çekrek geçe, sekiz, dokuz, on, on bir, on iki. O zamana kadar, katılaşmış ispermeçetten ve sıvı amberden yapılmış bir tutkal gibi yapış yapış ve yoğun olması gereken bu boş zamanın, bu değerli aralığın her saniyesini değerlendirmeliydi.

Bunun üzerine ayağa kalkıp, ağzına bir çift kiraz atan Betka, batıya döndü ve tensel isteklere uzanan yolu izlemeye koyuldu.

Bu bayram akşamının yedi buçuğunda Montmartre Bulvarı'nı dolduran kalabalığın bedenlerinin oluşturduğu çamurlu nehrin akışını takip etti. Bu canlıların her birinin, sıkı sıkıya kendi bedenine bağlı, iki kulağı, iki yanağı, iki eli vardı... İnsan anatomisinin bu ikili görünümü, onu hiç bu kadar etkilememişti. Her birey, artık ona bir kitabın sayfaları arasında ezilmiş bir böceğin bıraktığı şu kanlı ve simetrik lekeler gibi görünüyordu. Kendisi de, "her yerinden" iki kıs-

kaç arasına sıkışmış, hareketli ve hareketsiz kitle tarafından ezilmiş gibi hissediyor, yaş, cinsiyet, güzel-çirkin ayrımı olmadan kaynaşan bu kalabalığın ortasında arzusunun kişiliksizleştiğini hissederek titriyordu; bir bakış yerine tüm bakışlar, iki beden yerine tüm bedenler, tüm spazmlar ve tüm inlemeler aynı anda. Perhizden ötürü hafiflemiş olan ve aniden yere düşeceği hissini yaşayan Betka, mistik ve ağırbaşlı, yakaran ve tuhaf bir köylü topluluğuna, her bir bireyin sol elinde, kesik sağ elinin ağır ve acılı izini, bir günahın bedeli bir nesne, dini bir sungu gibi taşıdığı acınası mutsuz bir et yığınına benzettiği bu pazar kalabalığının ağır adımlarını izliyordu. Ardından bu fanatik yığının bu şekilde acımasız bir çölde ilerleyişini gözünün önünde canlandırdı. Kendisi de bu çölde sendeliyor, yıkılıyordu. Herkes onu, basit ve kırılgan günahkârı sağlam ayaklarıyla çiğneyip geçiyor, şehvetli ağırlıklarıyla onu boğuyor, parçalanmış bedeninin üzerinden insanların hayvani geçişlerinden sonra, güneş ışınlarının iffetsizliğinin son sıvı izlerini de buharlaştırabilmesi için, zayıf organizmasının sıkıştırılmış dokularının ağaç şeklinde nihai bir kalıbını çıkartarak, tüm plazmalarını, tüm hayati sıvılarını fışkırtacak şekilde eziyorlardı onu.

Çocukça ve görkemli düşüncelerin akışında sallanıp, sürüklenerek, bir şekilde, Saint-Martin'in kapısının sınırında, kırmızı ışıklarla aydınlatılmış bir müzikholün girişine attı kendini. Montouri kardeşleri -"şovmen atletler"- gösteren, anilin boyalarla elle renklendirilmiş büyük bir fotoğrafın önünde durdu. Kaskları ve leopar derisinden pelerinleriyle üç kardeş de çıplak gibi görünüyorlardı; çelik gibi sert adalelerle ince vücutlara sahiptiler. Sadece içlerinden bir tanesi, ortadaki, biraz fazla iriyarıydı. Göğsünün ortasında bir sfenks başı dövmesi vardı. Afişte "Firavunun Çift Tekerleği" yazıyordu. Bir elektrikli zili kesik kesik çalarak, farkına bile varmadan

önünden geçen kalabalığın geniş enseli kayıtsızlığını, dikiş makinesinin iğnesi gibi gagalayarak, ısrarla, aralıksız bir gösteriye davet ediyordu.

Betka içeri girdi, orkestranın uzağındaki bir masada yer alarak, bir bardak votka söyledi. Mekân çirkin ve iddialıydı. Pistte dans etmekte olan iki çift, gölgeler gibi titreşiyordu. Gösteri henüz başlamamış, birkaç izleyici etrafa yayılmıştı. Hepsi birbirinden öyle uzak oturuyorlardı ki ve pisti çevreleyen locaların hafif aydınlık köşelerine öyle bir saklanmışlardı ki, salon boş gibi görünüyordu. İpek kumaştan "Güney Amerikalı kovboy kıyafetleri" giymiş sifilisli müzisyenler, Arjantin tangosu *Renacimiento* çalmaya başladılar ve bu melodinin ilk tempoları, Betka'nın zayıf düşmüş organizmasında, onda ani ve karşı konulmaz bir ağlama isteği uyandıran, zehirlenmenin yaratacağına benzer bir çarpıntı hali yarattı. Betka, gözyaşlarını kirpiklerinin ucunda tutmak için, bir buçuk saattir ağzında döndürdüğü bir kiraz çekirdeğini öyle bir ısırdı ki çekirdek kırıldı ve ciddi bir şekilde dilini kesti. Gelen bir parça kanı, altın kutusunun etrafına sardığı ipek mendile tükürdü. Fırsattan istifade eroinden koca bir nefes çekti. Ardından kese kâğıdındaki kirazları bir tabağa boşalttı, ara sıra yaralı çevik dilini votkayla ıslatarak, bunları kemirmeye başladı. Dansçıların hareketlerini izleyerek, yavaş yavaş sakinleştiğini hissetti.

Ağlama isteği yerini sert bir coşkunluğa bırakıyordu. Bunun sayesinde, bu en sıradan gösteri bir anda ona aşırı romantik bir anlamla yüklüymüş gibi geliyordu. Kendi kaderine acıma derdiyle, hayatının lime lime olup parçalanışını, çağın kararsız duvarlarına sarmaşık gibi dolanan bunca havai melodinin inatla sürüp gidişiyle mukayese ediyordu... *Renacimiento*... Bu tangoyu Romanya'da duymuştu... Sonra Milan'da "Roma üzerine yürünmesinden" önceki kargaşa dö-

neminde... Barcelona'da bir genel grev akşamında... Betka, önünden tekrar tekrar geçen dansçıları görünce, şartlar ne olursa olsun, savaşı, vebayı, emperyalist zaferleri ya da yüz kızartıcı yenilgileri yaşamış bir ülkede, tarihin gölgesinde, yaldızlı ve yapay bir dekorun alacakaranlığında, her zaman bedenleri aşksız birleşmiş, kaş kemerlerinin küçümseyici bir kasılmasıyla, zamanlarının kalabalıklarının umutsuzluğunu dile getiren, nostaljinin baş döndürücü ritminde klasik pozlarla tutkusuz bir şekilde harekete geçen, yanak yanağa dans eden bir çift soluk tango dansçısının var olduğunu düşündü.

Sadece profesyonel olarak iyi dans eden çiftler, hafif süzülüşleri ve matematiksel duruşlarıyla, intihara yazgılı olanların sert kalp kaslarının hızlanmış vuruşlarına tamıtamına denk düşen bu uyumu izlemeyi ve vurgulamayı bilirler. Betka'nın, bir yılanın bitkin ve net hareketlerini donup kalmış bir vaziyette izleyen bir kuş gibi uyuşmuş bir yoğunlukla, tangoyu gözleriyle takip ederken duyduğu mutlak büyülenmenin nedeni buydu. Çünkü kendini öldürmek istiyordu...

Müzik durdu ve Betka bir kiraz çekirdeğini parlak siyah bir küllüğe bıraktı; bu çekirdek temiz ve yeşilimtırakti, Kontes Mihakowska'nın küçük başına benzediği söylenebilirdi. Betka şimdi her kirazı kendisine getirilmiş olan yeni votka bardağına batırıyordu; küllük kısa süre içinde çekirdeklerle doldu. O zaman şöyle düşündü: "Bu kirlilik yaratıyor!" Kimsenin kendisine bakmadığından emin olmak için hızlıca etrafına göz gezdirdi ve tüm çekirdekleri avucuna alıp, ipek mendiline koydu. Bu fırsattan istifade, kutusunu açıp, neredeyse soluğu kesilecek kadar eroinden bir nefes daha çekti.

Tüm bu küçük işlerle meşgul olan Betka, Montouri kardeşlerin "girişini" fark etmemişti. Gözlerini kaldırdığında, projektörlerin kuvvetli ışığıyla aydınlanan pistin ortasında, birbirlerine kenetlenmiş Montouri kardeşlerin, ter içinde ve

soluk soluğa sanki üç kollu bir yıldızın patlamasını betimlemek istiyormuş gibi aniden açıldığını görünce Betka etkilenmişti. Yıldız birden parçalandı ve üç kardeş bir sıra halinde hizaya girdi. Birkaç saniye boyunca, elleri Romalılara özgü bir şekilde havada, soluk soluğa, heykelsi pozlarla kıpırdamadan durdular. Üçü de çıplaktı. Üstlerinde sadece, alttaki edepsizliği azaltmak yerine onu vurgulayacak, sıkı sıkıya üzerlerine oturan, çok parlak ten renginde slipler vardı. Ne zaman yeni numara yapmaya hazırlansalar, en güçlü olan, katalepsiye yakın katılıkta bir pozisyon alırken, diğer ikisi, gözleriyle kendi kol ve bacaklarını dolayacakları kardeşlerinin anatomisinin parçalarını saptamaya çalışıyormuş gibi görünerek, orkestranın çaldığı küçük bir melodinin duyulmaz hale gelen vurgularının ritminde sallanarak ona yaklaşıyordu. Birkaç saniye boyunca, demir gibi sağlam elleri dengelerini sağlamak için seçmiş oldukları destek noktalarına tutunuyor, ardından çözülerek, yeni bir numaraya başlamadan evvel bir kez daha selamlıyorlardı. O zaman, kırmızılaşmış etinde görülen koyu renkle bir zıtlık yaratan, tutuşlarının bıraktığı soluk sarı izler fark edilebiliyordu. Montouri kardeşlerin ikisinin ellerinin birçok defa peş peşe onu tuttukları ve nihayet kaslarının tüm titreyen ve görkemli gücüyle acımasızca ona yüklendikleri yer, tam da hâlâ çok soluk olan tenin üzerindeki o noktaydı. Bu silleler, bir kadavraya aşk edilen bir dizi tokat gibi hüzünlü bir sesle çınlıyordu.

Numaralar, büyülenmiş Betka'nın gözleri önünde sürüp gidiyordu. Betka'nın favorisi olan Montouri kardeşlerin en küçüğü, yere yatmış, kaskatı, kaslarının her biri azami şekilde gerilmiş, iki kolu bedenine sıkı sıkıya yapışacak şekilde uzatılmış, ayakları iki kardeşinin uylukları arasında, şimdi yavaş yavaş, mutlak bir dikeyliğe ulaşıncaya kadar doğruluyordu. Bu sırada diğer ikisi ise, gövdeleri birbirine yaslı, bir yay gibi bü-

külüyordu. Başlarını geriye vermişlerdi, boyunlarının damarları patlayacak kadar kabarmıştı. Parçalanmış iğrenç bir et karışımında erimiş gibi görünüyorlardı.

Betka, çocukluğundan beri, kozmik bir felakette dünyayla birlikte yok olacağını düşlemişti. Daha sonra, nice kez kendini Beyaz Ölümün,* kolektif zevkten sonra, ateşte kolektif yok oluşun mistikleriyle özdeşleştirmişti. Montouri kardeşlerin sel gibi akan bedenleri onun midesini bulandırdığı kadar, başını da döndürüyordu. Hareketlerinin çarkına kıstırılmak, kasılmalarının şiddetiyle ezilmek, kemiklerinin sert vuruşlarıyla öğütülüp, sıcak ve kızışmış bir "beyaz ölüm" hamurunda yoğrulmak için, bu üç atletin çelik gibi kaslarının oluşturduğu tekerleğin bağrına gözü kapalı atlama sarhoşluğuna boyun eğeceğini hissediyordu.

Betka, eroinin etkisiyle çekingenliğini atmış, parlak bakışlarını, Montouri kardeşlerin en küçüğüne dikmişti. Betka'nın tercihinin farkında olan Küçük Montouri ise, leopar derisi pelerinini omuzlarından attı ve pistin merkezini terk edip, bir sütuna sırtını dayadı. Numaralarına devam eden sözde kardeşlerini izliyormuş gibi yapıyordu – çünkü aralarında, leopar derilerinin yarattığı hayvani akrabalık dışında, hiçbir kan bağı yoktu. O sırada, parmaklıkları arasına, şenlik fişekleri ve maytaplar barındıran bir dizi aygıtın yerleştirildiği iki büyük gümüş rengi tekerleği piste doğru sürükleyen iki hizmetçi görüldü. Montouri kardeşlerin en küçüğü, bu tuhaf tekerleklerin salonda yarattığı yankıyı fırsat bilerek, gidip, Betka'nın ya-

---

* Beyaz Ölüm: Eski dini bir Rus mezhebi, sevgi saygı içinde bir arada yaşayan, birlikte ibadet eden binlerce yandaşı, sonuç olarak kuru ot dolu ambarlarda kendilerini canlı canlı yakarak hayatlarını feda ederlerdi. Bu kendini yakma ritüeli, topluluğa dahil olan ailelerin, yaş, cinsiyet, akrabalık ayrımı gözetmeksizin, tam bir izdiham görünümünde, çırılçıplak zina yaptıkları bir sefahat âleminin sonrasında gerçekleşirdi.

kınındaki bir sandalyenin ucuna oturdu. Bir sigara yakmak bahanesiyle, ona çok kısık metalik bir sesle ve hızlıca:

"Adım Marco, benim gösterim bitti. Arkadaşlarımın 'arabalarını,' firavunun iki tekerleğini sunması yirmi dakika sürer. Birlikte sıvışalım mı?"

Betka cevap vermedi fakat kalkıp onu izledi. Marco, odasının kapısında durdu:

"Beni burada bekleyin, beş dakika içinde giyinirim."

Betka, boyun eğmek yerine, peşinden gitti ve sert bir biçimde:

"Burada duracağım."

O sırada, titremesine yol açan hafif bir karın ağrısı hissetti: Aniden, onu hasta ettiği gerekçesiyle, annesinin ona kiraz yemeyi yasakladığını hatırladı; bununla birlikte, hayatında ilk defa vicdan azabı kurtçuklarının onu kemirmesinden kaygı duymadan kiraz yemişti. Şaşırmış olan Marco, Betka'nın önünde giyinmek konusunda kararsızdı.

"Aptal!" diye bağırdı ani bir öfke nöbetine tutularak. "On saniye daha, sonra gideceğim!"

"Demin kabul etmiştiniz..." dedi Marco afallamış bir halde.

"Hâlâ da caymış değilim!" bağırdı Betka. "Ama şimdi, hemen! Kapıyı kapatın!"

Konuşurken, bir nefes çekmek için hızlıca küçük kutusunu çıkardı. Mendiline doldurduğu kiraz çekirdekleri dökülüp, çimento zeminde dört bir yana savruldu. Marco, onun delirdiğini düşündü ama arzu salgınına yakalanmıştı.

"Bu oda sadece bana ait değil..." dedi ona boyun eğmeye hazır, soğuk bir sesle. "Diğerleri giyinmek için birkaç saniye içinde geleceklerdir..."

"Kapıyı kapatın! Kapıyı kapatın!" Boğuk bir sesle tekrarladı Betka. Bir yandan da eteğinin düğmesini çözüyormuş gibi yapıyordu.

Marco, kapının kanadını itti. Korkunç bir gıcırtı çıktı. Çimentodaki pürüzlerden biri ile tahta arasına bir kiraz çekirdeği sıkıştığından, kapı tam kapanmadı. Hiçbir şekilde yerine oturmuyordu. Marco, toslayan bir koç gibi peş peşe kapıya vurdu: Her yeni itişte, çekirdek biraz daha sıkışıyor ve kapanması için birkaç santimetresi kalmış olan kapı, kesin ve sağlam olarak, ne o yana ne bu yana oynamayacak bir şekilde artık zeminle lehimlenmiş gibi görünüyordu.

"Aptal! Geri zekâlı!" diye bağırdı Betka öfkeyle.

Aynı anda, her ikisi de, kapının cilası dökülmüş ve dalgalı cam panosunun gerisinde, diğer iki Montouri kardeşin hızla yaklaşan siluetlerini gördüler. İkisi de sonuna kadar açmak için bacaklarıyla saf saf kapıya vurdular fakat sonuç alamadılar. Bunun üzerine kapı sövesi ile kapı arasındaki aralıktan geçebilmek için karınlarını içeri çekerek, zar zor odanın içine süzüldüler. Her iki ellerinde de, pipet ucu görülen ve ince bir buz tabakasıyla örtülü iki bira şişesi vardı.

"Rahatsız ediyor muyuz?" dedi Montouri kardeşlerin en büyüğü. Bir yandan da iki elindeki dört şişeyi yere bırakıp, kapının suntasının uzun sıyrıklar oluşturduğu karnını ovuşturuyordu.

Betka'ya baktı:

"Kusura bakmayın, üzerimizi değiştirebileceğimiz başka bir yer yok."

"Siz akrobat mısınız?" diye sordu ortanca kardeş.

Betka cevap vermedi. Dudaklarında bir sigarayla, Marco'nun kibritini bulmasını bekliyordu.

"O gazeteci," dedi Marco, Betka'nın sigarasını kendinden emin bir şekilde yakarken. "Bir gazete için resmimizi çekmek istiyor."

"Firavun'un üç tekerleğini tamamlamak için, bize gereken," diye devam etti ortanca kardeş. "... Tam da sizin gibi

bakır kırmızısı saçlarıyla kumral bir güzel! İyi bir numara yapalım diye canımız çıkıyor, perişan oluyoruz fakat güzel bir kumral olmadan başarıyı yakalamamız imkânsız!"

"Düşünülebilir," dedi Betka dostça ve eğlenceli bir tonla. "Dans etmişliğim var..."

Ama parmak uçlarında doğrulacağı sıra, bir kiraz çekirdeğine basıp kaydı ve üç kardeşin en büyüğünün kollarına düştü. Onu belinden yakalayan kardeş, şaşkınlıkla haykırdı:

"Şuna bakın! Hayatımda böyle ince bir bel görmedim!"

Bunu kanıtlamak için, silahları sunmak için bir tüfeği eline alan bir askere özgü aynı kibar tavırla, iki kolunu, tam bir tur yapacak şekilde Betka'nın beline doladı. Onu böyle tutarken, dikkatlice neredeyse tavana değecek kadar kaldırdı. Yumuşamış olan Betka, bu havalanma sırasında, sakin sakin sigarasını içmeye devam ederek, gülümsemesini muhafaza etti. Sonra Montouri onu öne doğru eğdi ve yatay bir pozisyonda kalan Betka, bacaklarını kafasının iki yanından geçirdi. Bir uçağın kanatlarını taklit etmek istiyormuş gibi, kollarını iki yana açtı. O anda, Betka boş midesinden gelen gurultuları duydu ve onları gizlemek kaygısıyla, sanki bu yeni pozisyonda Montouri'nin elleri onu gıdıklıyormuşçasına, küçük hıçkırıklarla dolu bir kahkaha patlattı.

"Deniz kızı numarasını deneyelim," dedi Marco, bir dizini yere dayayıp, Betka'nın bedenini yakalamak için kollarıyla gerekli pozisyonu alarak.

Ama Montouri, ona kulak asmadan, kendi etrafında baş döndürecek şekilde iki kez döndü ve Betka'yı bir divana bıraktı. Betka, başının dönmesini yavaşlatmak istercesine, farkında olmadan soluk elini alnına götürdü. Bir kolunu da, yine bilinçsizce, başucunda diz çökmüş olan Marco'nun çıplak omzuna dayadı. Betka ter içinde kalmıştı. Öyle sıcaktı ki! Bunun üzerine, "Birkaç dakika dinleneceğim ve sonra kalkıp gi-

deceğim," diye karar verdi. Ama üçlü bir arzunun şehvetli zincirleriyle divana sımsıkı bağlanmış bacaklarının ona itaat etmediğinin farkındaydı. Montouri'lerin en büyüğü gelip onun yanına oturdu, üçüncüsü ise tam karşısında dimdik duruyordu. Üçü de, bir parça etin üzerine ilk hangisinin atlayacağını görmeyi bekleyen üç köpek gibi, gözlerini kırpmadan, aptalca bir bakışla dik dik ona bakıyorlardı. Bunun üzerine Betka'nın yüzü soluklaştı, küçük burnu büzüldü. Ölülere özgü bir balmumu saydamlığındaydı ve iradesinin karşı koymakta yetersiz kaldığı bir emre itaat edercesine, kolunu yavaşça Montouri kardeşlerin en büyüğünün boynuna doladı, iki kardeşin başlarını dip dibe gelinceye kadar birbirine doğru yaklaştırdı, ardından ikisini de usulca göğüslerine doğru iterken, sırayla ayakkabılarını çıkardı.

"Kapıyı kapatın..." dedi karşısında ayakta duran kardeşe, renksiz ve zar zor duyulabilen bir sesle.

Bunun üzerine Montouri kardeşlerin üçüncüsü, bir sarhoş gibi sendeleyerek kapıya gitti ve atletik omuzlarının suntayı çatırdatacak kadar sert bir darbesiyle, kapıyı nihayet kapanmaya zorladı. Son bir gıcırtı duyuldu.

Beyaz ölümün üç bin çekirdeği... Üç bin üçlü kiraz... Üç bin "Firavun'un üç tekerleği..." Ve avurtlarında... İki parça kar!

Böylece Betka, korktuğu soğuğun yaklaştığını hissetti. Şimdi, Quai Voltaire'in geniş aralıklı sokak lambalarının aydınlattığı gecede yürüyordu. Acaba bu açlık mıydı? Ama daha fazla yiyebilir miydi? Acıyan kol ve bacakları yavaş yavaş donuyordu, aynı anda uyuma isteği doğurmayan bir çeşit halsizlik onu sarıyordu... Kirpikleri boyunca çökmüş buz kristallerinin yanı sıra, her gözkapağında hafif bir kış ağırlığı.

Betka, gotik yapılarla çevrili Rue de Seine'in ucuna varınca, mutsuz bir kötürüme elli franklık bir sadaka verdi. Ona doğru eğildi ve en diri çiçeği bile solduracak pis bir gülümsemeyle ona dikkatlice baktı. Sakat adam, Romalı bir büstün, paçavralar içindeki yaşlı bir Ezop'un asil güzelliğine sahipti ve tıpkı onun gibi kamburdu.

"İsterseniz kamburuma dokunabilirsiniz," diye yaşlı adam kişnedi. "Çoğu kişi bunu yapmaktan çekinmiyor, hem de bir metelik bile atmadan..."

Betka kamburu eliyle tuttu. İçinde sakat adamın kalbinin attığını hissetti. Sonra tekrar yola koyuldu fakat iki eliyle kaldırım boyunca kürek çekerek yürüyen dilencinin kendisini takip ettiğini fark edince hemen adımlarını yavaşlattı. Betka yürüyüşüne şehvet uyandıran bir ton kattı. Her duruşunda, yalvaran bir sesle bir şeyler anlatıp duran dilencinin kesilmiş soluğunun daha fazla yaklaştığını duyuyordu:

"İstersen paranı geri al ama benimle gel... Bırak seni Frandingue babaya götüreyim. Onun mavnasında gizli bir köşem var. Sakladığım paralar var! Bırak seni Frandingue babaya götüreyim. Sakladığım paralar var!"

Gece yarısına doğruydu, Place d'Iéna. Betka, Lüksemburg Müzesi'nin demir parmaklıklarına yaslanmış ağlıyordu. Gözyaşlarının sel gibi boşalmasına yardım etmek için, tüm gücüyle altdudağını büzüyordu. "Her şey çok güzel gidiyor! Her şey yolunda! Her şey çok iyi! Yeter ki bir an önce her şeyden kurtulayım!"

Baba, Betka'yı *La Coupole* Barı'nda bulduğunda, Betka öyle çok uyuşturucu almıştı ki, onun geldiğini zar zor fark etti. Sanki uzun zamandır orada birlikteymişler gibi, onunla konuşmaya başladı.

"Bundan sonra beni asla terk etmeyeceksin! Niye beni yalnız bıraktın?" Betka yumuşak bir kadın edasıyla yakındı.

Kendisini kâh küçük kedisi, kâh Cécile Goudreau, kâh ikisi yerine koyuyormuş gibi yaparak, durumunu bilinçli olarak abartıyordu.

"Ne oldu size? Sarhoş olmuşsunuz!" dedi Baba sert bir şekilde.

"Tabii ki sarhoşum... Olmamalı mıydım?" diye sordu Betka, ağzında kelimeleri parçalayarak ve her heceyi muzipçe diğerinden yalıtarak.

Birden kalktı ve dramatik bir hareketle yüzünü Baba'nın omzuna sakladı. Yarı mırıldanarak:

"Rica ederim tatlım, beni başka yere götür! Bu korkunç elektrik ışığının uzağına! Dışarıda, karanlıkta bir yere... Bir yaprak yığını olsun yerde... Soğuğu hissetmek istiyorum! Bak ne kadar üşüdüm!" dedi Betka sokağa çıktıklarında.

"Donmuşsun, ne yaptın sen?" diye sordu Baba, Betka'nın iki kapalı yumruğunu sararak.

"Oynadım... Oynadım... Üç kişiydiler..." dedi Betka, sanki hoş bir şeyi güçlükle hatırlamaya çalışıyormuş gibi.

Gülümsedi ve dalgın dalgın devam etti:

"Üç kişiydiler... Firavun'un üç tekerleğini gördün mü sen? Üçü de gümüşten ve hepsi aynı anda ateş alıyor!"

"Neden ağlıyorsun?" dedi Baba, sözünü kesip, kendisine açılmaya zorlamak istercesine, onu yanaklarından tutarak.

"Nereden bilebilirdim?" dedi Betka, onun kollarından kurtulup, konuşmaya devam ederken.

Saint-Michel Kulesi'nin karşısındaki boş bir kafenin terasına oturdular; kulenin çanı gece yarısını çaldı.

"Saat birde," diye düşündü Betka, planının zorbaca baskısının boğazını sıkıştırdığını hissederek.

"İşte! Harika!" demişti Baba durunca. "... Fonda buzlu bir hava, satlıcana tutulman için sana gereken de bu... Ve yaprakların içinde! Bak, bir yığın yaprak! Sarmaşıkların örttü-

ğü şu eski duvarı da hesaba katarsak, sanki Paris'te değil de Oxford'dayız. Ortamı beğendin mi?"

Baba konuşmaya devam ederken, uzun bir sarmaşık dalı koparıp, beyaz boyalı demir bir sandalyenin sallanan iskeletine oturmuş, dirseklerini mermer masanın tam ortasına dayamış olan Betka'nın titreyen omuzlarına sarmıştı. Baba bu sefer de bir başka sarmaşık dalıyla bir çember oluşturup, dikkatlice Betka'nın başına koyarken, "İşte, yoksunluklarını süslemek için kusursuz bir *preraphaelite** taç!" dedi. "Preraphaelite" kelimesini saptırdı ve güldü. Betka, küçük kapalı yumrunun zayıf bir hareketiyle tacı itti.

"Benim bir korkum yok, sağlam giyinmiş durumdayım," dedi Baba oturup, pardösüsünün yakasını kaldırırken. "Göreceksin, en ufak bir nezle belirtisi dahi olmadan, yarın İspanya'ya doğru yola çıkacağım... Belki azıcık şu senin ilkbahar kaşıntılarına tutulup, trende kaşınmak zorunda kalabilirim. Bu konuda ben de senin kadar hassasım."

"Beni bu akşam o durumda gördüğün için hayal kırıklığı yaşadın mı, hakkımda kötü mü düşünüyorsun?" dedi Betka tevekkülle.

"Elini aç, neyi sıkıyorsun öyle?" diye sordu Baba. "Sürekli böyle gergin olma."

Betka, karman çorman olmuş nemli kiraz çekirdekleriyle dolu elini yavaşça açtı; ne kadar süredir onları avucunda bu şekilde tuttuğunu hatırlayamıyordu.

"İğrenç, değil mi? Miden bulandı mı? Biliyorum, deli olduğumu düşünüyorsun..."

"Ya diğer elinde ne var? Onu da aç!"

"Hayır," dedi Betka yumruğunu daha da sıkarak. "Bunu asla sana göstermeyeceğim!"

---

* 19. yüzyılın ortasında Raphael öncesi İtalyan ressamlarının resim anlayışını benimseyen ressamların doktrinine veya pratiklerine verilen isim. (ç.n.)

Baba, ısrar etmeden, Betka'nın elini mendiliyle kurulamaya koyuldu.

"İşte tertemiz oldu!" dedi sabır kuşanıyormuş gibi.

Bunun üzerine Betka elini Baba'nın dizine koydu ve pantolonunun incecik kumaşı üzerinden küçük ve sivri kemik uçlarını hissetti. Hemen sonra ikisi de el ele, sessizlik içinde birbirlerine baktılar ve Betka ilk kez, böylesi bir okşamanın barındırabileceği sonsuz şefkat kaynaklarını keşfetti. Kaygı ve gerilim dolu bir yaşamdan sadece korkunç mutluluk parçaları koparak, sarsılmış, çılgına dönmüş olduğundan, gözyaşlarıyla kayganlaşan her parmağın eklemlerinin çıplak yapıları yavaşça yüz kez pozisyon değiştirip, bir an bile ayrılmaksızın yorulmak bilmeden çeşitli şekillerde iç içe geçtiği, birbirini sımsıkı saran iki elin tutkusunun gizemini nihayet tadabilmesi için sonsuzluğun boşluğunun önünde açılması gerekmişti.

"Söyle bana," diye Betka tekrar etti. "Benim hakkımda kötü düşündüğünü söyle... Ama sen bana ne istersem onu yapacağımıza söz vermiştin, randevumuzun şartlarını ben belirleyecektim. Gün doğmadan beni terk etmeyeceğine dair bana söz ver!"

Kulenin saatine kaçamak bir bakış atan Baba cevap verdi:

"Yedi buçuğa kadar seninle kalacağım. İspanya treni sekizde kalkıyor ve beni dinleyebilirsen, seni benimle Barcelona'ya gelmeye ikna edebilirim. Seni küçük kızıl bir kraliçe yapabilirim. Pasaportunla ilgilenmek için Barcelona'ya gittiğimde, sen beni Cerbère'de beklersin. Sana gözlerinin içi gibi bakacak arkadaşlarımda kalabilirsin: Kırmızı şarap, küçücük siyah zeytinler..."

Garson, Perrier* ile iki viski daha getirdi.

---

* Doğal limon aromalı soda. (ç.n.)

"Tamam, dedin ama benimle kalacağına söz vermedin," dedi Betka, Baba'nın projelerine ya da onu kandırmaya çalışan ses tonuna en ufak bir önem vermeden. "Biliyorum, herkes gibi hile yapıyorsun..."

"Sana söz veriyorum, sabaha kadar seninleyim! Ama seni teselli edeceğimi sanma..." Baba, viskisini yudumlarken, sert bir şekilde cevabını verdi.

Sonra agresif bir tonla, onları alevlendirmeye başlayan tutkuya bir soğuk hava katmak istercesine her cümlede duraklayarak devam etti:

"Pek merhametli değilimdir. Savaşın başında, yazın en sıcak günlerinde, güneşin altında altmış derecede, yeni *rata*'ma* dokunmuştum, çok çirkin ama çok etkiliydi. Kasaba yıkılmıştı ve Malaga'ya bombalar düşmekteydi. Yüzlerce kadın havaalanına koşmuş ve uçağımızın etrafını sarmıştı. Bir sinek bulutu, kara mantolarına dört-beş çocuk cesedi sarmış kadınların gerisinden geliyordu. Kolektif histerinin ortasında, onları uçaktan uzaklaştırmak imkânsızdı. Korkunç yüklerini gösteriyor ve büyük bir inatla onları oradan oraya taşıyorlardı; bize, pıhtılaşmış kanlarla kaplı parçalar uzatıyorlardı. '*Mira! Mira!*' diye koro halinde bağırıyor, ölüleri için daha fazla öc almak istercesine, en korkunç parçaları kim gösterecek diye kendi aralarında yarışıyorlardı. Hızla kalkmamız gerekiyordu, kaybedecek vaktimiz yoktu. Onları dağıtmak için iki kez peş peşe yere atlayan yardımcım, geri binerken binbir zorlukla karşılaşmıştı. Çölden esen sert bir rüzgâr, uzaktaki zeytin ağaçlarını sallayarak, ovada tozu toprağı havalandırmıştı. Üç kez bağırdım: 'Gidin buradan! Gidin! Gidin buradan!' Yapacak bir şey yoktu. Zavallı kadınlar uçağa daha faz-

* *Rata* İspanyolcada "fare" anlamına gelmektedir; koyu siluetlerinden ve hızlarından dolayı, iç savaş sırasında SSCB tarafından İspanya'ya gönderilen avcı uçaklarına bu isim takılmıştır.

la tutunuyorlardı... Tıpkı boğulmakta olan insanlara benziyorlardı! Bunun üzerine motoru çalıştırdım ve *rata*'mın pervanesi histeriye... Ve geri kalanına son verdi! Düşman karşısında hiçbir zaman fakat hiçbir zaman bu kadar haklı olduğumu hissetmemiştim. O zamandan sonra, herkesin kahraman dediği şu ne idüğü belirsiz şey haline geldim," dedi Baba sakince ve viskisini bitirdi.

Dilinin kuruluğu yavaş yavaş geçince, devam etti: "Kahramanlıkta en ufak bir cesaret yoktur. Asla öleceğimizi düşünmeyiz. Bir mitralyöze sımsıkı sarıldığımızda, sanki kısa sarsıntıları korku pirelerini silkip atıyormuş gibi görünür... *Rata*'mı çok özlüyorum! Paris'in sisi, Londra'nınkinden daha tiksindirici... Daha etkili... Burada insanlar çok ve iyi konuşuyor. İnsan fazla zeki oluyor ve her şey kafa karıştırıyor – çirkin insanlar güzel görünüyor, katiller veya azizlere, ya da hastalara dönüşüyor, hastalar dâhi oluyor, her şeyin iki yüzü, çift görünümü var! İspanya'nın acımasız ışığında, durum farklı. *Rata*'mın içinde, her şey son derece aydınlık; diğerleri için de aynı şey geçerli olmalı çünkü cesaret iki taraf için de bir anlam taşımıyor – ne önemi var? Önemli olan, gökyüzünün tam ortasında, mika bir kabuğun içinde, içgüdüsel ve dayanıksız yaşamın bir damlası, bir yumurta akı damlası haline dönüştüğünü hissetmektir! Düşünmek yerine, beyin işler; yürekte gevşemeler ve kasılmalar, organizmadaki kimyasal yanmalar, uçağın kanatlarını besler – hayır, hikâye anlatmıyorum! İnsan, iç organlarından tırnak uçlarına kadar, uçağın gözlerini ve bağırsaklarını gerçekten kendisinin gibi hisseder; o zaman ne Paris'i, ne gerçeküstücülüğü, ne yürek darlığını dert edersin, anlıyor musun? Tüm korkularınız, vicdan azaplarınız, tüm teorileriniz ve tembelliğiniz, düşüncelerinizdeki tüm çelişkiler ve kaygılarınızın biriktirdiği tatminsizlikler, yerlerini, tek ve eşsiz bir gerçekliğin şiddetli fışkırışına, bir

mitralyözün çatırdayan ve sürekli ateşinin demetine bırakmak için kaybolurlar."

Betka onu dinlemiyordu ama Baba'nın konuşmalarındaki istemdışı coşkunluk onu biraz rahatsız ediyordu. Ne yanılsamalar! "Veronica ona göre daha soğuktu," diye düşündü, Baba'ya bakarken. Ardından sordu:

"Veronica Stevens'ı tanıyor musun?.. Onu hiç görmedin mi, fotoğrafta bile olsa?"

İlk kez, Baba, Betka'ya meraklı gözlerle baktı: Anlattıklarını önemsememişti, başka bir şey düşünüyordu.

"Veronica kim? Ve neden bana bunu soruyorsun?"

Kafası karışmıştı.

"Sana benziyor... Ah! Onu tanısaydın... Benden çok severdin!"

Aniden, Baba ile Veronica arasındaki benzerlik ona gerçekten öyle çarpıcı göründü ki, onları birbirinden ayıranın ne olduğunu bulmakta zorlandı ve o zaman, Veronica'nın *La Tour d'Argent*'daki yemek sırasında söylediği, onu çok etkileyen o cümlesini anımsadı: "Kendimi hiç sevmiyorum ama hayran olabileceğim kişi, tam da bana benzemeli." Bu dediği kişi Baba'ydı, emindi, bundan böyle onları ayrı düşünemiyordu. Hangi bağlamda onları hayal etmeye çalışırsa çalışsın, gerek hatıralarının yüzlerce yarı silinmiş ve belirsiz insanı arasında gerek Solange de Cléda'nın salonunu istila eden kalabalık arasında, Baba ve Veronica'nın peşini bırakmayan iki sarışın silueti, Millet'nin ünlü *Angélus*'undaki iki kişi gibi korkutucu bir sabitlikle diğerlerinden ayrılıyordu. Veronica ve Baba'nın etrafında, tarlaların ıssız ufkunun gerisinde kaybolan yalnızlık ve sessizlik dışında bir şey olamaz gibiydi.

Betka, o anda Baba'nın kendisini izlediğini hissediyordu. Sessiz, araştıran gözlerle bakan, biraz daha mesafeli Baba, kayıtsızlık zırhını kuşanmış ve suskunluğunun işlediği siperini

indirmişti, öyle ki gözlerindeki ışık yeniden ulaşılamaz olmuştu. Bunun üzerine Betka, hangisinin diğerini çizeceğini görmek için iki çakıl taşını birbirine sürtercesine, Baba'nın bakışlarındaki sertliği Veronica'nın bakışlarındakiyle mukayese etmeye koyuldu. Bu iki bakış da, sonsuza kadar gönüllü olarak kapanmak üzere olan kendi kaypak bakışları karşısında aynı derecede katı ve düşmancaydı. Kendi yakın sonunu, Baba'nınkiyle karşılaştırdı: O, en azından, dünyada en çok sevdiği şeyin bağrında, bulutların arasında ateş püskürten *rata*'sında ölecekti... "Bense, on iki franklık bir otel odasında, tek başıma."

Düşünürken, tekrar tekrar, on kere, yüz kere sokağın öte tarafındaki bir otelin levhasını okuduğuna şaşırdı: *Avenir-Marlot*. İsim berbat olabilirdi; ama en azından hiçbir şey vaat etmeyen bir geleceği belirtiyordu – Marlot bir gelecek! Saint-Michel Kulesi'nin çanı biri vurduğunda, Betka kararlı bir biçimde:

"Tatlım! Çok istiyorum... Şimdi... Götür beni!"

"Gerçekten mi? Benimle Barcelona'ya geliyor musun?"

Betka, sanki cevap veremeyeceğini hissederek, başını salladı ve boğuk bir sesle:

"Hayır, sokağın öte yanına..."

Betka, odaya girince hafif bir tereddüt yaşadı; yatağa oturup, ölümünden sonra Baba'yı ve Veronica'yı birlikte hayal etti ve ikisini de ölesiye kıskandı. Ama aniden Baba'nın odada bulunduğu gerçeğini fark etmesi, ona, Veronica'yı aldatmanın, ona sadakatsizlik etmenin, ondan intikam almanın bir yolu gibi göründü. "Göreceksin sen! Göreceksin!" içinden tekrar etmeye devam etti. Ama birden, Veronica'ya karşı sonsuz bir şefkat beslemeye başladığını hissetti.

Saat bir buçukta, Betka birçok hap yutmuş ve gün doğmadan gitmeyeceğine dair söz vererek onu rahatlatan Ba-

ba'nın yanına kıyafetleriyle uzanmıştı. Her ikisi de, odanın karanlığında, kendi sonlarını hayal ederek düşüncelere dalmışlardı. Uzun kollarını Betka'nın bedenine dolamış olan Baba, omuzlarına taktığı, platin kökleri kalbinin derinliklerine kadar saplanmış kanatlarının bürümlü siyah gölgesini hissediyordu. Vurulacağı anda, tümü büzülecek ve sanki iki büyük buzdan el, onu ateşten korumak için kapanmış gibi olacaktı. Betka için ise, tam tersi... "beyaz ölüm" Sanki görünmez bir aleve yaklaşmak için şimdiden kafasını uzatıyordu. Ardından Baba'nın uzun elleri, Betka'nın saçları üzerinde, bir gece uçuşundaymışçasına bir süre süzüldü ve gelip, ölümün gizlendiği kapalı yumruğunun üzerine kondu.

Baba bu eli açamıyordu.

Betka, sayıklamaya başlamanın eşiğinde, aynı şeyleri yineleyip duruyordu:

"Gitme!" Baba'nın iki elini yakalayıp, ensesine götürdü ve yalvardı:

"Burayı tut! Güçlüce sık! Öldürünceye kadar ısır beni!"

"Uyu..." dedi Baba, nefesiyle ensesini ısıtarak.

"Ayaklarımın altında ne var? Kiraz çekirdekleri üzerinde yürüyorum!"

"Uyu, uyu..."

"Veronica'ya, geceyi benimle geçirdiğini söyleyeceğim..."

"Sakin ol, heyecanlanma tatlım, uyu..."

"Tutumum seni iğrendiriyor, biliyorum... Işığı aç, gitmek istiyorum."

Betka, lambanın hafif ipine asılarak doğrulmayı denedi. Ama lamba geriye doğru düşünce vazgeçti. Tek bir hareket daha yapamayacağını hissederek, kıpırdamadan durdu.

"Şimdi kendimi daha iyi hissediyorum..." dedi zayıf bir sesle. "Altın kutum nerede?" diye devam etti bir sessizliğin ardından. "Ayaklarımı ört..."

"Aşkım, aşkım, aşkım..." diyordu Baba, kulaklarına çok kısık bir sesle, neredeyse mırıldanarak... "Birazdan uyuyacaksın..."

Baba'nın onu öpmek için eğilme şekline bakarak, gideceğini anladı. O da yalan söylüyordu.

Uyuşturucunun nihayet bilincine baskın geldiğini düşünerek, gerçekten de on beş dakika sonra gitti. Ama bu zehirlenmeden daha kuvvetliydi, neredeyse can çekişmeye başlamıştı. Betka şimdi tüm derisinin peş peşe dalgalar halinde, giderek artan bir şekilde çılgınca titrediğini hissediyordu. Sanki hâlâ sakin tek yer olan kalbine doğru uzanmış, titreyen, açık mor renkteki sayısız mikroskobik el tüm bedenini sarmıştı. Kalbinin, küçük kedisinin yumuşak başının yanı sıra, kulak ve bıyıklardakiyle aynı çok ince, ufacık kıllarla kaplandığını hissediyordu! "Ben ne yaptım? Beni neden cezalandırıyorlar? Hoşça kalın, lanet anne ve babam... Veronica, meleğim..." Uyanan kuşların korkunç cıvıltılarını duydu. "Öleceğim!" dedi ve bilincini kaybetti.

Doğmakta olan günü karşılıyormuş gibi görünen kuşlar, aslında Latince ölüm mezmurunu okuyorlardı: "*Dies irae, dies irae, dies irae, dies irae, dies irae, dies irae, dies irae...*"

"*Misssserrrerrre* çöp tenekesi," dedi kaldırımda dişlerini gıcırdatarak boğuk bir sesle.

Güneş bir kiraz gibi doğuyordu.

Ama kiraz mevsimi geçmişti.

Veronica, Fontainebleau dönüşü, pazar günü Betka'nın mektubunu okuduğunda, hemen şöyle dedi kendine: "Bu, intihar kokuyor," ve arkadaşının bakır rengi saç tutamı ile telgraf makbuzunu epey bir süre içeri doğru kıvrılan uzun tırnaklarının ucunda tuttu. Hatasını fark edince, Betka'ya söz verdi-

ği para yerine yanlışlıkla makbuzu gönderdiği telefon görüşmesini anbean kafasında canlandırmaya çalıştı. Veronica, kaygılandığı şeyin doğru olup olmadığından emin olmak için, yavaşça gidip salondaki çalışma masasına oturdu ve zarf kutusunu açtı. Evet, gönderdiğini sandığı beş yüz frank oradaydı. "Korkunç!" dedi kendi kendine. Hemen sekreterin ziline bastı. Miss Andrews, uykudan kaldırılmış insanlarda görülen uyuşuk bir solukluğun darmadağın ettiği bir yüz ve kırış kırış giysilerle belirdi. Veronica ona öyle sersemletici bir bakış attı ki, Miss Andrews tam esneyecekken, onu tüm gücüyle bastırıp, titreyerek kapalı yumruğunun içinde gizlemek zorunda kaldı.

Betka'nın stüdyo dairesinde telefon çaldı ama kimse cevap vermedi; bunun üzerine Miss Andrews kapıcıyı aradı: Betka'yı görmeyeli beş gün olmuştu ve "küçük beyaz kedisine" o bakıyordu. Dolayısıyla Miss Andrews, Veronica'nın yeni bir karar vermesini bekledi.

"Tüm geceyi Matmazel Betka'yı aramakla geçireceğiz," dedi en sonunda Veronica. "Sizden tüm emirlerimi harfi harfine yerine getirmenizi rica ediyorum. Kendi başınıza inisiyatif kullanmaya kalkarsanız, kapı dışarı edileceksiniz. İlk olarak gidip yemek yiyin!"

"Bunu daha sonra yapabilirim, hiç aç değilim..." Miss Andrews ağzından kaçırmıştı ama aceleciliğinden hemen pişmanlık duydu.

"Tartışmaya başlamayın!" diye Veronica sert bir şekilde cevap verdi. "Önce yemek yiyin, ardından emniyet müdürlüğüne gidin ve baş komiserden benim için bir randevu koparmaya çalışın. Ona sadece, birinin hayatının, bu randevunun gerçekleşme hızına bağlı olduğunu söyleyin."

Beş dakika sonra, Miss Andrews geri dönmüş, randevunun alındığını ve Komiser Fourrier'nin onu beklediğini bildirmişti.

"Çok hızlı halletmişsiniz. Sanırım zaman kazanmak için telefon ettiniz?"

"Evet Matmazel," dedi Miss Andrews.

"Ama ben size bizzat oraya gitmenizi emretmiştim! (Bunu derken, Veronica bitişik odanın kapısına doğru yöneliyordu) Çıkın!" diye bağırdı.

Miss Andrews kapıya kadar ilerledi, sonra dizleri üstüne çöktü:

"Matmazel, bir an olsun size itaatsizlik etmeyi düşünmedim, beni bağışlayın..."

"Çıkın!" Veronica bu sefer daha güçlü bir sesle tekrar etti.

Miss Andrews kalktı ve çıktı.

Veronica, oda hizmetçisi kendisini giydirirken sakindi. Hiç kıpırdamadan duruyordu. Soğukkanlılığı ve egemenlik anlayışıyla sarışın bir İspanyalı II. Philippe'e benziyordu. Kendisini giydiren kadına, kralın, önemli ve kesin karar gerektiren şartların arifesinde uşağına söylemeyi alışkanlık edindiği ünlü buyruğu yöneltebilirdi: "Beni yavaş yavaş giydir çünkü yapmam gereken çok şey var."

Veronica, bir gece elbisesinin ve bir dizi elmasın, komiserin zihninde, sosyal sınıfına dair beceriksiz anıştırmalara nazaran daha büyük bir coşku uyandıracağının ve aynı zamanda onu muhtemel bir rüşvet sorunundan kurtaracağının farkındaydı. On buçukta, Komiser Fourrier, Veronica'yı ofisinin kapısına kadar geçiriyor ve dalgın dalgın bir sigara sararken, ona teminat veriyordu: "Eğer Paris'teyse, üç saat içinde yerini belirleriz."

Dövülmüş bir köpeği andıran Miss Andrews onu dışarıda, sokakta bekliyordu.

"Hâlâ yemek yemediniz değil mi?" Veronica azarlayan bir tonla konuştu. "Pekâlâ, şimdi hiç sırası değil! Hemen yapmanız gereken şey..."

Miss Andrews'a, irtibata geçmesi için bir dizi isim ve adres sıraladı. Usul gereği, diğer karakollara gidip Betka hakkında bilgi almasını ve de tüm bu olayların gerisinde afyonun keskin kokusunu sezmeye başladığından, olanları Cécile Goudreau ile Prens Orminy'e bildirmesini buyurdu.

Betka, sabahın üçüne doğru bulundu ve iki gün sonra Neuilly'deki Amerikan hastanesinde gözlerini açtı. Kapı aralığında şöyle bir gördüğü hasır şapkalı adama bakarak ilk düşündüğü, yaz mevsiminde olduklarıydı. İki dakika boyunca buna şaşırdı; aslında, *yaz olduğunu* biliyordu. Tümüyle beyazlar içinde, iriyarı bir doktor gelip yanına oturdu ve ellerini dizlerine koyarak, sordu:

"Söyleyin bakalım, bunu neden yaptınız?"

"Sıkılıyordum," dedi Betka.

"Bak hele! Sıkılıyormuş..." dedi doktor, başını sallayarak ve hasta bakıcının elinden dereceyi almak için doğrulurken, sert bir Amerikan aksanıyla tekrarladı.

Öğleden sonra, Veronica'ya arkadaşını on beş dakika görme izni verildi. Açıklaması fazlasıyla inandırıcıydı. Betka, duyduklarından hiç şüphelenmedi. Ekledi: "Herkesin yalan söylediği bir dünyada artık yaşamak istemiyordum."

Ertesi akşam, Quai des Orfèvres'deki dairesine götürüldüğünde, Cécile Goudreau Betka'yı ziyaret etti. Bunu, sonraki sabah, onu Cécile'le görüştüğü için acımasızca suçlayan Veronica'yla yaptığı tartışmalı bir telefon konuşması izledi.

"Onu geri çeviremezdim; hastanedeyken bana her gün çiçek gönderdi!" diye itiraz etti Betka.

"Kapat telefonu! Hemen geliyorum!" dedi Veronica öfkeli bir şekilde ve ahizeyi yerine koydu.

Güneş, Betka'nın Quai des Orfèvres'deki stüdyo dairesinin camlarının gerisinde göründü ve kayboldu. Veronica yatağa oturmuştu. Arkadaşınınkinden ayrı duran bedenini dik

tutmaya çalışan, gözyaşları içindeki Betka onun dibinde diz çökmüştü. Veronica'nın elleri Betka'nın boynunu kavramıştı; onu okşarken, soğuk elleri bakır kırmızısı saçlarına dalıyor, tırnakları ense çukuruna gömülüyordu. Veronica, arkadaşının kollarının uyumlu cömertliğini, kurtulmak için yaptığı sert hareketleri izlemekten keyif alarak, Betka'nın belli belirsiz çırpınmalarına tanık oldu. Ama yine de Veronica, onu sarmaktan vazgeçmedi; kaslı ve ince uyluklarının olanca gücüyle kaburga kemiklerini sıkıyordu.

"Yeter ağladığın!" dedi Veronica buyururcasına. "Bizim gibi iki insanın karşılaşması pek sık olan bir şey değildir... Birbirimize öyle sıkı sarılmalıyız ki bizden gelen hiçbir şey bizi yıkamasın. Bir daha asla ayrılmayacağımıza, bir daha asla afyon içmeyeceğine dair bana söz ver!" dedi Veronica, doladığı kol ve bacaklarını çözerek.

"Söz veriyorum!" diyerek inler gibi konuştu Betka başını kaldırıp, keskin ve inançlı bir gülümsemeyle aralanan iki sıra dişini göstererek. Veronica, Betka'nın yüzünü kendine doğru yavaşça çekti ve dudaklarını arkadaşının yarı aralık ağzına bastırarak, sımsıkı kapatılmış, kıpırtısız dişlerinin üzerine kocaman bir öpücük kondurdu... Ve...

Üç yıl geçti – 1937, 1938, 1939...

II. BÖLÜM

NİHİL

3
ERTELENMİŞ BİR BALO

Betka'nın stüdyo dairesinde, güneş camların gerisinde belirdi ve yok oldu.

Betka ayakta, bedeni, Veronica'nın diz çökmüş siluetinin üzerine eğilmiş. İki arkadaşın başları aynı hizada, yanak yanağa sarılmışlar ve saçları birbirine karışıyor. Betka'nın çıplak ayağı, Veronica'nın ayakkabısız ayağıyla yan yana. İkisi de çarşafların sarktığı yatağın üzerine eğilmiş, nefeslerini tutmuş bir vaziyette, tombul ve buruş buruş küçük ellerinin beceriksiz hareketleriyle, Betka'nın ona sunmaya hazır olduğu memenin yuvarlaklığına kavuşmak için Veronica'nın bluzunun düğmesini açmaya çalışan iki yaşlarında bir çocuğa bakıyorlar. Bu karıştırma iki arkadaşın hoşuna gidiyor ve bebeğin her yeni çabasında bir kahkaha kopuyor.

Bu birkaç dakikalık anneyi tanıma oyununun ardından, Betka, gururlu bir hareketle, bluzunun düğmelerini çözüp, sütten ağırlaşmış memeleriyle oğlunun yüzüne doğru eğiliyor; aniden bebeğin elleri onları yakalamak için oburca uzanıyor ve bu eller gerek boşlukta gerek kendi eti üzerinde her kapandığında, Betka neşeyle gülüyor. Sanki oğlunda yarattığı taşkın açgözlülük anneliğinin kanıtı. Aşkla kollarını bir çember biçiminde açıyor ve tek parça halinde birleşmiş göğüsleri yavaş yavaş iniyor. Bir an için, bebek, üzerine düşen bu ani gölgeden korkmuş gibi görünüyor ama annesinin göğüsleri ona değdiğinde, bir daha kıpırdamıyor. Betka, eğilmeye devam ederken, şiş bedeninin yumuşak yuvarlaklığını çocuğun yüzüne daha fazla bastırıyor ve bebek, bu ağır temasın ılıklığını öyle şehvetli, öyle kendinden geçmişçesine bir kıpırtısızlıkla kabul ediyor ki iki kadının da gözleri şefkatten gözyaşlarıyla doluyor – ve Betka'nın oğlu, tıpkı suda boğulan biri gibi, memenin altında boğulup, vakitsiz kaslanmış kollarının tüm gücüyle havayı tuhaf hareketlerle dövmeye başladığında bu yaşlar kahkaha gözyaşlarına dönüşüyor.

Bir bulutun arkasından çıkıp yeniden beliren güneş, tüm ışığıyla bu görkemli bedeni aydınlatıyor ve bu vücut öyle göz kamaştırıcı bir hal alıyor ki sanki tüm oda onun yansımasıyla aydınlanıyor gibi gözüküyor. Betka, insanın aklına Roma'nın çöküş dönemini getirecek tipte, uçları aşırı çıkıntılı, sarkık göğüslere sahip; cilalanmış mermer gibi parlak cildinin üzerinde yanlışlıkla Maremma'da terk edilmiş kimi heykel parçalarını beneklendiren altın rengi köpüklerle karıştırılabilecek pigmentli çiller var.

Bir sinek gelip bir göğsün ucuna kondu. Çocuk, hareketleriyle onu rahatsız etmek, emzirmenin son derece gevşettiği biraz şişkin bu noktadan onu kovmak istemiyor gibiydi. Dört kat daha küçük olan, birbirini izleyen bir dizi pütürcük, şiş-

kin kahverengi kabartıdan oluşan düğme; oldukça düzenli bir daire. Çocuk defalarca bu göğüs uçlarına tek tek dokunuyor ve bazen işaretparmağını inatla oraya bastırıp, onu bir telefon kadranı gibi çevirmeyi denercesine, etin tamamını döndürmeyi deniyor.

Şimdi bebeğin eli annesinin göğsü üzerinde hareketsiz duruyor ve açık parmakları arasındaki yuvasına yerleşmiş olan sinek, derin bir uykuya daldığından ona ilişmiyor. Belirgin bir neden olmadığı halde iki arkadaş da bir anda geriliyor ve Betka kasılmış sırtını doğrultarak, derin bir of çekiyor. Sinek uçtu ve güneş artık yatağa değil, hemen yanındaki, çizgileri arasında morumsu küçük toz birikintileri görülen parkeye vuruyor.

Cécile Goudreau, göğsünün alındığı yerdeki dokuları sıkıştırmak için az kullanılmış olan, siyah keçe ve sarı alüminyumdan yapılmış tuhaf ortopedik bir aleti Kontes Mihakowska'dan bir hatıra olarak saklamıştı. Bu korkunç denebilecek nesne şimdi vazo görevi görüyordu, içindeki bazı tuhaf çiçeklerin parıltısı ara sıra, berbat bir zevki yansıtan, kurtların kemirdiği Polonya işi ikondan oluşmuş; derme çatma bir sunağı ve bütününü aydınlatan küçük yağ lambasının sönük ışığının bile insanileştirmeyi başaramadığı oldukça hayvani, yeni ve çığırtkan bir kırmızı çerçevenin içine yerleştirilmiş, son derece Hollywoodvari, binici kıyafetleri içindeki kontesin portresini süslüyordu. Bununla birlikte, artık kimse onunla düzenli olarak ilgilenmediğinden, kandilin günler ve haftalar boyunca sönük kaldığı oluyordu.

Concorde Meydanı'ndaki kanlı 6 Şubat olaylarından, Münih Antlaşması'nın imzalandığı "eylül ekinoksuna" kadar hiçbir şey ya da hemen hemen hiçbir şey yaşanmadığı söyle-

nebilir. Herkes, kendi küçük mutluluk payından mümkün olduğunca daha fazlasını almaya çalışıyordu. Yemeğe gitmek başlı başına bir olay haline geliyordu. Artık geleceğe dair planlar yapılmıyordu. Tutkunun kanatlarının duyarlılığını yitirmiş olması için geç kalkılıyor, vicdan azabının kanatlarını dürtmek korkusuyla geç yatılıyordu. Bu sorumsuzluk çarşaflarının çukurunda kıpırtısız durma, büzülme ve bir kez daha sağa sola dönme kaygısı; Pirene'lerin ötesinde, tarihin en korkunç iç savaşlarından birinde eski komşuların birbirini öldürdüğünü bilmenin yarattığı sapkın bir zevkle birlikte daha da belirginleşiyordu. Ani bir kararı geciktirmesi kaydıyla, her şey kabul ediliyor, her konuda uzlaşılıyordu. Esas olan, bir günün boşluğuna ertesi günün hiçliğini katabilmekti. İnsanlar aldatıyor, uyuşturucu kullanıyor, bekliyordu – "İşler gerçekten kötüye gidiyor... Hiç olmazsa böyle devam etseydi!"

Bu ölümcül anlarda, herkesin enerjisini vampir gibi emen tek bir varlığın karar alma yetisine sahip olduğu söylenebilirdi. Berchtesgaden'in büyük paranoyağı olan bu varlık, Adolf Hitler'di.

Şiddetli bir fırtınanın öncesindeki bu korkutucu sessizlik boyunca, herkes bir şekilde savaşın insanı şaşkına çeviren yakınlığıyla uyuşmuş, felç olmuş durumdaydı. Ama büyük fırtınaların patlak vermesinden önceki bu elektrik yüklü gerilim anı, bin yıllık meşenin görkemli hareketlerini ve birkaç saniyelik zaman aralığında yeni doğmuş civcivin küçük ve beceriksiz gaga vuruşlarını kesti. Bu an, bu defa üç uzun yıl sürdü. Bu zaman boyunca Paris ölümü, soluk soluğa kalmış hayvanın korkutucu derecede yakın çenesinin altına gizledi.

Böylece insanlar, kaçınılmaz olarak gerçekleşecek felaketin sezgisel bir yarı-bilinci içinde donup kaldılar. Herkes, kıpırtısızlık kabuğuna çekilmiş, büyük yıkımın sert ve acımasız baskılarına en iyi direnci gösterebilecek biçimler etrafında ya-

vaşça bir araya toplanıyordu. Öyle ki, herkes baygın uykusunun dingin derinliğinde belli belirsiz bir şekilde başkalaşım geçirerek, kendi savunma mekanizmasını keskinleştiriyor, yeni tepki sistemlerinin hilelerini kusursuzlaştırıyordu. Atadan yadigâr hayatta kalma içgüdüsünün insanüstü gücüyle, biyolojik kökenlerin derinliklerinde gömülü bu ortak sihir tohumunun sonsuz kaynaklarını, bir süt bebeğinin doyumsuzluğuyla ele geçirmeye çalışıyordu.

Kaçınılmaz gerçeklik cehennemiyle yüz yüze gelen her kişi, ana rahminin koruyuculuğuna dönme arzusunun önderliğinde, ihtiyat tırtılının, bellek kaybının yatıştırıcı sıvısıyla ördüğü cenneti andıran kozasına kapanıyordu. Artık bellek yok, ilerdeki yoklukların kıtlığıyla, yoksunluk nektarıyla ve kahramanlıkların mayasıyla beslenen, şehidin aşırı hassas duyularıyla kuşanmış ve faydasız fedakarlıkların soyut bayraklarıyla donanmış gelecekteki manevi acıların krizaliti dışında, bir şey yok. Bu yas krizaliti titremeye başlıyor çünkü uzun duyarsızlık hapsinin ipekten duvarlarını çatlatmaya, ilk top atıldığı anda başkalaşımının tarifi güç zorbalığında nihayet ortaya çıkmaya hazırlanıyor. O zaman, ses geçiren zırhlı başlıklar içinde ezilmiş beyinler, kasırganın uğultusunun delip geçtiği şakaklar, yaranın kangrene dönüşmesi ve kamuflajın oyuklarıyla, kaplan gibi çizgili, leopar gibi benekli deriler boyunca taşan, sızan, ağzına kadar yapış yapış safra ve böceklerle dolup taşan derin yara izlerinin görüldüğü, ateşten sararmış çıplak bedenler, göbek bağlarının küçültücü bir şekilde birbirine dolanmasıyla ölesiye tıkanan şiş karınlar, kopmuş bağırsaklar ve saldırıya geçen, paramparça olmuş kaplumbağaları andıran tankların kızgın çelik zırhlarında kızaran et parçalarıyla adı konulmamış bir canlının, canlıların ortaya çıktığına tanık olunacak.

İnsan böyledir!

Kurşundan sırtlar, ateşten cinsel organlar, mikadan korkular, kanlı televizyonlardan kimyasal kalpler, saklı yüzler ve kanatlar – mutlaka kanatlar, varlığımızın kuzey ve güneyi olan kanatlar!

Koşullar, Dalí'nin özdeyişini burada anmak için son derece uygun görünüyor: "Dâhice fikirler, en iyi şekilde ancak en bilindik imgelerle tasvir edilebilir." Ayrıca, banalleşme kaygısı gütmeden, gelecekteki küresel karışıklığın, insanların savaşçı kitlesini oluşturacak olanları, böceklerin evrenindeki savaşçılara benzer kılacağını ve büyük savaş ateşinin etrafında yaşanacak olan korkunç savaşların, sanrıya yol açan şiddetleri ve kesinlikleri içinde, kanatsız yeşil çekirgelerin ve eklembacaklıların imparatorluğundaki savaşlarla mukayese edilebileceği ve de büyük başkalaşımın zorunlu yasalarına boyun eğen bu romanın kahramanlarının da, tarihin ortak ateşine yaklaşırken, böceklere özgü yeni niteliklerle kuşanmış olarak kendilerini helak edeceği ve oradan da efsanevi kişilikler katmanına yükselecekleri söylenebilir.

Bu anda, okuyucunun, birkaç saniye için hepsinin aynı alevle aydınlandığını hayal ederek, bu romanın kahramanlarının her birinin derin gerçekliğini şöyle bir bakarak kavraması kolay olacaktır...

Veronica ve Baba, Tristan ve Isolde* rollerinde, biri diğerini yiyen bir peygamberdevesi çiftine benzemektedir; Solange de Cléda, Merkür'ünkini andıran bedeni ve büyük beyaz kanatlarıyla bir *Cledonia frustrata*; Betka, bir güve; Angerville, altın bokböceği; ve Grandsailles, kıllı göğsünün üzerinde bir ölü kafası taşıyan büyük bir kurukafa kelebeği gibi belir-

* Wagner'in operasının kahramanları. (ç.n.)

mektedir. Bu romanın duru göğünü pul pul süsleyen altı kahraman, Boğa burcunda, Ülker takımyıldızının (Pléiades)* göğe yükselme mitini sürdürecektir.

Her biri, tuhaf tutkularının yıkımına tanık olacaktır ama en acımasız böceklerin tipik biyolojik taşkınlığına ulaşsalar bile, hayatlarının yörüngeleri, takımyıldızların soğuk pırıltıları kadar birbirine uzak olacaktır.

Dolayısıyla bu yaşamların sadık tarihsel olaylar yazarına, bunların fiziksel sönüşlerini bir böcekbilimcinin tarafsızlığı ve gökbilimcinin matematiksel soğukkanlılığıyla tasvir etmek düşmektedir.

Üç yıl boyunca, Lamotte Şatosu'nda, Rahibe Launay'ın kalan saçlarını da zaman içinde kaybettiğini, bunun yerine kızıl kahve bir peruk taktığını ve hissedilir bir tasarruf kaygısının harcamalarına öncülük ettiği gerçeğini saymazsak, kayda değer hiçbir şey yaşanmadı. Bir süre boyunca, giderek seyrekleşen saçları ensesinde ustaca bir saç düzeni sayesinde küçük bir topuz halinde toplanıyordu; bu topuz son zamanlarda bir ipek kozası kadar küçülmüştü ve topladığı saçlar öyle ince ve seyrekti ki sanki mucize eseri o şekilde durabildiğini düşündürüyordu. Rüzgârlı bir öğleüstü, incir ağacının altında asılı çamaşırları toplarken, aşağılardaki bir cama çarpıp duran bir dal başına takıldı ve bir anda topuzunu kopardı. Gözyaşlarına boğulan zavallı kadın, çömelip, yere düşmüş, açık kırmızı etleri etrafa saçılmış olan yarı çürümüş incir kalabalığı arasında, kırlaşmış kan kırmızısı saç demetini aramaya koyuldu.

Bu olay bir yana bırakılırsa, Mösyö Girardin, evliya sabrı ve şaşmaz dürüstlüğü sayesinde kontun mülk gelirlerini üçe

* Gobineau tarafından *Les Pléiades*'da ölümsüzleştirilmiş mit.

katlamayı başarmıştı. Grandsailles'ın odasında Azize Blandine'in başı hâlâ aynı yerde durmaktaydı ve hemen yakınındaki kemana şimdi, yeni ve kırmızı bir yay eşlik ediyordu. Grandsailles'ın bu yayı değiştirme işlemine giriştiği akşamdan bu yana, uçlarından birbirine tutturduğu bir dizi canlı kırmızı ufak ipek tel onca kez toz alınmasına rağmen odada durmaktaydı. Her yerde görülüyorlardı, mürekkep hokkasında, duvar saatinin sarkaçlarında... Bir güneş ışığının içinde dalgalandıkları da pek sık oluyordu.

Şatonun mutfağında, yaşlı hizmetçi Prince tam olarak üç yaş daha yaşlanmıştı. Béatrice de Brantés üç yeni kocaman fulya sarısı elmas takıyordu ve dairesini, şimdiden sararmış süt rengi dev beyaz panellerle yeniden dekore etmişti. Dick d'Angerville, ünlü otomat buluşçusu Oudin tarafından yapılmış, tümüyle kristal ve şeffaf büyük bir takvimli saat satın almıştı. Vs. vs.

Tüm bu insanların karmaşık ve puslu yaşamlarını resmeden eski bir kilimi andıran yarı silik fonda, sadece nesneler belirgin bir şekilde kendini gösteriyordu... Üç yıl! Çürümüş incirlerin arasında kaybolmuş kül rengi bir topuz, güneş ışığında dalgalanan bir tutam kırmızı tel, birkaç yeni mücevherin katılığı, sayısız saklı hüzün, görünmez bir duvar saati ve bir annenin göğüslerinden fışkıran süt... Üç yıl! Onları hiç göremesek de gözyaşları gibi saydam bu yıllar, geride, duygu pası değilse de şiirin yumuşak tozu olan hafif yaldızlı bir renkle onları sararak, arkadaşların hareketlerini ve yüzünü sertleştiren bir acı bırakıyor.

Savaştan önceki bu üç yıl, özellikle roman kahramanlarının yaşamında pek az iz bıraktı ve bu dönemdeki Paris yaşamını kaleme alan en titiz tarihsel olay yazarı bile bu yaşantının özgünlüklerini belirlemekte zorlanacaktı; mucize eseri bu zaman zarfını uyuyarak geçirebilseydi, uyandığında her

şeyi bıraktığı gibi bulduğu hissini yaşayacaktı. Çünkü modada oldukça şaşırtıcı çeşitli dönüşümler yaşandığı doğruysa da, üç-dört yıl öncenin çok hızlı bir şekilde unutulan stillerinin yeniden belirdiği de bir gerçektir; öyle ki, sürekli bir gerilimin ve yoğun ruhsal bir karmaşanın tüm görünümlerine sahip bir gündelik hayata maruz kalan insanlar, aynı şıklıkları, aynı edebi stilleri, aynı gizli tutkuları, aynı açık ilişkileri, aynı parfümleri, aynı boşboğazlıkları, aynı kavga ve uzlaşmaları, aynı boş lafları peş peşe sıralayıp duruyorlardı. Paris'e özgü gevezelik, ne kadar zayıf temellere dayanırsa dayansın, insanın tüm hayatı boyunca güvenebileceği sürekli ve son derece burjuvaca bir şeydir.

Kont Grandsailles, uzun süren bir siyatik rahatsızlığından musdarip olmuş, bu da balo projesini bir kenara bırakmasına yol açmıştı fakat son günlerde, bundan yine sanki eli kulağında bir şeymiş gibi söz ediliyordu. Hastalığından dolayı Lamotte Şatosu'na hapsolduğu haftalar dışında kont Londra'ya gitmişti ve bu son zamanlarda ikisinin geçici ilişkileri hakkında imalarla dolu fısıltılar yükselmişti; bunlardan biri, saygıdeğer Lady Chidester-Ames ile arasında yaşanan daha açık ve daha sürekli ilişkiydi. Ama kont ister şatosunda, ister Londra'da ister hasta olsun, metreslerinin kollarında bile olsa Madam Solange de Cléda üç yıl boyunca istisnasız her gün çiçek almaya devam etmişti. Ve yaseminler, mevsimi geldiğinde, aynı alışıldık ambalajlarında mutlaka yeniden ortaya çıkıyordu.

Bu son yıllarda, Grandsailles, Paris'teki kısa konaklamalarının her birine Solange'la karşılaşmış ama bu karşılaşmaların hiçbiri samimi bir havada geçmemişti; kalabalık içinde bir araya geldiklerinden, yüzeysel bir sohbetin sınırlarını aşan hiçbir özel görüşme yapmamışlardı. Kendisine daha fazla kur yapılan ve hayran olunan Solange, onun Paris'in en zarif ka-

dını olduğunu ileri süren hayran kalabalığıyla kuşatılmış olarak yaşıyordu. Vikont Angerville, silik Pygmalion* rolünü oynayarak, Babylone Sokağı'ndaki, kısa sürede zarafetin, lüksün ve ruh yüceliğinin doruğuna ulaşan Solange'ın salonunun atmosferini inceden inceye işlemişti. Angerville'in neredeyse sürekli varlığı, onun konta duyduğu eşsiz duyguları bilmeden, Madam Cléda'ya gizli bir aşk beslediğini düşündürebilirdi. Ama son zamanlarda Grandsailles'ın tuhaf ilişkileri etrafında dönen söylentilerin uyandırdığı kaygılara hatta endişelere rağmen, Angerville, Solange'ın zihninde kontla muhtemel bir evlilik umudunun yeşerdiğinden her fırsatta kuşkulanıyor gibi görünüyordu.

1939 Ağustosu sonunda akşama doğru, bir gün rahibe Launay Paris'e geldi. Önlüğünün ucuyla sağ gözünü kurulayarak, Doğu Garı'nda ikinci sınıf bir vagondan indi. Kont Grandsailles uzun bir süre kalmak için Paris'e gelecekti ve her zamanki gibi, rahibe, kontun gelir gelmez tüm isteklerini tatmin edebilecek şekilde iki ikametgâhını da hazırlamak için üç gün önceden geliyordu.

Bu konutlardan biri, adeta resmi adresiydi, *Meurice* Oteli'nin dördüncü katında, uşağı Grimard'ın göz kulak olduğu oldukça melankolik bir süit. İkincisi, Boulogne Ormanı'nın ortasında gizlenmiş, Boulogne Ormanı tarzında -diğer bir deyişle, hiçbir tarzı olmayan-, kesin olarak kötü bir zevke göre düzenlenmiş ve Lamotte Şatosu'nun nadir mobilyalarının yanına gönderilmeden evvel kırk yıldır orada duran değerli eşyaların bulunduğu iki katlı küçük bir evdi. Boulogne Ormanı'nın 1900 numaralı evi, kendisinin görülmesini tümüyle engelleyen kestane ağaçlarıyla çevrilmişti ve kontun en giz-

* Yunan mitolojisinde yaptığı kadın heykeline âşık olan biri. George Bernard Shaw'ın bir oyunu. Çiçekçi bir kıza, görgü kurallarını öğreten bir profesörü konu alır. (ç.n.)

li randevularına tahsis edilmişti. Ama bu adres, antikacılarca, kökçülerce, nadir kitap ve tuhaf eşya satıcılarınca, çiçekçilerce de biliniyordu. Kapıcı rolü gördüğü evin birinci katında dairesi olan rahibe, ikinci katın acayip ve lüks detayları ve karmaşasının bakımına istemeyerek de olsa aşırı bir özen gösteriyordu. Temizliğini yaparken her zaman iç çekiyordu: "Yüce Tanrım! Şu uzun hayatımda neler neler gördüm!"

Grandsailles'ın metreslerine ayrılmış, mobilyalar dışında sadece bildik bakım malzemelerinin yer aldığı oda her zaman vaktinden önce hazırlanır, ihmal edilmez ama büyük bir çaba da gösterilmezdi. Buna karşılık rahibe, bir simyacıyı kıskandıracak, karmaşık ve anlaşılması güç ecza malzemelerinin istila ettiği kontun odasında ve salonunda saatlerini geçirirdi: Kısa sürede kirlenen ve bir bebek bezi gibi sürekli değiştirilmesi gereken beyaz bez bantlara sarılan gözenekli toprak şişelerde muhafaza edilen keskin kokulu merhemler; fil hastalığına yakalanmış ağrılı ve şişkin eller gibi tavandan sarkan, siyah siğiller ve morumsu urlarla dolu ağır kökler; opak cam kristalizuarlarda kalın bir cıva tabakasına yatırılan kedi derileri... Bu tuhaf nesne yığını içinde, bir kenara konulmuş masanın tertemiz örtüsü üzerinde, rahibe tarafından aşırı bir özenle yerleştirilmiş aynı boyutta ama farklı renkte, biri kırmızı mineli, diğeri mavi, ikisinin de yanına yine mineli ve uygun renkte bir bardakla bir kaşık bulunan iki şişe yer almaktaydı. Bu iki şişenin içinde çikolata rengine yakın yapış yapış yeşil bir sıvı vardı. İkisi de kokusuzdu, tatları keskindi ve birbirinin zıttıydı. Kırmızı olan sağdaki şişe, çok şekerli, yoğun bir çeşit nektardı; soldaki, mavi olan, uçucu bir sıvıyı barındırmaktaydı. Tadı öyle acı, öyle mide bulandırıcıydı ki, ilkinden bir kaşık alıp etkisini gidermedikçe, geri çıkarmadan yutmak imkânsızdı. Rahibe, kontun gecenin bir yarısında uyanıp, canı isterse, ışığı yakmak zorunda kalmadan, karanlıkta

karıştırmadan kullanabilmesi için bu iki şişenin her birinin konumuna özel bir dikkat gösteriyordu.

Kont, mesleki tecrübelerine dayanarak, bu iki şurubun karışımının sadece afrodizyak etkilere sahip olmadığını, aynı zamanda sık kullanımının diğer sinir merkezlerinde, özellikle de beyinde güçlü bir uyarıcı gibi etki gösterdiğini de biliyordu. Napolili Porta'nın *Magiae Naturalis*'inde, tam oluşturulmamış olsa da, kendi iksirininkine benzer bir formül bulmak mümkündür. Gerçekten de bu, ona göre, Fransa'ya 1600'de Béroalde tarafından sokulan -kontun favori kitabı, bir nevi İncil'i- kusursuz *Poliphilo'nun Rüyası*'nın* adeta anahtarını oluşturan Ortaçağ'ın aşk şerbetiydi. 18. yüzyılın tüm rasyonalist ve pozitivist eğilimlerinden tiksinen kont, Albertus Magnus'un, Paracelse'nin ve Raymond Lulle'ün eserlerini derinlemesine incelemiş ve doğanın tüm görünümlerinde onların yüce tasarılarını sürdürmüştü. Pitoreskin absürde yaklaştırdığı bir kişilik olan, hijyen nedeniyle yedi yaşından beri yıkanmadığını ileri süren ama en nadir ve en hoş otların niteliklerine aşina görünen yaşlı kökçü Guimet'nin kendisine yardım etmesini sağlamıştı. Grandsailles, yaşlı kökçüsünün batıl inançlarının anlaşılmaz niteliğini bir yana bırakarak, bu formüllerin sahtekâr görünümlerinin altında sıkı sıkıya sakladığı ampirizm hazinesinin her gün biraz daha farkına varıyordu. Gerçekten de en modern ilaç formüllerini içeren kitap, asırlar boyunca Ortaçağ'ın saflığı olarak görülen gizemleri başka isimler altında diriltmekten başka ne yapıyordu ki? Simyacıların değerli madenlerin ve taşların mineral dünyasına atfettikleri tedavi edici nitelikler ve etkilerle dalga geçilmemiş miydi! Oysa bugün altın tuzlarına güçlü bir ilaç gibi bakılmamakta mıdır? Peki ya hasta bir bedenin o veya bu

* Hypnerotomachia Poliphili. (ç.n.)

kısmına kimi canlı hayvanların doğrudan sürülmesine ne demeli? Salgıları ve salyalarının radyonun kısa dalgalarıyla değil ama gök kürelerin müziğini daha uzaklara yayan gezegenler arası kısa dalgalarla doğrudan temas ettiği daha fazla kanıtlamış göründüğüne göre, bir kara kurbağası, bir krizalit, sadece bilinmeyen elektrikli olayların değil, aynı zamanda, hatta daha ziyade, radyoaktivite olaylarının değerli ve şaşırtıcı agregaları değil midir? Rahibe Launay'a gelince, ona tüm bunlar anlatılsaydı, bu onun kulaklarına bir ilahi gibi gelecekti; beklerken, bu ne işe yaradığı belirsiz, birbiriyle uyumsuz ilaç ve nesne koleksiyonunun, özellikle kontun odasını topladığı bir sabah tesadüfen bir kitabın içinde Durtal'ın,* Gilles de Rais'in** satanist pratiklerine adadığı bir kitabı resmeden ürkütücü bir dişi şeytan gravürü olan sayfasıyla karşılaştığından beri, korkunç bir kükürt kokusu yaydığını düşünüyordu. O sabahtan sonra, rahibe açık kalmış kitaplara bakmamaya özen gösteriyor ve yukarı kattaki odalarda parmak ucunda yürümeye çalışıyordu.

Kont Grandsailles, Paris'e geldiğinden beri meşgul ve düşünceli görünüyordu. Lady Chidester-Ames'la kesin kopuşu, peşini bırakmayan bir dizi kuruntuyla ruhunu daraltıyordu ve artık öğleden sonralarının çoğunu, Lamotte Şatosu'ndaki uzun inzivalarında giriştiği ve Pierre Girardin'le zengin imgelerle yüklü gündelik konuşmalarının daha da pekiştirdiği bu tuhaf meditasyonlara doğrudan ya da dolaylı olarak bir hareket noktası sağlayabilecek belge ve kitaplar bulmak için özel kitapçılarda geçiriyordu. Dahası, Solange de Cléda'yı bilinçaltında çantada keklik saydığından, dört yıl boyunca, ona sahip olma arzusunu yitirmişti. Ama şimdi onu düşünmek

---

* Hayal ürünü yazar, Huysmans'ın *Là-bas* adlı romanının kahramanı.

** Mavi Sakal. (ç.n.)

kontu yeniden keyiflendiriyordu. Cléda'nın hayali kendiliğinden düşlerine giriyor ve orada başrolü oynuyordu. Yine de, "istediğim zaman benim olacak" diye düşünerek, büyük düşler kurmayı reddediyordu. Solange'ın hayali birkaç saniye içinde silikleşip kayboluyor gibi görünüyordu fakat aniden kendisinin ona yönelttiği çapkınca imalara cevap verirken asil ve içten bir şekilde eğilmesi canlanıyordu gözlerinde: "Tamamen size ait olduğumu pekâlâ biliyorsunuz." O zaman Grandsailles zayıf düştüğünü hissediyor ve gözünü kararta-rak antikacılara dalıp, ölçüsüzce alışveriş yapıyordu...

Paris'te geçirdiği dokuz günün sonunda kont, Solange'la uzun uzun baş başa bir görüşme yapma isteğine daha fazla direnemedi. Bu, dört yıl önce kontun odasında meydana gelen olaydan sonra ilk ciddi buluşmaları olacaktı.

Grandsailles uygun bir dekor yaratmak arzusuyla, çay saatlerinde genellikle boş bir muhit olan Dauphine'in yakınında bulunan, yüksek tavanı ve büyük kristal şamdanlarıyla gösterişli bir restoranı tercih etti. Akşamın sonunda, *Château de Madrid*'e gidip ormanda vals yapabilirlerdi. Grandsailles arabasıyla, Solange de Cléda'yı Babylone Sokağı'ndaki evinden aldı. Yağmur yağmaya başladığında Dauphine'in girişine vardılar. Yağmur damlalarının oluşturduğu oynak bir ırmağın süzülerek aktığı büyük bir pencerenin yakınındaki bir masaya oturdular ve kont oturdukları süre boyunca enstrümanını çalması için kemancıya bahşiş verdi.

"Bu son beş yıl boyunca kaydettiğiniz ilerlemeler," diye başladı Grandsailles. "... Kaçınılmaz olarak beni kendi hayatımı sorgulamaya itti. Hiçbir zaman Londra'ya gitmek istemediniz ama parıltınız oradaki tüm salonlara, özellikle de en düşmanca olanlara kadar sızıyordu."

"Hepsini sizin için yaptım..." dedi Solange, sağanağa bakarken. "Size olan aşkımı itiraf ederek gururumu çiğnedi-

ğim günden beri, bu aşkın sizin seviyenize uygun olmasını istedim."

"Yine de," dedi Grandsailles. "Asla çiğnediğinizi düşünmediğim gururunuzdaki kırılmayı, sosyete idolü rolü oynayarak kısmen giderdiğinizi yadsıyamazsınız."

"Şan şöhret," dedi Solange, "su kabarcıklarından başka bir şey değildir."

"Merak edip de, duygularımızın temellerini objektif bir şekilde incelemeye kalksaydık," diye sürdürdü Grandsailles, yaktığı sigarasını Solange'a uzatarak. "Gururunuzun, arzumun şu anki hassaslığından tatmin olacağına eminim fakat yine de 'arzum' diyorum, sizin kadar iyimser de olsam 'aşk' olarak nitelemeye cesaret edemiyorum, çünkü söküp atması çok kolay... Tersinden, benim Stendhalvari yöntemlerime göre aşkın duygularımdaki ünlü 'billurlaşmasına' bakarsam, kesinlikle hiçbir şey yok..."

"Sizin gözünüzde itibar kazandığımı biliyorum fakat size yararsız göründüğü halde neden 'arzu' kelimesini kullanıyorsunuz?" diye Solange ağırbaşlı bir şekilde sordu.

"Nihayet bizi de açık açık tartışabileceğimiz şu anki zihniyetinize nasıl değer verdiğimi anlatmam olanaksız," dedi Grandsailles, Solange'ın sakinliğini kaybetmediğine emin olmak için dikkatlice ona bakarken.

Solange, Grandsailles'a hayranlıkla baktı. "Bu harika," diye düşündü. "Onca hesap, onca katılık. Bana planlarını dayatmak için beni pohpohluyor. 'Hiçbir şey' kelimesini vurgulayabilirdi fakat hayır, 'kesinlikle' sözüyle onun altını çizmeliydi... 'Söküp atması çok kolay'... Ne korkunç bir cümle... *Söküp atmak!*.." diye içinden tekrarladı büyülenmiş olan Solange.

"Size sormak isteyeceğim soruyu sormaya hakkım yok. Sadece benim kafa yapıma duyduğunuz inanca güvenebilirim..." dedi Grandsailles ve devam etmesinin rica edilmesini bekledi.

"Mağlup, diz çökmüş birine eşit koşullar içindeymiş gibi davranılamaz."

"Cevabınızın güzelliği ve asaleti, rezil sorumu sizden daha fazla saklamamı engelliyor: Sizi sevmediğimi bildiğiniz halde, sadece benim metresim olmak için çıktığınız merdivenleri inmeyi kabul eder miydiniz?"

"Size daha önce söylemiştim – evet."

"Peki..." dedi Grandsailles birden şaşırarak. "Aslında bunun daha azı söz konusu. Ama aynı zamanda daha fazlası. Sizden istediğim..." Avucunu bir süre alnına dayadı.

Solange usulca bu eli yüzünden uzaklaştırdı.

"Bana ne olduğunu bile söylemeden, beni yine terk edeceksiniz" dedi sitemli bir ses tonuyla.

"Doğru, şimdi söyleyemiyorum!" diye yanıtladı, yeniden soğukkanlı havasını kuşanan kont. "Ama bir sonraki görüşmemizde size anlatacağıma söz veriyorum. Bugün, size Lady Chidester-Ames'la olan ilişkimden bahsetmem gerekiyor; bu aşk benim ruhumda tahmin edemeyeceğim bir tahribat yarattı."

Solange belli belirsiz bir şekilde kontun elini sıktı.

"Evet, biliyorum," dedi Grandsailles. "Bunu size anlatmamamı tercih ederdiniz... Sizi temin ederim ki bu ilişki artık bitti.... Yine de korkarım beni dinlemek istemiyorsunuz... İlişkilerimizin ahlaksızlığına ilişkin tüm bu hikâyeler yanlıştır; ayrıca, bu aşkın tüm detaylarını bilseydiniz, sizden beklediğim şeylerin daha insani, daha kabul edilebilir olduğunu görecektiniz..."

"Benim aşkımda hiçbir şey asla kabul edilemez olamaz... Sadece kıskançlığımın biraz yatışmasını bekleyin."

"O halde size Lady Chidester-Ames'dan bahsetmeyeceğim..." dedi Grandsailles. Solange'a dalgın dalgın baktı. "Aşkın ideal fizyolojisinde, orgazmın mutlak olarak iki partnerde de eşzamanlı olarak yaşanması gerektiğine inanıyor musunuz?"

"Bunun mutlak bir koşul olmasa da arzu edilir bir durum olduğunu düşünüyorum," dedi Solange.

"Yine de ilkçağlardan beri, fiziksel aşkın ortodoksisi bir tek bu soru etrafında dönüp duruyor gibi görünüyor," dedi Grandsailles.

Uzun bir sessizliğin ardından:

"Ortaçağ'da çok yaygın olan kimi uygulamalar, onu, aşk alanında büyücülük sanatının nihai amacı haline getiriyor."

"Aşk büyüsü olaylarından mı bahsediyorsunuz?"

"Evet," dedi Grandsailles. "Asırlar boyunca dogma gibi kabul edilen bu inanışları düşünüyorum; ikisini birbirine yaklaştıran hiçbir şey olmadığı halde, bilerek seçilmiş iki kişi arasında aşk yaratmak için büyülere başvurma olanağını içinde barındıran inanışları... Aşk, bir çeşit tutsaklık ya da ceza gibi onlara tedricen dayatılıyordu."

"Öyle görünüyor ki, ne modern psikoloji ne de yakınlardaki bir dizi biyolojik buluş bu gibi yöntemleri tam olarak ortadan kaldırabilmiş..." dedi Solange içe işleyen bir ses tonuyla, derin bilgisinin küçük beyaz kedi patileriyle, akıcı konuşmalarının hafif dalgalarında gerinerek.

"Çok doğru," dedi Grandsailles. "Seyirleri ve metotları, olağanüstü şiirsel güzelliklerinden bağımsız olarak, şaşırtıcı derecede usa yatkınlıklarıyla da beni etkileyen, aşk büyülerine benzer şeyler anlatan birçok öyküyü yeniden okudum!"

Solange kollarını göğsüne çapraz koyup, iki eliyle omuzlarını sıktı. Bu haliyle dikkatle dinlemeye hazırlanmış gibi görünüyordu.

"Tercihen birbirine karşı düşmanca hislere sahip, sevgili haline getirilecek bir çift seçerek başlanılıyor..." diye Grandsailles yeniden söze girdi. "Bakir veya bakire olmaları gerekmiyor fakat seçildikleri andan itibaren, sonuna kadar hiçbir şekilde cinsel ilişki yaşamamak zorundalar. Bedenlerinin, Es-

ki Mısır'dan beri biriktirilen bitkilerin afrodizyak etkileri biliminin, hazırlanmasına katkıda bulunduğu yiyecek ve içeceklerle beslendiği ve hayal güçlerinin, birçoğu aşıkları birleştiren, Olocliree'nin güçlü deyişlerini ve ünlü aşk diyaloglarını içeren uygun öykülerle coşturulduğu cinsel yoksunlukla geçen ayların ardından – o zaman, ama sadece o zaman, çiftin ilk buluşması gerçekleşiyor, o zaman büyü etkisini göstermeye başlıyor. Bu 'takdim' için, birbirlerinin karşısında çıplak olmaları gerekiyor. Yalnızca burçlarının konumuna göre seçilen ve diğer yararlı etkilere sahip, değerli madenlerden ve taşlardan yapılmış takılar takabiliyorlar. Törensel bir hava içinde geçen bu buluşma boyunca, tek bir kelime etmemeleri, tek bir fiziki temasta bulunmamaları gerekiyor. Bu kuralın bir şekilde ihlal edilmesi, aşk büyüsünün nihai başarısını tehlikeye düşürebiliyor. Bu ilk buluşmanın ardından, ince bir sanatla, doğan arzularını dürtmek üzere daha çok buluşmaları sağlanıyor. Ama ilişkileri, beklenenin aksine, normal fiziki eğilimleri artıracağı yerde, geriletiyor. Bu sefer, temiz sevgilerinin akışı, ülküleştirme olarak adlandırılabilecek yeni bir aşamaya yöneliyor."

"Yüceltme," dedi Solange.

"İkinci buluşmalarının ardından, vücutlarının neredeyse tamamını iç içe geçmiş yapraklarla örtüyorlar; dördüncü görüşmelerine, şık kıyafetlerle geliyorlar ve ilk çıplaklık halleri sırasında sergiledikleri edepsizliğin yerine, bir bale gösterisindeymişçesine, önceden kararlaştırılmış hareketleri, nihai aşamaya yaklaştıkça düzeliyor, daha uysal ve alçakgönüllü bir şekilde kusursuz duyguları ifade ediyor."

"Bu tür bir teşhirciliğin, böylesi törenlere maruz kalan iki insanın duygularında ters yönde bir uyarıcı etkisi gösterebileceğini, ikisinin de birbirine karşı tamamen beyinsel bir arzu duymalarına yol açabileceğini anlıyorum," dedi Solange.

"Ama bedenlerine uygulanan bu korkunç Tantalos işkencesi ile aşk denen bu egemen ve daimi duygu arasında ortak olan bir şey var mıdır?"

"Evet, kesinlikle evet," yanıtladı Grandsailles. "En azından metinler öyle diyor ama tabii çiftin sınavın sonuna istenilen şekilde ulaşması şartıyla."

"Büyü nihayet tamamlandığında ne oluyor?" diye sordu Solange. "Hedef nedir?"

"Sonunda," dedi Grandsailles, "iki âşık, kabarıklıklarıyla şık düğün togalarını andıran örtülere sarınmış bir halde, tek başlarına, yüz yüze bırakılıyor. İkisi de, bedenlerinin birbirine temasını engellemenin yanı sıra, onları mümkün olduğunca kıpırtısız tutacak şekilde ayrı ayrı bir mersin ağacının dallarına tutunur. Belli bir zamanın sonunda, büyü tutarsa, yüz ifadeleri dışında aralarında bir iletişim kurmadan, iki sevgili de eşzamanlı olarak orgazm yaşar. Ve bu olayın her zaman gözyaşları içinde yaşandığı söylenir." Grandsailles sözlerini tamamlarken, Solange'ın bardağına çay doldurdu.

Yeni bir sessizlik çöktü.

"Bu gözyaşları," dedi Solange, "ve yüz ifadelerinin sergilediği sonsuz sayıdaki zevk ile acı nüansları, hiç şüphesiz, insani edimle hayvani edim arasındaki en derin ayrımı ortaya koyan şeydir."

Ardından kendi kendisiyle yaptığı bir tartışmayı sürdürürmüşçesine, yeniden söze girdi:

"O halde fiziki bir temas olmadan büyük bir aşk yaşamak mümkün mü? Bu, doğrudan bizi, Platon ve Epikür'ün görüşlerini uzlaştırmamıza olanak verecek, tümüyle yeni bir aşk teorisine götürür."

"En azından dikkate alınmayı hak eden yeni bir sapkınlık bu," dedi Grandsailles kararsız bir şekilde.

"Öyle bile olsa, Ortaçağ'a özgü inanışların tamamının böyle olduğunu kabul eden etkiye aşırı açık kafa yapılarına sahip insanlar dışında, bu tür bir şeyin mümkün olabileceğine ciddi ciddi inanıyor musunuz?"

"Haklısınız," dedi Grandsailles. "Bugün bu aşırı duyarlık hallerine ancak gerçek psikolojik canavarlar yaratarak ulaşılabilir... Bununla birlikte, modern psikopatoloji her gün hastanelerimizi dolduran histero-epileptiklerin haremindeki sahip olma olaylarıyla aynı yapıda gözlemler sunmaktadır. Bir kadın bedenini anında yay gibi büken isterik kasılma -normal bir insanın bu bükülmeyi gerçekleştirebilmesi için haftalarca akrobatik eğitimden geçmesi gerekir-, Charcot'dan beri çok iyi bilinen, hastaların normalde yapamayacakları bu kıvrılma hünerlerini sergilemelerine olanak veren spazmlarla aynı ruhsal temellere sahiptir adeta. Büyük oyuncuların kendilerinden talep edilince akıtmayı becerebildikleri gözyaşları, her bakımdan hakiki acının yarattığına benzer sinir boşalmalarını tetikliyor gibidir; burada, benzetimin sınırları, zevkle açıkça aynı biyolojik kaynağa sahiptir. Aslında, ruhsal araçlar olarak adlandırılabilecek şeylerin yarattığı zevk olgusu, gözyaşlarına nazaran irademizden daha bağımsız olsa da, mekanik hareketten ayrıldığı ölçüde daha da şiddetlenir ve daha yavaş gerçekleşir. 'Ruhsal' kelimesinin, benim kullandığım anlamıyla saçma göründüğünü ve çağımızın materyalist zihinlerde dalga konusu olacağını biliyorum. Ama genel aşk görüşü, 18. yüzyıldan bu yana bize sunulduğu şekliyle bana yanlış geliyor. Doğru kullanılmadığını düşündüğüm 'yıldırım aşkı' kavramı da, kapalı bir çöküşün, insanlığın 'düşünün' içinde yok olup gittiği detayların ve çerçevelerin olmayışının keskin belirtilerinden biridir. Dikilitaşlar, karmaşık geometriler, matematiksel oranlar hayal edebilen ve uyandıklarında, düşlerinde çözdükleri zor mimari estetik problemlerini uygulamanın pe-

şine düşen Mısırlıları, Rönesans insanlarını göz önüne aldığımızda, çağdaşlarımızın düşlerindeki hafiflik bir skandaldır ve düş gördükleri zamanlar, acınası günlük yaşamlarının sefil güldürüsünden zar zor ayrılabilmektedir."

Solange kızardı çünkü hiç düş görmezdi.

"Bu aynı hafiflik tutkuları da yok ediyor," diye Grandsailles konuşmasını öfkeyle sürdürdü. "... İki insan birbirini istediğinde, arzularını tatmin etmek için birbirlerine saldırıyorlar, nerede, nasıl, hangi koşullarda olduklarının önemi yok – acemice kollarını bükerek, birbirlerini tükürüğe boğarak, sadece geçici ihtiyaçlarını ve taşkınlıklarını gidermeyi hedefliyorlar. Yaşamımdaki tüm aşk deneyimlerim, Baküs'ün ayinlerini andıran bu tür yakınlıkları mahkûm eder ve bunlara karşı çıkar! Nasıl ilhamı gelen bir şair güzel şiirler yazamıyorsa, aynı şekilde bir âşık da gerçek bir tutku yaratmayı başaramaz... Tersine, başlarda neredeyse hiç olmayan arzu, bir dizi planlı billurlaştırmanın ardından geliştirilebilir ve duygusal mırıldanmaların görüldüğü bulanık durumdan, vücudun karışık harcından başka bir yapıda olan estetiğin soğuk parıltılarına götürülebilir. Gerçek bir mimari yapar gibi bir aşk inşa etmek istiyorum. Her bir çizgisinin sertliği, Mimar Palladio'nun bir sone gibi çarpıcı penceresinin her bir köşe taşının keskinliğiyle çınlamalı – belirsizlik sahanlığına uzanan mermer merdivenleri, arzu kapısının eğişinde beklerken oturulacak bankları, korku kolonları, kenger yapraklarından yontulmuş kıskançlık direkleri, kırılmış alınlıklar biçiminde çekingenlikleri, tırabzanlar gibi yuvarlak huzurlu gülümsemeleri, büyülü esrime kubbeleri ve kümbetleriyle bir aşk oluşturmak istiyorum."

Solange, iradi bir çabayla, sadece onu dinlemek için etrafındaki diğer gürültüleri duymamayı başarmıştı. Tanrı aşkına, neden Grandsailles'ın kendisini sevmesini sağlayamıyordu?

Her bir kelimesi onun üzerinde böyle bir güce sahipken, sürekli onunla yaşarsa ne olacaktı! Solange, onu dinlerken bir yandan da içinden tekrar ediyordu: "Nasıl bir güce sahipsin ki, kelimelerinin her biri gizlice ruhuma yerleşiyor?"

Ama Grandsailles tipik bir hareketle daracık eldivenlerinden birini giymişti bile ve bu ona, şimdiden sokağın köşesine varmış gibi bir hava veriyordu.

"Bir sonraki sempatik büyü seansımızı ne zaman yapacağız?" diye sordu Solange, en neşeli ses tonuyla.

"Yarından sonraki gün, aynı saatte burada yeniden buluşalım mı? Evet, biliyorum, size her şeyi anlatmam lazım!" dedi Grandsailles.

Ardından, yeniden dünyalı birine dönerek, ekledi:

"Söz vermiş olduğum halde, sizi *Château de Madrid*'e götürmediğim için bana kızmıyorsunuz değil mi şekerim? Çok üzgünüm, gerçekten geç oldu."

"Bu deneyime atılmadan evvel sizinle bir kez daha dans etmek isterim; bu da yasak olacak mı?" dedi Solange, kalkıp ellerini kontun omuzlarına koyarken.

Kont, Solange'ın sol elini öpmek için sadece başını çevirdi:

"Aramızda şu âna kadar bir şey yaşanmamış olması gerçekten bir mucize... Arzumuzu azaltacak hiçbir şey yapmayacağımıza yemin edelim!" dedi boğuk bir sesle.

Ardından, diğer eline de bir öpücük kondurarak, kendinden emin, alçak bir sesle:

"Birbirimize bir büyüyle bağlanacağız..."

"Sizin büyünüz... Acaba bir daha bugünkü kadar sizden büyülenebilecek miyim?" diye sordu Solange, yüzünü ona doğru uzatarak.

"Ama ben de sizin büyünüze kapılmak istiyorum..." dedi Grandsailles, gözlerinin derinliklerine bakarak ve dokunmadan, koluna girerek.

"Yarın akşam Béatrice de Brantès'de birlikte akşam yemeği yiyoruz," diye ayrılacakları esna ona hatırlattı Solange. "Daha işin başında olduğumuza göre... En dekolte elbisemi giyebilir miyim?"

Solange'la sohbet kontu bitkin düşürmüştü ve ormandaki evine dönüp sanki şiddetli bir sinir krizi geçirmiş hissiyle erkenden yatmıştı. Yatağında, *Annales de Démonologie** kitabını rasgele açtı ve bir dişi şeytanın uyanıkken göründüğü tuhaf durumlardan birinin çok detaylı bir tasvirine rastladı. Aziz Dominik tarikatından saygıdeğer bir peder, 16. yüzyılın başında, her seferinde farklı bir konuyla üç kez bu olayların kurbanı olmuş: Günah çıkarma kabininde otururken, günah çıkarttırdığı kadının şeytani bedeni, insani bedeninden ayrılıp, pederin ellerini ve bacaklarını sımsıkı bağlayarak, saygıyla ve dindarca diz çökmüş ikiziyle konuşmasını bir an olsun kesmeden, ona zorla korkunç bir zevk yaşatmış.

Grandsailles, baş ve işaretparmaklarıyla ensesini kaşırken kitabı kapatıp, *Poliphilo'nun Rüyası*'nı şeritle işaretlenmiş olan yerden açtı ve okudu:

"Bu son vazonun ağzı, düzensiz ve kaba bir şekilde üst üste konmuş bir yığın şeklinde, cilasız ve şekilsiz değerli taşlardan oluşan bir kümeyi ya da zengin bir dağı kuşatıyordu: Bundan dolayı dağ çetin ve tırmanması güç görünüyordu, ayrıca farklı, tuhaf renklerde bir ışıltı yayıyordu. Dağın zirvesinde, gövdesi ve dalları altından, yaprakları zümrütten, normal boyuttaki meyvesinin kabuğu parlatılmamış altından ve her biri bir bakla büyüğündeki çekirdekleri yakuttan olan bir elma ağacı yükseliyordu. Çekirdekleri birbirinden ayıran zar

* Şeytan Bilimi Yıllığı.

ya da deri gümüştendi. Bu baş yapıtın soylu işçisi, onun kimi yerlerini yarı açık, çatlamış, taneleri henüz olgunlaşmamış narlarla süslemişti. Bu taneleri, kocaman incilerden oluşturmuştu. Kesinlikle muhteşem ve neredeyse doğayı utandıracak bir buluş."

"Buluş" kelimesine gelince Grandsailles ışığı söndürdü ve kendini derin bir uykuya bıraktı. Deliksiz uyuyup, sonraki sabah on bir buçukta kalktı. Tam çıkmak üzereyken, antrede rahibeyle karşılaştı. Kadın, kontun gözlerinin içine bakarak:

"Mösyö yeşil şurubu kötü amaçlarla kullanmamalı... Sayısız masum küçük ruh, arafta bu dünyaya inme saatini bekliyor!" Ardından, Grandsailles'ın bastonunu aradığını fark ederek, ona yardım etmeden ekledi: "Rahibenizden bir şey gizlemeyin! Sizin yatağınızı o düzeltiyor!" Bunun üzerine, homurdanarak uzaklaştı: "Zavallı küçük melekler! Tanrı'ya şükür!"

Bu yıllar boyunca bir düş Solange de Cléda'nın peşini bırakmamıştı: Bir gün Moulin des Sources'a sahip olmak. İşte bugün, önceleri boş bir hayal gibi görünen, belirsiz bu proje, sebatının meyvelerini toplayarak gerçekleşme aşamasına gelmişti. Canı gönülden istenmelerine rağmen Solange'ın dileklerinin, sadık, hızlı, şaşmaz ve koşulsuz bir suç ortaklığı kurulmadan, kendiliğinden gerçekleşmeleri görülmemiş bir şeydi. Bu sefer bu dileğine, Mösyö Girardin'in eşsiz fedakârlığı sayesinde ulaşmıştı. Noter, bu suç ortağı rolüyle, hiçbir şekilde konta ihanet etmeyi düşünmüyor hatta tam tersini hedefliyordu. Çünkü mesleki ödevi gereği, Solange'ın kesin talebi üzerine, müvekkilinin niyetini bir sır gibi saklaması ne kadar doğruysa, Moulin des Sources'un Solange'ın mülkiyetine geçmesinin kont açısından mutluluk verici bir şey olacağına inancı da o derece tamdı. Böylece bu mülkiyet, Grand-

sailles'ın kafasını kurcalayan sanayileşme kaygılarını ortadan kaldırarak, sadece dost ellere geçmekle kalmayacak, ayrıca Solange ile kont arasındaki bu işlemin yol açacağı üstü kapalı çıkar birliği, yumuşak kalbinin derinliklerinde şiddetle gerçekleşmesini dilediği evlilik olasılığını artıracaktı.

Bununla birlikte, Mösyö Girardin, tüm çabalarına rağmen son bir makul fiyat elde edememişti ve şimdilik orayı kesinlikle satın almamasını telkin etmeye karar vermişti. Rochefort, başlarda ileri sürdüğü fiyatı ciddi oranda azaltmış olmaya rağmen, hâlâ arazinin gerçek değerinin iki katından fazlaya denk düşen bir miktar talep ediyordu. Üstelik toprağın tarımsal verimliliği, böylesi yüksek bir yatırımı hak etmiyordu. Madam de Cléda, servetinin hemen hepsini istediği şekilde harcama hakkına sahipti fakat İsviçre'de genç bir oğlu vardı ve noter, bu çocuğu düşününce tereddüt yaşıyordu.

Girardin, meselenin kesin bir çözüme kavuşacağı randevuya giderken bu ruh hali içindeydi. Solange de Cléda onu, şöminesinde yılın ilk ateşinin yakıldığı odaya bitişik küçük salonda karşıladı. Girardin, Solange'ın elini öptü ve söze girdi:

"İngiltere'nin, Almanya'ya savaş açtığını size söylemeliyim."

"Bir başka deyişle, biz de kaçınılmaz olarak savaşa sürükleneceğiz," dedi Madam de Cléda bir sessizliğin ardından. "Fransa kararını en fazla birkaç saat içinde vermeli. Hatta şu anda bile, savaş ilanımız duyuruluyor olabilir..."

Dışarıda, bahçede biri tekdüze çekiç darbeleriyle çivi çakıyordu. Girardin, Moulin des Sources konusunu açmak için yanıp tutuşuyor ama Solange'ın yoğun sessizliğini bölmeye cesaret edemiyordu. Uzun ağızlığı vasıtasıyla sigarasından derin nefesler çekip, küçük odayı baştan başa turluyordu. Mösyö Girardin sabırsızlığını bastırıp, sakince oturdu. Ardından, küstahlığından utanıp ayağa kalktı ve uygun bir duruş

buldu. İki eli, masaya koyup açtığı dosyanın üzerinde, bedeni öne doğru bükük, başını belgeleri inceliyormuş gibi eğdi: Böylece saygılı bekleyişi ve telkin edeceği fikir, daha az kişisel bir nitelik kazanıp, mesleki ödevlerine yorulacaktı.

"Affedersiniz... Emrinizdeyim," dedi Solange, masanın yanındaki büyük bir koltuğun derinliklerine gömülüp. Ardından kararlı görünen bir ses tonuyla devam etti: "Sıkıntılı halinize bakarak, Rochefort'un önerdiği fiyatta ısrarcı olduğunu anlayabiliyorum. Önemi yok. Bunu iyice düşündüm. İşlemin mümkün olduğunca çabuk yapılmasını istiyorum. Savaş yeni karışıklıklara yol açabilir."

"Kesinlikle," dedi Girardin ılımlı bir ses tonuyla. "Bu, düşünülmesi gereken yeni bir durum yaratıyor. En doğrusu, biraz bekleyip olayların nasıl gelişeceğini görmek."

"Neler olacağının ne önemi var, ben bu işi bitirmeye kesin kararlıyım!" diye artan bir sabırsızlıkla cevapladı Solange.

"Bu durumda Madam, bana düşen, mesleki vicdanım gereği, Moulin des Sources'u mevcut şartlarda almanız halinde, oğlunuzun mirasının sadece bu mülkiyetle sınırlanacağını çünkü bu durumda Haussmann Bulvarı'ndaki iki dairenize de ipotek konacağını son bir kez size hatırlatmaktır."

Solange kalkıp, yeniden odada dolaşmaya başladı ama bu kez ağızlığını masada bırakmıştı ve tipik hareketiyle, titremesini engellemek istercesine, kollarını göğsüne çapraz bir şekilde koymuştu.

"Moulin des Sources'un toprakları," dedi, sanki kendi kendini ikna etmeye çalışıyordu. "... Yeni tarımsal tekniklere başvurulması halinde, kolaylıkla gelirini üçe katlayabilir; o halde oğlum bir gün kârları toplayacak ve o zaman bu alıma sevinecektir."

"Hayır Madam. Moulin des Sources'un Rochefort'un bize dayattığı ağır koşullarda satın alınmasının ancak bir kapri-

sin geçici bir çözüme bağlanması gibi görülebileceğini yadsıyamazsınız... Onu, bir gün tekrar Grandsailles'ın arazisine katma olasılığı kesinlikle yok..."

"Sizin deyişinizle," diye sertçe kesti Solange. "Bu 'kapriste,' kontla gelecekteki bir evliliğe dair benim bir takım hesaplar içinde olduğumu mu düşünüyorsunuz?"

"Yüce bir aşk duygusuyla hareket edildiği için, ortada haksız hiçbir şey görmüyorum," diye noter başını saygıyla eğerek yanıtladı.

"Mevzu bu değil," diye haykırdı ağlamanın eşiğine gelen Solange.

Ardından, kendini tutarak, kararlı ama kibar bir şekilde:

"Bu yaptığım çılgınca olsun olmasın, sorumluluğu üzerime alıyorum. Bu toprak bana lazım. Mutsuzluğa mahkûm benimkisi gibi bir tutkuyla, eğer bu 'kapris'i gideremezsem, hayatım altüst olacak... Köksüz kalacak. Oğlum, zamanı gelince kalbinde beni affedebilecek ve şerefim üzerine yemin ederim ki oğlumun geleceğinden ben sorumluyum. Buna karşılık, fedakârlığım ve adanmışlığım sınır tanımayacak... (Elini Girardin'in omzuna koydu.) Hiç tanımadığınız halde oğlumun çıkarlarını savunmak için, kontun çıkarlarının aksine konuştunuz. Bundan dolayı size teşekkür ederim..." Büyük bir çabayla ama kendinden emin bir şekilde Pascal'ın ünlü deyişini düzelterek, devam etti: "'... Kalbin de kendine has nedenleri vardır ki, kalp hiçbir zaman anlayamaz.' Grandsailles beni sevmiyor. Artık bu kesin, kendisi itiraf etti. Pekâlâ, onun sevebileceği, isteyebileceği biri haline geleceğim. Grandsailles ormanı istiyordu – ben onun ormanı olacağım, kadın olacağım. Onu baştan çıkarmak için değil, onun bu derece ilgisizliğinin hakkını vermek için dönüştüm. Çünkü ben, kendimi onun sevdiği her şeye hayran olmak zorunda hissediyorum, Grandsailles şimdi beni beğeniyor! Lady Chides-

ter-Ames'la evlenebilir... Gururumdan bir şey eksilmez, ben Onun Kadını olacağım. Belki ben onun ne karısı, ne metresi, ne de kölesi olacağım fakat en azından, armasının üzerine kazınmış Kadın olacağım. Evet..." Daha da ateşli bir şekilde devam etti: "... Kontu seviyorum. Evet, kontu sevdiğim ve nihayet kendimi onun altında fakat ona ait bir arazide, onun toprağında boy verdiğimi hissetmek için ormanı alıyorum!"

Bir süre sustuktan sonra:

"Size bir şey söyleyeceğim: Ben kesinlikle şeytanca bir gururun kurbanı olmalıyım – Grandsailles'a duyduğum aşkın karşılığı olmamasına katlanamıyorum... Fakat küçük görmesi beni öldürecek! (Ateşe yaklaştı ve şöminenin önündeki halıya çömeldi.) Gerektiğinde, gururumu onun toprağına gömecekler..."

Girardin gitmeye hazırlanıyordu. Eğilip selamlarken, zar zor duyulabilen bir sesle mırıldandı:

"Madam, hayatınız hakkında bilmem gereken kadarını biliyorum ve bu kadarıyla saygım derin bir sevgiyle birleşiyor."

"Her şey benim için hem acı hem güzel..." diye iç geçirdi Solange.

Ertesi sabah, Moulin des Sources'un satışı konusunda anlaşıldı ve işlem tarihi bir hafta sonrası olarak belirlendi.

4
AŞK GECESİ

Barbara Stevens'ın reçineli çamlarla çevrili yazlık villasında, Veronica ve Barbara, eskilerin deyimiyle "sarışın mevsimi" sarsılmaz temiz bir arkadaşlık duygusu içinde, küçük çocuklarına etle tırnak gibi bağlı bir şekilde geçirmişlerdi. Birbirine sımsıkı kenetlenmiş iki arkadaş, canlarının içi ufaklıklarının, temmuzun ilk dördün ayları, ağustosun dolunayları ve eylülün son dördün biçimini almış olan, bir tırnak gibi düz ve parlak aylarıyla aynı tempoda büyümesini günbegün izliyorlardı. Çünkü, yine eskilerin deyimiyle "şarap rengi sonbahar" gelmiş, bal rengi ışığıyla Bordeaux kırlarını sarartıyordu. Ve bu günlerde genç bir Baküs gibi hırpani giyinmiş, yaşlı bir Bordeaux'lu denizcinin, uzun uykusundan apar topar uya-

nıp, denizdeki ilk burgaçların hâlâ uzak gürlemelerinden kaçmak için acele ederek, kollarının altında rulolanmış bir halde, artık ıssızlaşmış olan çevredeki özel plajların geride kalmış kabinlerini götürdüğünü görmek mümkündü.

Eylülün ilk yarısının sonlarına doğru, Barbara Stevens ve kızı Veronica, doktorun tavsiyesi üzerine Betka ve oğlunu Arcachon'daki villalarında bir ay daha kalması için bırakarak, Miss Andrews ile birlikte Paris'e döndüler. Barbara Stevens, savaşa rağmen, aniden ve kesin olarak on gün sonra yapılması kararlaştırılan Kont Grandsailles'ın balosunun -bu kez resmi- duyurusundan sonra dönüş tarihini öne çekmişti. Paris'e varınca, paraya ihtiyaç duymadıkça annesiyle pek konuşmayan ve kendine ait bir çek defteri olduğundan beri neredeyse onunla hiç konuşmayan Veronica, *Ritz*'den ayrılmaya ve Betka'nın Quai des Orfèvres'deki stüdyo dairesinde kalmaya karar verdi. Böylece Veronica, kızının "acayipliğine" zayıf bir itirazla cevap veren annesinin gizli arzularının önünü açmış oluyordu çünkü sonuçta ikisinin ayrı ayrı daha bağımsız bir yaşam sürmelerine olanak veren bu yeni düzen, Barbara'yı bir dizi tedbir ve gereksiz gizemlerden kurtarıyor, -şu âna kadar anne rolünü oynamak zorunda kaldığı- evinin kapılarını, geçen yaz mevsiminde biriktirdiği yeni flörtlerine açıyordu. Veronica tüm bunları biliyordu ama kendini Betka'nın dairesinin atmosferine, sabahları Madam Maurel'in -kapıcı, kahvaltıyı getiren oydu, temizdi fakat başka da bir özelliği yoktu- saçlarıyla aynı renkte ve incecik çatlaklar görülen kapkalın porselen fincanlarda sunulan, dumanı tüten, sıcacık sütlü kahveye hayran olduğuna inandırmıştı. Bir de arkadaşının kedisinin -hiçbir özel yanı olmayan, herhangi bir mırıltıya benzeyen- mırıltıları vardı... Başka? Ah, ifade edilemeyen ama "kesinlikle" onu oraya bağlayan bir şey, çünkü orada, genelde çok sakin olan kafasını sürekli uyarılmış bir halde tutmayı başarıyordu.

Birkaç günün sonunda, sanki önsezileri somutlaşıyormuşçasına Veronica, merdivenlerde, onda günün geri kalanında üzerinden atamayacağı tarif edilemez bir huzursuzluk yaratan, tuhaf bir görüntüyle karşılaştı. Bu, kendisi gibi ince uzun, tuhaf bir insandı. Başı ve yüzü sımsıkı beyaz deri bir kaskın içine hapsedilmişti. Gözleri hizasında V şeklinde hafif bir aralık ve ağzının olduğu yerde yatay, çok daha dar bir başka aralık daha vardı. Yukarıdaki delikler, kaş gibi görünen üç kat deriyle süslenmişti ve böylece gözlerin parıltısı, indirilmiş bir siperin ardından nasıl görünürse öyle görünüyordu. Aşağıdaki deliği çevreleyen yine üç kat derinin gölgesiyle maskelenen ağız, hiç görünmüyordu.

Bu parlak maske, korkunç bir hastalığı, ürkütücü bir sakatlığı saklıyor olmalıydı. Yüzü saklı adam, bir kolu koltuk değneğine tutunmuş, diğeri saman rengi şık bir elbise giymiş olan Madam Ménard d'Orient'in koluna dayalı bir halde, kararsız adımlarla, merdivenleri basamak basamak güçbela inmişti. Avluya çıktıklarında, Madam Ménard d'Orient'in beyaz elbiseler içindeki şoförü, yapmacık bir ilgiyle koşup tuhaf sakatın arabaya binmesine ve oraya rahatça yerleşmesine yardım etmişti. Bu sırada, kapıcının oğluyla oynamakta olan bir çocuk çetesi, ağızları bir karış açılmış, ağırbaşlılığın esamisi okunmayacak bir şekilde, bu ürkütücü sahneyi izlemek için oyunlarına ara vermişlerdi. Veronica, sabah kahvaltısından sonra, dönüşlerini yakalamak için her sese kulak kabartmıştı ama arabanınki bir türlü işitilmiyordu. Çok geç bir saatte yollarını gözlemek için sahanlığa çıktığında, Madam Ménard d'Orient'in kapısının kapandığı sırada sakatı aralıktan şöyle bir görebilmişti.

Daima zeki olan okuyucu, bu şaşırtıcı kişinin, deri maskeli adamın, bir süre önce *rata*'sı parçalanan Baba'dan başkası olmadığını tahmin etmiştir. Ona olay yerinde bayıltma-

dan tüyler ürpertici bir trepanasyon uygulamışlardı. Bu hayatını kurtarmıştı ama kafatası kemiklerinin çoğu, onu tümüyle biçimsiz bırakacak şekilde kırılmıştı. Madam Ménard d'Orient, haberi alır almaz, Baba'yı İspanya'dan ambulansla getirtmiş ve en iyi uzmanları onun başucuna çağırmıştı. Son çare olarak, bu parçalanmış başı, bu olay için özel olarak tasarlanmış ortopedik bir kalıbın içinde aylarca sıkıştırılmış halde tutarak riskli bir tedavi yöntemine başvurulmasına karar verilmişti. Bu andan itibaren, Baba vakası, osteopatların, cerrahların ve ortopedistlerin temel tartışma konusu haline gelmişti ve Madam Ménard d'Orient'in salonu, sürprizlerle ve sırlarla dolu bu kemiklerin yerlerine yerleştirilmesi meselesiyle ilgili uzmanlar arasındaki ardı arkası kesilmeyen sohbetlere tanık olmuştu.

Çünkü, bir kemik nedir? Tüm kemik uzmanlarının kendilerine sorduğu ama geçici de olsa tatmin edici bir cevap bulamadıkları soru buydu. Kimileri için kemikler, kireçli su borularında oluşan çökeltilerde görülen taşlar gibi çirkin ve hareketsiz, donuk taşlardan başka bir şey değildi; kimileri ise, kemikleri, oportünizm ve hayal gücü dolu dövülgen katılaşmaların en ırsi cisimleşmesi olarak kabul etmekteydi. Çünkü en modern osteopati teorisyenleri, onulmaz olduğu dahi düşünülen kimi kırık vakalarında kemiklerin yerine oturmasını hızlandıran şaşırtıcı metotları bulup, hayata geçirmişti. Artık fizik egzersiz yapamayacak olan yaşlı insanlar, kemikleri üzerinde etkide bulunacak düşsel bir yorgunluğa yol açacak şekilde geçmişte yaptıkları yolculukları hayallerinde yeniden yaşamaya zorlanıyordu. Dolayısıyla yaşlıları düşsel yolculuklara çıkararak kemiklerin yerine oturması sağlanabiliyorsa, bu, kemiklerin pek de saçma şeyler olmadığını göstermekteydi!

Sonuç olarak, yeni "kemik kaskı" yapması için Katalan Soler'e başvuruldu. Onu, Madam Ménard d'Orient'e, Solange

de Cléda tavsiye etmişti, çünkü birçok işinin arasında, yarış arabasını sürerken taktığı ustaca bir deri kask tasarlamış ve bizzat bunu kendi elleriyle yapmıştı. Kaskı sipariş edecekleri esnada, ortopedist Soler'e Baba'nın kafatası filmini göstermiş, Katalan bir şok yaşamıştı. "Yüce Tanrım! Sanki kemikler bir kafatasına değil de bir ayağa ait!"

Yine de yüzde yüz Katalan ve büyük bir ustalığa sahip Soler, İtalyan ortopedist Blanchetti'nin yönlendirmeleriyle, şaşırtıcı bir aygıt yaratmayı başarmıştı. Baba'nın kaskı teknik ve aynı zamanda sanatsal bir başarıya dönmüştü.

Kask, alın kemiği ile art kafa kemiğini tutan düzeltilebilir kesmeleri gösteren bir jeodezik çizgi şebekesiyle boylamasına bölünmüştü; alın kemiği dikişlerinden geçen enlemesine jeodezik çizgilerle birbirine bağlanan diğer kesmeler ise, iki çeper kemiğini bastırmaktaydı. Bu boylam çizgilerinin her birinin kenarına, ayakkabıda görülen türden içinden yağlı deri bağların geçtiği delikler açılmıştı. Ama bir dizi metalik sistem, sıkarak ya da gevşeterek, ustaca hizalanmış, hem bağımsız hem de birbirine göre düzenlenebilen bu deri kesmelerin her birindeki baskıyı tam olarak ayarlamaya olanak veriyordu.

Bu kaskın metafizik ve korkunç görünümü olarak addedilebilecek şey, yüze yerleştirilme biçiminden kaynaklanıyordu. Her maske için geçerli olan ürkütücü yan bir kenara bırakıldığında, gerçekten korkunç bir detay, görünüşünü sadece şaşırtıcı kılmıyor, ayrıca iğrençleştiriyordu da. Bu detay, burun yerinde derinin üzerine açılmış, yanaklık hizasında sıkıca gerildiğinden onun burun olduğunu ispatlamaya bin şahit gerektiren, ince bir beyaz oğlak derisi zarıyla çevrilmiş üçgen bir aralıktı. Diğer yandan, bu zarın üzerine hava almasını sağlayacak, her solumada titreşen iki ürkütücü delik açılmıştı. Korkunç nabız atışlarını andıran bu ritmik hareketler, izleyi-

cide, yeni doğmuş bir bebeğin kafasının tepesindeki zayıf eklemlerin yumuşak pürtüklü yapısına parmağımızı değdirdiğimizde hissettiğimiz aynı biyolojik dehşeti yaratıyordu. Ama yine de Baba'nın tüm başkalaşımı burada değildi; insanı yıldırım çarpmışa döndüren, V şeklindeki göz deliğinin her zaman katı ve nüfuz edilemez olan bakışlarına verdiği tuhaf sabitlikti. Bakışları, fiziki ve manevi acıdan kaynaklandığını düşündüren keskinliğiyle, gölgelerin derinliklerinde ışıldarken, daha da esrarlı bir hal alıyor ve her bakımdan bir Haçlı ordusu savaşçısının inançlı ve ateşli bakışlarını andırıyordu. Sessizliğin bekaret kemeriyle kapanan ağzı, ateş gibiydi ve maskeli gözleri, iki parlak mızraktı.

"Sevgili meleğim," diye yazdı Veronica Betka'ya. "Quai des Orfèvres 37 numarada, senin ünlü Veronica'n dışında, fotoğraflarını ekte göreceğin tuhaf bir kişinin de yaşadığını öğrenmek seni şaşırtacak. Bu, İspanya Savaşı'nda yüzü korkunç bir şekilde yaralanmış bir havacı. Bir yıl hastanede kaldıktan sonra, artık ona gözünün içi gibi bakan Madam Ménard d'Orient'in korumasında yaşıyor. Bir korku romanından fırlayıp geldiğini sanıyor insan ama ilk görüşte yarattığı dehşete rağmen, insan hareketlerindeki asilliğe hayran oluyor ve sanki maskesi bakışlarının güzelliğini belirginleştiriyor."

Mektubunun yanına, haftalık *Lu*'nun son sayısında yayımlanan bir makaleden kestiği fotoğrafları da iliştirdi. Pagès'in kendisi tarafından çekilmiş bu resimlerde, Baba cepheden, yandan ve arkadan görünüyordu. Bu fotoğraflara, Baba'nın hem bir kahraman, hem de bir Marslı, osteopati alanında, genel olarak ise estetik cerrahi alanında yaşanan mucizelerden birinin somut örneği olarak sunulduğu, heyecan yaratan efsaneler eşlik ediyordu. Çünkü kendisiyle mülakat ya-

pılan Dr. Blanchetti'ye göre, ileride Baba'nın yüzünde hafif ve belli belirsiz yara izleri dışında bir şey kalmayacaktı.

Betka, Veronica'nın mektubunu aldığında, birçok geceyi uykusuz geçirmesine sebep olacak korkunç kıskançlık krizlerine tutuldu. Şimdi, Veronica gittiğinden beri onu ele geçiren kaygının nedenini anlayabiliyordu. Baba'yı İspanya'da bilmesine karşın, buna benzer korkular yaşamıştı! Oysa "korkulan başa gelmez" sözünü tekrarlamaktan hoşlanırdı fakat yanılmıştı! Gelebiliyordu işte! Çünkü sonuçta hiçbir şeyi öngörmek mümkün değildi. Ve kalbi şimdi ona, ne maskesinin ne de uyandırdığı tiksintinin Veronica'yı Baba'ya âşık olmaktan alıkoyamayacağını söylüyordu! Bir an için Baba'nın gözlerinde Veronica'yı hayal etmesi, sanki kıskançlığının yeniden açılan yarasına dökülen kaynar bir yağ damlası gibi onu derinliklerine kadar yakıp kül ediyordu. Yine de, dönüşünde, Veronica'nın kendisine anlattığı karşılaşmayla ilgili hiçbir yorumda bulunmadı. Çocuğuna sımsıkı sarılarak, tüm duygularını bastırıyordu. Sonbaharın sarımsı dekorunda, mezarından fırlayan Aziz Lazar'ın korkutucu imgesini andıran tümüyle beyaz sargılarla sarılmış Baba'nın uzun siluetinin kendisiyle kısa mutluluğu arasına girdiğini görüyordu. Ondan ya da başka birinden dolayı, aşk bir gün gelip Veronica'yı da kendisinden koparacaktı. Betka, kollarında bebeğiyle oturmuş, bir çamın üzerinden reçinenin yavaş yavaş akışını izliyordu. "Hepsi aynı özsudan doğuyor," dedi oğluna, sanki anlayabilecekmiş gibi... Oğlunun elini tutup, küçük tırnaklarını bir bir öptü. Kaçan mutluluğunun küstah ayının arpeji gibiydi bu öpüşler.

Üç gün boyunca yağmur durmamıştı. Grandsailles, Dauphine'deki randevusuna on beş dakika erken, Solange de Cléda beş dakika geç gelmişti.

"Çok güzelsiniz," dedi kont, eliyle kürküne şöyle bir dokunarak.

Solange baştan aşağı mavi tilki kürkü giymişti; sadece mantosu değil, başlığı da tilki kürkündendi ve ayakkabıları, yağmur damlacıklarının pul pul parladığı, aynı kürkten küçük tozluklarla kaplıydı.

Oturduklarında, Kont Grandsailles alçak sesle söze girdi.

"Bir süredir, deneyimin yasak alanlarını keşfetmek için daha ateşli ve daha coşkulu bir sabırsızlık hissettim... Şimdi, ne yapacağımıza soğukkanlılıkla karar verdiğimiz fikri... Oysa konuşmama devam ederken sesimi kontrol etmem gerekiyor..."

Grandsailles, nefes almak istermişçesine lafını kesti ve sesindeki heyecanı kontrol etmek için çaba harcayarak:

"Bu buluşma düşüncesi beni delirtti! Bu inanılmaz, ama bir yaprak gibi titriyorum! Bakın!"

Solange'ın elini tuttu. Gerçekten de titriyordu ve dişleri belli belirsiz bir şekilde birbirine çarpıyordu.

"Tatlım..." dedi Solange solarak.

"Şimdi siz benim suç ortağımsınız," dedi Grandsailles uysalca. "Bana boyun eğecek ve sapkınlığımın yasalarına en ufak detayına kadar uyacaksınız." Hem zorbaca hem iyi niyetli bir havayla sürdürdü.

Solange hafif bir baş hareketiyle olumladı.

"İlk aşama, sizi pek zorlamayacak," dedi kont, bu sefer tümüyle iyi niyetli bir şekilde.

Solange, uysalca ona gülümsemeyi deneyerek, teyit edici ve acılı yeni bir baş işareti yaptı. Kont uzun bir süre ağzını açmadı, bu sessizlikle, Solange'ın ikinci onamasının içerdiği boyun eğme anlaşmasını daha da pekiştirmeyi umuyordu.

"Peki, ne yapmam gerekiyor?"

Grandsailles, sakince, ajandasının sayfalarından birine Boulogne Ormanı'ndaki evinin adresini yazdı; koparıp, kararlı bir hareketle Solange'a uzattı. Bu sefer, bu kâğıt parçasını alarak, sürekli ve belli belirsiz bir nevroz halindeymişçesine, neredeyse elektrik yemiş gibi titreyen Solange'ın narin eldivenli eliydi. Grandsailles, Solange'ın bakışları karşısında, örtünün üzerine bir şeyler çizip göstererek, olayı en küçük detayına kadar düzenleyerek ve her noktasını düşünerek, birkaç kısa ve kesin cümleyle ona talimatlarını verdi. Solange, alnının ve dudaklarının buz kestiğini hissederken, yanakları iki kızgın kömür halini almıştı.

"Kestane ağaçlarından oluşan korunun girişi orada bulunuyor. Demir parmaklık açık olacak. Orada duracaksınız, arabalar içeri giremiyor. Ev, yolun sonunda. Kapıyı çalacaksınız. Kapı açılacak ama siz kimseyi görmeyeceksiniz ve kimse size yolu göstermeyecek. İkinci kata çıkacaksınız. Koridorda solunuzdaki ilk kapı, sizin soyunma odanız. Aydınlık olacak. Orada soyunacaksınız."

"Tamamen mi?" diye sordu Solange.

"Evet," dedi kont. "Odama gelip, yatağa uzanacaksınız."

"Odanızın nerede olduğunu nasıl bileceğim?" diye yeniden sordu Solange.

"Benim odamla sizinki arasında, koridora açılan kapı dışında bir kapı daha var..." dedi Grandsailles, kurşunkalemiyle, soluk çizgilerle resmettiği soyunma odası planını okşayarak. "Odamda sizi bekliyor olacağım," diye devam etti daha hızlı konuşarak. "Odamın kapısını açtığınızda, tüm ışıklar otomatik olarak sönecek. Yatakta, karanlığın ortasında, on beş dakika kadar kıpırdamadan duracaksınız. Saat ikiyi vurduğunda, gideceksiniz. Bu zaman zarfında, aramızda hiçbir şey yaşanmayacak – ne bir hareket ne bir söz. Ayrıca, bu olaya ilişkin en ufak bir anıştırma bile yapamayacağımızı aklımızdan çıkarmayalım."

"Karanlıkta yatağı nasıl bulacağım?" diye sordu Solange, bir hata yapmaktan korkarmışçasına, kaygılı ve çocukça bir ses tonuyla.

Bunun üzerine Grandsailles'ın dudaklarından, diktatörlüğünün muzaffer ve nüfuz edici gidişatını zedeleyebilecek sert bir gülümseme yayıldı ve olabildiğince soğuk bir şekilde cevap verdi:

"Bunu da düşündüm. Yatağa ulaşmanız için tek bir adım atmanız yeterli. Odanızın diğer tarafında çok zayıf bir kandil ışığı olacak. Bu ışık, odadan çıktığınızda yolunuzu bulmanıza yardımcı olacak."

"Tanrım..." diye iç çekti Solange. "Tüm bunlar ne zaman yaşanacak?"

"Bu akşam," dedi Grandsailles.

"Saat kaçta gelmeliyim?" diye sordu Solange, ayağa kalkıp, Grandsailles'ın öpebilmesi için bileğinin bir kısmını ortaya çıkaracak şekilde eldivenini kıvırırken.

"Saat bir buçukta gelin." Ardından, son bir arzuya direnemiyormuş gibi, bir an için elinden tuttu ve ekledi:

"Bu randevuya, şu anda üzerinizde olan kürklerle geleceğinizi varsaymak hoşuma gidecek."

Kont Grandsailles, yağmurun çizgiler halinde aktığı büyük pencerenin gerisinden, Solange'ın, şoförünün yardımıyla Rolls-Royce'unun derinliklerinde kaybolmasını izledi. Sonra cebinden ince bir sigara çıkarıp, ucunu sert diş darbeleriyle kopardı ve Creux de Libreux Ovası'nın bir köylüsüne yakışır bir şekilde bir halk adamı kayıtsızlığıyla kopardığı parçayı tükürdü. Kadife bir kılıftan, altın sapına üç kartal pençesi işlenmiş, elmas çivili obsidiyen sigara ağızlığını çıkarıp, sigarasını içine yerleştirdi ve garsona yaktırdı.

Solange, arabasının dibine gömülmüş, Grandsailles'la kısa ve özlü randevusunun yorucu duygulanımlarını anbean tekrar yaşıyordu. "En azından," dedi kendi kendine, "artık sadece beni düşünüyor; bana ne savaştan ne de balosundan bahsetti..."

Solange de Cléda, saat tam bir buçukta, kestane ağaçlarından oluşan korunun sınırını belirten küçük ferforje parmaklığı aştı ve yolu yarıladığında, giriş kapısının açıldığını gördü. Yağmurda beklememesi için, biri onu gözlüyor olmalıydı. Ne olursa olsun, yağmurun kesilmesini istemiyordu: Bu koyu gri hava, bu son üç günde Kont Grandsailles'la zaman ve mekân bakımından bir tür fluluk içinde yaşadığı her şeyi örtüyordu. Merdivenleri tırmanırken, boğazının düğümlendiğini hissetti. "Pes edeceğime öleyim daha iyi," diye geçirdi aklından. Ama sanki ayakları kanatlanmıştı. Kararlı bir hareketle, soldaki birinci kapının tokmağını döndürüp, ağzına kadar açtı ve soyunma odasına girdikten sonra en ufak bir gürültü çıkarmadan kapadı. Bir anda, süt gibi beyaz bir ışığın, baş döndürücü yoğun bir parfümle karışarak gözlerini kamaştırdığını hissetti. Odanın dört duvarı boydan boya güllerle süslenmişti. Aynı günün sabahında hemen oluşturulan bu dekor, "Paris kenti" mevsiminin resmi festivallerinin sunucusu, ünlü çiçekçi-dekoratör Grimiert'in eseriydi. Çiçekler, tüm duvarları saran ve yaprakların arasından zar zor görülen, enlemesine kesişen yeşil ve beyaz bez iplerle tutturulmuştu. Ama her kesişme yerine, bütüne güneş parlaklığı katan, altın sarısı kaytandan bir düğüm yerleştirilmişti. Zemindeki döşeme, koyu yeşil, kalın bir halıyla kaplanmıştı. İnsan, tekdüze kadife bir enginlikte bulunduğu yanılsamasını yaşıyordu. Tuvalet masası da, gerçek bir gül buketinin gerisinde kayboluyordu ve tam

ortasında, *Poliphilo'nun Rüyası*'ndaki tasvire göre titizlikle yapılmış, altın ve yakuttan, küçük, çatlamış bir nar biçiminde ışıl ışıl bir mücevher duruyordu. Bu mücevherin yanında, üzerine incilerle sadece "Teşekkürler" yazılmış kenarları inci süslemeli küçük bir levha vardı.

Soyunması bir an süren Solange, kontun odasına ulaşan kapıyı açtı ve her şey bir anda karanlığa gömüldü. Öne doğru bir adım atmasıyla, bacağı yatağa çarptı; usulca, ani denebilecek bir çeviklikle, düz ve gerilmiş çarşafların üzerine uzanıp, kıpırtısız durdu. Ciğerlerini parçaladığını düşündüğü nefesini kontrol etmeye çalışıyordu. Yüzü tavana dönüktü ve kollarını göğsünde çaprazlamıştı, tüm duyularındaki hareketliliği yatıştırmak için mücadele ederek, inatla kendi ölümü dışında bir şey düşünmemeyi deniyordu. Böylece, yavaş yavaş, kıpırtısızlığın eşiğine çok yakın olduğunu hissederek, zevki tekrar dürtmeyi başardı.

Dışarıda, rüzgârın Wagnervari ezgisi içinde dalların aralıksız olarak birbirine sürtündüğü, yağmurda sırılsıklam olmuş yapraklı dalların öfkelenip, ıslak kumaş şaklamasıyla kapalı pencere kanatlarını tokatladığı duyuluyordu... Saat ikiyi vurduğunda, Solange kalktı, bir tüy gibi hafifti ama hemen hızını kesti ve kapıyı arkasından kapatmadan evvel birkaç saniyeliğine dizini yatağın kenarına dayadı, sonra güllerle süslü soyunma odasını beyazlığıyla tekrar aydınlattı.

Solange gidince, Kont Grandsailles odasında ışığı yaktı. Yatağının hafif kırışık çarşafları, Solange'ın bedeninin izini taşıyordu ve onun onulmaz eksikliği, tüm ruhunu işgal ederek ve arzusunu, bağrında en çelişkili duyguların amansız bir mücadeleye giriştiği derin bir ümitsizliğe gömerek, kontu sarıyordu. Öncelikle, depreşmiş burjuva önyargıları, onca içtenlikle kendisine boyun eğdiğinden ötürü Solange'ı mahkûm ediyor ve hemen sonra horgörüsünün üvendiresi gelip,

karşısına çıplak çıkmayı kabul etmesi için pek de zorlamadığı bu kadına duyduğu saygının hâlâ el değmemiş zarını acıyla delip geçiyordu. Acı, belki de doğru olmayan yargısındaki aceleciliğinden ötürü vicdan azabına, ardından da gözyaşları olarak dökülen sonsuz bir şefkate dönüşmüştü. Çünkü koyu karanlıkta bile, Solange'ın çıplaklığı ona işkence edilmiş, küçük düşürülmüş bir kurbanın çıplaklığı gibi görünmüştü!..

Ama bu merhamet duygusu tüm yoğunluğuna rağmen çok kısa sürmüştü çünkü şimdi dağınık düşüncelerinin iki yanlı karmaşası, çok daha net, küçültücü, hükmedici ve katlanılmaz bir duyguya boyun eğiyordu: Kıskançlık. Evet, Solange'ı tanıdığından beri ilk kez bu duygunun kendisini kemirmesinden rahatsız olmuştu! Ve temelsiz de olsa tek hipotez, Solange'ın bir başkasına da kendisine olduğu kadar rahatlıkla kendini verebileceği düşüncesi kanına dokunuyordu. Burada takılmıştı, bu olasılık sanki kesin ve gerçekleşmiş bir olay gibi görünmeye başlamıştı ona. Bu "büyülü" sahnenin ardından, Solange'ın kendini sevgiyle Vikont Angerville'in kollarına bıraktığını hayal etti ve bu bir anlık görüntü, kalbinde öyle şiddetli bir darbeye yol açtı ki, elini oraya koymak zorunda kaldı. "İki yaşındaki bir çocuk gibi sulugözlü oldum..." diye düşündü Grandsailles. Bir yandan da kasılmış parmaklarıyla göğüs kaslarına bastırıyordu. "Gerçekten de, tüm bunlar, benim yetersizlik kompleksimin yeniden ortaya çıkmasıyla, mantıki bir bütün oluşturuyor."

Kafası böylesi düşüncelerle meşgulken, bekleme odasının diğer ucuna doğru yöneldi ve yarı karanlıkta, bir bardağa bir kaşık yeşil şurubundan doldurup, dudaklarına götürdü: Hemen sıvıyı geri tükürdü, mide bulantısıyla hıçkırmaya ve şiddetli bir şekilde öksürmeye başladı; bir kaşık acı şurubun yarısını yutmuştu. O zaman ışığı yaktı. Rahibenin böyle bir ha-

ta yapması mümkün müydü? Buna hiç şüphe yoktu çünkü mavi mineli şişe solda, kırmızı şişenin durması gereken yerdeydi ve bardakların da sırası değişmişti. Bu eşya karışıklığı ona bir uğursuzluk alameti gibi göründü. Öfkeli bir şekilde zile basıp rahibeyi çağırdı.

Onu neden çağırdığını açıklaması gerekmemişti: Yerdeki bardak ve eğrilmiş ağzı yeterince açıklayıcıydı. Rahibe, uzunca bir süre, şişelere bir bir baktı, hatası gün gibi ortadaydı. Büyük bir üzüntüyle, başını vicdan azabını ifade eden şekilde salladı. Sonuçta, alnındaki kırışıklıklar gevşedi, zihninin derinliklerinde bu dalgınlığın nedenini bulmuştu. Şimdi hatırlıyor, gerçeği söylüyordu: Kontun iki şurubunu hazırladığı gün, savaş ilan edildiğini öğrenmişti... Gerçekten de, bildik eşyalarını düzenlerken gösterdiği titizlikle bu can sıkıcı olayı konta bildirmesi gerekiyordu.

"Pekâlâ, benim iyi yürekli rahibem," diye iç geçirdi Grandsailles. "Bu savaş benim açımdan büyük acılarla başlıyor!"

Rahibe kontun odasının kapısına doğru yürümeye başlamıştı bile. Uçlarını indirmeden evvel, çarşafı düzeltmek için boğum boğum elini bir kez üzerinden geçirdi; ardından, bir şey fark etmemiş gibi bir havayla, sadece kokudan rahatsız olmuşçasına yüzünü buruşturarak, çiçeklerle süslü soyunma odasına geçti.

"Allah cezanı versin Grandsailles," diye sabit fikrine yeniden yakalanarak homurdandı. "Çiçeklerle çocuk yapılmıyor!"

Kont Grandsailles, dışarı çıkmaya hazırlanmasına rağmen, büyük bir hareketlilik içinde, dairesini bir uçtan bir uca amaçsızca dolaşıyor, gerek Saint-James Parkı'ndaki herhangi bir çağdaş lordunun sportif yüzüne, gerek Richelieu dönemindeki bir danışmanın hafif muzip yüzüne iliştirilebilecek ne idüğü belirsiz şu ince bıyığıyla Angerville'in hoş çizgilerini zihninden atamıyordu. Angerville'in soğuk ve son derece

sosyetik gülümsemesi, dayanılmaz, sinsi bir ifadeyle yüklüydü. Angerville rakibiydi ve Solange'la evliyken, Angerville'in onun sevgilisi olmaya devam ettiğini hayal ederek kendine işkence yapmaktan zevk alıyordu! Sanki Grandsailles'ın beyninde aşkın aslanları serbest bırakılmıştı. Bekleme odasındaki dolabı düzenlerken gözucuyla onu izleyen -sessizlikte bu yırtıcı hayvanların kükremelerini duyabilecek olan- rahibe, kontun bir anda voltasını kesip, çalışma masasının çekmecesinden silahını almaya gittiğini görünce dehşete düştü. Bu, İngiltere'ye gitmeden önce mutlaka yaptığı bir hareketti ve gerçekten de ertesi gün Londra'ya gidiyor olmalıydı. Bununla birlikte, bu saatte yapılarak, erkene alınmış tedbir, Grandsailles'ın geceyi yatağında geçirme niyetinde olmadığını gösteriyordu. Ayrıca, silahı cebine usulca yerleştirme şeklini de sevmiyordu.

"Bir bu kâbus gibi randevu eksikti," dedi Grandsailles, mantosunu giyerken, yüksek sesle kendi kendine konuşuyordu. Lady Chidester-Ames'ın ateşli ve acil çağrısına boyun eğerek, aynı gün içinde İskoçya'da bir randevuyu kabul etmişti. Bu, duygularındaki karmaşayı daha da artırıyordu. Bu yolculuk, sonucunda barışmayı ummadığı bir gerçekti. Yine de, yakın zamanlara kadar hâlâ hayran olduğu bir metrese bir kez daha dönmesi, üstelik Solange'la ilk "aşk gecesinin" hemen ardından günler boyunca sessizliğe ve gizeme gömülmek isterken, artan gerginliğine, Solange'a bir şekilde ihanet etme, bir kötülük yapma duygusunu ekliyordu. Sanki onu aldatmıştı bile.

"Ne olursa olsun..." dedi yarı sayıklar bir halde, tüm öfkesini tek bir insana yönelterek. "... Angerville şerefsiz bir adam!"

Böylesi düşüncelerin işkence ettiği Kont Grandsailles, Montmartre Tepesi'ne gitmek için taksiye bindi ve onu, Solange'ın neredeyse her gece gittiği bir gece kulübü olan *Flo-*

rence's'in önünde durdurdu. Solange orada değildi. Bunun üzerine *Maxim's*'e doğru devam etti ve Béatrice de Brantès'in parlak zekâsıyla öncülük ettiği masaya oturdu. O akşam ondan nasıl da nefret ediyordu –sesi, onu, bir bülbül sesi gibi tırmalıyordu! Ortamı düzeltmek için, sohbet, iki gündür kimsenin görmediği Solange ile orada yemek yiyip, sonrasında gitmiş olan Angerville etrafında dönmeye başladı.

"Londra'ya gitmeden evvel onu görmek istiyordum, dedi kont içtenlikle, buradan kaçta çıktı?"

Şef garsona sordular. Angerville *Maxim's*'den tam olarak saat iki buçukta ayrılmıştı. Bunun üzerine Béatrice de Brantès, Prens d'Orminy'ye atfettiği korkunç bir hikâye anlatmaya koyuldu. Bu prens, gençliğinde, anarşist Gaillart'ın, geleneklere göre tan vaktinde gerçekleştirilen idamını izlemiş... Dönüşte, metresinin oturduğu evin önünden geçerken, Orminy kendini tutamayıp, basamakları dörder dörder çıkmış ve en tutkulu kucaklamalarıyla kadını, tadına doyum olmaz sabah uykusundan uyandırmış. Bir başın yuvarlandığını görmenin yarattığı taşkınlıktan, sinir geriliminden olabildiğince yararlanmak istiyormuş.

"Peh! Doğa böyle," dedi Saintonges kinik bir şekilde. "Erkekler gider ve gelir..."

Kont Grandsailles, tan vaktine kadar, hallere mal taşıyan tır şoförlerinin dinlenmek için uğradığı, sabaha kadar açık bir lokantanın penceresinin gerisinde oturdu. Bu gözetleme noktasından, Angerville'in konağının girişindeki iki kapıyı kolaylıkla izleyebiliyordu. Vikontun arabasının kapının önünde durması, kontun tahmin ettiği şeyi destekliyor gibiydi. Solange'ın çıkmasını bekliyordu... Ama güneş yükseldikçe, durumu ona daha gülünç görünüyordu. Hem utançtan yerin dibine geçtiğini, hem de bu meseleyi çözüme bağlamak için canice bir öfkeye kapıldığını hissediyordu. Angerville'i

kışkırtmaya karar vermişti ve Solange'la bunca zamandır evlenmemekle işlediği tek ve büyük hatadan dolayı kendine kızıyordu. Onu diğer tüm kadınlardan daha fazla sevebilirdi! Artık çok geçti. Saat yedi buçukta kont, daha fazla beklemeye tahammül edemeyerek, sokağın karşı tarafındaki Angerville'in konağına gitti ve kapıyı çaldı. Yatağında sıçrayarak uyanıp, kapıyı açan uşak, kontun dağınık görüntüsü karşısında korkmuş gibiydi.

"Acil bir durum," dedi Grandsailles. "Beni vikontun odasına götürün!"

Aslında, evi bildiğinden, yolu tek başına buldu ve davet edilmeyi beklemeden odaya daldı.

"Neler oluyor?" diye okumakta olduğu kitabı kapatıp sordu Angerville. Bir yandan da komodinin üzerinde sigaralarını arıyordu.

"Sanki beni bekliyormuş gibi bir haliniz var," dedi Grandsailles, aniden doğal haline dönerek.

Şüphelerinde yanılabileceği olasılığını düşünmemişti ve şimdi zaman kazanmaya çalışıyordu.

"Bakın sevgili Dick, kimse sırf onları pohpohlamak için böylesi bir saatte insanları rahatsız etmez fakat siz, gerçekten güvenebileceğim tek insansınız."

Angerville, melankoliden tükenmiş zayıf tazılar gibi, uzun kollarını pufla örtünün üzerine uzatmış bir halde, onu yarım kulak dinliyordu. Grandsailles devam etti:

"Şimdi size açıklayacak vaktim yok, bir saat içinde Londra'ya gidiyorum. Büyük ihtimalle size orada ihtiyacım olacak ve eğer bana, gerekirse geleceğiniz teminatını verirseniz kafam rahat gideceğim."

"Sanırım bu, Libreux madenlerinin imtiyazlarıyla ilgili bir mesele. Bana sadece bir telgraf çekmeniz yeterli, hemen gelirim."

"Teşekkürler," dedi Grandsailles sesine cimrice bir sevgi gösterisi tonu katarak. "En azından sizi uyandırdım diye vicdan azabı çekmeyeceğim. Kitap okuyordunuz."

"Doğru, okuyordum," dedi Angerville. "Solange de Cléda'nın tuhaf ruhsal durumu beni çok kaygılandırıyor. Aşırı heyecanlı bir durumdan aniden tam karşıtı bir duruma geçen başka herhangi birini görmedim. Dün akşama doğru yanından ayrıldım. Bir şenlik fişeği demeti gibi çıtırdıyor gibi bir hali vardı, sanki kürklerinden bir yanık kokusu yayılıyordu. Sohbetimize devam etmek için sabahın iki buçuğunda onu arayacağıma söz verdim. Hattın öbür ucundan sesini duymakta zorlandığımdan, konuşmamı bitirmeden telefonu kapattı... Bu, uykunun verdiği bir uyuşukluk değildi... Sanki... Büyülenmiş gibiydi..."

"Uyumak için Luminal alıyor," dedi Grandsailles, tüm gizemi tıbbi bir açıklamaya indirgeme kaygısıyla. "Ne okuyordunuz?"

"Janet'nin, Raymond Roussel'in nevrozuyla ilgili bir monografisini, *Bunaltıdan Esrimeye*," dedi Angerville.

"Bir kledalizm vakası mı?" diye sordu Grandsailles hafif alaycı bir gülümsemeyle.

"Kledalizm," dedi Angerville kitabı alıp uydurulan yeni kelimeyi iyice düşünerek. "Buna kıyasla daha karanlık ve daha güzel bir şeydir!"

Kemikli ve ince elini, Grandsailles'ın kaslı ve kusursuz bir orantıya sahip eline doğru uzattı.

Grandsailles ile Lady Chidester-Ames arasındaki, kadının İskoçya'daki şatosunda gerçekleşen (bu sefer kesinlikle sonuncu) görüşme, kontun yaşamının en fırtınalı deneyimlerinden biri olmuştu. Şimdi dönüş yolunda, sigara dumanının

anason kokulu sisinin sardığı kompartımanında oturmuş, sakin kumul manzarasının akışını izlerken, sağduyusundan ve Lady Chidester-Ames'ı öldürmemeyi başarmasından dolayı kendisini kutluyordu. Bir katil olmaktan onu alıkoyan iyi talihinin keyfini sürerken, kontun gözleri, kenar çizgileri eski bir lahitin siluetini andıran kurşun rengi büyük bir bulutu izliyordu. Bunun üzerine Grandsailles, -Lady Chidester-Ames'la ilişkisinin mezar taşı olan- bu bulutun ortasına ünlü Latince bir cümlenin Roma harfleriyle kazınmış olduğunu hayal etti:

CADAVERIBUS AMORE FURENTIUM
MISERABUNDIS POLYANDRIEN

Şu anlama geliyor:

"Burada, aşkın delirttiği zavallı bedenler yatmaktadır."

Kaçamak bir uykunun fluluğunda, mezar, tıpkı Adonis'inki gibi pınara dönüşüyordu. Şimdi tren bir nehrin kıvrımlı sularından geçiyordu. Adonis'in pınarının altın yılan şeklindeki fiskiyesinden gençlik iksiri fışkırıyordu. Büyük beyaz bulut, Solange de Cléda'nın gerdek yatağına dönüşüyordu. Cléda'nın yanında ise kanlar içinde bir yabandomuzu görünümünde Lady Chidester-Ames ölü yatıyordu.

Kont Grandsailles, döner dönmez artık Solange de Cléda'yla evlenmeye kesin karar vermişti. Ona öyle geliyordu ki hayatında Solange'ı mutlu etmek dışında bir hedefi yoktu. Gizemli aşk büyüleri alanındaki son bocalamaları, doğmakta olan aşkının ışığında, evliliğin pırıl pırıl yıldızı altında, fırtınalı bekârlığının yarasaları gibi birbiri ardına silikleşip, yok olan çocukluk dönemiyle ilgili saplanmaların gecikmiş ve acılı kalıntıları gibi gelmeye başlamıştı ona. Şimdi, Solange'ın tek taraflı aşkından dolayı ne kadar acı çekmiş olabileceğini tahmin edebiliyordu ama bundan sonraki mutluluğunun, önceki acıları telafi edecek kadar büyük ve umulmadık olacağını düşü-

nerek· kendini teselli ediyordu. Yine de, sabırsızlığı artacağı yerde kont, ruhunun önceki günlerde kendini tehlikeye atarak daldığı kompülsiyon ve öfke kuyusunun, -aslını söylemek gerekirse, *Şeytan Bilim Yıllığı*'na yaraşır- kâbusu andıran karmaşanın ardından ruhunda oluştuğunu hissettiği asil ve dingin duygulardan her an biraz daha sarhoş olabilmek için yolculuğunun saatler boyunca devam etmesini, olabildiğince uzun sürmesini istiyordu.

Balo için tespit edilmiş tarihe bir hafta kalmıştı. Şu günlerde bu konuyla hiç ilgilenmiyordu, neredeyse unutmuştu. Savaştan dolayı, olay, kaçınılmaz olarak yurtseverlik dayanışmasına ilişkin gerekçelere bağlanmıştı ve kont, yardımseverliğin yavan tadının, balonun sosyetik parıltısını kişiliksizleştirdiği ve soluklaştırdığı kanısındaydı. Ama artık balosunun yeniden bir kılıç gibi parlak bir ışığa büründüğünü düşünüyordu. Grandsailles balosunda, Madam Solange de Cléda ile nişanları resmi olarak duyurulacaktı. Grandsailles'ın Paris'e döndüğünü, Libreux'nün maden imtiyazı meselesine muhtemel bir İngiliz katılımıyla ilgili son verileri birlikte incelemek için onu garda karşılayacak olan noteri dışında kimse bilmiyordu. Kafası, Lady Chidester-Ames'la ilişkisiyle meşgul olan kont, bu konudaki son haberleri takip etmeyi ihmal etmişti. Bununla birlikte, Mösyö Girardin'in Madam de Cléda'ya duyduğu sevginin farkında olan kont, evlilik duyurusunun, herkesten çok noteri şaşırtacağını ve sevindireceğini düşünerek, kendini gülümsemekten alıkoyamadı.

Dolayısıyla trenden indiğinde Kont Grandsailles'ın ruh hali fevkaladeydi. Sevgiyle kucaklaştıktan sonra, iki adam *Meurice* Oteli'ne gitmek için arabaya bindi.

"Size büyük haberlerim var," dedi Girardin gerilim yaşadığı iç dünyasının dış yüzeyinde ışıltılar saçarak.

"Benim size vereceğim haberden daha önemli ve daha mutluluk verici olamaz," dedi Grandsailles. "Fakat bunları otele varınca konuşuruz."

Girardin altdudağını ısırdı.

Grandsailles'ın, noterinden, Solange de Cléda'nın Moulin des Sources'un mülkiyetini aldığını öğrendiğindeki öfkesi tarif edilemez. Bu öfke hem açıktı, hem de sanki kendini göstermiyordu.

"Harika!" dedi Grandsailles sert ve duygusuz bir şekilde. "Böyle davranarak, Madam de Cléda saygımı ve dostluğumu kaybetti."

Ama kontun gözlerinde parıldayan kinden, Girardin, uzun zamandır bastırılan gerçek, esas Grandsailles'ın -kararından dönmeyen, acımasız, dipte bulunan aşırı gururundan fışkıran temel bir güçle hareket eden, kinci bir Grandsailles'ın- su yüzüne çıktığını anladı. Üzülmüş olan Mösyö Girardin, her tür barıştırma çabasının yararsızlığını sezerek, olabildiğince temkinli bir şekilde şansını denedi:

"Yine de sayın kontun, bu satış sayesinde en büyük politik düşmanından kurtulduğunu ve Libreux Ovası'nın iyi niyetli, dost ellere geçtiğini göz ardı edemeyiz...

"Madam de Cléda artık benim arkadaşım değil," dedi Grandsailles.

Bu arada, zarif ve kararlı harflerle bir not yazmıştı. Bunu, ağzını mühürlemediği bir zarfa koyarak, Girardin'e uzattı.

"Hiç şüphesiz yakında müvekkilinizle görüşeceksiniz, bunu ona vermenizi rica edeceğim."

Not şöyleydi:

Madam,

Noterim Pierre Girardin'den, Moulin des Sources'un mülkiyetini edindiğinizi öğrendim. Bu alımın nedenlerini onayla-

madığımı bilmenizi istiyorum. Servetiniz buna olanak verdi ama bir Grandsailles'ın kalbinin parayla satın alınamayacağını bilmelisiniz. Bundan böyle kendinizi, benim arkadaşım olarak görmemenizi rica ediyorum.

Kont Hervé de Grandsailles.

Solange de Cléda, noterinin yanında bu mektubu okuduğunda, yüzü öyle sarardı ki, Girardin koltuğundan kalkıp, yanına gitti ve elini, ellerinin arasına aldı. Solange notu ona uzattı, ama içeriğini öğrenmeyi istemeyen Girardin karşı çıkınca, Solange:

"Her şeyi bilmenizi istiyorum. Kontun beni suçladığı nedenler aklımın ucundan geçmedi. Onunla geçireceğim beş dakika, bu yanlış anlamayı düzeltmeye yeterli gelecektir. Kont benim hakkımda herhangi bir şey sorarsa, bu sözlerimi ona söyleyin lütfen. Bana gelince, onurum şimdilik beni bu randevuyu istemekten alıkoyuyor."

Her zaman tez canlı olan Girardin, Grandsailles'la bir an önce görüşmek istiyordu.

"Kont," dedi. "Madam de Cléda mektubunuzdan büyük bir üzüntü duydu."

"İçeriğini size söyledi mi?" diye sordu Grandsailles.

"Hayır Mösyö, sadece korkunç bir yanlış anlama olduğunu ve beş dakikalık bir görüşmenin bunu çözeceğini söyledi."

"İstediği randevu gerçekleşecek. Ondan, gün ve saati belirlemesini talep edebilirsiniz."

Grandsailles, Girardin gidince, uzunca bir süreyi Solange'ın kendini haklı göstermek için öne sürebileceği argümanları tahmin etmeye çalışarak geçirdi. Kesinlikle makul hiçbir şey bulamıyordu: En azından baloya katılamama sıkıntısından kurtulmak için, birtakım sahte duygusal kurnazlıklara başvur-

makla yetinecekti. "Tıpkı bir karınca gibi sebatla çalışıyor!" dedi kendi kendine, Solange'ın ihaneti gibi gördüğü şey karşısında duyduğu hayranlığı, küçümseyici bir gülümsemeyle örtmeye çalışarak. Olası ve akla gelebilecek tüm imkânları kullanarak, on yıl boyunca günbegün güdülen tek amaç: Onunla evlenip, kontes Grandsailles olmak. Düello öncelikle gurur, itibar alanında gerçekleşmişti; sonra, bu çekişmede kontun baskın geldiğini anlayınca, paylaşılmayan bir aşkın işkencelerine eşsiz bir ruh yüceliği ve büyük bir fedakârlıkla boyun eğen alçakgönüllü kurbanı oynamıştı! Tüm bunların tek amacı, kendisinde bir acıma duygusu uyandırmaktı. Ama aynı zamanda çevreyi de gözden çıkarmamıştı; şeytanca bir tutkuyla basamakları birer birer tırmanırken, kararlı bir şekilde izlediği tek hedef, kendisinin gözünü kamaştırmaktı. Ve o, zavallı bir Libreux köylüsünden daha kurnaz olmayan, saf Grandsailles, neredeyse ağına düşüyordu; ona acımıştı. Onu etkilemeyi hatta daha da kötüsü kendisine âşık etmeyi, onu büyülemeyi başarmıştı. Çünkü şimdi bile, kinin derinliklerinde Solange'ı arzulamaya devam ediyordu. İçinden konuşuyordu: "Tek bir açık vermeden, kusursuz bir entrika yaptı, ama beni öyle az tanıyor ki, aramızda ortak çıkarlar oluşturarak benim üzerimdeki nüfuzunu pekiştireceğini hayal ederek son anda bağışlanamayacak, kaba, insanın ruhunu inciten bir hata yaptı. Bu nedenle, onu baloya bile davet etmeyeceğim!"

Kontun bunları düşündüğü sıra, Girardin geri dönmüştü. Soluk soluğaydı ve çocukça sabırsızlığından utanıyordu. Solange de Cléda'nın, kontla randevusu için belirlediği saati bir an önce gelip ona bildirmekten alıkoyamamıştı kendini.

"Bu beş dakikalık randevu ne zaman olacakmış?" diye sordu Grandsailles hırçın bir tonla.

"On gün sonra, saat altıda, Babylone Sokağı'nda," dedi Girardin, tarih ve saati bir kâğıt parçasına yazarken.

Grandsailles şaşırmıştı ve aptal gibi tekrarladı:

"On gün sonra mı?"

"Bunda anlaşılmayacak bir şey yok," dedi Girardin kendinden emin. "Madam de Cléda, balonun geçmesini istemiş olmalı..."

"Elbette," dedi Grandsailles.

Noterine tek bir veda sözü etmeden, incinmiş, hakarete uğramış bir halde odasına çekildi. Ne yani? Gurur, meydanı tekrar mı ele geçiriyordu? Evet öyleydi! Onun balosu Solange'ın umurunda değildi!

Böylece, Majinot hattının koruyuculuk afyonunun gerisinde, Grandsailles balosu nihayet gerçekleşti.

Son mutluluk ümitlerini bağladığı randevuyu on gün boyunca beklemek, Solange'ın bulunduğu şartlarda, âşık bir kadına yapılabilecek en korkunç sınavdı ve kontun kafasındakilerin aksine, -en kısa zamanda gerçekleşmesini tercih edeceği- bu randevuyu sadece kibarlığından ertelemişti. Kişisel ve derin ilişkilerinin dışındaki herhangi bir faktörün, bu buluşmada en ufak bir yanlış anlamaya yol açmamasını istiyordu. Solange, bunu, kendisinin her bir eylemine aşkın dışındaki her çeşit erek ve tutkunun yön verdiğini düşünmeye fazlasıyla eğilimli kontun kafasında oluşabilecek kötü düşünceleri, yanlış yorumları öngörmeye çalışarak yaptı.

Ama kontla görüşmesine kadarki bu on günlük süreyi atlatabilmek için her an, ne kadar büyük bir irade göstermek zorunda kalmıştı! Kararlaştırılmış anda Grandsailles'ın karşına güzelliği ya da ruhsal bütünlüğü bakımından hoş olmayan bir durumda çıkmayı hiçbir zaman bu kadar dert etmemişti. Tersine, kontun bir büyüyle bağlanmak istediği, canlı imgeleminden çıkmış o masalsı varlığa dönüşmek

için o güne dek kendisine hiç yapmadığı kadar sert bir şekilde işkence edecekti! Bunun üzerine, Grandsailles'ın kendisine lütfettiği bu beş dakika içinde hedefine ulaşabilmesi ve soylu bir şekilde "eşit olarak" dediği o gün olduğu gibi, onun yüzüne bakarak, bir kez daha diz çökebilmek amacıyla, Solange de Cléda'nın amansız ve sürekli azabı, birinin acılarının diğerine sirayet etmemesi ve el değmemiş güzelliğini soldurmaması için ruhunu bedeninden koparma işkencesi başladı fakat aşkı kutsamadan çıplaklığını sergilemeyi kabul ederken nasıl hiç utanmadıysa, aynı şekilde, bu kez de yere inmeyecekti: Onurunu ayaklar altına almadan, yanılsamasının mezarına uzanmış gibi, kaidesinin üzerinde diz çökecekti.

Bu fani dünyada her şey, zamanın kesin olarak durduğu ölüm dışında her şey, hatta ayrıntılarla dolu anlar bile akıp gittiğine ve tekrarlanabildiğine göre, bu korkunç on gün de geçti ve nihayet görüşme günü geldi. Solange, duru ruhu ve bedeniyle, bir kraliçe gibi güzel ve vakurdu. Tutkusu dışında, aşkıyla özdeşleşmiş olan kendisinde hor görülebilecek ne vardı? Niyetlerinin açıklığı, kontun kafasındaki gizli kapaklı düşünceler her neyse onları temelsizleştiriyordu. Solange ona söyleyeceklerini ezberlememişti çünkü kendisi adına kalbi konuşacaktı, fakat onu -belki en kötüsü değilse bile- bir felaket bekliyordu; saat altı civarlarında, Mösyö Girardin gelip, kontun Londra'ya acil olarak çağrıldığından dolayı verdiği söze sadık kalamayacağını ve özürlerini ilettiğini bildirdi. Orada belki aylarca kalabileceğinden, Girardin, kont Paris'e döner dönmez ona haber verecekti. Aylar! Dirilişi olmayan bir çarmıha gerilişi andıran bu on gün boyunca dakikaları saymış olarak bunun ne anlama geldiğini biliyordu fakat elinde tek bir ümit etme nedeninin bulunacağı o uzun zaman boyunca, ümitsizlik içinde yaşayacak, yaşamaya devam ede-

cekti. O halde, yaşamın her bir gününe katlanma kahramanlığı, acımasızca yeniden başlıyordu.

Luminal'in etkisiyle yürek darlığından kurtularak, her sabah ilacın gevşettiği kendisiyle karşılaşıyordu ve acısının hatırasının aniden ve hoyrat bir şekilde uyanmasıyla, her şey ona çok daha dayanılmaz görünüyordu. O anda, zavallı ruhu tutkusunun cehenneminin eşiğinden geçerken, olağanüstü bedenini, iki masözünün kemikli ve acımasız ellerinin ovalamalarına, yoğurmalarına, mıncıklamalarına, vurmalarına ve bakımına bırakıyordu; ardından -denetim altında, vitaminli, tatsız, ölçülü ve tartılı- beslenme ve çenesinin tüm gücüyle farkında olmadan yediklerini çiğnerken, tek düşündüğü, açlıktan ölmek istediğiydi. Ardından, elindeki saat, tik takların içini kemirdiği, milimetrik olarak belirlenmiş molalarla zorlu çalışmalar geliyordu... Sonra güzellik enstitülerinde uzun seanslar, Solange'ın kendi cenaze törenini, ince mekanizmalı nikel kaplamalı sedyelerin uyumlu hareketlerinin çağrıştırdığı mezara indirilişte duyduğu boğulma hissinin ve kefeninin baskısının felç edici gerçekliğini anbean yaşadığı ölüm atmosferi... Daha sonra, güçlü amonyak kokuları arasında akmaya başlayan, kendi bedenindeki bozulmadan yayılan vücut sıvılarının, kremlerin, merhemlerin korkunç görüntüsü... Nihayet, hepsi içinde en kötü an, diriliş, ürkütücü yükselme, her bir hatanın küçültücü bir tekmeyle ve vaktinden önce atılan her adımın sopa "kamçılarıyla" cezalandırıldığı dans dersleri – *prüvet*'in* dikenli çarklarında parçalanmış, *point*'lerde** çarmıha gerilmiş, açık kolları temponun budaklı haçına çivilenmiş, akrobasinin Aziz Andre haçına baş aşağı gerilmiş, sımsıkı bağlanmıştı.

Solange de Cléda, bedeninize ne yapıyorsunuz? Ruhunuza ne yapıyorsunuz?

---

* Tek ayak üzerinde dönme hareketi. (ç.n.)

** Balede parmak ucunda durma, dans etme. (ç.n.)

Bu dünyada ikisine de merhamet yok ve toplum ikisini de nasıl bayağı bir şekilde pohpohluyor! Ressamlar ve şairler bakışınızın esrarlı ifadesi karşısında kendilerinden geçiyorlar, bale hocanız *entrechat*'larınızın* esnekliğine, makyörünüz teninizin lekesiz duruluğuna hayran fakat ben sizi Solange de Cléda, odanızda yalnız başınıza diz çökmüş, başınızı idolünüze doğru kaldırmış bir halde görüyorum. Greco'nun çizdiği istek uyandıran ve bitkin mistiklere benziyorsunuz – esrimenin kozasını andıran, bitmek bilmeyen gözyaşlarının biriktiği, sertleşmiş, yarısaydam gözleriniz, tıpkı onlarınki gibi sürekli parlıyor. Tutkunuzun boğuntusunda, hareketlerinizin her biri sizi titretiyor ve iç sıkıntınızın ay kuyusunun duyarlı boşluğuna düşüp, dibinde çakılı kalan uzun bir kılıca dönüşüyor. Bu sizi öksürtüyor ve yaralarınızın ağzı genişliyor: O zaman kalbinize saplanmış tüm bu kılıçları çıkarmak için kasten, tüm gücünüzle öksürüyorsunuz. Bazen de öyle derin bir nefes alıyorsunuz ki, boğulacağınızı hissediyorsunuz, o zaman yaşamınızın durması için nefes almayı bırakıyorsunuz. Boynunuzun damarları şişiyor ve başınız titriyor; geçen her saniye bir zafere dönüşüyor... Ama en sonunda, göğsünüz çıldırmışça solumanın yarattığı spazmlarla çırpınıp kasılırken, omurga kemikleriniz acıyla sancırken, kendinizi yerdeki sert ve parlak döşemeye düşmekten alıkoyamıyorsunuz!

Solange de Cléda psikiyatriye çok özel bir vaka sunuyor çünkü en yaman ruhsal sapkınlıklarına kadar, histerisininki de dahil olmak üzere ihtilaçları, onun açısından sinir merkezlerini çözmenin ve genel olarak, tüm biyolojik fonksiyonlarını düzenlemenin bir aracı haline geliyordu.

Solange, somatik kişiliğinin doğası sayesinde her gün biraz daha ikiye bölünerek, klinik açıdan olanaksız görü-

* Balede havada bacakları çapraz duruma getirmek. (ç.n.)

nen ruh ve beden ikiciliği* mutlaklığına yaklaşıyor gibiydi.**

Veronica daha iyi dinleyebilmek için parmak uçlarında yükseldi... Önce ısrarlı bir sinek vızıltısına benziyordu. Sonra gürültü yükselip, daha da netleşti. Bunun üzerine gazı ve elektriği kapadı. Bu uyarı sireniydi ve bir anda onu saran neşeyle, bilinçaltının geceler boyunca böylesi bir olayın meydana gelmesini gizli bir sabırsızlık içinde beklediğini fark etti. Farklı katlardaki kapılar bir bir kapanmaya başladı. Sanki Hitler'in aynı sayıdaki yumruğu öfkeyle tahta bir masanın üzerine iniyordu; aniden, boş bir çekmecede yuvarlanan fındıkların gürültüsünü andıran kiracıların patırtısı, merdiven boşluğunda yankılandı. Siren şimdi pencereleri titreterek, daha güçlü bir şekilde çalıyordu. Veronica hazırdı, bakım eşyaları da, çünkü aylardır sadece bunu bekliyordu... Yine de alarm onu hazırlıksız yakalamıştı ve ayağında sevmediği ayakkabılar vardı. Her yeri altüst etmişi fakat boşunaydı. Nihayet, onca aramadan sonra, gaz maskesinin kayışlarını omzuna geçirip, dudaklarında bir gülümsemeyle mahzene indi.

Orada, aşağıda bulunan bütün insanların yüzünde aynı ifade vardı. Ağır değilse de en azından ciddi bir tavır takın-

---

* Düzalizmi.

** Kayda değer bir olgu, tespit edilmiş bu çılgınlık vakalarında, kimi ağır ruhsal duygulanımlara eşlik eden, dayanma ve hatta "sağlık" kapasitesidir. Böylece, Napolyon'da ve diğer eylem adamlarında, "kledalizmin" izlerini, zihnin sadece kimi organizma yasalarından bağımsız olarak değil, aynı zamanda onlarla karşıtlık içinde işlediği, böylece bedenin ruhun aynası olduğu yönündeki eski fikre bir istisna oluşturan durumları inceleyebilirim.

Paranoyak eğilimlerinin tüm gücüyle doğa yasalarına aykırı davranmaya zorlanan Solange de Cléda, kontu beklerken, anlaşılmayacak biçimde, giderek bir canavara dönüşüyordu.

mak için dudaklarını büzmelerine rağmen, bastırılması imkânsız o ifade – bir de duruma uygun bir yüz hali. Bu ilk uyarının iç sıkıntısı ve yanılsama karışımı, sanki her birinin içindeki çocuğu açığa çıkarmıştı. Modern bombardımanların tüm kentleri yerle bir ettiğini öyle çok duymuşlardı ki, dış tehlikenin tehdidi karşısında, ana rahmini andıran karanlık bir mahzenin dibinde, hepsi birbirine doğru yanaşıp, sıkış sıkış olurken, rahmin koruyuculuğunun verdiği son derece insani zevki duyuyorlardı. İnsanlar bacaklarını örtüyor, yastık getiriyor, çantaların üzerine çömeliyor, beklemek için karmaşık durumlar alıyorlardı. Kapıcı Madam Maurel, mahzende ev sahipliği yapıp, sade kahve ikram etti. Bir şişe şarap açıldı, bir kutu kuru pasta elden ele geçti; bekleme, konfor ve refaha doğru gidiyordu.

Sadece Veronica oturmak istemiyordu ve keyfi kaçmış bir halde ayakta duruyordu. Üzerinde kolalı, beyaz sabahlığı vardı ve İsa'nın çarmıha gerilişinin çivilerini simgeleyen üç elmasla süslü küçük bir haç dışında bir takı takmamıştı; bu haç, göğüs kafesinin belirgin kemiğinin oluşturduğu hoş çukurun tam ortasında, yumuşacık etten bir yuvanın içindeymişçesine dinlenen, neredeyse görülmeyen platin bir zincirin ucunda takılıydı. Madam Ménard d'Orient, koluna tutunmuş Baba'yla birlikte içeri girdiğinde Baba, 18. yüzyılın sonlarına ait bu mahzenin tepelerindeki karanlıktan ayrılarak öne çıkan Veronica'nın pırıl pırıl siluetini, bir zamane insanınkinden ziyade, efsanevi bir baş rahibeninkiyle kıyaslamış olabilirdi.

Veronica nemli ve pul pul dökülen duvara yaslanmıştı. Bir ayakkabısını çıkarıp, çıplak ayağını diğerinin üzerine koymuştu. Baba, bu hafif eğilmiş, mat derili, mavimsi çukurları olan, parmakları saran ya da etkileyen en ufak bir kırmızılık, bir yara izi görülmeyen, her parmak kemiğinin her bir ekleminin Rafael'in onaylayıcı bakışları önünde yere konduğu ve tıpkı

onun resimlerinde olduğu gibi, başparmağın, yanından görülmez bir sandalın kayışı geçiyormuşçasına diğerlerinden ayrı durduğu bu ayağı uzun uzun inceledi. Baba bakıyordu ve kaskının ağırlığının başını öne eğdiğini, böylece onu yeri seyretmeye zorladığını, öyle ki kafasının tümüyle bu seyirle meşgul olduğunu düşündürüyordu. Gerçekten de kaskla, eldivenlerle, mikrofonlarla, mitralyözlerle, zırhlarla donanmış olarak bulutları delmeye alışkın olan bu insan, bir mahzenin derinliklerinde, yere konmuş çıplak bir ayağın yalınlığında, göklerde ümitsizce aradığı güzelliği nihayet bulmuş gibiydi. Baba'nın gözleri, bu derin inişin ardından, yüzeye çıkan bir dalgıç gibi, kaskının yükselen hareketini izleyerek Veronica'nın namuslu bir şekilde giyinik vücudu boyunca yavaş yavaş dolaştı; ama boynuna varınca, bakışları, küçük inci haçın üç elmasıyla çarmığa gerilmişçesine, tekrardan takılıp kaldı. Veronica, bu bakışlardaki sabitliği kırmak, onları gözlerine doğru çekmek için, yüzünün ışığını pırıldatarak, kıpırdadı.

Zaman çabuk geçti; şehvetleri, sanki arzularının ışıl ışıl üvendiresiydi. Kendileri için olumlu tehditkâr havayı kokluyorlardı. Bir sonraki sessiz aşk buluşması ne zaman olacaktı? Çünkü Veronica'nın yüzündeki duygusuzluk, Baba'nın maskesindeki kadar anlaşılmazdı ve sevmeye kararlı olarak, kalbi artık ne kaygı, ne de merak dinliyordu. Bu kask ne saklıyor olursa olsun, duygularının sürekli ve sarsılmaz akışını değiştiremeyeceğini artık biliyordu. Onu hayal etmek istediğinde, kendi yüzünü onunkinin yerine koyması yeterliydi çünkü kendisi, Baba'ydı. Medyumlara özgü ruhu, yakın geleceklerini çiziyordu: "Bu savaş bizi ayıracak... Ama bir yıl sonra, geri dönecek; bu kış mevsiminde, Amerika'da olacak... Birkaç yara izi olacak ama hiçbiri bakışlarını çirkinleştiremeyecek. Belki aksayarak yürüyecek..." Bunun üzerine, bedenin tüm ağırlığının tek bir bacağa verildiği, eski heykellerin yay gibi duruşlarını düşündü.

Bu ilk mahzene inişin ardından, Veronica ile Baba arasındaki gizli aşk, başka alarmlar ve merdivenlerde sık sık karşılaşmalar sırasında benzer sahnelerin tekrarı dışında başka bir şekilde açığa vurulmadı. Olaylar hızla gelişmeye başlayınca, Betka Paris'e döndü ama içindeki ses, ona her şeyi son anda çözmesini söylüyordu. Dönüşünde, değişimin nedenini açıklamak mümkün değilse de, Veronica ile arkadaşlığının soğuduğu açıkça görülüyordu. Birlikte yaşamaya devam ediyorlardı fakat alarm çaldığında Betka mahzene inmiyordu. İkisi de Baba'dan bahsetmemişlerdi. Betka, tümüyle olmasa da gizliden, Cécile Goudreau'nun arkadaş grubuyla takılmaya ve yeniden afyon içmeye başladı. Veronica bu konuda eskisi kadar sert tavır almadığından, kayıtsızlığı arkadaşını derinden yaralıyordu.

Prens Orminy, afyon müptelalarının ortak özelliği olan kendi inançlarını kabul ettirme çabasıyla, Goudreau'ya onun hakkında şöyle demişti: "Veronica'nın onu Amerika'ya götürmesini engelleyebilirsek, savaş süresince bizimle kalacaktır. Ama oğluna barınacak bir yer bulmamız gerek. Bu, yine de ona durumu açıklamaktan daha kolay olacaktır." Orminy, Betka'nın kolayca yoldan çıkarılabileceğini düşünüyor ve onu metresi yapmak için can atarak, ona karşı çok ilgili görünüyor ama Veronica'dan çekindiğinden onu hediyelere boğmaya cesaret edemiyordu. (Veronica'nın sert karakterinin de yumuşamış gibiydi; her şeyden önce, gördüğü rüyadan uyandırılmasın diye, Betka'nın tehlikeli görüşmelerine bir son vermek için hiç çaba harcamıyordu.) Bu gerilimli bekleyiş döneminde, Maginot hattının çevresinden dolaşan Alman ordusu, yolu üzerinde etkili engellerle karşılaşmadan, şaşırtıcı ve düzenli ilerlemesine başladı ve Amerikalılar, yönetimlerinden resmi olarak Fransa'yı terk etme emrini aldılar.

Barbara Stevens'ın *Ritz*'deki dairesinde, Veronica annesini dövüyordu. Önce kabaca elinden telefonu çekip almış, onunla, eline dolmakalemini parmaklarından uçuran şiddetli bir darbe indirmiş ve nihayet diziyle vurup onu divana düşürmüştü. Birkaç dakika sonra, roller değişmiş gibiydi çünkü Veronica ağlar ve öfkeden titrerken, kızının görülmemiş sinir krizinden korkmuş olan Barbara, teselli etmek için ona sarılıyor ve özür diliyordu. Yaşanmış olan şiddetli sahne, dışa vurulmayan bir öfkeyle geçen üç günün sonunda, anne ve kızı karşı karşıya getiren bitmek bilmeyen tartışmaların doruğa varmasından başka bir şey değildi. Veronica ne olursa olsun Betka ve çocuğu Amerika'ya götürmek istiyordu; Barbara ise, durumun ciddiyetinin daha da pekiştirdiği histerikli bir kararsızlık halinde her beş dakikada bir fikir değiştirerek, bir istiyor bir istemiyordu. Betka'nın durumunu bu kadar kısa bir sürede yoluna koymanın imkânsız olduğunu söylüyordu. Veronica, Miss Andrews'un yardımıyla, Betka'nın gidişini mümkün kılacak gerekli rutinin dolambaçlı yollarını dolaşmıştı; nihayet mucize gerçekleşti. Fransa'dan çıkmak ve ABD'ye girmek için talep edilen vize ve pasaportlar hazırdı; Barbara Stevens'ın çalışma masasının üzerine konulmuştu.

Barbara'nın, sıkıntılı bir sessizliğin ardından, kararlı ve uzlaşmaz bir şekilde Betka'yı götürmeme kararını açıklamak için seçtiği an gelmişti:

"İç huzurumu sağlamak için, tüm yapabileceğim, ona yüz bin franklık bir çek imzalamaktır."

Bunun üzerine, dolmakalemini alıp, çeki doldurmaya koyuldu. Veronica hiçbir şey demeden, alev alev yanan gözlerle annesine doğru ilerledi. Barbara kızının yaklaştığını görünce sinirli, tiz bir kahkaha attı. Ardından sanki artık ondan korkmuyormuş gibi yaparak, çekini yazmaya devam etti.

"Betka'yı bu şekilde hayal kırıklığına uğratamam ve senin paran her şeyi çözecek güçte değil," dedi Veronica soğuk bir şekilde. "Ayrıca," diye devam etti daha da soğuk bir sesle. "Almanların, onun anti-Alman propaganda bürolarında aktif olarak çalıştığını unutmayacaklarını pekâlâ biliyorsun."

Barbara kısa bir tereddüdün ardından cevap verdi:

"Gerçek şu ki, benim kararımı ona söylemeye cesaret edemiyorsun. O halde, bunu bizzat kendim yapacağım!"

Bunu söyledikten sonra Barbara telefonu aldı ve bir saattir merdivenin dibinde kararlarını bekleyen Betka'yı istedi. O anda, Veronica uzun parmaklarını, annesinin telefonu tutan elinin üzerine koydu ve bu temasla -bir el onu okşarken olduğu gibi- soluklaşarak, korkudan titremeye başladı. Bununla birlikte ahizeyi kapıp, bir an için direnmeye çalışarak, sımsıkı sardı – ama nafile. Çünkü aniden şirretleşen Veronica, şiddete başvurdu. Veronica, telefonu bir çekiç gibi kullanarak, demir ucunu bilerek annesinin elinin paramparça olabilecek kararsızlık ormanına indirdi. Gözyaşlarını dindirip, iyice sakinleştikten sonra, aynı çekici kullanarak, Betka'ya yukarı çıkabileceğini bildirdiler. Sonuç olarak kendileriyle gelmesine karar verilmişti: Üç saat sonra yola çıkıyorlardı. Gözleri yaşlı Betka, iki koruyucusunun, avuç içleri, nihayet sayesinde okyanusu geçebileceği yeni inşa edilmiş bir geminin gövdesi gibi güler yüzle sunulan dört elini öptü.

"Koşup, bebeği alıyorum!" diye mutluluktan çıldırmış bir halde bağırdı Betka.

"Hayır, onu ben getireceğim."

"Seninle geliyorum!"

"Hayır, sen burada kalıyorsun!" dedi Veronica, uzatmış olduğu parmağıyla divanı işaret ederek, buyurucasına konuştu. "Miss Andrews bana eşlik edecek."

Veronica, tam tahmin ettiği gibi, Betka'nın dairesini, olası gidişiyle ilgili söylentiler üzerine koşup, onu böylesi bir yolculuktan caydırmak ve Amerika'ya giderek onlara göre işleyeceği muhtemel ihaneti, telafisi olmayan hatayı engellemek için dönüşünü bekleyen bir arkadaş grubu tarafından istila edilmiş halde buldu. Veronica'nın, peşinde Betka ile değil de Miss Andrews'la içeri girmesinin, Betka'ya yakınlarda hediye ettiği ve şimdi bu karga sürüsünün içmekte olduğu kusursuz bir içki olan Napéleon'la dolu büyük cam bardaklarının çınlamasıyla kesilen buz gibi bir sessizliğe yol açtığı sırada birbirine sövüp saymakta olan bir "grup" oğlancı müzisyenin, Soler'in, Prens Orminy'nin yanı sıra Cécile Goudreau da doğal olarak oradaydı.

Veronica hemen Betka'nın odasına girdi ve orada çocuk dışında götürecek bir şey bulamadığından onu kucaklayıp, Miss Andrews'a uzattı. Gözleriyle Betka'nın kedisini aradı fakat onu hiçbir yerde göremeyince, gitmeye karar verdi; bir bataklığın durgun kara sularının yüzeyinde sürüklenen bir karahindiba gibi, sessiz ve somurtkan arkadaşların işgal ettiği odanın içinden geçti. Merdivenleri, Madam Ménard d'Orient'in sahanlığına varıncaya dek, antilop çevikliğiyle indi. Orada Miss Andrews'a kendisini biraz beklemesini emredip, kapıyı çaldı. Üst katlardan, Veronica'nın çıkmasının ardından, artan bir öfkeyle birbirine kızıp köpüren Betka'nın arkadaşları arasında yaşanan tartışmaların iç içe geçen gürültüsü geliyordu. Herkes kendi kişisel sinir krizini yaşıyordu; oğlancılardan birinin ağlaması, sitem dolu iç çekmeleri, bir diğerinin boğuk sövgüleri duyulabiliyordu; bir bardak öfkeyle kırıldı ve Sofoklesvari bir tiratla Cécile Goudreau'nun sesi sessizliği buyurdu. Birisi, büyük olasılıkla Prens Orminy, gürültü patırtılarının merdivenlerde yankılanmasının yaratacağı skandalı engellemek için kapıyı sıkıca kapadı.

Madam Ménard d'Orient'in dairesinin kapısını bir hizmetçi açtı ve Veronica içeri girdi. Ev sahibesi, kolları açık bir halde önüne kadar geldi. Parlak kedi tüyleri gibi diken diken olmuş dantel elbisesi, onun öğle uykusundan kaldırıldığını ele veriyordu. Veronica, görgü kurallarını hiçe sayarak ona döndü: "Benim bir saniye onunla görüşmeme izin verir miydiniz? Onunla, şeyle..." Son kelime ağzından ağır ağır döküldü ve havada asılı kaldı. Hazırlıksız yakalanan Madam Ménard d'Orient bitişik odanın kapısını çalmadan usulca açtı ve Baba'nın uyumadığına emin olunca, Veronica'yı içeri sokup, onları yalnız bırakarak, hemen kapıyı kapadı. Baba, arkası dönük bir halde bir koltukta oturuyordu ama tam karşısında yer alan aynadan Veronica'nın yaklaşmakta olduğunu gördü.

"Geri döndüğü gün, onun geldiğini böyle göreceğim," dedi Veronica kendi kendine. Baba güçlükle kalktı. Veronica'nın umulmadık cesareti onu şaşırtmıştı ama ona bundan dolayı minnettardı da çünkü gideceğini söylediğini duymuştu ve sadece bir hoşça kal demek için yanına geldiğini biliyordu. Veronica, kendinden emin bir şekilde, Baba'nın kaskını elleri arasına aldı, yüzüne doğru yaklaştırdı ve dudaklarını maskenin deri dudaklarına bir an değdirdi. Ardından hiç kıpırdamadan, karşı karşıya durdular: Baba, tutkulu sevgi gösterisine daha belâgatlı bir şekilde cevap veremediğinden utanmış gibi, başını hafif öne eğmişti; ondan daha uzun olan Veronica, kaskatı kesilmiş, tüm kasları gerilmişti. Dayanılmaz bir gerilimle yüklü bu anların ardından, Veronica aniden uzun kollarını kaldırıp, peygamberdevesinin tipik duruşunu alarak ellerini çenesinin altında birleştirdi. Ardından, soğuk elleriyle, boynundan sarkan inci ve elmas haçı tuttu; sakince, kopana kadar her an biraz daha şiddetli bir şekilde zincirinden çekti. Onu, zar zor kıpırdayan Baba'ya verdi. Sonra çıktı.

Sahanlıkta, Miss Andrew ve kapıcı Madam Maurel telaş içindeydi: "Eğer Veronica bu treni kaçırırsa, yarın belki de gitmek için çok geç olacak." Geldiğini görünce, bir "oh" çektiler. Aynı anda, merdivenin tepesinde boğuk bir kahkaha koptu ve kafasına Betka'nın ipek mendillerinden biriyle bağlanmış bir abajurla oğlancı müzisyenlerden biri göründü. Çekinerek, hemen kayboldu. Veronica bu fantastik görüntüyü şöyle bir görebilmişti. Baba'nın odasında yaşadığı kısa ve çarpıcı sahnenin etkisine derinden gömüldüğünden, Miss Andrews'dan beş yüz franklık bir bahşiş alan, arkasından şaşkınlıkla bakakalan kapıcıya allahaısmarladık bile demeden gitti. Madam Maurel elindeki banknotu buruşturarak söyleniyordu:

Kalpsiz,
Ne de olsa onun ülkesi değil!

Veronica Stevens yüzünü Amerika'ya döndü ama Lût'un karısının aksine arkasına bakmadı çünkü gitmekte olduğu kendi yurdu olan güçlü ve lekesiz ulusla, el değmemiş doğasından dolayı aynı biyolojik arılığı taşıyordu.

11 Haziran'da, Kont Grandsailles, uzakta geçen ayların ardından, Londra'dan döndüğünün ertesi günü, *Meurice* Oteli'ndeki dairesinde uşağı Grimard tarafından uyandırıldı. Grimard, Prens Orminy'nin salonda olduğunu ve kendisiyle görüşmek istediğini bildirdi.

"Onu içeri alın," dedi Grandsailles doğrulup, sırtını yastıklara yaslarken.

Grimard'ın kapı perdesini çekmesiyle, kont, binici kıyafetleri içinde kusursuz görünen, elinde bir polo sopası taşıyan prensin, atlarınkini andıran sarı dişleriyle gülümsemesiyle karşı karşıya geldi.

"Hayatımın en kötü uykusuz gecesini geçirdim," dedi Orminy ağırkanlı bir şekilde, yatak örtüsünü çekip, Grandsailles'ın yatağının kenarına otururken. "Olga'nın Rivoli Sokağı'ndaki dairesi, bölüklerin Concorde Meydanı'na girişini izlemek için eşsiz bir yerdi."

"İhtiyatlı olmak denen şey bu olsa gerek. Şu Grimard denen yakışıklı oğlan, beni uyandırdığında, Almanların Paris'e girişiyle ilgili tek kelime etmedi!" diye haykırdı Grandsailles, Orminy'nin elindeki sopayı almaya çalışırken.

"Dostum, Hitler'in ilk askerinin gelişini gördüm!" diye anlatmaya başladı Orminy. "Orta boylarda bir oğlan ve zayıf denebilir. Sabah dört buçuk civarlarıydı; bu saatte Concorde Meydanı ıssızdı, bir kedi bile görünmüyordu. Ve aniden bir kedi, gri bir kedi, kaygılı bir şekilde, sürünerek, arada bir Rue Royale tarafına bakarak meydandan geçti. Sonra bir anda Hitler'in motosikletli askeri göründü; yavaşça geniş bir daire çizip, meydanın ortasında durdu. İnip, motosikletini park etti ve cebinden dürülmüş bir çift işaret bayrağı çıkardı. Ardından kollarını kaldırdı ve sanki her günkü işini yapıyormuş gibi, giriş işareti verdi; trafiği düzenlemeye koyuldu... Bunun üzerine Nazilerin motorize birliklerinin öncüleri bir kitle halinde, peş peşe sel gibi akın etmeye başladı; tanklar sağa, kamyonlar sola... Azizim sanırsınız ki bir küvet dolduruluyor... Ve kalabalık, aynı monotonluk içinde akmaya devam etti... Tuhaf bir şey vardı... (Sopasıyla, ısrarla gelip yatak örtüsündeki aynı yere konan, odanın içindeki tek sineği yakalamayı denerken devam etti.) Bu ufak tefek adamda görülen tuhaf bir şey, çevredeki tüm pencerelerdeki tüfeklerin erimi içinde, Paris'in merkezindeki büyük meydanın ortasında tek başına bir düşmandı – çünkü bal gibi düşmandı... Ona bakınca böyle düşünenin bir tek ben olmadığıma eminim... Ah! Azizim Grandsailles, ne acınacak şey..." dedi Orminy cesare-

ti kırılmış bir şekilde iç çekerek. "Şu tankların ve kamyonların ne iğrenç bir rengi var: Fazla yapay, çok koyu, kirli yeşilgri bir ordu – Paris'in kırlangıç dışkısı rengine, inci grisine, bu açıklanamaz rengine hiç gitmiyor..."

Bu kelimeleri söylerken, "dışkı" kelimesinin salgıladığı keskin amonyak kokusu sanki gözlerini yaşlarla dolduracak bir güce sahipmiş gibi görünüyordu.

"Bu Cermen kırmaları tümüyle incelikten yoksunlar," dedi Grandsailles kalkıp, bornozunu üzerine geçirirken.

Gelip, Orminy'nin pencerenin önündeki bir kanepeye uzanmak için kalktığı yatağına oturdu.

"Kalplerinin derinliklerinde," diyerek tekrar söze girdi. "Bize hayranlar; yoksa, toplarını yüklenip, bu kadar iyi niyetli bir şekilde onca yola katlanma zahmetine neden girsinler? Ve tüm bunlar intihar isteği uyandırmıyor mu?"

"Bununla dalga geçmeyin," diye cevapladı Orminy. "Sürekli intihardan bahsede bahsede, sonunda intihar edenleri biliyorum. Bununla beraber, tespitiniz doğru: İster inanın ister inanmayın, bu sabah intihar etmek istedim fakat ümitsizliğimden dolayı değil, çünkü her şeye rağmen durumun gerektirdiği kadar kötümser olmayı başaramıyorum... Sadece uzun, çok uzun sürecek... Hayır, bu sabah, kaçmak zorunda olma fikrine, karşılaşacağım binlerce zorluğa karşı duyarsızlığımdan yakındım... Kısacası, her şeye karşı büyük bir kayıtsızlık. Tıraş olmak için aynanın karşısına geçtiğimde, her sabah sesimi çıkartmadan gerçekleştirdiğim bu işlem, bana aşırı sıkıcı geldi ve sanki bir kez daha katlanamayacağım kadar gücümün üzerinde göründü bana. Yemin ederim bir ara tıraş mı olsam yoksa boynumu mu kessem diye tereddüt ettim."

"Sonuç olarak, sakalınızı uzatmaya karar verdiniz," dedi Grandsailles.

"Kesinlikle öyle," dedi Orminy şimdiden kirpi gibi olmuş çenesini hoşgörüyle ovuştururken. "Vazgeçmemeye karar verildiğinde bu ilk şeydir. Bir pasaport üzerinde herhangi bir şey hemen yapılabilir; ama gerçek bir sakalın uzaması zaman ister... Şimdilik, bugün Paris'te dolaşmama olanak veren polo kıyafetim, durumu dengeliyor. Atlarımın bana ihtiyacı var, yoksa Alman ordusu *onlara* ihtiyaç duyacak. Yarın Afrika'ya gidiyorum. Ne zaman yanıma geleceksiniz? Kazablanka'daki malikânem emrinize amadedir. İki adım ötede yatım demir atmış durumda. Bir afyon trafiğine karışmaktan endişe ederseniz, genel karargâhınızı gemiye taşımanız yeterli olacaktır ve orada kendi evinizdeymiş gibi rahat olacaksınız... Cécile Goudreau benimle geliyor... Her şeye Afrika'nın karar vereceğini unutmayın!"

"Karar vermek!" Grandsailles öfkeden kudurdu, bu sefer sopayı ele geçirmeyi başararak, onu kırdı.

"Neye kızdınız?" diye Orminy, nihayet Grandsailles'ı sarsmayı, gözle görülür uyuşukluğundan kurtarmayı başardığı için gururlanarak sordu. "Ama henüz hiçbir şeye karar verilmiş değil!" Orminy sabırsızlıkla devam etti. "18'de, Mareşal Pétain, Almanları Somme'da durdurdu; bu kez de, onları Paris'te durdurdu!"

"Yeterince dalga geçtiniz, rica ederim artık durun!" dedi Grandsailles, ikiye bölünmüş sopayı ona uzatarak.

Orminy onu mermer şöminenin üzerine koydu; şimdi, çıkarmış olduğu inci kravat iğnesini, yaptığı şeye yoğunlaştığı için dilini ısırarak, tam ortaya takmaya çabalıyordu. Grandsailles, işlemini bölmemeye dikkat ederek prensi kolundan tuttu ve aynada işini tamamlamasını izleyerek, bekledi. İğne yerini bulduğunda, Grandsailles:

"Donanmamız ve... Sömürge ordumuz olduğu doğru. Weygand ve Noguès gibi generallerimiz var... Darlan ne yapacak?"

"O bir oportünist," dedi Orminy. "Ama oynayacak bir rolü var..."

"Bizim de," dedi Grandsailles alçak sesle.

Kont kapıya yönelmişti bile ve bir duygu perdesinin gerisinde kararlı bakışlarla Orminy'yi bekliyordu. Ayrılmadan evvel, iki arkadaş beklenmedik bir güçle birbirlerini yanaklarından öptüler ve tırnak uçlarıyla sessizce birbirlerinin omzunu okşayarak, Afrika'da buluşmayı kararlaştırdılar.

Aynı akşam, Paris'in işgalinin ilk akşamında, Grandsailles'ın, saat altı buçukta Solange de Cléda ile Babylone Sokağı'ndaki evinde randevusu vardı. Ve bu fani dünyada her şey, zamanın kesin olarak durduğu ölüm dışında her şey, hatta ayrıntılarla dolu anlar bile akıp gittiğine ve tekrarlanabildiğine göre, Solange, bir kez daha, savaşın başından beri -yaklaşık bir yıldır!- beklediği Grandsailles'ın bu ziyaretine hazırdı.

Kalbinde ne duygular yaşamamıştı ki; başkaldırıdan şefkat isteğine, iki uç arasında gidip gelmişti! Âşıklara özgü bu kırılganlık halinde, ruh yüceliğinin temiz ve hoş yumurtası nasıl olup da hâlâ kırılmamıştı? Acı çekene en erken teselli çok uzak görünürken, Solange beklediği şeyin gerçekleştiğini görmek için hangi uzun yollardan geçecekti! Tek istediği, aşkının bir karşılık bulmasıydı. Her bakımdan zayıflamış, zorbalıkla boyun eğmiş bir halde, kendini savunmak için tepeden bakan gururunu bir yana bırakıp, tüm kalbiyle özür dilemeye hazırdı. Evet, ezilmeye, hakarete uğramaya razıydı. Mütevazı inancının ona sağlayabileceği tüm yararlardan sonra, yeter ki Grandsailles onun nankör olduğunu düşünmesin. Solange, zavallı enayi, despotuna karşı sadece iradesinden bağımsız bir şey için hınç besliyordu: Savaşın dayattığı koşullardan ötürü, bu randevuyu beklemekle geçirdiği fazlasıyla uzun zamandan dolayı. Minnettarlığının derinliklerinde, Solange, işi, ızdırapla geçirdiği bitmek bilmez bekleyişi boyun-

ca kendisine onca işkence ettiği için kaderine bir kez daha teşekkür etmeye kadar götürüyordu, çünkü bir şey gerçekleştiğinde asla geç değildir ve şimdi en azından uzlaşma şansları, son başarısız randevularında ona hâlâ hâkim olan -ve bugünkü başarı şanslarını tehlikeye düşürebilecek olan- bu onur ve gurur kalıntılarını tümüyle reddederek sağlanmıştı. Bu kez, insani onurunun başkaldırılarını susturacak ve onu ayaklar altına alacaktı! Nasıl bir belâgatla bağışlanmayı isteyecek, Grandsailles'ın kininin son belirtilerini de ortadan kaldırıncaya kadar, samimi üzüntüsü nasıl abartılı bir ton değişimiyle hecelerin her birine değer katacaktı! Bu eşsiz an için, onca tutku ve şefkat biriktirmişti...

Grandsailles kapıyı çaldığında, Solange heyecanını bastıramadı. Sahanlığa koştu ve abanoz tırabzanın tepesini süsleyen kristal kürenin etrafına iki elini sımsıkı sararak, dimdik durdu. Soluk soluğa, Grandsailles'ın sallanan bir sarkacın düzenli temposunu andıran aksayan adımlarıyla merdivenleri tırmanmasını dinledi. Siluetinin, Solange'ın kıvrımlarına gözlerini diktiği, yeşilimsi ve parlak taklit mermer duvarın dönemecinde görünmesinden evvel, ikinci kata varması bir ya da iki dakikayı alacaktı. Böylece sahanlığı aydınlatan loş ışıkta dimdik beklemekte olan silueti bir ***chimaera***'nın* siluetini andırıyordu – bir sfenksin yarı hayvani ve asil, karmaşık bedeninin üzerinde olağanüstü bir Meryem Ana yüzü.

Grandsailles, süvari yüzbaşı üniforması içinde göründü. Solange'ın orada olduğunun farkına varmamış gibi görünerek, kadının durduğu sahanlığın önündeki son basamağa kadar aynı tempoyla çıkmaya devam etti. Oraya varınca durdu. Solange yanına gitmemek için kendini zor tutuyordu ama Grandsailles'ın arkadaşça her hareketi reddettiğini görünce,

* Khimaira; vücudunun ön tarafı aslan, orta kısmı keçi ve yılan kuyruğu olan bir yaratık. (ç.n.)

geri çekildi ve daha da küçülerek, onu içeriye davet etmek için kapının yanındaki duvara yaslandı.

"Madam," dedi Grandsailles kıpırdamadan, olduğu yere çakılmış gibi. "Noterimiz Pierre Girardin, bana, size göre beş dakikalık bir görüşmenin aramızdaki sözde yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmaya yeteceğini söyledi. Ben aksini kanıtlamak için buradayım. Kendinizi haklı çıkaracak tek bir kelime bulamayacaksınız... Beni sizinle evlenmeye zorlamayı denediniz!" Grandsailles son cümleyi bağırarak söylemişti. Sonra sakince ekledi: "Yarın akşam, Afrika'ya gidiyorum."

Solange'ın dudakları, sanki söze başlayacakmış gibi, birçok kez titredi ama sessiz kaldı. Bir yandan da son derece yumuşak bir şekilde salladığı başı, hiçbir kelimenin başaramayacağı kadar, mutsuzluğunun kaçınılmazlığını ve adaletsizliğini ifade ediyordu. Grandsailles o andaki ifadesini görebilseydi, belki... Ama artık ona bakmıyordu. Gözleri, karşı duvarda yansıyan kendi gölgesinin karaltısına sabitlenmişti ve sadece beş dakikanın geçip gitmesini bekliyordu. Solange'ın günler boyunca kendi kendine tekrarlayıp durduğu tüm argümanlar, tüm dualar, tüm güçlü sözler dilinin ucunda dolanıp duruyordu ama hiçbir şey demedi. Neye yarardı? Grandsailles sırtını dönüp, merdivenlerden inmeye başladı. O zaman Solange ona doğru bir adım attı. Grandsailles bir an durdu... Solange, abanoz tırabzana tutunmuş, imkânsızı ümit ederek, zar zor ayakta duruyordu...

"Kendinize iyi bakın." Tüm diyebildiği bu oldu.

Grandsailles gittikten sonra, Solange, bakışları, yitip gitmeden evvel kontun önünden geçtiği son merdiven dönemecinin üzerindeki yeşil sahte mermer duvara sabitlenmiş bir halde, uzunca bir süre aynı durumda kaldı. Solange de Cléda yatışmış gibi görünüyordu ama yaklaşıp, yarı kapalı gözkapaklarının arasına bakmak isteyen biri, bu gözlerin

hiçbir şey görmediğini, kirpiklerin arasında gözbebekleri yerine, sadece beyazlığın göründüğünü fark ederek büyük ihtimalle dehşete kapılacaktı. Ve kör heykellerinki gibi dümdüz bu gözlerin beyazına, Salvador Dalí'nin imgelemi, "hiç" anlamına gelen Latince *nihil* kelimesini kazımak ve dolayısıyla bu bölümün sonunda onu ölümsüzleştirmek istemektedir.

5
SAVAŞ VE BAŞKALAŞIM

Orminy'nin Kazablanka yakınlarındaki villasına varınca kireç beyazı, kare şeklindeki büyük cephesine hayranlıkla bakıp, Cécile Goudreau şöyle dedi: "Bir ev mi ay ışığını, yoksa ay ışığı mı evi gösterir söylemek güç... Yaseminler ne kadar güzel kokuyor!" Derin bir nefes çekmişti.

Kuzey Afrika'da kasım başında ayın pırıl pırıl parladığı, mis kokulu gecelerdi. Çağdaş politikanın en dramatik çıkmazlarının, en kurnazca ve en çelişkili ihanetlerin gizliden düzenlendiği, yaşandığı, çatıştığı bir dönemdi. Bu enlemlerde, politika da ayın evrelerine, karanlık, yarı karanlık, aydınlık evrelerine girmişti. Bir dost yüzünün gerçek ve canlı ışığıyla, bir casusun ya da bir hainin çizgilerindeki soluk yansı-

mayı ayırt etmek zorlaşmıştı. Dürüstlük, cesaret ve ihanet, Mısırlıların hayran olduğu, tek bir hayvan başı ama üç hırlayan ağzı -köpek, aslan ve kurt- olan, firsatın çekici yılanıyla kuşatılmış Serapis'de olduğu gibi sıkı sıkıya iç içe geçmişti; tümüyle som altından ve ışıl ışıl, çölün ortasına dikilmiş, tarihin yeni kanına aç ve kurak kumun sınırlarında yok olup giden, uzun ve melankolik bir gölge yansıtan yalnız bir anıtla ödüllendirilen Serapis...

Bu Afrika *intermezzo*'sunun başında, her şey çift görünümlü bir hal aldı – her şey hem kolay hem zordu, artık imkânsız olan hiçbir şey yoktu. Parmağını kıpırdatmadan evvel, tüm rakip ve muhalif güçlerin onaylamaya değilse de, en azından müsaade etmeye ya da hoş görmeye hazır olduğuna emin olmak gerekiyordu. Ama tüm bu düğüm, bu karmaşık entrika, alt edilemez güçler arasındaki bu gizli düello herhangi birinin elleri arasında incelikle, kurnazlıkla ve makyavelizmle düzenlenebiliyor, elverişli bir mekanizmaya dönebiliyordu ve o zaman eşzamanlı ve çelişik çıkar yarışı, Arşimet'inki gibi, bir fiskeyle dünyayı sallayabilecek güçlü, müthiş, gizli bir kaldıraca dönüşebiliyordu fakat bu, kararlarından dönmeyen, her şeyden kuşkulanan, kimseye güvenmeyen, bilime ve provokasyona vakıf, eylemlerinin kesin gerekçelerinin yanı sıra sempatilerinin belirsiz nedenlerini de saklayabilen, öfkesinin parıltılarına ağırbaşlı ve aşırı bir zarafetin uzaktaki sisini de ekleyebilen özel bir insan tipi gerektirmekteydi. Bu insan Kont Hervé de Grandsailles'dı. En azından kendisi öyle düşünüyordu çünkü kısa bir zaman boyunca gerçekten bu adam olmuştu. Ama Grandsailles, 41 yılının sonunda Kuzey Afrika'da böylesi önemli bir rol oynamak için gerekli niteliklerin çoğuna üst derecede sahip olsa da, oldukça önemli bir şeyden, sempatiden yoksundu. Grandsailles kendisini kabul ettirmeyi başarıyordu ama sempati eksikliği,

hızla yakaladığı başarıların hedeflerini kısa zamanda paramparça ediyordu.

Grandsailles Kuzey Afrika'ya kasım ayının başında ulaştı ve hemen genel karargâhını, Orminy'nin, küçük bir koyda, kıyıya yakın demir atmış olan üç direkli yelkenlisine taşıdı.

"Çok resmi görünüyor!" Cécile Goudreau, odasının penceresinden, güvertede nöbet tutmaları için Grandsailles'ın emrine verilen iki denizcinin siluetini görünce böyle haykırmıştı. İki güverte arasında, Rahibe Launay, kontun takıntılarını giderecek şekilde, aşk iksirleri de dahil, kişisel eşyalarını, tıpkı Lamotte Şatosu'nda ya da Boulogne Ormanı'nın kestane ağaçlarının ortasındaki evde olduğu gibi, görüntü bakımından aynı sırayla dizmek için didiniyordu. Ve tıpkı Libreux'de olduğu gibi, öğleden sonra onu üç-dört köylünün arasında, bir dizi yerde, kolunda hasır bir sepet, elinde bir parça esmer ekmekle, Le Nain tarafından çizilmiş bir sahneyi andıracak şekilde görmek mümkündü. Yine onu şimdiki gibi, Fortuny'nin bir tablosunu çağrıştıran, kış güneşinin altında, başında bir gazete, her gün ona erzak getirmekle görevli, bağdaş kurmuş üç Arap'ın ortasında görmek de mümkündü. Bununla birlikte, rahibe nasıl her zaman bir tabloyu düşündürüyorsa, kont da her zaman bir üçüncü perdeyi düşündürüyordu; ama Paris'te az çok Racine'e özgü bir yapıya sahipken, Kuzey Afrika'da perde şaşırtıcı bir melodramla açılıyordu.

Afrika'ya geldiğinden beri, kont gençleşmiş görünüyordu; hareketleri hafiflemiş ve hızlanmıştı, aksak bacağı sandala ine bine, Orminy'nin evinin beyaz mermer merdivenlerini ine çıka bir çevikliğe kavuşmuştu. Parlak nikel mahmuzlu topuklarıyla yere şöyle bir dokunuyor, neredeyse parmak ucunda yürüyordu. Zayıftı ve az yiyordu. Öfke patlamaları sert ve kısaydı; ifadesine tutkunun ateşi sinmişti. Akşama doğru Cécile Goudreau ve Orminy ile yemek yemek için ortaya çıkıyor ve

saat on bir sularında, prens yata kadar ona eşlik ediyor ve biri üniformalı, diğeri müftü kıyafeti içerisinde iki arkadaş sabahın üçüne kadar derin bir sohbete dalıyordu. Bu, oldukça şüpheli ziyaretçilere ayrılmış bir saatti. Hukuki bilgileri, kontun -neredeyse yok denecek- hukuki bilgilerine nazaran çok daha fazla olan Orminy, karşılaştığı ve hemen hemen hiçbir şey anlamadığı karmaşık meseleleri ona açıklıyor ve çözmesine yardım ediyordu. Ve her seferinde aynı sahne yaşanıyordu:

"Yasanın ne dediği umurumda değil!" diye gürlerdi Grandsailles. "Her şeyi biliyorum! Üç bin yıllık deneyimim var! Dünya kadar yaşlıyım!"

O zaman Orminy sarı dişleriyle sarı bir kahkaha atıyordu ve yatmaya gitmeden evvel, ertesi gün kontun plan yaparken bakabilmesi için tüm kâğıtları kontun masasının üzerine düzenli bir şekilde bırakıyordu. Grandsailles'ın bu belgelerden genellikle tuhaf ve umulmadık bir şekilde faydalandığı doğruydu. Çünkü ona göre, onun kendi deyişiyle "dünyada, 'gerçek bir kişinin' elinde, üzerinde fazla düşünmeden, oluşturulma nedenlerine tamamen ters düşen nedenlerle kullanılmayan tek bir yasa yoktur." Onda görülen, bu Cizvitlere özgü, her şeyi, en zıt olanları bile kendi kullanımına ve kişisel zevkine uyarlama yetisine, Grandsailles "hidayet", "Makyavel'in tılsımı" diyordu. Ve Makyavel'in, bir insanın asla beceremeyeceğini düşündürecek kadar kurnazca gülümsemesi, başarı anlarında ona mutluluğunu gizleme ve yüzündeki ciddiyeti koruma olanağı sunuyordu.

Grandsailles, Kuzey Afrika'dan yapılan ithalatı, özellikle de şeker ve pamuk ithalatını artırmayı görüşmek üzere Vichy tarafından özel bir görevle gönderilmişti; bu konuda, Fransa'da kalmış olan Mösyö Edouard Cordier'nin desteği umulmadık derecede fazlaydı. Kontun, hem maddi hem manevi anlamda, en güçlü Fransız sanayicilerinin büyük çoğunluğunun temsil-

cisi gibi görünmesini sağlamıştı. Tüm bunlar, asla şüphe etmediği çevrelerde ona önem kazandırmıştı fakat o, bu yeni gücü, sadece, politik entrikalarını daha etkin bir şekilde sürdürmenin aracı olarak görüyordu. Gerek kendisine paravan vazifesi gören görevini yürütmek, gerek gizli oyunlarını devam ettirmek için, şartlar onu Malta'ya gitmeye zorluyordu. Orminy bu yolculukta karşılaşabileceği aşılmaz güçlükleri saymaya başladığında, kont öfkesini zorlukla bastırabilmişti.

"İlk sorun," dedi Orminy, "oraya nasıl gideceğinizi bulmak. Bir uçak, pilotlar vs. bulmanız gerekecek..."

"*Siz* beni götürebilirsiniz..." Grandsailles, sanki prensin kökü kokan nefesinden kaçarcasına, böylece onda bir aşağılık hissi yaratmak isteğiyle yüzünü hafifçe öte yana çevirerek, sözünü kesti. "Aksi halde," diye sertçe devam etti. "On yıl boyunca pilot olmak ve teğmen rütbesi taşımak neye yarar?"

"Artık aktif görevde değilim. Elimde bir uçak yok," diye cevapladı Orminy.

"Üniformanız duruyor mu?" diye sordu Grandsailles.

"Tüm bunları sonra konuşuruz ama pilotunuz olacağımı sanmıyorum."

Orminy konuşmaya devam ederken geri gitmiş ve şiddetli bir ağrının etkisindeymişçesine, güçlükle kontun çalışma masasının arkasındaki sandalyeye oturmuştu.

"Zaman kesin," dedi kamaranın lombozuna yaklaşmış olan Grandsailles. Yüzünü aydınlatan ay ışığı, kırlaşmaya başlamış saçlarına gümüş parlaklığı veriyordu.

"Bir anlığına, yaşlandığınızda nasıl olacağınızı gördüm..." dedi Orminy, kibarca ona bakarak. "Pek az değişeceksiniz ama olumlu yönde."

Grandsailles cevap vermedi. Düşünüyordu: "Birkaç saniye daha beni hayran hayran izlemene izin vereceğim, sonra seni yerden yere vuracağım. Son derece şefkatli ve içtensin. İyi ni-

yetli düşünceler içindesin. Yakında öleceğini söyleyerek ve benim her şeye dayanabileceğimi sanarak, kendi kendine acıyorsun; duygusallaşıyorsun. Dolayısıyla, tüm kaynaklarını ayaklarıma dökmen ve arzularım karşısında eğilmen -bir halı gibi dümdüz olman- amacıyla, girişimcilik ruhunu dürtmek, seni alabildiğine sarsmak, enerjini tümüyle ortaya çıkarmak için şimdi sana acımasızca çullanma vakti. O sırada Orminy'nin onu Malta'ya götürmek için uçan bir halıya dönüştüğünü hayal ederek, kendini gülümsemekten alamadı ama onu hemen aşağılayıcı bir gülümsemeye çevirdi ve sert bir tonla bu uzun sessizliği böldü:

"Mevcut koşullarda, gerçekten cesur bir ruh, şu anda aklınızdan geçen türde kişisel düşüncelerle vakit kaybetmez. İntihar eğiliminizin tarihe bir yararı yok. Benim yaşlılık halimden bahsettiğinizde, yalnızca kendinizi düşünüyordunuz. Size saygı duyuyorum ama ölümünüz beni etkilemeyecek. Hatta beni, iğrenç sırlarınızı dinlemekten kurtaracak. Daha önce biri söyledi mi bilmiyorum ama dişlerinize baktırmalısınız."

Orminy kalkıp, çıktı.

"İyi," dedi Grandsailles kendi kendine. "Gidip kendini Goudreau'ya acındıracak ve küçük bir çocuk gibi kucağında ağlayacak. Ama afyon içmeye başlamadan önce onu yakalamalıyım."

Beyaz gardenyalar gibi parlak dişleri, ay ışığında balkıyordu; düşündü: "Belki biraz fazla öteye gittim ama bunu bir mektupla telafi edebilirim." Çalışma masasına oturdu ve bir çırpıda yazdı:

Sevgili prens, az önceki saygısızlığımdan ötürü çok üzgünüm. Pek az insan, manevi cesaretinizden ve yurt sevginizden benden daha az şüphe edebilir. Haksızlık ettim ama bu Malta

yolculuğunun benim için ne kadar önemli olduğunu anladığınızda, bu, öfkemi mazeretlerimden çok daha iyi açıklayacaktır. Sizi hemen bekliyorum. Zaman geçiyor, arkadaşlığınıza sığınan,

Hervé de Grandsailles.

Prens Orminy geri geldiğinde, kontu soğukça yanağından öpüp oturdu. Grandsailles bir an şaşırdı çünkü Orminy'yi gizliden gizliye izleyerek, beklediğinin aksine prensin ağlamadığını gördü. İhtiyatlı tutumuna rağmen, Orminy'nin ruh hali artık iyi gibi görünüyordu çünkü hemen Malta'dan söz açan o oldu.

"Kesinlikle sizi yıldırmak istemiyorum ama başarmak istiyorsanız, beş ülkenin açık veya zımni onayı gerekiyor: Hepsi gidişinizden haberdar olmalı ve olacak; tümü, savaşın içinde değilse de, savaşa hazır durumda; hiçbiri sizin görevinize iyi gözle bakmayacak!"

"Hepsi bu değil," dedi Grandsailles işin karmaşıklığından zevk alarak. "Benim görevim her birinin işbirliği yapmasını gerektirecek. Bir devlet adamına gücünü veren nedir biliyor musunuz? Herkesin inandığının aksine, düşmanları arasındaki bölünmeyi genişletmeye çalışmak yerine, işbirliği yapmak için bir şekilde onları bir araya getirmektir. Size saldırmalarından evvel el sıkışmaya zorladığınız iki düşman önceden yenilmiş demektir, işbirlikleri onları güçsüzleştirecektir. Ama bugünlük eylem teorisiyle ilgili bu kadar spekülasyon kafi, içini çekerek sözlerini tamamladı.

"Sizi dinlemekle ve politik eyleminizin kesin ilkelerine boyun eğmekle yetiniyorum," dedi Orminy hoşgörüyle.

"O halde birkaç not almak ister misiniz? Farklı güçler karşısında benimsenecek çizgiyi size yazdıracağım, ondan sonra

resmi ya da gizli olarak hedeflerimizi paylaşabileceğimiz en iyi niteliklere sahip bireylerin kimler olacağını göreceğiz."

Orminy, girdiğinden beri oynamakta olduğu defteri açtı.

"Her şeyi bu deftere kaydedeceğim. İngilizlerle ilgili olarak, Board of Economic Warfare* ile ilişkiye geçmeniz gerekiyor.

"Bir İngilizsevere dönüştüğümü biliyorsunuz ve sadece İngilizler bunun farkında."

"Bu çok açık görülüyor," dedi Orminy. Ve Grandsailles'ın kendisine kuşkulu bir havayla baktığını görünce, ekledi:

"Onlarla ilgili duygularınızı paylaştığımı biliyorsunuz."

"Bu işe İngilizler nasıl bir tepki verecek?"

"Amerikalıların istedikleri şekilde hareket etmesine izin verecekler," dedi prens.

"Peki hangi Amerikan servisleri işin içine girebilir?" diye sordu Grandsailles.

"Dışişleri Bakanlığı ve Kuzey Afrika'daki Amerikalı gözlemciler."

"Bundan daha basit bir şey olamaz," dedi bunun üzerine Grandsailles. "Amerika'nın izleyebilmek için gözlemcilerine ihtiyacı var ve gözlemcilerinin varlığına emin olmak için de izlemesi gerekiyor: O halde onlara Grandsailles vakasını -gerçek bir örnek modeli- izlemeleri ve çözmeleri için mükemmel bir fırsat vereceğim, buna bakarak gelecekteki politikalarını yönlendirebilecekler."

"Madem gözlemeyi seviyorlar, sizden daha iyi bir konu bulamazlar," dedi Orminy.

"Bu noktada izlenecek çizgi pek bir zorluk yaratmayacak," dedi Grandsailles ve duymamış gibi yaparak devam etti. "Biri, benim Malta yolculuğumun 'sırrını,' bir Broadway oyununu ilan edermişçesine bağıra bağıra duyurmalı."

---

* Ekonomik Savaş Kurulu.

Orminy'nin aceleyle sözlerini not ettiğini görünce, Grandsailles onu durdurdu: "Bu konuda bir şey yazmayın, sadece küçük bir not düşün: Tiyatro."

"Komediyen," dedi Orminy.

Prensin bu kelimeyi telaffuz etme şekli, Grandsailles'ı ürpertti. Bunun üzerine Orminy sert ve laubali bir tonla yeniden söze girdi:

"Demin bana hakaret ettiğinizde, ilk andan itibaren Malta yolculuğunuzla ilgili problemleri çözmek üzere saat dörde kadar beni burada tutmak amacıyla bilinçli bir şekilde öfke komedisi oynadığınızı anlamadığımı mı sanıyorsunuz? Artık sizi çok iyi tanıyorum! Ve dalgamı geçiyorum! Ne kadar tiksindirici olmaya çalışsanız da, etkileyiciliğinizden bir şey kaybetmiyorsunuz! Hale bakın, sizinle metreslerinizin konuştuğu dille konuşmaktan çekinmiyorum fakat siz, benim düşmanınız haline gelebileceğim riskini görmeden, bana metresiniz gibi davranamazsınız."

Grandsailles, Orminy'nin ses tonundan, en ufak bir tartışmanın bu kez telafisi olmadığını sezerek, hiçbir cevap vermedi. Prens ona minnet duydu.

"Bakın," dedi, "beni kandırmayı başaramadınızsa da, elinize iki şey geçti: Biri istediğiniz bir şey, diğeri ise umurunuzda değil. İlki, -istediğiniz her şeyin gerçekleştirilmesi gerektiğini biliyorsunuz- bir kez daha, projelerinizin gerçekleştirilmesi için benim koşulsuz desteğimi kazandınız; ikincisi beni derinden yaraladınız... Neredeyse doğduğum günden beri, ölümün kokusunun nasıl üzerime sindiğini bir bilseniz!"

Grandsailles elini Orminy'nin omzuna koydu. Kolundaki yüzbaşı rütbe işaretinden altın rengi bir ip sarkıyor, sallanıyordu. Orminy bu eli itip, başka bir ses tonuyla, gelecekteki Malta görevi meselesine döndü.

"Almanlarla ilgili olarak, mütareke komisyonu ile görüşmemiz gerek."

Grandsailles kamara içinde dolaşmaya başladı.

"Almanlarla iş kolay. Pétain hükümetini desteklemek gerektiğini düşünecekler."

"Ve de bir Arap isyanını acilen engellemek gerektiğini," diye ekledi Orminy.

"Evet, önemli olan nokta bu. Sanırım kontrol edebileceğimiz küçük bir Arap isyanını kışkırtabilecek araçlara sahibim. Yarın akşam komünist profesör Broussillon'la görüşmeliyim..."

"Şimdilik Araplar kıpırdamayacaktır," dedi Orminy.

"'Küçük bir isyan,' dedim. Broussillon, bana, istediğim gün Tunus pazarlarında bir ayaklanma çıkaracağına dair söz verdi..."

"Ama Almanların dışında Fransızlarla da görüşmemiz gerek: Hem büyükelçiyle, hem de Kuzey Afrika yetkilileriyle."

"Biliyorsunuz," dedi Grandsailles, "tuhaf görünse de, en zoru Fransızlar: İyi bir şekilde yürütmem için bana verdikleri göreve aktif bir şekilde çalışmam gerektiğine onları nasıl ikna edeceğim? Bu çok daha basit! Ya İspanyollar?"

"Onlarla ben ilgilenirim," dedi prens. "Onlarla aram çok iyi ve onlara tek bir kelime söylememiz yeterli: 'Düzen'"

"O halde," dedi Grandsailles özetleyerek. "Görevimi, tüm güçlerin, benim faaliyetlerimle ilgili fazla bir şey öğrenmeden, sonunda bu görev hakkında iyi şeyler düşünecekleri bir şekilde sunabileceğiz."

Düşünceli bir şekilde bir süre suskun durdu, sonra yeniden söze girdi:

"Savaş, son tahlilde, farklı tarafların üzerinde uzlaştığı, ama karşı karşıya geldiği bir durumdur; barış ise, kimsenin kabul etmediği ama kimsenin de savaşmadığı bir başka du-

rumdur. Her ikisi de politik yaşamın farklı evreleridir... Tarağımı nereye koydum acaba? Sizde unutmuş olmalıyım – dün akşam yanımdaydı!"

Sayısı artan güçlükler etrafını sardıkça, Grandsailles, hamile bir kadın gibi daha kaprisli biri haline geliyor ve prensle biraz önceki sohbeti sırasında bastırdığı öfkesi, gözlerinden yayılan nefrete bakılırsa, patlamanın eşiğine gelmiş gibi görünüyordu.

"Her şeye katlanabilirim..." diye öfkeyle devam etti. "... En temel şeylerden vazgeçebilirim, ama metal bir tarakla *mutlaka* saçımı taramam lazım!"

"Soğuk bir metal tarakla..." dedi Orminy, karşısında kapris yapan bir çocuk varmış gibi gülümseyerek.

Grandsailles sakinleşti.

"Doğru. Saçlarım titiz bir şekilde tarandı mı ve ayakkabılarım günde iki kez cilalandı mı -bu iki ritüel gerçekleştirildi mi- tüm kaygı ve vicdan azabı izleri temizlenmiş, ruhumdan atılmış gibi oluyor sanki... Ve o zaman kendimi arınmış hissediyor, eylemi düşünebiliyorum."

"İşin kötüsü," dedi Orminy gitmek için kalkarak. "Söylediğiniz şey doğru. Yarın sabah için size yeni kurbanınız Mösyö Fouseret ile bir randevu ayarladığımı unutmayın."

Ertesi sabah, Vichy tarafından kendisine verilen görevin altyapısını hazırlamak amacıyla birkaç telefon ederek güne başlayan Kont Grandsailles, benzer bir çaba ve hareketlilikle, Malta yolculuğunun ikinci ve gerçek hedefinin başarıya ulaşmasını sağlamak için gerekli gizli görüşmelerde bulundu. Bu hedef, Paris'ten ayrılmadan evvel girdiği ve işgalciye karşı muhtemel direniş güçlerini örgütlemeyi hedefleyen devrimci eyleme uygun olarak *Vichy*'ye karşı bir komplo düzenlemek-

ti. Böylece, bir yandan ona bu görevi verenlerin gözünde resmi itibarını artırmayı ve tüm gayretiyle onu kişisel bir zafere dönüştürmeyi hedefliyor, diğer yandan, fedakârlığına güvenen ve ümit bağlayan hiyerarşik üstlerine ihanet ederek, hizmet ettiklerine karşı amansız bir savaş başlatmaya hazırlanıyordu. Vichy'nin verdiği görevi başarmak için, Prens Orminy'nin kişisel ve koşulsuz desteğinden başka hiçbir şeye ihtiyacı yoktu. Politik açıdan merkeze yakın duran prens, farklı resmi çevrelerde büyük bir etkiye sahipti ve tüm kapıların kendisine açık olduğunu düşünebilirdi. Ama acemi konspiratör rolünde duruma hâkim olmak için, karşıt güçlerle, bir başka deyişle hem kralcılarla hem de komünistlerle mutlaka temas kurması gerekiyordu. Aynı anda ikisinin de desteğini nasıl sağlayabilirdi? On beş gündür kafasında bunun dışında neredeyse başka hiçbir şey yoktu.

Bir yanda, Grandsailles, Kuzey Afrika'da İngiltere ve Amerika'yla doğrudan ittifak kurma politikasını teşvik etmeyi deneyen, fazlasıyla aktif bir kralcı olan, yetenekli Fouseret'nin güvenini kazanmak için kralcı bir komploya çok önem veriyormuş gibi yapıyordu. Aynı zamanda, söylenene göre, yasadışılığın tüm dolambaçlı yollarını bilen, Paris'te tutuklu otuz komünist milletvekiliyle temasını sürdüren komünist Profesör Broussillon'la da ilişkiye geçmişti. Grandsailles; Fouseret ve Broussillon üzerinde yeterince etki kazandığını hissettiğinde, bir önceki gün Orminy'ye uygulamış olduğu taktiği onlara da uygulamaya karar verdi: Aniden öfkelenmek ve küsüşmek. Prense nazaran daha saf olduklarından ve kontun karakterini neredeyse hiç bilmediklerinden, kaçınılmaz olarak oyununa geleceklerdi. Kurbanlarının güvenini kazanma şartının yerine geldiğini hisseden Grandsailles, şaşırtıcı bir kesinlik ve görülmemiş bir kötü niyetle öfke gösterisini sergileyeceği ânı hesapladı.

"Fouseret, ilk kez 'yakında' kelimesini telaffuz ettiğinde öfkeleneceğim; Broussillon'a ise, 'sabotaj' kelimesi ağzından çıktığında kibarca kapıyı göstereceğim..."

Her şey tam da Grandsailles'ın öngördüğü şekilde gerçekleşti. Muhtemel bir ihbar korkusu ikisinin de uykularını kaçırdıktan sonra, oyununun hedefi basitti: Fouseret ile Broussillon'u güçlerini mutlaka kendisine, yani ortak düşmanlarına karşı birleştirmeye itmek; ardından uygun anda düşmanlarıyla barışarak bu komployu yarıda kesmek. Birbirine düşman olan bu iki isim, o andan itibaren kendi taahhütleriyle bağlanmış ve kısıtlanmış olacaktı. Fouseret, Broussillon'un kendisine ihanet edeceği ve Broussillon, Fouseret'nin kendisine ihanet edeceği kaygısıyla yaşayacaktı. Grandsailles, ortak sırlarını bildiğinden, tutkularını dürterek, hedeflerini teşvik ederek, onları kendine bağlayabilecek, istediği gibi yönlendirebilecek ve her ikisini de, kurnaz planlarının arabasına koşulmuş gönülsüz suç ortakları haline getirebilecekti.

"Hayır, bu o kadar da şeytanca değil!" dedi kendi kendine Grandsailles, tasarısını düşünürken. "Ama bu, daima benim ıslanmadan yüzmeme olanak vermiş bir yol."

Prens Orminy doğru söylemişti: Grandsailles'ın politik yöntemleri, iki rakip metres karşısında izlediğinden pek az farklılık gösteriyordu. İkisi arasında bir kıskançlık ya da daha ziyade nefret itirafını kışkırtmak, ikisi üzerinde de etki kazanmasına yol açıyordu. Fouseret ve Broussillon, birbirlerine karşı ve ikisi birlikte ona karşı, tıpkı iki kıskanç metres gibi davranacaklardı! Grandsailles, Fouseret ile Broussillon'un kendisine karşı birleşmeye hazır olduklarını hissettiğinde, onlarla aynı gün içinde ayrı ayrı görüşmeye karar verdi.

Denizcilerden biri, Mösyö Fousseret'yi, planlanmış uzlaşma sahnesinin yaşanacağı kontun kamarasına götürdü. Fouseret girdi, saygıyla eğildi ve Grandsailles kalkıp, onu

askeri bir selamla karşıladıktan sonra, eliyle oturmasını işaret etti.

Fouseret, şu yanakları pek de güzel olmayan adamlardan biriydi. Yanaklarının düzensiz kenar çizgileri, neredeyse çenesine kadar kırmızı bir selüloitle süslüydü. Buna karşın bu rengin yakışacağı elmacıkkemikleri ise aşırı soluktu. Anın uyarıcılığı, yüzünün lâl çizgili kırmızılıklarını ortaya çıkararak, bu kontrast etkisini daha da belirgin hale getiriyordu. Oysa tüm kanın çekildiği yanaklarının üstü öylesine soluk bir sarıydı ki, sanki bakışlar kemiklere kadar işliyordu. Üzerinde beyaz bir takım ile mavi bir gömlek vardı ve saçları kızıldı. Nasıl ki iki şakağından çıkıp, gözlerinin dış uçlarına yönelen, yöndeş oklar gibi derin üç kırışıklık, zekiliğini, çevikliğini ve yürekliliğini anlamaya olanak veriyorsa, aynı şekilde cam bir panonun altında ezilmiş gibi görünen hafif yassı yüzüne, şiddetli bir ölüme yazgılı insanların yüz yapısını belirgin bir biçimde şekillendiren bu simetri damgası basılmıştı.

Birkaç dakika içinde, Fouseret'nin sorgulayıcı ve kavrayışlı havası Grandsailles'ı korkuttu ve tetikte durmaya zorladı. "Temkinli olalım, O, yırtıcı bir kuş!" dedi kendi kendine. Bu, onu çaba göstermeye, kendini aşmaya zorladı ve ustalıkla duruma istediği yönü verdi. Önce, ellerini sıkıca gözkapaklarına bastırarak, yeniden oturdu. Ardından, gözlerini mendiliyle kurulayarak, hafif buğulu bakışlarını aralık kapının ötesindeki ufukta gezdirdi.

"Düşündüm," dedi Grandsailles. "Dürüstlüğünüze inanıyorum. Son görüşmemizden sonra, sizi yakalatabilirdim. Bunu yapmasam da, yine de projelerinizin gerçekleşmesi ağzımı sıkı tutmama bağlı, ama buna güvenmeniz için hiçbir neden yok. Size gelince, kavgamızın ardından, benden kurtulmayı, bana karşı bir entrika çevirmeyi deneyebilirdiniz. Bu konuda hiçbir şey yapmadığınıza eminim. Aksi halde, burada olmaz-

dınız..." Gülümsedi ve devam etti: "Artık kaygı duymanızı gerektirecek hiçbir şey yok – aksine rahat olabilirsiniz. Fransa'nın durumu ağırlaştı ve ben, asırlardır ruhumda kök salmış hukuki nosyonların pek çoğunu yeniden gözden geçirmek zorunda kaldım."

Durdu, bir nefes aldı ve kendi kendine bir itirafta bulunurmuş gibi, acılı bir şekilde:

"Politik şiddet eylemlerini hâlâ onaylamasam da, artık onları mahkûm etmiyorum!"

Bu kelimelerin ardından, Fouseret'ye elini uzattı. O da, dudaklarını sımsıkı birbirine bastırarak, elini sıktı. Dudaklarını serbest bıraktığında, bir kâğıt gibi bembeyazdılar.

"Fransa, her zaman size minnettar olacaktır," dedi dramatik bir şekilde.

Grandsailles, bu sefer daha sakin ve daha soğuk bir ses tonuyla devam etti:

"Bu tür eylemlere hiçbir zaman doğrudan katılmayacağım... Fakat olanlara gözlerimi kapayabilirim. Buna karşılık..." Emir veren birinin ses tonunu kuşanarak devam etti. "... Bana Malta yolculuğumda eşlik etmenize ihtiyacım var. Sekreter sıfatıyla benimle geleceksiniz. O zamana kadar, İngilizlerle kimi görüşmeler için el altından partinizin desteğini sağlamanız lazım. Yola çıkış saatimiz yarın size bildirilecek."

Fouseret, kontun talep yağmuru altında ezilmiş, duvara yapışmış gibi görünüyordu ve reddedemeyeceğini hissediyordu...

"Ben uçmaktan çok korkarım... Bu bende patolojik boyutta!" dedi alnı terden pul pul olmuş Fouseret.

"Kişisel zevklerimiz önem taşımıyor. Belki uçmayı sevmiyorsunuz ama inanın ki ben de politik cinayetin ölümcül toprağına sürüklenmeye hiç meraklı değilim."

"Kralın ulağı hatasını anladı!" Fouseret'nin uzaklaştığını, beyaz kıyafetinin mavi gökte belirdiğini, bedeninden -armalardaki bir zambak gibi...- simetrik bir şekilde hafif ayrık duran gergin kollarını gören Grandsailles kendi kendine konuşmuştu.

Aynı gün akşama doğru, bulutla gökyüzü kırmızıya döndü. "Kırmızı gökyüzü, yağmur ya da rüzgâra alamet," demişti rahibe, konta çok yoğun, dumanı tüten, bir fincan sıcak çikolata getirdiğinde. Broussillon'u bekleyen Grandsailles, kaynar çikolatayla dilini yaktı ve bir fırtınanın yaklaştığını gösteren barometredeki düşüş, onu, eski yarasının verdiği acı hissini hafifletmek için, yumruğunu tüm gücüyle yanağına bastırmaya itti.

Kararlaştırılan saatte, nöbetçi denizci Broussillon'u içeri aldı. Doğru konta koştu, dramatik bir şekilde dizleri üzerine çöktü ve ondan, ölüm cezasına çarptırılan iki üniversiteli komünisti kurtarmak için bir şeyler yapmasını rica etti. Broussillon, her devrimci hareketin etrafında görülen şu şüpheli kişilerden biriydi. Disiplinsiz, kinci, utanmaz, oturmuş anarşist köklere sahip biri olduğundan, parti yetkilileri onu uzakta tutuyor ve uzun zamandır ihraçla tehdit ediyorlardı. Yöneticiler nezdinde tüm itibarını kaybettiğinden, partiden kopan bir grubun başına geçmişti ve ufacık bir otoriteye sahipse, bunu, dönemin karmaşıklığına borçluydu. Grandsailles'ın gözüne komünist bir yetkili olarak görünmeyi kolaylıkla başarmıştı çünkü o, kontun basmakalıp aristokrat düşüncelerinin cisimleşmiş haliydi.

Broussillon'un kocaman, biraz aykırı, bir patates çuvalını andıran şişkinliklerle dolu bir başı vardı. Esmer teni, pürtüklü bir üst deriyle kaplıydı ve derin gözenekleri, sanki büyüteçle bakılıyorlarmış gibi bir etki yaratıyordu. Kafasındaki saçlar, sakalının, bıyığının, burnunun, kulaklarının kırlaşmış, sert kıl-

ları gibi gür bir şekilde fışkırıyordu ve sanki yüzünü saran patatesler aniden fırça kıllarıyla kuşatılmış ve bu kıllar, derisinin kalın çuvalı üzerinden dört bir yana yayılıyormuş gibi görünüyordu. Çok ince altın çerçeveli gözlükleri ve daha da ince, neredeyse bir kadınınkini andıran elleri, ona, tüm kötülük eğilimlerine aykırı düşen, kölece, haniyse karamsar bir nitelik veriyordu.

Dizleri üzerinde ve başı öne eğik bir halde kontun cevabını bekliyordu. Grandsailles dikkatli bir şekilde bir yudum sıcak çikolata içti. Ardından, sert ve bıkkın bir ses tonuyla:

"Ayağa kalkın! Bu gibi şeylerle benden bir şey alamazsınız. Yalvarmalarınız beni bunaltıyor. Zavallı değilsiniz, cesursunuz ve ben sizi dürüst bir işbirliği kurmak ümidiyle çağırmıştım. Bu haldeyken, size ihtiyacım olduğunu söylemek beni üzüyor."

Afallamış olan Broussillon ayağa kalktı.

Kont, birkaç saat önce Fouseret'ye aynı sözleri söylerken kullandığı tonla devam etti:

"Fransa'nın durumu ağırlaştı. Zaman geçiyor, harekete geçme saati geldi! Evet! Yüzlerce kez evet! Öfkelenmeme ve aramızın açılmasına neden olan şu 'sabotaj' kelimesi karşısında artık geri çekilmiyorum."

Bu kelimelerin ardından Grandsailles elini Broussillon'a uzattı. O da derin ve içten bir duyguyla kontun elini sıkıp, bir kez daha kontun ayaklarının dibinde diz çökme isteğini tam zamanında bastırdı.

"Şimdi, olaylara hızlıca bir bakalım. Size ayıracak on beş dakikam var," dedi Grandsailles.

Ardından, Broussillon'un da aynı şeyi yapmasını engellemek için oturmadan, sohbetlerinin samimi bir havada geçmesine dikkat ederek, doğrudan alışverişlerinin şartına girdi.

"Son görüşmemiz sırasında ima ettiğiniz şeyi bugün bana sormanıza gerek yok. Kabul edilmiştir. Buna karşılık, ben sizden tek bir şey istiyorum: Kırk sekiz saat içinde bir Arap isyanı."

"İstediğiniz olacak," dedi Broussillon. "Ama bu, buradaki birçok komünistin hayatına mal olabilir. Ayrıca sizden Fransa'da oturan, her koşulda ve son âna kadar verdiğiniz söze kefil olacak bir kişinin ismini isteyeceğim."

Grandsailles'ın aklına hemen Pierre Girardin geldi ama birkaç saniye kararsız kaldı. İki hayat için merhamet dilemek üzere ayaklarına kapanan Broussillon'un, kendisinden, iyi niyetinin bir teminatı olarak açıkça bir başka hayatı istediğinin farkındaydı. Arap isyanı çok maliyetliydi: Girardin'i çok seviyordu!"

"Öncelikle bir konuda anlaşalım. Elbette Fransa'da emirlerime itaat etmek için ölmeye hazır, fedakâr insanlar tanıyorum ama verilen görevi başarıyla yerine getiremediklerinde ya da görevin gerçekleştirilmesi sırasında büyük bir hata yapmaları halinde komünistlere karşılık verilecek (komünist misillemelere verecek) hiçbir kölem yok. Hiç tartışmasız size vereceğim insanın saygınlığını kabul edeceksiniz."

"Anlaşıldı," dedi Broussillon, biraz isteksiz. Ardından ekledi: "Hükümetin savaş sanayilerinin yerelleşmesine (desantralizasyonuna) karar vermesinin ardından hemen uygulamaya sokulan Libreux'nün sanayileştirilmesi planından haberiniz var mı?"

"Savaş başladığından beri Libreux'deki malikâneme dönmesem de, meseleyi dolaylı yollardan öğrendim. Ama bunları Londra *üzerinden* izledim, çünkü tüm bu sanayileşme planlarını düzenleyenler İngilizler."

"Bize bu planlar gerek!" dedi Broussillon. "Elektrik tedarikini sağlayacak içerdeki üç barajı havaya uçurabilirsek, tarihi bir sabotaj eylemi yapmış olacağız."

Uzun bir sessizlik oldu. "*Tarihi sabotaj*, tüm bir dönemin en bayağı (inebileceği son nokta) şeyi!" "Sabotaj" sözcüğü, ona, modern zamanların ortaya attığı kelimeler arasında kesinlikle en nefret ettiği "radyo" sözcüğü kadar çirkin ve mide bulandırıcı geliyordu. Ama canı gibi sevdiği ovasını sanayileşmenin mekanik kemirgeninden kurtaracak olan bu iğrenç kelime, bir anda intikam hissiyle kulaklarında kurtuluş borazanları gibi yankılanıyordu. Sabotaj! Beş fabrikanın -çimento, kauçuk, kablo içleri, ray iskeletleri, tekerlek kasırgası ve dökme demir kabızlığı- iğrenç madde yığışımının, tek bir dinamit patlamasının şimşek gibi çakan ışığında havaya uçuşunu gözlerinde canlandırdı. Sabotaj! Mersinler ve hanımelleri, üç bin yıldır çiçek açtıkları o yerde yeniden boy vermeye başlayacak ve sonsuz yeşermeleri, sakatlanmış toprağın yaralarını iyileştirecekti. Sabotaj! Ve salyangozlar, Romalılardan bu yana yerinden kıpırdamamış olan aynı taşların sırtında tekrar yavaş yavaş gezinmeye başlayacaktı!

Şimdi artık noterinin kaderin seçtiği biri olduğunu düşünüyordu. Çünkü, Girardin istenilen tüm bilgilere sahip olduğu gibi, Almanlar bu meseleyle ilgili tüm belgelerin işgal otoritelerine teslim edilmesini istediğinde -ki yerine getirilmemesi halinde cezası ölümdü- emirlerine uygun olarak, Libreux'yü sanayileştirme planlarının kopyalarını ve ikinci suretlerini kontun aile mezarlığına saklamayı başarmıştı. Dolayısıyla, işgalciye karşı kahramanca direniş dönemi gizliden gizliye filizlenmeye başladığı vakit, en sansasyonel sabotaj eylemlerini yürütmek, Fransa'nın eskiden beri en muhafazakâr kafalarından biri olan noteri Pierre Girardin'e düşecekti.

"Tüm bu planların bir kopyasına sahip olan kişiyi tanıyorum," dedi kont düşüncelerinden sıyrılarak. "Ve bu kişi talimatlarıma uyarak onları verecek." "Hayır!" Grandsailles, Broussillon'un kendisine sormaya hazırlandığı sorunun ne

olduğunu sezerek bağırdı. "Malta'dan döndüğümde sabotajı yeniden konuşacağız. O zamana kadar, bana söz verdiğiniz Arap isyanının sona ermiş olacağını, bastırılacağını umuyorum. Bana göre, hiçbir iz kalmamalı. Toplam on gününüz var."

Broussillon gittikten sonra, Grandsailles, gün içindeki faaliyetlerinin sonuçlarını aklından geçirerek, uzunca bir süre duvara dayalı bir halde durdu. Prens Orminy'den bir mesaj getirildi. Gün içinde ele alınan konuların detaylı bir dökümünü içeriyor ama Malta uçağını kimin kullanacağı meselesiyle ilgili hiçbir şey söylemiyordu. Kont, kendi payına karanlık planlarını tümüyle uygulamıştı ve Fouseret ile Broussillon'un kesin olarak tehlikeli projelerine dahil olduğuna dair hiçbir kuşkusu yoktu. Öyle zayıf görünüyorlardı ki, gerektiğinde "tüm bunlar" için kendilerini feda etmeleri, ölmeleri halinde fazla üzülmek gerekmeyecekti. Sonra şefkatle Girardin'i düşündü. Onu, çok uzakta, Lamotte Şatosu'nun avlusunda ayakta hayal etti. Kel kafası güneşte bir bilardo topu gibi parlıyordu ama küçücüktü, bir vitamin hapı büyüklüğündeydi, tiyatro dürbününün ters tarafından bakıldığında görülen şu hüzünlü görüntülerden birini andırıyordu... "Ne olursa olsun onun Almanlar tarafından öldürülmesini istemem," dedi kendi kendine üzüntülü bir şekilde. Ardından, önceki akşam çok kötü davrandığı -ama artık koşulsuz olarak kendini konta adamış olan- Prens Orminy'nin, iki sıra sararmış fildişi İsa heykeline benzeyen, çürük ve orantısız dişleri geldi gözünün önüne.

Grandsailles, gördüklerinin tümünü genel bir acıma duygusu içinde bir araya getirmeyi denedi; ama ruhunu bu şekilde arındırmayı başaramadı, tersine, bedeninin engellenemez bir biçimde neşeyle ürperdiğini hissetti ve karamsarlıkla, güç aşkının insanda sınırsız olduğunu düşünürken, kurt gibi acık-

tığını fark etti. Akşam yemeğini Cécile Goudreau ve Prens Orminy ile birlikte yemek için karaya çıktı. Varır varmaz Cécile Goudreau'daki tedirginliği hissetti ve ses tonundan ayrıca üzüntülü olduğunu da fark etti:

"Masaya geçebiliriz. Orminy bize katılmayacak."

"Neler oluyor?" diye sordu Grandsailles.

"Bütün gün sizin için çırpındı. Yorgun... Ama en kötüsü de, son uçuşunu yaptı: Ona kesin olarak uçmayı yasakladılar. Anlıyor musunuz?..." Sesinin sert, neredeyse düşmanca tonunu biraz nükteyle yumuşatmayı deneyerek, Goudreau devam etti. "Orminy'nin bugüne dek sürdürdüğü yaşam tarzı, yapabildiği tüm taşkınlıklar, özellikle spora olan merakı... – sağlık için daha kötüsü yok. Polo, uçak, tüm bunlar uzun vadede en sağlam vücudu bile ciddi bir şekilde yıpratıyor ve kalbi yoruyor. Bir kriz geçirdi."

"Aptal!" Artık Goudreau'yu dinlemeyen ve bir öfke patlamasının eşiğinde olan Grandsailles sinirle homurdandı. "Bugün uçmasının ne gereği vardı? Şu anda ondan bir saniye bile vazgeçemeyeceğimi biliyor ve benim Malta görevim büyük ölçüde onun çalışmasına bağlı."

"Bir düşünsenize azizim," diye öfkeyle bağırdı Goudreau, peçetesini buruşturup ve yemeği unutup. "... Sizin için uçtu, hayatının en büyük hayal kırıklığını sizin yüzünüzden yaşadı çünkü sizi Malta'ya götürecek uçağı kendisinin kullanacağına dair kendine söz vermişti! (Goudreau, Grandsailles'ın gözlerinin içine baktı.) Savaş sizi kör etmiş ve size bağlı insanlara karşı nankör olmuşsunuz," dedi sitemkâr, acı bir tonla. "Göreceksiniz, göreceksiniz... Gittiğimizde kıymetini anlayacaksınız."

"Orminy'yle birlikte Amerika'ya mı gidiyorsunuz? Olay bu, değil mi? Neden benden sakladınız? Tahmin etmeliydim!" dedi Grandsailles.

Kaşlarını çatmamıştı ve sesi, bir küçümseme havası taşıyan öfkeyle çınlıyordu.

"Evet, azizim, Orminy dokuz gün sonra beni beraberinde Amerika'ya götürüyor. Bizler eylem insanları değiliz ve konspirasyon ile ihanetin, birbirinden ayırt edilemeyecek şekilde kol kola gezdiği, işgalcininkine her gün biraz daha benzeyen bir rejimde yaşamaktansa dost bir ülkede yaşamayı tercih ediyoruz. Yahudilere yaptıkları iğrenç! Siz, düşmanlarınızla kuşatılmış olarak burada kalabilir ve tüm baştan çıkarıcı tedbir ve kurnazlıklarınızı onlarla paylaşabilirsiniz!"

Izgarada pişirilmiş ıstakozunu hızlıca mideye indiren Grandsailles, Cécile Goudreau'nun sözlerini bitirmesini beklemeden, soğuk bir şekilde masadan kalktı ve yemeğin bittiğine kanaat getirerek, gitmeye hazırlandı.

"Bu şekilde gittiğim için özür dilerim ve benimle kavga etmek konusunda kararlı olmanız beni üzdü, daha önce hiç kavga etmemiştik."

Cécile Goudreau da masadan kalktı.

"Sizinle kavga edip etmemek umurumda değil, mesele prens! Zayıf olduğunu biliyorum ama yukarıda oturup ağlamak yerine, zorbalığınıza bir son vermemekle hata ediyor. Ona karşı merhametsizdiniz ve onu aşağılama tarzınız tümüyle insanlık dışı. Belki de kinimin dün akşam ona gösterdiğiniz acımasızlığı eşitlediğini düşünmüşsünüzdür?"

"Size gelip ağlayıp sızlanmasına ne gerek vardı?" diye sordu Grandsailles küçümseyici bir iç çekmeyle.

"Ama dün ağlamadı, azizim, siz ona hakaret ettikten sonra ağlamadı! Siz bunu isterdiniz... Ama bugün ağlıyor, size yardımcı olamadığı için ağlıyor! Bana hiçbir şey anlatmadı! Bana sadece şöyle dedi – hem de nasıl bir ağırbaşlılıkla: 'Grandsailles, öldüğüm gün hiçbir üzüntü duymayacağını, nefesimin koktuğunu ve öldüğümde artık benim sıkıcı sırla-

rımı dinlemek zorunda kalmayacağını söyleyerek, beni yolladı!' Ondan sonra, siz onu çağırtıncaya kadar, tek bir yorumda daha bulunmadan, burada durdu."

"Bunları unutalım," dedi Grandsailles kısa bir sessizliğin ardından.

Sonra, son derece kibar bir sesle ve elini uzatarak:

"Hadi bu zorbanın ellerini öpün!"

Cécile Goudreau onun yanına gitti ve Grandsailles ateşli bir şekilde onu alnından öptü.

"Sizinle Amerika'ya geleceğim. Bu da planlarım arasındaydı. Ama bundan önce, ne olursa olsun Malta yolculuğumu yapmalıyım... Bu benim zalimliğim değil, beni çağıran Malta! Bunun Fransa için ne kadar önemli olduğunu bir bilseniz!"

Öfkesi yatışmamış olan kont, Cécile Goudreau'yu öptüğünde hafifçe bozulan saçının kimi yerlerini düzeltmek için elini kadının saçlarına götürdü.

"Unutmadan, tarağınıza kavuşacaksınız. Onu bulduk ve rahibenize verdik. Ve Malta uçağınız da sağlanacak. Bir kez daha, Cécile Goudreau'nuz sizi sıkıntıdan kurtarmak için işleri yoluna koyacak. Acele etmem gerek: Bir saat sonra bir kahramanla randevum var. Şimdilik size gerekenlerin hepsi bu değil mi: Altın tarağınız ve -sizi tanımadığı halde- hayatını sizin için tehlikeye atabilecek bir adam?"

"Beni öyle iyi tanıyorsunuz ki bu hem çok hoş hem de korkutucu," dedi Grandsailles.

"Paris'te, Baba lakaplı Amerikalı bir havacıdan bahsedildiğini duydunuz mu hiç?"

"Baba?.." dedi Grandsailles, hafızasını yoklayarak. "Hayır..."

"Bu akşam bana onay vermesi için zorlayacağım kişi o," dedi Cécile başına yerlilere özgü bir örtü sarıp.

"Sanırım şimdi hatırlıyorum," dedi Grandsailles. "Kafatasındaki kemiklerin yerine oturması için bir yıldan uzun bir süre takması gereken kask çok konuşulmuştu. Gerçekten tamamen iyileşti mi?"

"Tamamen! Onu, son kez Madam Ménard d'Orient'te kasksız gördüm: Neredeyse kazadan en ufak bir iz kalmamıştı. Rahat olun, size gereken adam o!"

Böylece Cécile Goudreau, bu maceraya katılmayı ve Kont Grandsailles'ı adaya götürmeyi kabul edecek eşsiz insanı bularak, bu ürkütücü ve dramatik Malta entrikasında önemli bir rol oynadı. Kontun sosyetedeki parlak ününü duymuş olan Baba, hemen kararını vermişti. Ayrıca Cécile Goudreau'nun kararlı, keskin ve sert karakteri, onu etkileyecek ve ikna edecek yapıdaydı.

"Beni dinleyin evladım," dedi Cécile Baba'ya. "Siz ve Kont Grandsailles gibi insanların bir araya gelmesiyle, bu savaşı kazanabiliriz. Bunu benden daha iyi bilirsiniz. Attığınız bombalar ne kadar çok olursa olsun, bunun bir önemi yoktur: Sadece, iflas etmiş bir bankanın balkonuna, kimsenin gitmediği arka balkonuna zarar verirsiniz."

"Bazen bundan iyisini de yaparız, yüz binlerce balkonun un ufak olduğu da olur."

"Elbette tatlım, ama şehirlerde, kimsenin asla kullanmayı düşünmedi çok çok daha fazla balkon vardır..." dedi Cécile yorgun bir ses tonuyla, sanki bir anda dünyanın tüm işe yaramaz ve gereğinden çok balkonlarının ağırlığı üzerine çökmüştü.

"Bazen sadece balkonları değil, fabrika bacalarını da uçururuz."

"Elbette yavrum," dedi alçakgönüllülükle bu noktayı kabul ederek. "... Ama, günümüzde, havaya uçurduğunuz fabrika bacaları, sanki yıkılma anlarının filmi geri sarılıyor-

muşçasına çabucak yeniden inşa ediliyor. Her şey tekrar yapılıyor, her seferinde daha çirkin -bu yadsınamaz- ama daha sağlam, daha modern, savaş koşullarına daha uygun bir şekilde... Diğer yandan, Malta'ya kadar uçmak ve sessizce Kont Grandsailles'ı oraya indirmek önemsiz gibi görünebilir. Ama, bir Libreux köylüsü kadar kurnaz, bir İspanyol gibi aşırı gelişmiş onur duygusuyla Grandsailles bir gizemdir – özellikle de İngilizler için. Her Fransız'ın kalbinde direniş güçlerinin atadan yadigâr tohumlarını yeşertmesine olanak verecek ve ülkeyi özgürlüğe kavuşturacak, eylemde ona katılmaya hazır, davasına inanmış insanları etkiliyor. Grandsailles'ın tohumu, yeryüzünün en yaşlı, en asil meşelerine hayat veren tohumdur... Meşeleri unutuyoruz..." dedi, gözlerini yarı kapayıp, bakışlarını hülyalı bir şekilde uzaklara dikerek. "İlkbaharın zirvesinde, tarlalara bakıldığında, baklagillerin *Blitzkrieg*'ine* özgü, durdurmanın ya da denetlemenin mümkün olmadığı taşkın, bol, Baküsvari, emperyalist bir güçle, tam anlamıyla yerden fışkırıyormuş gibi görünen pek çok bitkinin hayret verici bir hızla haftalarca büyüdüğünü görmek etkileyicidir. Büyümesi şiddetlendiği ölçüde, her şeyi yutup, yok eder – Hitlerizm böyledir. Almanya, bezelye ve fasulyelerin çılgınca ve biyolojik bir şekilde filizlenmesidir! Meşeleri unutuyoruz. Ama bir gün, bezelyeleri tutan bu aynı sap hüzünlü bir hava almaya başlıyor, bitki boynunu eğiyor, mevsimi sona eriyor ve birkaç gün sonra, kısa bir süre önce yeşil yeşil ışıyan tarlada kahverengi, kurumuş kalıntılardan başka bir şey görülmüyor. Tüm bu zaman boyunca, bunların arasında birkaç meşenin kök saldığı fark ediliyor ve insan, iki bin yıl boyunca peş peşe nice çatışma

* Yıldırım Savaşı, Almanların II. Dünya Savaşı'nda uyguladığı, hızlı ve ani saldırılara dayalı bir savaş tekniği. (ç.n.)

ve yatışma görmüş bu ulu biçimlere bakmak için bir kez daha başını kaldırıyor. Meşeler Fransa'dır. Kökler duvarları yıkmaktadır. Bence yeni ve yankı uyandıran her şey hâlâ sizi çekiyor olmalı."

"Hayır," dedi Baba. "Ben de geleneğin ve aristokrasinin köklü gücüne inanmaya başladım ve İspanya Savaşı sırasındaki devrimci yanılsamalarım, bugün bana, uzun zaman önce tırpanlanmış bir ilkbahar buğdayı gibi görünüyor. Yeni bir sınır ve sağlamlık açlığı bize egemen olmaya başlıyor ve uçtuğumda, artık eskisi gibi hayali bir cennet peşindeki bir baş meleğin gurur verici isyanı değil söz konusu olan. Tersine, dünyayı, tüm katılığı ve asaletiyle toprağı yeniden fethetme arzusu... Yere basan çıplak bir ayağın saygınlığına ulaşmak için... Her şeyden el etek çekme arzusu beni sarıyor. Hale bakın, bu savaş beni bir Katolik yapmak üzere."

Cécile Goudreau, Baba'yı gurur ve hayranlıkla dinledi; onun, bir kahraman olmasının yanı sıra, zeki olduğunu ve kendi kendini ifade edebildiğini aniden anlamış gibi bir havası vardı.

"Ah! Sevgili, tatlı Baba..." dedi ellerini onun saçlarının arasına daldırarak.

"Artık bana Baba demeyin, ben artık İspanya'daki ya da Paris'teki o adam değilim. Burada beni gerçek ismimle biliyorlar, John Randolph, Teğmen Randolph. Kont Grandsailles'ı Malta'ya götürecek olan Baba değil, onu oraya John Randolph götürecek, yani ben götüreceğim."

"Kabul edeceğinizi biliyordum! Bu harika!"

Uzun bir sessizlik oldu. Cécile Goudreau, Randolph'un ellerini öptü.

"Onu oraya götürebilirim ama hepsi bu. Onu geri getiremem. Bu uçuş iznini, hemen sonra rotayı İtalya'ya çevirmek kaydıyla aldım, iki paraşütçüyü Calabria'ya bırakmam gereki-

yor... Baba tüm bunları en ufak bir kaygı duymadan düşünebilirdi, ama ben düşünemiyorum. İlk defa bir görev beni korkutuyor. İtalya bana her zaman acı getirdi: Bir gün, Naples'da, tifüs sayesinde ölümle burun buruna geldim – ama en kötüsü bu değildi, Venedik yolunda köpeğim ezildi... Ve yine Venedik'te en sevdiğim çocukluk arkadaşlarımdan biriyle dövüştüm..."

"Şeytan kulağına kurşun!" dedi Cécile Goudreau, kapalı yumruğunu masaya vurup. Randolph ise, batıl inançlara özgü bir hareketle, ellerinin gömleğinin V biçimindeki aralığında rastladığı, boynunda asılı inci ve elmas kolyeyi okşuyordu.

"Peki bu Grandsailles neye benziyor?"

"Sizden daha kısa," dedi Cécile. "Ama bakışlarınızdaki keskinlik benziyor. Onun gözleri sizinkinden daha açık bir mavi, ama neredeyse aynı parlaklıkta. Saçları bakır kızılı. Çok, çok yakışıklı. Sizden bile yakışıklı."

"Sonra ne yapmayı düşünüyor? Fransa'ya mı dönecek?"

"Hayır," dedi Cécile. "Malta'dan sonra hemen Amerika'ya geçecek."

"Belki ona bir şey emanet ederim..." dedi Randolph yoğunlaşmış bir havayla ve hayallere daldı. Ardından, yüksek sesle düşünüyormuşçasına, "Evet, ona bir şey vereceğim... Benim için çok önemli bir şey... Amerika'da birine verilecek bir şey. Ona söyleyebilir misiniz?" diye devam etti.

İki gün sonra, Grandsailles, Fouseret ile birlikte onları Malta'ya götürecek olan üç motorlu Farman'a bindiğinde, Randolph komut aygıtının başına geçmişti bile.

"Bu bana Londra yolculuklarımı hatırlattı," dedi Grandsailles.

"Gerçekten de Paris-Londra uçuşları da aynı tip bir uçakla yapılıyor," dedi Fouseret. "Ama burada fazladan bir mitralyöz ve onun sadık hizmetçisi var. Tebrikler! Bence bu

uçak şartlara fazlasıyla uygun!" Korku ve öfke karşısında tipik tepki gösterme şekli olan bir neşeyle sürdürdü.

"Ne bekliyordunuz?" diye sordu Grandsailles. "Cécile Goudreau'nun arayıp bulduğu uçağın, yosun tutmuş, kanatları yer yer çatlamış, içinde uzanıp afyon içilecek doğu tipi divanların bulunduğu, eski bir uçak olacağını mı sandınız?.."

"Bu kadarını düşünemezdim," dedi Fouseret. "Ama savaş sonrası için enteresan bir görüntü olabilir, değil mi? Her yöne doğru saatte yedi yüz mil hızla yol alan ve hiçbir yere gitmeyen uyuklayan afyon tiryakileriyle dolu uçakların kuşattığı bir gökyüzü..."

Güldü.

"Durağanlık içinde, aynı akıl almaz hız saçmalığı, aerodinamik tabutlar biçiminde daha önceden düşünülmüştü!"

"Ne iç karartıcı bir buluş!" dedi Fouseret sararak. "Bunlar gerçekten var mı?"

"Bir gün bir katalogda görmüştüm. Tam da bu biçimde sunulmuşlardı. Tabutlar, iki yıl önce piyasaya çıkan arabalarla aynı tip eğrilere sahipti."

"İnanılmaz..." diye iç çekti Fouseret.

Grandsailles devam etti:

"En çılgın hızlara uyarlanma özelliklerine sahip, sonsuzluk içinde devinimsiz durabilecek bir şey... Saçma! Böyle şeyler ancak çağımızda görebilir!"

Fouseret üzüntülü bir havaya büründü.

"Böyle bir konu açmamalıydınız," dedi sitem dolu bir sesle.

"Batıl inançlarınız mı var?" diye sordu Grandsailles.

"İspanyol bir matador, yolda bir cenaze arabasıyla karşılaşırsa, asla arenaya çıkmaz," diye kendini savunmak istercesine yüksek sesle konuştu Fouseret.

"Siz ne İspanyol'sunuz ne de matador," dedi Grandsailles.

"Ama benim de batıl inançlarım var," dedi Fouseret. "Neyse ki, yanımdasınız."

"Öyleyse benim şanslı olduğumu düşünüyorsunuz?" diye sordu Grandsailles.

"Bu yolculukta inanılmaz bir şey olduğunu düşünmüyor musunuz? Randolph, Afrika'nın en iyi pilotu sizi götürüyor; asla uçağa adımını atmamaya ant içmiş olan beni sizinle gelmeye ikna ettiniz; açık ve net bir politikanız olmamasına rağmen, tüm politik güçlerin güvenini kazanmayı başarmış tek otoritesiniz. Aramızda neden size boyun eğdiğimizi gerçekten bilen biri var mı?"

Uçak pistte ilerlemeye başladı, yerden kalktığında Grandsailles söze girdi:

"Uçmak, sanılanın aksine, şehvet verici bir duygu değildir. Tersine, Apolloniyen bir duygudur. Bu güzel havada, en ufak bir sarsıntı olmadan uçarak, kesinlikle yerimizde durduğumuza inanabiliriz. Trende, bize göreli bir hareket etme nosyonu verebilecek, telgraf direklerinin akışı vardır; burada, hiçbir şey yok. Sürekli olarak sabit durduğumuz ve geç kalacağımız hissini yaşıyoruz. Uçak zaman ve mekân bakımından bir çeşit duyum yitimidir; bir yön, bir ok değil... (Her heceyi vurgulayarak konuştu.) Uçmayı düşünen duran bir kelebektir. Bir dairedir: Apollon!"

Motorların gürültüsünden ötürü, hayranlıkla dinlediği Grandsailles'ın ne dediğini zar zor duyuyordu ve iki kelimesinden birini yakalamasına rağmen, içinden: "Bu adamın nüfuzuna karşı direnmenin yolu yok!"

Pırıl pırıl bir gün doğmuştu. Uçak şimdi, ufkun soğuk balığının hafif kavisli dev sırtındaki pulları üzerine geçirmiş, Apollon'un mızraklarında balkıyan, mavimtırak Akdeniz'in üzerinden uçuyordu. Suyun yüzeyine değen yumak yumak hafif ve alçak bulutlar, denizden fırlayıp göğün yukarılarına

doğru yükseliyor gibi görünüyordu ve usulca değişen biçimleri, denizi, gruplar halinde yayılmış, kahramanca pozlar sergileyen sarışın Neptün'lerle, mor Naiad'larla, kar beyazı yunus ve deniz atlarıyla dolduruyordu. Rüzgârın kısa solukları, denizin üzerinde gümüş rengi neşeli ürpertiler bırakıyordu ve torpillenmiş küçük bir ticaret gemisinden, Venüs'ün etinin rengi gibi şaşırtıcı bir koyu pembe, sarmal duman direği yükseliyordu. Alevler içindeki geminin etrafında, denizde küçük siyah noktalar görülüyordu: Çırpınmakta olan mürettebat. Denizin üzerine yayılmış yağ birikintileri, göğün tüm duruluğunun yansıdığı, çok büyük, çok parlak kuyruklu piyano kapakları izlenimi veriyordu. Fouseret, boğulmakta olan bu adamları göstermek istedi ama Grandsailles uyumuştu; onu uyandırmaya cesaret edemedi. Yardımcı pilot, Fouseret'ye, kalktıkları sırada bu batan gemiyle ilgili bir mesaj aldıklarını, ama kurtarmanın ancak bir deniz uçağıyla mümkün olduğunu söyledi. Hiç şüphesiz böyle bir uçak yakında gelecekti ama beklerken bu adamları kurtarmak için yapabilecekleri hiçbir şey yoktu. Grandsailles, ancak yardımcı pilot onlara oksijen maskelerini getirdiğinde uyandı. Pantelleria'dan gelen İtalyan uçaklarıyla olası karşılaşmaları engellemek için çok yukardan uçmak zorunda kalacaklardı. Aynı anda, ona bir ahize uzatıldı: Randolph onunla konuşmak istiyordu.

"Alo! Ben Randolph. Malta'ya vardığımızda birbirimizi görecek bir saniyemiz bile olmayacak. Cécile Goudreau'nun size bahsettiği şeyi şimdiden size vereceğim. Bu, sonraki görevimden dönemezsem ulaştırılacak."

"Size olan borcumu asla ödeyemem," dedi Grandsailles.

Randolph telsizciye emirler vermeye başlamıştı ve Grandsailles'ın anlayamadığı nedenlerden ötürü aniden öfkelenen yardımcı pilot, hızla Randolph'a maskesini takmasında yardım edip, ardından kendisininkini taktı ve kumandaya geçti.

Randolph gelip Grandsailles'ın yanına oturdu, kalın deri mantosunun içinden, bir ilaç kutusunu andıran, kırmızı bir ipin titizce birçok kez etrafında döndürüldüğü, küçük tahta bir kutu çıkardı ve üzerinde ismi yazan bir zarfla birlikte Grandsailles'a uzattı. O zaman Grandsailles ve Randolph birbirlerine baktılar, maskelerinin tuhaf şeklinin gerisinde, gözleri aynıydı sanki, ikisininki de duruydu ve soğukluğun mu yoksa coşkunluğun mu bu gözleri daha parlak hale getirdiğini söylemek zordu. Aniden iki adam da eldivenlerini çıkardı ve elleri, iki pehlivanın elleri gibi bir anlığına birbirine sımsıkı sarıldı. Ardından Randolph kalktı, kumanda kabinine döndü; ancak daha düşük bir irtifaya ulaşınca oksijen maskelerini çıkarabildiler. Bu hareketin üzerine saçları karmakarışık bir hale gelince, Grandsailles altın tarağını çıkardı ve sağındaki lombozu ayna gibi kullanarak titizlikle saçlarını taramaya başladı; aniden bu beyaz çizginin yansıması tarağının değmesiyle tutuşmuş gibi göründü; kendi uçaklarına çok yakın bir mesafede bir uçak alevler içinde alçalıyordu.

"Bu nedir?" diye sordu Grandsailles, yanındakine.

Aşırı bir heyecana teslim olan Fouseret, suyun dışındaki bir sazan balığı gibi esnedi. Grandsailles onu duymakta zorlandığından, kulaklarındaki pamuğu çıkarmak zorunda kaldı.

"Bir düşman uçağını düşürdük!" diye bağırdı Fouseret, kendinde değildi.

"Bir çatışma olduğunu fark etmemişim," dedi Grandsailles, taranmasını sona erdirerek. Ardından Fouseret'ye sordu: "Cordier tarafından gönderilen suretleri unutmadık mı?"

O anda, sert bir darbe, bir fındık kabuğu parçalara ayrılmadan evvel nasıl çatırdarsa öylece uçağı çatırdattı ve tarağını havada tutan Grandsailles, Fouseret'nin yanına yığıldığını gördü. Telsizci ve yardımcı pilot ona doğru koştular. Ölmüştü. Üzerindeki lombozda, donmuş bir kuyrukluyıldızı andı-

ran, eğri bir çizgi şeklinde belirgin küçük delikler açılmıştı. Fouseret olduğu yerde bırakıldı. Sadece Grandsailles'ın dizlerine koyduğu kırmızımsı ropdöşambrı üzerine örttüler ve Fouseret'nin eli bir anda oluşturulan bu kefenin kenarından taşınca, Grandsailles onu bakışların uzağında tutmak için yakaladı. Bu el tombul ve hâlâ ılıktı. Onu minnetle sıktı ve avucunun içinde tuttu. Aynı anda, olağanüstü bir görüntü tüm dikkatini başka bir yana çekti. "Malta!" Korkunç bir bombardımana uğrayan adanın en az iki bin metre üzerinde uçuyorlardı. Malta, geçilmez ada! Kıyısına köpüklerin vurduğu, İngiliz kibrinin kor yığınına çevirdiği ülke!

Randolph şimdi, içinde kopan öfke şimşeklerinin ateşinde kızarmış tanrısal bir haleyle çevrilmiş gibiydi ama onu aydınlatan alev ışığı, dış dünyadaki dizginsiz öfkenin tıpkı bir ateş gibi kızışmasından başka bir şey değildi. Başını çevirmemişti. Fouseret'nin öldüğünü biliyor muydu? Savaşa olduğu gibi ölüme de yabancı değildi! Neşterler gibi sert ve parlak mitralyözlerin son yakıcı pırıltıları ufkun dört tarafında haç biçiminde çentikler açarken, patlama urlarının kızgın yağında kızarmış yumurta sarıları gibi onları dağıtırken, bunların kalın ve kanlı dumanlarının vıcık vıcık irinini yıldızlara sıçratırken ve obüs patlamalarının bağrından çıkan kusmukları bulutlara bulaştırırken, göğün kızgın ve kabarmış derisi, hâlâ uçaksavarların mikroplu şarbon döküntüleriyle kaplıydı.

Daha aşağıda, büyük binaların patlamış kafa taslarından sızan, siyah tereyağında pişmiş beyin parçalarını andıran kirli duman kıvrımlarıyla yaralı kentler, bombaların görünmez kaşığının oyduğu gözleriyle evler uzanıyordu. Şurada burada, bu açık duran göz çukurlarının birinin boşluğunda, bir yatağın kalıntıları tuhaf bir açıyla görünmekteydi, sanki binaların gözbebeklerinde karbon iskeletleri vardı. İngiltere'nin, kimsenin asla zorla açamayacağı kapalı yumruğu gibi güçlü ada,

dört yana doğru uzanıyordu; kırılan, ama tersine utkun büyük bir yara gibi, kükürt rengi, kocaman ve ulu, adak adanmış bir gravyer gibi, ölümün döllediği çukurlarının her birini, vücut sıvılarından sızan ve gizli hayatlarla dolup taşan deliklerinin her birini, ve toplarla delik deşik edilen, ruhundan ve bedeninden yara alan -ruhu, art arda fırlatılan intikam okları; bedeni tetanosun steril ve kaygılı çizgileriyle dolu- bu hayatların her birini kızıştıran, hiç de granit gibi sağlam olmayan tek bir yoğun kitleydi.

Alev gibi yanan elinin soğuk ve hoş olmayan bir nesneyi kavradığını bir anda fark eden Kont Grandsailles, gözlerini oraya çevirdi: Bu, Fouseret'nin eliydi. Onu daha büyük bir güçle sıktı! Randolph iniş sinyali vermişti.

Bir teğmen ve bir asteğmen Grandsailles'ı karşılamak için koşarak geldi. Kont uçaktan iner inmez: "Bir kaybımız var." Fouseret'nin bedeni çıkarılıp, yere konulurken, askerler kıpırtısız, hazırolda kaldı; kararmakta olan gökyüzü, güçlü projektörlerin kesişip, dev haçlar çizen ışık demetlerine boğulurken, sanki bunların karmaşık ağında insanların taşkın tutkularına karşı bir kınama ve merhamet işareti görülüyordu. Ve sanki Malta tarihinin derinliklerinden, iki sağlam, dev bacak gök kubbenin ortasına doğru yükseliyordu; uzun zamandır kayıp olan ve bronz göğsünün derinliklerinde acı çeken bir ihtiyarınkini andıran zayıf, yakaran sesi duymanın mümkün olduğu büyük Rodos heykelinin bacakları... Kurbanlar verildi, uzaklardaki son sirenler sızlanmayı kesti: Alarm kesilmişti.

Kont Grandsailles, Malta'da bir hafta kaldı. Fouseret'nin yardımlarından mahrum kaldığından, Orminy'nin ihtiyatlı tavsiyelerine uydu. Hiçbir dış etkenin engellemesine maruz kalmadan, cesurca uyguladığı planları, yılmazlığı ve tehlikeyi göze alması sayesinde, tam bir başarıyla sonuçlanmıştı. Kazanmış olarak Kuzey Afrika'ya dönebilirdi.

İki paraşütçüsünü Calabria üzerinde bırakan Randolph, dönerken vurulmuştu ve denizde bulunan uçak kalıntısının onunkine ait olduğu kesin olarak anlaşılmıştı. Randolph'un Kont Grandsailles'a verdiği mektupta şunlar yazılıydı:

Calabria görevimin son görevim olacağına dair içimde kuvvetli bir his var. Bunun doğru çıkması halinde, New York'a vardığınızda, bu kutudaki haçı Veronica Stevens'a vermenizi, onu akıbetim hakkında bilgilendirmenizi ve bir an olsun aklımdan çıkmadığını ona söylemenizi rica edeceğim. Veronica Stevens benim ne metresimdir, ne de nişanlım, sadece arkadaşımdır: Kask taktığım dönemde beni tanımıştı ve sık çalan alarmlar vesilesiyle Paris'teki bir binanın mahzeninde karşılaşmamız dışında hiç görüşmedik. Bununla birlikte, bu karşılaşmalar sırasında, bana büyük bir sevgi gösterdi. Teşekkürler, ikimize de iyi şanlar.

John Randolph.

Grandsailles, Orminy'nin villasına akşam geç bir saatte vardı. Prens ve Cécile Goudreau, sabırsız ve gergin bir halde onu bekliyorlardı.

"Görevim tamamen başarıyla tamamlandı," dedi Grandsailles arkadaşlarıyla buluşunca. "Fouseret, uçağımızda meydana gelen sarsıntıda öldü. Randolph, Calabria'dan dönüşünde vuruldu... Ama burada neler oluyor böyle?" diye sordu, Orminy'nin bu heyecan verici haberler karşısındaki ihtiyatlı neredeyse ilgisiz tutumunu aniden fark ederek.

"Bir Arap isyanı kanla bastırıldı..." dedi Cécile Goudreau hafif tereddütlü.

"Biliyorum," dedi Grandsailles hemen daha da kötü sonuçlar olabileceğinden şüphelenerek.

"Broussillon hapiste..." Grandsailles'ın ne tepki vereceğini merakla bekleyen ve düşünceli görünen Orminy iç çekti.

"Bu kötü olmuş," dedi kont soğuk bir şekilde. "Tüm bunları bana bu akşam anlatmanız gerekmezdi," diye devam etti sitemli bir ses tonuyla. "Yarından önce yapabileceğimiz hiçbir şey yok ve kesinlikle uyumam gerek. Yorgunluktan öldüm."

"Akşamı yatın güvertesinde geçirmenizi engellemek için bunu söylememiz gerekiyordu. Güvenlik nedenlerinden ötürü burada kalmanız gerek," dedi Orminy. "Gittiğinizden beri aralıksız olarak bizi izliyorlar. Polise uşaklık eden Araplar, sürekli evin etrafını gözetliyorlar."

"Burada yatacağım," dedi Grandsailles. "Gemide, iki nöbetçimin tutsağı olduğum hissine kapılabilirim."

Yatmaya çıktı. Saat sekizde ayaktaydı ve gözcüsünü geri yollamaya karar vermiş olarak, hemen yata doğru indi. Dalgakıranın yakınlarında, kumun üzerinde, yanında titiz bir şekilde sarılmış ipiyle bir uçurtma duruyordu. Kaprisli karakteri, huzursuz olduğunda tuhaflıklarını abartılı bir şekilde sergilemeye meyilli Grandsailles, onu yerden alma isteğine karşı koyamadı. Sağa sola hızla bir bakış atıp, sahibine dair en ufak bir belirti görmeyince, çocukça bir coşkuyla uçurtmayı aldı ve sandala binip, yata doğru sürdü. Orada, derhal kabinini terk etmelerini emrederek, iki denizciyi gönderdi. Şaşırmış olsalar da, üstlerinden ters yönde hiçbir emir almadıklarından, tartışmasız boyun eğdiler.

Hafif, canlı bir sabah rüzgârı esti ve Kont Grandsailles, önceki hafta Malta'da gösterdiği insanüstü enerjiden sonra, durumun kötü olduğunu ve üzerinde düşünmek gerektiğini kendine tekrarlamaktan vazgeçerek, meseleye yoğunlaşmayı boşuna denedi. İlgisini çekmiyordu. Yarı bilinçli halde, kumdan aldığı uçurtmaya bağlı ipi çözüp, rüzgâra doğru fırlattı. Serbest bıraktı, çekti, tekrar daha uzaklara bıraktı. Gökyüzü

pırıl pırıldı; ipinin ucundaki, kâh titreşen, kâh havada kıpırtısız duran, eşkenar dörtgen şeklinde kararsız bir yumağı andıran bulut dışında başka bulut yoktu. "Tutsak!" Grandsailles, başka bir şeyi düşünerek haykırdı ve bezden kuşunun kollarını uzatmaya, sanki söz konusu kuş bunun için uzun süre kendisine yalvarmışçasına tenezzül etti.

Teğmen gelip, Prens Orminy'nin acilen kendisini görmek istediğini söylediğinde, Grandsailles rahibesini çağırdı ve uçurtmayı ona vererek, "Ben yerdeyken size emanet – ipinin dolaşmamasına dikkat edin!" dedi.

"Şu Grandsailles... Ona hayran olmamak elimde değil!" Orminy, elleri havada, Cécile'in odasına baskın yaparak haykırdı. "Ne yapıyormuş biliyor musunuz? Asla tahmin edemezsiniz!"

"Ne peki?" Cécile, prensin nadiren yaşadığı coşkunluktan yarı korkmuş, yarı keyif almış bir halde bağırdı.

"Pekâlâ," dedi eski İngiltere tarzı derin bir deri koltuğa gömülüp. "Kont Grandsailles uçurtma uçuruyor! Gelin, kendi gözlerinizle görün! Bu benim hayal dünyamın ürünü olamaz: Bu kadarını tahayyül edemezdim!"

Parmağıyla pencereyi işaret etti. Cécile Goudreau körfeze demir atmış yata bakıyordu ve haykırdı:

"Bu inanılmaz! Ama o kont değil... İpi tutan, rahibe!"

"Kont onu ona verdi çünkü hemen görüşmemiz gerektiğini bildirdim. Nasıl bir tehlikenin içinde olduğunu mutlaka bilmesi gerek. En ufak bir şeyin bizi nerelere götüreceğini bilemeyiz. Mesela, bu uçurtama onu ardından nerelere sürükler Allah bilir... Çünkü Grandsailles, onun kime ait olduğunu dert etmeden, onunla oynuyor. Sonuç: Genç bir Arap uçurtmasının benim yatım üzerinde uçtuğunu görüyor ve şimdi bizim mutfağımızda avaz avaz bağırıp, onu çaldıklarını söylüyor! Ve ben de, bu adamın polis tarafından tutulmuş biri olup olmadığını, bu uçurtmayı körfezin diğer tarafında-

ki jandarma karakoluna sinyal göndermek için kullanıp kullanmadığını düşünüp duruyorum..."

Bu sırada Kont Grandsailles odaya girdi:

"Gerçekten pireyi deve yapıyorsunuz! Bu çocuğa yüz frank verdim ve krallar gibi mutlu bir şekilde gitti."

Sıkıntılı bir sessizliğin ardından, Orminy:

"Geçen akşam size söylemek istemedim ama yetkililer diplomatik pasaportunuza vize vermeyi kesin olarak reddettiler; sonuç olarak, bizimle Amerika'ya gelmeniz imkânsız. Hızlı hareket etmemiz gerekiyor çünkü *François-Coppée* yarın saat beşte Güney Amerika'ya doğru hareket ediyor. Bizimle gelmelisiniz, anlıyor musunuz, ısrar ediyorum. Burada kalmak intihar etmekle aynı şey. Cécile ve ben, sizi burada, en kötü düşmanlarınızın arasında bırakamayız."

Randolph'un ölümünden fazlasıyla etkilenen Cécile Goudreau, sessizce ağlamaya başladı.

"Gitmeli miyiz, düşünüyorum," hıçkırıklarla kesilen kısık bir sesle sürekli tekrarlıyordu. "Afrika'nın bu bucağında, hâlâ Fransa'da sayılırız!"

"Hareket edemediğimize göre, burası artık evimiz değil," dedi Orminy kararlı bir sesle.

"Burada kalmak ölüme eş ve gitmek beni öldürüyor," diye mırıldandı Cécile.

Sıçrayıp, anlaşılmaz bir sesle bağırdı:

"Fransa! Kılıcın nerede!" Ve ardından hıçkırıklarla yatağa bıraktı kendini.

Ne Orminy ne de Grandsailles, onu teselli etmeye gitti çünkü ikisinin bakışları da aniden tek çözüm olan gitmek fikriyle aydınlanmıştı.

"Son âna kadar, planımı harfi harfine uygulamanızı rica ediyorum sizden," dedi Orminy, kontu omuzlarından tutup. "Bu sefer hiçbir itiraz kabul etmiyorum çünkü seçme şansı-

mız yok," diye sürdürdü görülmedik bir enerjiyle. "Benim hayatım pahasına sizin için bir dümen çevireceğiz. Sizden tek istediğim, bana altı fotoğraf vermeniz. Ne kadar az hareket ederseniz o kadar iyi olacak. Burada Cécile'le kalıp, akşama kadar beni beklemeniz en iyisi."

Ve Grandsailles usulca itiraz etmeyi denediyse de, Prens Orminy ona hayatının en insancıl, en sevgi dolu, büyük ihtimalle yüzünde bugüne kadar hiç görülmemiş bir gülümsemeyle bakıp:

"Bir kez olsun bekleyin ve uçurtmayla oynayın."

Akşamleyin geç bir saatte, Prens Orminy, Grandsailles'a son haberleri getirdi. İkisi de, Cécile Goudreau ve rahibeyle birlikte gidişle ilgili son talimatları alacak olduklarından, yatın arka güvertesini sakince arşınlıyorlar, arada durup, tekrar dolaşmaya başlıyorlardı. Dolunay vardı.

"Hava çok güzel – sanki yaz," dedi Cécile Goudreau.

Hepsi alçak sesle konuşuyorlardı.

"Dinleyin, bir kürek sesi duydum..." dedi Orminy.

Herkes sessizce dinlemeye koyuldu.

"Araplar," dedi Grandsailles bir balık teknesini fark ederek.

"Evet, onları tanıyorum," dedi rahibe. "Yaşlı Batta ile dört oğlu. Yılanbalığı avlayacaklar ve ay alçaldığında av yerine geldikleri gibi gidiyorlar."

Gemi, doğaüstü bir sükûnet tarafından yutulmuşçasına uzaklaştı... Beyaz gecede derin bir sessizlik... Sadece usulca gövdeye vuran, ayın tükürüğünü andıran suyun çırpıntısı duyuluyordu. Ay ışığına gömülen, küpeştede duran uçurtma, bir Zodyak burcu gibi o anda oraya düşen bir yıldız ışığına benziyordu.

"Tanrım, bu huzur, bu güzellik..." diye iç çekti. Goudreau. "İnanılır gibi değil, sanki ahretteyiz! Asla gidecek cesareti bulamayacak mıyız?"

"Yarın saat beşte," dedi Orminy.

"Hep beraber hapse düşmezsek," dedi Grandsailles.

"Malta görevinizin başarısı, onları uygun zamanı beklemeye, düşünmek için zaman kazanmaya itecektir," diye cevap verdi Orminy.

"Malta ne kadar harika!" dedi kont farkında olmadan sesini yükselterek.

"Şişt!" dedi rahibe. "Yılanbalığı avına çıkan bir başka gemi."

"Broussillon'un, Fouseret'nin öldüğünü öğrenince muhbirlik yapmaya başlayacağından ciddi ciddi endişe ediyorum," dedi Grandsailles Orminy'nin kulağına.

Derin düşüncelere dalmış olan prens cevap vermedi ve uzun bir sessizlik oldu. Arap balıkçılardan biri, İspanyolca acıklı bir şarkı söylüyordu. Her este, nefes almak için durduğunda, küreklerden süzülen suyun sesi duyulabiliyordu.

Se murió mi esperanza
Yo fui al entierro
Y encontre mi amor
Que hiva en el duelo
Ay, oy, ay...

"Ayağınız nasıl?" diye sordu Grandsailles rahibeye.

"Hâlâ ağrıyor," dedi, bedeninin ağırlığını gut krizi geçiren bacağının üzerine vermeyi deneyerek.

Acısını bastırmak için gözlerini kapayarak, aniden bu ayağını tüm gücüyle güverteye vurdu ve:

"Amerika'ya yürüyerek, gerekirse tek ayak üstünde gideceğim. Burada, yediğimiz lapina balığı bile Alman kokuyor!"

"O halde yarın gideceğimiz için mutlusunuz yani?" diye sordu kadının sabırsızlığından hoşnut olan Orminy.

"Yarın mı?" dedi rahibe. "Keşke dün gitmiş olsaydım!" Komik bir öfkeyle cevaplamıştı.

Daldığı düşüncelerden sıyrılan Orminy, Grandsailles ve Goudreau'nun koluna girip onları güvertenin ucuna doğru sürükledi. Acılar içinde topallayan rahibe, sohbetlerinin en ufak bir detayını kaçırmamak kaygısıyla, onları izlemeye çalışıyordu.

"Beni dinleyin," dedi Orminy. Yarından itibaren, gemide hiçbir mürettebat, dördümüz ve bizi götürecek üç denizci dışında kimse olmamalı. Grandsailles ve rahibeyi, saat beşte Buenos Aires'e doğru yola çıkacak olan *François-Coppée*'ye götürmek için üçü çeyrek geçe özel bir sandal gelip alacak. Geminin kaptanı her şeyden haberdar – pahalıya mal oldu ama tamamen bizden yana! Buradan benim teğmen üniformamı giyip çıkacaksınız. *François-Coppée*'ye varınca, rahibeyle birlikte adıma ayrılmış üç kamaralı süite kapanacaksınız. Ne olursa olsun oradan çıkmamalısınız. Oturup, bizi bekleyin. Ben ve Cécile son anda geleceğiz."

"Niçin giderken sizin üniformanızı giyiyorum?" diye sordu Grandsailles.

"Tanınmamak için. Bu sabah, evimi ve yatımı hükümetin emrine verdim. Yarın, bir grup jandarma bunları işgal edecek. İzleniyor olacağız. Çıktığınızda, sizi ben sanacaklar. Hiçbir şekilde gitmek gibi bir niyetinizin olmadığına dair şeref sözü verdim, buna karşılık ben buradayken size tek bir kötülük yapılmayacağına dair kesin bir vaatte bulundular. Sözlerini tutacaklar ve size karşı hareketę geçmek için gidişimi bekleyecekler."

"Yani beni tutuklamaya mı karar verdiler?" diye sordu Grandsailles.

"Onun gibi bir şey," dedi Orminy.

Bir sessizlik oldu, ardından Grandsailles şüpheci bir tonla sordu:

"Peki siz? Dikkat çekmeden son anda gemiyi nasıl terk edeceksiniz? Ve *François-Coppée* yola çıkmadan evvel polisin yoklamasından nasıl kaçabileceksiniz? Tüm bunlar bana çocukça geliyor!"

"Ben halledeğim!" dedi Orminy cesurca, kalkmak için bir çaba göstererek. "Şimdi, size söylediklerimi unutmayın: Planlarımın seyrinde en ufak bir hata hayatıma mal olabilir ve aynı zamanda derin sadakatime son verir! Kişisel olarak atıldığım tehlikeler üzerinde etraflıca düşünmekten her zaman korkmuşumdur!"

Orminy yeniden oturmuştu ve yorgunluktan kırış kırış olmuş alnını, korkudan bir deri bir kemik kalmış gibi görünen bitkin ellerinin parmakları arasına dayamıştı. Uzunca bir süre böyle durdu. Cécile Goudreau, Grandsailles'ın boynuna sarılmıştı ve ona yalvarıyordu:

"Rica ederim, bırakın bildiği gibi davransın! Bir kez olsun bırakın istediğini yapsın!"

"Tamam," dedi Grandsailles. "Olanlara gözümü kapayacağım, ama sanırım size daha önce söylemem gerekirdi, bu öğleden sonra, jandarmalar bana polis komiserinden bir mektup getirdiler."

"Ne? Siz ne cevap verdiniz?" diye titreyerek sordu Orminy.

"Hiçbir şey demedim. Mektubu kabul etmedim ve onları kovdum."

"Önemi yok," dedi Orminy. "Yarın yeniden gelecekler, her halükarda..."

Ertesi sabah erkenden, Prens Orminy, çocukluğundan beri tanıdığı polis şefi Guillomet'yi son kez ziyaret etti.

"Dinle, görevini yapmanı engelleyemem ama Kont Grandsailles en iyi arkadaşlarımdan biridir. Sana verilen görev her neyse, ben gitmeden evvel yapmamanı ve yapılmasına da müsaade etmemeni rica ediyorum. Bana dün söz vermiş olduğun

gibi, *François-Coppée*'nin hareketinden önce kamaramda herhangi birinin beni rahatsız etmemesi gerektiğini sana hatırlatırım. Benimle gelecek olan kadının şerefi söz konusu. Cécile Goudreau kalıyor. Onu sana emanet ediyorum, senin korumanda olacak. Kontun samimi bir arkadaşıdır ve onunla senin aranda aracılık yapmak için en uygun kişidir... Kontun sinirli ve biraz dengesiz biri olduğunu biliyorsun değil mi?"

"Biliyorum," dedi Guillomet. "Dün ona gönderdiğim kibar mesajı okumayı bile reddetti."

Saat üçte, *François-Couppée*'nin bir sandalı gelip kontu ve rahibeyi aldı; Cécile Goudreau ve Prens Orminy yatta tek başlarına kaldılar. Deniz, kurşun bir levha gibi kıpırtısız, düz ve parlaktı; gökle deniz iç içeydi ve koyun öte yanındaki dağların yansıması dağların kendisi kadar sert ve somut görünüyordu, sanki denizdeki simetrisi, dağın ters dönmüş bir uzantısı gibiydi. Daha uzaklarda, sadece bir kefal suyun dışında sıçrıyor ve suyun yüzeyinde sessiz eşmerkezli daireler çizerek, mutlağın bu yanılsamasını parçalıyordu.

"İki saatimiz var," dedi Orminy. "Ne getirdiğimi asla tahmin edemezsiniz... (Küçük bir dolaba yöneldi, açıp içinden iki afyon piposu çıkardı.) Bunu içeceğiz, sinirlerimizi yatıştırır. Buradan, diğer tarafta neler olduğunu görebiliriz."

İkisi de afyon içmeye başladı.

Sahilde, prensin evinin önünde, bir grup jandarma tartışıyordu. Bunların arasında üçü erkek, ikisi kadın beş sivil vardı. Hepsi de aylak ve hareketliydi, rahatsız bir şekilde kuma oturup, sonra yine kalkıyorlardı; eğilip yerden çakıl taşları toplayıp, sektirmek için beceriksiz bir şekilde denize fırlatıyorlardı; birbirlerinin fotoğrafını çekmek için bir bayıra tırmanıyorlardı...

"İnsanlarda nasıl da kısır bir hareket kapasitesi var! Saatler boyunca bir manken gibi kıpırtısız durabilme yeteneğine sahip," diye haykırdı Orminy.

"Zavallılar," dedi Cécile Goudreau. "Çok huzursuzlar. Bir an önce tuvalet ihtiyaçlarını gidermek ister gibi bir halleri var, ama aslında bu onların hatası değil; mesele açık: Afyonları yok! Şimdi Grandsailles'ı anlıyorum: İnsan yolun sonuna geldiğini hissettiğinde, tümüyle umutsuzken, uçurtmayla oynamaktan daha coşku verici ne olabilir?"

Saat dört buçukta, polis kuvvetlerinin dört üyesi, tam olarak kendilerini alabilecek boyutta küçük bir sandala binip, sakince yata doğru kürek çekmeye başladılar.

"İşte," dedi Orminy. "Grandsailles'a ültimatom vermeye geliyorlar. Gittiğimi ve burada onun kaldığını düşünüyorlar. O halde gidip onları karşılayın. Kontun uyuduğunu, mesajı ona ileteceğinizi ve cevabı yarım saat içinde kendilerine bildireceğinizi söyleyin."

"Peki sonra?" diye sordu Cécile.

"Size sonra söyleyeceğim," dedi Orminy ve Grandsailles'ın kamarasına çekildi.

Her şey prensin öngördüğü şekilde gerçekleşti: Jandarmalar şefleri Guillomet'nin mesajını Cécile'e bıraktılar ve geldikleri gibi gittiler. Küreklerin ucuna takılan kırmızı uzun yosunları ayıklamak ya da birkaç mantar parçasını batırmak amacıyla kürekle üzerlerine vurmak için ara sıra durdular. Orminy, uzun bir süreyi, Guillomet'nin Grandsailles'a gönderdiği, gözdağı veren ifadelerle dolu mesajı okuyarak geçirdi. Gemiyi terk edip, yanına gelmesini emrediyordu. Yine de mesajının sonunda kontun yurtseverliğine sesleniyor ve üç renkli bayraktan bahsediyordu. Bunun üzerine Orminy yatın küçük barına yönelip, farklı milletlere ait bayrakların arasından, iki Amer Picon şişesinin arasına sıkıştırılmış küçük bir Fransız bayrağını aldı. İkiye katlayıp, bir zarfın içine koydu. Ve kontun, masasının üzerinde bıraktığı Grandsailles'ların arma damgasıyla mühürledi.

"Alın şekerim," dedi Orminy, Goudreau'ya. "Karaya inip, bu zarfı onlara verin. On dakika içinde geri döneceğinizi söyleyin ve bir saniye bile kaybetmeden, hızlı bir şekilde oradan sıvışmaya bakın; bu süre *François-Coppée*'ye binmeniz için yeterli. Orada doğrudan Grandsailles'ın yanına gidip, beni bekleyeceksiniz. Burada tamamlaman gereken bir-iki iş var, hemen sonra peşinizden geleceğim ve en geç sizden yarım saat sonra orada olacağım."

Cécile Goudreau hazırlanmak için bir süre kamaraya girdi; tereddüt etmeye başladığında, kayığa binmişti bile. Orminy, taktığı şapkayla ilgili iltifatlarda bulundu: Başına doladığı "nemli taş" grisi tül bir örtü, beline kadar uzanıyor ve etrafında dönüp, bir kemer gibi onu sarıyordu.

"Tam 'yol kıyafeti,' ama aynı zamanda fazlasıyla Paris'e özgü! Bu yüzden sanki Paris'in panoramik bir görüntüsüne bakıyor gibiyim," dedi Orminy, gözlerini hafif kırpıştırarak.

Bu sözleri söylerken, Orminy hafif eğik küpeşteye yaslanmış, gövdesini ileri doğru vermişti. Notre-Dame'ın hayırsever gotik *gargoyle*'larından* birini andırıyordu.

"Ve şimdi, kendinizi kurtarın tatlım. Görüşürüz."

Arkasından gidişini izlerken "elveda" dedi. Öğleden sonra güneşinin sarartıcı ışığında her zamankinden daha sarı görünen dişlerini güçlü bir şekilde sıkıyordu. Sanki yarım dilim limonu ağzında çiğneyip duruyordu, sanki bu meyve, aradaki mesafeye rağmen, ekşi damlaları ikisinin de gözlerine sıçratmayı başarmıştı. Orminy'nin gülümsemesinin yarım dilim limonu yavaş yavaş küçüldü. Cécile artık onu net bir şekilde seçemiyordu. Ama prensin altın şövalye yüzüğünün güneşe firlattığı pırıltılar, onun kendisine el sallamaya devam ettiğini gösteriyordu.

---

* Yağmur sularını boşaltmak için çatılarda su oluklarının ağızlarına yerleştirilen heykeller. (ç.n.)

. Cécile oldukça tedirgin bir şekilde, içinde bayrak olan, hafif şişkin zarfı yokladı. İçindekinin umulmadık "yumuşaklığı," onda tarifi güç bir endişe yarattı. Kayığı, bir resifin etrafından dolaşmak için geniş bir yarım daire çizdikten sonra, doğruca jandarma grubunun durduğu sahile yöneldi. Cécile Goudreau zarfı verdi ve neredeyse hiç durmadan, Kont Grandsailles ile rahibenin onu beklemekte olduğu *François-Coppée*'ye binmek için, bu kez Kazablanka Limanı yönüne doğru ilerlemeye başladı.

Zarfı açmış olan polis şefi Guillomet, Grandsailles'a teslim olmasını emrettiği mektubuna cevap olarak gönderilen, parmakları arasında tuttuğu üç renkli küçük bayrağa şaşkınlıkla baktığı sırada, koyda epey yol almış olan Cécile Goudreau, son bir kez Prens Orminy'nin gemisine bakmak için başını çevirdi ve güneş gibi güzel, lekesiz uçurtmanın yatın üzerinde görkemli bir şekilde dalgalandığını görünce donup kaldı. Birdenbire içine bir his doğdu: "Korkunç bir şey olacak!" Ne var ki yaşadığı ani korkuyu açığa kavuşturacak zamanı olmadı. Şiddetli bir patlama, öğleden sonranın sessizliğini böldü. Pruvaya doğru hızla devrildikten sonra, dört bir yanından fışkıran alevler arasında bir an dengesini sağlamış gibi görünen, ardından yavaş yavaş yan yatan Orminy'nin yatından siyah bir duman çizgisi burgaçlı bir şekilde yükseliyordu. Orminy, makine dairesini dinamitle patlatarak, intihar etmişti!

Cécile Goudreau, iki denizcisine bağırırken, bakışlarını bu alevlerden, göğün yukarılarına doğru dümdüz uzanan bu isli siyah dumandan alamıyordu: "Çabuk, çabuk! Kont Grandsailles'ın ne yaptığı bizi ilgilendirmiyor! Çabuk! Gidip prense olanları haber vermeliyim!"

"Benim, Cécile," dedi Grandsailles'ın kamarasının kapısını çalarken.

Grandsailles kapıyı açtı.

"Ne oluyor?" dedi, Cécile'in şaşkın halini görünce.

"Ne oluyor?" diye tekrarladı yazgısına boyun eğmiş bir ses tonuyla.

Bir adamınki gibi güçlenmiş kollarıyla kontu sarıp, lombozdan sızan sona kalmış bir ışık demetine doğru sürükledi.

"Buraya gelin," dedi Cécile. "Işığa gelin. Sizi görmek, size söyleyeceklerimi duyduğunuzda gözlerinizin nasıl bir hal alacağını bir kez olsun görmek istiyorum... Bana bakın, bana bakın Hervé!"

Gutu yeniden depreşen rahibe, acılı ama çevik bir dizi aksamanın ardından yaklaşmıştı.

"Orminy yakalandı mı?" diye sordu kont.

Ve Cécile korkutucu çılgınca bir gülümsemeyle başını sallayınca, daha kötü bir şey olduğunu hemen tahmin etti.

"Anladım," dedi. "Kaçmayı denedi, polise ateş etti ve..."

Cécile Goudreau başını sallamaya devam ediyordu, ama artık daha yavaş ve daha acılı bir şekilde; sonunda, lafı gediğine koydu:

"Sizin yerinize kendini öldürdü ve gemisini batırdı."

O anda, rahibe, sudan çıkarılan bir yunusun insani, neredeyse çocuksu çığlığına benzeyen sızılı bir inilti çıkarıp, dizleri üstüne düştü ve kısa, ses yüksekliği giderek azalan bir tespih gibi peş peşe çektiği ve her ağlama krizinde ilk şiddetiyle yeniden başlayan hıçkırıklarını bastırmak için yüzünü önlüğüne gömdü. Ümitsizliğine daha iyi bir şekilde sarılabilmek için o âna kadar diz çökmüş olan rahibe, nihayet oturma pozisyonuna geçti. Cécile Goudreau, hiç şüphesiz son afyon dozunun daha da çılgınlaştırdığı ısrarlı bir inatla, Grandsailles'ın yüzünü kavramıştı ve pençe görevi gören elleriyle, kontun kuru ve hülyalı göz çukurlarının etrafını tırmıklıyor, sıkıyordu. Sanki böylesi şiddetli bir masajla, kontun kayıtsızlığının bağrında bir zayıflık yakalayabileceğini umuyordu. Hem yakınmalı, hem poh-

pohçu, hem de yakaran bir sesle tekrar edip duruyordu: "Haydi şimdi ağlayın, ağlayın! Ağlayın! Neden ağlamıyorsunuz?"

Bu taşkınlığa kahramanca bir kayıtsızlıkla katlanmış olan Grandsailles, aniden Cécile'in ellerini yakaladı. Tek bir hükmedici elle, bunu isteyen iki küçük soluk bileğini tuttu ve:

"Arkadaşımla gurur duymamı sağlayan böyle bir hareket karşısında neden ağlamamı istiyorsunuz?"

Cécile, sevgiyle yapılmış bu hapisten bir elini kurtarıp, kaldırıp kontun çok nadiren dağınık olan kırlaşmış saçlarını okşadı ve yaş dolu gözleriyle, ağlamayı reddeden bu gözlerin derinliklerine bakarak, son derece yumuşak sitemli bir ifadeyle Grandsailles'a:

"Bakın... Zavallı Orminy... Artık onun mide bulandırıcı sırlarını dinlemek zorunda değilsiniz!"

Ardından aniden geri dönüp, hızla aynaya yöneldi ve gitmeye hazırlanır gibi bir havayla, başındaki örtüyü düzeltti.

"Şimdi beni bırakıp gitmeyeceksiniz değil mi?"

Cécile başını hafifçe konta doğru çevirdi ve yüzünü örten peçenin ardından ona bakarak:

"Ben kalıyorum."

"Orminy bizimle gelmenizi istiyordu; biz de bizimle Amerika'ya gelmenizi istiyoruz," diye buyurdu Grandsailles belli belirsiz bir şekilde.

Cécile'in bu zayıflığa ılımlı tepkisi, getirmiş olduğu çantayı hızla açmak ve içinden bir sürü rüya gibi inci kolye çıkarıp, bıkkın bir hareketle yatağa fırlatmak oldu.

"Alın..." dedi. "Bunları rahibenize verin. Size faydası olabilir. Benim artık hiçbir şeye ihtiyacım yok. Onlar bana -dolaylı olarak- Orminy'den kaldı. Bu kolyeler metresine, Kontes Mihakowska'ya aitti, bunları bana o verdi. O değerli meleği hatırlıyor musunuz? Bir bilseniz, bu incilerin her birini dişleriyle yakalamaya onu nasıl da zorluyordu!"

"Evet, bana bu hikâyeyi daha önce anlatmışlardı, ama hiçbir zaman inanmadım."

"Aslında tamamen doğruydu. Orminy, kadının ellerini arkasında bağlıyordu, Mihakowska diz çöküyordu... Ama bunların artık bize ne yararı var ki?"

Cécile Goudreau kendine gelmişti. Sohbetlerine daha sıradan ve gündelik bir hava vererek, Grandsailles'a, çantasına geri koyduğu ve kendisinin yeniden çıkarıp yatağa fırlattığı incileri kabul ettirmeyi umuyordu.

"Benim açımdan gitmemek bir fedakârlık değil," diye devam etti Cécile. "Kalbim, 'Gitmek doğru değil!' diye tekrarlamaktan bir an olsun vazgeçmedi. Ben Paris'e, afyon tekkeme dönüyorum – yeşil yosun, aile kabristanım. Artık ondan korkmuyorum. Ölülerle kalacağım."

O anda, kalkışı haber veren ilk düdük çalmaya başladı. Uzunca bir süre her yeri egemenliği altına aldı ve kesildiğinde, Grandsailles, fikrini değiştirmek yönündeki her çabanın boşa olacağını bilerek, bir kez daha:

"Gidişimiz Orminy'nin hayatına mal oldu. Yazgınızın akışını değiştirmek için sadece peçenizi kaldıracaksınız. Burada tam bir güvenlik içindeyiz. Yarım saat boyunca komutanla konuştum. Birkaç saat içinde, isteseniz de gidemeyeceksiniz."

"İstemeyeceğim, duygularımdan asla ayrılmayacağım," dedi hızla.

"Biliyorum..." dedi Grandsailles, inanmayı denercesine. "Hiçbir zaman hiçbir duygu sizi o ülkeye çekmedi."

Cécile Goudreau ona yaklaşmıştı, gitmeye hazırdı ve o zaman şaşırtıcı, hafif işveli bir tonla, "Benim duygularım hakkında ne biliyorsunuz? Bir kez olsun acaba size âşık mıyım diye düşündünüz mü?" dedi. Ve ona öyle yumuşak bir temiz yüreklilikle güldü ki sanki bir anda on yıl gençleşmiş gibi göründü. Peçesini kaldırdı. "Ne olursa olsun, beni öpün!"

Ateşli bir şekilde öpüştürler, ardından Cécile gitti. Ve Grandsailles, bu yüze yaraşan varlığın arzu uyandırabileceğini ilk kez fark ettiğini anladı.

François-Coppée, Kazablanka Limanı'ndan ayrıldıktan üç saat sonra, şimdi açık denizde, ilk hilal biçimini almış parlak, bir Çingeneler kraliçesinin tenceresi gibi hafif yamru yumru ve budanmış ayın altında seyrediyordu.

"Artık hiçbir şey düşünmek istemiyorum, Buenos Aires'e varıncaya kadar uyumak istiyorum... Tabii şu rahibe hıçkırmaktan vazgeçmeyi düşünürse!" Gitmek için can atan, herkesten çok başının etini yiyen rahibe, gemi demir aldığından beri ümitsizlik içindeydi.

III. BÖLÜM

ZAFERİN BEDELİ

6
"LA FORZA DEL DESTINO"*

Kazablanka ile Buenos Aires arasındaki yirmi üç günlük yolculuk boyunca, Kont Grandsailles, bırakalım yaşadığı dramatik komplo ve entrika dönemlerini, savaşın varlığını bile neredeyse tamamen unutmuştu. Kont, gelecekteki politik faaliyetlerinin tamamen puslu görünümü ardında kendisini nelerin beklediğini tam olarak bilemediğinden, aidiyetlerini ve tarafsızlıklarını belirleyen bu değişken mutlakçılıkla, sinsice neşenin temsillerine açık küçük bir gedik bırakarak, onda ufacık bir hoşnutsuzluk yaratabilecek her şeyi zihninden çıkarmaya karar verdi.

* "Kaderin Gücü" Verdi'nin bir operası. (ç.n.)

Ayrıca kendine, dinçleştirici bir dinlenme, beyninin kıyısında bir "bitkisel bellek yitimi" tatili vaat ettiyse de, kısa süre içinde, bir anda kesilmiş olan günlük faaliyetinin ürkütücü risklerinin uzun zaman boyunca bastırdığı libidosunun inatçı ve çekici çağrışımları onu ele geçirdi. O zaman Grandsailles'ın ruhu doğal olarak bir dizi bitmek bilmez hırçın hayalin avı ve "yemi" haline geldi. O hayaller... Sempatik büyü ve *sucubbus** tarafından ele geçirilme büyük temalarının, -dalgaların, onları parlatmak ya da kusursuzlaştırmak istermişçesine tekdüze bir şekilde kuma yuvarladığı- yarısaydam kaydırak taşları... Unutuşun küllerinden doğan, eski pırıldayan tutkular gibi yeşeren donuk çakıllar... Hayatının yarı değerli toprağına düzensiz bir şekilde yayılmış gereksiz yere uzatılmış aşk deneyimlerinin gerçek ya da hayali tüm hatıraları, şimdi libidosu tarafından, gizli arzusunun hazinelerini yığdığı, şehvet düşkünü egoizminin renk renk yansıyan hiyerarşik büyük vazosunda bir araya getirilmiş ve yerleştirilmiş bulunuyordu. Grandsailles, takıntı çekicinin ve sapkın perhiz makasının sürekli ve ustaca darbelerinin yardımıyla -beyinsel retina, görsel ilik ve miyelin kaybı pahasına elde edilen- istediği kadar yeni sihirli pırıltı yaratabilirdi.

Yola çıkışın dramatik koşullarına rağmen şaşırtıcı bir etki yaratan, Cécile Goudreau'nun hızlı öpücüğü, sanki tüm duyularını açıkça dürtmüş ve bilemişti. Son zamanlarda büyük bir duygu yoğunluğuyla anılan Malta döneminden, sadece tozla kaplı pörsümüş bir örümcek ağı ile ölü arkadaşlarının uğursuz ve kara üç lekesi aklında kalmıştı. Adeta her şey, politik eğilimlerinin evcil hayvanlarının uyukladığı ahırın karanlık bir köşesine saklanmıştı. Buna karşılık, Cécile Goudreau'nun öpücüğü canlılığını koruyordu, yaşandığı andan daha

* Geceleri bir erkekle ilişkiye giren dişi şeytan. (ç.n.)

gerçekti sanki. Yüzüne düşen gri tüller arasında Cécile'in o andaki görüntüsünü ne zaman hatırlasa, kadın, zamana ve mesafeye rağmen, bir yılanınki gibi soğuk, hızlı, çevik ve görünmez bir dille yeniden arzusunu kamçılama gücüne sahip gibiydi. Grandsailles böyle bir şeyden nasıl hiç şüphelenmemişti? Afyon tekkesinin uygun atmosferinin satenleri altında uzanan dört ayı postunun dört kafası dışında hiçbir tanığın olmadığı, Cécile'le baş başa, gevezelik ederek geçirilen ve en ufak bir cinsel arzu pırıltısının, uzayıp giden tensel arzularını bastırmanın -genellikle kurak- tepelerinin üzerinde bir kez olsun uçuşmadığı onca akşam...

Cécile şimdi ona, son derece baştan çıkarıcı art niyet ve heyecan nüanslarını yan yana getiren niteliklerle kuşanmış görünüyordu. Onu gözünün önünde genellikle, sessiz ve itaatkâr bir şekilde kusursuz güzel bacaklarıyla, en gnostik sapkınlığını ve şehvetli imgelemini kullandığı yerleriyle canlandırıyor ve sonra genellikle arzu uyandıran sahnelerinin zirvesine ulaşıyordu. Bu kesinlikle, gri tülle örtülü Cécile'in yüzüydü. Bu yüz son anda, yumuşak ve parlak kürklerle kaplı, ne idiği belirsiz erdişi bedenleri ve kusursuz bacaklarıyla bazı hayvanları insanlaştırmak için görüntüsünü o zamana kadar ödünç vermiş olan saygıdeğer Lady Chidester-Ames'ın yüzünün yerini alıyordu.

Ama Cécile'in görüntüsü, ahlak bozukluğunun çirkefine gömülmüş panterlerine bağlanmış şehvetliliğinin saçma sapan atlarının altın dizginlerini şimdi elinde tutuyorduysa da, öte yandan tek bir insan kendisinin bu yanından kopup uzaklaşıyor gibi görünüyordu. Tek bir insan giderek daha doyumsuz bir hal alan arzusunun yeni sınavlarının her birinden başarıyla çıkıyordu; tek bir insan ona yarı-tanrısal bir şekilde görünmeye başlıyordu: Solange! Sadece onurla, sadece görüntüsünün, çıplak görüntüsünün güzelliğiyle kuşanıp, kontun onu

hapsetmek istediği, sövgü dolu haksız aşağılamaların engerekleriyle dolu, dikenli, derin hendekleri aşıp, kibir duvarlarının arasından ona kadar bir yol açmış olan Solange de Cléda. Evet! Bunu artık kendinden saklamıyordu; o gemiye bindiğinden ve çok uzun zamandır ülkesinin trajedisiyle meşgul olan kafası, yeniden onu düşünecek zamana kavuştuğundan beri, kendisini delice bir tutkuyla sevdiğini bildiği tek insan karşısındaki insanlık dışı, sert ve acımasız tutumundan ötürü derin ve samimi bir pişmanlık duyduğunu fark ediyordu.

Solange de Cléda! Onun gözünde kusursuzdu. Onu, içinde, kişiliğinin tüm niteliklerinin, mimari olarak, ruhunun üzerine monte edildiği, aksesuvar ve ayaklık vazifesi gören bu değerli madenlere dönüştüğü şeffaf bir XVI. Louis çeşmesi gibi hayal ediyordu. Ona bakıyor ve onu hiç görmüyordu: Olağanüstü bir geometriye göre inşa edilmiş çeşmede, sadece ruhunun kaya kristali "ipekleri" tüm berraklığıyla görünüyordu. Ama Solange'ın ruhu, yarısaydam duruluğundan ötürü, duygulara giderek daha kapalı gibi görünüyorsa da, "çeşmesinin" süslemeleri olarak addedilebilecek şeyler ona artık hafif ve sanal nitelikler gibi gelmiyordu. Tersine, edebinin her yaprağı ve iyiliğinin her tacı, tıpkı ender bulunan bir mücevher gibi ince bir sanatla ve büyük bir zarafetle işlenmişti. Öyle ki, kenardaki opak metale yeri özenle seçilerek işlenen motifler, derin varlığının kalbinde bulunan çiçekliğin berrak, parlak ve duru karakterini daha da belirginleştiriyordu. Ona karşı ne gereksiz ve acımasız bir sertlik göstermişti! Kendisiyle evlenmek mi istemişti? Sadece tek tutkusuna boyun eğdiyse, bunda ne kötülük vardı? (Belki de kibrinden ötürü onu cezalandırmak için, benzer bir adaletsizlikle, onu toplum dışına itilmenin can yakıcı ağıtına mahkûm etmiş olan) Ülkesinin ruhunda bir parça otorite edinmek için kendisi neler yapmazdı!

Nasıl ki Orminy, asla şüphelenmediği en iyi arkadaşlarından biriyse, nasıl ki Cécile Goudreau, kötülük eğilimlerinin gizli kapaklı kara büyüsünü dürtmek konsunda Lady Chidester-Ames kadar ustaca şeytani yeteneklere sahipse, Solange da eşsiz bir eş olabilirdi.

Gemi, motorlarının tekdüze tempoşunda yol alıyordu. Her zaman baş eğmez karakterinin isteklerine mühürlenmiş olan Grandsailles'ın gözleri, nihayet son deneyimlerinin etkisiyle açılıyordu. Ama çok geç değil miydi? Yolculuklarının her bir saatinde soğukkanlılıkla tüketilen Atlas Okyanusu'nun milleri karşısında, Solange'la olan anlaşmazlığı, ona yavaş yavaş, gittikçe küçülen, neredeyse ardında hafif acı bir koku dışında hiçbir iz bırakmadan buharlaşıp gidecek olan tuzlu bir su damlası gibi görünüyordu.

"Asla ondan başkasını sevmedim," diye kendi kendine tekrarlayıp duruyordu Grandsailles. Ve Amerika'ya varır varmaz ona bir aşk mektubu yazacağına dair kendine söz verdi. Yanına gelebilir miydi? Zavallı Fouseret'yi azıcık olsun düşünmemiş olan, Orminy'nin intiharına pek az üzülen bu adam, o hakaretvari tutumunun ardından bir hoşça kal demeden merdivenleri inmeye başladığında Solange'ın ağzından çıkan son cümleyi sonsuz bir duygulanımla hatırlıyordu. "Kendinize iyi bakın!" Kendini savunmak için çaba harcamayı bir yana bırakıp, sadece fazlasıyla dokunaklı, sevgi ve ana şefkatiyle dolu bir tonla telaffuz ettiği bu kelimeleri düşünmüştü.

Ve *François-Coppée* yanaştığı iskelelerden ayrılıp gerisinde geçici dalga burgaçları bırakırken, kara ve hükmedici şehvetli rüyalarının birinin ardından yeniden gün ışığına kavuşan Kont Grandsailles, dudaklarını sessiz bir şekilde kıpırdatıp, içinden tekrarlıyordu: "Kendinize iyi bakın!" Gözlerinin ıslanması için ona, bir acı okyanusu gerekmişti: "Nihayet kal-

bimde kök saldığınızı hissetmem için, savaşın acısının ve onursuzluğunun beni yurdumdan etmesi gerekiyordu Solange de Cléda!"

Kamaranın tavanında, dalgaların görüntüsü ters yönde akıyordu. Kont gözlerini kapadı ve alışılmamış, aşırı duyarlı görsel bir keskinlikle, *Poliphilo'nun Rüyası*'nda tasvir edilen ve Piero Della Francesca tarafından resmedilene benzer altı geçitler ve zaferler yaşadı. Düşlerinin birinin bir parçasını rahat rahat görmek istediğinde, gözkapaklarının kaslarını büzmesi yetiyordu. Bu, her anıtın şifreli yazılarını çözmesine ve birkaç beyaz damarını açıkça görebildiği siyah akikten poyralar etrafında dönen araba tekerleklerinin altın parmaklarına işlenmiş çiçek motiflerinin tadını çıkarmasına olanak verecek şekilde, uyku ile uyanıklık arası sanrılarının optik diyaframını düzenliyor gibiydi.

Görselleştirmelerini göz kamaştırıcı bir parlaklığa ulaşıncaya dek kışkırtma yeteneğiyle, kaçamak bir gülümsemeye odaklanarak, bir Carpeaux heykelindeki kadar belirgin bir şekilde oyulmuş kutlu namussuzlukların kıvrımlı çizgilerini hemen görebiliyor ve tükürükle ıslanmış, temiz dişlerin her birindeki en ufak bir aykırılığı seçebiliyordu... Bu sefer imgeleminin dişleri de bir bir ıslanıyordu. Bedenlerini saran örtülerin ardından, dans eden *nemf*lerin somon pembesinin türlü tonlarındaki göğüs uçlarını bile ayırt edebiliyordu.

Sapkınlığın zafer arabalarının her biri, farklı yaratıklarca - sarı yakut "sıvı arzular" vazoları taşıyan yapraktan taçlarıyla papazlar, kadın kalçalarına sahip tekboynuzlar, köpük gibi beyaz boğalar, melek yüzlü aslanlar- çekilerek, gözlerinin önünden geçiyordu. Deniz ineği derisine bürünmüş Cécile ve Lady Chidester-Ames, mersin dalından kırbaçlarını indirerek, tören alayını başlatıyorlardı. Bu kırbaç, Grandsailles'ın, eski zamanların ünlü âşık kadınlarının adını severek vermeye

kıyamayacağı metreslerinin sayısız kölelerinin etinde mersin şeklinde izler bırakıyordu. Süt beyazı bir nehre dönüşen Morgan le Fay, beyaz dişetli Alimbrica, kan seven Hémophia, çocuk göğüsleriyle Corina ve Nacrea! Ama özel arzularının bu yumuşak başlı kalabalığı arasında, diğerlerinden ayrılan, hem bir mezar hem de bir Adonis çeşmesi olan bir araba fark ediliyordu. Bu arabada bembeyaz, genç bir mutsuzluk atı vardı ve bu atın üzerinde, hüzünlü hareketler yapan bir zamanki güzel rakiplerinden meydana gelen ordunun üzerine düşmemek kaygısıyla atın yelelerine tutunmuş, mutlu ama biraz ürkmüş Solange bir kraliçe gibi oturuyordu. Solange de Cléda'nın üzerinde deniz mavisi bir elbise vardı ve arabası, yassı halkalardan oluşan güçlü bronz zincirlerle tutturulmuş İksion'un soyundan altı *kentauros* tarafından çekiliyordu – Yüce Tanrı! Bu bronz zincirler nasıl muhteşem bir orantıya sahipti! Onları, Paris'ten ayrılmadan önceki son kazanımlardan biri olan XVI. Louis tarzı bir ayaklı saatten ödünç almıştı. Kont Grandsailles'ın, sahip olduğu metreslerle, satın aldığı nesneleri karıştırmak gibi bir huyu vardı.

"Taşa yontulamayacak tek bir duygum yoktur," derdi sık sık. "... Hafif kambur *harpia*'ları* andırdığını düşünebilirsiniz, ama kamburları süs şeklinde bir yarım daire oluşturur ve tamamı görkemli kenger yapraklarıyla kaplıdır!" Solange de Cléda artık "Kadın"dı... Onu, Creux de Libreux'ye, ışıklı ovaya kök salmış bir şekilde anımsıyordu ve gözleri bir küçümsemeyle dalgaların geçişini izlerken, toprağı düşünüyordu... Deniz, kimileri için, onu sevenler, "romantikler" için yaralayıcıdır; diğer bazıları, "klasikler" ise onu yaralar. Grandsailles bu ikinci gruptandı, bunu bilen okyanus hüzünle kararırken, Kont Grandsailles Yeni Kıta'nın sınırlarına yaklaştıkça gülümsüyordu.

---

* Mitolojide kadın başlı, kuş gövdeli, yırtıcı pençeli bir canavar. (ç.n.)

***

Barbara Stevens, Veronice, Betka ve oğlu, Amerika'ya geldiklerinden beri, Miss Andrews'la birlikte, Barbara'nın sahibi olduğu, Palm Springs yakınlarında, çölün ortasındaki bir malikânede yaşıyorlardı. Orada, çiftlik evlerinin etrafında, Fransa'nın yeşil ve düzenli bitki örtüsünü çağrıştıracak hiçbir şey yoktu – boş aralıklarından sert bir göğün göründüğü, kayaların düzensiz bir şekilde dağıldığı bir yerdi. Ve kalp hastalığının aniden ağırlaşmasından ötürü sakınımlı davranmaya mecbur kalan Barbara hep içerde yaşarken, Veronica ise, zamanının çoğunu atını dörtnala sürerek kalbini yormakla, adeta onu, kayalardan kıvılcım çıkartıp, onları işlenmemiş turmalin pırıltılarına bölen ve bağırları yanan yaşlı kaktüslerin dikenleri arasına yara almadan sızan, "parlak turmalin peynirleri" gibi hoş, kocaman kertenkeleleri korkutan atının toynakları altında çiğnemekle geçiriyordu. Bu kaktüsler her akşam, alacakaranlığın akiklerine, İsa'yı haçtan indirme ve *viae crucis** gruplarının donmuş el kol hareketlerinin gölgesini düşürüyordu.

Veronica kestane rengi atına biniyordu. Yuvarlak alnı korkutucu bir inat kıvrımını andıracak şekilde kırışmış, uyluklarının sedef rengi kıskacıyla hayvanın yanlarını sıkıştırıyor ve *kentauros*'un teriyle pul pul olmuş bir birliktelikte onunla tek parça oluyordu. Böyle yaşıyordu, *chimaera*'sını sürüyor ve "saklı yüzlü adam"ın görüntüsüne mutlak bir sadakat gösteriyordu ve tanıştıkları Quai des Orfèvres'deki evin mahzeninin karanlık ve nemli derinliği ile üzerinde sabırsızlığının atının ümidini şaha kaldırdığı ışıl ışıl kireçli kil arasında sadece çöl, kahramanlara yaraşır bir aşk kuraklığı vardı. Her akşam, ona vermiş olduğu haçın üç elmasının oluşturduğu takımyıl-

* Haç Yolu. (ç.n.)

dız gökte beliriyor, aralıklı olarak parlayıp sönüyordu. Bu haç şimdi nereden ona doğru yol alıyordu acaba? Çünkü kalbindeki şüphelere göre haç farklı bir şekilde parlıyordu. Şiddetli binicilik faaliyetinin kuruttuğu tüm ondurucu tükürüğüyle, Veronica, bir an önce bir yumurta kabuğu gibi açılacak kaskının koruyucu hapsinden kurtulması için kahramanının yüzündeki tüm yara izlerini bir bir siliyordu. O zaman, mutluluğunkiler haricinde tek bir iz olmadan kendisine gelecekti. (Doludizgin! Hızdan başın dönmesi, mahmuzlar, bekaret eyerleri, acı ve rüzgâr – tüm bunları çırp!)

Veronica'nın trajik varoluşunun uzak ufkundaki iki perde kalkmak üzereydi. İlki kapkaraydı ve üzerinde şöyle yazıyordu: "Hiçbir şey ölümden daha kesin değildir." Bu, Amerika'ya varmalarından bir ay sonra kalp hastalığından ölen annesinin yatağının kenarındaki yas perdesiydi. Bu perdelerin ikincisi bembeyaz bir bayraktı; güçlü bir sandalağacı kokusu yayıyordu ve üzerinde girişik çiçek bezemelerden oluşan, "bekareti" simgeleyen, dört Yunanca harf, IMNH görülüyordu. Bu perde, arkasındakini gizlemek üzere bir pınarın önüne çekilmişti ve orada Veronica duruyordu; yırtılmış peçesi, Adonis'in insan biçimindeki pınar bedenine takılı kalmıştı. Bakirelere özgü bir çekingenlik ve utangaçlık krizine tutulan Veronica, onun yüzünü çizmiş ve kanatmıştı; o, utançtan, artık yüzünü iki mersin dalının gerisinde saklıyordu.

Veronica'nın uyuklayan evlat aşkı, Barbara Stevens'ın ölümü üzerine duymadığı acıdan ötürü uyandı. Tıpkı bazen bir kilisenin çanlarının tam sustuğu anda bir insanı uykudan uyandırmasına benzer bir şekilde... Veronica artık annesini seviyordu çünkü onun hayatı hakkında hiçbir şey bilmemiş ve ölümünden hiç etkilenmemişti. Veronica, bakışları karmaşık duygulanımlarla puslanmadığından ötürü, "ölümün neye benzediğini" görebilmişti ve ölümün, saklı yüzlü adamın

kendisindeki hayaline benzediğini düşünmüştü. Böylece tutkusu, tehlike arz eden marazi bir hal aldı. Annesine duyduğu artan sevgi ve hayranlık, artık diğerine duyduğu tutkuyla iç içe geçiyordu. Ve birinin hayali, onun açısından hiç şüphe bırakmayacak şekilde diğerinin, yüzü -ki son derece geçici bir şeydi- silinmekte olan annesinin ölümüne ulaşıyordu. Oysa o, bu iki duygunun aynı hoşlukta olduğuna inanıyordu. Küçük haç, Venüs yıldızının bir yanıp bir sönen uğursuz yansımalarının rengini almıştı ve küçük elmasların her biri yeniden haça gerilmiş İsa'nın çivilerinden birine dönüştü.

Çünkü sanki Barbara Stevens'ın ölümü, kızının şiddetli gerilimini yatıştırmak bir yana, taşkınlığını neredeyse zirvalığa varacak şekilde artırmış, adeta tüm takıntılarının sabitliğini sağlamlamıştı. Geçimsizliği de hastalık derecesinde bir öfkeliliğe dönüşmüştü. Veronica, akşamleyin, çölde yaptığı çılgınca uzun gezilerden döndüğünde, birinin gelip onu hayalinden uyandıracağından korkarmışçasına koşup odasına kapanıyordu. Her tür uzlaşmayı reddederek, ondan bir randevu koparmak için günlerce boş yere bekleyen avukatların, gazetecilerin ve işadamlarının istila ettiği büyük iç avludan geçiyordu. Veronica, kötü ruhlar tarafından ele geçirilmişçesine, asık bir yüzle, rüzgâr gibi geçiyordu. Sadece kamçısını tutan elinin belirsiz bir hareketi, diğerlerinin varlığının farkında olduğunu düşündürüyordu. Neyse ki Betka'nın sınırsız ve tümüyle adanmışlığı, Miss Andrews'un yılmak bilmeyen fedakârlığıyla, Veronica'nın aldırmazlığını kısmen telafi ediyordu. Betka, zengin mirasçının geniş çıkarlarını koruma görevini üzerine almıştı ve arkadaşının işlerini büyük bir ustalıkla yönetmeyi başarmıştı. Ama Veronica -fedakârlığından ve uzun çalışma saatlerinden dolayı ona minnet duymak bir yana, ondan kuşkulandı. Evet, Veronica yavaş yavaş Betka'ya karşı derin bir hınç duymaya başladı: Veronica her ne kadar

onun kendi iyiliğini gözettiğini bilse de, sonuçta Betka işlerine burnunu sokuyordu. Betka'nın bir oğlu vardı ve bu oğul, Veronica'nın dediğine göre, ondan nefret ediyordu. Betka'nın göğüsleri ağırlaşmıştı. Veronica'nın kalbinin sırlarını öğrenmeye çalışıyordu, kendi bedenini izlemekten büyük bir zevk alıyordu... Veronica özellikle ona, aşk sırlarını dinlemeyi ısrarla reddettiği için kızıyordu; asla ama asla Veronica'nın doğmakta olan büyük hayranlığına yaklaşmaya tenezzül etmemişti.

Aslında Betka'nın, hiçbir zaman kalbinin sırlarına ortak olmamak dışında bir başka kusuru yoktu. Oysa Veronica, sırf bu nedenle onun arkadaşı olmasını istemişti. "Ne duygusuzluk!" Veronica öfkeden kuduruyordu, içinden tekrarlayarak kendini yiyip bitiriyordu: "Ondan -saklı yüzlü adamdan- bahsetmemi engellemek için kendini amma paraladı!" Diğer yandan, Betka kadar gururlu olan Veronica, arkadaşının fazlasıyla düşmanca bir tutum aldığını düşündüğü bu konuyu açmayı denemektense, ölmeyi tercih ederdi; böylece ortak hayatlarından çıkmış olan Baba, sanki Betka'nın kendi sevgilisiydi!

Bu temel konuya değinmeyi karşılıklı ve örtük bir şekilde reddedişleri, onları ayırdı. Arkadaşlıkları eskisinden daha sağlam ve yoğun, daha yoğun ve derin bir hal almıştı çünkü artık arkadaşlıkları, ortasına birkaç damla öd suyunu hapseden bir elmas gibi, daha tatminsiz, daha değerli yoksunluklarla doluydu. Betka ise, unutmuş olduğu Baba için değilse de, erkeği meydana getiren ve kendi hayatından gitgide uzaklaştığını hissederken, Veronica'nın sağlam, el değmemiş, temiz biyolojik organizmasının sanrılı, sürekli bir bekleyiş içinde tuttuğunu bildiği kanla dolu kıvrımların merkezkaç arzularının çokluğu karşısında duyduğu kıskançlığın bin bir işkencesi altında tükeniyor, sessizce acı çekiyordu. Evet, kısa bir süre içinde ortaya çıkacak adam, arkadaşı için ondan vazgeçmiş

olan, onun artık sadece düşmanı -hatta düşmanından beter, celladı- olabilirdi. Veronica tarafından seçilenin, çizgileri silinip giden duygusuz biri ya da daha gerçek bir yüze sahip biri olmasının önemi yoktu – ve ondan nasıl da nefret ediyordu! Çünkü bu adam, arkadaşının saltlık kaygısıyla, kendisiyle arkadaşı arasında telafisi olmayan bir son yaratacak ve bu bitiş, nefretlerinin başlangıcına yol açacak. Veronica'dan nefret mi edecekti – bu mümkün müydü?

Adamın ortaya çıkmasını beklerken, çocuklarının, Betka'nın çocuğunun etrafında sessizce çekişiyorlardı; bir sünnet sahnesini tasvir eden eski bir kamenin üzerindeki gibi, ikisi de oturmuş, biri bebeğin kolundan, diğeri bacağından tutmuş bir halde profilden görünüyor, elleri ise, okşamaya benzer bir hareket yapmalarına rağmen, daha ziyade bebeği kapmayı hedefleyen iki pençe gibi çocuğun etlerine saplanıyor izlenimi veriyordu. Bir bütün oldukları hissiyle onları birbirinden ayırt edemeyen çocuğu nasıl paylaşabilirlerdi? Orada, tek olmaları gereken yerde, iki kişiydiler! Onun açısından tek, onlar açısından ikiydiler!

Barışçı bir ortamda yenen acı mandalina dilimlerinin ardından, Veronica ile Betka arasında her akşam küçük bir dram oynanıyordu – sürekli bir savaş hali yavaş yavaş arkadaşlıklarını zedeliyordu. Veronica'nın Betka'ya çok sert davrandığı, onu en kötü kaprislerine maruz bıraktığı, hatta işi onu kapı dışarı etmeye kadar götürdüğü ve hemen sonra ondan kalmasını rica ettiği, onu ağlattığı, teselli ettiği, sonra yeniden ağlattığı bir akşam, çaresizlikten bunalan Betka hınçla haykırmıştı: "Bir bakireden daha korkunç bir şey yoktur!" Doğru söylüyordu çünkü bakireler bir zıpkın biçiminde budanmış sivri dişlere sahipti ve ağızları, Küpidon'ların sırtlarında taşıdıkları, sümüksü bir maddeden dokunmuş sadaklarında tuttukları oklarla dolu yuvalar gibiydi.

Bir başka sefer, Veronica kamçısını çocuğun bacaklarında şaklatınca, kavga daha da büyüdü. Veronica hemen pişmanlık duyup, kendini dışarı attı. Atına atladığı gibi şiddetli bir kum fırtınasının ortasında geceleyin dörtnala gitti. Ve Betka, sinirsel dengesizlik hali içinde kötü bir şey yapabileceği kaygısıyla, onun ardından atıyla doludizgin gitmek zorunda kaldı. Sonunda onu yakaladı. Göz çukurlarına yeni ayın ışığı vuran Veronica, artık görmüyor gibiydi ve gözleri kumla doluydu. İlk kez, Betka ona şunu diyecek cesareti kendinde buldu:

"Korkutucu sakat adamını düşünmeye devam edersen, tamamen aklını kaçıracaksın. Biliyorsun ki sapıncının korkunç doğasını bildiğim gerçeğini senden sakladım ve sen ne yüzünü gördüğün ne de sesini duyduğun o adam yüzünden şimdiden benden ve oğlumdan nefret ediyorsun!"

"Hasta olduğumu biliyorum. Ve gidip bir doktora görüneceğim, ama beni iyileştirmesi için değil, istediğimi bana bulması için! Ben deliyim!"

Veronica bu sözleri kırgın bir şekilde söylemişti; aynı anda, ateşte kızaran bir demirin beyaza dönmesi gibi sakinleşiyordu – *chimaera*'sını hayran hayran izleyen zincire vurulmuş bir çılgınlık; deliliğin kör bir heykeli gibi sakin ve içe dönük... Ardından:

"Doktorum bana onu bulmamda yardım edecek! Sen burada kalıp oğlunla ve kendinle uğraş. Sen aptalsın. Gidip 'korkutucu sakat adamımı' bulacağım... Parçalanmış şeylere karşı bir hayranlığım var. Çocukken de, kafası olmayan bebekleri tercih ettim hep. Böcekler de aynı şeyi yapıyor, çölde onları izledim. Sakatlama... Ne harika bir mucize! Sadece kırılmış tanrılar, sakat Apollon'lar ve felsefecilerin burnu olmayan yüzleri asildir. Sana gelince, her pazar ayinde baktığım Azize Agatha gibi, ne zaman seni sevmek istesem, senin göğüslerini kesmek istedim!"

Ertesi gün Veronica tek başına New York'a doğru yola çıktı; Betka, çocuk ve Miss Andrews ise Palm Springs'de kaldı. Annesinden miras kalan Park Avenue'deki konağa yerleşti. Bu konak her zaman fazlasıyla soğuk bir havaya sahipti, oysa o şimdi, kaprisinin otları ve yanılsamasının tüyleriyle örülü, hoş ve tatlı bir dekorla etrafının sarılmasını istiyordu. Ergen dişiliği, ruhunun pencerelerinden sarkıyordu; ve ruhu, yuva kurmaya hazırlanan bir kumru gibi gidip geliyor, gagasında bükülmüş ekin sapları getiriyordu. Sanki Veronica yuvasını yapıyordu ve hayvani denebilecek içgüdüsüne boyun eğerek, yaptığı tam da buydu.

Antikacılar, kursaklarında inci kravat iğneleri taşıyan ve tek bir şey kırmadan dans edermişçesine servetinin etrafında sekerek, elleri nadide yumurtaları andıran porselenlerle dolu bir halde, büyük bir nezaketle ona yuvasını yapmasında yardım eden küçük cılız kuşlardı. Yakın zamana kadar sürdüğü, taşkın bedeninin belli belirsiz ve amansız bir şekilde bir daha birleşmemek üzere paramparça olmaya zorlandığı Amazon yaşamı, şimdi ona bir Tantalos işkencesi gibi görünüyordu. Bıçak gibi keskin çakıl taşlarına son! Aşkın çölüne son! Özgürdü, nihayet Betka'dan, çocuğundan, atlardan, güneşten ve hâlâ yanaklarının derisini çeken, kurak mevsiminin Nil'ini müjdeleyen hayallerdeki nehirlerin çorak kumlarını dişlerinin arasında çiğnemeye zorlatan şu kavurucu rüzgârdan kurtulmuştu. "Şimdi bir yerlerimi kesmeye hazırım, *ondan* kurtulmak istiyorum."

Rüzgârın yerine, onu alıp götüren, hâlâ süren ve bu kez ülkesini de içine alan savaş oldu. Ve Veronica, Japonya'nın soğuk hançerinin, kızlığında açılmasını arzuladığı gediği kapatan buz gibi bir gedik açarak, kişisel probleminin etine saplandığını hissetti.

Yuvası, Pearl Harbor'la aynı gün tamamlandı. Ve siyah duman burgacının içinde, yıldızsız bir gökyüzünün altında ters

dönmüş, can çekişen dev deniz yıldızlarının kolları gibi uzatılmış ve kasılmış Amerikan gemilerinin çelik iskeletleri arasında, Veronica, ülkesinin, eski zaferlerin bayraklarıyla bedenine dokunması için kendini ona adama kararlılığını hissetti ve isteği, yıldızlı bir bayrak gibi rüzgârda şakladı. Çünkü sadece ülkesini sevmiyor, aynı zamanda onunla özdeşleşiyordu. Adonis pınarı? Adonis mezarı? O, daima o! Ölü ya da diri, gerçek ya da gerçekdışı hiç fark etmez, düşüncelerinde tek ve eşsizdi. Kendi yüzünün de savaştan ötürü gizleneceği şimdilerde daha da fazla... Çünkü dudakları aralanmaya hazırlandığı anda, aralık, adanmanın beyaz kızlık zarıyla, cerrahi yardım ekibinin yüzüne gizli bir ifade veren soluk kesen maskeyle tıkanacaktı.

Çünkü hemşire olmaya ve özellikle ağır yaralıların bakımına atanmayı talep etmeye karar vermişti. Savaşa, sunabileceği en keskin ve en etkili şeyle katılmak istiyordu. Zaten, New York'ta geçirdiği iki ay boyunca, şehrin çekiciliğinin hızla tükendiğini görmüştü. Bu dönem boyunca, ona hiç gitmeyen bir kinizm denemesiyle, kaç kez kendi kendine düşünmüştü: "Nihayet biraz da olsa serin hava ve sağlıklı yaşama katlanmanın hırpalayıcı işkencesinden kurtulacak ve gece kulüplerinin kamçılayıcı ve dinçleştirici atmosferinde, dudaklarımın ucuna iliştirilmiş bir çubukla, midemi bulandıran ama günde bir buçuk saat zeki olduğum yanılsamasını yaşamama olanak veren alkollü bir içkiyi yudumlayarak, burjuvazinin en iyi geleneğinde karaciğerime zarar verebileceğim!"

Veronica, mide bulantısıyla bu çubuğu dudaklarından düşürdü ve gece kulüplerini dolaşmaya devam etmek yerine, ikisini de Amerika'ya götüren *Excalibur*'da tanıştıktan sonra, arkadaşlık bağıyla bağlandığı bir psikiyatr olan Dr. Alcan'ı görmeye gitti. Ondan iki şey bekliyordu: Manevi dengesini bulmasına yardım etmesini ve ilişkileri sayesinde, onun bir hastanede çalışmasını kolaylaştırmasını.

Dr. Alcan yakışıklı değildiyse de, zekâsının çarpıcılığıyla insanı baştan çıkarabiliyordu. Muhattabına, düşüncesinin kesin uyanışıyla daha bir güzelleşen yüzünün fazla çıplak ve fazla düz genişliğinin üzerinde zekâsıyla sürekli saklambaç oynadığı izlenimi veriyordu. Ama Veronica, psikanaliz konusunda, onun kaçınılmaz ve doğal "transfer" eğiliminin kurbanı olamayacak kadar çok şey biliyordu ve günde ikiye varan onu sürekli görme isteğini, güvenilir bir arkadaşlık -doktorun istemesi halinde, kendisinden çok, belki aşırı fedakârlık yapmaya mecbur olduğunu bildiği bir arkadaşlık- sınırları içinde tutmayı başarıyordu.

"Hayran olduğu ama bundan ötürü nerdeyse nefret etmeye başladığı Betka'ya" söylemek için yanıp tutuştuğu ama söyleyemediği her şeyi, bundan böyle -her zaman saklı yüzlü adam temalı- çılgınca hayallerini itiraf etmek dışında hiçbir eğilim duymadığı Alcan'a söyleyebilirdi ve söylemeliydi de. Bu itiraflar, aralarında bir sırdaşlık yaratarak ve en sonunda görüşmelerini daha zorunlu, daha da kötüsü ikame edilmez kılan bir noktaya vardırarak, onu ona her gün biraz daha yaklaştırıyordu. Gerçekten de başka kim onu böylesi öngörülü bir kavrayışla dinleyebilirdi? Ve tedavi sırasında yakında Afrika'ya gidip, Suriye'de savaşan Fransız ordusuna katılacağını söylediğinde, bu Veronica'ya büyük bir darbe oldu; tepkisi öyle şiddetliydi ki yaşadığı hayal kırıklığını atlatamayacak gibi görünmüştü. Zorunlu olarak bir süre sonra birbirlerini göremeyecekleri fikrine onu alıştırmak için, görüşmelerinin arasını uzatmaya ve asgariye indirmeye karar verdiler. Bunun üzerine Veronica'nın hüznü, gözlerin bir an olsun kapanmadığı ve yabanarılarının yuva yaptığı bitmek bilmez uykusuz gecelerin açık ışığıyla aydınlandı. Uykusuzluk, yanı başına, uzun kuyruklu elbisesine yerleşmişti. Saatler inciler gibi bir bir bu elbiseden dökülüyordu.

Alcan ısrarla ona Palm Springs'e dönmesini tavsiye ediyordu ama Veronica, annesinin içinde öldüğü dekoru korkmadan düşünmeyi giderek daha fazla beceremediğini fark ediyordu. Onu ele geçirilemez bir manevi kaleye çeviren o enerji, o irade, safkan atlara özgü o kusursuz ve güçlü sağlık neredeydi? İrade öneriyor ve bilinçaltı hazırlıyor; ve kendisine söz verdiği etkin cesaretin yerine, ruhunun kuleleri, İsrail oğullarının borazanlarının sesiyle çöken Eriha surları gibi, aniden yıkılıyordu. Çünkü ruhunu saran takıntının yüzü olmayan şövalyesi, bakireliğinin eşiği etrafındaki zorunlu yedi turu tamamlamıştı. Alcan'ın gidişi ertelendi, gün gün geriye itildi ve bu belirsizlik, Veronica için daha da dayanılmaz bir hal aldı.

Bir yıl böylece akıp gitti ve Veronica'nın zihinsel durumu, hafızasının ve hayal dünyasının bulanık karışıklığında kalarak, giderek duruldu. Alcan'a göre, bu yerleşik hastalığın semptomları, Veronica'nın, tek çözümün avutucu kucağı olarak, kendi psişik hastalığının kollarında sığınak aramayı "istemeye" başlamasıyla daha kaygı verici bir hal alıyordu.

Yarımda, yani erkekler için *Saint Regis* Oteli'nin *King Cole* Barı'nda hızlı bir aperitif alma vaktinde, André Marion ile Alcan buluştular.

"Ne istedin?" diye sordu Marion.

"Bir Dubonnet söyledim. Ya sen?"

"Ben bir *old-fashioned* alacağım," dedi Marion, barmen Dominique'e.

Ardından iç çekip, Alcan'a döndü:

"Bak artık alışmaya başladım. Viski, su ve şeker. Fazla mide bulandırıcı değil ve etkisini de gösteriyor. Geçen sene buldum."

"Dostum, esas kim burada biliyor musun?" dedi Alcan.

"Bir yığın insan!" dedi Marion üzüntülü bir şekilde.

"Tahmin et kim?" Alcan, heyecanlı bir şekilde ısrar ediyordu.

"Kim?" diye sordu Marion.

"Kont Grandsailles."

"Dalga geçiyorsun!" diye bağırdı Marion.

"Dün öğleüstü ona Frick Museum'da rastladım," dedi Alcan muzaffer bir edayla, bir yandan da bir çubukla arkadaşının *old-fashioned*'ini karıştırıyordu.

"Öldüğü söylenmemiş miydi?" dedi Marion bir cipsi çatırdatarak.

"Evet, öyle; bir Kazablanka gazetesine göre, Prens Orminy'nin yatını havaya uçurarak intihar etmişti."

"Pöh! Bugünlerde, herkes ölüyor ve diriliyor; sonunda er ya da geç soluğu burada alıyor. General Dutilleul'un bir uçak kazasında öldüğü söylenmişti. Ama bu doğru değildi. Ve Charles Trenet, şarkıcı, onu duymuş muydun?"

"Ona ne oldu?"

"Kimse bilmiyor," dedi Marion.

Sessizce içkilerini içtiler. Marion vestiyerdeki kıza baktı ve:

"Acaba Grandsailles burada ne yapıyor?"

"Kimseyle görüşmüyor, özel telefon numarasını kimseye vermiyor ama burada oturuyor. Görevde olmalı. Bana yakında buradan gideceğini söyledi... Ben kaçıyorum, geç kaldım. Son kez Veronica Stevens'la yemek yiyeceğim. *Saint Regis*'de mi kalıyorsun?"

"Tanrım, evet, şimdilik," dedi Marion.

"Seni ararım, birlikte bir akşam yemeği yeriz. Vaktin olmadığını söyleme, üç gün sonra Suriye'ye gidiyorum. Bir yer biliyorum, bir çeşit bistro, harika işkembe yemekleri yapıyor!"

"Bana bir *old-fashioned* daha verin," dedi Marion, Dominique'e.

Alcan doğru söylüyordu; Kont Grandsailles, tamı tamına bir hafta önce, Güney Amerika'dan kalkan bir uçakla ABD'ye gelmişti. *Saint Regis* Oteli'nin dokuzuncu katında, biri kendisi diğeri rahibesi için bitişik iki süit tutmuştu. En iyi antikacılardan gelen bir yığın açılmamış koli şimdiden salonunu istila etmişti. Amerika'ya geldiğinden beri, geçmişiyle kopma ve kendisine misafirperverlik gösteren ülkenin demokratik kurallarına riayet etme isteğinden ötürü, kont, Prens Orminy'nin gasp ettiği unvanını kullanmayı kesin olarak reddetmiş ve günlük yaşamında, tanınmamış ve ölçülü bir isim olan Mösyö Jules Nodier -Orminy'nin soyadı- ismini benimsemişti. Kimi koşullarda Orminy'nin eski havacı subayı rütbesini üstleniyor ve rozetini takıyordu. Aynı zamanda, ona hizmet etmek için iki Japon horozu gibi dövüşen ve bir süre önce Orminy'nin ABD'ye transfer ettiği servetinin bir kısmı üzerindeki harcama yasağını kaldırmaya çalışan iki avukat kendisine hizmet ediyordu.

Yeni yaşam biçimi, pratik düzlemde kendini epey gösteriyordu ama New York ona göre cazibeden yoksundu. Kontun tutkularında daima bir kadın ön plana çıkıp, diğerlerini yerinden ederdi. Artık zihninde, hayran olduğu Solange de Cléda'nın yüzü dışında bir başka kadın yüzü yoktu. "Solange'dan uzakta yaşam zor, acı ve ağır bir yük," diye düşünüyordu. Her zaman yemesi içmesi ayarında bir adam modeli oluşturmuş olan o, içmeye başlamıştı – sanki eski armanyakların yakıcılığında, mahrum kaldığı, uzaktaki Libreux topraklarının ruhunun ışıltısını arıyordu. Her sabah kendisine şunu söylüyordu: "Daha fazla erteleyemeyeceğim iki şey var. Bi-

rincisi, her şeyi telafi etmek üzere, diplomatik valiz içinde Solange'a uzun bir mektup göndermek! İkincisi de, Veronica Stevens'a ölümünü bildirerek ve küçük haçı ona teslim ederek, mümkün olan en kısa sürede Randolph'a olan borcumu ödemek. Bu zor görevi yerine getirdiğimde, kendimi çok daha iyi hissedeceğim!"

Grandsailles, Alcan aracılığıyla, Veronica'dan bir randevu aldı. Alcan, Grandsailles'ı baştan uyarmıştı:

"Veronica çok çabuk öfkelenen biri. Sinirleri laçka ama biyolojik diriliği onu o durumdan kurtaracaktır. Bu ülkenin insanları öyle temiz ki ara sıra dengesini yitirme lüksünü kendilerine sunabilirler. Zamanı geldiğinde, kesin ve acımasız karar anının geldiğini göstermekte gecikmezler."

"Ona söyleyeceğim şeyler onun açısından dayanılması güç, benim içinse söylemesi güç şeyler," demişti Grandsailles.

"Onun hayalini yıkacak her şey, ona sadece iyilik eder."

"Sizden, gerçek ismimi kimseye söylememeniz inceliğini göstermenizi rica edeceğim. Burada kimliğim bilinmiyor. Aksi halde tüm işlerim suya düşebilir. Unutmayın, ben emekli hava teğmeni Nordier'yim – Veronica'ya da böyle söyleyin."

Alcan, Veronica'ya şöyle demişti:

"Avrupa'dan geliyor, size bir mesaj getirmiş. İsmi de dahil, her şeyi size bizzat kendisi söylemek istiyor."

Alcan, Veronica'nın hiçbir tepki göstermemesine şaşırmıştı. Sanki bunu bekliyormuş gibi bir hali vardı. Gidişinden ötürü Alcan'a karşı duyduğu hıncı büyüdüğünden, ona soğuk bir ilgisizlikle davranıyordu ve aklı başka yerlerde gezinirken, görüşmelerine son vermek için sabırsızlandığını saklama gereği bile duymadı. Alcan ertesi gün Suriye'ye gidiyordu; bununla bitlikte, Veronica'nın bunu hatırlama lütfunu göstermesi şaşırtıcı olurdu.

Solange de Cléda'nın ruh yüceliğinin uzaktaki erdemleriyle yontulmuş, zenginleşmiş, aydınlanmış olan Kont Grandsailles, karakterinin ateist küçüklüklerinin, yetişkin imanın sabit ve ana haçına doğru boy verdiğini hissediyordu. Kırk beş yaşındaydı ve kalbinin bu saatten sonra yeni bir duyguyla -acıma- dolmasını yadırgıyordu. Bu acıma duygusunun narsisizm sarhoşluğunu da içerdiği gerçekti, çünkü onu ilk önce bizzat kendisine yöneltiyordu. Şöyle düşünüyordu: "Yaşlanıyorum ve hayatımda ilk kez kendimi yalnız hissediyorum; Lamotte Şatosu'ndaki neredeyse keşişlere özgü uzun inzivalarım sırasında, Paris sosyetesi ve onun bayağı tutkuları yalnızlığımı doldurmaya yetiyordu ve metreslerimin taşkınlıkları, rahibemin -şu ağlamaklı buldokun- cin gibi bakışları karşısında bekârlık yatağımın etrafında dolanıp duruyordu. Burada kimse beni tanımıyor ve görüşebileceğim nadir kişilerden de, kimlik değiştirmek gibi küçültücü bir kusur işlememden ötürü kaçmam gerekiyor. Rahibe üzgün. Elinden geldiğince saklamaya çalışıyor ama üzgün ve giderek daha fazla çirkinleşiyor!"

Eskiden, alışkanlıktan ötürü fark edilmeyen bu çirkinliğin seyri, onun üzerinde bir çeşit büyü etkisi yapan şeytani bir çekicilikten yoksun değildi; ama Grandsailles, şimdiki ruh durumunda, kadının çirkinliğindeki ürkütücü artışı objektif olarak görüyordu. Ona karşı sadece acıma duyuyordu; hâlâ kabul edemediği bir şeydi bu! Artık elinin altında hükmedeceği kimse kalmadığından, kont aniden zayıf bir adam haline geldiğine inanıyordu. "Biliyorum, biliyorum! Bir Katoliklik krizi!" diyordu. Ama bu yeni olguyu eskiden olduğu gibi kaygıyla, bir siyatik nöbetinden endişelenirmişçesine düşünmek yerine, artık neredeyse siyatik ve dini krizin, varoluşunun korkutucu boşluğunu bir nebze doldurması için fiziki acı ile manevi acının yan yana gelmesini, eşzamanlı olarak ortaya çıkmasını dileyecek noktaya varmıştı.

"Her halükârda, sağlam bir romatizma nöbetim var!" diye düşündü, birkaç gündür onu aksamaya ve baston kullanmaya zorlayan ağrılı bacağını uzatmayı denerken. O öğleden sonra, odasında yalnız başına yemeğini yedikten sonra, biraz uyumuştu ve şimdi, yerine getirmesi gereken hüzünlü ödevi düşünüyordu: Teğmen Randolph'un ölümünü bildirmek ve teğmenin kendisine vermiş olduğu inci ve elmas küçük haçı kendisine iletmek üzere Veronica Stevens'ı ziyaret etmek. "Onu nereye koymuştum?.." diye düşündü Grandsailles ve kalkıp, açtığı ilk çekmecede hemen buldu. Özenli bir şekilde iple sarılmış küçük kutuyu alınca, "Etkileyici, ama ona bunu bu şekilde götüremem," diye düşündü ve kendisinde, onu içine koyabileceği bir mücevher kutusu olup olmadığını hatırlamaya çalıştı. Kutuyu açıp, küçük haçı parmaklarının arasına alarak inceledi. "Ona hiçbir şeye koymadan elimde götüreceğim. Bu en doğalı." Bu işi halletmiş olmak için neler vermezdi! Çünkü ona göre dünyada hiçbir şey gözyaşı sahnelerinden, -her zaman fazlasıyla beceriksiz olduğunu hissetmiş olduğu- avutucu rolü oynamaktan daha yorucu değildi. Her seferinde, bir an önce bunların son bulması için kaba bir tutum alma isteğine karşı koymak için büyük çabalar sarf etmesi gerekmişti.

Bununla birlikte, bugün bu Hıristiyanlık görevini tam bir tevekkül içinde yerine getirmeye karar vermişti ve şimdiden bunun ödülü olarak belli belirsiz bir dinginliğin onu sardığı hissine kapılıyordu. Entrikacılıkta geçirdiği çıraklık dönemin ardından, şimdi merhameti mi öğrenecekti? Bu yeni rolün kesinlikle ilki gibi başarısızlığa yargılı olduğunu biliyordu. Bununla birlikte, bu tipte başka görevler de almaya karar vermişti: Günden güne onu solduran hüznü aşmasına yardımcı olmak ve ona, üzüntüsünün nedenlerini dökme olanağı sunmak için rahibesiyle konuşmak. Ayrıca, ona verdiği onca acı-

yı telafi etmek için, Solange de Cléda'ya her gün yazması gerektiğini manevi bir ödev olarak unutmayacaktı.

Görevini yerine getirmek üzere yol alırken düşünüyordu: "Belki de Veronica Stevens hoş bir insandır ve ziyaretim, bana, dingin bir arkadaşlık kurma olanağı verecek ve ara sıra gidip gevezelik edebileceğim ılımlı bir salon dekoru sunacaktır."

Otelin holüne vardığında, kont, belirlenenden on beş dakika önce Veronica'nın yanında olacağının farkına vardı. Fırtınalı zaman, sürekli şarap içtiğinden bu son zamanlarda epey hissettiği susuzluğunu artırıyordu. Kısa bir süre önce, bir mide rahatsızlığıyla kesilen uykusunun derinliklerinde, büyük bir mutlulukla, kıyısında nane tutamlarının boy verdiği buzlu kaynaklarda omzuna kadar suya gömülen çıplak kolları, serin köpüklerin ortasından fışkıran çağlayanları hayal etmişti. Grandsailles *King Cole* Bar'a girerken, içinden kendi kendine konuşuyordu: "Buz gibi bir maden suyu alacağım ama artık ağzıma bir damla alkol koymamaya yemin ediyorum." Bar bu saatte tamamen boştu.

"Armanyak?" diye sordu. Dominique, kontun yaklaştığını görünce.

"Evet," dedi Grandsailles dürtüsüne hemen boyun eğerek. "Bu beni kendime getirir. Bu ziyaretin amacı beni hasta ediyor!"

"Yeni bir fırtına bekleniyor ve burada bir fırtınanın çıkması, hafife alınacak bir şey değildir," dedi Dominique, balon bardağı cömertçe beyaz çizginin üzerine kadar doldurup, armanyağı uzatırken.

Grandsailles, olası karıncalanma hissini bastırmak için farkında olmadan elini yanağına götürdü.

Veronica Stevens'ın konağının dışı, eski New York'un en görkemli evlerinin tarzındaydı ama onu diğerlerinden farklılaştıran hiçbir şey yoktu. Kont, taksiden inince iliklerine kadar

donmuştu. New York kışının kamçılayıcı yeli derisini uyuşturuyor ve ona, yüzünün kesiklerle dolu olduğu hissini veriyordu. Kendisine kapıyı açan İngiliz hizmetçinin kusursuz kılığı, onu olumlu yönde etkilemişti. Grandsailles, bu başı öne eğik hizmetçi sayesinde, en ulaşılmaz derinliklerinde, haftalardır ilk kez kendini değerli hissederek, eldivenlerini yavaş yavaş çıkarmaktan zevk alıyordu. Bu aynı hizmetçinin rehberliğinde, Kont Grandsailles, pek aydınlık olmayan iki odadan ve ardından uzun bir koridordan geçip, kolalı uzun entarisini giymiş Veronica Stevens'ın, onu korumak istercesine ayaklarının dibine uzanmış üç siyah Afgan tazısının ortasında, ayakta, sırtı dönük bir vaziyette durduğu salona ulaştı.

Veronica, şöminenin üzerindeki büyük aynanın karşısında duruyor ve kont yaklaşırken, yansımasını izliyordu. Grandsailles'ın, Veronica'nın uysal siluetinin dimdik durduğu salona ulaşmak için geçmek zorunda olduğu kordior, bir çeşit dar aynalar galerisiydi; tavanı öyle yüksekti ki gölgelerin karanlığında kayboluyordu sanki. Bu galeri, iki adımlık mesafelerle dizilmiş kaya kristali apliklerle zayıf bir şekilde aydınlanıyordu; ayrıca, somon pembesi birkaç kat tülle kaplı, aynı renkte büzgülü ipekten küçük abajurlar, ışığı kesip, öyle bir şekilde dağıtıyordu ki insan su dolu bir akvaryumun dibinde olduğu hissine kapılıyordu. Sanki koridor uçsuz bucaksızdı ve Kont Grandsailles, bir rüyadaymışçasına, bir eliyle bastonuna yüklenerek güçlükle yürüyor ve diğer elinde, vermesi gereken elmas ve inciden küçük haçı sımsıkı sıkıyordu. Her adımda, elektrik yüklü atmosferin basıncının bacağına baskı yaptığını hissediyordu. Sindirimin verdiği uyuşukluğa, anavatanının tüm erimiş kurşunlarını damarlarına akıtan armanyağın ağır kaynaşması ekleniyordu. Karşılaşacağı sahnenin bir türlü kurtulamadığı hayali onu güçsüzleştiriyor, tedirginleştiriyordu; üstelik, korkunç haberi ne şekilde bildireceğini önceden hiç

düşünmemişti. Bacakları onu zar zor taşıyordu. Keşke kendisine biraz daha zaman kazandıracak, buna benzer bir koridordan daha geçmek zorunda olsaydı! Ama kapının eşiğine varmıştı bile ve artık hiçbir şey hüzünlü görüşmelerini geciktiremezdi.

Tek bir hareket yapmamış olan Veronica'nın kıpırtısızlığına şaşırmış bir halde, eşikte durdu. Aynada yansımasını mı izlemişti? Kesinlikle, çünkü karşı karşıya gelmek için yüzünü döndüğünde, kont, koridorun ucunda belirdiği andan itibaren onun kendisini izlediği ve kendisini önceden tanıdığı hissine kapılmıştı. Grandsailles onu selamlamak üzere başını eğecek vakti bulamadan, Veronica ona yaklaşıp, hem doyumsuz bir dikkat hem de derin bir ürperti dolu bir ifadeyle gözlerinin içine bakmıştı. Sanki, kontun kendisine getirdiği haberi biliyor ya da tahmin ediyordu.

Tam ağzını açacağı esnada, Veronica çıkacak ilk kelimeleri beklemeden, iki elini ileri doğru uzatıp, kontun, küçük haçı kavrayan elini tuttu. Grandsailles, gayri ihtiyari olarak elini çekti, allak bullak olmuştu. Nasıl tahmin edebilirdi? Ama o anda hiçbir söz, elini açmasından daha anlamlı olamazdı; öyle yaptı. Veronica haçı aldı ve hıçkıra hıçkıra ağlayarak kendini kontun kollarına bıraktı. Fransız tipi eski parkların düzenli yeşil dallarını çağrıştıran simetrik ve kucaklayıcı bir incelikle onu sardı. Hareketleri, koruyucu bir ağacınkiler gibi yumuşak ve ılımlıydı. Veronica, eğik başına ve boşalan sinirlerine rağmen, bir kule gibi görkemli ve sakin görünüyordu. Grandsailles, onun acısını akıtmasını beklerken, sessizce onu öylece sarmaya devam ediyordu. Bir yandan da şefkatle ıslanmış, dalgın gözleriyle, yanaklarına sürünen Veronica'nın kabarık saçlarının arasından, salonun zengin ve hoş bütünlüğünü izliyordu.

Dışarıda, hava kararmıştı ve kar yağmaya başlamıştı. İçerdeyse, iki odun ateşinin uyum içinde çatırdadığı, karşı karşı-

ya bakan iki siyah mermer şöminenin sıcaklığında, her şey hayat buluyor gibi görünüyordu. Her şöminenin üzerinde, paralel ve boyu eninden uzun iki ayna, kontla, kollarında ağlayan Veronica'nın bütünleşmiş yansıması, yeşilimsi bir flulukta kayboluncaya dek sonsuzluğu yansıtıyordu. Grandsailles, titreşen alevlerin, ikisini de tek bir salınımda birleştirirmişçesine, bir çeşit bağımsız varoluş verdiği bu çifte bakıyordu. Üç siyah Afgan tazısı, bir viyolonselin tınıları gibi yumuşacık ve hoş hareketlerle çiftin etrafında geziniyordu ve varlıkları, sahneye tuhaf bir sıcaklık katıyordu.

Tam da o anda, aniden beklenmedik bir şey oldu. Ağlamayı kesen Veronica başını kaldırıp, yarı kapalı gözlerle yüzünü kontunkine yaklaştırdı ve ona dudaklarını verdi. Grandsailles bir anda tutumunun yol açtığı korkunç yanlış anlamayı fark etti ve Veronica'yı geri itip, sadece kendisinin duyabileceği boğuk bir sesle haykırdı:

"Hayır, bu korkunç! Bu imkânsız!"

Bunları derken, elini kaldırıp, yarasının sızılı acısını bastırmak için yanağına götürdü. Veronica'dan kurtulmak için yaptığı ani hareket, bastonunu gürültülü bir şekilde yere düşürmüştü. Romatizmasının kendisini engelleyeceğini düşünerek, bastonunu almayı denemedi ve onun desteğinden mahrum, divana kadar topalladı. Arkalığına dayandı. Utanmış gibi başı öne eğik bir halde, beyni, çelişkili fikirlerin kargaşasında buğulanırken bir süre orada durdu. Tüm son hareketlerinde görülen beceriksizlik, gururunu ayaklandırıp, onu kendi gözlerinde küçültücü bir duruma sokmuştu – acı onu ezmiş, eli kolu bağlanmış ve kişiyle ilgili korkunç bir yanılgının can sıkıcı onur kırıcılığının tuzağına düşmüştü.

Veronica, soğuk ve meraklı gözlerle onu izlemeye devam ediyor, tutumunun altında yatan nedeni çok iyi anladığına inanıyordu: Fiziki yetersizliğinden ötürü kendisinden uzakla-

şıyordu! Sakattı, oysa onu bu yüzden daha fazla seviyordu! Ona doğru kararlı bir adım attı ve tutkusunun buyurgan sesini değilse de şirret bir kadının sesini andıracak aşağılayıcı bir tonla:

"Eğer gelmeseydiniz, büyük ihtimalle bir yıldır ruhumu kemiren hastalıktan ötürü ölecektim! Böylesi sevmenin nasıl bir şey olduğunu hiç kendinize sordunuz mu? Yaraların ya da lezyonların aramızda bir engel oluşturacağını nasıl düşünebilirsiniz – hem de ben sizi yüzünüzü görmeden sevmişken? Artık hiçbir şey beni düşümden ayıramaz, şimdi artık düş sandığım şeyin gerçeklik olduğunu biliyorum. Ne kadar acı çektiğimi tahmin edemezsiniz. Öylesine çıldırmıştım ki bakışlarınızı bile anımsayamıyordum; sizi tanıyabilmem için, bir kör gibi, size vermiş olduğum bu haçı bulmam ve ona dokunmam gerekiyordu."

Küçük haçı ateşli bir şekilde dudaklarına götürdü, ama aniden tüm gücü, sanki bitkin ve sarsılan enerjisinin dik yamaçları boyunca akıp gitmiş ve karanlık çöküntüsünün çukurunda toplanmıştı. Üç köpeğinin tedirgin bakışları önünde, bir çılgınlık nöbetine yakalanmışçasına, renk ve motif olarak kan kırmızısının ve lotus çiçeklerinin egemen olduğu Doğu halısının karmaşık süslemelerinin kimi bölümlerine basmamaya özen göstererek, sinirli bir şekilde odayı turlamaya koyuldu. Şimdi yüzünde hem korkutucu, hem hakaret eder gibi, hem de çocukca bir ifade vardı; ince bir titreme, korkmuşçasına tüm bedenini diken diken ediyor ve vücudu, saçlarının ağırlığı altında bükülüp, aniden ikiye bölünecek gibi görünüyordu. Nihayet, dilsizliğinden -çünkü aniden sesi gitmişti ve artık kendisini duyaramıyordu- kurtulmak ister gibi, saçlarını hızlıca sallayıp, büyük bir çaba harcayarak sadece ıslıklı ve zar zor anlaşılabilen bir mırıltı çıkarmayı başardı:

"Beni böyle ağlatan mutluluk – önemi yok! Geçecek..."

Ama acılı sözlerinin tane tane çıkmasını engelleyen bir iç çekiş sesini boğdu ve hafif korkutucu bir gülümseme yüzünde donup kaldı. Bir an önceki meydan okuyan tutumunu bir yana bırakıp, kendisini yeniden kollarına alması için ondan merhamet dilenircesine, çekine çekine konta yaklaştı.

"Kahretsin!" dedi Grandsailles. "Size her şeyi söylemem gerek..."

"Hayır! Hayır!" diye bağırmayı başardı Veronica. "Hayır! Sizi seviyorum! Söyleyeceğiniz ne olursa olsun!"

Kont Grandsailles tekrar bir tereddüt yaşadı. Kolları, deliliğin kanı kaynayan, sert, inciti bedenini sararmışçasına, Veronica'nın yumuşak ve arzu uyandıran bedenine dolanmıştı. Kaderin sapkınlığıyla birbirlerine sarılmış, talihin iki başlı yılanıyla dip dibe böylece dururlarken, Veronica sessiz ve ondurucu -yumuşaklığı onları birbirlerine daha fazla kenetler gibi görünen- gözyaşlarında bir teselli buldu... Çünkü Grandsailles sessiz kalıyordu ve suskunluğu sürdükçe, yanlış anlama her saniye biraz daha düzeltilemez bir hal alıyordu. Grandsailles'ın aniden canlanan hükmedici bakışlarında, etraflarındaki her biblo, her porselen, her kaya kristali süs, her yaldızlı kenar ve Veronica'nın her saç tutamı, opalin uğursuz ve yanardöner ışıltısıyla parlamaya başladı. Halıdaki lotus çiçeklerinden, pencerenin gerisinde birbirini kovalayan kar yumaklarına kadar her şeyde, kösnül isteğinin çıtırdadığını gördü ve hepsinin kendinde kızgın bir demirin dağlama izini bıraktığını hissetti – ona ayartıcı bir havayla bakan üç Afgan tazısının altı gözünün derinliklerindeki parıltılar.

Grandsailles bir korkak gibi kendine soruyordu: "Yeniden mutluluğu bulan bu kadına, ben olduğumu sandığı adamın öldüğünü, benim derdinin dermanı değil de, ölümün habercisi olduğumu nasıl söyleyeceğim? Bu büyük yanılsamayı çözecek ama yine de kaderin akışını değiştiremeyecek o kelime-

yi neden telaffuz edeceğim?" Konuşup onu acıya mahkûm etmektense, neden onun mutluluğu için susmasın ki? Çünkü Veronica çok güzeldi – ve öfkesinin ateşi onu arzulamasına yetmişti... Birbirlerinin kollarında kimin kim olduğunu, hangisinin daha fazla aldandığını bilmemeleri çok hoştu... Böylesi bir kişi ve duygu karışıklığının keyfi çok büyüktü. Tıpkı kadının yüzü olmayan, gerçekdışı o adamla ilgili yanlış anılarında olduğu gibi, kullandığı isimde de ondan pek az şey vardı... Bunun üzerine Veronica'nın yüzünü elleri arasına alıp, aşk deneyimlerinden edindiği bilgiyle onu öptü ve bir hainin, bir gaspçının bu hesaplı öpücüğüyle, gelecekteki ortak hayatlarının üzerine inşa edileceği bu iyiliksever ve ulvi yalanı mühürledi.

Ertesi sabah, Kont Grandsailles, Fransa'dan, noteri Pierre Girardin'den bir mektup aldı.

Bu mektup elinize geçtiğinde, Creux de Libreux Ovası bir felaketin doruğuna ulaşmış olacak. İşgalcinin acımasız elleri arasında, maden ve daha da yıkıcı savaş endüstrileri tesislerinin gelişimi, eski asmaların olduğu yerin ve Saint-Julien arazilerinin yanı sıra, sizin "Adonis pınarı" dediğiniz ve sularının orada akmaya devam ettiği kaynak da dahil, kesilmiş olan komşu ormanlara da şimdiden zarar verdi. Artık tüm bunlar, dikenli teller ve yüksek gerilimli hatlarla çevrili bir yasak bölge. Ya Moulin des Sources toprakları hâlâ Rochefort'a ait olsaydı? Hidrolik beslemenin anahtarı olan değirmen, hiç şüphesiz derhal büyük bir elektrik santraline dönüşecekti. Şimdilik bu olasılık ortadan kalkmış gibi görünüyor; en azından bu engellendi.

Bu noktada, Madam Solange de Cléda'nın cesaretini, dürüstlüğünü, tüm fikirlerinize gösterdiği sadakati ve fedakâr-

lık ruhunu halihazırdaki güç koşullara rağmen koruduğunu size bildirmek benim ödevim. Ne zaman bir anlaşmazlık çıksa, Madam de Cléda beni arama nezaketini gösterdi ve bana her zaman tek bir soru sordu: "Benzer bir durumda kont ne yönde hareket ederdi?" Ve ben kendimi sizin mütevazı tercümanınız yerine koyup, ona arzularınızı -Libreux Ovası'nı koruyup, direnmek- iletip, hedefimize doğrudan ulaşmak mümkün olduğunda benim ihtiyatlı tavsiyelerimi dinlemeyi reddettiğinde bile, en ufak bir tereddüt yaşamadan, neredeyse körü körüne boyun eğdim.

Balonuzdan hemen sonra Madam de Cléda, Moulin des Sources'a yerleşti ve bir daha da bir yere kıpırdamadı. Yaptığı ilk şey, sizin en büyük isteklerinizden biri olduğunu bilerek, üç yüz metrekareye yeniden mantarmeşesi dikilmesini emretmek oldu. Ekim en uygun hava koşullarında, güneşin yakıcılığının azaldığı, kısa yağmur dönemlerinde yapıldı. Bu işle Martin kardeşler ilgilendi. Onlar Saint-Julien koruluğunun en genç meşelerini seçip, Moulin des Sources'unki kadar dayanıklı geniş killi toprak yığınlarıyla bu meşeleri oraya diktiler. Hepsi kök saldı ve yedi ayın sonunda, yeni yapraklar vererek, küçük bir çocuğun boyuna ulaştılar. Sağ koluna felç inmiş olan Martin kardeşlerin babası, geçen pazar onlara bakmaya geldi ve eğer kış yumuşak geçip, "hava bozmasaydı," istenilen zamanda, meşe hasatı için uygun olacaklarını söyledi.

Sevgili kont, sizinle Madam de Cléda arasındaki talihsiz ilişkilerle ilgili fikirlerimi söyleme hakkını kendimde görmüyorum. Ama, gidişatını gün gün izleyip, durumunu anladıktan sonra, ölümcül bir sessizliğe gömülüp, ona karşı bağışlayıcı olmadığınız ve gönül yüceliği göstermediğiniz için Madam de Cléda'nın solduğunu, kendi kendini yiyip bitirdiğini size söylemezsem vicdanım beni rahat bırakmayacak. Hiçbir zaman acılarıyla ilgili bana bir imada bulunmadı ama bir köylünün

sağlam ve uyanık gözüyle, üst yaprakların hafifçe birbirine dolanmasının, başkaları bunu fark etmese de, bir ağacın kurakliktan çürüdüğünün alameti olduğunu biliriz. Madam de Cléda, tıpkı topraklarınıza yeni ekilen ağaçların en güzel ve en hassas olanı gibi, kıpırdamadan acı çekme yüceliğine sahip. Bu ağaçlardan birine göstereceğiniz merhameti ondan esirgememenizi rica ediyorum. "Bir kral gibi."

Sevgili kontum, basit hizmetçinizin koşulsuz ve sevgi dolu adanmışlığını kabul edin.

Pierre Girardin.

Kont, noterinden gelen bu mektubu alır almaz, oturup Solange de Cléda'ya yazdı:

Sevgili Solange,

Hiçbir insan, benim size bu mektubu yazarken olduğum kadar kaderi tarafından küçük düşürülüp, bu denli ezilemez. Evet, Veronica Stevens'la evlendiğim sırada, sizi sevdiğimi itiraf etmek zorundayım. Size duyduğum aşk, artık beynimin saçmalıklarının yapay ürünlerinden biri değil. Sizi, daha önceden sevmem gereken şekilde, bir eş gibi seviyorum. Bu iğrenç saçmalıkların deli zırvası olmadığını size söylemeliyim. Ben de boş yere bu kâbustan uyanmayı denedim. Hayır! Ne yazık ki evliliğim de, size olan aşkım kadar kesin bir gerçek. Tüm bunlar size ne kadar inanılmaz görünse de, tuhaf tesadüflerin kararlarıma yön verdiği peş peşe gelen olağanüstü koşullar size daha da acayip gelecek. Bununla birlikte bilmelisiniz ki, Veronica'ya saygı duyuyorum. Onun için yapmam gereken kutsal bir görev vardı ve bu ödevi, mutluluğunu sağlayarak yerine getirmem, bana, hem hayatımı paylaşan kişiye hem de artık

hayatta olmayan, ihanet ettiğim ve bana güvenmiş olan bir başka kişiye karşı işlediğim iki yanlı bir hatayı telafi etmenin tek yolu gibi göründü.

Sevgili, güzel, canım Solange, sizin yaşamış olduğunuz mutsuzluğu yaşamaya başlayacağım, hor görünüzün sizdeki hatıramı silip ortadan kaldıracağı şu anda lütfen ilk ve son kez size böyle hitap etmeme izin verin. Ben sizi asla unutamayacağım! Siyah beyazı, karanlıklar ışığı, vicdan pişmanlığı unutmaz. Siz artık benim vicdanım, aydınlık ovam, ülkemsiniz! Çiçek dudaklar – size büyük bir haksızlık yapıp, onları sessizliğe mahkûm ettiğim ayrılık gecemizden, aklımda onlar kalmış. Yasemin dudaklar!

Tek bir şey beni rahatlatıyor: Size, sizi sevdiğimi söyleme utancından kurtulabilirdim ama yapmadım. Bu itiraf, tüm hayatımın seyrine hükmetmiş, tepeden bakan gururumu sonsuza kadar mahkûm ediyor ve cezalandırıyor. Böylesi daha iyi. Size her şeyi söylememek bence daha alçakça olurdu. Gerçek ahlaki portrem, sizi tüm cömert yanılsamalarınızdan kurtaracak. Şimdi bilin ki ben yenildim, eğer bana söyleyecek tek kelimeniz kalmışsa, onu duymayı bekliyorum. Yoksa, asla sevmediğim ve taptığım tek varlık hakkında artık hiçbir şey bilmemeye şimdiden boyun eğiyorum.

Sizi saygıyla selamlıyorum. Ektiğiniz meşeler için teşekkürler, Kadınım.

Hervé de Grandsailles.

7
ACI AY HINÇ AYLARI

Alman işgali altındaki ikinci sonbaharın ekim yağmurları iki aydır kesilmemişti ve Creux de Libreux Ovası'nı bol bol sulamıştı. Mum ışığında geçirilen geceler, ekmeksiz günler gibi uzundu. Almanların önünde geçim zor, gülümseme acıydı. Pürtüklü ve bir süreliğine uyuşmuş köylü ellerindeki kırışıklıklarının en derinliklerinde, -intikam tohumunu saklamaya yetecek- biraz toprak vardı.

Eski Libreux mezarlığına uzanan caddenin ucunda yer alan, kum torbalarından inşa edilmiş ve üzeri dalgalı sac çatıyla kaplı bir mitralyöz yuvasının önünde nöbet tutan, gerçek bir Nazi'nin üniformasının koluna dikilmiş gamalı haçı görmek tuhaftı. Bu nöbetçinin karşısında, iki Alman askeri

küçük duvardan bir kulübeyi koruyor, Libreux'nün yukarısından aşağısına geçmek için, savaş sanayinin geliştiği bu hareketli döneminin ortasında birçoğu gizli olan çalışmalara tahsis edilmiş bu bölgeden geçmek zorunda olan köylülerin gidiş gelişlerine gözcülük ediyorlardı. Günlük gazetelerin yarı puslu fotoğraflarında ya da dergilerdeki daha alımlı rotogravür baskılarda görülen bu otantik Nazi askeri örneğini görmek tuhaftı. Gerçekten inanılmazdı. Ne var ki Nazi askeri oradaydı, tombul sırtı deri kemerden ötürü sıkışmış, sabırla oturup, kaskının altından, ovanın verimliliğinin sırrı olan, altın gibi değerli bu çamurlu toprağa yağan yağmuru izliyordu ama gök mavisi duru gözleriyle, faşist otoyolların aşırı temizliğiyle arınmış o gözlerle bu manzarayı izlediğine göre, horgörüyle bunun tüm uygar uluslar için bir talihsizlik olduğunu düşünüyor olmalıydı. Silahının başında, büyük bir şevkle işgalin ve istilanın çoraplarını ören şişman bir dadı gibi oturan, oraya hiç uymayan bu Naziyi görmek gerçekten tuhaftı, hatta olağanüstüydü.

Güçlü ve dinç iki Martin kardeşin, Moulin des Sources'daki çalışmanın gidiş-dönüşünde günde iki kez, kendilerini artık tanıdığı için geçiş kartlarını sormayan bu Nazinin önünden geçişini izlemek de eğlenceliydi. Her seferinde, ikincisi sessizliğini korurken, iki kardeşin büyük olanı, kısa bir süre başını sallayıp -her gün biraz daha fazla hınçla- askere bağırıyordu: "İşler yolunda mı?" Oysa bir diş sarmısak gibi yakıcı bakışıyla onu öldürüyordu sanki. Libreux'de günbatımları hüzünlü bir hal alıyordu, herkes her kasabada bu vakitlerde evine girmeliydi. Eskiden capcanlı olan küçük kafeler de, akşam duası çanları çalmadan on beş dakika önce kapanmak zorundaydı. Ama buna karşılık son yıllarda gevşeyen aile bağları, dışardaki düşmanın ve talihsizliğin baskısıyla, köklerden, insanların ve evcil hayvanların terinden oluşan sağlam bir to-

humda yeniden sıkılaşıyordu. Bu tohum, Le Nain kardeşlerin zamanındaki gibi, bir patatesin pürtüklü kabuğuna, renge ve ahlak anlayışına sahipti.

Dışarıda, güneşsiz gökyüzünün altında, Libreux manzarası bir merhem gibi yağmuru emiyordu. Uzaklardaki ot biçme ve hasat mevsimlerinin yara izleri kapanırken, her eski çiftliğin içinde, duvarlar, yaşlı kertenkelelerin bakımsız yaraları arasından sızıntı yapmaya başlıyordu. Büyük, ıslak bir leke, Moulin des Sources'un da bağrına sızıyor ve ana duvarda, 19. yüzyılın başında Cizvit manastırının yemekhanesi olan yemek odasının tavanını oluşturan büyük kubbeyle kesiştiği yerde beliriyordu. Beyaz badanalı çok sayıda katmana rağmen, yüzü göğe dönük, demir bir çubuk gibi dümdüz uzanıp yatan İsa'yı tasvir eden ve mezar taşına Latince harflerle "*Rigida Rigor Mors Est*" yazısı kazınmış dikdörtgen şeklinde büyük bir kabartma fark edilebiliyordu. Kubbenin duvarla kesişme noktasından başlayan büyük küf lekesi, bu kabartmanın yarısına kadar yayılıyor, duvar boyunca dar uzun bir çizgi şeklinde zemindeki döşemeye kadar dikey olarak iniyor, böylece İsa'nın göğsündeki yaranın oluk oluk kanadığı hissini yaratıyordu. Bu kubbe, zaman içinde, kim bilir kaç sahneye tanık olmuştu! Daha yakın zamanlarda, ovadaki dedikodular, onu, Pantagruelvari yemekler boyunca, sürekli bir sarhoşluk içinde, kırmızı gözleri ve elleriyle tombul ve uysal gövdelerden oluşan -ve geneli hamile olan- haremiyle tartışıp, kavga eden Rochefort'un sefahat âlemlerinin anısıyla doldurmuştu.

Solange de Cléda'nın eline geçtikten sonra, değirmen geçmişteki saygınlığına yeniden kavuşmuştu. Paris'in en zarif kadını olarak nam salmış bu kadın, sosyeteyle bağlarını kesmiş ve kendisinin katılmadığı uğursuz Grandsailles balosunun ertesinde oraya çekilmişti. O zamandan beri neredeyse keşişlere özgü sade bir hayat sürmekteydi. O akşam, saat altı

civarında, Solange, yemek odasındaki siyahımsı bir örtüyle kaplı, yuvarlak, büyük masanın başında oturuyordu. Narçiçeği rengi bir elbise vardı üzerinde ve ağlıyordu. Elinde, Kont Grandsailles'dan gelen mektup vardı. Her zaman hafif aralık duran mutfak kapısının ardından, bir tavşan öldürmüş olan hizmetçisi Eugénie, efendisini izlerken, hayvanın boynundaki kan mineli toprak bir çanağa akıyordu. Giysisinin kollarını her zaman yukarı doğru kıvıran Génie -ona öyle seslenilirdi-, bir Solange'a bir tavşana bakıp, üzüntüyle derinden bir iç çekiyordu. Çünkü gördüğü sert Katolik eğitim, ona, bu dünyanın yalan bir dünya olduğunu öğretmişti ve yağmur kırlara ve tarlalara ne kadar yararlıysa, gözyaşlarının da ruhun toprağına ve bitki örtüsüne o derece yararlı olduğuna inanıyordu. Yeraltındaki mantarlar meşe köklerini mantarlarla süslüyor, salyangoz salyasını akıtıyor, gübre tütüyor, mezarlık çürüyor, konserveler sağlam kalıyor, tavşanın kanı mide bulandırıyordu... Solange, avludaki küçük kapının zilinin Titan'ı havlattığını ve misafiri karşılamaya giden Martin kardeşlerden birinin tahta ayakkabılarının çamurda şıpırdadığını duyunca ağlamayı kesti. Kısa bir süre sonra, köylü tarzı, zeytin yeşili kadife bir takım giymiş olan Vikont Angerville yemek odasına girdi. Solange'ı alnından öptü. Ardından avuç içlerini öpüp, bir kez daha alnına bir öpücük kondurdu.

"Yemekten önce gidip bir saat uzanmama müsaade eder misiniz? Dinlenirken, ne yapabileceğimizi, yarın Almanlara ne cevap vereceğimizi düşünmeye çalışacağım. Onları daha fazla oyalayamayız. Mösyö Girardin, gizli talimatlar ve haberler almış herhalde. Saat dokuzda kahve içmeye gelecek ve akşamı bizimle geçirecek."

"İstediğinizi yapın azizim. Zaten bu arada benim de bir mektup yazmam gerekiyor," dedi Solange, öpmesi için alnını ona doğru uzatarak.

Angerville çıkınca, petrol lambasının dibine gidip, tutkusunun yarattığı titremeyi bastırmak için kahramanca savaşan eliyle yazmaya koyuldu:

Sevgili Hervé – sevgilim, size böyle hitap edebildiğime göre düş görüyor olabilir miyim? Sevgilim bilmelisiniz ki, tüm mektubunuzdan, aklımda sadece ilk aşk sözcükleri kaldı ve bu sözcükler ölünceye dek kalbime kazılı kalacak. Kurtlar bu kalbi kemirdiğinde, yuttukları harflerin biçimini alarak, onlar da tabutumun dibinde can verecekler. Öyle ki bu yazı, varoluşumun silinebilecek son gerçekliği olmalı ve olacak. Ülkem! Yasemin dudaklar! Bana duyduğunuz aşk, hâlâ fazlasıyla kuşkulu zavallı ruhumda gerçekliğe dönüşebilseydi, bu güzel sözler kalan ömrümü mutlu geçirmeme yeterdi. En ufak bir özür istemediğim gibi, bir özür de borçlu değilim. Siz benim efendimsiniz. Eğer kader Veronica'nın sizin karınız olmasını istediyse, bunu sadece kabul etmekle kalmayacak, aynı zamanda hareketlerimle bu evliliğe saygı göstereceğim. Bununla birlikte, bana, söylediğiniz gibi bir aşk duyuyorsanız, düşüncede ona sadakatsizliğiniz başka mektuplarla hiç de artmayacaktır ve bana beni sevdiğinizi söylemeye devam etmenizi isteme cüretini kendimde görüyorum. Libreux Ovası'nı sevdikçe, sizi daha çok sevmeyi öğreniyorum. Daha bu sabah, siyah uzun deri çizmeler giyip, yağmur altında genç mantarmeşesi ormanını görmeye gittim: Bazıları benim boyuma ulaştı.

Yasemin dudaklar için bir öpücük diliyorum,

Solange de Cléda.

Angerville'le sade ve sessiz bir yemekten sonra, Eugénie, avucuyla kırıntıları süpürüp, yemek örtüsünü dörde katladı

ve masa tekrardan koyu çikolata rengi örtüsüne kavuştu. Solange, narçiçeği rengindeki elbisesinin bluz kısmından kapalı mektubu çıkarıp, Angerville'e uzattı.

"Bu mektup, en hızlı şekilde Kont Grandsailles'a ulaşmalı!" dedi.

Angerville, mektubu aldıktan sonra, elini Solange'ın elinden çekmedi. Mutfağın dumanlı dibinde duran Génie, aralık kapıdan bir göz atıp, en ufak bir okşama izlenimi vermeyen bir teması sonsuza dek sürdürmek istercesine Solange ve Angerville'in ellerinin buluştuğu zarfın bembeyaz diktörtgeninden gözünü alamadı. Vikont Angerville Moulin des Sources'da yaşıyordu. Üç ay önce, Solange'ın içinden çıkmaya hiç de niyetli görünmediği derin bir ümitsizlik nöbeti üzerine kaygıya kapılıp, hemen ona koşmuştu. O zamandan beri de onu bırakmamıştı. Buna cesaret edememişti çünkü Solange'ın ruh hali ani ve uç mizaç değişiklikleri'ne maruz kalıyordu ve refah dönemleri -yani şuursuz bir mutluluk hali- peşinden gelen, varlığının değersiz olduğu hissinin ve depresif iç sıkıntısının onu tüm gün boyunca -pancurları hiç açmadan- yatağa hapsettiği ruh hali kadar korkutucuydu. Solange'ın kendisine diyecek bir şeyi olduğunun farkında olan Angerville, sakin ve ilgisiz görünüyordu. Sanki başka şeyler düşünüyormuş gibi yaparak, mutfaktan kendisini izleyen Génie'ye bakıyor ve suskunluğunu koruyordu. Nihayet, Solange alçak sesle konuştu:

"Kont Grandsailles, Amerika'da Veronica Stevens'la evlenmiş."

Solange, tepkisini ölçebilmek için gözlerinin içine bakıyordu ama Angerville'in gözleri kayıtsız bir şekilde mutfağın derinliklerinde geziniyor gibi görünüyordu. Solange onun bakışlarını takip etti. Bunun üzerine Génie kapıyı kapanıncaya dek çekti ve evyedeki musluğu açtı.

"Kont evlendi," diye tekrar etti Solange. "Ama ben mutluyum, hem de çok mutluyum çünkü mektubunda bana her şeyi anlatmış; kader onu bu evliliğe zorlamış, ama sadece beni seviyor! Ne dediğimi duydunuz mu?"

"Sizi dinliyorum," dedi Angerville. "Ama bir süredir, sizi dinlerken kendimi düşündüğümü fark ettim."

"Ne demek istiyorsunuz?" Yani sizin duygularınızla hiç ilgilenmeyecek kadar egoist miyim? Evet, böyle düşünüyor olmalısınız! Ama belki de azizim (kibarca devam etti) cevabı bildiğim için size soru sormaya cesaret edemiyorum!"

Ve aniden Solange küçük eliyle, Angerville'in gömleğini tam göğsünün ortasından tutup, güçlü bir şekilde kendine doğru çekti. Sanki onu itiraf etmeye zorluyordu.

"Beni mi seviyorsunuz Dick?"

Angerville gözlerini koyu masa örtüsüne doğru eğdi. Bakışları, örtünün üzerindeki Kont Grandsailles'a hitaben yazılmış beyaz zarfla buluştu.

"Evet, sekiz yıldır sizi seviyorum."

Kısa bir sessizlik oldu. Tekrar söze girdiğinde, insan, bu sekiz yılın sesini her tür duygulanımdan arındırdığı hissine kapılıyordu:

"Bana, 'Ne dediğimi duydunuz mu?' diye sorduğunuz anda, asla en küçük bir ümit besleyemeyeceğimi kesin olarak anladım. Ama en azından bilmelisiniz ki, birbirimizi tanıdığımızdan beri, ilk kez ağzınızdan çıkanlara dikkat etmemeniz beni şaşırttı. Beni bağışlayın! Grandsailles'a duyduğunuz aşkı adım adım izledim. Hatta elimden geldiğince ve mümkün olduğunca, bu tutkuyu destekledim ama aşkınızın, bana evlilik haberini verdiğinizdeki kadar parıltılı, bu derece açık olduğunu hiç görmemiştim! Nasıl bir bağnazlıkla hâlâ ona inanabiliyorsunuz! Ve sizinle bu şekilde konuşma cesaretini nasıl kendimde bulabiliyorum?"

"Bakın, azizim..." dedi Solange.

Başını yaklaştırıp, Solange'ın narçiçeği rengi göğsüne yasladı. Tek kelime etmeden öylece durdular. Petrol lambasının ışığı, kıvrık ve yarıya inmiş fitilinin etrafında daha zayıf bir şekilde titreşmeye başlamıştı. Karşılarında, duvardaki su sızıntısı, dev bir gece salyangozunun yapışkanlı izi gibi balkıyordu. Mutfaktan, boşaltılan bulaşık leğeninin ve bulaşıklığa konan tabakların sesi geliyordu. Ses kesildiğinde, Solange seslendi:

"Génie!"

"Efendim Madam?"

"Kahve servisi yapabilirsiniz."

Génie kahveleri getirdi. Solange ve Angerville, o yeniden mutfağa dönünceye kadar, sarmaş dolaş oturdular. O anda Titan avluda havladı ve zil hafifçe çınladı.

"Girardin olmalı," dedi Angerville, Solange'ın her iki eline uzun bir öpücük kondurup.

Kapı açıldı ve Girardin göründü. Küçük kaygılı adımlarla, büyük, soğuk ve donuk yemek odasına girdi. Aşırı bir içtenlikten ötürü her zaman yapay görünen bir nezaketle eğildikten sonra, özür dileyerek ve resmiyeti bir yana bırakarak Solange'la Angerville'in arasına oturdu:

"İkinizle de daha rahat konuşabilmek için aranıza oturuyorum."

Génie, Girardin için hemen bir fincan ve bir şişe eskimiş konyak getirdi.

"Bizim için, malikâne için kendisinin ve oğlunun katlanmayı kabul ettiği onca risk göz önüne alındığında, Génie kalabilir," dedi Solange, Girardin'e. "Otur Génie."

Kahve ve konyak dolduran Génie, masanın diğer ucuna oturdu. İki gizli gurur parıltısı, kül rengi irislerini delip geçti. Girardin, hikâyesine başlamadan evvel, avucunun içiyle yüzünü var gücüyle ovuşturup, alnının damarlarını acıyla şi-

şiren ve yüzüne kırmızı bir renk veren kanda düşüncelerini toplamak istercesine, birçok kez burnunu çeşitli yönlerde düzleştirdi. Ardından, düşünceli bir havayla çenesini başparmağı ile işaretparmağı arasında sıkıca bastırıp, kıpırdanmayı kesti ve Solange'a döndü:

"Bu öğleden sonra, Broussillon, şu yakın zamanda Afrika'dan kaçan ve Madam Cécile Goudreau ile temasını sürdüren komünist profesör vasıtasıyla, Kont Grandsailles'dan iki mektup aldım. Martin bunlardan birini size getirdi, diğeri bana yazılmıştı. Titiz bir şekilde birkaç not aldıktan sonra hemen onu yaktım. Kont, benim emir sayacağım, bir dizi gizli talimat vermiş. Bu emirler, gizli bir şekilde elimde tuttuğum tüm fototiplerin bir nüshasını, Libreux'nün aşağısı ve yukarısındaki tüm sanayileşme planını sabote etmekle yükümlü komünist bir örgüte vermemi buyuruyor."

"Bence bu, Madam de Cléda'nın mülkiyetiyle ilgili durumu daha da karmaşıklaştıracak. Misillemeleri düşünün." Angerville, Solange'ın sinirle bükülmüş küçük elini alıp, itiraz etti.

"Bense tam tersini düşünüyorum," diye Girardin sakince düşüncesini belirtti. "Alman vali, Moulin des Sources topraklarıyla ilgili ne istiyor? Ovanın elektriğe kavuşturulması için değirmenin üç alavere havuzunun kendisine verilmesini... Bunun düşmana büyük bir güç sağlayacağını biliyorum ve şimdiye kadar, acımasız ve ani bir kamulaştırma riskine karşın, onurumuzu korumak için, buna karşı çıkmanızı ve mutlak bir direniş göstermenizi tavsiye ettim. Ama söylediğim gibi, artık tersini düşünüyorum çünkü hepimizin zımnen ya da doğrudan katılacağı bu sabotaj projesi perspektifinde, düşmanın buyruklarına boyun eğmemiz gerekebilir. Bu acıdan boyun eğiş, sabotaj planına elverişli bir ortam yaratacak, ona yardım edecektir. Çünkü bundan böyle, şimdi-

ye kadar olduğu gibi bize kuşkuyla bakılmayacak, onların gözünde işbirlikçi gibi görüleceğiz, böylece de tutsak olmaktan kurtulabileceğiz. Hep birlikte onları oyalayacağız!"

"Hayır," dedi Solange kalkarken. "İşbirliğine az da olsa benzeyen hiçbir şey yapmam! Hesaplaşma günü geldiğinde, herkes kendini haklı çıkaracak bir bahane sunmayı deneyecek. Ben bir kadınım, erkeklerin politik faaliyetlerinin incelikleri konusunda hiçbir şey bilmem, ama Fransa'yla ilgili olarak, kalbimin bana söylediğine ters düşen hiçbir şeyi yapmayacağım. Ve hiçbir şekilde hiçbir uzlaşma, bana bu Libreux Ovası'nın bir avuç toprağını bile terk ettiremez. Beni çiğnemeleri gerek!"

Bu sırada Titan'ın havlaması duyuldu.

"Bu saatte kim olabilir?" diye endişeli bir halde sordu Solange.

Génie kapıyı açmaya gitti ve Martin kardeşlerinin büyüğü ve peşlerinde Titan ile geri döndü. Gözleri kan çanağına dönmüş, yanakları sarkmış Martin, yaşlı bir St. Bernard'ı andırıyordu.

"Génie, bana, sizin Almanlar konusunda konuştuğunuzu söyledi. Sohbetiniz bittiğinde, Mösyö Girardin'le konuşmam gerekiyor. Sizinki daha önemli. Ben mutfakta bekleyeceğim."

"Génie'nin yanına oturun," diye emretti Solange. "Benim evimde, Libreux'yle ilgili şeyler söz konusu olduğunda Libreux'lülerden saklanacak hiçbir şey yoktur!"

Martin'in bölgenin en özverili köylülerinden biri olduğunu ve davanın haklılığına inanması halinde, her türlü fedekârlığa hazır olduğunu biliyordu. Onu tanımasına rağmen tereddütlü görünen Girardin'e dönüp, güven verici ama hafif sert bir tonla:

"Devam edin – benim durumum ve mülkümle ilgili her şeyi rahatlıkla konuşabilirsiniz."

"Durumunuz hakkında konuşmakla yetineceğim çünkü basit bir yurtseverliğin ötesinde daha güç problemler söz konusu. Değirmenin hidrolik kaynaklarını vermeyi reddederseniz, yapacakları ilk şey, tüm ormanlarınızı kesmek olacak. Bu valinin ültimatomunda bildirilmişti..."

Solange ürperdi ama ağzını açmadı. Girardin devam etti:

"Bu hidrolik kaynağı vererek aynı anda tüm sulanmış ürünü de feda ettiğinizin pekâlâ farkındayım. Ayrıca Madamın bu ağaçlara olan duygusal bağlılığını da bilmiyor değilim... Ama bence tüm bunlar -orman kırımı ya da ürünün yok edilmesi- mutlak bir karşı koyuş göstereceğiniz kamulaştırma kadar korkunç değil. Ve bu konuda, vicdanım, Moulin des Sources'ı almaya karar verdiğiniz gün, oğlunuzun çıkarlarından bahsettiğim sırada fikirlerime karşılık vicdanınızın telaffuz ettiği kelimeleri unutmama izin vermeyecek. Her kelimeyi hatırlıyorum ve söylediklerinizi, sizi, tıpkı o gün olduğu gibi bugün de bağlıyor. Demiştiniz ki, 'Oğlum, zamanı gelince kalbinde beni affedebilecek ve şerefim üzerine yemin ederim ki oğlumun geleceğinden ben sorumluyum... Buna karşılık, fedakârlığım ve adanmışlığım sınır tanımayacak!'"

Girardin, Solange'ın bu sözlerini çoşkun bir ses tonuyla tekrarlamıştı; ardından çok kısık bir sesle, özür dilermişçesine başını eğip:

"Eğer bu durumda oğlunuzdan bahsetme hakkını kendimde görmüşsem, bu, size oğlunuza duyduğunuz sevgiyi hatırlatmak için değil, sizi bu aşkın da üzerine çıkaran bir şeyi, Fransa'ya duyduğunuz aşkı hatırlatmak içindir. Mutlak direniş mutlak çöküştür ve ülke, işgale rağmen yaşamalı ve yaşayacaktır!"

Kimse konuşmuyordu ve şimdi, göz yüzünün vanaları açılmışçasına, sel gibi yağan yağmur işitilebiliyordu. Solange

başını eğmişti ve iki eli gözlerinin üzerinde, düşüncelere boğulmuş gibi görünüyordu.

"Kont Grandsailles böyle bir durumda ne yapardı?" diye sordu sonunda.

"Karar, onun adına cevap verilemeyecek kadar zor," dedi Angerville sakince. "Ama burada bulanan herkes, kararınız ne olursa olsun, ülkenize olan örnek bağlılığınızdan şüphe etmeyecek.

"Madam... Oğlunuz," dedi Pierre Girardin alçak sesle.

Bunun üzerine Solange de Cléda ellerini kaldırıp, kubbe şeklindeki tavana doğru uzattı ve yenik düşmüşçesine:

"Oğlum Jean-Pierre ve diktiğim küçük orman için, Almanların elektrik enerjisi için nehirlerimi kullanmasına izin vereceğim. Tanrı'nın huzurunda söylüyorum, eğer bir hata yapıyorsam, bu yağmur Libreux Ovası'nı nasıl dövüyorsa, Tanrı beni ve hatamı öyle cezalandırsın!"

Bunun üzerine sağnak daha da şiddetlenmişti sanki.

"Böyle yağmaya devam ederse," dedi Martin, "yarın, aşağı Libreux'ye gitmek için nehrin sığ yerinden geçemeyeceğiz... Ayrıca yeni aydan evvel havanın düzelme şansı yok."

Uzun bir sessizlik oldu. Libreux köylüleri, ortak refahlarının takvimini, aylarının din dışı mayasız ekmeklerine göre düzeliyorlardı.

Ama Solange de Cléda için tüm aylar hınçla doluydu! Artık, Moulin des Sources'u alma kaprisine boyun eğerek, büyük bir hata yapmış olduğunu biliyordu. Bu mülk, işlerini yürütmekte gösterdiği alışılagelmiş inadında en ufak bir gevşeme olursa, hem kendisinin hem de bir ihtimal oğlunun yıkımı olacaktı. Bu kahramanca yaşamı oğlu Jean-Pierre için benimsemişti; bu onun annelik göreviydi ve ruhundaki fırtınalara rağmen bu ödevi titizlikle yerine getirmişti. Hesapları kontrol ederek, sadaka dağıtarak, korumaya karar verdiği

Fransa'nın bu toprak parçasının gücünü oluşturan üç yüz ruhun problemleri ve ihtiyaçlarıyla ilgilenerek geçirdiği bitmek bilmez seanslar sona ermeden, bitkin ruhunun verdiği iç darlığına teslim olma lüksünü kendine tanımamıştı. Ve Solange, sayelerinde suçlu vicdanını başlangıçtaki hatasından kurtarmayı umduğu, emeğinin, azabının sert sandalyesinde kaç kez bitkin düşmüş, açıkça tükenmişti. Jean-Pierre'e miras kalacak Moulin des Sources için her şeyi feda etmeliydi. Hayır! Aşktan ölme hakkı yoktu!

İyice düşünüp taşındıktan sonra, Girardin nihayet sessizliği boğdu.

"Dinle beni Martin," dedi masanın etrafında dolaşıp, köylünün yakınına bir sandalye çekerek. "Hepimizin sana ve kardeşine çok ihtiyacımız olacak çünkü yukarı Libreux'nün tüm ara yollarını girdisine çıktısına kadar gerçekten bir tek siz biliyorsunuz. İyi bir şey yaptığımı sanarak, belki de hayatımın en kötü hatalarından birini yaptım. İşgalin başından beri, Libreux'nün sanayileşme planlarının kopyalarını, Grandsailles'ların aile mezarlığında saklıyorum. Planlar, küçük sunağın arkasında, bir mum paketine sarılı halde hâlâ orada duruyor... Gelecek hafta onları geri almamız gerekecek! Eski mezarlık yasak bölge sınırları içinde olduğuna göre, bu işi nasıl halledeceğiz? Ben, oraya gitmek için, Alman kontrol noktasının sürekli olarak denetlediği ana caddeden geçmek dışında bir başka yol göremiyorum..."

Martin düşünüp, başını salladı.

"Yine de oraya gitmek için başka yollar bulmalıyız – çobanların geçtiği patikalar..." Girardin yılmış bir şekilde ısrar etti.

"Hayır," dedi Martin. "Daha önce kestirme yollardan geçerken problem yaşadım. Geçitlerde ve koyaklarda gece gündüz devriye geziyor. Eğer ana caddeden uzaklaşırsanız, bir

mantar aramak için yeri eşeleyecek vakti bulamadan, yakalanacağınıza emin olabilirsiniz!"

Génie kalkıp, Solange'ın ayaklarının dibinde uyuklayan Titan'ın patileri arasında duran eski bir süpürgenin kırık sapını yerden alırken, hepsi, derin bir ümitsizliğe kapılmış, yağmuru dinlemekle meşgul görünüyordu. Solange tekrar oturmuştu ve eğik başı, avucunun içine dayalıydı. Génie, Girardin'e döndü:

"Mösyö planlarımı nasıl geri alacağım diye endişelenmemeli. Bu çok kolay! Mösyö sadece kontun mahzenine inmeli ve planların her birini bir mumun etrafına böyle dolamalı... bakın!"

Génie bir gazeteyi, süpürge sapının uçlarından biri etrafına sıkı bir bant şeklinde dolamıştı.

"Büyük mumlar her zaman bu şekilde taşınır, altlarına kâğıt bir şerit sarılır ki mum parmaklarınıza dökülmesin."

Kimse hâlâ tam olarak anlamamıştı; Girardin itiraz etti:

"Ama Nazilerin burnunun dibinden, güpegündüz bir mum yakarak, dikkatlerini çekmeden geçemem!"

"Kesinlikle, işin can alıcı noktası burada!" diye haykırdı Génie, geriye doğru kaykılıp, elini beline dayayarak, hem muzaffer hem de muzip bir ifadeyle. "Olay şu: Üç gün sonra, Toussaint bayramı var. Bu sabah pazarda Almanların, her yıl olduğu gibi ayin alayının eski mezarlıktan, saat beşte akşam duasının okunacağı Saint-Julien Manastırı'na kadar geçmesine izin vereceği konuşuluyordu. İlahili ve müzikli bir gidiş-geliş."

"Ne diyorsunuz!" diye heyecanla bağırdı Martin, kasketini dizlerinde şaklatarak. "Yüce Tanrım, doğru söylüyor! Génie haklı!"

Girardin'in gergin yüzüne soluk bir ışıltı katan köylü kurnazı gülümsemesiyle cesaretlenen Génie, ayin alayının yürüyüşünü komik bir şekilde taklit etmeye başladı. Kabarıp,

mum yerine koyduğu süpürgesini sallayarak, Martin'in önünden gidip geliyordu.

"İşte, Martin bir Alman! Onun, mumları tutmamıza yarayan sire bulanmış kâğıt uçlarının, kaçak planları sakladığını düşünebileceğine inanıyor musunuz?"

"Tüm planları taşımak için bize altı kişi gerek," diye hızlıca hesapladı Girardin.

"Ben," dedi Martin saymaya başlayarak. "Génie..."

"Ben de varım tabii ki," dedi Girardin. "Hayatımda ilk kez bir ayin alayına katılacağım!"

"Biz de Saint-Julien'e gideceğiz..." dedi Solange, Angerville'e, kandırıcı bir gülüşle onun rızasını isteyerek. Angerville, geldiğinden beri ilk kez onun yüzünde böyle bir gülümseme görmüştü.

"Niçin böyle boş risklere giriliyor? Her gün yüz yüze geldiğiniz tehlike size yetmiyor mu?" dedi Angerville. Solange'ın kendisini sevmediğini öğrenmesi, ümidinin açılır kapanır köprüsünü kesin olarak kaldırdığından beri, tüm girişlere kapalı olan hüznünün yüksek duvarlarından konuşarak, başarabileceğine pek ihtimal vermese de onu caydırmayı deniyordu.

"Oraya gitmek istiyorum," diye son kararını söyledi Solange. "Ana meselede boyun eğdiysem de, en azından sizlerle aynı gerilimleri ve aynı riskleri paylaşarak yaşamaya devam etmek istiyorum... Bu Toussaint bayramı, burada inzivaya çekildiğimden beri yaşayacağım tek eğlence olacak."

Solange, konuşurken, dudaklarını öyle şehvetli bir gülümsemeyle aralamıştı ki, şaşıran ve allak bullak olan Angerville, gidip Titan'ın yanına oturmuş, ağır başını dizlerinin üzerine koymuştu. Oradan Solange'a baktı.

Ona ne olmuştu? Son zamanlarda acısı ona çok güzel ve arzu uyandıran bir hal vermişse de, Grandsailles'ın mektubu onu değiştirmiş, daha da güzelleştirmişti. Onu delicesine sev-

mekten kendisini nasıl alacaktı? Bir köpek! Ah! Sadece basit bir köpek, bir yaşlı Titan olmak!

Herkes ayağa kalkmıştı. Geç olmuştu, dokuz buçuğa geliyordu. Titan da kalktı. Ama Girardin gitmeden evvel Martin'e döndü:

"Sen bana ne diyecektin? Benimle konuşmak istiyordun."

"Evet," dedi Martin sıkkın bir şekilde. "İhtiyarın bu akşam saat altıya doğru aramızdan ayrıldığını size söyleyecektim."

"Baban öldü!" diye haykırdı sarı süpürge sapını hâlâ elinde tutan Génie, yüzünün hizasında, bir gelinciğin suratını yıkarkenki çevikliğiyle bir haç işareti yaparak.

"Ah! Bunu bekliyorduk... Beş gündür iyi değildi, hiçbir şey yemek istemiyordu. Tüm gecelerini boğazını temizleyerek geçiriyordu ve artık yatakta duramıyordu – her şeyden vaz geçmişti! Ama ne kadar da güçlüydü! Sanki bir çuvalın içinde çırpınan ayakları bağlı yaşlı bir yabandomuzuydu! Görmesi hiç hoş değildi. Yaşlı annem ağlıyor ve onun yanı başında ölmekte olduğunu bildiğinden uyuyamıyordu. Kardeşim ve ben en sonunda annemi ahıra indirdik."

"Ahıra onun için bir yatak mı koydunuz?" diye Génie, büyük bir üzüntüyle ellerini sıkarak.

Martin kasketinin kenarını dişleyerek, siyah bir ipliği tükürdü.

"Hayır, yatak koymadık. Bunda ne kötülük var ki? Onu, iki yıldır oturduğu tahta sandalyesine oturttuk. Kafasını güzelce arkalığa yasladım ve böylece ağzı açık bir şekilde uslu uslu uyudu. Öbür türlü, boğuluyor. Tıpkı babam gibi artık nefes alamıyor; şimdi sadece sırtını bükemiyor."

"Bir de olması gereken şekilde bir vasiyet yok öyle mi?" diye sitemkâr bir tonla iç çekti Girardin.

"Mutfakta konuşalım," dedi Martin, Girardin'in koluna girip.

Oraya girince, kapıyı kapayıp, kırmızı perdeyi sert bir şekilde çekip, bir tekmeyle beyaz kediyi, kendilerini izleyebileceği koyu bir kuytuluğa yollamadan evvel, şüpheci bir havayla alçak, küçük bir pencereden dışarıda yağan yağmuru izledi. Ardından Martin notere yaklaşıp, alçak bir sesle:

"İhtiyar bize saklı bir hazine bıraktı. Ölmeden iki saat önce bize her şeyi açıkladı. Yarın saat dokuzda orada olun, kazıya başlayacağız. Kardeş de olsak, bir anlaşmazlık çıkabilir. Bize bir şahit gerek."

Daha da kısık bir sesle:

"Çok şey var, çok! Bir sürü altın!" diye neredeyse duyulamayacak bir sesle fısıldadı.

Mutfaktan çıktıklarında, Solange, Martin'in karşısına geçti:

"Yarın, Génie'yle birlikte annenize başsağlığı dilemek ve geceyi merhumun başında geçirmek için size geleceğiz."

Pierre Girardin ve Martin gidince, Génie, Solange ve Angerville'e birer fincan kahve getirip, hemen sonra yatmaya çıktı. Sanki ikisi de tekrar yalnız kalacakları bu anı beklemişlerdi ama ortamda öyle bir hava vardı ki ne biri ne diğeri bu sessizliği asla bozmamalıydı. Üzerlerinde egemenlik kuran çekingenlik çok büyüktü. Sonunda ilk konuşan Solange oldu.

"Dinleyin sevgili Dick, size sizi sevmediğimi söylemiş olmamın, bugüne kadar hayatlarımızdaki acıları katlanılabilir kılmış olan sevgi gösterilerini birbirimizden esirgememize yol açmasını istemedim."

Angerville onu omuzlarından tutup, kollarının arasına aldı. Solange, sesini, çocukluğun yankılarıyla dolu yumuşak bir tona kaydırarak devam etti:

"Bir büyüye karşı ne yapabilirim?"

Sonra aniden ciddileşerek, kontralto sesiyle ekledi:

"Çünkü büyüye inanıyorum, artık inanıyorum. Onun varlığına ilişkin bir sürü kanıtım var."

"Neyin varlığına? Söyleyin bana..." dedi Angerville, olabildiğince ironiden yoksun, en saygılı ses tonuyla.

"Sempatik büyü denen şeyin varlığına – aşk büyüleri yani... Benimle dalga geçilmesini göze almadan bundan kimseye bahsedemezdim ama sadece aşkınıza duyduğum saygıdan ötürü onu susturmak için ruhumdaki sapkınlıkları size anlatmamın vakti geldi. Çünkü biliyorsunuz ki sizin dostluğunuz olmadan hayatım..."

Angerville'in dudakları, alnında, saç köklerine yakın bir noktaya hafifçe dokundu.

"Ah, biliyorum, beni asla hayal kırıklığına uğratmayacağınıza eminim... Ama sevgili Dick, sizin, burada, yanı başımda, beni kollarınızda tutmanız ne kadar gerçekse, Kont Grandsailles'ın beni görmeye geldiğinin de o derece gerçek olduğunu bilmelisiniz. Ve her gelişinin öncesinde, sanki tüm duyularımı giderek ele geçiren, onları uyuşturan, karşı koyamadığım bir şekilde onları kıskıvrak bağlayan işaretler ve muştularla dolu uzun bir dönem geçiriyorum... Böylece geleceği zamanı hissedebiliyorum... O yaklaştıkça, başım dönüyor, bir çeşit uyuşukluk kendini gösteriyor. Her şey değişiyor, yaşlarla dolu gözlerimi çevirdiğim yerde, mucizevi bir şekilde her şey biçim değiştiriyor... Bu her seferinde önemsiz bir şeyle başlıyor. Birden keklik tüyünün renklerinin harükulade olduğunu fark ediyorum; ondan sonra ne zaman bu tüyü düşünsem, anısı, açıklayamadığım ama son derece canlı bir neşe veriyor bana! Sonra, herhangi bir şeyi düşünebiliyorum -çocukken odamın duvarlarından birini süsleyen bir av sahnesinin renkli taşbakısını mesela- ve hemen, süvarilerin kırmızımsı yüzlerindeki bana güç veren gülümseme, bende, tanımlanamaz bir huzur hissi, bir yaşam sevgisi doğuruyor. Hayali bir ürperti beni ele geçirip, bir daha bırakmıyor. Bu hâlâ başlangıç çünkü kısa bir süre sonra, günlük hayatın en

basit, en donuk nesnelerine kadar her şeyin günden güne bir dönüşüm geçirdiği hissi doğacak. Şu çikolata rengi, berbat masa örtüsünü görüyor musunuz?" dedi Solange, renginin çileden çıkarıcı saldırganlığını kanıtlamak istercesine, kumaşı eline alarak. "Pekâlâ, ne zaman Hervé'nin beni görmeye geleceğini hissetmeye başlasam, gözlerim, bu aynı rengin içinde, kahverenginin dibinde pırıldayan yaldızlı tonları keşfediyor... Ve elbisemin bu nar rengi, soluk pembeye dönüşüyor... (Solange gözlerini kaldırdı.) Normalinde bir mezardaymışım gibi içimi bunaltan bu kubbe şeklindeki tavan, *O* bana doğru geldiğinde, Tiepolo'nun suluboya soluk göklerindeki gibi tatlı bir maviye bürünüyor."

Ardından Solange parmağıyla yemekhanenin duvarını işaret ederek:

"Bakın Dick, nacak vuruşlarıyla işlenmişe benzeyen, düz çizgilerden oluşan şu İsa bedeni bile, ziyaret edileceğim sırada, Saint Sébastien'ın bedeni gibi parlak ve duygulandırıcı bir hal alıyor ve mezarı, bana genç bir ağaç gibi tatlı görünüyor. Ve ölüm kadar sert yazı dahi, bu işlenmiş harflerin yaratmayı beklediği korkuyu artık ruhumda doğurmuyor. Bu, Hervé'nin yaklaştığının, beni görmeye geldiğinin işareti! Ve bu asla bir düş değil! Asla ama asla düş görmüyorum! Nerede, ne zaman, hangi koşullarda olacağının pek bir önemi yok! Bunlar kesinlikle öngörülemez. Keşke en azından onun için hazırlanabilseydim – ama hayır! O, kusursuz ve acımasız. Ben bir köle gibi, 'Aşk, katı ve kesindir,' diye çevirebileceğim bu yazı kadar sert ve açık bir hal alan bir zevke boyun eğmek zorundayım."

Solange güçlükle Angerville'in kollarından kurtuldu ve kalktı, ama kısa bir süre sonra nefesi kesilince, masaya yaslanıp, kendisini geriye bıraktı ve boylu boyunca uzandı. Kolları göğsünde kenetlenmiş, yüzü tavana dönük olarak bir süre böyle bitkin kaldı.

"Evet! Ben bir büyünün etkisindeyim..." diye mırıldandı. "Ne zaman arzumun kurbanı olsam, gözlerimde hep aynı o tek görüntü var, aynı korkunç sahne -hayatımın en acı ânı, kontun bana büyük bir hoşgörüyle davrandığı ayrılık ânı- tekrarlanıp duruyor. O halde benim zavallı ruhumda esrimeleriminin istemdışı egemenliği ile sevdiğim adamın haksız yere bana gösterdiği hoyratlık ve küçümsemeyi yan yana getiren bu ceza nedir? Hervé'nin bu ziyaretlerinin hemen sonrasında, sizin de bildiğiniz o berbat ölme isteği beni sarıyor. Her şey iç karartıcı, düşmanca bir hava alıyor; elbisem artık pembeliğini yitirip, tövbekârların giysilerindeki narçiçeği rengine bürünüyor ve üzerine uzandığım bu çikolata rengi masa örtüsü de, keşişlerin kıyafetlerinin siyahına yakın bu donuk kahverengiye dönüyor. Güller bir hapishane kokusu yayıyor ve sadece mantarmeşelerinin yeşeren küçük uçları ümidimi canlı tutabiliyor."

Angerville, tek kelime etmeden, dudaklarıyla Solange'ın gözlerini kapadı ve küçük bir çocuk gibi onu kollarına alıp, odasına götürerek, yatağına yatırdı. Ardından, yağmurun, birbirinden uzak pencerelerden sızarak, yer yer küçük su birikintileri oluşturduğu uzun koridordan geçip, kendi odasına gitti ve geceyi kitap okuyarak geçirdi.

Ara sıra gözlerini kapıyordu.

"Sanki yağmur biraz öncesine göre daha şiddetlendi," diye düşünüyordu bazen ve bazen de: "Kledalizm – asil bir sapma... Tanrı, beni onu kendi acıma katma dürtüsünden korusun!"

Ertesi sabah, hiç rüzgâr olmamasına rağmen, hava daha kötü ve daha kapalıydı ama durmak bilmeyen yağmur yoğunluğunu yitirmiş gibiydi. Martin kardeşlerin çiftliğinin birinci

katındaki bir odada, kapalı pancurların ardında, bir komşu kadın, üst üste konmuş ellerinin arasına yerleştirilmiş tek bir ince mumun ışığıyla aydınlanan baba Martin'in başında tespih çekip yüksek sesle dua okuyordu. Önceki akşam, her pazar birlikte balığa çıktığı eski dostu, onu son bir kez görmeye gelmişti.

"Canlı gibi -normal- görünmüyor mu?" diye sormuştu Martin kardeşler ona. Ve eski dostu, sessizce bir süre ona baktıktan sonra: "Vallahi evet, canlı gibi! Sanki birazdan balığa gidecek!"

Aşağıda, ahırda, üzerinde kalan birkaç parça boya kalıntısından eskiden kan kırmızısı olduğu anlaşılan siyahımsı sert bir tahta sandalyede tümüyle uyuşmuş bir şekilde oturan yaşlı anne Martin, kocasına ağlıyordu. Anne Martin, bir anda ağlamasını kesip, ağzı açık bir halde, iki oğlunun bedenlerinin yarısına kadar gübreye gömülüp, merhum babalarının gösterdiği -"üçüncü ineğin altı"- yeri kazmalarını izledi. Kollarını kavuşturup, sahneyi izleyen Pierre Girardin aniden hızlı adımlarla çukura doğru yaklaştı ve gözlüğünü kılıfından çıkarıp, burnunun üzerine yerleştirdi. Çünkü iki kazma, sert bir şeye çarpıp, aynı anda, aradıkları hazineyi bulduklarını hiç şüphe bırakmayacak şekilde gösteren metalik, tok bir ses çıkarıyordu. İki kardeş, kazmalarını fırlatıp, hızla hazinenin saklandığı sandığı çıkarmaya giriştiler ve bir süre sonra da bunu başardılar. Üç adam sandığın etrafında yan yana diz çöküp, onu incelemeye koyuldu. Anne Martin ümitsizce başını uzatıp, diğerlerinin omuzlarının üzerinden boş yere hazineyi görmeyi deniyordu. Bu çabası, boyun kaslarının, dana akciğerlerinin asıldığı ipler gibi gerilmesi ve sert, kırış kırış, guatrlı yaşlı âdemelmasının, tükürük beklentisiyle kasılan boynunun üst tarafında kıpırdayamaz hale gelmesi dışında bir sonuç yaratmamıştı.

Hazineyi içeren sandık kalaydandı ve küçük bir valiz büyüklüğündeydi. Kapağında, sandığın kapanmasını sağlayacak hiçbir sistem yoktu ve içindekileri görmeye olanak verecek şekilde yerine tam oturmuyordu. İçeri sızan bir miktar toprağı temizlemek zorunda kaldılar. Bundan sonra, bazıları, şiltelerin üzerine serilenlere benzer, kurtlarca kemirilmiş çizgili bezden yapılan küçük bohçalara sarılmış, yüzlerce altından oluşan bir yığınla karşılaştılar. Kesinlikle, hazine, Martin kardeşlerin şaşkınlığın ateşiyle kıpkırmızı olmuş dört gözünün hayal ettiği kadar masalsı değildi; bununla birlikte, onlar gibi yoksulluk sınırında yaşayan fakir insanlar için, topraktan çıkardıkları bu hazine, kalan hayatlarını rahatça yaşamalarına olanak verecek bir servetti.

"Tüm bunların dökümünü yapmamız bir günümüzü alır," dedi Girardin, sandığın içindeki farklı paralardan oluşan yığını bakışlarıyla tartarak.

Martin kardeşlerin büyüğü doğrulup, dizlerinin üzerine oturarak, pantolonunu düzeltti. Kazı sırasında harcadığı olağanüstü enerjiden ötürü çözülen uzun siyah bez kemerini yeniden titizlikle belinin etrafına doladı. Ardından, başını, sırtı duvara dayalı, elleri ceplerinde sessizce kendisine bakmakta olan kardeşine çevirdi.

"Ne diyorsun?" dedi kardeşlerin büyüğü. "Çukuru kapayalım mı? Ona dokunmayı düşünmüyoruz, değil mi?"

"Hayır düşünmüyoruz," dedi kardeşi, kendisine böyle bir sorunun sorulmasından gücenmişçesine.

Hazineyi geri gömmek için bir kürek aldığında, onları sessiz bir şaşkınlık içinde dinleyen Girardin itiraz etti:

"Yine de detaylı bir döküm bırakacak şekilde, içindekileri saymalıyız..."

Ama kardeşlerin küçüğü, onun dediklerine aldırmadan, bir kürek toprağı hazinenin üzerine atmıştı bile.

"Babamız asla döküm yapmadı!" dedi büyük kardeş. "Hayatı boyunca bu hazineye dokunmadı. Hatta onu daha da artırdı: Çizgili küçük bohçalar ondan gelenler. Biz de aynısını yapacağız! Ama gördüklerinizi sakın unutmayın."

Martin ellerine tükürüp, çalışmaya koyuldu. Kısa bir süre sonra hazineyi gömdükleri yer, gübre ve samandan kalın bir yatağın altında kayboldu ve üçüncü inek gelip bu yatağın üzerine uyuşuk bir şekilde uzandı.

"Dostlarım, sizde gerçek direniş güçlerini görüyorum! Almanlar, refahlarını reddedip, toprağın derinliklerine gömen bir ülkeyi uzun süre boyunduruk altında tutamazlar. Ülkenin bedenini ele geçirip, lekeleyebilirler ama ruhunun hazinelerini asla!"

"Bu aile arasında kalacak," dedi Martin kardeşlerin büyüğü, kolunun tersiyle alnındaki teri kurularken ve bu sözüyle, hareketlerinin önemini azaltmaya çalışarak.

Büyük kardeş, kalın örümcek ağlarından oluşan tekdüze bir perdenin daha da grileştirdiği donuk ışığa yaklaşarak, cüzdanını karıştırdı ve içinden dörde katlanmış basılı beyaz bir kâğıt çıkardı. Siyah ve yıpranmış kat yerleri, onun nice kez elden ele geçmiş olduğunu gösteriyordu.

"Şuna bir göz atın," dedi kâğıdı Girardin'e uzatarak. "Bende bir tane var ve geri vermem gerekiyor."

"Önemli değil," dedi meraklanan noter, gözlüklerini takarken. "Burada okurum... Ah evet, bundan bahsedildiğini duydum..." Homurdandı. "Birkaç direnişçi yukarı Libreux dağlarına sızmışa benziyor."

Belgeye hızlıca bir göz attı:

"Bu kâğıt Ağustos 1943 tarihli ve silahlı direnme örgütü üyelerine gönderilmiş bir genelgeye benziyor."

İki kardeşe baktı:

"Size okumamı mı istiyorsunuz?"

Evet dercesine bir işaret yaptılar. Bunun üzerine Girardin gözlüklerini düzeltti, boğazını temizledi ve okumaya başladı. Sert ve resmi sesi, okudukça sıcaklaşıyor ve coşkulanıyordu.

Direnişçi,

1. Birleşik direniş örgütünün üyesi olmak isteyen her erkek, sadece zorunlu hizmette bulunan bir yurtsever değil, Fransız ordusunun gönüllü bir eridir de.

2. Direniş örgütünün kadrolarınca seçilmiş ya da onaylanmış şefin tüm emirlerine tartışmasız itaat etmek ve örgütün sert disiplinine boyun eğmek zorundadır.

3. Savaş bitene kadar, arkadaşlarıyla ve ailesiyle görüşmemelidir. Yoldaşlarının ve şefinin kimliğini, direnişçilerin yerini mutlak bir sır olarak saklayabilmelidir. Bu kuralın ihlal edilmesinin cezasının ölüm olduğunu bilmelidir.

4. Ailesine yapacağı özel bir yardımın, komşuların kıskançlığına yol açabileceğini ve ailesini ihbar edilme tehlikesiyle yüz yüze bırakacağını kabul etmelidir.

5. Düzenli bir aylık alamayacağını, erzağının ve hatta silahının temininin bile şüpheli olduğunu bilmelidir. Kendisine ulaşan en küçük bir şeyin, tüm üst kadrolar ve irtibat komiteleri açısından büyük bir tehlike ve büyük güçlükler pahasına, cesur bir çabayla ele geçirildiğini ve paylaştırıldığını anlamalıdır. Sadece örgütün varlığının halkla tam bir uzlaşmaya dayanmasından ötürü değil, aynı zamanda direniş örgütünün üyeleri ülkenin yüksek nitelikli tabakasını temsil ettiğinden ve gerçek Fransızlarda, yiğitlikle dürüstlüğün bir arada bulunduğunun örneği ve kanıtı olduğunu herkese gös-

termesi gerektiğinden, müttefik ya da tarafsız Fransız vatandaşlarının yaşamına ve özel mülkiyetine saygı gösterecektir.

6. Ögütün giyecek, yiyecek ve silah gereksinimini sağlamak için, mağazalara, Vichy'nin polis kuvvetlerine ve hatta tutsaklara ulusal yardıma tahsis edilen ambarlara karşı yağmalama eylemleri yapma emri vermek zorunda kalabiliriz.

Üyelerimizin asgari temel ihtiyaçlarını sağlamakla sınırlı tutulacak bu gasp eylemleri, yüksek ahlaki değerlerinden ötürü seçilecek adamlar tarafından gerçekleştirilecektir. Yeterli silah donanımına ulaştığımızda, bu operasyonlar, sadece işgal ordularının ambarlarına yönelik yapılacaktır.

7. Elbette, adayların kabulünde hiçbir dini inanç ya da politik düşünce ayrımı yapılmamaktadır. Katolik, Protestan, Yahudi, Müslüman ya da ateist, kralcı, radikal, sosyalist ya da komünist hiç fark etmez, ortak düşmana karşı savaşmak isteyen tüm Fransızlara kapımız açıktır. Gönüllü, yoldaşlarının inançlarına ya da fikirlerine saygı göstermek zorundadır. Hoşgörü, Fransızların en güzel erdemlerinden biriyken, Hitler'in uşakları Fransa'da bir fanatizm yaratmayı denediler. Direnişçi, yoldaşlarının fikirlerine ve inançlarına saygı göstermenin yanı sıra, onlara fedakâr bir dost, bir silah arkadaşı da olmalıdır. Herkesin güvenliği buna bağlıdır ve sadece bu, örgütteki yaşamı dayanılabilir kılacaktır.

Herkes zevklerini, takıntılarını, egoizmini bir yana bırakmalıdır. Bir yoldaş için kendini feda etmek, yanındaki yorulduğunda ya da tehlikeli anlarda nöbet devralmayı görev bilmek... İçinde bulunduğumuz durumda böyle insanlara ihtiyaç vardır. Asla bir yaralımız

terk edilmemelidir. Ölüler getirilip, mümkün olduğunca insana yaraşır bir şekilde gömülmelidir.

8. Örgütün gönüllü eri, ancak, dayanıklılığı, çalışkanlığı ve disiplini bizim kıt ve dolayısıyla çok değerli silahlarımızdan birini almaya layık görüldüğünde, silahlanabilecektir. Silahını, kamp silahçısına teslim etmediği zamanlarda, ona büyük bir özen göstermeli, temiz tutmalı ve her zaman yanında ya da elinde tutmalıdır.

Silahı kaybetmenin cezası ölümdür. Bu, sert ama herkesin güvenliği için gerekli bir cezadır.

Gönüllü, bedenini ve giysilerini olabildiğince temiz tutmalıdır. Ulusun selameti için son derece değerli fiziki ve manevi sağlığı buna bağlıdır.

Her direnişçi, Mareşal Pétain'e ve ona itaat eden hainlere düşmandır.

Fransa yaşıyor ve yaşayacak.

"Bu, onların kuralı, kanunu," dedi Martin gururla.

"Nereye gidiyoruz?" diye iç çekti Girardin, heyecanlı ama aynı zamanda afallamış bir halde. "Tüm bunların ardından, bir iç savaşı engelleyebilecek miyiz?"

"Gelin," dedi Martin, Girardin'in okuduktan sonra kendisine uzattığı belgeyi özenle dörde katlayıp, cüzdanına geri koyduktan sonra.

"Nereye?" diye sordu Girardin.

"Karşıdaki tavan arasına. Dışarı çıkmamız gerekmiyor, kardeşimle birlikte bir geçit açtık."

Girardin başka soru sormadı. Büyük kardeşin rehberliğinde, evin çatı katına tırmandılar. Orada, bir gömme dolabın içine gizlenmiş bir kapıdan, bir sonraki eve ulaşmak için

emeklemek gereken tahtadan yapılmış uzun bir koridora girdiler. Martin, daha önceden belirlenmiş bir işarete göre kapıyı çaldı ve ekledi: "Benim, Martin!" Kapı açıldı. Odada, sigara içmekte olan beş adam vardı ve kapıyı açan, bir tüfek taşıyordu. Martin kardeşlerin büyüğü, Girardin'i oturttu.

"Şefin işini bitirmesini beklememiz gerekiyor," dedi.

Beklerken, Girardin, mütevazı ve çekingen bir havayla yanında oturan silahlı adamdan gözlerini alamıyordu. Bu adam ise, izlendiğini hissederek, gözlerini kaldırıp notere bakmaya cesaret edemiyor gibi görünüyordu. Silahlı adamın dağınık saçları kulaklarını örtüyordu ve saçları ortadan bir çizgiyle ayrıldığından, bir kadın saçını anımsatıyordu. Yüzü, üzerlerine kükürt sarısı talk pudrası serpiştirilmiş iltihaplarla kaplıydı. Çamurlu giysisi öyle yamalı ve kirliydi ki bir cüruf ve mayalanmış içki köpüğü yığışımından dokunduğu hissini veriyordu. Göğsünde, spagetti artıkları vardı. Ama bakışlarını yakalamayı başardığınızda, dünyanın en güzel mavi gözlerini, duru ve masum bir ruhun gözlerini buluyordunuz karşınızda. Ayrıca, bu gübrelerin altında da bir hazinenin saklandığını fark ediyordunuz: Altın bir kalp. Diğer direnişçiler onun zıttıydı, yoksulluklarına rağmen, tertemiz giyinmişlerdi; hepsinde kravat vardı ve yüzleri tıraşlıydı. Şefleri, küçük mermer bir desteğin üzerinde yazı yazıyordu ve elini, yazısının aktıkça, küçük parmağıyla sürüklediği ikiye katlanmış pembe bir kurutma kâğıdıyla taşın soğuk temasından korumaya çalışıyor gibi görünüyordu. Bu adam, silahını kaybettiği için yoldaşlarından birini ölüme mahkûm etmişti. Direnişçilerin şefinin aralarında griler görülen, alnının ortasına kadar inen, kısa kesilmiş kahverengi saçları vardı. Yazmayı bitirince, Girardin yanına gitti. Şef ayağa kalkıp, dostça elini uzattı.

Pierre Girardin, bu görüşme sona erince, Martin'le birlikte tekrar emekleyerek tahta tünelden geçip, çatı katındaki

gömme dolaptan çıktı ve ahıra indi. Orada, kuştüyü yastıklar getiren ve Martin kardeşlerin küçüğünün yardımıyla annelerini daha rahat edeceği bir şekilde oturtmaya çalışan Solange ve Génie'yle karşılaştı. Girardin, Solange'ı selamlayıp, heyecanlı bir tonla mırıldandı:

"Mutlaka benimle birlikte dönmelisiniz. Burada bir saniye daha kalamazsınız. Bu, hepimiz için tehlikeli. Lütfen Génie'ye de gecikmeden bize katılmasını söyleyin."

Girardin, Solange'ın koluna girip, başında siyah yün bir başlık olmasına rağmen onu köylü tipi açık mor renkteki şemsiyesinin altına çekti. Moulin des Sources'a dönüp, yemek odasına geçtiklerinde, Girardin ona döndü:

"Yukarı Libreux'ye birkaç direnişçi geldi; şeflerinden biri bana sizinle görüşmek istediğini söyledi. Reddedemedim, çünkü bu şef oğlunuzdan başkası değildi."

"Jean-Pierre mi? O, burada mı?" diye haykırdı Solange. "Onu ne zaman göreceğim?"

"Kısa bir yolculuğun dönüşünde, Toussaint günü, yemekten hemen sonra. Böylece isterse madamın ayin alayına katılabileceğini düşündüm. Baba Martin de aynı gün toprağa verilecek. Gömmeyi iki gün daha geciktirmeyi başardık. Bu, bize, önceden mezarlığa gidip, planları mumluklara saklama imkânı verecek."

"Jean-Pierre burada!" diye tekrarladı Solange, ellerini kalbine götürerek.

Saint-Julien Manastırı'na Toussaint yürüyüşünün yapılacağı sabah, gökyüzü kapalı da olsa, güzeldi, yağmursuzdu. Öğlenleyin, yuvarlak masanın diğer ucunda, Angerville'in uzağında oturan Solange, sessizce, üzerinde küçük yağ benekleri olan ve biber kokan hafif bir ekmek çorbası içiyordu. Solange, kaşığının, tabağının dibinde çıkardığı sesle, gözlerini Angerville'e doğru kaldırdı.

"Başka bir şey yiyemem. Oğlumu göreceğim fikri aklımdan hiç çıkmıyor... Ne düşüneceğimi bilmiyorum, onun karşısında kendimi küçük ve çaresiz hissediyorum... Böyle bir durumda bir annenin oğluyla konuşacağı şekilde konuşabilecek miyim onunla... Cesareti, gencecik yaşına rağmen sadece yurtseverliğinden ötürü, yasadışı sert bir yaşamı seçmiş olması karşısında kalbimin derinliklerinde duymaktan kendimi alamadığım gururu saklayabilecek miyim!"

"Girardin, bana, direnişçilere hitaben yazılmış bir genelge gösterdi," dedi Angerville. "Gerçekten çok etkileyici.

O anda, Titan bahçede havladı.

"İşte geldi, bu O!"

Beti benzi atan Solange kalktı. Angerville'e:

"Rica ederim yukarı çıkın, Génie'ye de çıkmasını söyleyin. Oğlumla baş başa görüşmek istiyorum."

Angerville hemen kalktı. Tam bu sırada Girardin yemekhaneye girdi.

"Madam..." dedi gidip Solange'ın elini öperek. "... Oğlunuz burada ama yanında korumalar var. Ben birinci kata çıkıp, son birkaç detaydan size bahsetmek için oğlunuzun gitmesini bekleyeceğim. Her şey ayarlandı. Ayin alayı iki saat sonra Saint-Julien'e doğru yola çıkıyor."

Angerville, Girardin ve Génie hızlıca birinci kata çıkıp, genelde açık bırakılan sahanlıktaki ağır meşe kapıyı arkalarından çektiler. Solange de Cléda, ortasında çorba tenceresinin hâlâ tüttüğü, toplanmamış masanın kenarına yaslanmış bir halde, tek başına kaldı. Üç adam kapıyı çalmadan içeri girdi. Ortadaki oğluydu. Solange'a yaklaşıp, alnından öptü ve sertçe:

"Tüzüğümüzün üçüncü maddesi bize ailelerimizle görüşmeyi yasaklıyor. Şef olarak, korumasız gelebilirdim. Bunu tercih etmedim çünkü hareketlerimin görülmesini istedim. Burada, oğlunuz olarak değil, bir direnişçi, bir gönüllü er

olarak bulunuyorum. Sizden altı adamımı saklamanızı rica etmek ve sizi, unutmuş gibi göründüğünüz ödevlerin en azından bir kısmını yerine getirmeye zorlamak için geldim."

Konuşmadan evvel düşünmek istercesine, Solange hemen cevap vermedi. Sonra:

"Sonuçta, Jean-Pierre... Annene, reddedemeyeceğini pekâlâ bildiğin bir şeyi -tehlikede olan arkadaşlarına ve sana ev sahipliği yapmayı- buyuruyorsun.

"Sizin hakkınızda neredeyse hiçbir şey bilmiyorum, öğrendiğim azıcık şeyse hiç de lehinize değil!" dedi Jean-Pierre, kendisine eşlik eden iki adama geri çekilip, odanın diğer tarafına gidip oturmalarını işaret ederek.

"Lehime olmayan neymiş?" diye sordu bayılmanın eşiğine gelen ama soğukkanlılığını az da olsa koruyabilmek için tüm cesaretini seferber eden Solange.

"Her şeyden önce, Moulin des Sources'un hidrolik kaynaklarını düşmana teslim ettiniz!" dedi Jean-Pierre.

"Neden böyle yaptığım hakkında en ufak bir fikrin var mı?" Oğlunun kendisine vermekte gecikmeyeceği acımasız cevapla sırtının duvara yapıştığını", tuş olduğunu şimdiden hisseden Solange savunmaya geçti.

"Hiçbir gerekçe, ülkeye ihaneti affettiremez!" diye bağırdı Jean-Pierre.

"Dinle beni oğlum... Doğru ya da yanlış, sahip olduğum ve olduğun her şeyi Moulin des Sources'a yatırdım ve bunu yaparak, onu korumak, onu gelecekte kârlı hale getirmek için tüm sorumluluğu üstlenmiş oldum."

"Gelecek..." diye alçak sesle tekrar etti. Jean-Pierre Sanki bu kelime onda bir nefret ve küçümseme duygusu yaratmıştı.

"Okuman için seni İsviçre'ye göndermiştim. Yaşının seni savaşın iğrençliğinden koruduğu şekilde, ben de seni işgalin korkunçluğundan ve alçaklığından korumak istedim. Her şe-

yi, senin burada rahatça oturabilmen için yaptım. Sen gittin. Benden izin istemeyi bir yana bırak, benim en şefkatli öğütlerimi hiçe sayarak üstlenmeyi seçtiğin sorumluluklar ve görev için fazlasıyla gençsin. Bir anne olarak otoritemi reddetmeye karar vermişsen de, en azından bir arkadaş olarak bana kararını bildirebilirdin."

"Evet, otoritenizi tanımıyorum ve anne olarak ya da arkadaş olarak bana ne sevgi gösterdiniz? Yılda bir hafta koleje rutin ziyaretler ve yaralı vicdanınızı yatıştırmak için gönderdiğiniz saçma sapan hediyeler. Ben onları ne yapıyordum biliyor musunuz? Onları sizin portreleriniz yerine koyup, ezip, parça parça ediyordum. Paris'te sizi kuşatan sosyetik parıltının ne anlama geldiğini şimdi şimdi açıkça anlıyorum. Bu, 40 bozgunun bir sembolüydü!"

"Oğlum, oğlum!" diye haykırdı Solange, kendini kaybetmişti; sesi hıçkırıklarla bölünüyordu. "Moulin des Sources'u korumaya çalışıyorsam, bu senin için, geleceğin için!"

"Benim geleceğim mi?" diye bağırdı Jean-Pierre. "Ben ölüm dışında bir geleceği olmayanlardanım."

"Bu savaşın sonunun bizlere neler getireceğini, mirasına ne olacağını nasıl bilebiliriz?"

"Ben savaş bitmeden öleceğim," dedi Jean-Pierre, hâlâ bağırıyordu. "Ama ölüyken bile, utancınızdan kurtulamayacağım!"

Acınası, onuru kırılmış bir duruma düşen Solange oğluna yaklaştı:

"Bana bak oğlum, söyleyeceklerimi dinlemek istemiyorsan bile, en azından bana bak. Bak ki tümüyle alçak olmadığımı yüzümde görebil! Beyaz dudaklarıma bak, ne kadar acı çektiğimi gör!"

"Size baktım Solange de Cléda ve yüzünüzde, âşıklarınızı baştan çıkarmanızı sağlayan büyüleyici bir güzelliğin kalıntı-

larından başka bir şey görmedim. Zayıf ve hastalıklı haliniz, şerefinizi lekeleyen Kont Grandsailles'la olan talihsiz ilişkinizin size verdiği acının sonucudur."

Tümüyle allak bullak olan Solange arkasını döndü ve sendeleyerek büyük duvara kadar gitti. Orada, iki kolunu pürtüklü duvara dayayıp, elleriyle yüzünü örttü. Islaklık, duvar boyunca sızmaya devam ediyordu. Oraya daha sıkı yaslanıp, soğuk suyun akıp, sıcak gözyaşlarına karıştığını hissetti. Bu hissin verdiği zevk, kısa süre içinde acısına baskın geldi. Solange ağlamayı kesip, tekrar oğlunun karşısına geldi. Ama sanki artık onu görmüyordu ve titreyen dudaklarında, gizemli bir gülümseme bir belirip bir kayboluyordu. Bu giderek sabitleşen ifade, Jean-Pierre'e anlaşılmaz gelmiş olmalıydı.

"Niçin böyle gülümsüyorsunuz?" diye sordu hem şaşkın hem öfkeli bir şekilde. "Bir küçümseyiş mi bu? Beni kışkırtmak mı istiyorsunuz? Ya da delirdiniz mi?"

"Sus..." dedi Solange fısıldarmışçasına, elini kaldırıp duvara yaslarken. "Onun geldiğini hissediyorum... Artık eminim, bu, önceki gece başladı... Beni görmeye gelecek... Benim yeniden kalbimi kırmak isteyen O, Kont Grandsailles... Her şey hem hoş, hem acı çünkü o tıpkı senin gibi, acımasız, merhamet nedir bilmiyor..."

Şaşkına dönen Jean-Pierre annesine doğru bir adım attı ama o, oğlunun kendisine dokunmasını engellemek istercesine, ustaca sıyrıldı ve düşlerinde kaybolup, dış dünyaya kayıtsız bir halde gidip masaya oturdu.

Göğsünü masaya dayamış, usulca ağlıyor, gözyaşlarını tutmaya çalışmıyordu. Çok yakınında olan beyaz örtü gözünü aldığından, bir eliyle yüzünü örtüp, gözlerini kapadı.

"Sen de beni aşağılamaya geldin. Git! Defol! Bana yeterince acı verdin!"

Bu anda, Jean-Pierre büyük olasılıkla bir şefkat duymuştu ki, elini uzatıp, usulca annesinin saçlarını okşamaya koyulmuştu.

"Git artık! Senin merhametine ihtiyacım yok!"

El durdu. Oğlunun bu kadar kolay bir şekilde kendine itaat etmesine, sevgisinin bu kadar çabuk pes etmesine içerleyen Solange ısrar etti:

"Git diyorum sana!"

Ardından ekledi:

"Adamlarını saklamayı kabul etmiyorum!"

O anda Solange, Jean-Pierre'in tırnaklarının sertçe bakır rengi saçlarının arasına girdiğini, şiddetli bir şekilde saçlarına asıldığını, kafasını geriye çekip, yanaklarını kesici kuru ekmek kırıntılarına bastıracak şekilde örtüye doğru fırlattığını hissetti. Sonrasını hatırlamıyordu. Gözlerini açtığında, yanı başında ayakta duran Angerville dışında odada kimse yoktu. Solange'ı dudaklarının kıyısından öptü.

"Oğlunuz gittiğinde..." dedi, yanakları hizasında usulca kelimeleri fısıldayarak. "... Yüzünüzde mutlu bir ifadeyle baygın yatıyordunuz... Hep gülümsediniz..."

"Hiçbir şey hatırlamıyorum... Ama *O*'nun geleceğini biliyorum."

Ardından gergin bir şekilde yarı aralık duran mutfak kapısına baktı.

"Herkes Toussaint bayramına gitti," dedi Angerville. "Aşağıdaki kapıyı kapadım. Biri gelirse, zili çalmak zorunda. Yalnızız."

"Sanki aniden kış bitti, birden ilkbahar geldi. Beni buradan uzaklara götürün!" dedi Solange.

Angerville'in duraksadığını görünce, tekrarladı:

"Götürün beni Dick, hemen götürün! Atları hazırlayın, temiz havaya ihtiyacım var. Saint-Julien'e uzanan yol boyunca dörtnala gideceğiz ve dua başlamadan orada olacağız."

Angerville, Solange'a atların hazır olduğunu bildirmek için geri döndüğünde, Boulogne Ormanı'ndaki atlı gezintilerinden beri üzerinde görmediği "şık" ve üzerine iyice oturan binici kıyafetini giymiş olan Solange odasından aşağıya iniyordu; merdivenlerin ortasında bir an durdu.

"Paris ne kadar da uzak, değil mi?" dedi Solange.

Saçlarını, başının üzerinde, keklik tüyünden bir sorguçla süslü bir şapkanın altında toplamıştı. Bukleleri kulaklarının ardından özgürce sarkıyor, omuzlarına düşüyordu. Angerville yanına gidip, ellerini tuttu ve iki yana açtı. İki kolunu bir süre vücudundan uzak tutarak, sanki onu yukarıdan aşağı incelemek istiyordu.

"Saçlarınız ne kadar da uzamış!" dedi.

"Sıkıntılarımla aynı hızda uzadılar!" dedi Solange.

"Makyaj yapmamışsınız," dedi Angerville onu dikkatle inceleyerek. "Daha önce bir kez sizi acılı... Ve olağanüstü güzel bu yüzle görmüştüm!"

"Ben de o günü hatırlıyorum," dedi Solange gözlerini eğerek. "Beni, böyle en küçük ayrıntıları, en önemsiz şeyleri hatırlayacak kadar seviyor olmalısınız... Orada, şatodaydı... O gün ağlamıştım da..."

Başını kaldırıp, dar pencereden şatoya doğru baktı.

"Merhaba hüzün! Hatırlıyor musunuz?"

"Hayır," dedi Angerville. "Bunu, size o akşamdan bir gün önce, yemeğin sonunda söylemiştim. Ama o zaman size karşı fazla mert, bugün asla cürret edemeyeceğim kadar cesurdum... Ondan sonra gözlerinizin kızardığını size söylemiştim... Gözleriniz kızarmış..."

"Artık gidelim mi? Dörtnala gideceğimiz uzun bir yol var önümüzde. Daha önce ata binmeyi nasıl düşünemedik ki?.."

Solange ve Angerville, önceki günlerdeki yağmurların ardından yaprakları mine gibi parlaklaşmış ve güzelleşmiş olan

genç mantarmeşesi ormanından geçerken bir an durdular. Solange genç bir tomurcuğu koparıp, atının boynunu süslemek üzere dizgine iliştirdi. Ardından yeniden yola koyuldular. Manastıra varınca, Solange duaya katılmak yerine geziye devam etmek istedi ve dibinde azgın sel sularının burgaçlandığı bir boğaza yöneldiler. İkisi de tek bir söz bile konuşmadı. Dönüşlerinde, etkinlikten ötürü, tören üniformaları giymiş iki subayın yönettiği üç manga askerle desteklenen Alman kontrol noktasından geçmek üzereyken, ayin alayına yetiştiler. Bu, Solange ve Angerville için fazlasıyla heyecan verici bir andı. Alayın geçisini izlemek için durdukları caddenin kıyısında, ikisi de atlarının üzerinde, kol kola girmişlerdi. Almanların dikkatli bakışları karşısında şaşırtıcı bir kayıtsızlıkla ilerleyen köylü kalabalığı, ellerinde yanan mumlar taşıyor ve gaydanın acılı ezgisiyle tam bir uyum içinde olan definin eşliğinde şarkı söylüyorlardı. Önlerinde, Martin kardeşlerle iki başka adam sağlam omuzlarının üzerinde kucağında bebek İsa'yla Meryem'in resmini taşıyorlardı. Boş olan diğer ellerinde ise ucu yanan birer mum vardı.

"*Göğüsleri iki diri taştı...*" Delikanlılar bağırıyordu.

"Tom! Tom! Tim!.."

"*Bacakları, yeşermiş ot...*" Erkeklerin sesinden dökülüyordu.

"*Dudakları, yasemin...*" Kadınlar yanıtlıyordu.

"Tom! Tom! Tim!"

"*Dudakları, yasemin,*" diye tekrarladı Solange. "Ne kadar da güzel, neredeyse ağlayacağım... Bakın Girardin, şu çocuk ne kadar da küçük... Ama o da şarkı söylüyor!"

Solange'ın gözleri doldu.

"Ya şuradaki Génie... Eski püskü köylü kıyafeti içinde ne kadar da güzel ve gurulu!" dedi Angerville.

Tam o anda korkunç bir şey oldu. Dört Alman askeri kalabalığın arasından geçip, Génie'nin önünde durdular. Bu-

nun üzerine kalbi duran bir tırtıl gibi, alayın geri kalanı olduğu yerde kaldı. Kalabalık, bir tepenin yamacına tırmanmaya başlamış olduğundan, en başta bulunanlar sahneyi bir tiyatro gibi izleyebiliyordu. Martin kardeşlerin, Girardin'in, mumların altına sarılı planları taşıyan herkesin yaşadığı korkuyu tahmin etmek güç değildi. Az sonra bir trajedinin yaşanacağını hisseden Solange, gözlerini kapadı. Ama Génie bu tutuma maruz kalan tek kişi değildi, başka askerler de çantalarında ya da sepetlerinde ne taşıdıklarını kontrol etmek için birkaç köylünün daha etrafını sarmıştı. Génie'nin, köylülerin eskiden giydiği ama artık pek görülmeyen, geleneksel hasır örme bir kalıpla arkası kabartılmış, tuhaf ve geniş, modası geçmiş eteği şüphe çekmişti. Bundan kuşkulandıklarını sezen Génie, tam bir soğukkanlılıkla hareket etti: üzerini aramaya çalışan askerlerden birine elindeki mumu verip, herkesin önünde sakince eteğinin kopçalarını çözmeye başladı. Hasır kalıbın halka özgü birkaç eski iç çamaşırından başka bir şeyi gizlemediği anlaşılınca, aynı rahatlıkla eteğini yeniden giydi ve bu zaman boyunca sarılı planlardan birini elinde taşıyarak Libreux'nün kurnaz köylü kadınının tuzağına düşmüş olan askerin kibarca kendisine uzattığı mumu geri aldı.

"Artık tehlike geçtiğine göre, karanlık çökmeden evvel, mezarlığa dönüp, bu genç mantarmeşesi dalını, bir minnet nişanesi olarak, Kont Grandsailles'ın annesinin yattığı bodrumdaki gömütünün kapısına bırakmak istiyorum. Geçerken mezarlığın kapısının açık olduğunu gördüm. Buradan fazla uzak değil zaten."

Mezarlığa varınca, atlarından inip yaya devam ettiler. Servilerle çevrili anayolun ucunda, Libreux'nün gri-pembe granitinden inşa edilmiş anıt mezar yükseliyordu. Solange, dalını, Grandsailles kontlarının, duvara çakılmış ve taşta geniş bir pas lekesi oluşturmuş, işlenmiş demir tacın dişleri arasına sıkıştırdı.

"Artık gidebiliriz. Hemen Moulin des Sources'a dönelim!" dedi Solange.

Ama Solange, atlarını bağladıkları demir kapıya giden en kısa yol olan geldikleri ağaçlıklı yoldan inmek istemedi. Ani bir gevşekliğe kapılmışçasına, yağmurdan sırılsıklam olmuş yabani otların bellerine ulaştığı bir patikayı dolaşmaya koyuldu.

"Niye buraya daha sık gelmiyoruz? Biraz daha kalalım. Burada değil ama, Moulin des Sources'un kubbeli tavanının altında bir mezarda olduğum hissini yaşıyorum. Hapsolmak istemiyorum. Öldüğümde, üzerimde uçsuz bucaksız gökyüzünün uzanmasını tercih ederim."

Konuşmaya devam ederken, çatlaklarının arasından uzun ve ince çavdar saplarının boy verdiği eski bir lahite uzandı.

"Bakın Angerville, ölünce nasıl olacağımı görün!"

Nefesini tutarak, ellerini göğüslerinin arasındaki çukurda simetrik bir şekilde bağladı. Ama yüzünün çizgileri, oynadığı role uymak yerine, tümüyle farklı bir ifadeye büründü. Esrik bir gülümsemeyle aralanan dudaklarını kontrol edemiyor gibiydi. Duru gökyüzünün bir parçasını yutan ay, tükürükle ıslanmış iki sıra dişinde parlıyordu.

"Elleriniz buz gibi ve alnınız yanıyor; ata bindiğiniz için hâlâ ter içindesiniz, hasta olacaksınız!"

Solange kalkmayı denedi.

"Başım dönüyor, inmeme yardım edin."

Kalkar kalkmaz, soğuktan titreyerek, Angerville'in kollarına bıraktı kendini.

"Beni sımsıkı sarın Angerville. Bu korkunç ama... *O*'nun geleceğini hissediyorum."

"Biliyorum," dedi Angerville, onu biraz daha sıkı sararak. "Şu anda ne istediğinizi biliyorum. Size kaba davranmamı, O'nun yerini almamı istiyorsunuz. Benden bunu mu bekliyorsunuz?"

"Oh hayır! Şimdi söz konusu olan ne sizsiniz, ne de ben... Biz iki ayrı âşık, her şeyi yapacağız! Evet! Beni görmeye gelmesini istiyorum... Şimdi, burada! Odamdan nefret ediyorum!"

"Geri dönmek için atları buraya getireceğim," dedi Angerville, aniden Solange'ın bedenini lahite bırakıp.

Kollarından biri, kıpırtısız bir şekilde sarktı.

"Ne oluyor size? Şimdi tamam mı?" diye mırıldandı Angerville, yüzünü yaklaştırıp.

"Evet!.. Evet!"

"Atları getirmeye gidiyorum," dedi Angerville.

"Önce beni öpün, sert bir şekilde, gırtlağıma kadar!" dedi Solange.

Angerville onu dinlemeden uzaklaştı, ama dizginlerinden tuttuğu atlarla geri döndüğünde, Solange bir milimetre kıpırdamamış, aynı yerde gerçek bir ölü gibi yatıyordu. Diz çöküp, istediği şekilde onu öptü. Solange'ın bedeni, bir tahta parçası gibi katıydı. Angerville, onu, belinden kavrayıp, zorlukla doğrultup lahitten almayı denedi. Ama Solange'ın mahmuzlarından biri iki tuğlanın arasına sıkışmıştı. Kısa bir mücadeleden sonra, tuğlalar nihayet boyun eğip, kil kırıntıları şeklinde döküldü. Ne var ki Angerville sendeledi ve bedenleri, dengelerini kaybederek Solange'ın siyah atına sertçe çarptı. Bunun üzerine at şaha kalkıp, çöken gecenin sessizliğinde acıyla kişneyerek mezarların arasından kaçtı.

"Bir saniye kalkın," dedi Angerville. "Gidip onu getirmem gerek."

"Yapamıyorum," dedi Solange. "Beni şu selviye yaslayın."

Angerville, dediğini yaptı. Ne var ki Solange'ın bedeni cansız bir manken gibi kaskatıydı. Tuhaf bir şekilde yüzündeki gizemli, bayağı gülüş belirginleşirken ve gözkapaklarını sıkıca büzerken, başı, yüzünü çizen ağaç dallarının arasına düşüp kalmıştı.

Angerville, Solange'ı kendi atının üzerine oturtmayı başarınca, diğerini dizginiyle yönetip, Moulin des Sources'a kadar çılgınca bir hızla sürdü atları. Ayin alayını, Libreux kasabasının girişinde yakaladı. Kollarında Solange'ın katı bedeniyle, Moulin des Sources'a girdi.

"Odama götürmeyin! Beni masanın üzerine bırakın."

"Ayin alayı kasabaya vardı. Génie ve Girardin birkaç dakika içinde burada olacaklar," diye bağırdı yüzü ilk kez sertleşen ve çirkinleşen Angerville.

Solange sanki şimdi ölüm işkencesi yaşıyordu ve bir gülümsemenin gerisinde sıkılmış dişleri ortaya çıkıyordu.

Eteğinin kopçaları, çılgınca bir hızla yaptıkları yolculukları sırasında çözülmüştü. Angerville, elini kalçasının oyuğuna soktu ve Solange'ın çıplak uyluğunun kendisini ateşlendirdiğini hissetti. Oysa kadının göğsü buz gibiydi. Bir yanı cennet, diğer yanı cehennemdi.

Angerville, içinde bir tek "ister misin" kelimesinin duyulabildiği bir soru mırıldandı. Solange'ın, uzamış boynunun bir şey kaçmışçasına kasılma tarzından, arzu selinin iradesine baskın geldiğini anladı.

Merdivene göz attığı esnada, Solange onu kendine çekti. Bunun, orada, iki sene boyunca her yemekte arzularının kursaklarında kaldığı perhiz masasında olmasını istiyordu.

"Ama bundan sonra bir daha asla olmayacak!"

Sesi, bildik dünyanın kıyılarının yok olduğu sırada zayıfça ona ulaştı...

Aşağıda, avluda biri kapıyı tıklatıyor ve Titan boğuk boğuk havlıyordu. Angerville kapıyı açınca, karşısında, Girardin'i, Génie'yi, Martin kardeşleri ve onlara Meryem Ana resmini taşımalarında yardım eden diğer iki köylüyü buldu.

Hepsinin elinde sönmüş bir mum vardı; gerginlikten tükenmiş, birbirlerine kenetlenmiş bir halde bekliyorlardı.

"Madam Solange'ı odasına kadar taşımam gerekti," diye açıkladı Angerville. "Biraz hasta görünüyordu... Soğuk almış olmalı... Martin hemen doktor çağırmalısın..."

Hepsi sessizce yemek odasına girip, epey bir kısmı yanmış olan mumlarını masaya bırakıp çekildiler. Girardin, tüm planları bir araya toplayıp, en uzun mumun gövdesine titizlikle doladı. Angerville ona yardım etti ve Génie'den, Girardin'e bir kadeh sıcak şarap getirmesini rica etti.

"Doktorun ne diyeceğini görmek için bekleyeceğim," dedi noter. Ardından da ekledi: "Oğlunun ziyareti onu sarsmış olmalı."

Doktor, Solange'ın durumunun çok kötü olduğunu söyledi. Beyin humması geçiriyordu ve akciğerlerinden birinde kanama vardı. Bir reçete yazdı ve gece tekrar geleceğine söz verdi.

Pierre Girardin kolunun altında rulolanmış planlarla, Lamotte Şatosu'na gitti. Burada, bazen işlerin bastırmasından ötürü gece yarısından evvel aşağı Libreux'deki evine gidemediğinden, Prince ikinci kattaki bir odayı her zaman kendisi için hazır tutuyordu.

"Ne yağmurdu, sevgili Prince!" dedi noter, yaşlı hizmetçi kapıyı kendisine açtığında. "On yıldır böylesini görmedim!"

Ardından sordu:

"Çatıda sorun yok değil mi? Benim evimde, sızıntı yapan yerleri onarmak için iki hafta uğraşmak gerekiyor."

"O meseleyle ilgilendik," dedi Prince alçakgönüllülükle.

"Ne? İşçiler gelecek yol buldular mı yani?"

"Bugünlerde," dedi Prince af dilermişçesine açıklayarak. "Kontun bu tip küçük şeyleri dert etmesini istemiyorum. Beş torba çimentom vardı... Mösyö belki hatırlayacaktır, Roche-

fort araziyi almadan evvel, her pazar büyük alavere havuzunun yakınındaki küçük balıkçı kulübesine duvar işlerine giderdim. Öyle görünüyor ki Almanlar şimdi hepsini yıkacaklar."

Girardin mantosunu ve ayakkabılarını çıkarmıştı.

"Harikasınız Prince, bu yaşlı şatonun tüm ağırlığını omuzlarınızda taşımayı başarıyorsunuz. Peki Tixier adlı şu Alman polis, Kont Grandsailles'ın sözde intiharıyla ilgili sorgusuyla sizi bunalttı mı?"

"Onu hallettik!" dedi Prince. "Balık avında bir 'kazada' boğuldu, neredeyse iki hafta olacak."

"Ya oğlunuz Prince?"

"Hâlâ Almanya'da tutsak ama yakında geri geleceğini söylüyor."

Aniden bir sabırsızlığa kapılan Girardin, Prince'e:

"Ben bir saniye kontun odasına çıkıyorum. Bu sırada, bana yiyecek bir şeyler hazırlayın... Sıcak yemeklere bayıldığımı bilirsiniz!"

"Biliyorum," dedi Prince. "Dün sabah, Mösyö için Caen usulü işkembe hazırladım. Ayin yürüyüşünün geç biteceğini ve Mösyö'nün aşağı Libreux'ye dönemeyeceğini tahmin etmiştim."

Mösyö Girardin, Kont Grandsailles'ın odasına girince, kapıyı kapadı ve anahtarı bir kez deliğinde çevirdi. Planları yatağa fırlatıp, bir sandalyeye oturdu ve yüzünü elleriyle ovuşturduktan sonra, derin ve ıslıklı bir "oh" çekti. Ardından, Mısır tarzı dar ve uzun bronz ayaklı, büyük maun dolaba yöneldi; açıp, Aziz Blandine'in küçük başını ellerine aldı, çevirdi, artkafa lobunun ortasında, Kont Grandsailles'ın mektubundaki gizli talimatlara uygun olarak Çin mürekkebiyle yazdığı şifreli yazılarla karşılaştı. Yazıları kolalı gömleğinin kol kısmının iç tarafına aynen geçirdi ve rakamlardan oluşan sütunun altına bir çizgi çekerek, basit bir işlem görüntüsü ver-

mesi için bu sayıları dikkatlice toplayıp, not etti. Ardından gidip Grandsailles'ın masasına oturdu. Bu planların her birini, eski bir atlasın haritalarının arkasına yapıştırınca, işi bitecekti. Bu işlemleri tamamlayınca, mumu, Aziz Blandine'in kafatasının yanına koyup, dolabı kapadı. Saklı planları içeren atlası kolunun altına alıp, ışığı söndürdü, kapıyı kapadı ve kimsenin görünmediği yemek odasına indi. Masa, usta bir el tarafından oyulmuş, verevlemesine pütürlü eskitilmiş gümüşten bir şamdan kolu tutan çıplak bir Silenus heykeli tarafından aydınlanıyordu. Mumların çizdiği ışıklı kürenin üzerinde bir iyilik meleği gibi dolanan yaşlı Prince, Pierre Girardin'in oturmaya ve yemeğe başlamaya karar verdiği anda nezaketle sandalyesini tutmak için bekliyordu.

Birkaç gün sonra Pierre Girardin, Paris'teydi. Vivienne Sokağı'ndaki bir otelin küçük bir odasında, randevu aldığı komünist grupla görüşmeye gitmek üzere özenli bir şekilde giyiniyordu. Özellikle boyun kısmında ustalıkla yamalanmış gömleğinde, zırh gibi sertleşecek şekilde kolalanmış, kusursuz bir göğüslük ve kolluklar ile sabit bir yaka vardı. Gri bir iplik ve inatçı parmaklarının yardımıyla, otuz altı yıl önceki evliliğinden kalan ve bu zaman zarfının, kimi mantarların üzerinde görülen küfleri çağrıştıran tarif edilmesi güç yeşilimsi bir renk verdiği tozluklarından birinden sarkan bir düğmeyi dikti.

İnsani ve tanrısal yasaları hiçe sayan, genellikle nezaket kurallarına pek aldırmayan bu gibi insanlarla temas kurma zorunluluğu, içten içe midesini bulandırıyordu ve bu nedenle, kendisini, onların karşısında bu nezaket kurallarını fazlasıyla sergilemeye mecbur hissediyordu çünkü hiçbir zaman, mülkiyetin kutsallığının sembolü ve geleneğin bağnaz bir kalesi olma isteğini şimdiki kadar duymamıştı. Cumhuriyet kurumla-

rına karşı saygılı ve dürüst olmakla birlikte kalbinin derinliklerinde hâlâ bir monarşist olduğundan, enternasyonalizmden ve bu tip insanların demagojik söylemlerinden tiksiniyordu.

Değişen aracıların öncülüğünde uzun ve kıvrımlı bir yol kat tetikten sonra, "grubun" huzuruna çıktığı, sadece metal yansıtaçlı bir masa lambasıyla aydınlanan, kirli bir bodruma ulaştı. Onlara, nazik ama sert bir şekilde şu sözlerle hitap etti:

"Beyler, Almanların Libreux Ovası'nı sanayileştirmeye girişirken temel aldığı planların kopyasını size getirerek, bildiğiniz gibi, sadece Kont Grandsailles'ın bana verdiği emirleri yerine getiriyorum. Bu planları ele geçirmek için birçok arkadaşımla birlikte göğüs gerdiğimiz tehlike ne mutlu ki geride kaldı; ama hem onlar adına hem de kendi adıma, bu kapıdan çıktığım andan itibaren beni gördüğünüzü unutmanızı ve hiçbir gerekçeyle, sizinkilerden birinin Libreux'de beni görmeye gelmemesini rica ediyorum. Ortak düşmanımız son derece dikkatli, tüm hareketlerim yakından izleniyor ve yapacağınız herhangi bir yersiz davranış, hepimizi çok tehlikeli bir duruma sokabilir. Kontun talimatları gerektirirse, ilk adımı ben atacak ve sizi görmeye geleceğim."

"Siz yelkenleri suya indirmeye başlamışsınız bile," dedi adamlardan biri kızgınlıkla.

Gözlerini bir kez olsun Girardin'e doğru kaldırmadan, ara vermeden bir şeyler yazdığı masaya dayanıyordu.

"Bu tespitle neyi kastettiğinizi tam olarak anlayamadım!" dedi Girardin iğneleyici bir tonla.

"Dostumuz ne düşündüğünü söyledi ve ben onun söylediklerini, sizin edebi geleneklerinize daha yakın ve daha yumuşak bir şekilde tercüme etmeyi deneyeceğim," dedi aralarında en uzlaşmacı olan Profesör Broussillon. "Olay şu ki, burjuva eğitiminiz -başka türlü olamazdı zaten- devrimci ahlakın kimi ilerici yasalarına ters. Sanırım, devrimci eylemin,

örtük de olsa özgürce kabulünün, bireysel ahlakın gereklerini reddetmeyi beraberinde getireceği ilkesini en açık bir şekilde ve en cesurca Buharin dile getirdi. Ve bu konuyla ilgili olarak, Plehanov'da, kelimenin Hegelci ve etik anlamıyla ampiriokritisizm olgusunu mükemmel bir şekilde aydınlatan iki uzun bölüm var..."

"Beyler," dedi Girardin korkusuzca berikinin sözünü keserek. "Hareket tarzını şekillendiren şeyleri, burjuva eğitimimde tek bir sözcük kapsıyor – onur."

Gergin bir sessizlik oldu. Ardından Profesör Broussillon, arkadaşça ama alaycı bir tonla cevap verdi:

"Onur, güzel bir kelime, ama ne anlama geldiğini konu alan eserler bulmak oldukça güç."

"Bunlar, annemden öğrendiğim şeyler," dedi Girardin kibarca eldivenlerini giyerken.

"Önemsiz şeyler bunlar!" dedi, daha bürokratik bir havayla yazısına devam eden masadaki adam. "Hoşça kalın yoldaş! Cesur birisiniz ve Parti, yaptığınız hizmeti unutmayacak."

"Umarım. İyi akşamlar beyler!" dedi Girardin, grubu cümleten selamlayarak, gitmeye hazırlanırken.

Bu sözlerin üzerine, bürokrat, tüylü kalemini masaya fırlatıp, ilk kez karşısında duran Girardin'e baktı ve patladı:

"Bize niye 'beyler' diye hitap ediyorsunuz? Burada herkes eşit, birbirine denk. Yoldaşız biz. Olur şey değil! Gerçekten bizden biraz korkmalıydınız!"

"Boş ver, ne önemi var, istiyorsa bırak bize 'beyler' desin..." Odanın ucunda gazete okuyan bir yoldaştı bunu söyleyen.

"Pekâlâ," dedi bürokrat. "İyi akşamlar Mösyö!"

"İyi akşamlar yoldaş!" diye soğukkanlı bir şekilde yanıtladı Girardin. "Bu odaya girdiğimde, sizinle eşittim ama eğer siz yoldaşsanız benim centilmen olduğum, yok eğer siz

centilmenseniz benim yoldaş olduğum fikriyle ayrılıyorum buradan."

Broussillon onu hızla hole çıkardı.

"Aldırmayın, önümüzdeki günlerde, ortak düşmanın, gelecekteki devrimin toplumsal birliğine zemin hazırlayacağına inanabiliriz fakat ölünceye kadar size minnettar kalacağız; aramızda sadece basit bir görgü farkı var. Endişelenmeyin, sözümüzü tutacağız, kimse Libreux'de sizi rahatsız etmeyecek. Tekrar tekrar teşekkürler."

Girardin'in elini sıktı.

Solange de Cléda'nın sağlığıyla ilgili iyi sayılabilecek haberler içeren mektuplar aldığı Paris'teki birkaç haftanın ardından, Girardin ve Libreux'ye döndü. Durumu uygunsa madamı ziyaret etmek ve havadisleri dinlemek için doğruca Moulin des Sources'a gitmeyi düşünmüştü fakat Libreux'ye hâlâ epey bir mesafe varken, Girardin, yolda, Lamotte Şatosu'nun pencerelerinden birinden yayılabileceğini düşündüğü ve gecenin ortasında parıldayan bir ışık görünce derin bir tedirginlik hissetti. Bu ışık, kontun odasından geliyor olabilir miydi? Ama kapıyı kilitlemeden evvel ışığı söndürdüğüne emindi ve anahtar cebindeydi! Adımlarını sıklaştırdı ve mantarmeşesi ormanından çıkıp yolun son dönemecine ulaşınca, kaygısının yersiz olmadığını gördü. Belki de Prince'de bir yedek anahtar vardı ve kontun odasında onarılacak çatlak olup olmadığına bakmaya gitmişti. Hayır, bu pek mantıklı değildi. Bu odada hiçbir zaman en ufak bir çatlak olmamıştı fakat şatoya varıp da, dış kapının hafif aralık olduğunu görünce, Girardin'in şaşkınlığı doruğa ulaştı. Dikkatlice içeri girdi, parmak uçlarında yürüyerek, bir hayalet gibi merdivenleri tırmanıp, kontun odasına ulaştı. Grandsailles'ın çalışma masasında, bir Nazi subayı oturuyordu. Çevresinde iki koruma vardı. Karşılarındaki bir sandalyede, Girardin'i görünce aya-

ğa fırlayan Prince oturuyordu. Nazi subayı, Azize Blandine'in kafatasını üç parmağı arasında dengede tutuyor ve diğer eliyle, önemsemeden bir mumla oynuyordu. Fazlasıyla sivri burnun ucu, kanı çekilmişçesine soluktu ve sanki tüm acımasızlığı burnunun bu kıkırdaksı ucunda toplanmıştı. Bir asker Girardin'e bir sandalye getirdi ve noter oturduktan sonra, subay kusursuz bir Fransızcayla ona hitap etti:

"Bize iki şeyi açıklamanız gerekiyor. Öncelikle... (Bunu dedikten sonra, Azize Blandine'in başını havaya fırlatıp, ustalıkla tersinden tuttu.) Bu kafatasının içine Çin mürekkebiyle yazılmış notun ne anlama geldiğini soracağız... (Mumun gövdesinde, Girardin'in kazımış olduğu küçük rakamları işaret ediyordu.) Ardından, bu mumların etrafına dolanmış olan planların nerede olduğunu söylemenizi istiyoruz."

Masanın yanındaki, mahzenden getirilmiş mumların yığıldığı yere doğru anlamlı bir bakış attı.

"Sirin yağlı mürekkeplerden ve teksirlerden çok kolayca etkilendiği (yağlı mürekkeplerin ve teksirlerin sirde kolaylıkla iz bıraktığı) gerçeğini ihmal etmişsiniz. Ne kadar soluk olsalar da, en ufak bir detayın bile nasıl açıkça seçildiğini kendi gözlerinizle görün."

Girardin, incelemesi için kendisine uzatılan mumu aldı.

"Kesinlikle haklısınız!" dedi sakince.

"Sizi rahatlatmak için küçük bir şey daha: Sevimli ve yurtsever sabotaj planınız suya düşürüldü."

"İyi," dedi Girardin. "Farz edin ki benim sırrım, kapanan ama açılmayan küçük bir beyaz kutu. Ya da en fazla kırabileceğiniz bir yumurta. Kutumu, sırrımı parçalayabilirsiniz ama yeniden yapamazsınız çünkü bedenim ve sırrım bir bütündür. İçinde sadece, biraz sarı, biraz beyaz ve önemsiz hayatımı temsil eden bir damla yumurta akı bulacaksınız. Onu da size hediye ediyorum."

"Harika. İyi düşünün," dedi subay bu görüşmeye son vermek ister bir havayla. "Aslında size sorduğum, ikisi hakkında da bilmemiz gerekeni bildiğimiz sorulardan hiçbiri bizi gerçekten ilgilendirmiyor. Mesela, geçen hafta planlardan birini şuraya koymadınız mı?"

Çekmeceyi açtı ve görülmeyecek biçimde dudaklarını ısırmaktan kendini alamayan Girardin'in oraya koymuş olduğu bir planı gösterdi.

"Bu durumda, neden dostlarımı ele vermem için ısrar ediyorsunuz?"

"İlke meselesi," dedi Alman subay duygusuz bir tonla.

"Anlıyorum," dedi Girardin. "'Onursuzluk ilkesi...' Benim ilkelerimin tam karşıtı yani!"

"Üç gün sonra idam edilmenize karar verildi," dedi subay öfkeyle. "Ne var ki, bu karar, sizi bu cezaya mahkûm edenlere karşı göstereceğiniz kibarlık ve arkadaşlık düzeyine göre yumuşatılabilir. Bilmelisiniz ki, tüm olayı, onu bulduğumuzda şatoya sığınarak sizi tehlikeye atmaktan daha iyi bir yol göremeyen komünist bir arkadaşınız sayesinde çözdük."

"Düşmanın kovaladığı bir adamı kapıdan çeviremezdim ve tahmin edemezdim ki..."

"Kapa çeneni! Bunu da unutmayacağız!" dedi, iki askerin Girardin'i tutukladığı sırada ayağa kalkan Nazi subayı.

"Konuşmayacağım," dedi bir kez daha Girardin kapıdan çıkarken. Onu götürürlerken, belli belirsiz söyleniyordu: "Kahrolsun ampiriokritisizm! Kahrolsun yoldaşlar! Peh! Bir centilmen nasıl ölür göstereceğim!"

Libreux'de, Pierre Girardin'in işkence gördüğü ama konuşmadığı anlatılıyordu ve Vikont Angerville, onun tutuklandığını öğrendiği gün -durumu artık endişe vermeyen- Solange'ı Libreux'nün doktoruna ve Génie'ye emanet ederek, ilişkilerini ve nüfuzunu kullanarak Girardin'in hayatını kur-

tarmak için elinden geleni yapmak üzere hemen Paris'e gitti. Kont Grandsailles'ın noterinin idamı için belirlenen tarih yaklaşıyor ama Angerville hiçbir şekilde ortalarda görünmüyordu. Ona ne olmuş olabilirdi?

Böylece, tüm ümitlerin suya düştüğü, Girardin'in ölüm günü ve saati geldi çattı. Sabahın beş buçuğunda, horozlar tan vaktinin akbalıkçıllarını gagalarken, idam mangası, Girardin'i, kenarları kavaklarla çevrili boş bir alana getirdi. Çiy damlaları tüfeklerin çeliğinde pul pul parlıyordu ve Girardin'in tozlukları, devedikenleri arasında yürüdüğünden ıslanmıştı. Korkmuyordu ama ani bir ağlama isteğini bastırmak zorunda kaldı – kendisine değil, Solange de Cléda'ya ve hastalığına ağlamak istemişti çünkü onu ve Vikont Angerville'in geri dönmediğini düşünüyor, daha kötüsünden endişe ediyordu. Bunun üzerine başını Moulin des Sources'a çevirdi.

"Tanrım," diye düşündü, "canlılar bazen ne kadar yalnız ve savunmasız..."

Moulin des Sources'da, bu saatte, Madam Solange de Cléda'nın odası hâlâ kapkaranlık olmalıydı çünkü henüz doğan günün ışığı, kapalı pancurların arasından sızamayacak kadar zayıftı; fakat yemek odasının perdesiz ve pancursuz dar penceresinden içeri giren, ölülerin yüzünde ilk olarak ışıyanla aynı, trajedilerden habersiz bu solgun ve çiğ ışık, hareketli gölgeleriyle, büyük yemekhaneyi ve güneş yükseldikçe büyüyor gibi görünen çikolata rengi yuvarlak masasını acımasızca ele geçirmeye başlıyordu. Gökyüzü yine kapalıydı ve yağmur yine yağabilirdi. Girardin gözlerini bağlamalarına ses çıkarmadı. Haykırdı: "Yaşasın Fransa!"

Öğleden sonra, hava iki saatliğine açıldı.

Müthiş bir ilkbahar gününü çağrıştırıyordu. Büyük trajediler her zaman, en küçük detayları belirgin bir şekilde gösteren göz kamaştırıcı bir ışık altında gerçekleşti. Tüm dram-

ların suç ortağı güneş, her karıncanın altı ayağını, manzaranın yanardöner yansımasına buladı.

Libreux'de daha sonra birinin, Girardin'in soğuk kanına batırılmış parmağıyla, suyun kayganlaştırdığı bir taşın arka yüzüne, intikam işareti olarak bir gamalı haç çizdiği ve karıncaların, açgözlülüklerinin tespihini çekerek, Bakkosvari bir ritüeli yerine getirdiği söyleniyordu.

Pierre Girardin'in idamının akşamı, yağmur yeniden başladı ama bu kez rüzgâr ve tipi güçlerini, suyun gücüne katmışlardı. Génie mutfakta dikiş dikiyor ve karşısında oturan Martin kardeşlerin büyüğü, bıçağıyla bir funda kökünden pipo yontuyordu. İkisinin arasında, mutfağın uzun tahta masası uzanıyordu ve bu masanın üzerinde, sağda ve solda ve eşit uzaklıkta, bir siyah kırmızı şarap şişesi ve yumruk büyüklüğünde iki yermantarı ile maviye çalan beyaz mantarlarla dolu, toprak rengi, çizilmiş bir tabak bulunuyordu. Yanında, içinde bir horozun kesilmiş iki ayağı ile karaciğeri bulunan bir başka tabak vardı... Tüm Fransa oradaydı – toprağın kanı, cennetin ve cehennemin çiçekleri, yağan yağmurların çiçekleri, derinliklerin siyah ateşi... Ve horoz, totem, kurban edilmiş Chantecler.*

Masanın altında, tam olarak beyaz tabağın hizasında kedi uyuyordu.

"Yortu günü havanın açmayacağını ve şimdi esmeye başlayan bu rüzgârın geleceğini söylemiştim," dedi Martin.

"Hâlâ Mösyö Vikont Angerville'den hiçbir haber yok..." Génie, yarı aralık kapıdan, yemek odasının, artık hep kahverengi örtünün serili olduğu ama madam tamamen iyileştiği, vikontun döndüğü gün yeniden kullanılacak ve beyaz örtüsüne kavuşacak olan yuvarlak masasına bakarak iç çekti.

---

* Edmond Rostand'ın bir piyesinin ve bu piyesteki horozun adı. (ç.n.)

"Fikrimi sorarsan, Vikont Angerville'i bir daha göreceğimizi sanmıyorum," dedi Martin.

Ardından sordu:

"Ya Madam Solange, iyileşiyor mu?"

"Daha iyi, kesinlikle daha iyi. Artık ateşi yok; ama şurasında bir sıkıntı var!"

Ve Génie, kırış kırış işaretparmağını, çillerle dolu alnına bastırdı ve derisinin üzerindeki erimiş yağından ayrılan, sarı ve zengin bir sosun üzerindeki yağ beneklerini andıran çillerinin pas rengi uçlarını parmağıyla iyice oturtmak istermişçesine, kenarları siyahlaşmış tırnağını vidalar gibi döndürdü.

"Bir dakika durun!" diye bağırdı Génie.

Martin, oymakta olduğu deliği tıkayan ağaç yongalarını boşaltmak için piposunu masaya vurmayı kesti ve pipoyu havada tuttu:

"Ne oldu?"

"Hiç," dedi Génie. "Madamın bana seslendiğini sandım."

Martin kalkıp, pencereye yöneldi.

"Ben de öyle düşündüm! Şimdi senin duyduğun şeyi ben de duyuyorum! Sanki Libreux'nün tüm köpekleri, belirgin bir neden olmaksızın, hep birlikte bir ağızdan havlamaya sözleşmişler. Dinle! Dinle!.. (Gerçekten de öyleydi.) Böylesi durumlarda, bugün bile, Kont Arnan'ın, siyah atı üzerinde gökyüzünde dörtnala gittiği söylenir!"

"Çocuk masalları bunlar! Beni korkutmaya çalışıyorsun!"

Kedi uyandı ve bir anda korkmuş gibi, yemek odasına doğru kaçtı.

"Ayrıca, Arnan geçerken, tavukların korkudan kanat çırparak ağılın dibine çekildiği ve çocukların beşiklerinde uyanıp, ağlamaya başladığı söylenir."

"Kes artık, bunlara son vermeyecek misin? Ne yapmamı istiyorsun? Sana bir kadeh şarap vermemi mi?"

İki kadehi şaraplà doldurup, iç çekti:

"Tanrı yardımcımız olsun! Madamın, Girardin'in idam edildiğini öğrenince ne yapacağı aklıma geldiğinde... Bunu ona ben söyleyemem! Papaz yapacak bu işi!"

Merdivenin yukarısından seslenildiğini duyunca sıçrayıp, şarabı masaya döktü.

"Şişt! Uyandı!"

"Génie!" diye tekrar seslendi Solange de Cléda.

"Geldim Madam!" dedi Génie, haç işareti yaparak, merdivene doğru koşarken.

8
DÜŞLERİN DÜŞÜ, HER ŞEY BİR DÜŞ*

Kimi olduğunu bilmeden sevmek.
CALDERÓN DE LA BARCA

Yaklaşık yedi buçuk ay önce -belki de daha fazla oldu- kont ve Veronica evlenmiş ve balayılarından hemen sonra, John Cornelius Stevens zamanında bir hayvanat bahçesi ile özel bir havaalanı içeren Palm Springs'deki görkemli çiftlik evine yerleşmişlerdi. Savaşın kısıtlayıcılığından ötürü artık aslanların ve uçakların görülmediği bu iki düzlüğü, otlar istila etmişti.

Pazar günü öğleden sonraydı. Kont Grandsailles, İspanyol Rönesansı tipi taklit mobilyalarla, bir büyük engisizyon

* *Chimaera*'lann *Chimaera*'sı her şey *Chimaera*.

salonunun tiyatrosallığını yansıtan geniş sigara odasının lüks soğutucusunun üzerinde tek başına oturuyordu. Üzgün görünüyor ve beyaz bir duvarın ortasında kıpırtısız duran bir kırkayağa bakıyordu.

"İmkânsız gibi görünse de, bir gün intihar etmeye karar verirsem, bunu, saat kaç olursa olsun, radyoda berbat ve acımasız 'Bulova Watch Time!' anonsunu duyar duymaz yapacağım," diye düşündü.

Büyük odanın radyosu saat beşi bu şekilde haber veriyordu ve bir kez daha, bir türlü bitmek bilmeyen "Bulova Watch Time," bulutsuz bir Kaliforniya öğleden sonrasının iç daraltıcı beş "bip"inin üzerine, uğursuz ve içler acısı hecelerini birbiri ardına sıralamıştı. Kont Grandsailles, büyük ihtimalle bir hizmetçinin dalgınlıkla açık unuttuğu radyoyu kalkıp kapamak istemiş ama başka bir şey düşünerek göz gezdirdiği bir tomar pazar gazetesiyle kıpırdamadan oturmuştu.

Diriltici yağmurların şimdiden tarlaları gölgelendirmeye başlamış olması gereken Creux de Libreux Ovası'nın uzağında, burada kendisini kuşatan her şey, yaşam tarzına kadar, ona tekdüze ve her şeyi anlamlandıran açıklanması güç zevk unsurundan yoksun geliyordu. Var gücüyle anılara tutunuyordu. Özellikle pazar günleri onu bunaltıyordu ve eğer, o gün olduğu gibi, radyodan yayılan kilise orgunun hüzünlendirici ve duygulandırıcı sesi, uykudan uyanır uyanmaz kulaklarını tırmalarsa, bu, tüm gününün sıkıntılı geçmesine yol açıyordu; fakat Veronica radyo dinlemeden yaşayamazdı. Bir saattir bu şeye katlanıyordu; hastalık hastalığı, çaresizce gelip, açık ve ağır bir şekilde ruhuna, kendi koltuğuna çöreklenebilmişti. Bu basit müziğin biraz daha sürmesi ya da hemen kesilmesi pek bir şey değiştirmeyecekti çünkü elleri kolları bağlanmış bir şekilde, damlayan bir musluğun ya da çarpan bir kapının sinir edici sesine neredeyse keyifle katlanmaya im-

kân veren karşı konulamaz bir uyuşukluk nöbetiyle, bu müziğe boyun eğiyordu.

Bununla birlikte kont, o anda, Lamotte Şatosu'ndaki hiperkloridrik ama sanrılı işkenceleriyle kendini belirli dönemlerde ele geçiren o bildik depresyon nöbetlerinden birine yakalanmış değildi. Hayır, Veronica'yla sürdüğü evlilik hayatı bir cennet değildi ama cehennem de sayılmazdı. Bir çeşit araftı, zamanın "Bulova Watch Time" temposunda aktığı, ılık bir gölde yapılan banyo gibi hoş bir araf... Bunun dışında, daha da kötüsü, beklenmedik şeylerin yokluğunun tiksindirici yosunlarının dünyanın üzerini her gün biraz daha örttüğü hissine kapılıyordu. Her şey tam bir çöküş içindeydi, hiçbir şeyin artık önemi yoktu! Genellikle saçma sapan sansasyon meraklarıyla dünya haberleri de, tarihe duyduğu aşkı köreltmişti: İskoçya'nın üzerinden paraşütle atlayan Rudolph Hess... Ne çocukça bir çağ!

Üstelik savaş da sürüncemede kalmaya başlamıştı... Bir an, havacılıktaki ilerlemeleri öven, dünyanın bir dizi resim boyunca giderek küçüldüğü bir reklama takıldı gözleri. Son resimde, dünya öylesine küçüktü ki, insan başparmağı ile işaretparmağı arasında onu tutabilirdi. Bir vitamin hapı kadardı. "Ne saçmalık," diye düşündü bezgin bir şekilde.

Rönesans'ın dehaları -Raphael, Leonardo, Michelangelo- belki de parmaklarının ucuyla bir tek onlar Tanrı'ya dokunmuştu; evrenin yaratılışına ilişkin inançlarıyla, göğün suretinde dünyayı büyütmek istemişlerdi fakat bugün, bizim korkunç mekanik uygarlığımız, yerküreyi, bir laksatifin etkilerine bile sahip olmayan küçük bir hap boyutuna indirmek istiyor! İnsan, tek bir günde dünyanın etrafında üç kez dönme marifetini gösterebilir – peki ya sonra? Ne büyük bir sıkıntı vaadi! Hem en keskin zekâlar, mesela bir Pascal, insanın bilgeliğinin, çıkma isteği duymadan bir odada kalabilme yete-

neğine denk olduğunu düşünmüşlerdi! Ve hep aynı şeyler, aynı görüntüler ama giderek daha fazla tatsızlaşıp, daha fazla ticarileşiyorlar. Hepsi birbirine benzeyen aynı yüzler, sinema yıldızlarının bir örnek kösnüllüğü; hep aynı Rus baleleri – yenileri daha da beter! Daha dün, Diaghilev döneminde, insanlar, bir peri gibi dans etmeyi, hatta uçmayı biliyorlardı; bugün, köşedeki Prisunic'den çıkmış gibi görünen, sokaktaki adam gibi giyinmiş, esneklikten yoksun, kabız, çamura basmamak istermişçesine büyük bir dikkatle yürüyen insanların dansçı sayıldığı New York'ta gördüklerine benzer türde, yeni korkunç stiller yarattılar.

Şimdi resimli bir derginin sayfalarını karıştırıyordu; kıpkırmızı aralık dudaklar ve hep aynı o korkunç gülümseme, bir magnezyum patlamasının ateşinde kalan dişler, duvarın önünde El Morrocco'nun zebra derisi divanları... Beline kadar çıplak, çorapları gıcır gıcır bir çift ile kusursuz bir şekilde çekilmiş, sakallı bir Kanada askerinin başına hindistancevizi sütü döken, tüylerle süslü pars kurbağası kamuflajlı bir asker... İnançlı bir yüzle, yeni bir savaş gemisinin pruvasına bir şampanya şişesi fırlatan bir kadın.

"Tekrar demonoloji kitaplarıma gömülsem iyi olacak. Hiçbir yerde kurtuluş görmüyorum. Ama ruhanilikten yoksun bu dünyada, ilerlemeye rağmen, en büyük teselliyi hâlâ *incubus* ve *sucubbus*'da bulabileceğime inanmaya devam ediyorum."

Peki Veronica'yla cinsel yaşam? Evliliklerinin ilk gününden itibaren, onu arzulamaktan vazgeçmemişti. Kont, Fransızların çoğu gibi, biçimli olağanüstü bacaklara fetişistçe tapıyor ve boş bakışlara içli bir hayranlık duyuyordu. Veronica'da bu iki nitelik üst boyuttaydı. Veronica onu tahrik ediyor, kont onu bir şehvet uzmanının soğuk ilgisiyle izliyordu! Zarif bayağılık pırıltılarıyla Veronica'yı şaşırtıyor, yavaş başlangıçların çıplak karanlığında onu ustalıkla sersemletiyordu.

Bunu onu sevdiği için mi yapıyordu? Hayır. Onu sevmiyordu, hiç sevmiyordu. Tüm bu aşk gecelerinde, sabahlarında, öğleden sonralarında, akşamlarında, Solange de Cléda'nın gerçek ve canlı, muzaffer ve güçlü görüntüsü tek başına öne çıkıyordu. Ama Kont Grandsailles, şu karşısındakini pek önemsemedikleri halde, kolaylıkla büyük bir âşık numarası yapabilecek adamlardan biriydi. Ve tüm bitmek bilmez, geleneksel kadıncıl kibarlıkla süslü şefkat, ilgi ve akışkan madde kaynaklarını, ardı arkası kesilmeyen sungularını Veronica için saçıp savuruyordu.

Grandsailles, hakkı olmayan bu evliliği yaparak işlediği suçun tek telafisinin, Veronica'yı mutlu etmeyi denemek olduğunu kendine tekrarlayarak yaşayıp gidiyordu. Ve Veronica mutlu sayılırdı. Kalbinin derinliklerinde, Grandsailles'ın, çok istediği oğlu biyolojik olarak veremeyeceğini söyleyen içgüdüsü eski gerginliğini korumayı sürdürse de, -iki beden ve tek bacaklı- Eleusis gizemlerinin keşfinden öyle büyülenmişti ki henüz bilmem kaç bacaklı büyük perhizinkileri sezemiyordu. Çünkü ateşliliği azalmaya başlayan Grandsailles, ona, ara sıra yalnız kalmaya, bazen tüm gün boyunca odadan çıkmayıp, "gizemine," kitaplarına sığınmaya ihtiyaç duyduğunu bildirmişti. Böylece odaları iki odaya bölündü ve büyük evin iki zıt ucunda ayrı ayrı yaşamaya başladılar; aşklarının bağrında açılan mesafe, alışkanlıkla su yüzünde koşan böcek bacakları gibi, hassas, hızlı ve hafif bir sürü adımla bir gidip bir geliniyordu.

Grandsailles, bu noktada, yalanının bütünlüğünün olanak verdiği ölçüde, içtenliğinde ileri gitmişti. Aleyhine dönebilecek, ustaca ve hoyrat görünümlü bir açık yüreklilikle, ilk anda, evliliklerinin sert şartlarını dayatmıştı:

"Adını taşıdığım kişi ben değilim aslında, ama kader benim yok olmakla gizli yaşamak arasında bir tercih yapmamı

istedi. Geçmişimi ve gerçek kişiliğimi, kendi kendinize araştırmak ya da başkalarına sorup öğrenmek yönünde bir girişimde bulunmamalısınız. Bana yemin etmelisiniz çünkü bu benim ölümüm demek. Hayatım korkunç bir sırra dayanıyor ve bir hayatımı paylaşan kadın asla öbür hayatımı paylaşamaz. Genellikle hüzünlü olduğumu düşünecek ve daha sıklıkla aklımın başka yerlerde olduğu, yanınızda bir takıntının pençesindeki bir adam gibi yaşadığım hissine kapılacaksınız. Bunda şaşırtıcı hiçbir şey yok çünkü gerçekten de bir takıntının kurbanıyım. Hayatım, beni, ruhumunkiler dışında daha birçok zayıflığa mahkûm etti. Bedenimin de gizemleri, zayıf ve eksik olmak için nedenleri var. Neredeyse bir çocuk olan siz, benimle evlenerek, hayatınızı, hayal gücünüzün yarattığı adamdan biraz daha gerçek ve perişan bir adamın hayatıyla birleştireceksiniz. Evlenmeyelim!"

Ama Veronica, bu son nokta hariç, Grandsailles'ın tüm şartlarını gık demeden kabul etmişti; tüm yaşamını, dış görünümünün içine girilmesi olanaksız beyaz çizgileri dışında hiçbir şeyini hatırlamadığı bir görüntüyü sevmeye adayabileceğine inanmış olan o, şimdi etten kemikten birine bağlanıyor, derinliklerindeki uyumlu çalkantıyla seviyordu. Bununla birlikte, kendisinin de içinde, peş peşe gelen ayların süt beyazı ışığını üzerine yaydığı gizli bir arzu vardı. Fiziki aşka girişinde, gerçek amacının, zevkin ötesinde, neredeyse hayvani bir şekilde anneliğe erişmek olduğunu keşfediyordu. Artık Betka'nın oğluna olan delice saplantısını anlıyordu.

Bembeyaz yumurtalar yumurtlayan Leda'nın beyaz mitinden ibaret olan bekâretin temel mitini de anlayabilirdi. O zaman, Quai des Orfèvres'in mahzeninin derinliklerinde, düşünün yüzü olmayan beyaz başının, çocuğunun içinde bulunduğu, çatlamaya hazır büyük bir yumurta gibi bilincinin karanlıklarından su yüzüne çıktığını görebilirdi. Çünkü Leda

gibi iffetin aklığıyla sanrılara kapılan tüm bakireler, düşlerinde Lohengrin'in gümüş rengi kuğusuyla evlenirler. "Mitolojileştirme" eğilimine giderek daha fazla yenik düşen Grandsailles, bu miti Veronica'da olduğu şekliyle ele almış ve incelemişti. Kendine şöyle diyordu:

"O -yüzü saklı beyaz adam- da bir kuğudur. Bir beyaz kuğular vardır, bir de siyah kuğular... Ben kendimi daha ziyade gri -kimi ekim bulutlarını çağrıştıran- kurşun grisi bir kuğu gibi görüyorum. Ama böyle bir kuğu yok. Daha da önemli bir ayrıntı şu ki ben bir kuğu değilim."

Ardından kısırlığının nedeninin afrodizyak ilaçların, gençlik iksirlerinin, aşk şerbetlerinin aşırı kullanımından kaynaklanıp kaynaklanmadığını kaygıyla kendine soruyordu. Çünkü o da Veronica'dan bir oğlu olsun istiyordu ve bu oğlanın kendisine ait olacağını, beyninin çocuğu -son derece Kledaniyen bir kavram- olacağını biliyordu. Evet, rahibe, O'nun için, Kont Grandsailles'ın mirasçısı olmayacağına, soyunun tükeneceğine dair gizli bir kaygıyla sürekli dertleniyordu!

Bu eşitlikçilik ve hiyerarşinin ortadan kalkma yolunda olduğu çağdan kaçmak için bir kez daha dalmak istediği büyük gizem -soy, kalıtım, kavrayış gizemi-, büyük problem buydu çünkü aristokrasinin tüm temelleri buna dayanıyordu. Kendini, çok sevdiği Ortaçağ'ın özünün bağrında bulmak için birkaç yüzyıl geriye gitmek istiyordu. Bu tip ateşli tasavvurlara bir kez daha teslim olmak için, içinde, eski satanizm ve büyü kitaplarıyla, modern biyolojinin en kesin bilimsel monografilerinin yan yana bulunduğu, şu âna kadar kapalı kalmış iki büyük sandığını açmalıydı. Orada, özellikle "başkasını hayal etmek ya da unutma yoluyla büyük günah" meselesinin ve engizisyonel Katoliklik çağlarında kilise papazları tarafından öğütlenen dinsel buyrukların, bazen aşırı tuhaf ve korkunç o buyrukların oluşturduğu büyük teolojik meseleleri ele alan

kitaplar bulmak da mümkündü. Tanrı'dan korkan çiftin günahsız bir şekilde birlikte olma edimini gerçekleştirmesine olanak verecek ustaca yırtmaçlarla donatılmış gecelikler; çiftin "eylem sırasında gözlerini kapamaması gerektiği" ama "başka kişilerin düşünülmesi ya da hayal edilmesi ayıbını önlemek için yüz yüze bakmaları, tercihen gözlerini birbirlerine dikmeleri gerektiğine" dair açık emir... Her tür kötü düşüncenin uzağında kalabilmek ve böylece, bu gibi elverişli anlarda bedeni ele geçirmek için yanıp tutuşan habis ruhların, vücuda ve ruha sızmasını engellemek için kutsal suyla bir haç oluşturacak şekilde ıslatılan alın... Ve bir azizin, bir canavarın, kötücül bir ruhun ya da bir kralın doğumunu belirleyebilecek o yüce anda kontrolsüz şehvetperestliğin ateşlerini söndürmeye olanak veren korkunç özdeyişin kesin geri dönüşü, *Pulva eris et pulva reverteris*... Kont Grandsailles, Kilise'nin bu zengin ve özlü inançlarının ve batıl itikatlarının olduğu gibi kabul edilmesi ve Hakikat'in göz kamaştırıcı yolunun önünde açıldığını görmek için, bunların üzerine çağımıza özgü bilimlerin ışığını yaymak gerektiğini düşünüyordu: Başkasını hayal ederek işlenen büyük günah!

"Gerçekten," diye düşünüyordu, "... eğer ahlak anlayışı varsa, en korkunç sadakatsizlikler ve aldatmalar, sevilen insanın dışında biriyle gizlice yapılanlar değil, tam tersine o insan kollarındayken, edim anında, isteyerek ya da istemeyerek, bir başka insanın görüntüsünü gözünün önüne getirerek, böylece iffetsiz bir yaşamı aktararak yapılandır."

İnsanın bu temel fizyolojik ve psikolojik fonksiyonlarının ayrıştırılması ve karşılıklı bağımlılığı olanağından, arada büyük mesafeler ve okyanuslar olsa da, hafızanın hatırlama yeteneği sayesinde kan bağı kurabilen ve böylece artık ayrılmaz bir hal alan, sürekli mevcut olduklarından iletişim ve temas kuran ruhların bir buluşma yeri, bir kabı kabul edilen bede-

ne ilişkin farklı teoriler doğmaktaydı. Bir bedene birden fazla ruhun yerleşebileceğine dair bu inanç, Doğu'nun tüm eski inançlarının temelinde bulunmaktaydı. Bu, ruhun ikiye bölünmesi, reenkarnasyon ve ruh göçü değilse, neydi? Büyük bir metafizik hata olarak gördüğü ruh göçü, kendi deneyimine göre, gündelik bir hakikatti. Ona göre, Ortaçağ'ın Avrupa'sı, gerçeğe -gizemleri, sempatik büyü pratiği ve demonoloji yıllıklarında en ince ampirik detaylarına kadar bir araya getirilmiş olan *incubus* ve *sucubbus*'ların düşsü dünyasının gerçeğine- en uygun, en yakın biçimleri, en pratik çözümleri bulmuştu. Ve tüm modern hipnotizma bilimi bu pratiklerde mevcuttu çünkü hipnoz, sürekli bir animizm ve ruh göçü halinin aşırı duyarlı bir belirtisinden başka bir şey değildir.

Evet! Solange ve kendisini aynı akıntı boyunca sürükleyen düşlerin gerçekliğinden kuşkusu yoktu. Evet, bu noktada, bir köylü gibi düşünüyordu. Ve bir Libreux köylüsü, yeni evli bir kadın için şöyle der: "Doğacak çocuğun nazara gelmesinden korkuyor, kaygılanıyor." Gelecekteki bir yaşamın, ruhuna kargaşa salabilecek uzaktan bir bakışa bağlı olabileceğini düşünür – bu olguları algılama biçimi gerçeğe ya da en azından kendi düşündüklerine ne kadar da yakındı! Evet! Yüz kere evet! Dölleme bilmecesi, satanizmin, kötülük eğiliminin ve cehennem azabının ne büyülü bir iletim aracı, ne eşsiz bir aracı! Çünkü bütün kötülükler ondan çıkacak. Hücreleri, plazmaları ve iç organları, sadece ruhta sahip olunacak bir kadının görüntüsüne göre biçimlenmiş fiziki bir benzerliği, düşman bir varlığın öfke nöbetlerinde, gözlerinde ve diş etlerinde yaratmaya zorlamanın bir aracı olarak zevki kullanmak... Bunun ötesinde, ruhun daha kösnül bir köleliği var mı? Ve Veronica'nın bedenine, bir okyanus mesafedeki Solange de Cléda'nın oğlunu sokmak istemek çok mu saçmaydı? Evet bu, acılı bir şekilde kendisine sahip olmaya geldiğin-

de, ışıl ışıl görüntüsünün eşsiz gerçekliğinin tüm kıvrımlarına girerek, beyninde Solange'ı ağırlamak kadar mümkündü! (Eşsiz gerçeklik, ışıl ışıl görüntü... Çok uzaktaki, yapayalnız, bedeni ve ruhu yaralı, zavallı Solange'ı betimlemek için ne kelimeler ama!)

Kont bu ruh hali içinde Veronica'yla ilişkiye girdiğinde, kadın, tüm bedeniyle, bir başkasının bedenine dönüşmüyor muydu? Uzaktaki, yapayalnız Solange... Ama onda, Solange'a duyduğu artan ve tatmin olmayan aşk bu esrimeye yol açmıyorsa, azap içindeki bu beynin tüm bu görülmemiş işkencelerinin, saçmalamalarının yarattığı kargaşa nereden geliyordu? Kont Grandsailles, büzüşmüş elleriyle, gümüş kaplamalı zeytin yapraklarından bir taç gibi alnına düşen kırlaşan saçlarını darmadağınık ediyordu.

"Soy miti! Size tümüyle, bütün ruhunuzla sahip oluyorum! Ama kanınızdan mahrumum ve ona sahip olabileceğim -çıplak, kendinizi bana vermeye hazır, orada olduğunuzgün, size sadece çatlamış bir nar ile yakutlar verdim; ne aptal bir estetmişim ben. Bu yüzden ben de cehennemde yanacağım! Ama bu anlaşılmaz -sayesinde, bir portakalın etinin, bir narın sahte kanını miras almaya zorlandığı- "kan nakli" yasalarını inkâr eden doktrinler daha da saçma. Yine de, sadece ruhun en hafif temsilleriyle değil, ama ayrıca bir *incubus*'un, cerrahi tedavi sonucunda ortaya çıkan sahte bitkisel fibrom embriyonlarının sahte doğumlarını, gizemli urları teşvik edecek noktada bu temsillerce dönüşen ve zehirlenen kanının, gerçek kanın naklini kabul edecek her kişi aşırı saflıkla suçlanacaktır! Kanser, tuhaf bir biçimde 'cisimleşmiş bir *incubus*'a benziyor!" Grandsailles yorucu ve amansız dalıncının sessizliğinde haykırdı... "Evet, sempatik büyü, tıpkı düşler gibi kandadır ve çaresi yoktur. Solange de Cléda, beni yiyip bitiren ve beynimin içinde büyüyen ölümcül bir kanser gibi!"

O anda, kanın kırmızılığında ve ılıklığında bir şeyin yavaşça dudağına konduğunu hissetti. Veronica çekinerek onu öpüyordu. Kont irkildi. Karısı ne zamandır orada, kendisinin varlığını fark edemeyecek kadar fantastik teorilerinde yitip gitmiş bir halde olan onu kaygılı bir şekilde izliyordu?

Korkunç bir kâbusdan uyanmışçasına, titreyerek kalktı.

"Atlarımız dışarıda bizi bekliyor. Çölde gezinme sözünüzü tutacak mısınız?" diye sordu Veronica. Sesi biraz üzüntülüydü.

Sonra uysal bir aslan gibi etrafında dolaşmaya koyuldu. Nihayet: "Size ne düşündüğünüzü soramayacağımı biliyorum... Artık buna alıştım. Hiçbir şikâyetim yok ama size yardım etmek isterdim. Bana yasak olan ruhunuzun yaşamını asla paylaşmayacağım konusunda anlaşmış olsak da, en azından kucaklamalarımla anılarınızı bitkinleştirdiğim gibi, ara sıra ona eşlik etmeme, onu dörtnala sürmeme, belki uyuyacak noktaya gelinceye kadar kaygılarınızı yorgun düşürmeme izin verin."

"Bu anılara yaklaşabilseydiniz, onlara hayat katardınız çünkü bunlar, çıplak, kucaklamadan yoksun anılar," dedi yavaş yavaş hayata döner gibi görünen ve altın tarağıyla saçlarını tarayan Grandsailles.

"Ey Tanrım!" diye üzgün ve başkaldırmış Veronica, sarı saçlarını sallayarak haykırdı. "Neden siz beni mutlu ettiğiniz halde, ben sizi asla mutlu edemiyorum? Neden bedenim sizin peşinizi bırakmayan ruha en azından ev sahipliği yapamıyor? Evet! Yadsımanın anlamı yok! Yaşamınızda, sizden uzakta, belki de ölmüş olan bir başka kadın var. Asla bileme-yeceğim ama mademki bunu en başta bir varsayım olarak kabul ettim, arzunuzun şiddeti azalmaya başlamadan evvel... Kanınızı hâlâ coşturabildiğim sürece beni onun yerine koyabilmeniz için gözlerinizde onu temsil etmek isterdim!"

Grandsailles bir itiraz haraketi yaptı. Veronica ona doğru yaklaşıp, yanağını kontun göğsüne dayadı ve:

"Evet! Bunu biliyorum, beni artık daha az seviyorsunuz!"

Grandsailles ona uzun bir öpücükle yanıt verdi ve kafasını kaldırdığında, kendisine kin dolu sersemletici bir bakış fırlatan rahibenin avludan geçtiğini gördü. "Neden bir süredir bana böyle bakıyor?"

Çöle giden yola açılan kapının önünde, atları duruyordu. Biri kırağı gibi beyaz, diğeri bir günah gibi karaydı. Beyaz olan gölgedeydi, siyahı bir güneş çubuğu aydınlatıyordu.

"Hangisini alacaksınız?" diye sordu Veronica muzip bir gülümsemeyle. "Biliyorum..." dedi cevabını beklemeden, "günahı! Bu atın her şeyiyle bir şeytana benzediği doğru!"

Bunu derken, hayvanın ağzını okşuyordu.

"Bugün günahımızı yinelemeye söz verdiğinizi bana hatırlatmak için ne sevimli bir yol!" dedi kont alçak sesle.

Veronica bir an kızmış gibi göründü:

"Niye ısrarla bu tuhaf ama şiddetli aşk türünü bu isimle anıyorsunuz? Bense onu tersine, göklerden yağan taşkın bir kaynak, Danaé'nin altın yağmuru gibi görüyorum."

"Bu nasıl bir şiirselleştirme kaygısı, sevgilim..." dedi kont.

"Böylesi estet olan siz diğer Latinler, arzunun tuhaflığından doğan her şeyi neden çirkinleştirmeye çalışıyorsunuz? Etin cennetine girildiğinde, hangi kapılardan geçildiğini bilmek önemli mi? Niye şeytanı her yerde görmek zorundayız?"

"Çünkü şeytan var!" diye yanıtladı Grandsailles, siyah atına binip, ani bir mahmuz darbesiyle onu şaha kaldırırken.

O sırada, onlara sırtını dönmüş bir halde yere çöküp, kuş kafesini temizlemekle meşgul olan rahibe, kendini öne doğru verip, emekleme pozisyonuna geçtiğinde bacakları uyluklarına kadar görünüyordu. Grandsailles, güneşte göz alıcı bir beyazlığa kavuşan bu baldırlara son bir kez bakıp, atını mah-

muzladı ve çöle doğru dörtnala gitti. Veronica da hemen arkasından atıldı ama onu ancak iki saat sonra yakalayabildi. Kont, şu âna kadar varlığının farkına varmamış olduğu küçük bir vahada durmuştu. Veronica da burada atından inip, gidip kendini kontun kollarına atmıştı; atlarının beyaz ve siyah sağrıları gübrelerken onlar uzunca bir süre birbirlerine sarılmışlardı. Etraflarında, iki saat boyunca tek bir canlı görülmediği gibi, Kaliforniya çölünün tipik florasından da bir iz yoktu – ne bir otun, ne bir kaktüsün görüldüğü, tümüyle mineralleşmiş bir düzlük ile gökten düşmüş ve parçalanmış aynı sayıdaki meteoru anımsatan pas rengi ve siyahımsı kaya parçaları dışında hiçbir şey yoktu ve tüm bunlarda, böylesi bir yalnızlık nöbetinden doğan kısırlık yarıkları açan ve hepsini kavuran kızgın demir oksit gibi yakıcı, parlak gökyüzü... Ve aniden, ölü gezegenin bu ateşli kıraçlığında, taze, gür, "zümrütsü," yüzyıllık bir bitki demetinden yükselen, binlerce kuşun çılgın cıvıltısı...

"Burası bir cennet," dedi Veronica. "Hiç bu kadar güzel bir yer görmedim!"

Vahaya girdiler – ılık sulu küçük bir gölet, öylesine şeffaftı ki, yatağını oluşturan en küçük çakıllar bile seçilebiliyordu. Daha ileride, palmiyelerin sıklaştığı yerde, terk edilmiş eski bir kuyu. Veronica dibine baktı ve içine bir taş fırlatıp, oraya yansıyan gökteki ayı parçalara ayırdı. Akşamüstü güneşi hâlâ kavuruyordu. Kont, kökünden sökülmüş bir ağacın gövdesinin gölgesinde oturmuştu.

"Bakın Veronica, en yüksek palmiyenin etrafında hava ne kadar da duru! Sanki orada görünmez bir kule yükseliyor – yatak odamızın kulesi."

Veronica tüm giysilerini çıkarmıştı ve göletin ortasında çıplak duruyordu. Uzun sarı sütunları andıran kolları suyun üzerinde ahenkli bir şekilde salınıyor ve kollarının ışıldayan

yansımaları, göğüslerinin dik yuvarlaklıklarını, diller gibi yalıyordu. Grandsailles'ın işaret ettiği yere doğru baktı:

"Evet, ben de görüyorum."

Göletin kıyısına yaklaşmış olan siyah at, sağ toynağını suya daldırdı ve içmeye başladı.

"Evin duvarlarını, bir kemer gibi bu palmiyelerin etrafına inşa edeceğiz. Dışarıdan bakıldığında, rüzgâra karşı daha iyi bir koruma sağlamak için orasında burasında küçük pencereler açılan yüksek yuvarlak duvarı, çölde onu gören birinin gözlerine, bir dilenci barınağının duvarları gibi zavallı, herkesin vebadan öleceği bir kışlanın ya da amansız bir verimsizliğin bağrındaki bir cüzzamlı yuvasının duvarları gibi iç karartıcı görünecek."

"Ya da kuğu gibi kızların gittiği dini bir yatılı okulu andıracak."

"İçerde," diye yeniden söz aldı Grandsailles. "Odaların her biri, bu balkıyan suyun ve sıcağın tutuşturduğu kuşların titreşen palmiyelerinden oluşan bu cennete açılacak."

"Ve siz bu cennetin içinde, uzun uzun günahlarınızın cehennemini düşüneceksiniz," dedi Veronica.

"Evet," dedi Grandsailles. "Cennetlikler tıpkı cehennemlikler gibi her zaman ortada bulundu: Cennet ve cehennem hep merkezdedir. Biz burada ortadayız."

"Benim için, burası hep cennet olacak," dedi Veronica gökyüzüne bakarken.

"Tutkumuzun edimleri, her zaman dine yabancı olan bayağı varoluştan utanıyor. Eşsiz olan, nasıl sıradan kalplere ait olabilir?"

Veronica, elleriyle bir bardak oluşturup, göletten biraz su aldı ve siyah atın üzerine döktü. Bunun üzerine at hemen geri çekilip, gidip yosunların üzerine yayıldı. Veronica da, canlı bir yastığı anımsatan atın üzerine uzandı.

"Size bu atın şeytan olduğunu söylemiştim," dedi Grandsailles. "... Arzumuzun suç ortağı olabilmek için gösterdiği şu kibarlığa bakın!"

Veronica, oyun olsun diye sarı saçlarını siyah yelelere karıştırıp, ardından yüzünü oraya gömdü. Ama daha ziyade artık çok yakınında bulunan Grandsailles'ın yüzünü örtmek istiyordu. Gözleri hariç, o yüzü silmek istiyordu – canını acıtacak kadar onu etkileyen o gözler... Sanki fırlattıkları ışık, keskin birer oktu ve Veronica'nın gözleri, bu okların bir bir gelip saplanacakları hedef tahtasıydı.

"Hiç bu kadar yalnız olmamıştık. Kimse sesimizi duymadan, birbirimizi boğazlayabilirdik."

Kont, Veronica'nın beyazlığını bir manto gibi üzerine örttü ve aşklarının aslanlarını salıverdiler...

Sessizlik, bir palmiyenin tesadüfen titremesiyle, bir çalı çırpı çatırtısıyla, görünmez, ayağı hafif bir canlının çevik hareketiyle bölünmüştü. Ardından -mavisi giderek alacakaranlığın sarı ve turuncu minerallerinde silikleşen- kurak gökyüzü ile kurak çöl arasında, üç billur su damlasının sesi, uzak aralıklarla göletin dinginliğini delip, kontun ahlak bozukluğunun tüm izlerini siliyor gibi görünen duru yansımalar yaratıyordu.

Veronica sudan çıkıp hızlıca giyindi ve beyaz atına bindi.

Hava kararmaya başlamıştı ve dönmek üzere yola çıkmadan evvel, Grandsailles:

"Birbirimiz için ele geçirilemez olmayı kabul ettik ama birbirimizi kandırmaya devam edelim. Çünkü hiçbir kucaklaşma, bedenlerimizin en derinlerinde yaşasak da, bizi daha fazla yaklaştıramaz. Çünkü kim olduğumuzu bilmiyoruz."

"Doğru," dedi Veronica. "Sizin sadece gözlerinizi görmüştüm ve bir de size vermiş olduğum, şu anda boynunuza taktığınız haç var... Onu görebileceğim kadar yakınımda olduğunuzda, göğüslerimiz arasında sıkıştığından ya da sırtıma

sürüldüğünü hissettiğimde, gözlerimi kapıyorum ve onun hâlâ parıldadığını görebiliyorum."

"Ne tuhaf kader," dedi Grandsailles. "Kimi sevdiğimizi bilmeden seviyoruz!"

"Acaba sizi mi seviyorum yoksa bendeki sizi mi? Sizin sevdiğiniz ben miyim yoksa *O* mu? Bilmek istemiyorum, giderek bunu bilmeyi daha az istiyorum. Ama karmaşamızın değerli belirsizlikleri etrafında kalıcı bir şey inşa edelim. Orada bir ev istiyorum!" dedi Veronica, kırbacıyla, siyah atın bir süre önce yatağını yaptığı yerdeki ezilmiş yosunları ve çizgi çizgi olmuş kumda açılan sert izleri işaret ederek.

Yürüyerek uzaklaştılar. İkisi de serbest kolunu diğerine dolamıştı.

"Ete dokunuyoruz," dedi Grandsailles. "... Ve düşlere sarılıyoruz. Aldatıp, aldatıldığımıza emin olmak için ona dokunuyoruz."

"Her şeyin düş olduğuna emin olmak için yabancıya sarılıyoruz, ona tutunuyoruz, ona dokunuyoruz, onu okşuyoruz..." dedi Veronica. "... Ve belki de bu yüzden onca şiddetle ona sarılıyor, dokunuyor ve onu okşuyoruz... Gerçeği ilk kez hissedip hissedemeyeceğimizi görmek için."

"Aynı boyunduruğa vurulmuş olarak yürüyoruz," dedi kont.

"Evet," dedi Veronica, "yüzlerimiz karşı karşıya gelemez ama bedenlerimiz birbirine değdiğinde, sert ve sürekli bir şekilde birbirlerine çarpıyor. Bir gün, Portekiz'in tozlu yollarında, bu şekilde ilerleyen öküzler gördüm ve kemikli bedenlerinin sürtüşen yerleri yaralarla kaplıydı."

Sessizlik oldu. Kont Grandsailles, başı önünde, Solange de Cléda'yla ilgili şefkatli düşüncelere dalmıştı ve Veronica, onda yeniden bulduğunu sandığı, belleğindeki yüzü saklı adamı düşünüyordu. Bu şekilde, sımsıkı sarılmış bir halde, le-

himlenmiş gibi, tek bir kütle oluşturarak, giderek kararan akşamda ilerlediler.

Akşam yemeği saatinde, Betka henüz atlı gezisinden dönmemişti. Veronica ve kont ise masaya oturmuşlardı. Bu masa yuvarlaktı ve Moulin des Sources'un yemekhanesinin masasıyla hemen hemen aynı boyuttaydı ama basit ve çürümüş bir ahşap ile üzerindeki koyu çikolata rengi örtü yerine, bu masa aşırı cilalanmış maundandı; kırmızımsı tohumlarında, göz kamaştırıcı yeni gümüş yemek takımı amansızca ve vahşice yansıyordu. Bu dikkat çekici gösteriş, tümüyle Barbara'nın zevkinin ürünüydü ama bir ölçüde Veronica, ondan bu zevki miras almıştı.

"Benim için..." dedi Grandsailles. "... Lüks, içinde yaşadığımız sahte sarayın tam zıttı. Tüm kapı tokmaklarının som altından olacağı bir ev hayal ettim hep, ama öyle kararmış, öyle paslanmış olacaklar ki kimse onların som altından olduğunu tahmin edemeyecek. Tutkuyla, sadece paslı bir kurulukla çevrilmiş: İşte lüks bu!"

"Vahanın etrafında duvarlarımızı bu şekilde örmeniz hoşuma gidecek," dedi Veronica. "Son derece ince geleneklere sahip olan sizin yanınızda kendimi bir barbar gibi hissediyorum... Gördüğünüz her şeyi görmeyi öğrenmek istiyorum. Parmağınızla gökyüzündeki bir kuleyi göstermiştiniz ve ben onu gördüm. Ve bana yaptığınız tüm tasvirler – odamız için bir kule, çölün uçsuz bucaksızlığında açılan küçük bir pencere... Gözlerimizin, beyaz ve pırıl pırıl giyinmiş, göğe doğru bakan gerçek kişilere bakar gibi tüm bunlara baktığını gördüm. Taklidi olanaksız telkin yeteneğiniz, uykudan uyanan gözlerime, kendi uykumun bana sunabileceğinden çok daha güzel bir düş verdi."

O anda, iç avluya bakan, karanlıkta zar zor seçilebilen yüksek pencerelerden, Betka'nın atı üzerinde, yanında yine

ata binmiş uzun bir erkek siluetiyle yaklaştığını gördüler. Betka, Veronica'nın alnına hızlı bir öpücük kondurup, masadaki yerine geçti. Yoğun bir heyecanı güçlükle saklayabiliyordu.

"O boylu poslu, mert adam da kimdi?" diye alaycı bir tonla sordu Veronica. "Sana dün akşam da eşlik eden bu delikanlı mıydı?"

Bu soruyu bekliyor olmanın Betka'da yarattığı sıkıntı aniden dağıldı.

"Evet," dedi çelik gibi sert bir tonla, bir yandan da bir tepki verip vermeyeceğini görmek için dikkatlice Grandsailles'a bakıyordu. "Dün akşam bu çocuklaydım. İsmi sizin için hiçbir şey ifade etmeyecek; uzun bir izin için Afrika'dan dönen bir havacı yüzbaşı. Onunla Paris'te tanıştım. Adı John Randolph."

"John Randolph," tekrarladı Grandsailles. "Hayır, onu tanımıyorum."

Sonra, kısa bir sessizliğin ardından Betka'ya:

"Niye yarın akşam onu yemeğe davet etmiyorsunuz? Veronica ve ben bundan mutluluk duyarız. Sizi, sosyallikten uzaklığımızı bizimle paylaşmaya zorlamak gibi bir niyetimiz yok. Yanınızdaki sandalye her zaman boş."

Veronica, Grandsailles'ın elini tuttu ve onun düşüncelerini sürdürdü:

"Bu sandalye, Betka gibi özel biri tarafından sürekli olarak işgal edildiğinde mutluluğumuz tam olacak."

"Ve onun kadar hoş biri tarafından – ben buna çok önem veriyorum!" diye abartılı bir alaycılıkla ekledi kont.

"Ondan daha yakışıklısını bulmak güç," dedi Betka şakayla karışık, bakışları Veronica'ya sabitlenmişti. Karşı konulamaz bir gülümseme, gamzelerinden dolgun dudaklarının ucuna doğru sallanan küpeler gibi, ağzını çekiştiriyordu.

Sonraki akşam, Betka ve Randolph gezilerini erken bitirip, çiftlik evinde, o öğleden sonrayı da vahada geçiren ve bir sığınak inşa etmek için orayı satın almaya kesin olarak karar veren kontla Veronica'nın dönüşünü bekliyorlardı. Kokteyl yerine, Betka şöminenin önünde buzlu votka ile içinde bizon otu bulunan zubrowka ikram etmiş ve Filipinli küçük hizmetçi de oldukça baharatlı ançuez ezmesi sürülmüş kızarmış ekmekler getirmişti. Randolph'un duygusuz yüzü, sakince bu sert içkileri içerken, en ufak bir bozulma, buruşma göstermiyordu. Ateşin çirkinleştirmediği ender insanlardan biriydi. Tersine, -sanki öfkeyle- çatırdayan odunların yansıması, yüzünü karartmak yerine, ona bir gülün parlak duruluğunu veriyor gibiydi – ve bu çiçeğin tertemiz diriliğinin ateş, dingin bir yayılmada bir araya gelen soğuk ateş ve şiddet olmadığını kim bilebilir?

Betka -*Avenir-Marlot* Oteli'nde tanıdığından çok farklı bir Betka'ydı bu- Randolph'un gözlerine artık ulu biri gibi görünüyordu. Yeniyetmelikten kadınlığa geçiş, ışıldayan saçlarının bakır rengi üzerine, vaktinden önce beyazlamış bir tutam saçın küllerini serpiştirmişti. Bunların arasında ateş sanki daha büyük bir tutkuyla parlıyordu. Tevekkülle ruhanileşmiş gibi görünen büyük ağzı, belki de eskisi kadar yakıcı, acılı kösnüllüğünün kalıntılarının tatlı yüz çizgilerini hâlâ koruyordu. Randolph'un nazarında, sadece eski kusurlarının aromatik otlarının belirdiği, konyak gibi şeffaf bir bedene dönüşmüştü... Ona bakıyor ve onu zar zor görebiliyordu. Ancak onun içinden görebiliyordu. Ve onun içinden, sıkıntıdan kıpırdayamaz bir halde beklediği Veronica'yı görüyordu sadece. Birkaç dakika içinde orada olacaktı! Atının nal seslerine kulak kabartarak, Randolph, kaygılı bir çocuğun ısrarcılığıyla Betka'ya sürekli şunu soruyordu:

"V "Vnica'nın mutlu olduğuna emin misiniz? Veronica'nıa'nımutlu olduğuna emin misiniz? Şu... Şeyle? Nodier miydniydki kim bu Nodier?"

"I "Iu olup olmadığına kendiniz karar vereceksiniz," dedi Bdi Be "Bunu kendi gözlerinizle göreceksiniz, tabii gözleriniz inizonica'nın güzelliğiyle körelmemişse... Ama uzaklarda kda kş bir anıyı yeniden ortaya çıkararak bu mutluluğu bozmozn hiç hakkınız yok. Veronica'yı, bunu yapmanıza izin verererercek kadar çok seviyorum. Ve ancak bu şartla, onunla kaa kaşmanıza izin verebilirim."

"S "Smü tutacağım," dedi Randolph üzgün bir şekilde. "On:Onr yapmayacağım."

"I "Ineden bana kur yapmayı denemeyesiniz?" diye sordu Betk3etkonuçta, bu bizim ilk aşk gecemiz olmayacak mı?"

"Y "Zi de sevdiğimi söyleseydim," dedi aniden Betka'nın koltuoltuun koluna oturup, onu koluyla sararak. Ama bakışları pan perelerin karanlığının gerisinde kaybolmuştu ve aklının bın h yerlerde olduğu çok açıktı.

Yı Ynü ona doğru kaldırıp, dudaklarını onunkilere yaklaştıraştır gülerek:

"" "kelimesine bile inanmazdım!"

"I "Iı olurdunuz," dedi Randolph, onu arkadaşça kaşlarınınınınından öperek.

A Aıkledi:

"Y "de, sizi, ilk karşılaşmamıza göre daha fazla sevebilirdim.lim.ı sizin hatanızdı – çok sarhoştunuz... Hatırlıyor musunuunu

"("tce ölmek istediğimi hiç tahmin etmemiş," diye düşündündtka ve yanıtladı: "Evet! Hatırlıyorum!"

T Tbunlar ona bir düş gibi geliyordu ve düşüncelerine tercüercülük edercesine, haykırdı: "Giderek daha fazla yanılsamalanalan, nüfuz edilemez bir düşün kurbanı olduğum hissi-

ni yaşıyorum. Bazen, gözlerimi gerçeğe açılmaya zorlamak, hayattaki yerimin ne olduğunu görmek için ellerimi göz çukurlarımın dibine sokasım geliyor. Daha düne kadar, adım şehitler listesindeki ölüler arasında geçiyordu; ama aslında İtalyanların tutsağıydım ve Afrika'dan dönüşümde, Kont Grandsailles'ın, Prens Orminy'nin yatıyla birlikte kendini havaya uçurduğunu öğrendim. Calabria'da uçağım düşmeden evvel, Kont Grandsailles'ı Malta'ya götürmüştüm." Detayları öğrenmek için hemen Cécile Goudreau'yu aramaya başladım, ama o Paris'e dönmüştü. Kont Grandsailles'la Paris'te mi tanıştınız?"

"Hayır, onu hiç görmedim; ama Solange de Cléda'yı tanıdım. Çok güzel bir kadındı o!"

"Onun Grandsailles'a olan hayranlığı bir efsane oldu," dedi Randolph.

"Öyle görünüyor ki Kont Grandsailles çok zeki, ama soğuk ve acımasız bir adammış," dedi Betka.

"Tuhaf, bende tam tersi bir izlenim uyandırdı! Bana dünyanın en tutkulu adamı gibi geldi. Onu son derece özel koşullarda, bir an gördüğüm ve ayrıca sadece gözlerini gördüğüm doğru. Pantelleria'dan gelen, yolumuzu kesebilecek düşman uçaklarından korunmak için çok yüksekten uçuyorduk ve her ikimizde de oksijen maskesi vardı..."

"İşte geldiler," dedi Betka kalkarken.

Atlarının nal sesleri net bir şekilde duyulabiliyordu.

"Bana söz verdiniz," dedi Betka. "Ama kim olduğunuzu asla söylemeyeceğinize dair bir kez daha yemin edin!"

"Şerefim üzerine yemin ederim," dedi Randolph. "Sadece Avrupa'ya savaşmaya dönmeden evvel bir kez daha onu görmek istiyorum. Hayatta kalmama yardım ettiği için, düşümü beslemek istiyorum. Ama hiçbir korkunuz olmasın, ruhum küllerden ibaret."

***

Veronica ile kont, üzerlerini değişmeye çıkmadan evvel bir süre salonda durdular ve Betka onları tanıştırdı:

"Veronica Nodier – Yüzbaşı John Randolph – Teğmen Nodier."

Veronica, üzerinde, kalçalarına sıkı sıkı oturan, beyaz pıtıltılı bir elbiseyle salona geri geldi. Bu elbisesiyle, coşkulu beyaz bir tayı andırıyordu. Randolph'un ateşli ilk bakışlarına gösterdiği ilgisizlik karşısında, Randolph, önünde, erişilmez bir kulenin duvarlarının yükseldiğini hissetti. Yemek servisi hemen yapıldı, ardından kahve ve likörlerini salonda içtiler. Veronica ve Betka satranç oynarken, Kont Grandsailles ile Randolph, Stendhal ve Vigny'den altıntılar yapan ve İmparatorluğun savaşları ile gündemdeki Alman-Rus savaşı arasında şaşırtıcı paralellikler kuran kontun en sevdiği konulardan biri olan Napolyon'un kampanyalarını tartışıyorlardı. Kont, istediğinde parlak ve çekici bir konuşmacı olabiliyordu.

"İnsan, sizi dinlerken, o çağı yaşadığınız hissine kapılıyor," dedi Randolph.

"Mümkün," diye yanıtladı Grandsailles. "Napolyon benim düşüncelerimden pek çok kez ilham aldı."

Ayrılma vakti geldiğinde, Grandsailles, Randolph'a:

"Umarım artık bizi terk etmezsiniz; ve burada olduğunuz sürece, eğer sürekli bu üç kişiyi görmek sizi sıkmazsa, her akşam birlikte yemek yemek bizi mutlu edecektir."

İkinci gün, Randolph neredeyse evin sakinlerinden biri gibi görülmeye başlamıştı. Grandsailles, kurgusal zekâsının yeteneklerini daha iyi takdir edebilecek erkek bir sota daima ihtiyaç duymuştu ve Randolph'u -sessiz, duyarlı ve kibar- ideal bir muhattap olarak görüyordu. Ayrıca, üçünün birlikte sürdüğü bu inziva yaşamının, zamanla gerçek kimliği hakkında şüpheler yaratacağı endişesini taşıyordu. Bu yakışıklı yüzbaşı, gruplarına doğallığın büyüsünü katıyor ve diğer yandan, var-

lığı, Betka'ya flört etmek için mükemmel bir fırsat yaratıyordu. Betka son zamanlarda oğluna aşırı bağlanmıştı. Onunla herkesten ayrı bir yaşam sürüyor, hatta kıskançlığından onu Veronica'dan giderek daha fazla uzaklaştırıyordu. Kont, aniden ortak yaşamlarına sızan Randolph'un tüm ilişkileri normalleştireceğini umuyor, bu yüzden de onu mutlu etmek ve kendini rahat hissetmesini sağlamak için elinden geleni yapıyordu. Hiçbir şey Randolph'a bundan daha fazla zevk veremezdi. Veronica'ya delice âşıktı ve onun kendisine gösterdiği kayıtsızlık, hemen her gün görüşmeleriyle birlikte duygularını her dakika baskılama zorunluluğu işkencesinin, hayatının düşünün kaynaşan sularını, arzunun fosforuyla pul pul yaparak, koyu kötümserlik dalgalarını esrimenin kıyılarına vurduran artan yoksunluk duygusunu daha da şiddetlendiriyordu.

Veronica onunla pek az konuşuyordu ama bakışları kesiştiğinde, Betka'ya karşı sevecenlik göstermesi gerektiğini ona hatırlatmak istercesine, rahatsız olmuş gibi bir havaya bürünüyordu. Veronica'nın Grandsailles'a sadakati, onun dışında birinin kendisine ilgi göstermesinden sıkıntı duyacak boyuttaydı. Betka'nın hayranlığı bile, onun da doğasının özünde olan bu teklik kaygısına halel getiriyor gibi görünüyordu.

"Tutumumdan memnun kaldınız mı?" diye dördüncü gün Betka'ya sordu Randolph. "Sözümü tuttuğumu görüyorsunuz!"

"Öyle mi!" diye sert bir tonla cevapladı Betka. "Sürekli yiyecekmişsiniz gibi bakıyorsunuz ona. Ama sizi vazgeçirmek bana düşmez. Veronica'nın, karşısındaki adamın dayanılmaz olmadığını hemen ona öğretecek şekilde bir bakışı var. Şimdi soracağım soruya dürüstçe cevap verin: Veronica mutlu mu?"

"Söylemesi zor," dedi Randolph, "ama bir şey kesin. Nodier'yi taparcasına seviyor ve adamın her yönüyle baştan çıkarıcı olduğunu teslim etmek zorundayım – eşsiz bir zekâ...

Sırrın kendisi. Aralarına girmeye çalışmayacağıma söz veriyorum. Zaten, ne kadar yırtınsam da, böyle bir şansım olmayacak..." Derin bir yılgınlığın sezildiği bir tonla konuşuyordu. "Bir tek Veronica'nın bana o sert sitem dolu ifadeyle bakmasını önleyebilseydim... Bana birazcık dostluk, birazcık sıcaklık göstermesini sağlayabilseydim!"

"Size layık olduğunuzu veriyor. Onu arzulamaktan vazgeçin, bana biraz daha fazla ilgi göstermeyi deneyin. Diğer yandan, o kadar kolay değilim. Artık poliseksüel değilim – sanırım kullandığınız tabir buydu. Hayatımda sadece iki insan var, Veronica ve oğlum – ve birazcık da siz."

"Biraz daha mı fazla yoksa daha mı az?"

"Sadece biraz daha fazla – ama artık bana mantıksız herhangi bir şey yaptıramazsınız."

"İkimizle ilgili hiç de mantıkdışı olmayan projelerim var," diye bilmece gibi konuştu Randolph.

Nodier'lerin -Kont Grandsailles'ın- evinde zaman tekdüze ve sakin bir şekilde akıp gidiyordu. Randolph artık sürekli oradaydı ve vahada onlara eşlik ediyordu. Akşamları, Veronica onunla ara sıra satranç oynuyor ve neredeyse her partiyi kazanıyordu. Hemen sonra, Betka ve Randolph ile bazen son viskilerini, *night-cap*'lerini içtikleri sabahın üçüne kadar sohbet etmeyi seven Grandsailles'ı beklemeden yatmaya gidiyordu.

Ama iki gündür Kont Grandsailles yemek odasında görünmemiş, vahanın kulesindeki çalışmalara bakmaya gitmemişti. Yeni kitaplarına gömülmüştü ve kendisinin de belirttiği gibi, bu gibi durumlarda, kemiğinin başında oturan ve onu rahatsız etmeye gelen birini hiç düşünmeden ısırabilecek bir köpek kadar hırçınlaşıyordu. Bu kez, inzivaya çekilmesinin, tasavvuri tutkusuna teslim olmak dışında başka nedenle-

ri olduğunu da belirtmek gerek. Nefes almasını güçleştiren şiddetli çarpıntıyı ve bir kalp hastalığı başlangıcının diğer kuşku götürmez semptomlarını yeniden, bu sefer öncekine nazaran daha açık bir şekilde hissetmişti. Ne olursa olsun bir doktora görünmeyecekti çünkü kendi kendine bakmasına yetecek tıbbi bilgiye sahip olduğunu düşünüyordu. Ayrıca onu esas kaygılandıran fiziki durumu değildi. Çünkü bu son günlerde ani ve berbat migren ağrılarına maruz kalıyor, ensesinin bir tirbüşonla delindiği hissini yaşıyordu. Bu acılara, ilaçların asla yardım edemeyeceği, tuhaf, anlaşılmaz ama açık psikolojik olgular eşlik ediyordu.

Son tahlilde, hastalığının nedenlerini çok iyi biliyordu. Hepsi aynı kaynaktan doğuyordu: Sonunda, aklını kaybetmesine yol açacak, Solange de Cléda'ya duyduğu doymamış aşk.

Solange'ın mektubu nihayet geldi. Asla cevap gelmeyeceğine dair ümitsizliğe kapılmaya başlamıştı. Ama bu mektup, onu sakinleştirmek bir yana, takıntısını ve patolojik içine kapanma ihtiyacını daha da artırmıştı. Veronica, Betka ve Randolph'la gevezelik etmeye artık gücünün yetmeyeceğini hissediyordu.

"Randolph onların yanında ve ben kendimi gerçekten iyi hissetmiyorum," diye düşünüyordu.

Ve o aşağı inmeden, günler günleri kovalıyordu. Tüm gün boyunca Solange'a yazacağı cevabın sözcüklerini düşündü durdu ve sonraki sabah saat beş buçuk civarında, daha fazla uyuyamayarak, kalktı ve yazmaya koyuldu:

Benim güzel, tatlı, canım Solange'ım

Hayatımın geri kalanını, aşkımın, sizden dilenmeye cüret ettiğim saygı sadakasını bana vermeye ve ayrıca beni aşkınızla onurlandırmaya devam etmeye hazır olduğunuzu belirtti-

ğinizden ötürü, şu anda adilane bir şekilde sonsuzlaşması gereken minnettarlığımdan daha da büyük olduğunu, her seferinde farklı bir duygu nüansıyla size tekrarlamak dışında neye adayabilirim. Çünkü mektubuma hiçbir zaman cevap alamasaydım, minnettarlığım azalabilirdi ama sürekli büyüyen aşkım asla. Ama, bu minnettarlık hangi yüksekliğe çıkarsa çıksın, size duyduğum aşkın zirvelerine asla ulaşamıyor. Öyle ki bu aşka, merhamet de dahil diğer hiçbir duygu asla erişemeyecek! Basit aşk mektuplarımla kalbinize ulaşmaya çalıştığım için kendimi aptal ve beceriksiz gibi görüyorum. Ama, aradaki mesafeye rağmen, düşlerimin sizinle ilgili olduğunu bildiğinize ve bunun sizin düşlerinizi ele geçirdiğine her gün biraz daha fazla emin oluyorum. Ruhunuza yaklaşmak için tüm düşünme yöntemlerimi bağlı kıldığım incubus *ve* sucubbus *biliminin büyüsü, eski Mısır'ın rüya biliminden, sonunda kalbi "oksijensiz dokularla" saran ve onu felç eden, düşlerdeki et ve kan arzularının alenen cisimleşmesi biliminden başka bir şey değildir. Dönemsel olarak, irademin dışında, en gizli organik varlığımın tüm yöndeş güçlerinin, sanki kıpırdamadığım halde anormal bir atmosfer basıncına maruz kalıyormuşum gibi kulak kanamalarıyla birlikte korkunç migren ağrıları yaratarak, beynimde toplandığını hissediyorum. Bu semptomlar çoğaldıkça, görüntüleri şaşırtıcı bir görsel keskinlikle algılamaya başlıyorum. Göz çukurlarımın çevresindeki bölgeler, kaynar suya daldırılıyomuşçasına bir acı vermeye başlıyor bana. Nihayet, sizi, sanki karşımda duruyormuşsunuz gibi açık bir şekilde görüyorum.*

Şimşek gibi bir çakıp bir sönen ışıkta, sizi her zaman dışarıda, canlı bir kış güneşinin altında görüyorum. Bu görüntüler, eğer ortaya çıktıkları anda kapalı gözkapaklarımı mendilimle bastırırsam daha da netleşiyor. Üzerinizde canlı kırmızı bir elbise, Martin kardeşlerle birlikte, yeni ekilmiş bir koruluğun ya-

kınındaki vadiden indiğinizi görüyorum. Arka caddeye açılan, çamaşırhanenin yanındaki küçük tahta parmaklığı açmak için eğildiğinizi görüyorum. Titan kıpırdamadan size bakıyor ve kolyesindeki bakır çivilerden biri, bir an için fener gibi parlıyor. Bu görüntülerin her birine, size saygıyla hitap eden değerli seslerin -koruyucu meleğiniz olduğunu düşündüğüm Pierre Girardin'in sesinin- tınısı eşlik ediyor. Taş yürekliliğime rağmen, bir bakır çivinin parıltısıyla gözlerimden yaşlar boşanıyor – çünkü o parıltı size bakan bir köpeğin kolyesinden yayılıyor. Gözyaşları, görüntünüz gözlerimi tutuşturduğu ölçüde daha yakıcı oluyor. Ve bu sanrılı dönemin sonunda her zaman, siz hep aynı -en sarsıcı- son görüntüyle beliriyorsunuz. Yüzünüz tuhaf bir esrime ifadesiyle kasılmış oluyor. Bu, sadece zevkin yol açtığı bir esrime değil çünkü bir kaygı ve ölümcül bir korku ifadesi onunla birleşiyor. Bu ifadenin, benim zavallı ruhumun duyduğu sizi yitirme kaygısının sübjektif görüntüsünden, kadınların en asili olarak bana incelikle sunabileceğiniz zevkten beni hoyratça mahrum bıraktığınız için büyük bir günah işlediğiniz -sefil- korkusundan başka bir şey olmadığına eminim. Canım Ülkem Solange, yasemin dudaklım, benim iyi yürekli, hassas ağacım, damarlarımın soyağacında, diri ve sivri yeni yapraklarınızın her birinin açtığını hissettiğimi sanıyorum. Keşke en azından bir oğlumuz olabilseydi! Düşüncelerim, başınızın etrafına bir taç gibi konan ellerimdir, belleğim dudağınıza değen dudağımdır, arzum organlarınızın dokusu, sevgim, kollarım! Her yanınızı öpüyorum. Cevabınızı beklemek beni hayatta tutacak.

Sizin Hervé de Grandsailles'ınız.

Sonraki günlerde, Grandsailles herkesten uzakta yaşamaya devam etti ve Veronica ile arkadaşları endişelenmeye başladı-

lar. Bununla birlikte, Veronica her sabah kocasından el yazısıyla bir şeyler yazılmış, aşklarıyla ilgili duyulmadık ve büyüleyici bir düşünceyi içeren bir not alıyor, bu da onun günün geri kalanını bir şekilde geçirmesine ve tevekkülle ertesi günü beklemesine olanak veriyordu. Her akşam Randolph ve Veronica arasındaki satranç partisi, sanki iki hayalet arasında oynanıyordu. Ve Millet'nin *Angélus*'undaki gibi onları böylesine sakin, böylesine yakın, karşı karşıya, başları hafifçe satranç tahtasına eğik -tablodakinden farklı olarak, ayakta değil oturuyorlardı- görünce, Betka az daha, bu basit sahnenin gerçekliğin otantik bir parçası olabileceğine inanacaktı. Çünkü uçakları havaya uçurmaya, kül yağmuru altında uçmaya, alevler içindeki bulutların arasından geçmeye alışık, uzun boylu ve hüzünlü Randolph, şu anda, bastırılmış bir tutkuyla, kursağında kalmış bir arzuyla, farkında olmadan -kendisi de bunun farkında olmamasına rağmen- sevdiği adama sadık kalmak kaygısıyla onu ısrarla geri iten kadının karşısında titriyordu!

Veronica, Grandsailles'ı sadece Quai des Orfèvres'in mahzeninin derinliklerindeki yüzü saklı adamın anısına sadık kalma kaygısıyla sevmiş, tüm yaşamını ona adamıştı. Çok uzun bir süre boyunca, büyük ruhsal acılar içinde beklediği o adam şu anda orada, karşısında oturuyordu ve görünür olduğu için, onu göremiyordu! Karşı karşıya bakan, yalnız, ilerleyemeyen ya da gerileyemeyen, birbirine değecek gibi görünen iki yıldız kadar birbirinden uzak iki piyon gibiydiler. Ama orada bir başka oyun oynanıyordu ve veziri atın arkasına getiren Veronica bağırdı: "Şah mat!" Ardından yatmaya çıktı. Kont Grandsailles'ın kapısından geçerken, durup, yaklaştı. Kapının üzerinden sızan bir ışık çizgisi, kontun uyumadığını gösteriyordu. Kapıyı çalmaya cesaret edemedi.

"Tuhaf," diye düşündü aniden. "... Randolph'un yüzünün tamamı ince, zar zor görülebilen yara izleriyle kaplı...

Aslında ona çekicilik katıyor ama neden bir anda bu bana garip geldi?" Odasına girdi ve bunu bir daha düşünmedi.

Haftalar boyunca Randolph hemen her gün birçok saati Veronica'yla birlikte geçirmişti. İzni yakında sona eriyordu ve ikisi de birbirine duygularını hiç belli etmeden Avrupa'ya dönecekti. Sadece şu acımasız ve sürekli bakış savaşı vardı. Ve tünelin ucunda veda vaktinin belirmeye başladığı şu günlerde, Randolph'a, Veronica'nın yüzündeki ifadede bir değişiklik var gibi geliyordu – onaylayıcı değilse de hoşnut bir bakış. Bu, alışmaya başladığı için miydi yoksa gidişinin yaklaşmasından ötürü gösterdiği bir hoşgörü müydü? Büyük olasılıkla ikisi de ve ilk varsayım, ikincisi kadar canını sıkıyordu. Bununla birlikte Veronica'nın acımasız gözlerinde hiçbir gönül alıcı yumuşaklık olmaması, onu öyle altüst etmişti ki uyuyamıyordu. Ondan en azından, kanatları için bir kalkan olarak kalbinde savaş göklerine götürebileceği aşk dolu bir bakış almayı denemeden, belki de sonsuza kadar onu terk etmeye nasıl razı olabilecekti? İzni, Balzac'ın tasvir ettiği tılsımlı deri gibi kısalıyordu ve batıl bir itikatla, hakkettiğinin ötesinde en ufak bir zevk parçası koparmaya çalışırsa, Veronica'ya karşı sessizliğini korumaya devam etmezse, tek yaşama nedeni haline gelen onu görmenin mutluluğunun, vaktinden evvel sona ereceğine inanıyordu.

Bir akşam, Veronica ve Randolph vahanın yakınındaki kumlara oturmuş, yakında bitecek olan kuleye bakıyorlardı. Yalnızdılar. Betka, az ötede, terkisinde oğlu, atla geziniyordu. Öğleden sonrayı çamaşırları yerleştirmekle geçiren rahibe, erzak kamyonuyla yarım saat erken gitmişti. İş günlerini tamamlayan işçiler de evlerine dönmüştü.

Veronica'nın dışarıda, engin çöle karşı, uçsuz bucaksız bir göğün altında oturduğu şu anda, (Paris'te yapıldığı gibi) bakışlarını, çölün kuraklığıyla ya da mavi gökyüzünün saydam-

lığıyla kıyaslamak olanaksızdı çünkü gözleri, birleşmiş bu iki doğal öğeden çok daha boş, çok daha sınırsızdı. Veronica "yarım kalmış annelik arzusunun" aydınlık gözlerine sahipti. Başını, meltemin savurduğu saçlarının ağırlığını hissedecek şekilde hafif geriye vermişti ve bedeni tümüyle rüzgâra açıktı, tıpkı bu şekilde çoğalan kimi bitkiler gibi... Böyle otururken, vücudunun kıvrımlarının gösterdiği büyük meydan okumanın farkında değildi. Randolph, başını, kadının saçlarına doğru eğmişti ve onların arasından, bakışlarını Veronica'nın, hem Havva'nın elmasını hem de Yorick'in kafatasını gördüğü çıplak dizlerinden birine kaydırmıştı. Kendini daha fazla tutamayarak, konuşmaya başladı. Ama bakışları hâlâ aynı noktadaydı.

"Bu sadece, savaşın, sizi sessizlik içinde hayran hayran izlemekten kendimi alamadığımda beni cezalandırmamak lütfunda bulunduğunuzu bana anımsattığını bildiğiniz için. Şimdi şimdi bana bir parça arkadaşça bakmaya başladınız. Merhamet uyandırmakta pek usta değilim. Burada kaldığım süre boyunca beni mutsuz ettiniz!"

"Yanılıyorsunuz John," dedi Veronica sakince, oturma şeklini değiştirmeden.

Uzun bir sessizliğin ardından, kolunu Randolph'un boynuna doladı.

"Gördüğüm andan itibaren sizden hoşlandım..." diye tekrar söze girdi. "... Hem de hiç tahmin edemeyeceğim kadar çok. Bunu, bu birkaç gün içinde fark ettim. Benim yerimde olan herhangi biri bu kadar açık bir şekilde konuşmazdı. Bunu söyleyerek size gösterdiğim güvene layık olmalısınız ama beni iyi dinleyin..."

Randolph felç olmuş gibi kaldı. Dilinin ucuna gelen lafları yutarak, başını biraz daha eğdi. Bununla birlikte bakışlarının yönünü değiştirmemişti ve güneş batmaya başladığın-

dan, Randolph'un kulağının gölgesi, Veronica'nın çıplak dizine düştü.

"Evet, beni iyi dinleyin John... Size karşı çok belirgin bir duygu beslememe rağmen, Jules benim için her şeydir ve ölene kadar ona sadık kalmaya kesin kararlıyım."

"Korkunç bir çelişki içindesiniz," dedi Randolph.

"Hayır, sadece doğamı ve kaderimi sürdürüyorum. Beni Jules'e bağlayan şey, ifade edilebilecek tüm duyguların ötesinde. Sadakatim sadece ona değil, onun da ötesinde bir şeye. Onun üzerinden ve onun ötesinde, uzaklardaki bir görüntüye hayranlık duyuyorum ve bu görüntü, aşkımı mutlağın egemenliğine kadar yükseltti."

"Nedir bu görüntü?" diye sordu Randolph.

"Anlayamazsınız ve insan sadece kendine ait olan bir şeyden asla bahsetmemeli..."

"Kelimelerle kendinizi de kandırıyorsunuz!" diye haykırdı Randolph.

Ardından kısık sesle:

"Önce Nodier'yle mutlu olduğunuzu sandım. Şimdi öyle olmadığınızı biliyorum!"

Yanaklarını Veronica'nın saçlarına bastırarak, bu son kelimeleri ateşli bir şekilde telaffuz etmişti.

"Ben en mutlu kadınım!" diye karşılık verdi Veronica. "Bu yüzden de benim için dünyada en değerli olan varlığın fırtınalı yaşamını paylaşmalıyım! Kolunuzla beni bu şekilde sıkıştırmayın... Size karşı içten olduysam, bundan yararlanmayı ve yanılsamamızı berbat etmeyi denemeniz için değildi!"

Randolph, Veronica'yı tutkulu bir kucaklaşmanın başlangıcı olan şeyden azat etti; kulağının gölgesi şu anda Veronica'nın dizinin tam ortasına vuruyordu.

"En azından gölgemle sizi okşamama izin verir misiniz?"

Bu kelimelerin ardından, kulağının gölgesinin Veronica'nın bacağı boyunca inmesi için başını eğdi; sonra tekrardan yukarı doğru yavaş yavaş, dizine kadar sürükledi. Orada bir an durdu; sonra yavaşça, daha da yavaşça onu yukarı doğru kaydırıp, sınırlarını aşarak, eteğinin kenar işlemesine kadar, uyluklarının bembeyaz etinde gezdirdi.

"Hayatınız bir çöl!" diye bağırdı öfkeyle. "Nodier size asla istediğiniz çocuğu veremeyecek. Her şeyi biliyorum –siz, şu susuzluktan ölerek, bir adım ötede hayatlarını kurtaracak serin bir kaynağın akıyor olabileceğini düşünmeden, ağzını kumla dolduran sanrılı insanlar gibisiniz."

"Siz de bu kaynaksınız, öyle mi?" diye alaycı bir şekilde sordu Veronica, onun yüzüne bakabilmek için başını geriye vererek.

"Ağzınızı yaklaştırın," dedi Randolph. Onu kollarıyla sarıp, dudaklarına vahşi bir öpücük kondurdu.

Veronica karşılık vermeden öpücüğü kabul etti, ardından kalktı:

"İşte küçük ihtiyacınız giderildi. Şimdi beni rahat bırakın!"

"Çaresizce sizden bir parça nezaket bekliyorum," dedi Randolph kalkarken. "... Ve artık beni sadece hor göreceksiniz. Duygularıma teslim olarak her şeyi mahvettiğimi biliyorum. Bu akşam gideceğim."

"Boşuna bu zahmete girişmeyin," dedi Veronica son derece soğuk ve ilgisiz bir tonla. "... Çünkü Jules ve ben yarın sabah kuleye taşınıyoruz. Bir süre daha Betka'yla kalmak zorundasınız, görüntüyü kurtarmak için... Bundan sonra size budalaca göstermiş olduğum dostça ya da sevgi dolu ya da bunun da ötesinde bir bakış beklemeyin benden asla. Hakketmiyorsunuz."

Veronica beyaz atına binip, dörtnala gitti.

Grandsailles on beş gündür ilk defa odasından çıkmıştı. Veronica'yı kollarına alıp, ona uzun uzun sarıldı.

"Bugün, odamda oturmak istiyorum!" dedi Veronica.

"Size eşlik edeceğim. Size anlatacağım öyle çok şey var ki... Sanki uzun bir yolculuktan dönmüş gibiyim."

"Benim için bu dönem asırlar sürdü..." diye iç çekti Veronica... "Gerçek bir çöldü!"

"Ve yarın vahaya gidiyoruz," dedi kont, karısının yanaklarından süzülen kocaman bir yaşı dudaklarıyla yakalayarak.

Ertesi sabah, Betka, yola çıkmalarından evvel, Veronica'yı görmeye odasına gitti.

"John bana her şeyi anlattı – dün akşam aranızda geçenleri. Çok mutsuz ve senden özür dilemek için ona bir şans vermeni istiyor."

"Onu bir daha görmek istemiyorum," dedi Veronica. "Onu affediyorum. Zaten bir çocuk gibi öpüyor! Bunu bir günah olarak bile göremeyiz."

Betka, Randolph'un baştan çıkarma gücüne yapılan bu hakaretten ötürü bir parça onurunun kırıldığını hissetti.

"Beni şaşırtıyorsun, seni duyan da bir kasa yeşil üzümden bahsediyoruz sanır!"

Veronica meydan okumayı fark etmemiş gibi yaptı; her zamanki gibi onu öpüp, çıktı.

Vahanın kulesinde, kavuşulan cennet umdukları kadar değildi. Evlendiklerinden beri ilk kez Veronica kocasına mesafeli ve ilgisizdi. Dalgındı. Sorunun dışında cevaplar veriyor, ne zaman kuşlara yem vermeye gitse darı taneleriyle dolu çantayı yere döküyordu.

***

"Burada mutlu değil misiniz?" diye sordu Kont, üçüncü gün akşam yemeğinin bitiminde.

"Aksine çok mutluyum!" diye yanıtladı Veronica.

"Açık olun, sanki birini özlüyormuş gibi bir haliniz var."

Bu sözler üzerine, asla kızarmayan Veronica, öyle kıpkırmızı oldu ki, genellikle solgun olan yüzüne hücum eden kan, gözlerini utanç gözyaşlarıyla doldurdu. Alnı ve dudaklarının çevresi ecel teriyle pul pul olmuştu. Ne hissettiğinin bu şekilde anlaşıldığını duyumsadığından, göğsü hınçla kabarıyordu ve soğukkanlılığını tümüyle yitirdi.

"Böyle bir şeyi bir an bile aklınızdan geçirmeyin!" diye haykırdı, böylece Grandsailles'ın kafasında var olduğunu saydığı şüpheleri ortadan kaldırmayı deniyordu. "John'la benim aramda hiçbir şey yok!"

"Size böyle bir şey sormak aklımın ucundan bile geçmezdi," dedi Grandsailles, yaklaşıp, onu kucaklamaya yeltenerek.

Ama aniden öfkelenen Veronica, kontun kollarından sıyrılıp, ortak odalarının bulunduğu kulenin kapısına uzanan birkaç basamağı tırmandı ve ortadan kaybolmadan evvel, Grandsailles'a doğru döndü:

"Ama gerçekten özlemini duyduğum biri var." Sesinde nefret vardı. "Oğlumuz!"

Bunu söyledikten sonra, içeri girip kapıyı sertçe kapadı.

O anda elinde kuş kafesiyle rahibe göründü ve Grandsailles ona döndü:

"Duydunuz mu benim iyi kalpli rahibem? Oğlum olmadığı için siz de bana kızıyorsunuz, değil mi? Ama sizin bu oğlanın Solange de Cléda'dan olmasını tercih edeceğinizi biliyorum!"

"Bir oğlan söz konusu oldu mu, kimden olacağı pek de umurumda değil... Şeytandan bile olabilir!"

Bunun üzerine, rahibe, üzerindeki tüyleri temizlemek için darı taneleriyle dolu yemliğe üfledi; ama öyle güçlü üflemişti ki, taneler yüzüne sıçrayıp, hep yaşlarla dolu olan sağ gözüne kadar uçtu. Kafesi masaya bırakıp, önlüğünün ucuyla, gözündeki tanecikleri çıkarmaya çalıştı.

"Şeytan..." Grandsailles hülyalı bir edayla tekrarladı. "... Belki de bana bir erkek çocuğu sadece o verebilir... Siyah atımı eyerlesinler, uyuyamayacağıma eminim!"

Kont gidince, rahibe kuş kafesini eline aldı.

"Tanrı'nın yasalarına ve buyruklarına boyun eğseydi, beyaz olana binmeliydi."

Ertesi akşam, Veronica ile Grandsailles arasında, bir gün öncekinden daha kötü bir sahne yaşandı. Kont çok daha sert davranmak zorunda kaldı çünkü birlikte kuledeki odalarından çıkarken, Veronica ona şöyle dedi:

"Bundan böyle, bana nice ümitler veren ve bugün hayal kırıklığından başka bir şey görmediğim bu odada artık sizi istemiyorum. Burada yalnızlığıma sığınacağım. Benden yüzlerce kez af dilediniz. Pekâlâ, sizi bağışlıyorum ama bir şartla: Anahtarı bana verin! Bundan böyle acımın kabuğu olacak ve hiçbir bahaneyle asla içeri giremeyeceğiniz bu odanın anahtarını istiyorum. Yalnızlığa ihtiyaç duyduğumda ya da o bana ihtiyaç duyduğunda, ona saygı göstereceksiniz. Kalbinizin derinliklerinde sakladığınız bir sırrınız var – ve ben buna izin verdim. Ama benim iznim olmadan odamızın kapısını da kapadınız! Kabul! Size, benim de kendime ait bir sırrım olmadığını asla söylemedim. Sizin gibi şüpheci olacağım!"

"İstediğiniz buysa, odanıza girmeyeceğim! Söz veriyorum," dedi Grandsailles ve gidip şöminenin yakınına oturdu.

Kısa bir süre sonra, Veronica kontun yanına oturup, elini onun elinin üzerine koydu.

"Teşekkürler canım," dedi Grandsailles, Veronica'nın elini tutup, hafifçe sıkarak.

Rahibe, elinde yeni bir körük ve dev bir kibrit kutusuyla içeri girdi. Diz çöküp, ateş yakmaya girişti. Köylü usulü iki odunun etrafına yerleştirdiği çalı çırpı anında neşeyle çıtırdamaya başladı; ama hemen sonra şöminenin püskürttüğü yoğun bir duman bulutu odaya yayıldı.

"Baca soğuk olduğundan böyle oldu," dedi rahibe; kırmızı gözlerinden oluk oluk yaşlar boşalıyordu. Odun yongaları ekledi, körükle ateşi canlandırdı ve alevler, iki odunu sararak epey yükseldi. Ama aniden yeni bir duman bulutu, dışardan gelen bir esintiyle geri itilmişçesine odayı sardı. Grandsailles öksürerek ayağa kalktı ve gidip pencereyi açtı.

"Şömine kesinlikle tıkanmış, yarın bakması için bir usta getirtmeliyiz."

"Öyleyse bırakın," dedi Veronica rahibeye. "Yanmayacak. Yarını bekleyeceğiz."

Ertesi gün, usta şömineyi kontrole geldi ama anormal bir şey görünmediğini, hiçbir tıkanıklık olmadığını söyledi. Yine de işçilerinden birini, ucuna, bacanın dumanı geri bastırmasını engellemek için küçük yuvarlak bir davlumbaz takmak üzere boruya tırmandırdı. "Rüzgârdan ötürü böyle olmuş," dedi adam rahibeye. "... Ama taktığımız küçük şapkayla, artık duman sıkıntısı yaşamayacaksınız." İşçi, bunları söyleyip gitti.

Ama akşamleyin, rahibe ateşin başında diz çöktüğünde, büyük duman bulutları bir bir odaya yayıldı.

"E bugün azıcık bile rüzgâr yok..." dedi şaşkınlıktan ağzı açık kalan rahibe. Ve dizlerinin üzerinde doğrularak, elleri belinde, haykırdı: "Sanki biri büyü yapıyor!"

Büyü ya da değil, ne kadar inanılmaz görünürse görünsün, ustanın -iyice düşünüp taşındıktan sonra- yaptığı tamirata

rağmen, bir haftanın sonunda Veronica'nın odasına bitişik kütüphanenin şöminesi ilk günkünden daha iyi çalışmıyordu.

Akşam saat on bir buçuk civarı olmalıydı; Kont Grandsailles ve Veronica ocağın sönmüş ateşi önünde oturmuş, bir satranç partisini tamamlamak üzereydiler. Veronica, uzun parmaklarının maviye çalan pembe pensiyle siyah atı tutup, düşüncelere dalmış bir halde, yavaşça satranç tahtasından kaldırdığında, aniden durdu ve başını, ansızın açılan iç avlunun kapısına çevirdi. Eşikte dilenci gibi giyinmiş, gri bıyığı dudaklarına düşen, gözleri duman rengi, derisi bir yerlininki gibi kırış kırış, şapkasını saygılı bir şekilde göğsünde tutan yaşlı bir kovboy duruyordu. Diğer eliyle, ucunda tertemiz beyaz bir beze sarılı küçük bir bohçanın sallandığı kalın bir bastona tutunuyordu.

Grandsailles ile Veronica sorgulayıcı bir havayla ona bakıyorlardı ve nihayet adam, sevgi dolu, mesafeli bir sesle konuştu:

"Ben baca temizleyicisiyim. Çok uzaklardan geliyorum ve tüm yolu yürüyerek geldim."

"Siz nesiniz?" diye sordu Grandsailles iyi duyduğuna emin olmak için.

"Baca temizleyicisi."

"Baca temizleyicisi," diye tekrarladı Veronica da, sanki bu ona daha doğal görünmüştü.

"Bu taraftan geldim çünkü hizmetçiler içeri girmeme izin vermeyecekti. Kasabada konuşulurken duydum, şömineniz de bir sorun varmış."

Sönmüş ateşe doğru kurnazca bir bakış attı. Sanki gözlerinin puslu duman renginin derinliğinde, iki gözbebeğinin de tam ortasında ateş kıvılcımları parlıyordu.

"Ben baca temizleyicisiyim. Kimsenin hakkından gelemediği bacaları ben dumandan kurtarırım. Bu bölgenin rüzgârları-

nı bilirim. Yaşlı babam da bu vahada öldü. Buraya yakın, kerpiç bir kulübesi vardı, on üç yaşına kadar ben orada yaşadım. Bana her şeyi öğretti. Çölde ateş yakardı ve bana dumanın nasıl yükseldiğini, hangi yağışların ve kara rüzgârlarının -kötü havaların kasırgaları, sıcak alacakaranlıkların boraları, gece yarısı çiyleri- onu indirdiğini ve onu doğrudan göğe götüren doğru akımlara nasıl tutunduğunu izlemeyi öğretti."

Veronica ve Grandsailles aninden tüm ümitlerinin adeta gökten düşen bu baca temizleyicisine bağlı olduğu gibi bir hisse kapıldılar ve ona bir kadeh *jerez** getirmesi için rahibeye seslendiler.

"İstediğiniz an şöminemizde çalışmaya başlayabilirsiniz. Duvarcılar tüm bildiklerini uyguladılar ama sonuç vermedi. Ben bu dumanın, iklim şartlarındaki görülmemiş ve açıklanamayan bir anomaliden kaynaklandığına içtenlikle inanıyorum. Geç vakitlere kadar yüksek ısısını muhafaza eden kayalarıyla çölün yansımasının kuşattığı küçücük vahanın ortaya çıkaracağı nem yoğunluğunu ben de daha önceden düşünmüştüm."

Baca temizleyicisi teveccühle başını salladı ve gülümsedi. Sanki Grandsailles fanilerin çoğu kadar hakikatten uzaklaşmıştı.

"Çalışmaya yarın başlayacağım, ama bir şartla. İşi tamamen çözmeden evvel, Mösyö bana hiçbir şey, tek bir kuruş bile vermeyecek. Çimento, tuğlalar, hırdavat, aletler – bütün bunlar bana ait. Benimle alay eden kasabalılara bir ders vermek istiyorum! Ufacık bir duman sızıntısı bile olmadığında, takdir ettiğiniz miktarı bana vereceksiniz ve ben kabul edeceğim."

Baca temizleyicisinin çalışmasına başlamasının üzerinden iki hafta geçmişti ve zavallıcık, kütüphanenin şöminesinin asi

* İspanya'da üretilen likör şarap. (ç.n.)

dumanıyla savaşıyor ama sonuç alamıyordu. Olmuyor, olmuyor, olmuyordu!

"Bu gariban adama üzülüyorum," demişti rahibe konta. "Onu izledim: Günden güne zayıflıyor. Artık ne yemek yiyor, ne uyuyor ve daha da kötüsü azıcık parasının tamamını, havalandırma borularına, uzatma borularına, kablolara yatırıyor... Ve inanın ki, bacayı şu lanet dumandan asla kurtaramayacak!"

"Bırakalım iki gün daha çalışsın, şimdiden öyle çok zarar verdi ki biraz azı biraz çoğu pek fark etmeyecek. Ayrıca çalışmasının karşılığını ödeyeceğiz; hafif deli olduğundan kuşkulanmalıydık."

"Bununla birlikte diğerlerinin de bu dumanı halledemediğini kabul etmemiz gerek."

Baca temizleyicisi, bir coşkunluk, haniyse hezeyanlı bir ümitlilik halinden, bitkinlik nöbetlerine geçiyor, onu gece boyunca uyutmayan yeni bir fikir onu bir kez daha bir esrime krizinin eşiğine getiriyordu. Sabahları erkenden, bazen güneş bile doğmadan çalışmaya koyuluyor, kasabanın demircisine yaptırdığı tuhaf eşyalar arasında, dumanı kademe kademe çatıya ulaştırıp, oradan tamamen dışarı çıkmasını sağlamak istercesine bacanın içine küçük ek bacalar inşa ediyordu. Şu lanet olası duman tahliyesi! Acaba şimdi ne olacaktı? Bu kez bir sorun çıkması söz konusu değildi! Ateş yakmak için diz çöküyor, elleri sara krizi geçiriyormuşçasına titriyordu. Kâğıdı buruşturuyor, kibriti çakıyor, parmaklarını yakıyordu. Kuvvetli bir sifon tarafından çekilmişçesine, ateşten bir alev dalgası yükseliyordu. Kalbi çarpıyor, yaşlı göğsüne şiddetle vuruyordu. Gergin bir bekleyiş içinde, nefesini tutuyordu. Evet! bu kez olacaktı!... Ama hayır! Andien, yüz kızartıcı, kalın bir duman öbeği her zamanki gibi gelip yüzüne vuruyor ve büyük bir acının gözyaşları, dumanın yaktığı gözlerine kendi yakıcılığını da ekliyordu.

Bir akşam, Veronica ve Grandsailles, kendileri gibi baca temizleyicisini çalışırken görmek isteyen rahibeyle birlikte parmak ucunda yürüyerek kütüphaneye girdiler. Bulanan duru bir su gibi sürekli orada duran, hafif, incecik, gri bir duman odayı sarmıştı. Ama şöminede duman daha da yoğundu. Öyle ki dizlerinden itibaren bedeninin geri kalanı şöminenin içinde kaybolan baca temizleyicisinin bacaklarının silueti zar zor seçilebiliyordu. Huysuz bir at gibi, sağ ayağını öfke ve huzursuzlukla yere vuruyordu. Ocak, yarı sönük bir kömür ve yanan kâğıt parçaları yığını altında kaybolmuştu. Aniden, baca temizleyicisi bedenini şömineden çekti ve orada, cesareti kırılmış bir şekilde, dimdik, kollarını sallayarak durdu. Yüzü, bir Yunan trajedisinin maskesini andırıyordu. Kont, Veronica ve rahibe, ona görünmemek için, koridorun ucuna çekildiler.

"Onunla konuşacağım," dedi kont odaya girip, kapıyı kaparken.

Akşam yemeğinde Grandsailles, Veronica'ya durumu anlattı:

"Baca temizleyicisi bir çocuk gibi ağlamaya başladı ve dizleri üzerine çökerek, son bir deneme için kendisine bir şans daha vermemi rica etti."

"Eh, bırakın zavallı adam bir kez daha denesin," dedi Veronica.

"Mesele şu ki imkânsız bir şey istiyor!.." diye itiraz etti Grandsailles.

"Ne gibi?" diye sordu Veronica sevecen bir gülümsemeyle.

"Odanızın tavanında bir delik açması gerektiğini, bunun tek çözüm olduğunu söylüyor."

Veronica bu olasılığı uzun uzadıya kafasında tarttıktan sonra, kontun elini tutup, acısını gizleyen yumuşak bir tonla:

"Belki de çözüm budur çünkü artık duman bizim kalplerimizi de sardı ve sönme tehlikesiyle karşı karşıya olan, aşkımızın meşalesi."

"Ben de tam size buradan ayrılmayı ve Palm Springs'e geri dönmeyi önerecektim," dedi Grandsailles.

"İki gün sonra, baca temizleyicisi deliği açtıktan sonra gideceğiz," dedi Veronica.

Bunun üzerine baca temizleyicisini ve rahibeyi çağırdılar. Veronica, kuledeki odasındaki büyük yatağı, perdeleri ve beyaz tüylü halıyı çıkarmalarını emretti. Grandsailles'a dönüp ekledi:

"Aynalarla kaplı dört duvar ve mermer döşemeli zemin dışında hiçbir şey kalmamalı. Sonrasında baca temizleyicisi tavandaki deliği istediği gibi açabilir. Bu iş bitince evi kapatıp, Palm Springs'e döneceğiz. Zaten duvarlar ıpıslak, her tarafta nem var."

Ertesi akşam, tavanla şöminenin duvarının birleştiği yerde delik açıldı. Bu deneme sonuç verirse, kalıcı bir baca borusu yerleştirmek yeterli olacaktı ve bu borunun üzeri alçıyla kaplandı mı, neredeyse hiç fark edilmeyecekti. Ama bu yeni deneme de öncekiler gibi, üstelik bu kez daha da belirgin bir biçimde hezimetle sonuçlandı. Ateş birkaç dakika çıtırdadıktan sonra, diğer denemelerde olduğu gibi tam kütüphaneye yoğun bir duman salacağı sırada, Veronica'nın odası aniden yanmanın eşiğine geldi. Tavandaki delik, dumanın çekilmesiyle bir burgaç gibi yutulan nice kıvılcım demetini, yanan yongalarla birlikte peş peşe püskürttü. Ve bir süre havada uçuşan fırıldak gibi dönen bu küller, aynalarla kaplı duvarlarda alabildiğine yansıyarak, nihayetinde usulca döşemeye konup, bir bir söndüler.

"Bundan daha güzel bir şenlik fişeği bulunamazdı. Baca temizleyicisi nerede?" diye sordu Grandsailles.

"Gitmek istiyor," dedi rahibe. "Bohçasını toplayıp, bastonunun ucuna astı bile."

"Mutfakta ona güzel bir yemek hazırlayın, sonra onunla görüşeceğiz," dedi Veronica.

Kontla birlikte, yemeklerini yiyecekleri yemek odasına geçti. Rahibe geri geldiğinde, ona bir sorun olup olmadığını sordu.

"Yemeğini masaya koydum. İsteyeceği her şey var, tam bir ziyafet -hindi dolması, bir şişe Fransız şarabı, tatlı- ama şimdilik hiçbir şey yemeden, masanın başında oturuyor."

"Gidip bakın," dedi Veronica öfkeyle.

Birkaç saniye sonra, rahibenin bir şaşkınlık çığlığı attığını duydular. İkisi de mutfağa koştu. Yemek masanın üzerinde duruyordu, dokunulmamıştı. Baca temizleyicisi, hiçbir şeye elini sürmeden kaybolmuştu. Dışarı fırlayıp, seslendiler ama nafile. Rahibe bir an, bastonunun ucunda düğümlenmiş beyaz bohçayı gördüğünü sandı ama yanılmıştı, gördüğü bir sokak levhasıydı. "Yaşlı ama birçok kez gördüm, sıkışınca bir tavşan gibi koşuyor."

Sonraki sabah, vahadan kesin olarak ayrılmadan evvel, Veronica kuledeki odasının kapısını açtı. Tavandaki deliğin etrafı isten kararmıştı ve mermer zemin tamamen bir kül tabakasıyla örtülmüştü. Kapıyı kapatıp, anahtarı aldı.

Palm Springs'e döner dönmez, öfkesini gizlemekte zorlanan Grandsailles, yeniden başlayan baş ağrılarını bahane ederek tekrar odasına kapanmıştı.

Veronica, oturma odasındaki yanan ateşin önünde dimdik duruyor, şöminenin üzerindeki aynada kendine bakıyordu. Düşünceliydi. Kaşlarının arasında derin bir hüzün çizgisi, bir elinde elma diğer elinde bıçak, meyvenin kabuğunu soymaya başlayamıyor gibi görünüyordu. Öyle dalgındı ki, neredeyse farkında olmadan, aynada yaklaşan bir siluet gör-

dü. Bu John Randolph'tu. Veronica onun varlığını fark ettiğinde, Randolph yanına varmıştı bile. Birkaç saniyeliğine, Veronica tuhaf bir duyguya kapıldı. "Bunu daha önce yaşamıştım!" Ona doğru döndü ve içgüdüsel olarak ellerini boynuna götürürken, Randolph -sanki utançla- başını eğdi. Böylece, iki korkutucu siluet gibi, kıpırdamadan karşı karşıya durdular.

"Sizden bir iyilik isteyeceğim," dedi Randolph soluğu kesilmiş bir halde. "Bana bir saat ayırın, sadece bir saat. Size açıklamam gerek. İznim sona eriyor, bir tek yarınım var! Bunu size sorabilmek için beklerken, hayatımın en acı iki haftasını geçirdim!"

"Bunu ben de istiyorum," dedi Veronica.

"Nerede ve ne zaman?" diye kaygıyla sordu Randolph. Veronica'ya öyle yakındı ki, eğilmek zorunda kalmadan, içinde birşey saklıyormuşçasına sımsıkı kapalı tutuğu iki elinin her birine bir öpücük kondurabildi.

"Vahada, bu öğleden sonra saat beşte, kuledeki odamda."

Saat beş civarında Veronica ve Randolph atla, farklı yollardan vahaya vardılar. Tesadüfen karşılaşmışlardı sanki. İlk gelen Veronica olmuştu. Randolph'a doğru koştu.

"Gördünüz mü, biri bizi izliyor! Şu taraftan geliyor!"

"Evet fark ettim," dedi Randolph, atından inerken. Tırıs giden atın ve binicisinin hareketlerini izlemek için bakışlarını uzaklara dikmişti. "Bu Betka olmalı. Randevumuzdan bir tek onun haberi var... Ola ki kocanız gezinmek için atla buraya gelmeye kalkarsa, bizi uyarması için ona söylemek zorunda kaldım."

"Bu bir kadın silueti değil – bir adam!" dedi Veronica. "İçimden bir ses onun Jules olduğunu söylüyor! Betka'ya hiçbir şey söylememeliydiniz!"

"Betka'dan kuşkulanmıyorsunuz herhalde?"

"Henüz değil," dedi Veronica gözlerini güneşten korumak için ellerini siper ederek. Yaklaşan atlıyı izlemeye devam ediyordu.

"Gitmemi ister misiniz?" diye sordu Randolph.

"Hayır! Sonuçta sizi vahadan çıkarken görecek. Atları götürüp, ahıra bağlayın. Sonra da odama gelin. Orada kendimi gerçekten güvende hissediyorum – asla yalnızlığımı bölmeyeceğine söz verdi. Kapıyı çalması için sözünü çiğnemesi gerek."

Randolph sadece birkaç dakikalığına gitmişti ama bu süre Veronica'ya asırlar gibi geldi. Tekrar yan yana geldiklerinde, Veronica ona:

"Hiç şüphe yok. Bu Jules ve doludizgin bize doğru geliyor. Betka bize ihanet etti."

"Evet o," dedi Randolph pencereye giderek. "Bu odada durmayalım. Bizi dışarıda, göletin yanında bulması daha iyi."

"Hayır!" diye öfkeyle haykırdı Veronica. "Burada, ***benim*** odamda kalıyoruz!"

Kapıya gidip, kilitledikten sonra, pencereye geri döndü.

"Bu durumda, izin verin konuşayım..." diye Randolph rica etti.

"Sesinizi duymak istemiyorum!" diye kızgın bir tonla yanıtladı Veronica. "Beni yalnış davranışlara sürüklediniz! Ona asla yanlış yapmamıştım!"

İki elini boğazının etrafında düğümlemiş, kapana kıstırılmış bir hayvan gibi ama aynı zamanda kraliçeye özgü bir kibirle odanın içinde gidip geliyordu.

"Neden hayatıma girdiniz? Buna cesaret mi diyorsunuz? Duygularınızı kendinize saklayacak onura sahip olmalıydınız. Jules ve ben eksiksiz varlıklarız. Başımıza getirdiğiniz felaket de eksiksiz olacak. Büyük kanat darbeleriyle gökleri delen bir kahramanın marifeti! Sizden nasıl nefret edeceğimi göreceksiniz!"

"Benim açımdan, tüm göğü tutuşturmak, kalbimdeki ateşi söndürmekten daha kolay!" dedi Randolph.

"Susun artık! Geliyor," diye buyurdu Veronica, gergin bir bekleyiş içinde soluğunu tutarak.

Nodier sakince atından inip, onu duvardaki bir halkaya bağladı. Ardından, çevik adımlarla, küçük yan kapıya uzanan birkaç basamağı tırmanıp, avludan geçti ve oradan, Veronica'nın odasının bitişiğindeki kütüphaneye girdi. Doğrudan şömineye yöneldi ve Veronica, maşanın hareketini duyunca, durumu hemen kavradı.

"Ateş yakarsa, ölürüz!" diye alçak sesle bağırıp, tavana açılmış deliğe baktı.

Randolph, ne demek istediğini tam olarak anlamasa da, korumak üzere Veronica'yı kendine doğru çekti.

"Ne olursa olsun, yardım istememelisiniz!" dedi Veronica, Randolph'un gözlerinin içine bakarak.

Grandsailles ateş yakmış, kurtulmak istediği bir tomar belgeyi içine atmıştı. Neredeyse hemen, Veronica'nın odasının tavanındaki delik kıvılcımlar saçmaya başlamıştı. Ardından, önceki akşam olduğu gibi, bacanın şiddetli çekişiyle, odanın her tarafında yanan yongalar uçuştu. Üzerlerinde ince bir ateş yağmuru yağarken, Randolph, Veronica'nın başını kolları arasında tutuyordu. Veronica, yüzünün yanması pahasına, başını kaldırdı; kızıl bir kül gelip Randolph'un alnına kondu.

"Göğü yakmış olan siz..." diye mırıldandı Veronica. "Şimdi bir kıvılcımın ateşiyle damgalanmaya katlanmalısınız."

Bu ilk parlamanın ardından, şöminedeki ateş söndü ve Kont Grandsailles gitti.

"Anlaşılan bu sadece bir tesadüf," dedi Randolph yanmış kâğıt yığınının artıklarını inceleyerek. "Buraya gizli belgeleri yakmaya gelmiş."

"Yakında öğreneceğiz," dedi Veronica anlam yüklü bir tonla. Beyaz atına atladığında, yüzü korkutucu ve sertti.

Randolph'un Palm Springs'deki son akşamında, Kont Grandsailles, Veronica, Betka ve Randolph hep birlikte, gösterişli ve yaman gümüş yemek takımının ışıltısının yansıdığı parıl parıl maun masanın etrafında yemek yiyorlardı. Saat tam olarak dokuzdu ve kimse tek kelime etmiyordu.

"Gören de sessizliği bozmamamız için elbirliği yaptığımızı sanır!" dedi nihayet Grandsailles oldukça doğal bir şekilde.

Çorbasının son yudumunu midesine indirmişti ve gümüş kaşığın tabaktaki berbat gıcırtısından başka bir yanıt alamamıştı. Bunun üzerine kont önünde duran meyve tabağından bir armut alıp, sanki bir an önce tatlının gelmesi için duyduğu öfkeli sabırsızlığı bastırmak istermişçesine kabuğunu soymaya başladı. Hemen sonra yeniden yatışarak, söze girdi:

"Bu sessizliğin altında, tümüyle kınadığım büyük yalnızlığımızı hafifletmek amacıyla aramıza gökten düşmüş gibi görünen arkadaşımız Randolph'un gidiyor olmasının bize verdiği üzüntü yatıyor olmalı. Bu öğleden sonra sizi düşündüm Randolph..." diye havacıya dikkatle bakarak devam etti kont. "Atla vahadaki kuleye gittim, bizi oradan gitmeye mecbur eden şu lanet şöminede birkaç gizli belgeyi yakmak istiyordum. Ya siz, siz bu öğleden sonra ne yaptınız?"

Randolph bir süre sesini çıkarmadı, ardından yanıtladı:

"Gerçeği söyleyeceğime yemin etmeli miyim?"

"Oh! Hayır, hiç gerek yok... Öylesine sordum."

"O halde," dedi Randolph, "öğleden sonrayı, her zamanki gibi sigara üstüne sigara içerek geçirdiğim söylenebilir..."

"Cesur kalbiniz için hiç iyi değil bu," dedi Grandsailles.

Veronica, yemeğin başından beri gözlerini alamadığı gümüş takımdaki küçücük bir yansımaya takılıp kalmış gibiydi.

Korkmuş ve beti benzi atmış olan Betka, Veronica'ya bakıyordu.

"Amerika tuhaf bir ülke, sizce de öyle değil mi Randolph?" dedi Kont Grandsailles çatalının ucundaki armut parçasını ısırdıktan sonra yüzünü ekşitip, çatalını tabağının kenarına bırakırken. "Meyveleri tatsız, kadınları utanmaz ve erkekleri onursuz!"

Randolph, yay gibi ayağa fırladı. Betka onu tutmayı denedi ama o, oturmaya devam eden, yemeğin bittiğine kanaat etmişçesine portakal suyuyla nemlenmiş dudaklarını özenli bir şekilde peçetesiyle kurulayan Grandsailles'a doğru atılmıştı bile. Kont ekledi:

"Sigara üzerine sigara içerek, tuhaf bir şekilde omuzlarınıza ve daha da ilginci alnınıza birkaç kül parçası düşürmüş olduğunuza dikkatinizi çekerim Randolph. Alnınızda bir yanık var!" dedi, Randolph'un saç köklerinin yakınındaki kırmızımsı küçük bir yarayı göstererek.

Grandsailles, dalgın bakışlarını, aklı başka yerdeymiş gibi görünen, kıpırtısız duran ve Randolph'un giderek daha tehditkâr bir hal alan tutumuna zerre kadar ilgi göstermeyen Veronica'nın üzerinde uyuşukça gezdirdi.

"Ülkemin meyveleri..." dedi Randolph, ağzından çıkanları iyice düşünüp tartarak. "... Özgürlük ve misafirperverlik kokar. Siz, sırlarınızı ve hatta bizzat kendinizi korumak için bu ikisinden alçakça faydalandınız. Kadınlarımız, boş yere baştan çıkarmayı, ahlaksızlaştırmayı ve kısırlaştırmayı denediğiniz ama boyun eğdiremediğiniz o kadınlardır ve erkeklerimiz, savunacak yüreğe sahip olmadığınız ve utanmadan düşmana teslim ettiğiniz onuru geri kazanmak için sizin olan o Avrupa'da hayatlarını feda edecek onura sahip olan adamlardır."

Grandsailles ayağa kalkmayı deniyordu ama daha buna zaman bulamadan, Randolph'un, yüzünün tam ortasına

attığı sert bir yumruk, onu sandalyesiyle birlikte yere yuvarladı.

Veronica, boylu boyunca yerde yatan Grandsailles'a doğru koşup, Betka'nın yardımıyla onu kaldırmayı denedi. Kont bir elini zar zor kalbine götürmüştü. Diğer elininin bir parmağı ise, sanki onu boğan gömleğinin yakasını sağa sola çekiştiriyordu. Betka, kontun gümüş bir iğneyle tutturulmuş ağır kravatının düğümünü açtı, gömleğinin düğmelerini çözdü ve göğsünü açıkta bıraktı. Randolph'un kan çanağına dönmüş gözleri, şaşkınlıktan soluk almasını engelleyen bir nesneye takıldı ve birkaç saniye boyunca, bir sanrıya kapıldığını hissetti. Çünkü, orada, Veronica'nın Paris'te kendisine vermiş olduğu ve kendisinin Malta'ya varmadan evvel Kont Grandsailles'a emanet ettiği, rakibinin boynunun çevresindeki küçük zincire asılı elmas ve inci haç parıldıyordu! Bu gizemli Nodier, kontun kendisinden başkası olamazdı...

"Veronica!" diye bağırdı Randolph. "Bu adamın taktığı haç, sizin bana vermiş olduğunuz haç!"

Kalp krizinden birkaç saat sonra yavaş yavaş kendine gelen Kont Grandsailles, uyuyor gibi yaparak, on beş dakika daha gözlerini açmadı. Ama Veronica'nın gergin ve sevgi dolu bir şekilde, orada, başucunda oturduğunu biliyordu çünkü biraz önce kirpiklerinin arasında kaçamak bir bakış atmıştı. Kendisiyle Randolph arasında yaşanan o sert sahne yeniden hatırına geliyordu. Veronica'nın kendisine duyduğu aşkın, önceki haftalar boyunca kalp durumunun yarattığı endişeye rağmen rakibinin kendisine karşı sergilediği kaba tutumdan ötürü daha da arttığına emindi. Fırtınanın ardından, bu konforlu yatağın hoşluğunda, başı yumuşacık bir kuştüyü yastığa gömülü halde yeniden hayata dönme hissinin keyfini çıkarıyordu. Ve şu âna kadar hiç olmadığı kadar, bir kadının, bir eşin varlığının tam olarak neyi ifade ettiğini anlıyordu. Yavaş

yavaş, usulca uyanırken ne büyük bir mutluluk duyuyordu... Sakince ve doyumsuz bir zevkle aralanan gözkapaklarının gür kirpiklerinin gölge veren perdesi arasından, kalbi çarparak, evlendikleri andan itibaren ilişkilerinin değişmez niteliği olmayı neredeyse aralıksız bir şekilde sürdüren şiddetli şefkatle ona sarılmak, alnını alnına dayamak ve elini ellerine almak için kendisinin uyanmasını bekliyor olduğunu tahmin ettiği Veronica'nın bedenini giderek daha net bir şekilde görmeye başladı.

Ama Veronica, uyandığını görünce ona koşmadı, tam tersine, kıpırtısızlığı sanki daha da artıp, korkutucu bir özellik kazandı ve dik bakışları, ona, vahşi bir hayvanınki kadar düşmanca ve acımasız göründü. Veronica'nın anlaşılmaz tutumu karşısında donup kalan kont haykırdı:

"Niye bana böyle bakıyorsunuz?"

"Size bakmıyorum Kont Grandsailles," dedi Veronica. Ona ilk kez gerçek ismiyle hitap ediyordu. "Boynunuzdaki haça bakıyorum. O size ait değil. Onu gasp ettiniz, bir ölüden, öldüğünü sandığınız Randolph'tan çaldınız."

Uzun yalanın kesin itirafi anlamına gelen şiddetli bir titremeye tutulan Kont Grandsailles, haçı, Veronica'nın kontrolsüz ve aşırı öfkesinden korumak istercesine ellerini boynuna götürdü. Ama Veronica, dünyada hiçbir gücün karşı koyamayacağı bir hareketle haçı yakalayıp, avcunun içine hapsetti ve yavaş yavaş, zinciri koparıncaya kadar onu kendisine doğru çekti. Ardından kararlı adımlarla uzaklaşıp, odasına girdi ve haçı yatağının başlığına astı. Ondan sonra, Grandsailles'ın kendisine vermiş olduğu alyansı çıkarıp, siyah kadife mücevher kutusuna kaldırdı. Siyah kadifenin küçük gecesinde, kavuşmalarının halkalı tutulması gibi beliren bu yüzüğün dışında karşılaşmalarının başka bir kanıtı kalmamıştı.

"Artık kimseyle yaşamak istemiyorum. Grandsailles'ın evimden gitmesini istiyorum. Betka ve çocuğunun evimden gitmesini istiyorum. Şu lanet rahibenin evimden gitmesini istiyorum. Artık Randolph'u görmek istemiyorum. Yeniden onunla, hayalimdeki beyaz kuğuyla yaşamak istiyorum."

Kont Grandsailles, kendini biraz daha iyi hissettiğinde ve kalbinin durumu izin verdiğinde, rahibeyle birlikte bir süre vahada inzivaya çekildi. Veronica'ya yazdığı mektupla, kuledeki odasına girmeme sözünü tutacağını bildirdi. Betka'nın oğlunu da yanında götürdü – Betka'yla kont arasında da karanlık bir gizem, Grandsailles'ın deyişiyle bir "kan çekimi" vardı. Evliliğinin başından itibaren, Betka'yla işbirliği içinde, çocuğu Veronica'nın etkisinden kurtarmak için, gizliden gizliye, büyük çabalar harcayarak her şeyi yapmıştı. Neden?

Betka, Randolph'la birlikte Afrika'ya gitti. Evlenmeyi düşünmüyorlardı ama artık birbirlerinden vazgeçemiyorlardı da. Grandsailles, Betka'ya bir görev vermişti. Buna göre, öncelikle Tanca'da Cécile Goudreau ile temasa geçmeliydi.

Kont, vahaya döndüğü gün rahibeye:

"Çocuğa bir prens gibi bakılmasını ve öyle yaşamasını istiyorum. Evin ikinci katı tamamen ona ayrılacak. Asla vahanın dışına çıkmamalı. Korkunç bir kan hastalığı var. Hayatımın geri kalan kısacık bölümünü onunla birlikte tehlikeye atacağım. Benim büyük deneyimim bu olacak. Hiçbir şey özümüze yabancı değil! Tek bir odayı ben alacağım ama benim yanımda kalmanızı istiyorum rahibe. Solange için dua edeceksiniz!"

Kısa süre içinde Faust'un laboratuvarına benzemeye başlayan odasına toz bezinin değmesini yasakladı. Ve hayatında ilk kez, günler boyunca saçını taramadan, bitmek bilmez gecelerin öfkeli uykusuzluklarının keçeleştirdiği, karman çorman saçlarla dolaştı. Yeni tanrısal ve insani yasalar oluşturarak, ba-

ğıntısız bir şekilde aklına geleni yazmaya koyuldu. Kanın doğal akış yönünü çevirdi. Fransa ve Solange, hezeyanlı beyninde, tek bir kutsal varlığa dönüştü. O varlıkla yalnız yaşıyor, hemen sonra çılgınlığın içinde kaybolup gidiyordu; evet, delilik, o, Kont Grandsailles! "Deli ihtiyar!" Egosunun mağaralarının dibinden rahibe bağırıyordu. "Tanrı seni cezalandıracak!"

Creux de Libreux Ovası'nda, aralıksız yağan kasım yağmurları, sislerin, karların ve güneşli kış günlerinin ardından yerini, martın sağanaklarına bıraktı. Alman boyunduruğu altında, Avrupa, ortak bir acı paylaşımı üzerinden, eski Katolik topluluk geleneğine yeniden kavuşuyor ve Libreux'de, batıl itikatlarıyla birlikte Ortaçağ diriliyordu. Moulin des Sources'da, Solange de Cléda aylardır ilk defa yemekhaneye inmişti. Hava hâlâ serindi, ayaklarının dibine korlarla dolu küçük bir ocak koymuş, omuzlarına beyaz yün bir şal dolamıştı. Sol elinin üç parmağına dayalı başı, çikolata rengi örtülü masanın üzerine eğilmişti. Sağ dizinin üzerine konmuş diğer elinin iki parmağı arasında, o sabah Kont Grandsailles'dan gelmiş olan ikiye katlanmış mektup duruyordu. Hemen arkasında Génie dikiliyordu; önlüğünün bir ucu kaldırılıp, birçok eski anahtarın karnının ortasında asılı durduğu, kalın bir ip kemerin arasına sıkıştırılmıştı. Kollarını kavuşturmuş ve bir parmağı dudaklarında, Martin kardeşlerin büyüğünün odun doğramakta olduğu mutfağın aralık kapısına doğru hafif dönmüştü. Martin kardeş çalışmasını bitirip, sessizlik geri gelince, Solange:

"Hastalığım boyunca kontun gelip benimle olduğuna dair kesin kanıtım var artık."

"Eğer Madam doğru söylüyorsa, bu ancak şeytanın bir oyunu olabilir," dedi Génie, sanki bu gibi hallerde efendisi-

ne dalgınlıkla şöyle bir bakıvermek kendisini de büyüleyebilirmiş gibi, gözlerini karşıdaki duvara dikerek.

"Biliyorsun Génie, kont beni görmeye geldiğinde, beni geçmişin gözleriyle değil, kendi gözleriyle görüyor ve ardından bu aynı gözler ona acı veriyor. Anlıyor musun Génie? Kafasının çatlayacağını hissediyor! Bana bunu mektubunda söylemiş, Génie. Beni, üzerimde kırmızı bir elbiseyle arka kapıyı açarken görmüş! Bu benim nar rengi elbisemdi! Ve düzlüğe, adamların çalışmasına bakmaya gittiğim gündü! Titan yanımdaydı."

"Düzlük güzel bir otlağa dönüşecek artık," dedi Génie kendi düşüncelerine dalarak. "Madam daha sık düzlüğe gezinmeye gitmeli ve kiliseden fazla uzak kalmamalı. Hastalığı boyunca Madam'ın başına gelenler, yemin ederim ki habis ruhların işiydi."

"Kontun dini inançları yoktu."

"Kendi ruhunuzu koruyarak, belki onunkinin de cehennemde yanmasını engelleyeceksiniz," dedi Génie.

"Biliyorum," dedi Solange. "Vikont Angerville geri dönmediğinden ve Girardin Nazilerce öldürüldüğünden beri, tüm bu korkunç acıların benim hatam olduğu hissini yaşıyorum!"

"Madam!" diye haykırdı Génie.

"Evet Génie, ben ne dediğimin farkındayım. Başıma gelenler, korkunç günahlarımın sonucundan başka bir şey değil."

"Bir de kontun günahlarını düşünün, Madam. Aşağı Libreux'de, sizin başınıza gelenlerin tıpatıp aynısı başına gelmiş olan bir kadın tanıyorum. Ve bu hiç de onun hatası değildi, bir adam onu büyüsü altına almıştı. Sanki gerçekten birleşmişler gibi, hamile kaldı ve karnı büyüdü. Her şeye rağmen tedavi edildi ve hatta bir çeşit azize oldu."

"Evet, ondan bahsedildiğini duydum. Derici, onun içindeki şeytanı kovdu. Nereye varmak istediğini biliyorum. Pa-

paz, çoban, derici ya da bilmem ne olan... Bu adama günah çıkarmaya gitmemi istiyorsun..."

"Tanrım, evet, hepimiz ona gitmenizi istiyoruz. Dericiliği bıraktığından beri, artık kimseye gitmek istemiyor. Dışarıda ayin yapıyor ve tarlalarda onu bulmaya gelenlere günah çıkarttırıp, gerçek ekmek veriyor. Bugün kimse artık hakiki papazlara inanmıyor. Biz köylülerin, başka bir şansımız olmadığında, bir kamyona Almanlar için patates yüklemeye yardım etmemizde bir gariplik yok, ama papazların -şimdilerde yaptıkları gibi- onlarla oradan oraya sürüklenmelerinin hiçbir manası yok."

"Ama bu dericiyi nasıl bulacağım? Söylenene göre, onu yakından izliyorlarmış ve ancak gizli saklı çalışıyormuş."

"Ben bu işi halledebilirim," dedi Génie. "Onunla düzlükte buluşabilirsiniz..."

"Peki onu nasıl tanıyacağım ve benim itiraflarımı dinleyeceğine nasıl emin olacağım?" diye çocukça bir korkuyla sordu Solange.

"Her zamanki gibi. Yanına gitmeniz için size bir işaret yapacak," dedi Génie.

"Haklısın, Génie. Bu çobana günah çıkarmalı, kontun beni kendi gözleriyle değil de, zihninde görmeye devam edebileceği şekilde, beni artık sadece düşüncesinde ziyaret edebilmesi amacıyla benim ve kontun günahlarını bağışlaması için Tanrı'ya dua etmeliyim. Ve o nasıl ki şeytanın yardımıyla uzaktan benim zavallı bedenimi hırpalayabilecek güce sahipse, ben de erdemlerimin gücü ve Tanrı'nın yardımıyla, ruhumu kurtarmayı başarabilirim."

Solange de Cléda değirmenin düzlüğüne varınca, bir kayanın üzerine oturup, bekledi. Yüz adım kadar ötesinde, bir çobanın, baston yapmak için bir dalı budadığını gördü. Ova ışıl ışıldı ve kırılmış bir gökkuşağı, Libreux'nün aşağısıyla yu-

karısı arasında havada asılı duruyordu. Düzlük, yanlamasına aydınlanan ve yere uzun siyah gölgeler yansıtan beyaz taşlarla doluydu. Bir taşı bir diğerinden ayıran mesafe, Solange'ın gözüne uçsuz bucaksız gibi görünüyordu ve sınırsız bir düzlüğün onu kuşattığı hissine kapılıyordu. Ümit, ruhları yatıştırdığında, topraktaki şeyler, göktekilere benzemeye başladığından, bu hissi yersiz sayılmazdı. Her şey açık ve netti. İnsanın, onları somut cisimler gibi daha yakından görebilmesi mümkün olsaydı, her biri yandan aydınlanacak ve gökkubbenin uçsuz bucaksız metafizik mineraline uzun siyah bir gölge düşürecek olan gezegenlerinkine dönüşecek şu hüzün verici durulukla buğulanmıştı.

Çoban kalkmış ve yontmuş olduğu bir meşe dalını, bastonunun ucunun uzak olmayan bir yerine, bir haç oluşturacak şekilde bir dizi telle tutturuyordu. Ardından, dutlarla örtülü bir tepeciğe tırmandı ve Solange'a doğru dönerek, pastoral haçını havaya kaldırdı. Solange da doğrulmuştu. Düzlükte, buluşmak için birbirine doğru yürüyen iki siluet görülüyordu.

EPİLOG

HER ŞEY GELİR GEÇER. Yıllar, kararlılık ve öfkeyle gün günden daha sıkı kapanan bir yumruğun etrafına bir yün gibi dolanıyordu ve tek görebildiğimiz, büyük bir koltukta, bize arkası dönük olarak oturan birine ait olan bu yumruktu.

Yan odadan gelen, görülmemiş bir cihazdan alabildiğine yayılan keskin bir müzik, öyle titreşen, öyle öfkeyle çınlayan bir yoğunluğa ulaşıyor ki, olsa olsa insanın kulağını kanatacak bir etki yapabilir. Ve gece gündüz, bu aynı güçlü aygıt bıkıp usanmadan *Walkyrie*'nin, *Parsifal*'in ve *Tristan ve Isolde*'un seçme bölümlerini yineleyip duruyor, ara vermeden peş peşe sıralıyor. Aniden kapalı yumruk biraz daha büzülüyor, kemikler deriyi delip geçecek sanki, eklemler kiraz çekir-

deklerininki gibi soluk bir renge bürünüyor. Yumruk, koltuğun koluna iniyor. Bir kez, iki kez, üç, dört, beş kez. Beşincide kan akmaya başlıyor. O zaman bir kez daha, bu sefer daha güçlü bir şekilde vuruyor. Sonra saatler boyunca kımıldamadan duruyor ve kan pıhtılaştıkça, koyulaşıp, fazlasıyla olgunlaşmış bir kiraz gibi siyaha dönüyor.

"Hiçbir şey kanın yüce namından ve onurundan daha önemli değildir! Neden kader İsa'nın benim egemenliğim döneminde yaşamasına, onu kendi ellerimle boğmama müsaade etmedi ki! Şu ağlayan lanet Yahudi, alçak mazoşist, güçlü insanların utancı ve talihsizliği! Siz, dünyayı, insanın ışıl ışıl parlamasını sağlayabilecek tek şeyden yoksun bıraktınız – kandan! Dökmemiz için Tanrı'nın bize bahşettiği, insandaki gizli kan hazinelerini ölçülü kullandınız! Tanrı düşüncesinin şu alçaltıcı enkarnasyonunu ve O'nun, şu vicdan azabının peygamberinin, şu merhametin köle ruhlu adamının -İsa Mesih'in- hastalıklı bedeninin yozlaşmış kanıyla ıslanmasını, sadece bu ciğeri beş para etmez soysuzlaşmış Yahudiler bulabilirdi! Benim için güvenilmez, onur kırıcı, küçültücü ve utanç verici ne varsa bu tek isimde toplanıyor; İsa Mesih! Ah, kim elinde kılıçla gelip, paganizmin bâkir kalbinin ortasında taze, saf ve diriltici bir kan deliği açacak, görkemli Venusberg Dağı'nın, ırkın canlı temellerinin çakıllı arazilerini derinden sarsacak ve Hıristiyanlığın alçak ejderhasını katledecek..."

O anda, Tristian'ın ölüm sahnesinin kreşendosunun ilk yankıları, bitkin düşmüş kulak zarında keskin ve acılı bir şekilde çınladı; gümüş bir tırpan, gözlerini çevirdiği yer hizasında hareketine başlamışçasına, keskin ve sert bir şekilde kendi ölümünü düşünmeye dalmıştı. Darbeden korunmak istercesine bir anda ayaklarını çekti. Bu son altı gündür, yeni bir takıntılı ve taşkın temizlik krizine tutulmuştu. Ölümün

onu, vücudunun bir bölgesi gün içinde tekrar tekrar büyük bir özenle yıkamadan evvel ve böylece bedeninin sümük salgılayan kısımlarının bir koku yaymasının mümkün olduğu bir anda gelip bulacağı korkusuyla yaşıyordu.

Birkaç saniye boyunca, Tyrol tipi çizmelerinin hafif kaba derisinden yayılan hoş kokuyu zevkle içine çekmişti. Bir anda kalbi, korkunç bir kaygıyla titredi: Âdeti olduğu üzere, gün içinde ayaklarını yeniden yıkamış mıydı? Çünkü çizmelerinden yayılanlara, ayaklarından gelen hafif bir kokunun karıştığını hissediyordu. Bir çizmesini ve çorabını çıkardı. Terden hafif nemlenmiş bembeyaz ayağı çıplak kalınca, işaretparmağını iki ayak parmağının arasına sokup, burnuna götürdü. Yüzü öfke ve hınçla kıpkırmızı oldu. Evet! Kokuyordu! Banyoya koştu ve küvetin suyunu açmakla vakit kaybetmek istemediğinden, hemen ayağını lavaboya sokup, pek rahat olmayan bir şekilde, kaslarını zorlayarak musluğun altına tuttu. Parmak araları kızarıncaya dek, ayağını on defa, yüz defa yıkadı. Ama onu yorulmadan, tekrar tekrar ayağını yıkamaya zorlayan saldırgan koku bir türlü gitmiyordu. Ayaklarından birini bu şekilde yıkadıktan sonra, diğerinin çizmesini ve çorabını çıkarıp, onu da aynı özenle yıkadı.

Bu işi bitirdikten sonra, gelmiş olduğu büyük odaya geri dönüp, koltuğuna oturdu. O zaman bu insanın Adolf Hitler olduğu görüldü. Aynı şekilde, boşluğa açılan uzun dikdörtgen penceresinden, onun Berchtesgaden'deki sığınağında olduğu anlaşıldı. Adolf Hitler, oturmadan evvel, Viyana işgalinden beri orada muhafaza ettiği, Kont Chernin'in koleksiyonundan çalınmış büyük boy Vermeer'in (Salvador Dalí'ye göre, dünyanın en güzel tablosuydu bu) önünde durmuştu. Hitler'in eli, hafifçe dokunarak, olağanüstü ince bir hareketle hafif dönmüş olan, defne dalından tacıyla genç kadının yüzünde birkaç saniyeliğine gezinerek sanki tuvali okşuyordu.

O anda, parmakları kasılıp, pençe gibi gerilip, kaskatı kaldı. Ardından eli gevşeyip, ılık suyla dolu ve soluk bir hal aldığında, gidip koltuğuna oturdu.

Ancak o zaman bu koltuğun, dünyanın en büyük sanatsal hazineleriyle çevrili olduğu fark edilebildi. Rafael'in Milan Müzesi'ndeki *Kutsal Bakirenin Evlenmesi*, Leonardo'nun *Kayalıklar Bakiresi*... En nadir ve en paha biçilmez olanların da aralarında bulunduğu elyazmaları ve orada, arkasında, odanın ortasının yarı karanlığında *Samothrake Nikesi*, hakikisi, Louvre'unki. Ama bu korkunç soğuk odada kötü bir kopyaya benziyor.

Hitler, altı gün önce, kartal yuvasıyla dünyanın geri kalanı arasında ulaşımı sağlayan tek asansörü havaya uçurtmuştu. Onu yok etmek istiyorlarsa, düşleri ve medeniyetin en yüce varlıklarıyla birlikte yok edeceklerdi. Hitler'in, ovayı süpüren yağmurlardan yükselen *Walkyrie*'nin karanlıklarında kaybolmuş gözlerinde, gece, Bocklin'in *Ölüler Adası*'nın dikey uzanan siyah servi ormanını çağrıştırmıştı. Odası, yeni bir kâbus ve hezeyan gecesinin kadifemsi karanlığına gömüldükçe, bu aynı serviler sanki odasının içinde boy veriyordu. Saplantıları geri gelecekti. Daha şimdiden tanıdık hayaletler sırayla bir bir gelip, her zamanki yerlerine yerleşiyorlardı. Solunda Dürer'in kırmızı çizgili ve akışkan melankolisi, sağında yaşlı Nietzsche, tümüyle şeffaftılar. Beynindeki uğursuz ateşin kuruttuğu göz çukurlarının iki derin deliği dışında bir şey görülmüyordu. Sağında, ayrı bir köşede, gök mavisi giysiler ve kakım kürkü giymiş deli kral, Bavyera Kralı II. Louis, onanizminin ıslak ve yumuşak şemsiyesi, bir yay gibi göğsünün ortasına saplanmış.

Ardından vicdandan ve merhametten yoksun olduklarından yeryüzünün tek özgür insanları olan Prusyalı generallerin geçişi başlıyor; kader, acımasız tanrılara benzeyen bu

adamlara, Alman ırkının *furor teutonicus*'nunu* dünyaya yayma görevi vermişti. "Evet, bir diğer savaşı kaybettik! Bir sonrakini kazanacağım! Çünkü ben yenilmem ve yara almam! Beni halkımdan koparabilir, köksüz bırakabilirler ama beni asla yok edemezler çünkü bir kanser gibi Alman halkının kanında yaşarım ve Alman halkının kanı güçlü ve sonsuzdur. Er ya da geç tüm Alman halkının ruhunda amansızca yeniden bölünüp çoğalacağım! Savunduğum ne bir ideoloji, ne de bir *Kültür*! Zekânın ölümünü bildirmiş olmaktan gurur duyuyorum! Bir gün Alman halkı onu yayacak. Verecek fikirlerim yok! Dünyaya, Alman halkının ruhunun parçaları olan ruhumun parçalarını veriyorum ve bu ruh galip gelecek!"

"Peki kitleyi, Alman halk kitlesini ne yapıyorsunuz?"

Alman halk kitlesi, yeni bir vahiyin Ponce Pilate'si olan onun önünde, Rus bozkırlarının uçsuz bucaksız karlı düzlüğünde dikiliyordu. Hepsi siyah örtülere sarınmış ve -kokusuz- ayakları donmuştu...

Bir ermişler ülkesinden ilahilerin yükseldiği duyuluyordu. Kızıl ordu, sanki beyaz atalarının dualarıyla kar yatağının üzerinde ayakta duran bir inançsızlar ordusu! Yerlerinden edilmiş ataları, ruhlarını kurtarmak için onlara dağıtabilecekleri, eski inançlarının hazinelerine hâlâ sahipti!

"Kan çekimi! Kan çekimi! Bir düş mü? İmkânsız mı?"

Diğer deli, yani Kont Grandsailles, kendi sığınağında -vahasında- oturmuş, kapalı yumruğunu tozlu masaya indirerek, bu şifreli kelimeleri sürekli tekrarlıyordu.

"Sürgünümün uzun karanlığının ardından ışıklı Libreux Ovası'na kavuşabileceğim ve Grandsailles'ların yaşlı kanından

* Latince töton/Cermen öfkesi. (ç.n.)

oluşan gökkuşağını Solange de Cléda'nın bedenine sarabileceğim o an nihayet geliyor. Savaş bitti!"

Bu son yıllar boyunca, Solange, değirmenin düzlüğüne, çoban-dericiye günah çıkarmaya gittiği martın o sakin öğleden sonrasından beri, gerçekten de içindeki şeytandan ve tüm hastalıklarından kurtulmuş gibi görünüyordu. Kont Grandsailles'ın ruhu, onu, ahlakını bozacak şekilde ziyaret etmekten vazgeçmişti. Yine de bir an olsun aklından çıkmıyordu. Ama sadece ruhunun esenliği için gece gündüz dua edebilmek amacıyla aklının ona yoğunlaşmasına izin veriyordu. Aynı zamanda hayır işleri yapıyordu. Prince ve Martin'e değirmenin eski kilisesini yeniden inşa ettirmişti. Çoban-derici gizlice buraya gelip, ayin yapıyordu. Genellikle şiddetli ruhsal işkencelerin ortasında meydana gelen orgazmlarının yerini, arınmış ruhunun büyük mutluluğu ve bedeninin dinginliğiyle dolu mistik esrilemeler alıyordu. Ama diğer yandan, Tanrı, ona asla istemeye ve ummaya cesaret edemeyeceği mutlulukların en büyüğünü vererek onu ödüllendirmişti: Veronica'dan boşanmış olan Grandsailles, nihayet gerçek hayatta onu eş olarak alabilecekti. Şu âna kadar ondan, tekrar tekrar okuduğu ve mutluluk gözyaşlarıyla beneklediği iki mektup gelmişti. O bitmek bilmez işgal yılları boyunca süren tüm acılar artık ona önemsiz görünüyordu.

Hâlâ güzel miydi? Evet! Çünkü acının izleri onu daha da güzelleştirmişti. Yıllandıkça güzelleşen şaraplar misali, gerektiği gibi acı çekmeyi bilmişti. Çünkü acılarına en ufak bir bayağılık bulaşmamıştı. Yalnızca küçük kaygılar, değersiz ve vasat tedirginlikler, yüzleri çirkinleştirir, bedenleri kırış kırış yapar; büyük ıstıraplar asla... Çünkü onlar, haça gerilmiş İsa'nın yakıcı yaralarının arasından kar beyazı kemikler gibi

ışıldayan, Apollon'ların kaygıyla gerilmiş tutku kaslarını kasarlar sadece. Solange de Cléda, tek bir kılıç izi görülmeyen güzeller güzeli çilekeş! Bedeninin dirilişinin fısıltısı, nasıl baş döndürücü kirlenmemiş bir arzu fısıltısı, nasıl bir saklı hazineydi ve hangi fani perhiz hezeyanlarıyla yücelmiş bu kadının mucizesine ve duanın kutsallığına yaklaşabilirdi!

Solange de Cléda, evlilik öncesine özgü bir mutluluk hali içinde, Génie ve Martin kardeşlerin savaşın sonundan beri tüm konuşmalarında geçen, sert ve korkunç imalarla dolu, kapalı ifadelerle nasıl ilgilenebilir, bunlara nasıl dikkat edebilirdi?

Bununla birlikte, veba salgının görüldüğü bir yerin çevresindekini andıran, uğursuz ve hain fısıltıların uğuldadığı Libreux'de hüküm süren bulanık iç savaş atmosferiyle oluşan tecrit bölgesi, Moulin des Sources'un ve düşman tarafından kuşatılmış olan, orada yakıcı ve kalıcı bir yara izi gibi beliren nehirlerin etrafında günden güne daha da yoğunlaşıyordu. Ama Solange bir kadındı, politikadan hiçbir şey anlamayan bir kadın ve oğlunun çıkarlarını korumayı gözeterek yaptığı tüm hareketlerde, ülkesi için soyluca ölen Mösyö Girardin'in tavsiyelerine uymuştu! Böylesi örnek bir yurttaşın deneyimi ışığında hareket ettiği için onu nasıl suçlayabilirlerdi.

"Génie istediğini söyleyebilir," diyordu kendi kendine. Ardından, Génie'ye dönüp:

"Kont Grandsailles dürüst bir adam. Yanıma gelmek için yola çıkmış olabilir. Libreux'lüler onu dinlemek zorundalar, Génie. O, onların efendisi!"

"Zaman değişti Madam. Madam bizim kadar farkında değil bunun. Bu konuda konuşmayı düşünüyoruz. Moulin des Sources'dan sakın çıkmayın. Bu hepimiz için daha iyi olabilir!"

"Libreux köylüleri, tüm bu kışlar boyunca yaptığım yardımları ve bağışları unuttular mı? Vicdanları yok mu artık?"

"Korkarım yok Madam. Kötü rüzgârlar ovaların tozunu kaldırdı bile ve vicdana gelince... Almanlar geriye pek bir şey bırakmadı!"

"Tıpkı benim gibi sabırlı olmak ve Kont Grandsailles'ın ailelerimizin her birine ve ailelerimiz arasına barış getirmesi için dua etmek gerek Génie. Dilerim Katolik Fransa bir kez daha kardeşçe bir barışa kavuşabilsin!"

Kont Grandsailles, karışık iç savaş dönemlerinde yeniden canlanan şu adamlardan biriydi. Vaktinden önce alacakaranlığın taşkınlığını yakalayan, doğuştan kinci ruhu, savaşın son bulmasıyla birlikte yeni ve son bir intikamcı yurtseverlik coşkusuyla alevleniyordu ve Libreux'ye bir yargıç giysisiyle dönmeyi planlıyordu. Bu son yıllarda sürdüğü, utanç verici uzlaşmalar ve zorbalıkla dolu hayatından artık vazgeçiyordu. Bundan böyle örnek bir Ispartalı'nın sertliğine ve dürüstlüğüne sahip olacaktı çünkü canı gibi sevdiği ülkesi bir kez daha -bu kez anarşinin zehriyle- ölüm tehlikesiyle yüz yüzeydi.

"Girardin, bedeninin can verdiği o yerde şimdi hainlerimizi kurşunlayacağız!"

Yeni bir partinin lideri olarak gizli bir görevle ABD'de bulunan Broussillon, kontun Fransa'ya dönüş iznini almasından yaklaşık bir ay evvel, Palm Springs'deki vahasında onu ziyarete geldi. Girardin'in ölümünden sonra, Libreux sabotajı olayında fazlasıyla kişisel davrandığı ve komünist disipline aykırı hareket ettiği için Broussillon'un Parti'den ihraç edilmesine karar verilmişti. Misilleme olarak, eski yoldaşlarına ihanet etme alçaklığında bulunmuştu ve dizginsiz ihtirasıyla anarşist özlemleri, onu, çağa uygun gibi görünen kimi "iç sa-

vaş" eğilimlerine uysa da, gerici yönelimleri olan, yeni bir bağımsız parti kurmaya itmişti.

Broussillon, Kont Grandsailles'ın Libreux'deki gelecekteki politik faaliyetini, kendisininkine bağlı kılmaya kesin kararlıydı. Ama Libreux'nün sanayileştirilmesine ilişkin tüm projelere hâlâ dünkü kadar düşman olan Grandsailles, bölgeyi tümüyle tarıma dayalı bir gelişim içine sokmaya karar vermişti ve kontun politik projelerinden etkilenen Broussillon, her noktada ona boyun eğmeye başlamıştı. Otoritesinin, yurttaşının önceleri fazlasıyla sabit görünen fikirlerinde giderek kendini göstermesi, Grandsailles'da, öncekine göre daha öfkeli ve sabırsız, ama onun kadar temiz bir eylem aşkı uyandırıyordu.

Ama üçüncü gün, Broussillon'un dudaklarından Madam de Cléda'nın işgal dönemindeki tutumunun detaylı raporu dökülünce, bu ateşlilik ve sabırsızlık hali, yine de kuşkuyla bakan ama öfke ve acıyla dolan Grandsailles'ın bugüne kadar yaşamadığı büyük bir üzüntüyle -sanki kesin olarak- sarsıldı. Broussillon şeytani bir ustalıkla, Grandsailles'ın kendini yeniden Libreux Ovası'nın kurtarıcısı gibi görmeye başladığı, çöldeki uzun ve verimsiz göç dönemi boyunca şiddetle arzuladığı, eti ve suyuyla iktidar -Libreux'nün egemenliği- açlığı veren elmayı ısırdığına inandığı o uygun ânı beklemişti. Ardından neredeyse kayıtsız bir ses tonuyla:

"Döndüğünüzde Madam de Cléda'yla görüşürseniz, Libreux'de etki yaratmanız güç, hatta imkânsız olacak."

Solange de Cléda'ya yönelik suçlamalar detaylandırılmıştı ve netti – kont için tüketici ve ince bir işkenceydi bu. Moulin des Sources'un nehirlerini kullanmaları için Almanlara verilen izinle ilgili Broussillon'un sunduğu çürütülemez kanıtlar, kontu ağır, korkunç bir sessizliğe sürüklüyordu: Bir işbirlikçi... Ama Broussillon sanki farkında olmadan yapmışçasına, daha da utanç verici bir suçlamayı sona saklamıştı:

"Madam de Cléda'nın bir yıldan uzun bir süre, sonradan aniden gizemli bir şekilde ortadan kaybolan sevgilisi Vikont Angerville'le yaşadığı Libreux'de kimse için bir sır değil. Bu, Libreux'nün sofu Katolik köylülerinin asla unutmayacağı bir şey ve bundan böyle halkın dini duygularının yeniden baskın geldiğini hesaba katmalıyız... Diğer yandan, papazlar, Madam de Cléda'yı bir dericiyle, Tanrı'dan esinlendiğini ileri süren bir şarlatanla şeytansı pratiklere girmekle suçlayarak tümüyle dışladılar."

"Angerville! Angerville! Tahmin etmeliydim!" Grandsailles sessizce tekrarlıyordu. Bununla birlikte, tüm bu aylar boyunca aşkla beslediği ümitlerinin tükürük salgılarına ve mide suyuna ani bir yumruk gibi inen bu suçlamaları yutamıyor, sindiremiyordu. Ve aniden iğrenç sıradan kişiliğini fark ettiği Broussillon tarafından dile getirilen bu suçlamalar, mide bulantısı yaratacak kadar çileden çıkarıcıydı.

"Çıkın buradan!" diye bağırdı boğuk bir sesle. "Size inanmak istemediğim gibi, sizi bir daha görmek de istemiyorum! Madam de Cléda dünyada en çok sevdiğim insandır. Gerçeği ondan öğrenmek istiyorum ve sadece ona inanacağım. Bana hakikati söyleyecektir. Tüm Libreux önümde dikilecek bile olsa, yalnızca onu dinleyeceğim!"

Broussillon anlaşılmaz birkaç kelime mırıldanıp saygıyla başını eğdi ve sendeleyerek çıktı. Grandsailles, aşağıdaki mektubu yazmak üzere çalışma masasının başına geçti:

Sevgili Solange,

Geçmişte size birçok kez haksızlık ettim ve bazen beni bağışlamayacağınızı sandım. Ama size asla yalan söylemedim. Ve kader beni hayatımın en büyük yalanına sürüklediğinde, size her şeyi söyledim – Veronica'yla evliliğim ve size duyduğum

ümitsiz aşk. Hiçbir şey söylemeyebilirdim çünkü o dönemde bizi manen birbirimize bağlayan hiçbir şey yoktu ve hatta ilişkimiz kopmuştu; yine de, gerçek duygularımı saklamaktansa bana duyduğunuz saygıyı yitirme riskini göze almayı tercih ettim. Cevabınız öyle güzel, öyle cesurdu ki, o günden itibaren sizi olağanüstü bir varlık gibi gördüm.

Ama ilişkimiz mutlağın alanında bulunuyor ve bir başka planda sürdürülemez. Oysa, iğrenç olasılıklar alanında, makul kanıtlar eşliğinde bugün benden tüm bu yıllar boyunca bana yalan söylediğinize inanmamı istiyorlar. En fazla birkaç hafta içinde Avrupa'ya döneceğim. Ama önce iki konuyla ilgili hakikati sizden öğrenmem gerekiyor. Birincisi, tutkulu mektuplarınızda asla bahsetmediğiniz Angerville'le ilişkinizle ilgili, diğeri ise Moulin des Sources'un topraklarıyla ilgili. Benim için ektiğiniz mantarmeşesi ormanının gelişimini bana anlattığınız halde, işgal sırasında bu topraklara ne olduğundan hiç bahsetmediniz.

İkisi de büyük önem arz eden bu konularda, sizden başka kimseye inanmayacağım. Angerville'le sevgili oldunuz mu? Değirmenin sularını düşmana verdiniz mi? İffet duygunuza cevap bekleyecek kadar inanıyorum (cevabımı beklerken yalnızca onur duygunuza güveniyorum). Ama, bu iki soruya "evet" cevabı vermeniz halinde, asla benden sizi affetmemi beklemeyin. Bunu yapmam!

Hâlâ sizin olan Hervé

Avrupa'ya dönüş tarihinden bir hafta önce, kont, Okyanus'un bir tarafından diğer tarafına götürülmesi için özel kişilere verilmiş olan ilk telgraflardan birini aldı. Üzerinde sadece şunlar yazıyordu: "İki suçlama da doğru. Solange de Cléda."

Kont Grandsailles'ın Paris'e doğru yola çıkacağı sabah, yerinde durmayan tuhaf bir kaygı atmosferinin yakalandığı bir görüntü gibiydi. Bu havanın neye dayandığı bilinmese de, kont, Betka'nın çocuğu ve rahibe arasında, uzun inzivaları boyunca paylaşılan yeni bir sırrın sayesinde, gizemli ve dile getirilemez bağlar oluştuğu hissediliyordu. Epeydir hiç egzersiz yapmamış olduğundan, uzun bir hastalıktan yeni kalkmışçasına sendeleyerek yürüyebilen kont, beş-altı yıl yaşlanmıştı ve yüzünde, insanüstü bir azmin izi vardı. Özellikle Kaliforniya güneşinin çözümleyici ve rötuşlanmamış ışığında korkunç görünüyordu. Onun yakınında, daima biraz gerisinde ve boş yere onu yakalamaya çalışan Betka'nın oğlu da bir koltuk değneğinin yardımıyla topallıyordu. Bir mum bebek gibi solgun ve güzeldi, zayıf ama bir kızınki gibi biçimli bacaklarını siyah çoraplar sarmıştı. Ara sıra, kanayıp kanamadığını görmek istercesine, küçük dantel bir mendili burnuna götürüyordu. İki adım gerilerinden Rahibe Launay geliyordu ve en korkuncu onu görmekti çünkü gençleşmiş gibi görünüyordu! Hırçın ve kinci bir şehvet parıltısı, *gargoyle*'su çirkinliğini, daha da şeytansılaştırıyordu.

Kendisini götüren gemide, Grandsailles'a neredeyse sürekli olarak, satılmış Broussillon eşlik ediyordu. Yasalar hazırlamayı, atalarının ülkesinin kaderinin bağlı olacağı kısa ve özlü özdeyişleri kaleme almakla oyalanmayı seviyordu.

"Sevgili Broussillon, bana Betka'nın Tanca'daki ölümünün ayrıntılarını daha sonra anlatacaksınız. Onun, değerli arkadaşım Cécile Goudreau'nun kollarında öldüğünü bilmek beni biraz olsun yatıştırıyor. Betka'nın oğlunu bana bırakmış olması büyük bir şans – sanki öleceği içine doğmuş..."

Ondan sonra, Saint-Just gibi, yukarı Libreux'nün gelecekteki pembe-gri granitine kazıyacağı, yarı pastoral yarı çileci yeni yasal buyrukları, dürüst hukukçuluk rüyalarını, diğer

yasa projelerini anlatmaya koyuluyordu. Ama ara sıra İmparatorluğun bir yurttaşına dönüşüyor ve bir biyografisini okumakta olduğu Napolyon'u nostaljik bir şekilde taklit ederek konuşuyordu:

"Karşımda zayıf ve fedakâr bir adam olsaydı, ona güven vermeye, onu yatıştırmaya çalışırdım. Ama Broussillon, sizin gibi her şeyin farkında olan bir adamla farklı bir dilden konuşacağım. Fransa'yı neyin beklediğini bilmiyoruz. Hem uysal, hem agresif olmayı öğrenmeliyiz, bizim görevimiz boyun eğmek ve bir sonraki adımı hesaplamaktır. Önceden oluşturulmuş bir plana hapsolmamalı, koşullara göre hareket etmeliyiz. Koşulların bize rehberlik etmesine izin vermeli, büyük olaylar kadar küçük fırsatlardan da yararlanmayı bilmeliyiz. Olanaklar ölçüsünde hareket etmeli ama olanakların sınırını olabildiğince genişletmeliyiz. Acımasız olmalı, Fransa'yı anarşi ve tamamen çökme tehlikesiyle karşı karşıya getiren şarlatanları, ahlaksızları ortadan kaldırmalıyız. Geçmişin duygusallıklarından ve hatıralarından varlığını sürdürebilecek olan her şeyi feda etmeliyiz. Kaya gibi bir ruh, alt edilemez bir ruh, hepimizde bulunan zayıflıklara karşı bağışıklığı olan bir kalp kúşanıyorum. Ya siz Broussillon? Siz 'kan çekiminin' sırlarına dalmamış mıydınız? Ancak çok acı çekmiş olanlar, tüm manevi dayanıklılık sınavlarına gerçekten katlanabilir. Evet! Bir oğlum olacak – gerçekten bana ait bir oğul! Benim kanımdan! Doğa yasalarına göre değil de başka yasalara göre doğacak bir oğul! 'Kan çekimi!'"

Broussillon, eyleme girişmek için ayaklarının toprağa basacağı ânı bekliyordu; beklerken de, Kont Grandsailles'ın hezeyanlı fikirlerinin hastalıklı büyüsünün etkisine bırakmıştı kendisini. Güverteyi arşınladıkları ya da küpeşteden sarktıkları saatler boyunca, gözleri, her yıldızın karının eriyerek, yerini ılık bir güneşin temasına bıraktığı, nisanın ilk günleri-

nin yıldızlı göğü altında, okyanusun korkutucu ufuklarını izliyordu.

"Ayin alayının olduğu günkiyle aynı hastalık, aynı tipte bir kriz," dedi Génie Martin'e. "Ama bu kez Madam ölecek."

Solange'ın, hatalarının kısa ve özlü itirafiyla konta cevap verdiği günün akşamı, onu aylarca hasta düşürmüş olan aynı beyin hummasına maruz kalarak, yatmak zorunda kalmıştı. Ama doktor onu görür görmez durumunun bu kez çok daha kaygı verici olduğunu belirtmişti çünkü Solange'ın bedeninde aynı zamanda istemsiz kasılmalar da görülüyordu. Bu kasılmalar, esenliğin doruğa vardığı bir aşamanın ardından yerini, saatler boyunca gerçekten ölmüş gibi göründüğü, hastalık belirtilerinin gizlendiği bir devinimsizliğe bırakıyordu.

Grandsailles, Solange'a ölümcül bir darbe indirmişti. Bunu hemen anlamıştı ve o zaman kendi içine çevirdiği gözlerinin önünde dikilmiş olan, hınçla dolu, pırıl pırıl siluet, düşmanının -otantik Grandsailles'ın- siluetiydi.

Kont onun düşmanıydı ve hep öyle olmuştu. Mektubuna ne cevap verebilirdi? Aşkları, çektiği onca acıdan sonra pazarlık konusu olamaz, özürlerle sürüp gidemezdi! Angerville'le sadece bir kez birlikte olduğunu, bu birliktelik sırasında da sadece kafasında hayal ettiği Grandsailles'ın ona sahip olduğunu mu anlatacaktı? Bunun bedelini korkunç bir hastalıkla pahalıya ödediğini ve bunun, onun da kendisine sadık olmadığı bir dönemde gerçekleştiğini mi söyleyecekti? Veronica'yla evliliğinin asla yıkılmama ihtimali varken ümit etmek için hiçbir nedeni olmadığını mı söyleyecekti?

Ve yüzüne pekâlâ söyleyebileceği ama uzaktan mektupla ifade etmenin çok güç olduğu ve ruhunda bir kâbusun izleri

dışında başka bir iz bırakmayan sadakatsizliğinin itirafiyla, bir aşkın açımlandığı bir mektuplaşmayı neden berbat edecekti? (Söyleseydi, büyük ihtimalle sonuç bu olacaktı.) Yalnız bir kadının kalbi için bu fazla adaletsizdi. Değirmenin sularına gelince... Ah! Kont onun ölmesini istiyor olmalıydı! Pekâlâ, şikâyet etmeden ölecekti...

Böylece ölmeye başladı. Ama uzun zamandır beklediği bir mutluluğa nihayet kavuşmaya hazırlanan bir beden için ölüm zordu. İradesi, körü körüne bir itaati buyuramıyor ve bedeni isyan ediyordu. Daha yakın zamanlara kadar ruhunun dinginliğini yansıtmış olan temiz, duru gülümsemesi, sadece çoban-dericinin kendisini ondan kurtarabileceği hastalıklı esrimelerin sabit ve korkunç gülümsemesine dönüşüyordu. Şimdi, kontun kinci öfkesi, bir delgi gibi, bedeninin en hassas bölgelerine giriyor, bir saniye nefes almasına fırsat vermeden, aralıksız olarak eski yaralarını eşeliyordu. Anbean, amansız bir şekilde, bitmek bilmez ölümcül bir şehvet işkencesinde, zorla zevke boyun eğiyordu. "Kont Grandsailles geldi!" diye sayıklıyordu. "Siyah atının toynakları şimdiden kalbimde yankılanıyor... Ve beni cezalandırmak için, elinde intikamın kızıl kılıcını sallıyor! Öleceğim. Havada hiç bu kadar çok kuş görmemiştim!"

Doğruydu: Tamamen açık pencereden, değirmenin kiremit kornişleri ve beyazlaşmış kireç sundurmasının altında, çiçekli dalların her birinde, zaferin bu ilk nisanında, birbirine yaslanıp, cıvıldayan ve şakıyan bunca farklı kuş ne görülmüş ne de duyulmuştu. Génie ellerini kavuşturmuş sessizce ağlıyordu ve Martin kardeşlerin büyüğü, sadık bir St. Bernard gibi, gözyaşlarından daha eski acılı bir bakışla efendisini izliyordu.

"Öldüğümde bu odada kalmak istemiyorum," dedi Solange de Cléda. "Beni hemen indirmenizi ve tabutumu, günah işlemiş olduğum yemek odasındaki masanın örtüsünün

üzerine koymanızı istiyorum. Duvardaki bitkin İsa'nın görüntüsünü görebilmem için tabutu açık bırakın ve ben size söylemeden evvel kapağı kapatmayın!"

Öğleden sonra saat beş buçukta, derici, Solange'a kutsal yağ sürmek için geldi. Ama bu korkunç bir sahneydi çünkü kötü ruhlar bedeninden çıkmak istemiyorlardı ve Solange, dericinin titreyen eliyle, yüzünün yakınında tuttuğu pastoral haça lanet ediyordu. Akşama doğru can çekişmeye başladı. Solange de Cléda yeniden sayıklamaya başladı:

"Ne kadar zamandır ölüyüm? Beş gündür – biliyorum. Beni gömecekler mi? Pis kokuyorum, bedenim çürüyor... Bugüne kadar yine ziyaretçim olabilirdi ama artık herkes benden korkmaya başlıyor! Neden tabutum kuru kemikle dolu, bu kemikler kimin?"

Ardından, bir perininki kadar nazik küçük elini uzattı.

"Herkes buradan çıksın! Yalnız kalmak istiyorum! O geliyor, kapanmadan evvel, tabutumda son bir kez beni görmeye geliyor! Durun, durun! Çivileri çakmaya başlamadan evvel biraz daha bekleyin!"

"Zavallı yavrum!" dedi Génie, derici ile Martin'i dışarı çıkarırken. "... Değirmendeki Alman binalarını yıkan işçilerin çekiç seslerini duyuyor. Tabutunu çivilediğimizi sanıyor. Onlara, madamın ölümünü beklemelerini söyledim ama artık herkes madamdan nefret ediyor."

O anda kasılmalı bir hırıltı duydular, bu hırıltı arasında Solange anlaşılmaz bir şekilde bağırıyordu: "Ben Kadınım!"

Derici kapıyı araladı. Solange son nefesini vermişti, kolları bir ağacın dalları gibi iki yana açılmıştı; başı geriye düşmüştü ve yüzü gergindi, dudakları mutlu bir gülümsemeyle aralanmıştı.

"Öldü," dedi derici. "Onu sevmiş olmalı... Çünkü ona sadece hayatını vermedi, ayrıca ruhunun sonsuzluğunu da ona

bırakmak istedi! Son âna kadar onu yeniden görebilmek için Tanrı'yı reddetti. Ama Tanrı bağışlayıcıdır."

Génie, Solange'ın sadece akları görünen gözlerini kapadı. Ellerini göğüslerinde kavuşturup, arasına pastoral haçı koydular. Génie birçok kez ağzını kapamayı denedi ama ağzı direniyor ve hafif aralık kalmaya devam ediyordu. Duru ve çocukça bir gülümsemeyle aralanmış dudaklarının arasından, küçük düzgün dişleri parlamayı sürdürüyordu. Bir tabut bulabilmek için saat altıya kadar beklemeleri gerekti. Solange'ın içindeki şeytanla öldüğünü duyan ve bunda dericinin bir parmağı olmasından kuşkulanan marangoz, karısına, aşağı Libreux'deki bağına çalışmaya gittiğini ve ertesi günden evvel dönmeyeceğini söyletmişti. Bunun üzerine Prince gelip Solange'ın vücut ölçülerini almış ve Lamotte Şatosu'nun mahzenindeki küçük atölyesinde bir tabut yapmaya girişmişti. Yıllar önce kesilmiş, çok güzel bir limon ağacının tahtalarını kullanmıştı. Tabutu bitirince, sırtlayıp Moulin des Sources'a kadar taşımıştı. Akşam saat on buçukta, Solange'ı yatırdıkları tabutu, isteğine uygun olarak, yemek odasının yuvarlak masasının üzerine koydular ve ardından, dört büyük mum çikolata kahvesi örtünün üzerine damlarken, ölülerin ruhu için dua etmeye başladılar.

İki gün sonra, Solange; Martin kardeşler, çoban-derici, Génie ve Prince tarafından Moulin des Sources'un küçük kilisesinde toprağa verildi. Ve, uyanık geçirdiği uzun gecenin ardından, Prince sadece iki saat uyuyabilmişti çünkü pazar sabahıydı ve ne olursa olsun ilk ayine geç kalamazdı. Dericiye gelince, durum böyle miydi bilinmez... Sonuçta, düzenli gitmiyordu. Bir süredir, bizzat kendisinin de söylediği gibi, Prince'in yaşamı bir pamuk ipliğiyle bağlıydı ama o tevekkülle hizmet etmek için doğmuştu. Ondan daha fazla gizlemenin mümkün olmadığı tek oğlunun Almanya'da-

ki ölümüne, tüm bu günler ve aylar boyunca sessizce büyük bir saygı beslediği Solange de Cléda'nın ölümü ekleniyordu şimdi. Aşağı Libreux'deki evi de, ülkeyi terk ederlerken Alman birlikleri tarafından yıkılmıştı. Ve kont, dönüşüyle ilgili hiçbir haber vermemişti. Geldiğinde, ülkeyi ne kadar değişmiş bulacaktı!

Kont Grandsailles'ın yaşlı hizmetçisi Prince, erkenden irkilerek uyanmış ve yabanlık giysisini giymişti. Kiliseye ilk gelenler arasındaydı. Şaraplı ekmeğin konmuş olduğu sunağa yaklaşıp, alçakgönüllülükle başını eğdi: "Tanrım, huzurunuzdayım, ben Prince." Ardından Solange'ın ruhunun huzur bulması ve kontun bir an önce dönmesi için dua etti.

Kont Grandsailles gemiyle Fransa'ya doğru yol alırken, Randolph, anavatanı Amerika'ya doğru ters yönde ilerliyordu. O, Nostradamus'un büyük kehanetinin gerçekleşmesi için kaderin kahraman olarak seçtiklerinden biriydi; kâhin, Avrupa uluslarını simgelerle tasvir ederek, "Saf kan bir hayvanın boyunduruğunu hissedecekler," demişti. Ama her şeye egemen olacak gibi göründüğü bir sırada, taze kanıyla, fazla bilgi ve fazla günahla yıpranmış yerli halkı hatalarından kurtarmak ve özgürlüğe kavuşturmak için denizlerin ötesinden gelen genç bir halk bu hayvanı dize getirecekti. Ardından, gözleri bağlı bir halde çıplak annelerine kavuşmak için dönen evlatlar ordusu gibi, ak saçlarla, kutsal kaynağından içecekleri kan bilimiyle zenginleşmiş olarak, bin yıllık toprağa gömülmeyerek, gelmiş oldukları denizler ötesindeki genç ülkeye geri dönecek ve orada kendi karılarıyla birlikte, yeni bir ırkın oğullarına can vereceklerdi.

Böylece Veronica'da kehanette yer alıyordu – çünkü anne oldu. Savaştan çıkmış bir savaşçı gibi, düşündeki saklı yüzlü

adam nihayet kaskının siperini kaldırdı ve Veronica en sonunda onu gördü.

Sinsi varlıklar, kendini gizleyen, kamuflajlı, hain varlıklar görünür hale geliyordu.

Ve barış, insan yüzünün onurunun yeniden keşfi değilse neydi?

Düzenli Töton, açgözlülük içinde, eski Libreux'nün toprağının derinliklerinden savaş aletlerini çıkarmak için nehrin akış yönünü değiştirirken ve imparatorluklar çökerken, sürekli bir kar, Rus ovalarının zaferlerini ve yenilgilerini örterken, doğaya uyum sağlamış adamlar ormanların derinliklerinde etobur bitkiler gibi birbirlerini yerlerken, bu romanın olayları yaşanırken, Solange de Cléda'nın, Kont Grandsailles'ın balosunun ertesinde ekmiş olduğu genç mantarmeşesi ormanı boy vermişti. Orman boy vermişti ve bu ağaçların her biri, artık cüce görüntülerinden sıyrılıp, küçük bir devin boyuna ulaşmışlardı.

Geçen pazar, Martin kardeşler akşam duasına gitmek için saat üç civarında küçük ormanın içinden geçerlerken, büyük olanı kardeşine, "Bıçağını ver de mantarın ne durumda olduğuna bir bakalım," dedi. Ve kardeşinin kınından çıkardığı büyük bıçağı alarak, ormanın hemen hemen ortasında bulunan ve diğerlerinden daha ufak olan meşelerden birine yöneldi. Bıçağın ucunu, hafifçe gıcırdayan ağaç kabuğuna güçlüce soktu, ardından büyük dikdörtgen şeklinde bir parça kestikten sonra, iki elinin parmaklarını, alımını kolaylaştırmak için daha geniş bir şekilde oyduğu yukardaki yarığa soruktu ve yavaşça ve sıkıca çekmeye başladı. Birkaç saniye içinde, mantar tabakası yavaş yavaş kopup, en sonunda kırılıp parçalanmadan tertemiz bir şekilde ellerinde kaldı. Bu, fi tarihinden

kalma bir gelenekti. Toplayıcıların, bu ormanın mantarının istenilen zamanda toplanıp toplanamayacağını görmelerine olanak veren bir yöntemdi.

Gövdenin ortasında çıplak kalan dikdörtgende, şimdi hassas, bakımlı, gergin, duyarlı ve neredeyse insani bir çeşit deri görünüyordu. Bunun nedeni, sadece taze kan rengi değildi çünkü bu ağaçlar, mantar giysilerini çıkardıklarında, inanılmaz bir şekilde, en asil bir duruşla kollarını havaya kaldırmış çıplak kadın bedenlerini andırıyorlardı. Kökleri toprağa daha fazla saplanırken, gövdelerinin yuvarlak kabartmalarının hoşluğu ve küstah hatlarıyla, algılar evreninin derisi yüzülmüş vücutlarını en olağanüstü ve en ideal bir şekilde taklit ediyorlardı. Bir manzarada tek bir mantarmeşesinin varlığı, tüm akşamı güzelliğiyle sarmaya yeterdi.

Martin kardeşler üstü açık gezinti arabasıyla, Grandsailles, çocuk ve rahibeyi karşılamak için gara gittiler. Grandsailles, yolda tesadüfen karşılaştığı köylülerin çekingen tavırlarına bakarak, kendisine karşı, düşmanca bir duygu beslenildiğini anladı. Lamotte Şatosu'na uzanan kısa yolda, Solange de Cléda'nın bir hafta önce Moulin des Sources'da ölmüş olduğunu da öğrendi. Şatoya vardıklarında, sanki kont bir ya da iki gecedir yokmuş gibi, Prince gelip, her zamanki çekingen ve silik haliyle kapıyı açtı. Ama gözyaşları, burnunun iki yanında uzanan çizgiler boyunca süzülüyordu.

"Sevgili Prince, kim bilir ne acılara göğüs gerdiniz!"

"Artık bitti," dedi Prince alçakgönüllülükle ve böylesi sevgi gösterilerinin sıkıntısından kurtulma kaygısıyla. Bavulları, hazırlanmış odalara çıkarmaları emrini vermek için sabırsızlanıyordu.

Betka'nın çocuğu yorgundu, bu yüzden rahibe onu hemen yatağına yatırdı. Odasına çekilmiş olan kont ise, odanın ortasında duruyor, ne yapacağını bilmeyerek, aptal aptal mo-

bilyalara bakıyordu. Ne kadar süre böyle kaldı? Rahibe, akşam yemeğinin hazır olduğunu bildirmek için geldiğinde, ürperdi ve:

"Bu odanın ampulünü değiştirme zamanı geldi. Aslında bozuk değil ama biraz da ışık verseydi..."

"Sanki kış geri geliyor," dedi rahibe. "Duyuyor musunuz?.. Şu rüzgâr!"

Kont, yemek odasında oturmuş, çeşitli işlerle meşgul olan rahibeyi izliyordu.

"Prince nerede?" diye sordu.

"Kendini iyi hissetmiyor. Mösyö'nün dönüşü onu heyecanlandırmış olmalı... Ayrıca Prince çok yaşlı... Ama her şeyi hazırlamış, ben sadece tabaklara koyacağım."

Kont zar zor yedi yemeğini. Gözleri yanıyordu. Prince'in onun için hazırladığı bu yemeklerin herbirinde nasıl ince bir özen kendini gösteriyordu! Çünkü, bunlarda, Prince'in, kontun çok sevdiğini bildiği her şey vardı. En iyi şaraplarını saklamayı nasıl başarmıştı? Tanrım, bugün tüm bunların tadı nasıl da acıydı! Rahibe gidip, geliyordu. Bakışını bir an olsun kendisinden ayırmıyordu, ama her ne kadar kendisine ilgi gösterse de, gözlerinin hınçla parıldadığını biliyordu.

"Sevgili rahibe, neden sürekli bana bu şekilde bakıyorsunuz? Ben de biraz merhameti hak etmiyor muyum? Hem, sizi sevgili Libreux'nüze geri götüreceğime dair verdiğim sözümü yerine getirmedim mi?"

Rahibe bir dizini sandalyeye dayayıp, sert bakışlarını ona çevirdi.

"Size merhamet göstermek mi? Kont Grandsailles'a merhamet etmek, öyle mi?"

Korkunç bir gülümsemeyle başını salladı.

"Ne oluyor size rahibe, benimle bu tonda konuşmaya nasıl cüret edersiniz?"

Bunun üzerine rahibe, uzun hayatı boyunca içinde saklamış olduğu her şeyden bir seferde kurtulmaya karar vererek, masanın etrafını dolaştı ve şeytani bir tesadüf eseri, kontun yakınındaki, Solange de Cléda'nın yıllar önce, orada yemek yediği -tek- akşam oturmuş olduğu sandalyeye yerleşti.

Odada tek başınaymışçasına, aşırı rahat bir tavır takındı. Bir boşvermişlik edasıyla ve tam bir gevşeklik içinde şişman bacaklarını aralayıp, tipik hareketiyle her zamanki gibi yaşlı olan gözünü kurulamak üzere önlüğünün ucunu kaldırdı. Sinek kanatları gibi yanardöner parıltılarıyla eski bir siyah alpaka ceket, kamburlaşmış bedenini sımsıkı sarıyordu. Bastıramadığı kıkırdamalarla sarsılarak, söze girdi:

"Yüce Tanrı! Kont Grandsailles için merhamet!"

Sonra yüzü solgunlaştı ve ekledi:

"Libreux'ye döndük. Başka ne yapabilirdik? Burada ölmek dışında bir seçeneğimiz yok..."

Yine de Grandsailles, hayatında ilk kez, acıma duygusu uyandırıyordu. Öfkelenmeyi deniyor ama solgun yüzünün soğukkanlılığını yitirmiş ifadesini değiştirmeyi bile başaramıyordu. Eğik başıyla, kış mevsiminin kül rengi çatılarla kaplı, çıplak Libreux Ovası'na benziyordu.

"Herkesi aldatmayı başardınız ama rahibenizden saklayamazsınız. Prens Orminy... Fouseret..." Rahibe, kararı açıklayan bir yargıç gibi, amansızca saymaya başladı.

Kont, aniden vicdanı uyanmış da onda cisimleşmişçesine, korkmuş bir şekilde bakıyordu.

"Evet, bunu pekâlâ biliyorsunuz Grandsailles! Ve şu azize, Solange de Cléda, şu gökyüzü meleği... Onu da öldürdünüz. Yavaş yavaş... Sadece Grandsailles böyle bir yönteme başvurabilirdi. Azap çektiği uzun yıllar boyunca, parça parça, diriyken derisini yüzdünüz. Ve en sonunda, o nihayet sizin

kendisini mutlu edeceğinizi sandığı sırada, asil göğsünün tam ortasına son bir darbe indirdiniz!"

"Susun artık rahibe!" diye boğuk bir sesle bağırdı Grandsailles.

"Siz bir despotsunuz. Ve Girardin'in kanı... Onun için de sizi kınamalı!"

"Susun, gözüme gözükmeyin! Çirkinliğiniz beni korkutuyor!" diye bağırdı Grandsailles. Tehditkâr yumruğu, gümüş şamdanın ayağını oluşturan çıplak Silenus'u kavramıştı.

Ama rahibe, emrine boyun eğmek yerine, ona daha da yaklaştı. Sandalyesi üzerinde diz çöküp, dirseklerini masaya dayadı. Kaygısızca öne doğru eğilirken, aralık yakasından, kurumuş, gevşemiş, bir keçininki gibi sarkık ama süt gibi beyaz memeleriyle gerdanı göründü.

"Hayır," dedi alçak sesle, sıcak nefesini yüzünün ortasına üfleyerek. "Yakışıklı Grandsailles'ı terk etmeyeceğim, ona her şeyi -en önemlisini!- söylemeden evvel gitmeyeceğim. Sizin en büyük suçunuz, bir çocuk yapmamaktı. Ailenizde, sizin gibi bir adamın ardından daima erdemli bir oğul geldi. Ve sadece bir oğul, bu dünyada yaptığınız tüm kötülükleri telafi edebilirdi."

"Susun, susun! Siz ne anlarsınız bunlardan? Bir mirasçım olacak!"

"Kim?" diye şeytanca haykırdı Rahibe ve kolunu kaldırıp, alaycı bir şekilde tavanı gösterdi. "Şu yukarıda uyuyan, zavallı çilekeş mi? Deli ihtiyar! Onu sakat bıraktınız! Eğer bu öğrenilseydi, hayatınızın geri kalanını hapiste geçirebilirdiniz! Hiçbir şeyi hak etmiyorsunuz. Ve layıkınızı buldunuz. Döneminizin en asil, en güzel kadınlarının tenine sahip oldunuz ve bunlardan biriyle, Libreux köylülerinin bir çırpıda elde ettiği şeyi yapmayı başaramadınız – bir oğul! Ve artık isteseniz de bunu yapamazsınız çünkü fiilen güçsüzsünüz. Rahibenizden

bir şey saklayamazsınız. O, yatağınıza tahmin edemeyeceğiniz kadar yakın. Sizin hâlâ bu oğulu yapabileceğinizi biliyorum ama sadece benimle, evet, rahibenizle!"

"İğrenç ihtiyar! Seni cezalandıracağım, bekle!"

"Sadece altmış beş yaşındayım. Bin yaşında gibi görünüyorum çünkü hep sizin yanınızda yaşadım ve siz bir köpeksiniz! Ama hâlâ bir çocuk yapabilir ve söylediğim şeyi size kanıtlayabilirim!"

O sırada, Grandsailles'ın hezeyanlı ve bitkin beyninde tuhaf bir şey olmuş olmalıydı çünkü öfkesinin derinliklerinden, rahibede tiksindirici ve ürkütücü ne varsa, aniden anlaşılmaz bir şekilde ona çekici gelmeye başlamıştı... Kronik konjonktivitin süslediği, iki kırmızı yarayı andıran gözleri, ona, bir tanrının yakutlar içindeki gözleri gibi değerli görünmüştü; eğri büğrü dişleriyle salyalı ağzı, dürtü değirmeni çarklarının onu rezil bir arzu uçurumuna sürüklediği bir dereye dönüşüyordu; ağzının kenarlarındaki, sarıya çalan beyaz bir hamur gibi kalınlaşan köpüklü tükürüğü ölümcül ve afrodizyak bir irinin damlaları gibi büyülüyordu onu. Bütün hayatı boyunca peşini bırakmamış olan *sucubbus*'un korku verici hayali, rahibenin tanıdık ve çökmüş bedeninde cisimleşerek tüm gerçekliğiyle karşısında dikiliyordu. Ve bu bir rüya değildi!

"Bu, bir kez daha benim yakınımda olabilmek için rahibemin şeytansı bedenine giren, benim yüzümden sonsuza kadar cehennemde yanmaya mahkûm olan Solange de Cléda! Şeytan görsün yüzünüzü!" diye gürledi Grandsailles, gümüş şamdanı tehditkâr bir hareketle kaldırarak.

"Sefil varlık! Beni gönderen şeytanın kendisi ve tüm cehennem benim ağzımdan konuşuyor!"

"Ah! Bu kez layığını bulacaksın!" Grandsailles öfkesinin doruğundaydı. "Şunu iyi bil ki, seni bir dövmeye başlarsam, ağzını burnunu dağıtıncaya kadar döveceğim."

Bunun üzerine rahibe, kontu oraya, odasının bulunduğu koridorun dibine doğru sürüklemek istercesine, sövüp saymaya devam ederek geri çekilmeye başladı. Grandsailles, onu korkutmak için kullandığı gümüş şamdanı sallamayı sürdürerek, bir uyurgezer gibi, rahibenin peşi sıra içeri girdi. Kapı arkalarından kapandı ve birkaç saniye sonra, iki korkunç darbenin gürültüsü duyuldu. Ardından tam bir sessizlik çöktü, herhangi bir gürültüden bin kez daha felaket bir sessizlik.

Betka'nın çocuğu aşağı yukarı aynı sırada uyanmış olmalıydı çünkü yere kadar uzanan geceliğiyle, odasından çıkıp, koltuk değneğine yaslanarak topallıyordu. İki basamağı inip, hiçbir ses duymadığından, yatmak için geri döndü. Sanki aşağı ve yukarı Libreux'nün tüm köpekleri aynı saatte hep bir ağızdan havlamaya sözleşmiş gibiydi.

Ertesi sabah, yatağının üzerinde oturan Rahibe Launay, hıçkıra hıçkıra aralıksız ağlıyordu. Yemek odasında, başını abanoz masaya dayamış olan Kont Grandsailles, uyanıyordu. Birkaç yıl daha yaşlanmış gibi görünüyordu. Kalktı, bastonun yardımıyla, rahibeyi avutmak için odasının önünde durmadan, koridordan geçti. Odasına çıktı ve doğrudan balkona yöneldi. Kapıyı açıp, dışarı bir adım attı ve *chimaera*'larla süslü küçük taş bir banka oturdu. Yokluğunda boy vermiş olan genç, koyu meşe mantarı ormanını görünce yüreği daraldı ve gözlerini, gerçekleşen eski düşünden alamadı.

Ormanın ortasında, Martin kardeşlerin büyüğünün geçen pazar damgalamış olduğu meşeyi görebiliyordu. Bu, savaşın acılar çektirdiği, barışın diri diri derisini yüzdüğü, ölmüş ve bu ağaçların gerisinde gömülmüş olan Solange de Cléda'nın canlı simgesiydi. Fransa'nın Solange'ı, diri taş göğüsler, yasemin dudaklar!

Kont Grandsailles, kaç yılını, canından çok sevdiği Creux de Libreux Ovası'na, ışıklı ovasına kavuşmayı bekleyerek,

sanrılı bir hal içinde geçirmişti! Biraz daha yukarıda, bakışının takılı kaldığı ağacın üzerinde onu daha görmeden, hissedebiliyordu. Solda, değirmene doğru ilerleyen iki tekerlekli yük arabalarının belli belirsiz sesleri, bu toprağın kutsal ve dünyevi gerçekliğini kanıtlıyordu...

Ama Kont Grandsailles, gözlerini kaldırmak yerine, başını eğdi ve yüzünü ellerine gömdü.

SONSÖZ

Dalí'nin bu kitabı otuz yıl önce ABD'de ilk kez yayımlandığında, hayranları ve onu sadece resimleri ile yirmili, otuzlu yılların Paris'indeki tuhaflıkları ve maskaralıklarının, hiç şüphesiz genelde dolaylı yankılarından tanıyanlar, bu yayın ilanını kuşkuyla karşıladılar. Dalí olağanüstü bir yeteneğe sahipti. İnsanlar, biçimlerin ve renklerin büyüsüyle dünyaya bakışını yansıttığında, bu yeteneğin farkındaydılar. Ama edebiyat alanında bir maceraya atılmaya, kelimeler aracılığıyla düşsel bir dünya kurmaya onu ne itiyor, ona bu yetkiyi kim veriyordu?

Roman 1943 yılında, dünyanın, tarihin en ölümcül ve en yıkıcı savaşına sahne olduğu, mücadelenin, Rusya'dan Uzakdoğu'ya, Avrupa ve Kuzey Afrika da dahil birçok cephede kızıştığı bir dönemde yazılmıştı. Bu kitap, Dalí'nin kişisel evri-

mi açısından, savaş öncesi Avrupa'sının mezar taşı yazısıydı. Aristokratik tınılı isimleri, göz kamaştırıcı güzellikteki kadınları ve erkekleri, lüksü ve savurganlığıyla İngiliz okura Disraeli'yi, Bulwer-Lytton'u ve Ouida'yı çağrıştıran ve karamsar romantizm atmosferine bulanmış sahnelerde yaşayan stilize kişilikleriyle Barbey d'Aurevilly'yi, Villiers de l'Isle-Adam'ı ve Huysmans'ı akla getiren kitap, bir töre romanı gibi okunuyor. Dekorun, Fransa'dan Kuzey Afrika'ya, Malta'dan Amerika'ya ve tekrar Fransa'ya döndüğü romanın olayları büyük ölçüde savaş dönemini kapsıyor. Fonunda Wagner müziği olan, korku ve büyülenme karşımı bir duyguyla yakındaki ölümünü bekleyen Hitler'i bize sunduğu sanrı uyandıran bir sahneyle savaşın sonucunu seziyor.

Dalí, dünya, sanat ve bizzat kendisiyle ilgili, ister mit ister gerçeklik biçiminde olsun Tanrı'nın daima var olduğu, kozmik bir görüşe sahipti. Bu, basit ve sapkın tutkuların, insan ruhunu sınırlarına kadar ittiği, kıyamet yankılarıyla dolu, acılı bir dünyadır. Resimleriyle alıştığımız bu Dalí dünyası, yasaları, varlıkları, canavarları, *chimaera*'ları ve mitleriyle kolayca ayırt edilebilir.

Dalí'de, büyü, nekromansi, nazar, okuyup üfleme, batıl inançlar, ayinler ve görkemli gösterilere karşı bir merak vardır. Algılanabilir olanın sınırını aşan şeyler yakasını bırakmaz... Doğurgan dehasının, bir roman biçimi altında yeni bir boyutu sınırlama arayışına girmesinde şaşırtıcı hiçbir şey yoktur.

Saklı Yüzler'in ana teması ölüm içinde aşktır. Burada, eski ölümsüz "Tristan ve Isolde" mitinin modern bir yorumunu buluruz. Aşka büyük bir yoğunluk katan ölümün yakınlığıdır ve ölüm, aşk bağlarının kesin kopuşuyla daha çarpıcı bir nitelik alır. Bununla birlikte, ölüm motifi karşıtıyla telafi edilir: Diriliş. Bu tali ama her aşamada görülen, yıkıntı ve yok

oluşlarını bağrından çıkan yeni bir hayat teması tüm roman boyunca kendini gösterir ve kitabın ilk sayfasından son sayfasına kadar, Creux de Libreux Ovası'nın, ışıklı ovanın, sarı-yeşil tomurcukları her bahar filizlenen mantarmeşesi ormanıyla simgelenir.

Ama bu romanın en ilgi çekici yanı herhalde, yazarın, plastik sanatlarda egemen olan değerleri, edebi yaratıma aktarmasıdır. Çünkü Dalí'nin resmi fotoğrafi çağrıştaracak kadar figüratif olduğundan, resminde olduğu gibi betimlenen imgeler diğer tüm duyuların -işitme, koku, tat, dokunma- harekete geçmesinin yanı sıra aşırı duyarlı bir bilinçle yansıyan insan hayatının örgüsü ve zinciri içinde iç içe geçen öteki dünyanın, aşırı duyumsalın, irrasyonelin ve ruhsalın sezilmesiyle belirginleşiyorsa da, yazılı eseri her şeyden önce *görsel*dir. Kahramanların -Kont Hervé de Grandsailles, Solange de Cléda, John Randolph, Veronica Stevens, Betka ve diğerlerinin- karmakarışık yaşamlarının öyküsü, 1934 Şubatı Paris ayaklanmalarından, savaşın son günlerine kadar, Dalí'nin psikolojik ve felsefi fikirlerinin, sözlü resimlerinin havai fişeği için dramatik ve kolay okunabilir bir araç oluşturur.

Çevirimde,* Dalí'nin üslubunun tarzını ve yapısını aktarmayı başarabildim mi? Sadece yaklaştığımı söyleyebilirim. Birçok haftayı, onunla ve Gala'yla, Franconie'de, New Hampshire'da Marquis de Cuevas'ın malikânesinde geçirdim. 1943 sonbaharı sonlarında o *Saklı Yüzler*'i yazarken ve etrafımızdaki dağ yamaçlarının akağaçlarının yaprakları, sarıdan turuncu kırmızıya, ateş kırmızısına ve kızıla dönerken, ilk yüz sayfanın çevirisini orada yaptım. Dalí, tümüyle deyimsel ya da tümüyle düzgün olmayan, İspanyolca tatlar ve vurgularla dolu zengin ve renkli bir Fransızca kullanırdı. Önce-

* Kitabın, İngilizce çevirisinden bahsediliyor.

likle yazar olmayanlar için genelde durum buyken, konuştuğu dilin özellikleri, sanki yüz ve hareketlerin ifade kaynaklarının ve ses tonunu değiştirme olanaklarının yokluğunu telafi etmek istercesine, yazıda genişleme eğilimindedir. Derdim, ifadesinin özünde bulunan taşkınlığı hafifletmek ve temel niteliklerini kaybettirmeden onu ifade edebilmekti. Bazen, üslübunun gür ormanında saatlerce yürümekten bitkin düşmüş bir halde, ona dönüp, öfkeyle, "Tutarsız metaforlar, gereksiz sıfatlar kullanmakta bir ustasınız, konunuzun etrafına karmaşık süslü anlatımlardan taçlar örüyor ve abartının parlak havai fişekleriyle onu tutuşturuyorsunuz..." diyordum. O zaman, mutlu bir özgüvenle gülümser, gözlerinden muzip bir pırıltı geçerdi. Bakımlı bıyıklarının ucuyla oynar ve İspanyol mizacının sertliği ve hayal gücünün ateşli taşkınlıklarıyla ilgili kısa bir söylev verirdi.

Dalí kelimelerle, boyası ve fırçasıyla yaptığı kadar iyi resim yapsın ya da yapmasın, onun resimsel yaratımlarından etkilenenler, bu yeni ifade yolundaki macerasını da büyüleyici bulacaklardır.

Haakon Chevalier

RENOVABITVR

"Bu romanı neden yazdım?

İlk olarak; çünkü yapmak istediğim her şey için zaman buluyorum ve bu romanı yazmak istiyordum.

İkinci olarak; çünkü çağdaş tarih, büyük insani tutkuların gelişimi ve çatışmasıyla ilgili bir roman için eşsiz bir yapı sunuyor, çünkü savaş tarihi ve daha özelde, dokunaklı savaş sonrasının tarihi mutlaka yazılmalıydı.

Üçüncü olarak; çünkü eğer ben yapmasaydım bunu hem bir başkası yapacak, hem de kötü yazacaktı.

Dördüncü olarak; çünkü 'tarihi kopyalamak' yerine, onu öngörmek ve yarattığımıza en yakın şekilde gerçekleşmesini izlemek daha ilginç..."

Salvador Dalí

"Dalí kelimelerle, boyası ve fırçasıyla yaptığı kadar iyi resim yapsın ya da yapmasın, onun resimsel yaratımlarından etkilenenler, bu yeni ifade yolundaki macerasını da büyüleyici bulacaklardır."

Haakon Chevalier

EVEREST

ISBN: 978-975-289-552-2

www.everestyayinlari.com